2.1685 1515.

Auctor Libri est Gualterus de Lauco discipulus
Walteri de Lauriaco. — Ex Frag. Codex Lib-
rorum Manuscriptorum Bibliothecæ pag 157
Parisiensis

Quadrageſima le Vige ſaluris

Prefatio

Prefatio in ſermones Quadrage

ſimales Bige ſalutis: a q̃dam fratre ordínis Minorũ de obſeruantia famí-
lie Hungarie comportatos.

In noie ſanctiſſime et ineffabilis

trinitatis: patris: z filij: z ſpũſſancti: vnius veri z ſũmi dei q̃ eſt vltimatus: et
q̃dem deſiderat⁹ vite humane termin⁹. Ad quẽ dum ſolerti vario q̃ cauſare:
q̃rerer q̃ cogitaru quõ facili⁹ z cõpendioſius cũctis pareret aditus: certis ran-
dem deprehendi ſacro⁹ Codicũ diffinitionib⁹/ nullũ ram indeuiũ ad hũc iter q̃
diuino⁹ deuorã obſeruantiã mãdato⁹. Tum q: in via vite p̃ſentis qua ambu
lamus per illã abſcõditos nobis oĩes ſupbo⁹ declinamus laq̃os. Eccs. vij.
Qui ingr cuſtodit p̃ceptũ/ non experiet quicq̃ mali. Tum potius quia recte
tramite ad beatã dirigit vitã: put ab i pius mũdi ſaluatoris intellexímus ore.
Matth. xix. di. Si vis ad vitã ingredi: ſerua mãdata. Brũs igit vir q̃ in lege
dñi meditat⁹ die ac nocte. Brũs inquã nũc in ſpe: z poſtea in re. Oĩs itaq̃ ni-
conatus: oĩe q̃q̃ ſtudiũ in diuinis p̃ſari debet mãdatis. oĩs inſup ratio z in-
tellectus ad illa debet conari: ipa contueri. Noſter denicq̃ quis affectus in eis
pficiendo currere: p̃ſertim ex q̃ oĩe boim comodũ: oĩeq̃ debite volitũ ex pre
dictis depẽdeat mãdatis. Eccs. vlt. Finẽ ait loquẽdi pariter oĩs audiamus.
Deũ time: z mãdata obſua. hoc eſt oĩis homo. Sup q̃ mellifluus dr Bern.
Si inqr hoc eſt oĩis hõ: ſine hoc nihil eſt oĩis hõ. nihil inquã in valore. nihil
in vigore. nihil in honore: ſed cũ hoc eſt oĩs homo, i. totus ſiue pfectus homo
quia totũ z pfectũ ſunt idez. v. Werth. Hmõi iq̃dem vtilitatis p̃ſideratiões
admodũ me ſollicitarũt/ q̃nportius neceſſitarũt: vt cũctis q̃b⁹ valeã niſibus ad
diuinos vniuerſos inducã obſeruantiã mãdato⁹/ que hoiez pficiũt/ defenſant/
ac ad eternã deſideratãq̃ vitam introducũt. Idcirco ſimplex ipe inculto ad-
modum ſtilo ſimplicib⁹ (vt ita dixerí) mei coeq̃lib⁹ fmones de ſingulis diuini
p̃ceptis q̃ruo⁹ p̃dicaui: ac in ſcriptis vtcũq̃ redegi: cũ certis exẽplis: z ſanctorũ
miraculis in fine adiunctis. Ad gl̃iosa altiſſimi dei p̃conia: cui⁹ ditioni cũcta
ſt̃ ſubacta. Illiq̃ ſit debet: ita etiã ſit ois honor: z gl̃ia ſine fine ſeculo⁹ Amẽ.

Sermones Qua

dragesimales Bige salutis admoduz vtiles Incipiūt feliciter.

Sermo Primus.

Go do

minus ds vr: leges meas custodire. Leuit. xviij. c. Glozio/ sus sicdē legislatoz dns dus ex sue bo/ nitatz vulcedie im mesa: suis iustz legib volēs hoies ad se fontē vite reducere/ pmisit suū dignuz titulū di. Ego dns. Ihn sm Alexan. de Ales in. iij. parte. q. xij. rtia ad iustā le/ gem prexigunt. scz

Primū pcipientis auroritas.

Scōm legis iudubia veritas.

Tertiū ipius legis bonitas.

A Primū inqp ad legē rite latā reqri tur legislatoris auroritas. als lex nō eēt obligatoria. ō dixit. Ego dns. nō qlis/ cūqz: sed vniuersoz. acsi dicat. ō debetz z suscipe z seruare meā legē: qz cū sim do mīn⁹ vniuersoz: prārem habeo vos trās gressores punire: z obstinatores pmiare: ō rōnabilr possum oib legē ponere: et alius null⁹ qtūcūqz ppotes. Hā Octa/ uian⁹ pmus imperator fecit describi vni uersuz orbē terraz tā qp dns tre: nunqd legē potuit dare aqs: piscib: volatilib: bestijs: z alijs? certe nō. qz nō fuit dns oim: neqz ali⁹ quisqz/ nisi dns ds nr. De q Hester. xiij. dr. Dne rex omps: in diti one tua cūcta posita st: z nō est q possit resistere volūtati tue. Cui? causa subdi tur. dns em vniuersoz tu es. Propter ea eccla laudās ipm dicit. Tu sol⁹ dns: tu sol⁹ altissim⁹. Ire q rorū subdit suis oz bē legib. Ipius nimiz legi sm s. Tho. j. ij. q. xciij. subjciūt creature irrōnales inqtū sequūt id qō eis ē impssuz a do. Iraqz has leges diuinas dnr custodire Teste ps. pceptū posuit. s. celis z plane tis: z nō pteribit. Hā sol custodit: silr lu na: stra rc. Ideo mō suo clamāt illō ps. Dag. do. z lay. nimis. Deiñ eidē subij ciūt creature rōnales: mali impfecte: qz i penis coacte. boni pfecte: qz libera vo lūtate. sz z prudētia carnis q nōdū legi dei ē subiecta. Ro. vij. subjciet aliqñ in penis. Scdo ad iustā legē reqrit pi tas legz: als nō eēt lex/ sz corruptela. et qz diuina lex veruat ab ipa sūma pitā/ te. ō dr lex pitatz. Malach. ij. Lex pi/ tatz fuit i ore ei⁹. De legib ꝑo boim dr Hiere. x. Leges pp̄or vane st. i. false z inutiles: sic leges a phis tradite/ diuer/ sos ptinebāt errores. Tertio ad iustā legē reqrit bonitas. Lex em ppt pti vti liratē est ferēda: als nō eēt lex: sed latro cinū. ō. ij. Ethic. dr. Cuiuslibet legis/ latoz est cives facere bonos. Et qz dns ds sua vtili lege ordiat ad eternā vitaz: ō est sollicite custodieda. Jnsup ipa sū ma trinitas sūmā hz auroritatē q appro priat pri: sūmā pitatē q approprat filio: summā bonitatē q appropriat spūisco. Jccirco merito dr. Ego dns oim: si vul tis saluari: leges me. rc. Jn qb qdē ꝑb duo specialit saluris documēta gr̄a dei erunt declaranda. scz

Primuz ipius diuine maiestatis co/ gnitio. cum dicit. Ego dns.

Scōm ipius diuine legis varietatis declaratio. ibi. leges meas.

B Primū traqz documērū ex themā/ tis ꝑbis dicti declarandū diuine maie/ statis cognitiōcz. cū dr: Ego dns deus vester. Totū bonū hois est diuine ma/ iestatz cognitio ꝑa. qz ablqz cognitione diligi neq qp pōt. Juxta illō Augu. Jn uisa inq̄t diligere possumus: incognita ꝑo non. Et tū ds dilectionē sui exigit a nob di. Diliges dnm deum tuū ex toto corde tuo. Hoc igit pmū studiū dr esse hois vt deū sui intelligat: in eo gliet. iu xta illō Hier. ix. Nō gliet sapiēs i sapia sua: nec diues in diuitijs suis: nec gliet fortis i fortitudie sua: sz in hoc gliet q glo/ riat scire z nosse me: qz ego sum dns. Et Sap. xv. Nosse ei rectū summata iustitia ē: z scire iustitiā z ꝑtutē tuā radix ē immo talitatz. Ezechi dr seraph. doc. Bona. i. dist. xxij. q. deū ds dupl̄r dr intelligere vl cognoscere. s. p pfectā ꝑhensionē. et p semiplenā cognitōez. Prio igit mō ds nō est a nob cognoscibilis: sz sol⁹ ds sic co/

gnoscit seipm iuxta illō Dat. xj. Prez nemo nouit nisi filiꝰ. Et Dion. li. de di ui. no. Deū ingt neq; dicere/neq; intel ligere est possibile. Silr Jo. xj. Excel sior est celo: z qd facies pfundior infer no: z vñ cognoscis: lōgior tra mēsura eiꝰ: z latior mari. Et Aristot. li. de causis. Prima ait cā supior est omi narratōne. Sz z Aug. Creator a creatura ad ple nū cognosci nō pōr: nec h/ nec in pria. h em cognicimus q est. in pria aūt quō est. sed nec h/ nec in patria qd est. Scdo mō deū possumꝰ cognscere semiplene. z hoc sup oia sacrificia: ieiunia: oziones: elynas acceptat a nob. iuxta illō Osee vj. Misericordiam volo z non sacrificiū: et sciam dei plusq; holocausta. Jō impro perat deū ig; antiqb; ranq; iispictib; do minus. Hiere. iij. di. Dic dns. Stultꝰ pplꝰ me? me non cognuit: filij insipientes ist z vecordes. Mō aūt ds sic sit cognsci bilis: dr Bern. Jta ds est in irrōnalib creaturis: vt tn nō capiat ab ipis. a rōna lib aūt capi pōr p cognitōz: sed a bonis tm p amoze. Vñ vt cuncta nra opat io a deo sp incipiat: z p ipm cepta finiat: tri plici rone necesse est oim deū nobis co gnoscere. scz

Primo vt pncipiū rone creationis.

Scdo vt mediū rone gubernatiōis.

Tertio vt vltimū r one nri finis. ℄ Primo nāq; necesse est deū cognscere nob: vt pncipiū oim rone creatiōis. Jdo dr. Ego dns. Ad cuiꝰ qdē cognitōem opti me ex triby poterim? puenire. vicz Primo ex natura. Scdo ex scptura. Tertio ex factura. Primo dixi q deū creato rem possum? bñ cognscere ex natura. Nā gliosus ds oim artifex sic nram cōdidit naturā: vt ex ipa cognscam? nrm creato rem. Posito em q aliqs mox natꝰ z ex posit? nutriret a bestijs in sylua: nec au diret vnq; de deo qcq; cpm ad anos veniret discretōis: ex natura sua cognsce retur in gñali q ds est: licz in pticulari posset errare: credes deū solē/lunā: aut aliquā creaturā. Jō Augu. lib. de fide ad Petrū. Nihil ingt tantū uouit mēs ogtū deū esse z se. Et silr Damasce. ait. Cognitio existēdi deū nob naturalr in serta est. Hic etiā Hugo de s. vic. Sic ds cognitōem suā in hoie rpauit: vt sic qd esset: z nō posset cōphendi: ita q; esset nō possit ignozari. Et Licero li. j. de le gib. Alia ait gēs ē tāmmā sueta: tā fe ra: q nō etiā si ignozaret qlē hre deū de beat: nō tñ habedū sciat. Cui? rō ē ral. In aia ei est naturalr: qdā desiderciū. ipossibile ē aūt aliqd ee in appetitu/ qn illud sit. sic impossibile eēt q grauia te derēt deoz: sū nisi eēt cerrū. Item impos sibile eēt q flumia fluerēt ad mare nisi eēt mare. Impossibile eēt q aialia appe terēt cibū nisi eēt cib. Jō dz. ij. de aia Natura nihil facit frustra. Sed hoies apperūt pitarē: maxime ad rē marie dini q marie ē in deo. Hinc Aug. xiij. de ciui. dei ait. ca. j. Quis certa snia est q rone quoq; mō vri pūt: brōs cē oēs. ho mines velle. Jdē eodē li. ca. xxix. Natu ra indidit vt bri imoztales sc; ee cupia mus. Si igit dicar ds q non vult fieri brūs saluo honoze/mentiꝰ. vl ne scit qd loqtur. Quare delectatiōne qrit in cibo potu: luxuria: diuitijs: vestib: z aliis re bus. q; qddā bonū appetit: z si h paruū bonū appetit: maxime bonū marie appe rit. iuxta illō Aristo. ij. Topic. Mari mū bonū oēs marie apperūt. z Boetiꝰ. iij. de cōso. Quis mortaliū cura quā mꝰ ri plicīū studioz labor exercet: diuersa q de calle pcedit: sz tñ ad vnū bñtudinis finē nitit puenire: q adepto nihil aliud desiderare qat. Hec ille. Errāt tñ pleri q; vt pdixim? in pticulari cognitōe ds: putātes deū illū q nō ē. Unde Jsid. x. Etym. li. ait. q. p deo coluerūt apd egy ptios ysidē. apd cretā iouē. apd mauros iubā. apud latinos faunū. apd Roma nos quirinū apd Athenienses mine ruā ꝛc. Sz dicūr mlti de nris christianis. Quicqd sit de erroze gēriliū: nos vnuz vez deū cognoscim? z pfitemur. A q bus z ipe qro. Si vt dicit z deū vez pfi temini: qre ei nō obedit z: qre illi? pce pra non fuatis: qre p vili re optimum pdenitis: Heu vobis genti sine ds heu in breui dānandis. heu verū deum ne gantib z ipius bonitatem cur non ap petitis pre oīb. Nōne audistis ꝓba filij dei Dat. vij. Non oīs q dic mi hi dñe dñe intrabit in regnū celoz: sed

Quibus modis deū cognoscimus.

q̄ facit voluntatē p̄is mei q̄ est in celis. Reuera igit̄ ipl̄erū est illō apl̄i ad Tit. j. Cōfitēr se nosse deū: factz aūt negāt. ille sua luxuria. iste sua auaritia. iste sua superbia. O gēs sine deo. O pp̄le dei magne inimice: q̄d expectatis a deo vo/ ni si tormēta: quia ign̄orant ignorabit. O

Scdo deniq̄ cognscere deū possumus ex scptura. Veniam⁹ igit̄ ad sanctū scptura sacraz campū: z ibi cognscam⁹ deuz verū. q: dr scrūs Tho. q in pn̄i maior notitia de deo nō habef/ q̄ ex sacra scriptura. Jō dicit Deut. iiij. Scito z cogita in corde tuo/ q dns ipe sit ds in celo sursū: in terra deorsuz: z nō sit alius. Et eiusdē. ix. Audi isr̄l: dns ds tu⁹ vn⁹ est. Et ps. lxxxv. Magn⁹ es tu: z faciēs mirabilia tu es deus solus. Et Eccl. j. Vnus est altissim⁹: creator omp̄s: rex metuend⁹ nimis. Esa. q̄q. xlj. air. Ego suz p̄mus z nouissim⁹. Et bzeuit̄ exrta. de sum. trini. z fi. catho. c. j. Firmit̄ credim⁹: z simplr̄ p̄fitemur: q vn⁹ sol⁹ est ver⁹ deus: et nus: incōmurabilis: immensus: incōprehensibilis: omipotēs z in/effabilis: pat: z filius: z spūsscrūs. tres q̄dem psone: sz vna eēntia. De isto vero deo dr Ansel. q ds est q̄ meli⁹ excogitari non pōt. Jdē in pslogion. Deus est pulchritudo q̄ nō videt: odor qui olfatu nō pcipit̄: sapor q̄ nō cognoscit: bonitas q̄ nō sentit̄. Et q: vr dr Aristot. in plogo Metaph. q ds remotissim⁹ est a sensu. z iō mlti labunt errore: deū nō sicut dn̄m glificando/ nec illi ad bn̄placituz seruiēdo: cū tn̄ ab ipo habem⁹ aiam: corpus: sciam: honorē: vitā. z oia. p̄s. Ipse fecit nos: z nō ipi nos. Quero: q̄re deus dit tibi ds intellectū: nōne vr ipm reco/gnoscas: q̄re volūtatē: nōne vt ipm diligas: q̄re corpus: nonne vt ei fuias: q̄re ipius p̄cepta adipleas: Dr dr. j. Politi cor. Debem⁹ simplr̄ vti reb⁹ ad id̄ qđ dare st̄ a sapiētissimo datore. Terio eq̄dē deū possum⁹ cognscere ex factura. Nā totū mundū et ei⁹ ptes credim⁹ factū ab alio q̄ potente z optio artifice: q̄ melior nec cē/ nec itelligi pōt: q̄ est dns ds noster. Null⁹ em̄ inuenit int̄ oēs mundi potētes z sapiētes: q minimū p̄mi/ciū ac floscūlū creare de nihilo posset. iō bn̄ valde dic sapiēs Sap. xiij. c. A magnitudie spēi z creature poterit creator eaz cognsci. Et Aug. xj. de ci. dei inqr. Excepr̄z pheriz vocib⁹ mōs ipe ordinatissima sui mutabilitate z nobilitate/ z visibiliū oim pulcherrima spē: q̄dāmō tacite z fcm̄ se ee: z nisi a deo ieffabiliter ac q̄ inuisibilit̄ se fieri potuisse p̄clamat. Ad hec inqrēda mittit Job z dr. Interroga iumēta z docebūt te: volatilia celi/ z indicabūt tibi: loq̄re tre z rūdebit tibi: z narrabūt pisces mar. O creator eterne: o artifex mirifice: o ds inscrutabilis potētie ecce quō pdicāt re deū factorē suū creatura re tue: z nos obdurata aure surdi nolūaduertere: nec legim⁹ tuis nos subjicere. Si itelligerem⁹ creaturaz ordinē: magnitudinē: pulchritudinē: mltitudinē: z vtutē: citr̄ ad dī cognitōez venire⁹. Et iō vt ad dei tui verā valeas ascēdere cognitōez: ab iferioribus ascēdere ad supiora. vt scias vn̄ vēis: q̄ vad̄: z q̄d sis: z q̄s dns ds tu⁹. E Cōsidera p̄mo creaturaz magnitudinē mirabile. Magn̄ pfecto e tra i rūtū q̄ media ps ei⁹ nō e bitabil̄: z rn̄ null⁹ hoim istā p̄e hirabilē rotā potuit pābulare. i cui⁹ cētro e ifern⁹ tā/lat⁹ z spaciosus: q̄ demōes oēs z dānandos hoies recipe p̄t: isup stere⁹ tre aci/mūditias oēs. Aq̄ tn̄ tra excedit i decuplo: quā tūrundē excedit aer. Silr̄ acrē ign̄. Et sphera lune ignē. z sic de alijs ordinib⁹ cogita: z vacit̄ inuenies q̄ minia stella a nob visibil̄ maior ē rota tra. Et his itelliges reuera ineffabilē creaturaz magnitudinē. Et tli igit̄ p̄eplarōe aia duota eleuar̄: z cū ingēti dic admiratōe illō Baruch. iij. O isr̄l q̄ magn̄ ē dom⁹ dei: z ingēs loc⁹ possessionis ei⁹. Magn⁹ ē z nō hz p̄mmarōz. Cur g̃ dne dus opus tāmagnifice creare voluisti: nisi vt dares ex his nob itelligere q̄ imēs⁹ z opes. Hic Sap. xiij. A magnitudie creaturaz potat cognsci creator eaz. Secdo p̄sidera creaturaz pulchritudinē. Videtis itaq̄ devota aia terrā q̄ta polleat pulchritudine: ex vliscrib⁹ nāq̄ ei⁹ colores diversi egredi⁹: flores pulchri: rose: lilia z alia. Insup suaues odores: necnō varia metalloz gña: aur: argētū: plūbū: es zc. E q̄b⁹ fit diversa estimata: pci⁹

ſa clenodia. Et ipa q̄z pducūt liḡ mira
bilia cū radicib⁹:ramis:foliis:floribꝫ: z
fructibus.de q̄bꝫ fiūt postea fistule: ci
tharе:rympana:muſicoꝝ mirabilia in
ſtrumēta. z q̄s poſit explicare ḡmira
bilit iubilēt:ac bois ſenſū ḡmirifice im
murent: Cōtēplare q̄ſo iſta:trā oim ele
mētoꝝ ifimā ḡre ſuauitatꝫ ſit cauſaria.
nōne mirabilē odoꝝ fragrātiā germiat
i balſamo:zinzibere: croco :cariophilo:
pipe.z ceterꝫ: Quot denicꝫ ſuauitares
gignit i ficulꝫ:pyris:pomis:z aliis fru
ctib⁹: Certe null⁹ ſcit hoim ḡta pulchri
rudie ſit creata ſra cū ſuis germib⁹ z vi
rib⁹:riuis z fōtib⁹. Nā venas hz m̄ltipli
ces i q̄bꝫ aq̄ decurrūt:ymes latitāt:z be
ſtie inhabitāt. Deiū ꝑſidera aquā cuz
ſuis fluctib⁹:piſcib⁹ :z mōſtrꝫ cū pcioſis
gēmis z lapidib⁹:poſtea ꝓemplare pul
chritudinē ei⁹ in diaphaneitrare. P⁹ea
ītuere aerꝫ pulchritudinē/quō recipit z
ꝺfert lumē. Itē ſonū quō pfert.nā vn⁹
loq̄t:z p aera illa vox ocurrit vſq; ad au
res alteri⁹:z dabit illā itelligere. O q̄t
vocū ꝺiē:q̄dā eſt tribilis: q̄dā ſuauis.
q̄dā ſon⁹ tribilis:q̄dā lenis. Tandē ꝑſi
dera pulchritudinē ſol⁹ z lune ac ſtellaꝝ.
Nā a ſole recipiūt oia ſidera celi lumē.
Certe ſi ali⁹ artifex illi lumē ꝓrer crea
rare adminiſtraret/iā diu defeciſſet:quia
oleo:aq̄:vl̄ alīq̄ pabulo indiguiſſet. Si
tora artifiꝫ fuiſſet:ſi tot milib⁹ annoꝝ
defeciſſ⁹ z fracta fuiſſ⁹. Cōtēplare ire
oꝝbes quō dñs ꝓcepit ſuis angel⁹/ vt il
los mouerēt. Illi tora machia ē q̄ſi pul
cherria rabula depicta manu dei oipo
tētis pulchra valde.ita q̄ nū q̄ melī⁹ vl̄
fieri/vl̄ cogitari potuit:q: ōi pfecta ſūt
opa:nihil i vniuerſo ſupfluū: nihil defe
ctuoſū. Tertio ꝑſidera creaturaꝝ mi
ritudinē:ꝓplare terrā z vide ḡmiras
pducat herbas.arbores.germina.ḡna.
folia. Cōſidera i vna arbore q̄t ſt radi
ces z eaꝝ indagies.q̄t pūcture i cortici
bus.q̄t diſtinctiōes i folijs. q̄t in floribꝫ.
q̄t in fructib⁹ : Cōſidera ex ꝟ vnā ſyluā
quō caloꝝ ſolis radijs ꝺbit hūores: z di
rigit p meat⁹ intrinſecos ſuruū: cui⁹ q̄dā
ps ꝺuertit in cortices:q̄dā in folia: q̄dā
in flores:q̄dā in arbore. Sil⁹ in hoie ex
ſtomacho dirigūt hūores ad corpis par
tes.de q̄bꝫ q̄dā ꝺuertūt in ſanguinē.q̄
dā in carnē.q̄dā i vngues.q̄dā in cries.
q̄dā in ſpurū. Deiū vide q̄t vene in me
bris.q̄t pluuie ſint gutte.q̄t marꝫ.q̄t ro
ris.q̄t atomi aeris.q̄t bzura.q̄t pili.q̄t
homies.q̄t iumēta.q̄t ſtelle celi.q̄z oim
ſcit ds nūcꝫ/ꝑtutē/z noia. O dñe rex
e⁹ne glie/ ḡmirabilis es i tuis opib⁹.
Vere melioꝝ m̄to in teſpo. Exurge igi
tur aia deuota:z dic cū ps. Magn⁹ dn⁹.
z mag. ꝑtus ei⁹:z ſap.e.nō eſt numer⁹.
Qui numerat m̄ltitudinem ſtellaꝝ zc.
Quarto ꝑſidera creaturaꝝ ꝑtutē. Nā
larg⁹ et liberal⁹ ds oēs ſuas creaturas
dorauit diuerſis naturꝫ z ꝑtutib⁹. Con
tēplare z itellige vnam herbā vna natu
ra dorauit:tñ i radice alia ꝑtute/ḡ i ſti
pite/vel folio. Et ita ꝑſiderādo de ar
boꝝib⁹/lapidib⁹/ḡnis:quō vnā ꝓ cum
colore albo: aliā nigro: rertiā cū viridi.
vna herba i flore ſanat:q̄ in folio infir
mat zc. Sil⁹ in aialib⁹ coꝝ valz ad vnū:
piguedo ad aliud.pellis ire⁹ ad aliꝺ: ex
dono dei qō illi ꝺtulit. Sil⁹ vna ſtella
ꝑtutē vnā hz:alia alīā. Aſcēde igit ſup
mūdi machinā z ꝓplare totū vniuer
ſum:z itelliges q̄ reuoluit vna ſtella/ex
pluuiā gñat:alia nubes:alia vēros z tē
peſtates.vna ſedat morbos. alia peſtilē
tias cauſat. Cur dñe ds omps talī cre
aturas tuas oꝝdiaſti: Certe ideo.vt de
mōſtrares tuā infinitā ſapiam. Cur tā
magꝫ:rāmulta:rāpulchra creaſti? Certe
iō:vt oñderes tuā potentiā z bonitatē.
Cur ſic oēs doraſti: niſi vt dares ſcire
oib⁹ q̄ larg⁹ es remūerator. O dñe rex
e⁹ne glie oia iſta ad te clamāt: ad te re
ſpiciūt:in te ſt:a te ſ. Tu ea regis.tu ea
ꝓuides. Nihil ſine cā feciſti.nō ven eno
ſos ſpentes.nō ꝺtaconos.nō ymes.licz
nos nō oia iſta ad te clamāt: Naz ſic ſiqs iret
ad officinā aurifabri/vl̄ alteri⁹ artifiꝫ
z videret m̄ltimoda inſtra/miraret: et
forte putaret m̄ta ex illis forte ſupflua:
ſz artifex ſcit q̄ ad q̄lia valent.z ḡ totuz
vniuerſū eſt ranḡ liber vn⁹ pulcher de
ſcptus:in q̄ q̄ſt tor ſt lre/ q̄t creature te
verū deū docētes. Per has ſiqdez lras
didicerūt antiq̄ phi deū vnū:magnū:oī
potentē. De q̄bꝫ ꝺt ap̄ls Ro.j. Inuiſi
bilia dei a creatura mūdi.i.ab hoie per

Quibus modis deū cognoscimus.

ea q̄ facta sūt/ꝑspiciunt: sempiterna q̄z di
uinitas ei⁹. Hoc mō ad cognitōem dei
b. Catarina inducebat Wayentiū di.
Mirare solē z stellas: siſr z lunā: z eoꝝ
famulatū. z cū aduerterẽs: disce q̄s sit eo
rū patrator. Cū aūt ipm ītelleret ẽs: nec
sil̄em illi inuenerẽs: ipm adora. q̄ ipe est
ds deoꝝ: z illi clamāt lingua quā habēt
Magn⁹ est ds q̄ nos fec̄. Sapiēs ē: qa
sic sciuit. Porēs est: q̄ sic cōseruat. Hic
Augu. ait. Interrogaui oia q̄ fozis carnꝫ
mee stāt: solē vicꝫ z lunā: z stellas. Quis
ex vob est ds me⁹?: At illa ynanimit re
spōderūt. Nos nō sum⁹: qm ipe fec̄ nos
z nō ipi nos. Interrogatio mea intētio. z
rnsio eoꝝ spēs eoꝝ. Quito ꝑsidera cre
aturaꝝ finē: Cur vicꝫ ds gl̄iosus sic tot
z tāta tōpulchre ordiauit: Et ꝓfālādo
dñ/z ad vtilitatē nr̄am: vt ista frena ac
celestia fuiāt nob: z nos deo nr̄o. vt reci
piam⁹ creaturaꝝ fuitutē: z repēdam⁹ p
illis nr̄am fidelitatē. Sicꝫ tā illoꝝ/ q̄s
nr̄a fuitus cederet ad nr̄am vtilitatē: et
nō ad dei nēcitatē: q̄ bonoꝝ nr̄oꝝ nō in
diger. Cōtēplare igit̄ o hō dei tāta be/
neficia tibi ꝑstita: z redde fuitia debi/
ta. Ama ipm: q̄ sic te amauit: vt dñm
oim reꝑstitueret dī. Dñami bestijs trc:
piscib⁹ marꝫ: z volatilib⁹ celi. ¶ Se
cūdo dixi q̄ necessariū nob est dñm deū
nr̄m cognōscere vt oim medūm: rōe guber/
natōis. Nā nulla creatura sine ds se ꝑt
gubnare: ꝛ indiget sui ꝑditoris/quida
gubernatōe. Oib⁹ nēpe creatꝝ a mini/
mo vsq̄ ad maximū/puidet ds. ō pau
latim fac̄ crescere die ac nocte. Cui⁹ rō
nē assigt Alexā. de ales. j. pte sūme. q.
xij. di. Illō q̄ ō n̄ ē ex se: n̄ ꝑt se gubnare
ex se. q̄ dependet ab eo a q̄ est. Sz nulla
creatura est ex se. igit̄ nō pōt se gubna/
re. z b̄ est q̄d dr sapies vj. ca. Sap. Qm
pusillū z magnū ipe fec̄. z eq̄liter est illi
cura de oib⁹. Et ō dñs ds aut ꝑ se: aut
per aliū tanq̄ ꝑ suū instrm puidet alijs
Vñ ds magꝫ puidet creatꝫ q̄s rex. magꝫ
q̄s dñs. magis q̄s sapiēs. q̄ Phs lib. de
causis ꝓpe ꝓma dr. Qꝫ ꝓma cā pl⁹ in/
fluit ad causatū q̄s scda. Sed q̄dam in/
sani hoies q̄portius cecī: non credūt di
uinā puidentiā. Alij dicūt oīa a casu
euenire. vt Empedocles. Alij vero cre
dunt q̄ deus non curat de istis inferiori
bus: nec de actib⁹ hūanis. de quib⁹ dici
tur Job. xxij. Circa cardines celi versa
tur: nec nostra ꝑsiderat. Unde dr sctus
Thom. sup. j. dist. xl. Qꝫ licꝫ non vi/
deat nobis rectū/q̄ bonis mala: et ma/
lis bona eueniāt: q̄ ignoratq̄ cām ipi/
us. tñ apud deū est ordinatissimū: quia
ipe cognoscit rōnē oim. Clamat igit̄ no
bis sacra scptura: q̄ ds noster est dñs/ q̄
die ac nocte nobis puidet z gubnat di.
Sap. xiij. Tua pater puidentia ab ini
tio cūcta gubernat. Sed z chr⁹ filj⁹ dī
vivi clamat dī. Matth. x. Et capilli ca
pitis vestri oēs numerati sunt. Jbidez.
Passer nō cadet ī terrā sine ꝑe vestro.
Et eo nāq̄ q̄ dei gubernatōnem hoies
firmit̄ non credūr: sit vt clausis oculis
currāt ad ire rtū. Qecitas maligꝫ: o co
gitatio puersa. o gens deo exosa. Bene
dr coꝝ vsm illud ps. Dixit in sipies ī coꝝ
de suo nō est ds. ꝓpterea dicet dñs ds
vob id Deut. xxij. Deū q̄ te genuit de
reliq̄sti: z oblit⁹ es dñi creatorꝫ tui. Ui
dit dñs z ad iracūdiā ꝑcitatus est: qz ꝓ
uocauerūt eū filij z filie. Et ait. Abscō
dam faciē meā ab eis: z cōsiderabo no/
uissima coꝝ: gñatio em puersa est/z in
fideles filij. Tertio insup necessariū
nobis valde est: vt dñm deuz cognoscam⁹
vt vltimū rōne nr̄i finis. Deus nāq̄ est
finis nr̄oꝝ desideriꝝ. Hinc Aug. vij.
de ciui. ait. Finis hois appellat q̄ ds cū
puenerit/bās erit. z illud est ds. ps.
Sariabo: cuz appuerit gl̄ia tua. Oia
quippe que fiunt ꝓpter aliquē finem fi/
unt. vt dicit phs. ij. physicoꝝ. Omia in
dt ordinant ꝓpter finem. Item. ij. Me
taphysic. Finis est causa causaꝝ. Et. ij.
physicoꝝ dic̄ q̄ finis habet naturā opti
mi. Et ideo q̄ ponūt ꝓcessum in causis
finalib⁹ in infinitū: auferūt naturā bo/
ni. Qui igit̄ nō habēt finē deū: ꝑierunt
z maledicti erūt. Nulle sī diuitie ꝑcio/
siores homini/ q̄s qui deum habz ꝓ fi
ne. Vñ si tua aia dicit intra se veraci/
ter: post hanc vitam puenia ad visionez
dulcis dei z cōditoris mei. z ob hāc cau
sam/ et ꝓpter hunc finem oras: ieiu/
nas: z alia bona opera facis: z a malis

abstines bñs es. quia omniũ finis vltimus est deus. Vnde ꝓ dicit sanct⁹ Augustinus in. ij. dist. xv. q. duplex est finis. sub fine est ipe hō. vt dic Arist. ij. phy. sicoꝝ. Hō ē finis q̃dām oim eoꝝ q̃ fiũt hō nobiliorꝝ. qꝝ ibidē idē dr. q. nobiliorꝝ ē finis his q̃ fiũt ad finē. Finis ꝙ principal⁹ z vltim⁹ ē ipe ds. qꝝ vt dr Augustinus. ij. dist. j. de⁹ creauit mōs ꝓpt hoiez z hoiez ꝓpt se ipz. posit⁹ ē ei i medio vt ei fuirēt et ipe fuirer deo. z vtrūq; ad suā cederet vtilitatē. Sic igit sagittarij ñ pōt pcutere signū nisi videat z ad illō intēdat. Si ꝛ viatoꝛ q̃ ñ ꝟstituit certū terminū vie: nūq; ad pfectū ꝛuenet. Sic q̃ ñ intēdit ire ad deū suū vltimū finem frustra nat⁹ ē: frustra viuit: z dānose moꝛit. Q̃ igit hō a ds create. Q̃ a dño gubnate. Q̃ ad dñz deū tuū tā q; ad finē vltimū ordiare. Recoḡscas creatoꝛē nr̄z deū. Recoḡscas gubnatoꝛē: nr̄m ordinē: recoḡscas finalē glificatoꝛē nr̄m: qꝝ ipm nosse re viuere ē. z ei fuire regre ē. Vnde iste tu⁹ dulc⁹ de⁹ admoneꝛ te vt ipm recoḡscas: z illi soli fuias. Ego dñs ds vr q̃ vob bñ possuz pcipe z vos tenemi obedire. Jō leges meas custodire vt p illas ad me q̃ sum vita eꝛna feliciter pueniatz. Ad quā vitā pducat nos ipse dñs de⁹ noster Amen.

Sermo secundus.

Leges meas

custodite. Leuit. xviij. Dñs de⁹ nos sollicitat ad suaꝝ obseruātiā legū. Vnde tū mirū valō vr q̃ in pl̄i dr dñs leges meas. cū vni⁹ pncipis vna ꝺberet ee lex. pserti cū apl⁹ dicat Gal. v. Q̃is ei lex i vno fmōe iplet. di. liges. Et dñs Jo. xv. ait. Hoc ē pceptū meū vt dilligatis. sicut dixi vob. Ubi b. Gregorius. Pcepta dñica z mlta sc z vnū. mlta q̃ diuersitatē opis. vnū i radice dilectiōis. Hic apl⁹. j. Tim. j. dr. Finis ꝓcepti charitas. qꝝ oia pcepta ordinātur nos ad charitatē. ꝛō dñs noraꝫ dr. meas leges. quia ex hoc dat intelligere q̃ sint et alie leges. Uñ triplicē legē possū⁹ dicere.

Prīa legē prauā. (stinguere. s.

Scda legē humanā.

Tertia legē diuinā.

℣ Prīa inq; lex ē pua q̃ dr lex mēbroꝝ. i. cupia nob inata z ad malū ꝛsit cōtinua inclinatiua. De q̃ dr apl⁹ Ro. vij. Uide eo aliā legē i mēbrꝛ meis repugnātē legi mētꝛ mee. i. rōni. z captiuū me duc̄ente i lege pcti. z hāc nō dr dñs custodiēdā: sz potiꝰ destruēdā. qꝝ legi diuine ñ sbjcit. Ro. viij. prudētia carnis lex inimica dei ñ ē subiecta. z ꝛō ipa ppe ñ dr lex. qꝝ ñ regulat i bonoꝛ: sz qꝝ a do legislatoꝛe ē infricta i penā: ꝛō aliq̃ dr lex. Scdo possum⁹ dicere q̃ legē hūanā q̃ hz ad humanā felicitatē ordinare q̃ ē pacifice sta tus hoim. Et vt dr Jsid. z hr dist. xij. c. Facte sūt leges vt eaꝝ metu hūana coerceat audacia. turaq; sūt inuente p exemplos ino cētia. Q̃, ꝟo dr apl⁹. j. Tim. j. q̃ iusto ñ ē posita lex: sz iustꝭ/ maleficꝭ/ venefi/ cis/ hoīcidis/ z adulterꝭ ꝛc. nō intelligit (sic q̃dā hereticī dicūt) q̃ iusti ñ sint obligati ad leges hūanas fuādas. sz qꝝ cū lex hēat duplicē actū dirigere z cogere: iusti ꝛsū sit lex posita vt ē directiua: ñ tñ vt ē coactiua sic iniusti: q̃ metu pene illas fuāt. Tertiā ḡz legē possū⁹ distinguere legē dinā q̃ ē mltiplex. Hic Job xxj. dr. Ultimā oñderet tibi deus secreta sapie sue. z q̃ mltiplex sit lex eī⁹. De q̃ dr dñs de⁹ nr̄. Leges me. cu. Et ꝛō i pti fmōe (vt pmisi i alio) ex his theatꝛ ꝟbis ꝺclarem⁹ dine legꝭ varietatē. Nā q̃ dupliciē ꝺi legē gra illi⁹ declarem⁹. sc̄z

Prīa est itrinseca z naturalis.

Scda ē mosaica z diuinalis.

Tertia ē euāgelica z spūalis.

Quarta ē canonica z eccl̄iasticaḷ.

℣ Prīmā legē dei, p pmo fmōis articulo dixi declarādo legē irrisecā siue naturalē. Nā i creatiōe dñs de⁹ i aia hois plātauerat: vt alie viret subderēt ipi rōni z ipa rō ds. z ita erat hec lex q̃dā pticipario lucꝭ dine. xpea null⁹ pōt se excusare ꝺ aliq̃ pcō. Nō de luxuria. sic q̃ pierūt i diluuio. cū tñ nōdū fuit lex illa. Nō mechaberis. Nō ō hoīcidio Caim: cū nōdū fuerat illa lex. nō occides Hic pō. gr̄it. Quis oñdet nob bona: Rñdz Stgtū ē sup nos lumē vult⁹ tui dñe. i. lex nal. Uñ phi nāles nullā a ds hītes legē scptā: rone nāli coguerūt z pbauę

De quadruplici lege

tũr vnũ deũ eẽ gubnatorẽ oĩm . zbũc p
alijs oib⁹ esse colẽdũ z amãdũ. Debac
reuera lege ỏr apls Ro.ij. Cũ ei gẽtes
q̃ legẽ ñ hñr:nãlit ea q̃ legz tũr faciunt.
eiusmodi legẽ nõ hñtes:ipi sibi tũr lex.
q̃ oñdũt opus legz scptũ i cordib⁹ suis.
Hec siquidẽ lex alias oẽs leges excellit
in trib⁹.sez

Prio qz dignitatẽ hz cõiratis.

Scõo qz hz firmitatẽ imurabilitatz.

Tertio qz hz ỏsitatẽ tpis.

Prio ita qz lex nãlis excellit alias leges
in eo q hz dignitatẽ cõiratis.qz vr dic
Jsiõ.li. Etym. Jus nature ẽ cõe oiz na
tionũ. natura em dictat. Nõ tibi ode/
ris fieri alijs ne feceris. Et q̃cũq; vultz
vr faciãt vob⁹ hoies z vos facite illi. Et
ad ista duo reducunt plura alia pcepta
legz nãlis. Natura nãq; iclinat ad ap/
petendũ bonũ.iõ ỏr Phs.j. Eth. Bñ
enũciauerũt dicẽres. Bonũ ẽ qõ omia
appetũt. Nec obstat huic q mtri appe/
tũr malũ sic fornicatrij/homicide ẽc. qz
illa nõ sub rõne mali:sz sub rõne boni
appetũr inq̃ntũ extimãt fore bonũ vti/
le/honestũ/vl delectabile. Vñ Augu:z
hz.xv.q.j. Dericto. Peccare nemo ap/
petit qr h ipm:sz qr h ipz qõ ex eo cõ
sequẽ. Nullꝰ igit dicat q absolute malũ
vult facere.etiã si se occidat:qz sub rõe
boni intẽdit facere. Vlextũ q̃dã actꝰ st
partim volũtarij:partim iuolũtarij.vt
eũcere merces in mare ne sũmergatur.
Jste itaq; noller carere mercib⁹.z etiã
noller mori i mari. Jõ magz vult care/
re mercib⁹ q̃ vita. Cõe nanq; est apud
oẽs hoies vt ỏr Jsiõ.v.etym. Jus nãle
eo q vbiq; nature istinctu. nõ aliq̃ psti
tutiõe hz viri z femie ꝓiuctio/liberorũ
succcssio/pueror⁹ educatio/cõis oiz pol
sessio/ỏpositꝰ rei restitutio/violentie p
vim repulsio.vt hz dis.j. Hic ꝓ cõe in
telligit de hoie.qz i diuersis creaturis
diuerse st nature leges. z q̃nq; ꝓte vt
furibundũ eẽ ẽ lex canis qõ ẽ ꝰ naturaz
ouis vl alti⁹ aiaꝝ mãsueti. Scõo deni
q; lex nãlis hz firmitatẽ imurabilitatz.
Jura em hũana cerris ex causis freq̃nt
murant. Sz vt dr dis.v.§.j. Jus natu/
re ab exordio creature rõnal nõ variat
rpe:sz imurabile pmaner.põt tñ muta/
ri ppt alijs causas ipedires obt nãtã
raliũ pceptor.sic depositũ reddi ẽ ỏ iu
re nature:hz si ỏpositor est effect⁹ furi o
sus ñ dz ei reddi depositũ ne male vtat
illo. Tertio hz lex nãlis hz ỏsitatem
tpis.est em prior oi lege creata.iõ dicit
dist. vj.in fi. Jus nãle cepit ab exordio
creature rõnalis. Jnuentores nanq; le
gum hũanar apud diuersas natiões ex
primit Jsiõ.dices.v.etym.lib. Dey/
les gentz hebree pmus oim diuinas le
ges sacris lris explicauit. Forone⁹ rex
grecis pmus leges iudiciaq; cõstituit.
Dercuri⁹ Trimegist⁹ primus leges
egyptijs tradidit Solon pmus leges
atheniesib⁹ edidit. Lycurg⁹ pm⁹ lace/
demonib⁹ iura ẽt. Appollinis auctorita
te pstrinxit. Numa pm⁹ leges romanis
edidit:z sic diuerse nationes diuersis
vrunt legib⁹:si bone sũt derivãt a lege
nature. Scõa lex deide est moysaica
z diuinat:quã dñs de⁹ dedit p Moy/
sen pplo isrl in monte Sinai. Hã post
q̃ lex nãlis fuerat o bscurata p pctm in
cordib⁹ hoim:ex magẽ misctia dñs p le/
gem Moysi:declarat bñ legẽ nature.
Dedit aũt moysaicã legem iudeis tri/
plici ratiõe.sez

Prio rõne dispositiõis.

Scõo rõne discretiõis.

Tertio rõne pmissiõis.

Prio vriq; legẽ hãc de⁹ dedit iude
is rõne dispositiõis. Cõueniẽs q̃ppe fu
it vt pot⁹ ille pplꝰ q̃ remãsit i veri ỏr
cultu legẽ acciper q̃ ali⁹. Hã sceterz po
pulis ad idolatriã declinatib⁹ pplꝰ iu/
deoz pmãsit in cultu dei. Et sic q̃dam/
mõ dispositi erãt ad recipiẽdũ legẽ. alij
ꝓ indispositi. De q̃b⁹ merito põt itel/
ligi illõ saluatorz Mat.vij. Nolite san
crũ dare ca. Vñ sic lux corpalis ñ lucet
nisi in oculo dispositio. sic lux spũalis.i.
lex dz dari nõ nisi dispositꝰ. Si dicas
q ẽt in alijs natiõib⁹ aliq fuerũt dispo/
siti q̃dẽ ad recipiendũ legẽ. sic b. Job i
oziente. Dicendũ q nõ dat psone pticu
lari:sed pplo adunato.iõ Abzac ñ fuit
lex data:qr nõdũ fuit pplꝰ cũ sua fami
lia.pari ratione:nec Job/nec alijs ẽc.

Secũdo lex fuit data iudeis rõne dꝰ
scretiõis.vt pplꝰ iudeoz trãsꝫ a deo ele

ctus (a q̄ chr̄s filius dei viui erat nasciturus) p ceteris q̄dā sctificatiōe polleret: qō fiebat p legis t cerimoniaz ob seruātias. Tertio q̄z fuit data lex ip̄i ppl̄o iudeoz rone pmissionis. Dns em de⁹ pmiserat Abrae q de semine eius chr̄s nasceret. alijs vo natōibz nō pmisit sic. Jdeo dic Ps. Non fecit taliter oi nationi: t iudicia sua nō manifestauit eis. De hac pmissiōe dicit apl's Gala. iij. Abrae dicte sūt pmissiones t semini ei⁹: nō dr. seminibz q̄si multis: sz q̄si vno q̄ est chr̄s. Ista aūt repromissio Abrae nō fuit ex meritis ei⁹: sz ex gratuita electōe dei. tō nō pōt rō sufficies assignari gre magz elegit ppl'm iudaicū vt ex eo chr̄s nasceret q̄ alias nationes nisi bnplacitū dei. Jō dic Aug. sup Joānē. Cur il lū trahat t illū nō trahat: noli iudicare si nō vis errare. si nō traheret: oza vt trahaz. Ult lex moysaica trinebat p̄cepta legis naturez: t insup q̄daz p̄cepta ppria. tō ad pma q̄ erāt legis nature oēs hoies tenebant. Sz q̄ntū ad secūda sol⁹ ppl's iudeoz tenebat. Admittebant tn ad legis obseruātias gētiles: qz p̄fecti⁹ t securi⁹ saluti. p̄sequebant sub illis q̄ sub lege nature: sic t nūc sectares trāseūt ad religionē: licz tn sine hoc saluari possent.

K Hoc q̄z sciēdū est/ q̄ triplex ē differētia legis veteris t euāgelij. Prima: qz lex vet⁹ ad obseruantiā p̄ceptoz induc p timoꝛē: euāgelium vo p amoꝛē. Hāc differētiā assignat Aug. ad Amātiū dicēs. Bteus differētia legis t euāgelij tioz t amoz. Ult lex t euangelium nō differūt ab inuicē sic oino specie diuersa: sic bos t equus. sz sic p̄fectū legis t imp̄fectū in eadē specie vt puer t vir. Propter ea apl's Gala. iij. cōparat statū veteris legis statui pueritie exīs sub pedagogo. Scōa dīa legis t euāgelij ē: qz lex pmittit rpalia: euangelium vo exhibet. Lex ei q̄ntūcūq; sanctū nō ducebat ad celū. iuxta illō Heb. vij. Nihil ad p̄fectū adduxit lex: sed bn euāgelium. Jdeo chr̄s in p̄ncipio p̄dicationis dicebat. Penitētiā agite appropinquabit em regnū celoꝛū. Matth. iiij.

Tertia vo differētia legis t euāgelij est: qz lex coercet manū. euangelium ante aīm. vt q̄ saluato⁹ Mat. v. Nisi abundauerit iustitia vra plꝰ q̄ scribaꝝ t phariseoꝝ: nō intrabitis in regnū celoꝝ. Haz impfecti ad frutes inclinant ex aliq cā extrinseca: puta cōminatiōe penaꝝ: vl' pmissiōe bonoꝝ: sic tūc iudei. Sz pfecti inducunt ad obseruātiā p̄ceptoꝝ p amoꝛē. Sciendū q̄z est q̄ lege moysaica q̄dā sūt mozalia: q̄dā cerimonialia: t q̄dā iudicialia. Mozalia q̄ sūt de dictamine legis nature: vt sūt p̄cepta decalogi. Et ad ista q̄libet sub pena eterne dānatōis obligari fuerūt t sūt. Dekalogus dic saluato⁹ Mat. v. Nō veni soluere legē: sz adimplere. Et reuera necdū adimpleuit: sz confirmauit dicēs. Mat. xix. Si vis ad vitaz ingredi serua mādata. Quedā i lege moysaica dixi q̄ sūt cerimonialia: q̄ p̄cipabāt sc̄a istituta ad figurādū chr̄i mysteria vt futura. sic dispositio tabernaculi. imolatio paschal' &c. Mō vo q̄ obseruāt ista p̄testant q̄ nōdū chr̄s venisset. tō ista nō solū sūt mortua tpe passiōis chr̄i: sz etiā p⁹ euāgelij publicationez sūt mortifera. Vle igit iudeis tēpo rabnaculi. imolatio paschal' ag. &c. Mō vo q̄ obseruāt ista p̄testant q̄ nōdū crāt adhuc venturo t ille erit antichr̄s. Et b c q̄ p̄dicabat chr̄s iudeis dī. Joh. v. Ego inq̄t veni i nomine p̄ris mei z nō accepistis me. si alius venerit i nomine suo: scz antichr̄s illū accipietis &c. Quedā deinde i lege moysaica sūt iudicialia: q̄ sūt i statura ñ ad figurādū: sz ad disponēdum statū illi⁹ ppli q̄ ordinabat ad chr̄m. ex tō mutato statu illi⁹ ppli chr̄o veniente obligatiōez illā amiserūt. De his tribus generibz mādatoꝝ legis veteris loq̄t apl's Ro. vij. di. Lex q̄dē scta z mandatū iustū. s. q̄ntū ad iudicialia: z scta. s. q̄ntū ad cerimōialia: z bonū. s. q̄ntū ad mozalia. O doctrina sacra. O scia spa. O liber vite eterne. vere o te dī illō Eccl. xxiij. Hec oia liber vite: qz ordinas ad felicitatē vite future quā phi nescierunt. De q̄b Hieroñ. ad Paulinū ait. Hoc doce⁹ Plato nesciuit: h Demosthenes eloq̄ns ingemuit. Hec igit ex diuia volūtate valde dēm⁹ custodire. Tertia insup lex diuia est euāgelica z spūalis: de q̄ Jaco. i. Si q̄s pspexerit i lege pfecte libertatis. i. euāgelica: z pmānserit in

De quadruplici lege

ea ñ audirꝛ obliuiosus factꝰ: sz factoꝛ opis: hic brūs ī facto suo erit. Hāc sīq̄ dē legē reprꝛomiserat deꝰ p Dauid im/ plēdā in chꝛo dño. Ps. Tues sacerdos in eternū sm ordinē melchisedech. Nā sacerdotes veteꝛ legz erāt ō tribu Le ui: sz dñs erat de tribu Juda. Ōō sic p bat apls Hebꝛ. vij. Trāslato inq̄t sacer dotio necesse ē vt et legz trāslatio fiat. Mānifestū ē em q̄ ex iuda oꝛtus sit dñs nr̄ ī q̄ tribu nihil ō sacerdotiō Moy/ ses locut̄ ē. z infra. reprobatio q̄dē fit p̄cedēz mādati ꝓp̄ ī infirmitatē ei⁹ z ī utilitatē. nihil ei ad pfectū adduxit lex. nō q̄ inutilis fuit simpl'r lex ver⁹. q̄ vt dictū ē dꝛ lex scrā: sed iō: q̄ ñ ꝓferebat gram sīc noua lex p sacra sua. Ihū Jo. j Lex p Moysen data ē: gra z ꝑitas p ie su chꝛm facta ē. Nā legislatoꝛ chꝛs ad legē veterē supaddidit cōsilia vt p illa facili⁹ posz ipa lex obsuari. Insup reꝛ mouit falsas exposit̄ões qs doctoꝛes hebꝛeoꝝ iuenerāt circa legē moysaicā: vt illō. Diliges amicū tuū z odio habe bis īimicū tuū: dī. Mat. v. Audistz q̄ dictū ē antiq̄s. diliges amicū tuum ꝛc. Ego āt dico vob: diligite īimicos vꝛos z bñfacite his q̄ oderūt vos. Sīl'r ōcla rās illō p̄ceptū. Nō mechaberz ꝛc. ait. Ego āt dico vob q̄m ois q̄ viderit mu/ lierē ad cupiscēdū eā: iā mechat⁹ est ī coꝛde suo. z alia m'ra ibidē saluatoꝛ de clarauit. Ihū hec est lex pfectissima oēs alias excellēs spēal'r ī q̄tuoꝛ. scz

Prio in virtioꝛ extirpatiōe.

Scōo in moꝛ ordinatiōe.

Tertio in felicitatz inductiōe.

Quarto in ꝓpitatis plana traditiōe.

Prīa nāq̄ cuāgelica lex excellit oēs alias ī virtioꝛ extirpatōe. Ad hoc ei dant leges vt qs puara mōitio nō cohibet a pcō: metu penaꝛ retrahāt. In tlī tñ vi tioꝛ extirpatōe lex bñana dñs q̄ pmit/ tit meretrices ī citatib⁹. Sīl'r lex vetus dñs Exo. xxiij. ne vꝛores occideꝛēt p/ mittit dare libellū repudij. Et. xxj. ne guēt frēs suos iudeos ad vsurā dare ex traneis. Sz lex chꝛi euāgelica nīl'm ma lū pmittit Mat. xij. dī. De oī ꝛbo oci oso q̄ hoies locuti fuerīt reddēt rōnē.

Scōo lex euāgelica excellit alios ī moꝛ ordiatiōe. Prosperas eī legz ē: mo res hoim oꝛdiare ad bonū: vt dꝛ. ij. erh. q̄ itētio cuiuslibz legislatoꝛz ē ciues fa cere bonos. Sz ī hoc dñs lex hūana: q̄ ñ pōt ō secretz coꝛdis iudicare vbi bonuz vl malū ꝓsistit. Sīl'r lex ver⁹ ī pauciz p/ hibebat aīm. pura ī duob⁹ pceptz rm. s. ī mechia z furto. Sz saluatoꝛ ī lege sua phibuit ēt aīm dī. Mat. v. Audistz q̄a dcm ē antiq̄s. Nō mechaberz. Ego aūt dico vob. q̄ viderit m'lierē ꝛc. Tertio lex euāgelica al's excellit ī felicitatz in/ ductiōe. Nā hūana lex ñ pt nisi ad hūa nā felicitatē īducere: q̄ ē stat⁹ pacific⁹. Hō āt sm īrellectū ē imoꝛtal' q̄ ē pnci/ pal' bois ps. vt hī. r. erh. iō oꝛ ei alia fe licitatē extra istā vitā assīgre q̄ est vita eꝛna. Ad quā ēt lex Moysi ñ potat p/ ducere: sz lex tm chꝛi dicerz. Pniaz agi re appꝛopinq̄bit reg. ce. ꝛc. Quarto q̄q̄ lex euāgelica excellit alias ī plana traditiōe ꝑitatz. Lex ei q̄ dat cōtari ñ pt suari sī ē guis: q̄ ī m'ritudie p̄les sē cundū ēē igenioſi. Sz lex hūana ꝓp̄ ua rietatē p̄suetudinū diuersīmode tradit Sīl'r lex Moysi sub figuris data est p agelū q̄z. tuxta illō Act. vij. Accepistz legē ī disposit̄iōe ageloꝝ z ī custodiſtz. Sz legē euāgelicā sol⁹ doci viui filiꝰ lu cide z plane, ꝓp̄ea dicebāt discipli. Jā pala loq̄ris z puerbiū nullū dicis. Pro pterea dicebat deꝰ pr̄ ō chꝛo. Hic ē fi/ lius meꝰ dilect⁹ ī quē audite. O igit̄ le gislatoꝛ optime. O Jesu chꝛe bñdicte. O filī ysꝛ Marie q̄d dic⁹ nob facien dū. q̄d p̄cipis nob ruis discipl'is discen dū: q̄. Ecce pati sum⁹ ad obediēdū: q̄z te p̄legim⁹ vita z doctrīa imitādū. Et rūder pius mgr chꝛs Mat. v. vj. z. vij. Et Lu. vj. q̄ hec ab omib⁹ sub lege sua sancta viuentib⁹ vult obseruari. Prī/ mū phiber iram cū ōr. Audistis q̄a dī/ ctū est antiq̄s. Nō occides. qui aūt oc/ ciderit reus erit iudicio. Ego aūt dico vobis. quia omis qui irascit fratri suo: reus erit iudicio. Scōm p̄cipit re/ conciliatiōē respectu ei⁹ quē lesimus cum dicit. Si q̄ offers munꝰ tuum ad altare: z ibi recordat⁹ fuerz. q̄z frꝛ tuus habet aliq̄d aduersum te: relinque ibi munus tuū añ altare: z vade ꝓus recō/

ciliari fratri tuo. z tūc veniens / offeres munus tuū. Vlade inąt cor gal' ſi ſit p̄ / ſens. vel ſpūaliter ſi ſit abſens: ſcz mo / tu cor ꝺz recōciliari frī tuo venīā petēdo z ſatisfaciēdo ei. Vl' ſi re leſit ꝑ quō eū odz. vaꝺ odīū cor ꝺz / ſigni / z opīs ūmit tēdo. z hec duo ordīnāt irascibilē. Ter tiū phibz volūtarē ꝓuerſandi: ibi. Qui vi. mł. ad ꝺcu. eā: iā mech. ē eā i cor. ſuo.

Quartū p̄cipit declinarōez occaſiōis mechie di. Mat. v. Si ocu. tu. ſcāda. te erue eū z p̄jce abs te. Vbi nota q̄ i ocu lo vł manu ꝺſiderat vitiū / vł act⁹ vitio ſus: z iſte ē abſcindēd⁹. Cōſiderat et mē / bū: z iſtō cū ſit bonū ē diligēdū. Jdē ē ꝺm ꝺ q̄cūq; p̄cio. Quintū phibz ſepa rationē ꝓiugū: excepta cā fornicatiōis: ibi Qui dimiſerit vxorē ſuā: excepta cā for nicatiōis: facē eā mechari. Et q̄ ūmiſſā ꝺuxerit adultat. hec ār tria ordīnāt ꝺcu piſcibilē. Sextū phibz iuramentū: ibi Audiſtis qz dictū ē antiq̄s. nō ꝑiurabis. Ego ār ꝺco vob nō iurare oīno. Se / primū p̄cipit patiaz reſpectu leſiōis cor poz: ibi. Si ꝺs te pcuſſerit i ꝺxtrā ma xillā tuā: p̄be ei z alterā. Jtez reſpectu ablatōis rez ibi. Si ꝺs voluerit runicā tuā tollere: ūmitte ei z palliū. Jtez re / ſpectu āgarie opez: ibi. Et q̄ āgariaue rit te mille paſſ⁹: vade cū illo z alia ꝺuo Hec ār intelligūt fz Aug. q̄ ad aī p̄a tionē: vt. ſ. nolit q̄s ꝑt ralia illata pacez cor ꝺz per odīū amittere: alit' ꝓſilū eſt.

Oct auū ē p̄ceptū erogatōis: ibi. Oi petēti te tribue. Nonū eſt p̄ceptū ꝺile ctiōis inimicoz: ibi. Ego ꝺco vob ꝺili gite inimicos vros: bñfacite bis q̄ ode rūt vos: z ozate p̄ ſeq̄ntib⁹ z calūniāti bus vos: vt ſitz filij p̄is vr̄i q̄ in ceł eſt. Et hec q̄tuoz ordīnāt rōnalē. Decimū regłat interōez cū ſeq̄ntib⁹: z phibiti / uū oblīq̄ interiōis. Matt. v. Attēdite ne iuſtitiā vr̄am faciatz coram hoib⁹ vt vi deami ab eis: alioq̄n mercedē nō hēbitz apꝺ p̄em vr̄m q̄ i ceł. Undecimū remouet inordinatā affectōz rpalīū ibi. Ne ſolicīti ſitz aīe vre q̄ ꝺ māducetz: ne / q̄ corp̄i vro q̄ ꝺ induami. Duodecimū phibz temerariū iudiciū: ibi. Nolite iu dicare z nō iudicabimi. Nolite ꝺdēna / re z nō ꝺdēnabimi. Jn q̄ em iudicio iu / dicaueritz iudicabimi. Tertiūdecimū p̄cipit debitā caurelā ibi Mat. vij. At tendite a falſis ꝓphetz: q̄ veniūt ad vos in veſtimētz outiū: intrin. aūt ſt lu. rapa ces. Quartūdecimū addūt in auxiliū gre peredū: ibi. Petite z ꝺabit vob: q̄ri re z iueniet z: pulſate z apiet vob. Ois em q̄ petit accipit: z q̄ q̄rit iuenit: z pul ſanti apiet. Quintūdecimū p̄cipit eq̄ tatē legz nature: ibi. Quecūq; vultz vt faciāt vob hoies z vos facite illis. Hec eſt em lex z ꝓphete Sextūdecimū tāq̄ ſpletiuū iponit conatū ad dei amorē: cū ꝺt. Intrate p angustā portā. ſ. charitatē ſm glo. ibidē. Ecce lex chr̄i ſcriſſima. de q̄ ps. Lex dñi nr̄i Jeſu chr̄i ima. cōuer. anias teſti. ꝺo. fi. ſapiē. p̄ſtans puulis. Quarta ſup lex ē canōica z eccle ſiaſtica. de q̄ intelligi pōt illō Prouerb. viij. Per me. ſ. ſapiam legū ꝺditores iu ſta decernūt. Cōditores ei legū ciuiliū nō ſp decernūt iuſta. vt pz in legib⁹ per mittētib⁹ vſuras. vł q̄ ꝑſcribīt male fi / dei poſſeſſor. Jō abſolute tles leges nō ſūt dñi dei. Sz ꝺditores legū eccłaſti carū ſp decernūt iuſta. q̄z eccła regit a ſpūſcto in ꝺdēdis legib⁹: vñ nō pōt er / rare. Ye nāq; leges iuducūt ad diligē / dū deū z primū. Nam decretū z decre talia ſūt ingroſſata theologia: q̄z funda mētū ſumit a ſacra ſcptura. Jdeo dicit in p̄n cipio decretaliū. Rex pacific⁹ pia miſeratiōe diſpoſuit ſibi ſubditos ſoze pacificos: pudicos: pariter z modeſtos. Nā decretū cōpoz rauit frat' Gratian⁹ monach⁹ circa annū dñi M. cxlij. q̄ Eugeni⁹ papa tert⁹ approbauit. Libri ꝓ decretales ꝓilant ꝑ Ray. ordis p̄ / dicatoz de mādato Gregorij noni. āno dñi M. ccxij. Liber aūt ſextus decre / talium eſt cōpoſitus et cōfirmatus per Bonifaciū octauū. circa annū dñi M. cclxxxiij. Clementinā aūt edidit Cle / mēs papa q̄ntus. in cōcilio apud Vien nam. anno dñi M. ccc. xj. Et in his le / gibus eccleſiaſticis mł'a ſunt p̄cepta q̄ ꝓſonas tangūt ſpeciales. Generalia vero ſunt ſeptē p̄cepta: que omes ꝑcr / nunt. Primū de celebratione feſtoz. vt patz de conſe. diſtin. iij. z extra. de fe / rijs c. Cōqueſtus. Scōm q̄ libet fide

De autoritate mãdatoꝝ dei

lis dieb⁹ festiuis audiat integrã missaz. vt dicit de cõse. dist. j. Omnes fideles. Tertiũ ꝓceptũ legis canonice. q̃ oĩes renenkt eiunare i qdragesima. de cõ. di. v. Et i qrtuo: tpib⁹. vt ꝑz in ca. Statuimus. di. lxxvj. Et i vigiliis apl'oꝝ Philippi ⁊ Jaco. ⁊ Joã. euã. exceptꝫ. vt in c. j. eo. titu. ⁊ eriã aliis vigiliis q̃buscũq. Quartũ ꝓceptũ de ꝓfessiõe. Quintũ õ coione i anno sel' faciẽda. vt ꝑz extra. de pe. ⁊ re. c. Quis vtriusq̃ sex⁹. Sextũ de mãdatis decimis. ca. in aliq̃b. ⁊ c. quenit. Septimũ de vitãdis excoicatis. vt ꝑz extra. de sen. excõ. c. nup. ⁊ ca. ꝓcubine. He igit̃ sũt leges dñi dei altissimi q̃tuoz: q̃b⁹ nos sibi subdidit: q̃sq̃ vult vt custodiam⁹: si viuere volum⁹ vita gr̃e nũc ⁊ glie rũc. Vñ dr Leuit. xviij. Ego dominꝰ dus vr: leges meas custodite: arcẽ iudicia q̃ faciẽs hõ viuet in eis. O igit̃ ꝓle dñi dei altissimi. O discipuli filij dei viui. O chr̃iani chr̃o ꝓsepulti attendatis ad leges dñi dei vr̃i: ⁊ studiose ad discaz̃ ac benũole adipleatis/ frequenterq̃ in memoria hẽatis. Ad q̃d ꝓpipe creatoꝝ dulcit̃ hortat dr. Arredite ꝓle me⁹ legẽ meã: inclinate aurẽ vr̃m in verba oꝝ mei. Et reuera si has leges diuinas implebim⁹: rũc hic deus dabit gratiam: ⁊ in futuro gl'iaz. Ad quã nos rũc.

Sermo. III.

O mandasti mãdata custodire nimis. Ps. cxviij. Diuio nã q̃s lũine spũsancti illustrat⁹ ꝛc̃plabat Dauid ipam maiestatẽ dei: cui oẽs angeli et hoies/ ⁊ vniuersi renenk obedire tanq̃ creatori: q̃ ꝓo obedire ꝓꝑserint / eẽne mortꝫ periculũ sibi acq̃rent. ĩõ dixit. Tu mandasti ꝛc̃. Nam si ꝑiculũ est nõ obedire tpali dño: mlto magis nõ obedire papeiet marie nõ obedire dño oĩm deo. Si dicas. q̃re õs nr̃ ligauit nos suis mãdatꝫ: nõne melꝰ fozet q̃ libere ei ẽuiremus? Respondeꝝ q̃ optimus deus rõnabilit̃ obligauit nos potissime ꝓpter tria. scz

Primo ꝓpter auxiliationẽ.

Scõo ꝓpter retributionem.

Tertio ꝓpter humiliationem.

Primo dixi q̃ deus rõnabilit̃ obligauit nos ad ꝛ̃uantiã suoꝝ mãdatoꝝ ꝓpt auxiliatiõez: vt vicz liberarbitriuz auxiliũ hẽt ne a bono deficeret vel in malũ declinaret. Hic Hiero. ad demetriadẽ virginẽ. Utrũq̃ inq̃t nos posse voluit optim⁹ creator: sed facere tm q̃d impauit. Et sic fm scr̃m Bonuẽ. obligatio ad bonũ ñ repugnat liberrati simplicit̃: ꝫ liberati peccãdi q̃ magꝫ dr fuit⁹ q̃ libras. iuxta illũ Joã. viij. Qui facit ꝑcr̃m seruꝰ ẽ ꝑcti. Scõo dñs de⁹ rõnabilit̃ obligauit nos suis mãdatꝫ ꝓpt retributionẽ. vt scz ꝓpt obseruantiã mandatoꝝ hĩer q̃d in nob iuste remunerare. Job ait Hie. ad Celantiã. Quid tã ingratũ: q̃d tam supbũ videri põt q̃s ad uersus ei⁹ videre voluntatẽ. q̃ ĩõ aliq̃d iperat vt causas habeat remũerãdi: nec q̃s em obsequiũ nr̃i de⁹ indiger: sed nos illi⁹ indigem⁹ ipso. Hec ille. Idem ad Helbidiã exclamãs dr. O q̃nta britudo p quis magꝫ recipe: ecce p̃ breuib⁹: p momentꝫ sp viuẽtia. ⁊ hĩe deũ debitoꝛ.

Tertio q̃s de⁹ oiportes rõnabilit̃ obligauit nos ad suoꝝ obseruantiã mãdatoꝝ ꝓpt hũiliatiõez: vt. s. hõ se recoglscerz: de um supioꝛe: se ꝓ suum ⁊ inferioꝛe. Et si ad illi⁹ famlatũ cucta mouẽt ei q̃s obediũt: vt insensibilia elemẽta/ fra/ aq̃/ aer ignis/ plãte/ tre/ arbozes/ pecoza/ flumina/ sol/ luna/ stelle ꝛc̃. certe mlto magis hõ tenet ei obedire cui sempit̃nã dare pmisit hereditatẽ. Sz heu heu: qz nlla creaturaꝝ ẽ ita ptinax: ꝑsũptuosa: ita inobediẽs sic hõ ingt⁹. Quia vt dr Aug. ad cremitas. Sol sua via nõ deuiat: nõ luna: ñ stelle. capi decozãt flozib⁹: frondib⁹: crispãt silua ⁊ nẽoze: citarizat auicula: insensibilia ⁊ irrõnabilia obediunt deo: solus hõ dei voluntati resistit. Jd circo dñs oĩm de⁹ honozãt ipm hoiem dr. Leui. xviij. Custodite mãdata mea. Et hõ grat⁹ habz dicere. Tu mãdasti mãda. tua ꝛc̃. Jn q̃b⁹ q̃dẽ tria insinuãt documẽta saluraria declarãda. scz

Primũ ꝓcipientis excellentia. ibi. Tu mandasti.

Scõm ꝓceptoꝝ sufficientia. ibi. Mandata tua.

Tertium ꝓceptoꝝ stricta obseruãtia.

sbi. Custodiri nimis.

Primū itaq; documentū salutare ex ꝑ//bis themat; dixi declarandū ꝓcipient; excellentiā: cū dr. Tu mandasti. actiō dicar. Tu one deus olporēs q̄ es vniuer//salis dns oim rangq; creator: q̄ potes oi//bus impare. ꝛ oēs q̄b ꝓcepis tenēr tibi in oib; obedire. Tenenr q̄dē. Primo in interiorib; motib; volūtatis ī q̄b nō sp tenemur alijs plar;. sicut si oino secretū reuelare ꝓcipiar ei. in ꝑ subdit⁹ ñ teneꝛ illi. Scdo dentq; tenemur obedire do in reb; naturalib; nō aūt sic alteri pla//to. Vñ pr si ꝓcipiar filio vel filie ne nu bar: nō teneꝛ illi i ꝑ obedire. Sic; si ꝑ//larus ꝓcipiat sibi subdito vt nec come//at/nec bibat/vl vt morti se expōat: vl vim vi i ꝓmenti cū moderamine nō re pellat: non teneꝛ obedire. Tertio teneꝛ//mur deo obedire in moralib; q; ipe ni//hil male ꝓcipit. Vñ alteri plato tribus ex causis ñ teneꝛ q̄s obedire ✪ Pri//mo ꝓpt defectū aurozitaꝛ;. Nā q̄s lz sit magn⁹ plat⁹: tñ si nō est illi⁹ plat⁹: nō nō hz sup ipm iurisditionē. sed deo te//neꝛ: q; oim dns est. Si dicas. Utq; de⁹ semp fuit dns: aut cepit eē dns ex tpe: ✪, sic: videꝛ. q; dns ꝛ seru⁹ sūt coꝛrela riua. Nā sicut nō dr fuus nisi respectu dñi: nec dns nisi respectu seruī. lz deus nō sp habuit seruū: nō semp fuit dns Ad q̄d rñdet Seraphicus doctor Bo nauē. in. ij. disti. ij. q. Uno mō dns ipoz tat ptāte coercēdi subditos. ꝛ sic dic ꝑsi dentiā fm habitū ꝛ quenit deo ab eter no. Alio mō ipoztat actualē ꝑsidētiā re spectu seruī. ꝛ sic icepit esse dns ex tpe nō rōne murationis facte i se. sz rōne mu rationis facte in suo coꝛrelatiuo. Scdo nō teneꝛ q̄s obedire plato ꝓpt defectuz honestaꝛ;. q̄ñ. l. ꝓcipit ꝫ deū vel bonos mores. Vñ si ꝓcipiat vt dicā mēdaciū: nō teneoꝛ sic; si ꝓcipiat vt totalr denu dat⁹ incendā: nō teneoꝛ. exq̄ est ꝫ hone//state moris boni. Tertio ñ teneꝛ obe//dire q̄s plato ꝓpt excessū ptātis. Si em q̄s habeat duos plātos. supioꝛē. l. ꝛ ife rioꝛē. tūc subdit⁹ nō teneꝛ obedire pla//to inferioꝛi ꝓcipienti ꝓtra ꝓceptū supio ris plati. imo supioꝛi est magis obedīe dū. Vñ fm Aug. Si ꝓsul iubeat cōtra pcōsulē: ꝛ pcōsul ꝓtra ipatoꝛē: ꝛ impa//toꝛ ꝓtra deū. tūc ꝑtero ꝓsule obediēdū est, pcōsuli. q̄ ꝓpto obediendū est im//peratoꝛi. q̄ etiā ꝓpto obediēdū est do Idcirco dr Act. v. ✪ obedire oportz deo magis q̄ hoib;. ✪ igit one de⁹ rex oi//potes. ✪ maiestas suma oib; ꝑminēs ✪ auroritas infinita oia excellēs: cer//re tu mandasti: ō tibi in omnib; est obe diēdū. q; tu sol⁹ de⁹ es bonitas p essen tiam: a q̄ nihil nisi bonum pcedere pōr. Vñ si interdū ꝓcipis q̄d videt homib; iniustū: tñ illud tuū ꝓceptū ē iustissimū sicut Gen. xxij. ꝓcepisti Abrae interfi//cere innocente filiū suū. q; tu es auctoꝛ vite ꝛ mortis. tibi obligari sum⁹ morte nostra. Ido dum vis: quō vis potes iu//ste expetere a nobis. Sic; Exo. xij. non ꝓcepisti ꝓtra iustitiam facere filijs isr; vt asportarēt bona egyptioꝝ. q; tua est terra ꝛ plenitudo et⁹. ꝛ cuicūq; vis da//bis eam. Cōsic; nō ꝓcepisti ✪ See. j. ꝫ castitatē: vt acciper ipse mulsere adulte ram. q; tu es ordinatoꝛ humane gene//rationis: ꝛ ille est mod⁹ debitus vrēdi mulieribꝫ quem tu instituis. Sed dice res. Utrū de⁹ possit ꝓcipere licite oia mala facienda: Respondet Alexander Anglicus. j. ti. de signis voluntaꝛ; di//uine. ✪, quoddā est malum in se: et ꝑ nulla circūstantia poterit benefieri. ꝛ ta le de⁹ nō poterit ꝓcipere. vt odire deum vel dicere mendaciū vel cognoscere nō suam ex libidine: ꝛ hmōi. Aliud est ma lum nō in se. ꝛ tale poterit bene fieri ex aliqua circūstantia: ꝛ hmōi deus ꝓcipe pōr. imo eoipso q̄ ꝓcipit est bonū. Pro pter que dixerūt quidā q̄ in ꝓceptꝫ pri//me tabule deus non poterit dispensare. Unde precipientꝫ ꝑminentia ppendi poterit ex tribꝰ. scz

Primo ex vande legis descriptione.

Secūdo ex scripte legis variōis mo dalitate.

Tertio ex vate legꝫ firmitate.

Primo dixi q̄ legislatoris seu ꝓcipien//tis dei ꝑminentia attendit ex vande legis descriptione. Nā gratuite ac mira bilitꝛ legem ipsam descripsit. Unō si manuscriptū alicuius notarij honoraf: multo magis scriptum digito dei viui.

De autoritate mãdatoꝝ dei

Hinc Exod. xxxij. habek. Reuersus est inquit Moyses de monte portans duas tabulas testimonij in manu: scptas ex vtraq; parte z factas opere dñi. scriptura quoq; dei erat sculptra in tabulis Vbi dic Rabbi Salomõ. q; vnica scriptura erat ibi q̃ tamẽ erat legibilis indifferẽter ex vtraq; parte. qd erat valde mirabile. qz ĩa ex vna pte figurata: in parte oppolita apparet oppolito modo. z sic nõ poterit legi eque bñ sine miraculo. Alij dicũt q; tali miraculo erãt ibi duplices litrere. ita q; pcepta erant sculpta ex vna pte sicut ex altera. Fecit eñ deus sicut solẽt facere reges: qui vt eoꝝ pcepta inuiolabilit obseruenk ponunt edictũ in pluribꝫ locis parẽtibꝫ vt oñes sciant z nõ excusenk. Sic de scriptit suã legẽ in tribꝫ locis vt ab omnibꝫ firmit obseruek. P Primo in lapidꝫ vt habek Exod. xxxij. quas tamẽ cõfregit Moyses prurbat; ꝓter adoratiõnẽ vituli aurei. Idco Exo. xxxiij. Precide(ait dñs Moyst) tibi duas rabulas lapideas instar priorꝫ. t. similes prioribꝫ in materia z qualitate. Nam i prima tabula Moyses nihil fecerat: iz qz eas ofregerat iustum fuit vt illas dolaret. Et sequit. Scribe tibi verba hec. Contrariũ videk. q; dixit dñs. z scribã sup eas. Vbi dicit Nicola; de Lyra. q; licz Moyses manũ ad tabulã apposuit tñ dñs litteras miraculose formauit. sicut ad ipositionẽ manuũ apostolorꝫ datur spiritussanct; nõ quia illa impositio in recipientibꝫ spmscm aliquid faceret. Q; aũr tabule prime fuerint fracte. hoc nõ est sine mysterio. quia prime tabule significãt statum innocẽtie quã deus operak in homine. Secũde vero statum penitẽtie quã homo cum diuio adiutorio facere debet. Si igitur stat; innocẽtie frangak necessarij; est status penitẽtie cum obseruãtia decem preceptorũ. penitentia eñ reducit ad statum pristinum. Secũdo quoq; deus descpsit suam legem in corde. Sicut pciosa iocalia solent homines reponere in secreto scrinio. sic ista pcepta preciosa deus reposuit in cordis arca. pro eo q; lex natura nanq; docet adorare vnum deum qui eam creauit z vt illi reuerentiã faciat z illi obediat. Ite vt nõ faciat, primo qõ sibi nõ vult fieri. Idco dr Hiere. xxxj. Dabo legem meã in visceribꝫ eoꝝ: z in cordibꝫ eoꝝ scribã eam. O lex dei viui. O pceptum altissimi q̃ pcio sa es que in corde scribi digna es. Sed reuera sicut i pgameno sordido nõ bñ figurak scriptura. sic in corde sordido ñ bene imprimit pceptum dei. Ad qõ de signandũ iudeis precepta data sunt in tabulis lapideis. qz cor ipsoꝝ erat lapideum: durum z obstinatũ quibꝫ dicebat bñs Stephan; Act. vij. dura cervice z incircũcisis corde. Et Ezech. xxxvj. Auferam a vobis cor lapideũ z dabo vobis cor carneũ. glo. interlinearis id est molle z tenerũ in q̃ mandata dei scribunk. Tertio nempe deus scpsit pcepta sua in pgameno corpis. Vnde in memoriale eternum scripsit in triplice parte corpis. Primo in manibꝫ vbi sũt decẽ digiti ihõ: vt pcepta diuia regant oẽs actus nros ne faciam; mala: puta furtũ/homicidiũ ꝛc. Secõ in pedibus vbi sunt decẽ digiti: vt precepta diuia regant gressus nros ne currant ad illicita. Tertio scpsit deus sua pcepta in quinq; sensibꝫ vbi sũt decẽ organa. scz duo oculi/due aures/due manus/due nares/due fauces. Hic igit ẽ liber scriptus intus z foris Ezech. ij. Idco vr̃ oibꝫ meditemur de mandatis altissimi Brũs (inqt Ps.) vir q̃ in lege domini meditabit die ac nocte: qz omia q̃ facit sp, pspabunk. Secõ precipientꝫ pemi nentia attedit ex legꝫ datis modalitare. Ipse siq̃dẽ legislator dei descptã legem suã dedit in monte excelso Sinai di. Exod. xix. q; pplus debebat lauare vestimẽta sua z p tres dies cõtinere se ab vxoribꝫ suis: z sic scrificati recipere legem dei altissimi. Insup dixit Moysi. Cõstitue terminos pplo p circuitꝫ scz montis Sinai: z dices eis. Cauete ne ascẽdatꝫ in mõtem/nec tangatis finem illius. eis q; retigerit montẽ morte morietk. man; nõ rangent eũ: sed lapidibus oppzimek/aut confodiet iaculis: sive iumentũ: sive hõ: non viuet. Et sub

dit ibidem. Et ecce ceperūt audiri toni
trua et micare fulgura: et nubes densis
sima opire montem. clangorq; buccine
vehemēt pstrepebat. et timuit popul⁹.
torus aūt mōs sinai fumabat: co q de//
scendisset dns sup eo i igne et ascēderet
fum⁹ ex eo q̄si de fornace erat q; mons
Sinai tribit. Loq̄bat deniq; dns ꝑba
decalogi rā tribit q ppls sustinere nō
posset. Jō Moysi dicebat Exo. xx. Lo
qre tu nob et audiem⁹: nō loq̄t nob dns
ne forte moriamur. Hec ꝑdicta modali
tas i legē datiōe fuit vtiq; iō at redderet
q̄ magn⁹ et excelsus sit dns legislator:
et q̄ firmit sit et obediēdū. Tertio q̄s
pcipiēs dei peminētia ꝓpendit ex date
legē firmitate. Voluit nāq; dns de⁹ vt
i ei nū lex sua pmaner et: idcirco i lapi
ꝑmo. deide i corde. et trio i mēbris hoiz
descpsit eā. Q. Sz sic tria solēt scri
pturā delere. vicz aqua/ignis/et veru//
stas. Sic legē scpta digito dei viui hec
tria delent. s. aq carnalis delectatiōis.
ignis auaritie. et vetustas cōsuetudinis
ꝓtraue. Q legislator dne deus: vides ne
q̄t amore carnali illecti ifringūt legem
tuā mechādo. Q deniq; ꝑsideras ne q̄t
auaritia ducti delēt scrā tuā legē vsu//
rā extor quēdo/furādo/spoliādo/paupe
res oppmendo: Q dne de⁹ vides q̄t il
gati ꝯsuetudine mala: dietim ifringūt
tuā optimā legē/inebriādo/occidendo/
festa violādo rē. et q̄d aliud facīūt q̄ te
deū cū tua scrā lege ꝓtēnunt: magz eli//
gēdo sibi illā vilem delectatiōez pcti q̄
te creatore. et q̄d fier eis p h̄: certe mors
etna: mors heu sine fine. Scōm docu
mētū ex ꝑbis thematz isinuat declarā//
dū ꝑceptor sufficientia: cū dī. mandata.
q̄t vicz sint mādata dei: et cur tot et non
plura/nec paucioza. Circa q̄d sciēdū q
in sacro eloq̄o inuenim⁹ aliq̄n q dī mā
datū ē vnicū. aliq̄n duo. aliq̄n decē. ali//
q̄n plura. Prio in q̄ i radice ē vnicū dei
mādatū. s. dilectio. iō dī. plenitudo le//
gis ē dilectio. Et apls. j. Tim. j. Cha//
ritas ē finis ꝑcepti. Jō saluator Jo. xv
dicebat. Hoc ē ꝑceptū meū vt diligatz
inuicē sic dilexi vos. Quod exponēs b.
Bze. dr. Cū cūcta sacra eloq̄a plēa sint
diuinis ꝑceptz: q̄d est q̄ o sola dilectiōe
q̄si o singlari mādato dns dr. Hoc ē ꝑ//
ceptū meū vt diligatis inuicē sic dilexi
vos: nisi q̄z oē mādatū o sola dilectione ē:
et oia vnū ꝑceptū sūt: q̄z q̄cq̄d ꝑcipit i so
la charitate solidat. Vt ei mlti arborz
rami ex vna radice pdeūt: sic mlte vtu//
tes ex vna charitate generant. Hec bz
aliq̄d viriditatz ram⁹ boni opis si ñ ma
net i radice charitatz. Precepta g dñi//
ca et mlta sūt et vnū. mlta ꝑ diuersitatē
opis. vnū i radice dilectiōis. Hecille.

Scōo q̄z inuenim⁹ i sacro eloquio/q
duo solūmō sint ꝑcepta diuina. quia ista
vna radix ꝑceptū dilectiōis i stipite ge
minat. et sic duo erūt dilectiōis ꝑcepta
scz dilectio dei/et primi. Unō saluator
Mat. xxij. dixit. Diliges dñz deū tuū
ex toto corde tuo: et ꝓxim tuū sic teipz.
in his duob mādatz vniuersa lex pēdet
et ꝓphe. Tertio deniq; inuenim⁹ q sūt
duo ꝑcepta decē. vt hz Deut. iiij. Q̄
dit de⁹ pactū suū qō ꝑcepit vt faceretz.
et decē ꝑba q̄ scpsit i duab tabul lapi//
deis. Et hoc sufficiētia sue rō ex scrīs
Tho. j. ij. q. c. ar. v. sic sumit. Sicut em
lex hūana ordinat hoiem ad ꝑncipē et
mltitudinē. sic ꝑceptū diuinū. Jō optz
q in lege dei fiāt duo. Prio vt ferātur
ꝑcepta ordinātia hoiez ad deū. Scōo
vt ferāt alia ꝑcepta ordinātia hoiez ad
primū. Principi aūt cōtingit duplex trīa.
scz fidelitatē/honorē et obsecutōez. Pri
mo in q̄ duplici ꝑncipi fidelitatē q̄ in h̄ osi//
stit vt honorē ꝑncipis ad alios nō defe
rat. et h̄ ꝑcipit in ꝑmo ꝑcepto Exod. xx.
Nō habebis deos alienos cora me. Se
cūdo hō duplici honorē ad ꝑncipē vt nihil i//
uriosuz ꝑ dñm cōmittat. et h̄ ꝑcipit i se
cūdo ꝑcepto qō ē. Nō assumes nomē dī
tui i vanū. Tertio duplici hō ꝑncipi obsecu
tionē. vt scz ꝑncipi famulet in recōpen
satiōez bñficij ab eo recepti. et h̄ ꝑcipue
in tertio ꝑcepto ꝓtinet: qō est. Memē
to vt dīe sabbati sctifices. Scōo hō se
hze duplici bñ ad mltitudinē. qō fit si debi//
bitū eidē reddit. Duo aūt duplici hō homī.
Primū speciale vt ei bñfaciat: qō ꝑci//
pit in q̄rto ꝑcepto qō est. Honora pa
trē et mrem. Scōm debitū gñale vt nl
li nocear. Nocumentū ꝑpotest alicui in
ferri tripl. scz opere/ore/et corde. Primo

De numero mandatoꝝ dei.

ſgiſ phibek ne nocumẽtũ iferat ḋs ope alicuĩ in trib⁹ bonis ſuis. Prio in ꝑria ꝑſona. Ideo ꝺ̃ in ḋnro ꝑcepto. Nõ occi/cides. Scõo in ꝑſona ſibi ꝓiucta ne no cear phibek in ſexto ꝑcepto: qõ eſt. Nõ mechaher⁊. Tertio ḋs põt nocere in re poſſeſſa: qõ phibek in vij. ꝑcepto: qõ eſt Non furtũ facies. Scõo inferk primo nocumẽtũ oze: qõ phibek vij. ꝑcepto cũ dicik. Nõ loq̃ris cõtra primũ tuũ falſũ teſtimoniũ. Tertio inferk alicui nocu/mentũ cozde. Et hoc dupl̃r. Vl̃ cõcupi ſcendo ſm delectaꝯem carnis: qõ phi/bek ix. ꝑcepto: cũ dicik. Non cõcupiſces vxoꝛ̃ primi tui. Vl̃ ꝓcupiſcẽdo ſm cõ/cupiſcentiã ocloꝝ: qõ phibek x. ꝑcepto: cũ dicik. Nõ cõcupiſces rem primi tui. Hec ꝓ ꝑcepta erãt tradita ſm Aug. in duab⁹ tabul̃. In ꝑma ꝓinebank tria ꝑcepta hoiem ad deũ ordinãtia: ⁊ in ſe/cũda alia ſeptẽ hoiem ad primũ ordinã/tia. Oõ aũt tria ꝑcepta ordinãt ad deũ hoiem: rõ ex pte dei eſt. qz in vna diui/nitaſ natura ſ̃ tres ꝓſone. ſ. ꝑ. fili⁹: et ſpũſſcrũs. Pſi appꝛopak poteſtas. ideo ꝑmũ ꝑceptũ eſt de diuina maieſtate. vñ dicik. Non adorab deos alienos. Filio appꝛopak ꝓitas. ĩo ſcõm ꝑceptũ eſt de diuina ꝓitate. Vñ ſcõo dicik. Non aſſu/mes nomẽ dei ĩuanũ. Spũſſctõ appꝛo/priak bonitas. ĩo tertiũ ꝑceptũ eſt de di/uina bonitate. Vñ ꝺ̃. Demẽto vt dies ſabbati ſcrifices. Nõ ex pte nr̃a eſt: ḋs deũ debem⁹ reuereri ope: ore: ⁊ cozde. Prio reuerentiã opis deo impendim⁹ in ꝑmo ꝑcepto. reuerentiã ozis: in ſcõo. reuerentiã cozd̃ in tertio. O ſcriſſima lex diuina q̃ breuis es/⁊ q̃ vtilis. tu ni mirũ ꝓineris in duob⁹ ꝑceꝑ̃ charita/ris: dei vicz et primi. In te ꝓ ꝓinent oĩa alia ꝑcepta moꝛalia exꝑſſe/vel ipli/cite. Tu es illa ſcã lex q̃ ꝓducis ad vitã eternã: teſte ſaluatoꝛe Mat. xix. Si in ḋ vis ad vitã ingredi: ſerua mandata. Hoc q̃ ex eſt notandũ q̃ dupl̃ex ꝑceptũ: ſcz Affirmatiuũ de faciẽdo ope bono. Negatiuũ de nõ faciẽdo ope malo. Et ideo affirmatiuũ ꝑceptũ obligat ſemp. id eſt omi tꝑe: ſed nõ ad ſemp. i. non ad oẽ tꝑs. Verbi gra. Honoꝛare ꝑrem eſt ꝑceptum affirmatiuum: quod obli/gat me ſp̃: qz ſp̃ teneoꝛ ad honoꝛãdũ pa/trẽ: ſed nõ ad ſp̃ honoꝛandũ. qz interdũ opz comedere/bibere/vl̃ dozmire. Ne gatiuũ ꝓ ꝑceptũ obligat ſemp ⁊ ad ſp̃ ſiẽ nõ mechari. ſp̃ ⁊ vbiq̃ teneoꝛ nõ me chari. Vñ vt clarius intelligãt ꝑcepta diuina ſciendũ q̃ in lege veꝛi tria erãt ꝓceptoꝝ genera: ſcz quedã moꝛalia/q̃ erant de dictamine legis naturalis. vt decalogus. Quedã ꝓ fuerunt ꝑceptã iudicialia. vt illa q̃ in deciſione cauſaꝝ ſt̃ inſtituta. vt dente ꝓ dẽte. De his ꝺ̃ Exo. xxj. Hec ſ̃t iudicia q̃ ꝓnes eis. Quedã aũt fuerũt ceꝛimonialia q̃ fue/rũt iſtituta in figurã futuroꝝ: ſiẽ ea q̃ ꝺ̃ ꝓne tabernacl̃: ⁊ de imolatõne agni paſchal̃: ac de alijs ſacrificijs. Ꝺ̃ ceꝛi/monialia poſt chr̃m ⁊ ei⁹ euãgelĩ publi/catiõz nõ ſolũ ſũt mꝛtua: ſz ẽt moꝛtifꝛa ra obſuãrib⁹: q: illi q̃ talia obſuant/ te/ſtant cũ illis q̃ nõdũ venit chr̃s. Judici alia ꝓ ex q̃ nõ fuerũt inſtituta ad fi/gurandũ: ſz ad diſponendũ ſtatũ iſtius ꝓpli q̃ ordinabak ad chr̃m: et iõ mutaro ſtatu illi⁹ ꝓpli chr̃o veniẽte obligatõez amiſerũt. Lex em̃ fuit pedagoꝝ ducẽs ad chr̃m. vt ꝺ̃ ad Gal. iij. Vñ obſuatõ talĩ ex noua inſtitutõe rite ꝑ fleri: nõ tñ obligatione legis. qz ꝺ̃ ſcrũs Tho. Recedãt vetera: noua ſint omia: cozda voces ⁊ opa. Moꝛalia aũt manẽt in vi goꝛe q̃ chr̃s fili⁹ dei viui cõfirmauit in noua lege dicẽs. Nõ veni ſoluere legẽ: ſed adiplere. Hec igiſ eſt illa ſcriſſima lex q̃ a deo p angelos ipſi Moyſi: er p Moyſen filijs iſr̃l fuit data. Hec in q̃s eſt illa ſcrã lex q̃ a filio dei fuit declara/ra ⁊ confirmata. Hec reuera ẽ illa lex btã q̃ ducit ad vitã ſempiternã. Hec vtiq̃ eſt illa lex quã mꝛti trãſgrediunt: mꝛti infringũt: pleriq̃ eam nõ curãt obſua/re: ſed viuũt ſicut ꝓpls ſine lege: grex ſi ne paſtoꝛe: exercit⁹ ſine duce. Hec pfecto eſt illa diuina lex quã ꝺus ꝓcipit cu/ſtodire nimis. O lex dñi dei altiſſimi. O q̃ breuis ⁊ vtil̃es. O q̃ leuis ⁊ ſua uis: q̃ te tranſgrediũt/ deũ omiporentẽ ꝓtemnũt. De te nẽpe dictũ eſt a ꝺo dei filio. Si vis ad vitã ingredi ſua man/data. Ad quaz nos perducat ipe idem chr̃s filius dei viui ⁊c.

Sermo .IIII.

Sermo.tiij.

Tu mandasti mãdata tua custodiri nimis. ps.cxviij. Nũc vlecriſſi chri dñi diſcipli reſtat nob tractãdũ de pte miſſa p:ceptoꝝ ſtricta obſuantia:p eo q: in themate dr: mãdaſti mandata tua custodire nimis. Ꝺ fec ꝓter tria ꝑn//

Primo ꝓter diuinam (cipalr:ſcz gloriam extollendã.

Scõo ꝓter nr̃am gr̃iam augẽdam.

Tertio ꝓt nr̃am pacẽ cõſeruandã.

R Primo nãq; dñs ds mãdauit ſua p// cepta nimis custodiẽda ꝓt diuinã gloriã extollendã. Jn his em ꝑceptis deca logi ꝓſiſtit regla iuſtitie ſm q dicrat lumen rõnis recte. Et ex q̃ ds eſt in ſe iuſtus:iõ dz eſſe emulatoꝝ iuſtitie/ eriã in ſubditis. Ꝺb ꝫ hoib legẽ iuſtitie ipo// ſuit ad qs ſtrictꝫ obligauit:vt nullo mõ lteret ipune trãſgredi. Si dicas. Ulq nõ vult nimis custodiri ds ſua mãdata.qz Luc.v.leproſo curato chr̃us ꝑcepit ne cui diceret:cũ tñ ſcirer ipm manifeſtaturũ. Ꝺõm q licet a chr̃o fuerit formã ꝑcepti:nõ tñ ꝑceptũ.qz ꝫ iõ ꝑcepti/ nõ vt manifeſtaret:ſed vt nos erudiret ne bñficia dei ſup̃be publicarem⁹. Se cũdo q̃q vult ds ſua mãdata nimis custodiri ꝓt nr̃am gr̃iam augendã. Naz poſuit nos ds inter padiſum & infernũ. Nec aliꝫ poſſum⁹ ingredi padiſum:nec euadere infernũ/ niſi p obſuantiã mandatoꝝ. Et q: gl̃oſius eſt hoi obtinere gr̃iam p merita q̃ ſine meritis. Ꝺñ ꝫo aliq̃d reddit ex meritꝭ: obligat ille qui reddit ꝑmia:obligat er ille q̃ merek ad faciendũ id p qõ merek. Ult ds obligauit ſe iuſtũ retribuꝝ ex ſua bonitate: obligauit ꝫo hoiem ſub amiſſiõe ꝑmi// ſi:& incurſione mali/ niſi obſeruet mandata. Tertio inſup vult dñs ds ſtricte a nob custodiri ſua mãdata ꝓt noſtraz pacẽ ꝓſeruandã: q̃ tantũ bonũ eſt ſic dr Aug. vt cũcta pacẽ ſibi appetãt. ſic beſtie:ꝑmes:& volucres fugiũt:vt ſibi pacem ꝓſeruẽt. Par aũt ſuari nõ põt/ vbi hõ vſurpat ſibi q̃ eſt alienũ. Ideo vt par ſuaret int hoies/debuit deus mandata tradere hoi cum q̃bus obligaret/ ne alienũ ſibi vſurparet:ſz redderet ds & ꝓximo q̃ eis deberet: & ſic pacẽ remanꝫ neceſſariã ꝓſeruaret. Ideo dicit: ps.de iuſto deo. Tu mãdaſti mandata tua &c. Ult nũc de diuini mandati ſtricta custodirione ſcẽdũ q ãnꝫ inducũt nos ad ipius obſuantiam:ſcz

Primo ſcripture auroritas.

Scõo legis ipius bonitas.

Tertio multoꝝ exemplaritas.

Quarto noſtra magna vtilitas.

Quito maledicrõis mltiplicitas.

S Primo dicit q ad diuini mandati obſeruantiã nos inducit ſcripture autoritas. Dicit em Deut.vj. de his ꝑceptis Erũt ꝓba hec q̃ ego ꝑcipio tibi hodie i corde tuo:& narrab ea filijs tuis: & meditaberꝫ ſedẽs in domo tua:& ambulãs in itinere:dormiẽs atq; ꝓſurgẽs: & ligabis ea q̃ſi ſignũ in manu tua:erunt q; et mouebunt int oculos tuos:ſcribeſq; ea i limine & oſtijs dom⁹ tue. Jnſup vt frequentius iudei recordarent mãdatoꝝ dei ac firmius obſuarẽt:dicit dñs ad Moyſen Nume.xv. Loqre filijs iſrl'r vt faciant ſibi fimbrias p angulos palliorꝝ: ponẽtes in eis vittas hyacinthinas: q̃s cũ viderint/ recordabunk omniũ mandatoꝝ dñi/ nec ſequant cogitationes ſuas:& oculos per res varias fornicantes: ſed magis ꝑceptoꝝ dñi vt faciant ea. Ult dicit Hieroñ. q iudei faciebãt ſibi fimbrias magnas: et phylacteria q̃ erant q̃dã charte in q̃bus ſcribebak decalogus mãdatoꝝ: & ponebak illa charta in capite ad modũ corone: per hoc faciebatur q debebãt legẽ in memoria hr̃e. Phariſei ſupbi faciebãt ſibi p̃ſertim tẽpore chr̃i magꝫ lata phylacteria:& ſcribebant in eis decalogũ de groſſioꝝ: & eadem rõne faciebãt fimbrias maiores i palleis ſuis & pũctiões: vt dñ ambulabant/ recordarent mãdatoꝝ dei. Sz q: hoc ex ſupbia ꝓtendebant/ vt viderent magis religioſi.iõ ſaluatoꝝ illos rep̃hendebat Mat.xxiij. dr. Oia opa ſua faciunt phariſei vt videant ab hoib: dilatant phylacteria ſua & magnificãt fimbrias &c. Et Leuit.xviij. Ego dñs ds vr: cuſtodite leges meas/ atq; iudicia q̃ faciẽs hõ viuet in eis. Et eiuſdẽ.xix.

De necessaria obser. manda. dei

Custodite oia p̄cepta mea: ⁊ ynuersa iudicia: ⁊ facite ea ego dñs. Vñ ꝑ̄ꝓ tā stricta mādatoꝝ custodiā dicebat ps. A mādatz tuis timui: qz tu mādasti mā data tua custodire nimis. O ꝑ̄le chr̄i ane. O gens scrā. O regale sacerdotiū audis ne q̄ stricte p̄cepit dñs dus legē suā sanctā obseruari a iudeis. putas ne q̄ a re nō exiget: nō credas qz exq̄ tibi ma iora p̄stitit bñficia illis: stricti⁹ sua mā data obseruāda obligauit. Illos nēpe de egypto eduxit: re de portis iferni redu// xit. Illos māna pauit. re suo p̄cioso coꝛ pore ⁊ sanguine redemit. Illis terrā mo rientiū. p̄misit. tibi ꝙ terrā viuentiū. ⁊ ḡdem vitā eternā ḡmitte. p̄misit: quam sua pia mortē conquisiuit. Ecce q̄tum debes illū amare: ac mādata illi⁹ custo dire. qz dicit b. Gregoꝛ. Cū em̄ augent dona: rones etiā crescūt donoꝝ. Scdo deniq̄ ad diuini mādati obseruātiā/ in ducit nos ſpius diuic legis bonitas. qz est irreꝑhensibilis. nihil em̄ ꝓtiner irro nabilitaꝛ sicut alie leges. Idcirco dici tur Rom. vij. Mandatū scm̄: iustū: ⁊ bonū. Vñ ꝑ̄ter legis diuine bonitatez tripliciter cōsueuit vocitari. scz

Primo vocat mandatū vite.

Scdo noiatur mandatū leue.

Tertio appellat mandatū vtile.

T Primo sic̄dem vocat mandatū vi te. de q̄ Eccli. xxiij. dicit. Hec oīa li ber vite. qz dirigit ad etnā vitaz. Alie vere leges ad tpalia cōmoda ⁊ p̄sentez vitā. de qua Gregoꝛ. Tpalis vita est vite compata/ mors est port⁹ dicēda q̄ vita. Nam oia statura/ mādata/ ac pho rum documēta p̄ncipaliter vt victum est ordināt ad vitā tpalem: lex ꝙ diuina ad vitā eternalē/ quā philosophi nesciē rūt. fm q̄ dicit Hiero. in epla ad Pau linū. Hoc (inq̄t) doctus Plato nesci// uit. hoc Demosthenes eloquēs ignoꝛa uit. Ignoꝛauit etiā doctissim⁹ Aristo// tiles. de q̄ dicit q̄ Summus Aristoti les trāscendēs cacumia rerū. In duo di uisit dcḡ in ordē fuit: q cū iuuenis es// set: doctrinā eloquētie docebat. ⁊ cū fa// ctus esset annoꝝ. xvij. p̄hari Athenas accessit: ⁊ cū Socrate triū ānis moꝛa// tus est: q̄ moꝛtuo Platoni. xx. annis ad hesit: post cui⁹ moꝛtē virtit. xxv. ānis: in q̄b⁹ ꝓtim docuit Alexādꝝ. ꝓtim libꝝ ꝙposuit. Sz qz talē ac tātus p̄ceptoꝛ pl⁹ ad// hesit sapie mūdane/ q̄ religiōi ⁊ legi vi te. iō peruit vt Aug. dr. Vñ Lactan. li. de falsa sapia. Naturā inq̄t homis ous hāc eē voluit vt duꝝ rez hō appetens eēt. s. religiōis ⁊ sapie: sz hoies iō fallūt Qz aut religionē sine sapia suscipiunt: aut sapie sole studeut religione amissa. Quicūq; nō studuerit in h̄ vite libꝛo/ ñ p̄ut mortē euadere. qz q̄lis ē legislatoꝛ: talē ei⁹ lex. sz ds legislatoꝛ est vita q̄ est// sentia. q̄ ei⁹ lex ē vite effectiua. O igit vita aie nr̄e. O legifer nr̄ ds dñe q̄dul cis es: q̄mitis: q̄suauis: sic ex tua lege das intelligere. qd ps. cogiscens aiebat. Dulcz ⁊ rect⁹ dñs: ꝓpt̄ h̄ legē dabit deli quentib⁹ in via. Et qz lex vite est tā rōna lis/ tā bona/ tā honesta: q̄ q̄libz p̄t intel ligere/ q̄ iste ē ver⁹ ds q̄ talē dedit legē tā honestis cerimoniis. ps. Propt̄ legē tuā sustinui te dñe. Scdo q̄z vocat mā datū diuinū leue. Iuxta illd. 1. Joā. v. Hec inq̄t ē charitas dei: vt mādata ei⁹ custodiam⁹: ⁊ mādata ei⁹ graua nō sunt. Vñ notāt ds. Hec ē charitas dei. qz ha benti charitatē p̄cepta sē facilia: nō ha benti aūt sē difficilia. Et ponit exēplu. Aug. de aue sine plumis/ cui difficile ē volare: hūi ꝙ facile. Nec excusat non hās charitatē: qz ds cui⁹ gratus ē dare se disponēti ad illā. ꝙpter hoc ds dñs Deut. xxx. Mādatū h̄ qd ego p̄cipio tibi ho// die/ nō sup̄ te est: neq; p̄cul positū: nec i celo sitū. vt possis dicere: qs nrm ad ce lū valz ascēdere: vt deferat illd ad nos: ⁊ audiā⁹ atq; ope ꝓpleam⁹. Neq; trās mare positū: vt causeꝛz ⁊ dicas. Quis ex nob⁹ trāsfretare pōt mare: ⁊ illud ad nos vsq; deferre: vt possim⁹ audire ⁊ fa cere qd̄ p̄ceptū est: Sed iuxta te est ser mo valde in oze tuo: ⁊ i corde tuo vt fa// cias. Propterea dr Hieron. in expositi one fidei catholice. Anathema sit q̄ dr deū aliqd nobis p̄cepisse: ⁊ hoiem illud implere nō posse. Tertio insup māda tum dei appellat mandatū vtile. Tam vtile reuera ē q̄ dei altissimi amicū cō// stituit: qz amicoꝝ ē idē velle ⁊ idē nolle. viij. etb. Dē em̄ suā volūtatē exp̄ssit in

suis mandatz q̄ qcūq; implet idē vult z ꝑ̄im⁹ legē dedit lacedemonijs statute
ñ vult qđ de⁹ .ſ. dei amic⁹ dr. Hic phs q̄ ciues haberēt libertatē eligēdi magi
y. Rhet. dic. Amic⁹ est q̄ opaꝫ altezi q̄ stratus z rectores. Iste diuisit terrā tā
putat sibi esse bona: z ꝟ ꝓpt illū. Atten in domibꝰ q̄ in vineis z predijs p eēle/
de igit hō qđ ex mādatoꝝ dei obſuan/ ne ꝺs alio potēr⁹ esset. Iste fec vt iu/
tia nō solū seruꝰ/ſz z amic⁹ esse poterz uenes tm vna veste p ānū vterent. nec
reste chzo saluatore Joan. xv. Vos ait pmisit aliquē cultꝰ pgredi/nec lautius
amici mei estz si fecerit⁹ q̄ ꝑcipio vob. epulari. Iste oia nō pecunia/ſz messiuz
tō stricte sūt custodiēda. Prouerb. vij. cōpensatiōe ꝓpari iussit. Pueros pmo
legē meā q̄si pupillā ocli tui custodiui. ad agꝝ duci iussit: nō ad fozū: vt pmos ñ
Et pfecto qcūq; dei viui legē bonā nō in luxuria/ſz i labore ageret annos. nec
obſuat nec diligit: deū ipm ñ amat. ac pri⁹ ad vbē reduci q̄ viri facti essent.
si ꝺs dicat. diligo ipatore: ſz odio ipius Postmū bonoze/nō diuitū z potēr⁹
legē. Quid em ē meli⁹/pulchri⁹ z bone ſz senū ee statuit. Demū vt suis legib⁹
sti⁹ q̄ deū sup oia diligere: z primū sic et mitaret daret: iureiurādo obligauit ci
sc. nulli nocere. oiby bona velle. Hec est ues nihil mutaturos/pus q̄ reuerteret
lex dei sūmi: g̃ studiose obſuanda. ipe/pfect⁹ Cretā/volūtarie q̄ peruū exi
liū egit. z mozies/ossa sua i mari abīci
Tertio deniq; ad diuini mādati ob/ iussit/ne lacedemones se soluros ei a iu
seruātiā iduc nos tā fideliū q̄ infidelium reiurādo crederēt si ossa repotarēt. O
exēplaritas. Nā Beñ. ij. p trāsgressiōe de⁹ celi z tre z oīm creato⁹. O optime
yni⁹ ꝑcepti ꝺ nō edēdo fruerū vetitū p legislato⁹. O tue legis nimiū zelato⁹. q̄n
mi parentes cū tota posteritate dānati ta districtiōe vis a nob obſuari tuas le
sūt ad mozē tpalē. z nisi succurrat filij ges bonas/veras z vtiles z leues/si sic
dei mozs cū obſuantia ꝑceptoꝝ etiā ad studuit obſuare/z ab aliꝭ obſuari du/
mozē eternā. Insup expulsi ꝺ padiso: ras suas leges infidelis gētilis. Reuera
spoliari sūt oziginali iustitia. Jtē Leui. tā pias/sanctas z bōas tuas leges trās
xviij. quidā pmū ꝑceptū trāsgredies p gredientes/digni sūt morte. morte ama
blasphemiā a deo iubet extra castra ab rissima. morte ꝑpetua p eo/q̄ te dulcez
oiby lapidari. Silr Nūe. xxv. đđā mo/ deū ꝓsperūt i tuis legib⁹. X Quar
dica ligna i sabbato colliges: diuio iu/ to eriā ad diuini mādati strictū obſuā/
su lapidar. Cō similit. iij. Reg. iij. ꝓba tiā induc magna nra vtilitas. O is siq/
bon⁹ ꝺ dei ꝑceptū in fra. phibita man/ dē vtilitas tā eternalis q̄ tpalis ex pce
ducās a leone occidit: z pno sepulchzo proz debita obſuātia hoi puenit. Cū
ꝓuar. taliū ꝙppe exēplis coder diuin⁹ ē ꝑcipua hois vtilitas ē finalis beatitudo si/
plen⁹. Sz z exēpla gentiliū ad strictam ue vita eterna. ad quā pducit talis ꝑce
mādatoꝝ dei inducūt obſuātiā. Ani le/ proz obſuātia dicēte dño Matth. xix.
gis. O, Caleucus vir iustissim⁹ leges Si vis ad vitā ingredi serua mādata dī.
ꝺdidit/z inf cetera decreuit/vt q̄ adul Idcirco q̄ cq; agimus aut patimur in
terij crimē cōmitteret/vtroq; ocło ꝓua hac vita: i obſuantia mādatoꝝ dei/de/
ret. ꝺd cū filij⁹ ei⁹ cōmisisset: iussit ipm bem⁹ agere aut pati. obſuantia ꝟo pre
exoculari. Lex tota ciuitas aliq̄diu ei dictā ꝓter vitā eternā debem⁹ facere.
reluctabat. randē vicit⁹ instātia ppli ne Hic dic Aristo. vj. topic. Finis in vno
lex a se ꝺdita violaret: sui ꝓfis/deinde quoq; genere est optimū z cui⁹ grā fiūt
filij ocło eruto vtriq; vsum videdi reli alia. Propꝛea Eccles vl. dr. Time deū
quit. siccz mirabil⁹ edtat⁹ tempamēto se z mādata eius serua: hoc est ois hō. id
inf misericozdē patrē/z iustū legislato/ est ꝓter hoc siue ad hoc est ois homo.
rem partit⁹ ē. O chīiane disce q̄stricte Sup quo Bern. ait. Si hoc est omnis
debeas sctā dei tui custodire ꝑcepta. si homo: sine hoc nihil est ois homo. nihil
sic maluit pagan⁹ i se/z filio punire q̄ inq; in valore est hō sine obseruatione
inultā iustā suā relinq̄re legē. Insup re mandatoꝝ. exquo ipse homo fact⁹ ē ad
fert Isidor⁹ lib. etym. v. ꝙ Licurg⁹ q̄

hoc vt dei p̃cepta impleat. Jõo thesau-
rum meliozē non pōt sibi acq̃rere q̃ ob
fuantiā mādatoꝝ dei. qō probat Eccli
xxix. dicēte. Pone thesaurū tuū in p̃ce-
ptis altissimi: z pderit tibi magis q̃ au-
rum. ps. Dilexi mādata tua sup̃ aur̃ et
topazion. Rō cui⁹ est. qz cū auro z lapi
dibus p̃ciosis non veniūt oia bona eriā
rpalia: sed bene cū p̃ceptoꝝ dei obfuan
tia. Primo ꝓperitas filioꝝ. Scdo ico-
lumitas corpoꝝ. Tertio multiplicitas
rpaliū bonoꝝ. Quarto depssio inimico
rum. Quinto multiplicatio thesauroꝝ
Sexto sublimitas bonoꝝ. Septio cele
britas fame/siue noim honestoꝝ: q̃ sin-
gula explicādo pmittit indubi⁹ sermo
diuin⁹. Deut. xxviij. ad ifam sic dicēs.
Si audieris vocē dñi dei tui: vt facias
ar q̃ custodias oīa mandata ei⁹ q̃ ego
p̃cipio tibi hodie. Faciet te dñs ds tu⁹
excellētiorē cūctis gentib⁹ q̃ versant in
terra: veniūt q̃ sup̃ te vniuerse bñdicti
ones iste z apphendēt te: si tamē p̃cepta
eius audierz. Bñdictus tu in ciuitate:
z bñdictus fructus vētris tui: et fruct⁹
terre tue: fructus q̃ iumētoꝝ tuoꝝ: gre
ges armēntoꝝ tuoꝝ: z caule ouiū tuarū.
Bñdicta horrea tua: z benedicte relique
tue. Dabit dñs inimicos tuos qui con-
surgent aduersum te corruētes in cōspe
ctu tuo: per vnā viā venīēt ꝑra te: et p
septē fugient a facie tua. Emittet dñs
bñdictionē sup̃ cellaria tua: z sup̃ oīa
opa manuū tuaꝝ. Suscitabit te dñs sī-
bi in pplm scīm: sicut iurauit tibi si cu-
stodieris mādata dñi dei. Videbunt q̃
omes populi terraꝝ q̃ nomē dñi inuoca
tū sit sup̃ te: z timebunt te. Abundare
te faciet dñs oīb⁹ bonis fructu ventris
tui: z fructu iumentoꝝ tuoꝝ. Aperiet do
minus thesaurū suū optimū celū: vt tri
buat pluuiā terre tue in tpe tuo: bñdi-
cetq̃ cūctis opib⁹ manuū tuarū. Et fe
nerabis gentib⁹ multis: z tpe a nullo fe
nus accipies. Cōstituet te dñs tuus in
caput z non in caudā: z eris semper sup̃
z non subter: si audieris mādata dñi di
tui: z custodieris ac feceris. Consimil⁹
ipa infallibilis virtas deus suis fuanti-
bus mandata. Leuit. xxvj. hec pmittit
dicens. Ego dñs. Si in p̃ceptis meis
ambulaueritz: z mādata mea custodie-
ritis z feceritz ea: dabo vobis pluuias
tpib⁹ suis: z terra gignet germen suū: z
pomis arbores replebunt. Apprehen-
det messiū tritura vindemiā: z vinde-
mia occupabit sementē: z comedetz pa
nem vestrū in saturitate: z absq̃ pauo
re habitabitz in terra vestra. Dabo pa
nem in finib⁹ vestris: dormietz z nō erit
q̃ exterreat. Auferaz malas bestias: et
gladius nō transibit terminos vestros.
Persequmini inimicos vestros: et corru
ent coram vobis. Persequent q̃nq̃ de ve
stris centū alienos: z centū ex vobis de
cem milia. Cadent inimici vestri in cō
spectu vestro gladio. Comederis vetu
stissima veterū: z veterа nouis supueni
entib⁹ proijceris. Nec ibi. O gens in-
durata. O natio obstinata. O incredu
liras nostra diuina vltione digna. Au
dimus dñe deus creator optime tua p̃-
missa: z certe nō credimus tibi eterne
veritati. Plus nobis placet O dñe rex
eterne glie vilis delectatio peccati/ q̃
tua ineffabilis bonitas: q̃ tua promissa
p̃dicta. Ambulam⁹ sine deo: sine lege:
sine recta via sicut ceci errantes: sed tu
deus pissime reuela oculos nros vt cō
siderem⁹ mirabilia de lege tua: da sub
istis pmissionib⁹ pmittis etiā eterna p
eo quia rpalia minus valent q̃ iustitia
et virtutes ac p̃ceptoꝝ obseruantia.
y Quito quoq̃ ad stricta diuini mā-
dati obfuantiā inducit nos maledictio
nis multiplicitas. Nam deus altissim⁹
sua p̃cepta infringentes maledicit. In
sup̃ illis per omes suos in sacris ordini
bus cōstituros singulis diebꝫ maledice
re facit: dicentes illud ps. Maledicti
qui declinat a mādatis tuis. Quā qui-
dem maledictionē in finali iudicio chr⁹
stus iudex sup̃ illos firmat dicēs. Matt.
xxv. Jte maledicti in ignē eternū. Si di
cas. dei maledictiōes in veteri testamē
to cōtra p̃cepta non fuantes solū dicūt
rpales penas: z nō eternales. Et Hau
dicit. Non cōsurget duplex tribula-
tio. Ergo videt q̃ deus non punit eter
naliter violatores suoꝝ p̃ceptoꝝ q̃s rē
poraliter punit. Ad hoc dicendū q̃ fla
gella ꝓ pctis inflicta/ si sunt ad emen

dationē: tunc verū est q̄ non punit ds bis. Si ꝯo ex flagellꝫ pcōres indurāt: tunc z in futuro puniunt. Unde Greg. Sicut inquit ex eodē igne aurū rutilat z palea fumat: ita etiā eisdē flagellis et boni purgant: z mali magis per impatientiā inficiunt. Similr gr̄iosus Hieronym⁹ dicit q̄ deus humanū genus diluuio: sodomitas igne: Egyptios mari: Israelitas in eremo perdidit. Sciote illos deū tpaliter pro peccatis puniuisse: ne in eternū punirer. quia nō iudicabit bis deus inidipm. Intelligendū est de illis q̄ inter flagella ꝓriti fuerunt. vt patz de pc. dist. .j. ḡ iterū. Id circo dns os omipotens suos violaores pceprox nedū tempaliter/ veū etiā eternaliter punit durissime: licet etiaz tempalit acerbe cōminet. Moyses illis Deut. xxvij. dicens. Qđ si audire nolueris vocem dñi dei tui: vt custodias oia mandata eius: z cerimonias ꝗs ego pcipio tibi hodie: venient super te omes maledictiones iste. Maledictus eris in ciuitate: maledict⁹ i agro. Maledictū horreū tuū: z maledicte relicte tue. Maledictus fructus vētris tui: et fructus terre tue: armenta boum tuox: z greges ouiū tuarū. Maledictus eris ingredies: z maledict⁹ egredies. Mittet dns sup te famem z esurient: z increpatione in omia opa tua que facies donec pterat te z pdat velocit. Adiungat tibi dns pestilentiam/ donec consumat te de terra. Percutiat te dns egestate/ febre/ z frigore: ardore: z estu: z aere corrupto/ ac rubigine: z psequat donec pereas. Sit celū qđ supra te ē eneū: z terra quā calcas ferrea. Det dns imbrem tre tue puluerē: z de celo descendat sup te cinis donec pterearis. Tradet te dns corruentē ante hostes tuos: z per vnaz viā egrediarz ꝓta eos: z per septē fugias z dispgarz p oia regna tre. Sitq̄ cadauer tuū in escā cūctis volatilib⁹ celi: z bestijs tre: z nō sit q̄ abigat. Percutiat te dns vlcere egypti/ et tprem coxpis p quā stercora digerūt: scabie q̄ z prurigine / ita vt curari neqas. Percutiat te dns amētia z cecitate/ ac furore mentis: z palpes in meridie sic palpitare solet cecus in tenebris. Dirpe calūniam sustineas: z oppmaris violēria. nec beabas q̄ liberet te. Uxorē accipias: z alius dormiat cū ea. Domū edifices: z nō habites in ea. Plātes vineā: z nō vindemies eā. Bos tuꝰ imoletꝰ coꝝ te: z non comedas ex eo. Filij tui z filie tue tradant alteri pplo/ videntib⁹ oculis tuis z deficientib⁹ ad ꝓspectū eox tota die: z nō sit fortitudo in manu tua. Et alie male dictiones mlte nimis enumerate. Eonsilr Leuit. xxvj. Post mltas terribiles cōminatōes dr dns/ q̄ si nec sic volueri tis recipe disciplinā: sz ambulaueritis ex aduerso mihi: ego q̄q̄ ꝓtra vos incedam z pcutiā vos septies ꝓpt pctā vra: inducā q̄ sup vos gladiū vltorē federis mei. Cūq̄ cōfugeritis in vrbes/ mittā pestilentiā in mediū vrī: z trademi hostiū manib⁹. Postq̄ cōfregero baculuz panis vrī: ita vt .x. mulieres in vno clibano coquāt panes/ z reddāt eos ad pōdus: z comederis z nō saturabimi. Si aūr nec p hec audieritz me: sz ambulaueritz ꝓ me: z ego incedā ꝓtra vos i furore ꝓrario/ z corripiā vos septē plagz ꝓpt pctā vra: ita vt comedaz carnes filioꝝ ac filiaꝝ vraꝝ. O altissime dñe ds O deus magne iustitie. O rex inuicte potentie: q̄ strictre pcipis custodiri tua mādata: p q̄z transgressione tāta z pla mala infers. O nos insensati. O pctis excecati. O dei exni mādata puaricantes. Ecce mlta de his flagellis z maledictiōib⁹ sentim⁹ sup nos: z peccare nō cessam⁹: sed indies i malis induramur. Et q̄n hec dñr: videt nob acsi in somnz audirem⁹. Ecce rara est vera fides: rarus honor diuini nois rē. Ideo clamamus ad tuā misericordiam dñe ds nr: vt reducas nos in viā mādatoꝝ: per quā ad vitam transeamus Amen.

Sermo. v.

Non habebis deos alienos coram me: nō facies tibi sculptile/ neq̄ oēm similitudinē que est in celo desup: et q̄ in terra deorsum: nec eox que sunt in aqs

sub terra: non adorabis ea neq; coles. Exod. xx. ca. Hoc p̄fecto est p̄mū dominatoris mundi dei viui p̄ceptū: in q̄ prohibz oēm idolatriā. Idcirco circa hūc duo considerēmus: scz

Primū idolatrie causam z originē.

Scōm p̄cepti verborū breuem expositionem.

A Primo nāq; dixi cōsiderandū idolatrie causam z originē. Dicit em̄ Vincentius lib. 10. j. in specu. histo. c. cij. q. a Nino ozta fuit idolatria in hūc modū. Mortuo Belo patre Nini/imaginem p̄fis in sui solatiū fecit: et tanta exhibebat reuerentia / vt quibuslibet reis ad eam cōfugientibz parceret. Proinde homines de regno eius diuinos honores imagini ceperūt impēdere. Hui⁹ exemplo p̄lmi charis suis mortuis imagines dedicarūt. Et sicut ab idolo Beli cetera traxerūt originē: sic ab eius noīe gñale nomē fuit idoloz: vt q̄dā fz idolamara vocabāt Bel⁹. alij Bel. alij Baal alij Baal. alij Baly. alij Beelphegoz. alij Beelzebub. Isido. lib. j. etym. ait. Quos pagani deos asserunt: hoies olim fuisse pdunt: z p̄o vnusquisq; vita vt meritis coli apō suos post mortē cepe/runt. vt apud Egyptū Isis. apud Eretram Iuppiter. apud Mauros Juba. apō latinos Faunus. apud Romanos Quirinus. apud Athenas Minerua. apō Samnū Juno. apō Paphos Venus. apud Lēnos Vulcanus. apō Naxos Liber. Jn quoz ertā laudib⁹ accesserunt poete: z cōpositis carminib⁹/ in celū eos sustulerūt. Et vt notat Augu. li. j. de ciui. dei. ca. xxxj. q. Rome in medio theatri poete in honoze deoz cātabant carmina: z post cantū de domūcula exibāt histriones saltātes z effigies/ res motibz corpis ea que a poetis cantabant: in q̄bus mlta ihonesta effigiebāt de dīis. Nam p̄mū hoies rudes fuerūt Jdeo in q̄bus aliquā industriā vidēt/ p̄o deo habuerūt: q̄s poete mēdacibus laudib⁹ firmauerūt. Sed pbi ynū deū pleri q̄ intellexerūt. Vñ Aug. de vera religione ait. q. Socrates fuit a popło occisus. q. noluit idola adorare dicēs se posse adorare canē q̄ est opus nature/ q̄ idola: que sunt opa hominū. Et vt dicitur in li. Sap. xiij. a puocauerūt hoies ad idolatriā. s. affectio erga mortuos: timoz z adulatio erga reges: diligētia artificū in depingendo imagines. Secūdo q̄q est Jsiderandū q̄bus p̄mi p̄cepti breuis expositio. dicit em̄ p̄mo. Nō habeb deos alienos/ zc. vbi Rm. Lyra q̄ hibet idolatria rex q̄ sunt cōficte: sic si cozpi hūano inserat caput arietis: z ale ad volandū: sicut pingebat imago Jouis: z in tali figura credebant ipm̄ esse. Dicit scdo cozā me. i. in nullo loco/ vel tpe: q. est p̄sens oīm tpe z loco. Dicit tertio. Nō facies tibi zc. q̄d fit p dolatura in ligno vel lapide: nec oēm sculptura/ dine: scz per fusurā/ vel picturā: vt alio q̄cunq; modo. Dicit q̄ est in celo. quia aliq; colebāt Solem/ vel Lunā/ vt stellas. Dicit z que in terra. quia aliq; colebant bestias. Dicit nec ea q̄ sūt in aq̄s. quia aliq; colebāt pisces. sicut philistei Dagon. Dicit nō adorabis ea. s. in mēre. nec coles scz in exteriozi opere. vt igit. Non habebis deos alienos zc. Jn q̄bz q̄dem verbis p̄hibet deus oēm idolatriam: z est p̄ceptū negatiuū/ q̄d obligat semp z p̄o semp. Et ex huius p̄cepti opposita affirmatōne p̄cipit deū cultus/ q̄d obligat sp: sed nō p̄o sp. et h̄ est q̄d chs exponit Mat. iij. di. Dñm deum tuū adorabis/ z illi soli fuies. s. cultu latrie. Vnde p̄sens p̄mo (gra dei) in duob⁹ documēt⁹ salutarib⁹ declarabit. s.

Primū erit de cultu dei interiozi.

Scōm erit de cultu dei exteriozi.

B Primū dixi documētū erit declarandū de cultu dei interiozi. Ex q̄ enim homo constat ex anima et cozpore: ideo debet deo creatozi seruire ex anima et cozpore. Unde Augustī. in Enchy. ait. Fide/ spe/ z charitate optime colit⁹ deus. pterea in cultu dei interiozi tria hec erunt necessario videnda: scz

Primo de fide necessitate.

Secundo de spei quiditate.

Tertio de charitatis modalitate.

P̄rio itaq; necessario circa hoc p̄ceptū erit vidēdū de fidei necessitate. ex quo hoc p̄ceptū est de fundamento fidei: id est de cultu vnius dei. Fides vera

hīc accipīt ꝓ̄ materia seu credulitate eoꝝ q̄ sūt fideles. z ꝓtinent in sacra scꝑtura de deo z bta vita. De q̄ Athanas⁹ i symbolo ait. Hec ē fides catholica vt vnū deū in trinitate: z trinitatē i vnitate veneremur. q̄ tā necessaria est. q̄ sine ea ipossibile ē placere deo. Credere em oꝑtz accedētē ad deū q̄ est: z inq̄rentib⁹ se remunerator sit. hec aūt fides siue materia credēdoꝝ apō oēs saluādos semp eadē fuit. z nō eodē mō. Nā gentiles q̄ credebāt vnū deū z faciebāt bona opa in noīe illi⁹ dei: olim saluabant. Judei ꝓ̄ docti credebāt vnū deū z chīm incarnationē futurā. Simplices ꝓ̄ credebāt vnū deū sīc scīi ꝓ̄es. Sz mō in tpe gre. qñ publicatū ē euangeliū reqrit vt dr scrūs Tho. ij. ij. q. ij. ar. viij. q̄ credat articl⁹ fidei. q̄ sūt. xij. ꝓsiderādo auctores eoꝝ q̄ fuerūt duodecī apli. Sz dīstinguēdo ēm credita sūt q̄ttuordecim. scz septē ō diuinitate: z ire septē de chīsti humanitate. Nō: q⁹ fides videt ea in q̄b⁹ dr̄ificamur. z in q̄b⁹ ē vita eterna. Jō dī Joā. xvij. Hec ē vita eterna vt cognoscant te solū deū verū z quē misisti Jesū chīm. Prim⁹ igit articul⁹ respicit vnitatē diuine entie. vñ dicit. Credo i deū. Scōs respicit psonā pris: iō dicit Patrē oipotētē. Tertī⁹ psonā filij. vnō subdit. Et i Jesū chīm filiū ei⁹. Quartus ꝓsonaz spūsancti: ꝓpter ea dī. Credo in spīm̄sctm. tres alij articuli respiciūt triplex op⁹ dei ad extra. Primū nature cū dī. creatoꝛ celi z terre. Scōm gr̄e cum dī. Credo ecclīam catholicā: scīoꝝ cōione: remissionē pcoꝝ. Tertiū respicit op⁹ gr̄e: ibi: carnis resurrectionē z vitā eternā. Alij aūt septē articli sūt de chīsti humanitate. Prim⁹ q̄ ꝓcepit sit ō spūscō Scōs q̄ nat⁹ ex Maria ṽgine. Tertī⁹ q̄ sit passus crucifix⁹ mortu⁹ z sepult⁹. Quart⁹ q̄ descēdit ad iferna. Quint⁹ q̄ resurrexit a mortuis. Sext⁹ q̄ ascendit ad celos sedet ad dexterā dei patrȝ. Septim⁹ q̄ ide veturu⁹ est iudicare viuos z mortuos. Ult̄i si q̄rat. q̄ est fides chīstiana: Dicēdū q̄ hec ē: q̄ de⁹ ē vn⁹ i essentia: z trin⁹ in ꝓsonis: q̄ creauit celū z terrā. filī⁹ dei carnē assūpsit de btā ṽgine Maria. in q̄ ꝓ salute nr̄a passus mortu⁹ z sepult⁹ est. cui⁹ aīa descēdit ad inferos i limbū patrū: ac die tertia resurrexit. z ascēdit in celū: vbi sedet a dextris dei patris. Jnde venturu⁹ est iudicare viuos z mortuos. z q̄ oēs hoies resurgere habēt cū corpib⁹ suis reddituri rōnē. z q̄ bona egerūt ibūt i vitā eternā. q̄ ꝓ mala in ignē eternū. Jnsup fides chīstiana credit ofa: de q̄b⁹ eccl̄ia catholica solēnizat: z q̄ in veteri ac nouo testamēto ꝓtinent. z q̄ oēs extra istā fidē existētes damnabunt. vt hī extra. de sūma trinitate z fide catholica. Una ē vniuersal⁹ eccl̄ia extra quā nullus omino saluat. Si dicat infidel⁹. Impossibile ē q̄ de⁹ verus sit trin⁹ in ꝓsonis: z vn⁹ in essentia. z vt habeat filium. Dicēdū q̄ deitas ē tā excellēs: z tā altissima res q̄ hūana mēs cape nō sufficit. Nec de tali filiatiōe loq̄t scriptura q̄ in creaturȝ videri solet. iō ad diuinam maiestatē pertinēt: z ad nr̄am vtilitatē q̄ talē deū habem⁹ quē hūana sapiētia cōprehēdere nō possum⁹. Q̄ igit̄ ex fides chīstiano. Q̄ certa sūt catholicoꝝ: q̄ tam mīte⁹ et magnis miracul⁹ est ꝓfirmata. q̄ nullus sapientū bñ ꝓsideras possit de ea dubitare. q̄ fides deuota: fides honesta: fides roni ꝓsona. E Ult̄i si vis simpl⁹ de fide ipoz loq̄ cū saracenis vel turcȝ: tūc ꝓmo inꝛoga de mahumeto si fuit verus ꝓpha. Scōo si ipoz fides ē saluti fera. Ꝑtio inquā si mahumet fuit ver⁹ ꝓpha an nō: Si dicat q̄ fuit ver⁹ ꝓpha: tūc q̄re ire q̄. q̄ st̄ ꝓditiones ꝑi. ꝓphe. Oō si nesciuerit tu dicas q̄ ꝓditiones ꝑi. ꝓphe sūt q̄ sūt cast⁹/pius/z bone vite: ac de ꝑteritis pītib⁹ z futurȝ ignotis vera dicat. Jnsup vitatē miraclis confirmet. Sz q̄ habumet ver⁹ ꝓpha ñ fuit manifestū est. q̄ nō habuit ꝓditiones ꝑi. ꝓphete. Ꝑtio nō fuit cast⁹: fz luxuriosꝰ: sīc ex suis dictȝ z scriptis habet. Dicēdat em q̄ suis renib⁹ datū est a deo quadraginta viros i coitu poterītissimos fortitudine libidinis adeqre. Dīc etiā inf cerera reb⁹ odoꝛiferȝ z mulierib⁹ se delectari. Ult̄i cū adamasset Xameck filiā Gaisi yroꝛ Xaidi: z nō posset eā hr̄e: alchoꝛano deum illi loquētē introduxit ira. Cui dedit de⁹ ego illi facia viz tuā

retineri sup̄ te. tu aūt timebis deū. & ce
labis q̄ factur⁹ est. & si times hominem
magz deū. Irrexū ad seipm loq̄ deū faci
ens. Cū ingt ꝓpheuerit Saidi vir eius
uxori suū in ea: rue eā dabim⁹ tibi. Fue
rūt aūt vxores eius nndecim ingenue/et
due ancille. Mo aūt mahumet fuit lu/
xuriosus: ptz p Phm. iiij. Eth. dicēte.
Vnusqsq; q̄liscūq; talis cogitat/loquit̄ z
opat. sz ipe i sua secta laxauit frena ad
luxuriā ad quā hoies pni sūt i tātū q̄ cō
cessit q̄tuor vxores posse hre. q̄ nō est
lex hoim: sz bestiaꝝ. Nā magz sufficerz
vna mlier tot viris q̄ tot mlieres vni
viro. & iō ꝓter primā vxorē alie oēs sunt
adultere: & viri adulti. Ecce vide si tal
ꝓpha potuit hre mentē elevatā ad deū.
Idē ipe dixit in suo alchorano: q̄ vir qū
cūq; voluerit ex q̄libz cū possit vxorē re
pudiare. sz nō nisi pus alteri viro iūgat
nec si velit possit eā revocare. Ecce ꝓz
q̄ erīā bruz turpis esset tal⁹ lex. De le/
iunio ꝓ messis Ramazan sic dr. Jeiu/
nabis i die ab oibz cibis z potibz: z con
cubitu vsq; q̄ solis lumē occidat. z nocte
ordo icipiat. cūc comedes z bibes/z cō
cubes p totā nocte q̄usq; filū albū a ni
gro discerni possit: h em̄ e libez z licitū
z vita tranqlla z suauis. a deo ꝓfecto ñ
est ieiuniū: sz licēria ad gulā z luxuriā.
Sedā ꝑditio ꝓphe ē q̄ sit plus. ipe aūt a
puericia ipi⁹ z mal⁹. Nā mahumetus
fuit pupill⁹. qz a pre moriente fuit pa/
truo suo ꝑmedar⁹ noie Adamaner. ille
ꝓ fuit cultor idoloꝝ q̄ vocabāt Elech
z Aleze in mecha cū oi domo sua. z iō
erīā mahumet sic vixit vsq; q̄ puenit ad
puitiū cameloꝝ. Fuit em̄ mercēnarius
Adie filie Huleir. vñ ipe sepsit q̄ deus
ei dixerit. Nōne tu fuisti pupill⁹ z col/
lect⁹ es. z i errore z iustificat⁹ es. z pau
p z ditat⁹ es: Tādē dñaz diuitē duxit i
vxorē. Cūq; vidisset se ditatū conat⁹ ē
regre sup̄ priaz. sz cū suis viribz ñ posse
cogitaret: ꝓphām z nūciū dei se simula
uit. qđ displicuit oi parētele ei⁹ q̄ voca
bat Chozais. tū hoies villanos z agre
stes ac idoctos mlros seduxit. Vñ ꝑmo
ipe ꝓphetie sue cū veniret de cirate ad
mecha: inuenit hoiez hītē camelū z ab
stulit ab eode: z tli rapina ꝺdicauit pri
mo ꝺdia sue ꝓpherie. z tūc ad ipm venire
ceperūt raptores: ex qbz misit Hirgat
da cū. lx. viris rapere camelos eoꝝ q̄ re/
uertebant ꝺ syria: z illi pugnates cū illis
magnā sanguis effusionē fecerūt. Ecce
ptz ipietas mahu. iō nō est ver⁹ ꝓpha.

Tertia ꝑt ꝓphe ꝺditio ē q̄ sit scīe vi
te. ipe ꝙ oīb⁹ mal⁹ z pcris fuit plenus.
Nā tā sup̄bi z cupid⁹ fuit q̄ p subticiēn
dis gēribz z rapiēdis bonis eoꝝ se sepe
piculo mortz i bello exponebat. Vñ in
vna pugna ab scīso ei⁹ labro z dēte infe
riori excusso/i frōte vuln⁹ ipe accepit. z
nisi fuisset ꝺfensat⁹ a Tala (q̄ ibidē ꝺi/
gitū amisit) forte fuisset occis⁹. Quar
ta ꝑt ꝓphe ꝺditio ē de ignoz ꝓrietz; p⁹
sentib⁹ vel futurz ꝙa dicere. sz ipe ma/
humer q̄cqd dixit aut scp̄sit/sp falsita/
te z mēdacio manifesto miscuit. Scrl/
psit em̄ sic. Diffus sū ad hoies cū mi/
sericordia z pace. q̄ tm̄ ipe sibi ꝺdīt: di.
Quicūq; nō p̄fitebit me ꝓpham e ꝺnī
seculoꝝ: gladio illū feriā ego. z oēs q̄cū
q; de pgenie mea sūt sibi faciāt. Ecce vi
de q̄ violentiā fact⁹ fuit ꝓpha falsus.
Si dicat aduersari⁹ q̄ m̄ta ꝙa dixit ꝺ
prertz. pura de Adā/Noe/Abraā/z ꝺ
Jesu chzo. Quere q̄ sūt illa ꝙa: z stati
inuenies mēdaciis plena. Dīc em̄ q̄ Je
sus sit ꝓpha a Maria ꝓgine nat⁹: sz nō
est de⁹. Ecce falsitas. sit̄r in suis libris
tā manifesta mēdacia scp̄sit de se. q̄ nul
lus hō rōnal⁹ ꝺcredere: sz suas fatuita
tes ꝺridere. Dīc ꝙppe in alchorano q̄
cū dormiret i lecto suo cū vxore i mecha
(ecce q̄lis loc⁹ ꝓreplatiōis) apparuit ei
Gabriel angel⁹ z dixit. Surge et veni
post me. z cū venisset ad portā dom⁹ vi
dit q̄ Gabriel renebat q̄ndā bestiā. cui
nomē erat Albozach. que erat grādior
asino/z habebat facie hois. z crines de
perlis seu gēmis/ac pect⁹ ꝺ smaragdo:
caudā de rubino: oculos clariores sole.
sellā plis z auro p̄ciosam. z erat bestia
circūdata angel. q̄ custodiebant eā. Et
cū diss̄et angel⁹ mahumet. Ascēde z
eq̄ra/bestia stare nolebat. cui dixit an/
gel⁹. Albozach: sta i pace: qz nūq; talis
hō eq̄rauit sup̄ te. Tūc bestia interroga/
uit. Quis ē iste. Et Gabriel rndit. Hic
est mahumet dei nūci⁹ z ꝓpha magn⁹.

vt hec audiuit/bestia sterit.z ille ascendit. Cui Gabriel renuit scandile. cuius passus ira magni erat/q̄ int̄ vnū passuz z aliū erat rātū spaciū q̄ntū hō possit lōgius pspicere. Et q̄ veniēs ī hierl̄m tēplū ingressius iuenit oēs ꝓphetas stātes: q̄s dē fecerat exire ō sepulchris: vt honorarēt cū. q̄ gaudēres salutauerūt. Jn tāde exiēs angel⁹ oñdit illi q̄ndā scalā q̄ durabat a terra vsq; ad p̄mum celū. ad quā Gabriel dixit Mahumet ascendere sil̄t cū angel. z iuenit ī via vnū angelū ira magnū q̄ tenebat caput suū sup̄ celū/z pedes ī abyssum. z erat fact⁹ ad modū galli. cui⁹ deus ostēdebat q̄n erat q̄randū. Nā venit ad eū vox dicēs. Tu creatura dei q̄ deo es obediēs lauda deum. z ille altra voce dicebat. Benedicat dē⁹ rex scrissim⁹: q̄ victo galli ī tra cantabāt. Jrē vidit aliū āgelū cui⁹ medietas erat ignis: et mēdietas nix. et nec ignis ōstruebat niuē: nec econuerso. Cū q; pueniss̄ent ad celū lune qō erat rotū ferreū/z pulsaret ad portā. venit q̄dam angel⁹ ira magn⁹ q̄ hēbat ī longitudie spaciū itinerz̄ hoīs p̄ mille annos. Et ō q̄ vidit ibi āgelos q̄ hēbāt facies hoīz z corpa vaccarū: z alas aq̄laz. z erāt in nūero septuagīta milia capita: z q̄libz capur hēbat septuagīta milia cornua: z q̄libz cornu septuagīta millia nodoz. z inter vnū nodū z aliū erat spaciū int̄neris p. xl. annos. z in q̄libz pdictoz capitū septuaginta facies. z q̄libet facies habebat septuagīta milia ora. z q̄libz os. lxx. linguas. z q̄libz sciebat. lxx. loq̄las: z laudabāt deum septuagītamilibz horis ī die. Hec ibi. z tn̄ etiā ī die nāli sūt tm̄ vigītiq̄tuoz horę. ō hec nec vidit nec audiuit: sz ipe mēdacit̄ ꝓfinxit: q̄bz mēdacijs pplm̄ simplicem deceꝑit. Vñ ꝓstat q̄ ipe non fuit ꝓphēta verus.

Quīta ꝓ ꝓphete ꝓdictio ē: vt dictū sum miraclis ꝓfirmer: sic̄ Moyses Helias: z alij. ita q̄ talis doctr̄ia ē ꝓba q̄ cō firmat̄ p talia testimōia: q̄ excedūt humanā facultatē. q: dē nō pt̄ ee tests fallitaz cū sit ꝓma ꝓtas. Mahumet ꝓo dicebat. dē⁹ me nō misit ꝓtute miraculoz. sz ꝓtute armoz q̄ō est cōe latrōibz z malis hoibz. Nā occidere posse est nō solū hoīm: sz serpētū z leonū. Sz viuifi care solt⁹ dei ē. Et tn̄ ipe ꝑ suū dictū de suū miraculū. z tic̄ q̄lis ꝓba ipe ē. Alt q̄n audiēs vlulātē lupū dixit socijs se ex ore ei⁹ itelligere q̄ lupus ille int̄ alios malos z pnceps oīm eēt: q̄d tn̄ alij nō ī/ rellexerūt ex ore lupi: sz ipe finxit se intelligere. z q̄ vtilitas eēt i tali miracl̄o etiā si vez esset: Jpe idē dixit q̄ cū Xameb iudea vxoz zele ī oue ossa venenuz posuiss̄z: scapula ouis locuta ē ei dī. Noli me comedere: q: veneno ꝓferra sū. et ipe noluit comedere. comedit aūt inde Elbetem: z mozuꝰ ē. Et ꝟ ptz q̄ ille n̄ audiuit vocē de scapula ouis q̄ius pretens eēt. ō nihil dixit mahumet. scapla vo sī locuta ē z nō dixit ꝟ: elberem peri/ mitrēdo comedere de illa: hōicida ē. Et q: vt paruit fuit luxuriosus: pessime vite/ipi⁹/mēdax: z nulla rōne vł miracl̄is suū dictū ꝓfirmauit: ō ver⁹ ꝓba ñ fuit sz seductor: q̄ dixit se cū oib⁹ sibi credēt ib⁹. ☞ Scdo denīq; q̄rendū ē a turcis sī ipoz fides siue secta sit salutifera. Si dicūt q̄ sic. Nos illis ꝓbem⁹ q̄ nō. q: ꝓtēt vnū deū. Si ät vn⁹ ē de⁹: vni/ca ē z lex ei⁹. q: si ille vn⁹ de⁹ daret duas leges. Aut eēnt oino vnifozmes. aut ad vnū reducibles: put ꝓfectū z impfectū. z ita vna lex diceret: sic̄ vet⁹ z nouū testamētū. Si ät eēnt ꝓtie: ita q̄ vna alteri ꝓdicerer: iā nulla eēt lex bona. q: ds legislatoz eēt malus: q: cā oim malozū ex mala lege securoz. Sz q: vn⁹ est de⁹ bon⁹: ō vnica dz esse lex salutifera. z talis est diuina lex ī lege veteri ac noua tradita. z non lex Mahumet. q: añ q̄ ipse fuisset natus: mlti sine ipi⁹ lege saluati sūt ī lege di: sic̄ Moyses/Helias/Esaias: z alij ꝓphete dei quā ꝑ Moysen dedit iudeis. z eandē declarauit ꝑ chm̄. ☞ vnus est de⁹ z vnica lex ei⁹ salutifera quā ꝓfirmauit diuinis miraculis. s. diuisiōe maris rubri: eductiōe aque ō petra: pluitiōe manne de celo. Sil'r legē nouā: resuscitatiōe mlt̄oz mozuoz: illuminatiōe cecoz: curatione infirmitatū: expulsiōe demonū: q̄ nulla humana ptāte fieri potuerūt. sed z de pūi miraculis in diuersis ptib⁹ fideliū ꝓ merita sctoz fiunt. Vñ q: lex mahumeti nō ē ex lege

De primo precepto

Moysi:nec ꝓfirmara miraculis. ꝙ nec
est lex:sed seductio ⁊ pditio. ⁊ est sicut
vespillio q̄ ꝓcordat cū volatilibꝫ:qz vo//
lat ⁊ habet alas.ſz discordat qz ñ habet
pennas. Sic saraceni ⁊ turci/nec sūm//
pliciter sūt iudei:nec chr̃iani. nec ꝓprie
idolatre.ſz magꝭ conuenīūt cū iudeis q̄s
pre oīb⁹ abominank.qz sic iudei circūci
dunk:sic ⁊ turci. Itē sic iudei se sepe aq̄
lauāt:sic etiā turci. Sikr sicut iudei nō
comedūt carnes porcinas:sic etiā turci
Discordāt in sacrificio ⁊ in obſuatione
diei.qz iudei die sabbati. Turci ꝙ die
obseruāt veneris. Discordāt etiā i mō
orandi ⁊ ieiunandi.ac qđ est ꝑcipuū:in
materia credēdi.qz iudei mahumetū ñ
credūt ꝓphām sctm ⁊ saluatū sic turci.
Et ſo ꝙntracinq̄ opa bona faciūt dāna//
bunk. Rō est.qz credūt ꝙ ille est verus
deus quē Mahumeth illis ꝑdicauit.⁊
ipsos ducet deus vbi Mahumeth post
mortē duct⁹. Et sic alias suas locue
rūt sup Mahumeth ⁊ deū quē ille ꝑdi
cauit.ſo sic ipe dānat⁹ ē,ꝓt suū errorē:
ita oēs ipm imitārēs:⁊ cruciabunk in p
petui ignis ardore die ac nocte. O do//
lendū malū. O flendū ꝑiculū. O trre//
cupabile dānū ꝑdere vitā brām:vitam
angelicā:vitā glioſam.⁊ incurrere mor
tē eternā:mortem mortis:mortē eterni
ignis. Sz dicūt turci. Si ĩquunt nr̄a
fecta deo nō esset accepta:nos hic nō ia
uaret ver⁹ deus in bellis varijs. nec di
rasser: nec sic exaltasset. Quibꝫ dicen//
dū/ꝙ in tpali victoria est bitudo. Naz
leo vincit oues:ſo nō est beatior: Sikr
serpēs occidit hoiem:ſo nō ē ille beati//
or.sic ipi exā vincūt:nec chr̃iani sūt:ſo
turcis deo magꝭ odibiles. De⁹ em̄ fac
sic pr̃familias q̄n vult filiū p aliq̄ delik
cto corripe:runc recipit flagellū ⁊ suuz
dilectum filium corrigit.q̄n ꝙ filiꝰ su⁹
emēdā recepit:tūc flagellū destruet ⁊ ī
ignē,ꝓiciet. Sic de⁹ nos suos dilectos
filios peccātes p turcos tanq̄ p flagel//
la corrigit.q̄n aūt emendam⁹ nos:runc
ipsos destruet ⁊ ad eternū ignē,ꝓiciet.
Oz aūt ipi nūc ditati sūt nimis:rō est.
qz in futuro hereditare nō habebunt p
suo bono ope.ſo de⁹ iustus ꝟ eos remu
nerat. E Scym q̄s saluꝫ documē
tum circa ꝟ primū ꝓceptū erit videduz
de spei q̄ditate:qz dic̄ August. q̄ fide/
spe/⁊ charitate colik de⁹. Fides em̄ ōr.
Magna gl'ia a deo ē ꝓpara suis fuis.
Spes ꝙ in corde boni hois ōr. Vbi
fec̄ illa de⁹ me⁹. Charitas aūt ōr. Ego
occupabo mortēs illa. Ī spei q̄ditate
sic diffinit Magister in. iij. distī. xxvj.
Spes inquit:est certa expectatio futu
re beatitudinis venies ex dei gratia/⁊
meritis ꝓcedentib⁹. Vnus act⁹ hmōi
spei est ꝓfidere firmiter ⁊ certitudina//
liter/ꝙ post hanc vitā in celum ad dei
altissimi visione transferimur. Nullus
hac re ꝓciosior thesaurus:nullum bonū
melius. Hec aūt confidentia oritur ex
duobus.ſ.ex gr̄a diuia.⁊ bona opatiõe
bũana.ꝓncipali⁹ ī ex diuia gr̄a. Do//
dicū quippe ē q̄ nos facim⁹ r̄spectu gr̄e
diuine. Magna nā ē gr̄a incarnatio
filij dei:passio ⁊ mors illius de q̄ hēm⁹
bonā spem.ſz cū timore.qz licet debeat
hō sparc de diuina gr̄a:r̄ñ etiā dz time
re de bũana fragilitate sua. Hō em̄ va
let spei securitas sine timore. Ī Pſ.
Letek cor meū vt timeat nomē tuū dñe.
Vbi glo.ōr. Diſcenda ē spes ⁊ timor
vt sub spe timeamus/⁊ sub timore lete
mur.q̄ em̄ sperat ⁊ nō timet negligens
est.q̄ aūt timet ⁊ non sperat deꝑssus ē.
Spes em̄ ⁊ timor sūt q̄si due mole ink
q̄s molik ania chr̃iana vt fiat panis in
domo dei aptus. Ꝙ in veteri testamē//
to Deut.xxiij.precipik.ne mola supioꝛ
vel iferioꝛ impignoretk. Hic Brego.in
moral.ait. Incassum misericordiam sperat
q̄s si nō ex iustitia formidat.⁊ incassuz
iustitiam meruit si nō ex dei mia ꝓficit
Sz et Pſ.ait. Sacrificate sacrificiuz
iustitie ⁊ sperate in dño. Sacrificiū iu
stitie sūt opa ꝟtuosa:q̄ runc sacrificanē
cum debite deo offerunk. Quāto ei q̄s
carnē suam domat ieiunijs/ vigilijs:et
aduersa amore dei tolerat:tanto auda//
cius futurā bitudinē sperat.qđ pz per
Phm.iij. Eth.di. Qualis est ynusq̄sq̄
talis videt ei⁹ ee finis. Sic em̄ frōdes
arboris quo ꝙ maiori pte declinār siue
ad dexteram siue ad sinistrā:illac arbor
incisa corruet. Sic ertiā est de hoie:quō
fuerūt illi⁹ cogitatiões/locutiões ⁊ opc

ratiões cõmunit talẽ finẽ habebit. Ve igitur illis t iterũ ve pctoribꝫ. ve occi//sis. ve superbis. ve luxuriosis. ve latronibus. ve vsurarijs. ve homicidꝫ. ve de speranꝫ: qz tales nõ habẽt spẽ: qz nõ hñt bonã opatoez: t dicũt q spant saluari. Non est illis credendũ. qz nõ ex corde: sed trñ ex ore suo hoc dicũt. Scicdũ q̃ est q ꝑtra spem est desperatio: q̃ ds diui//ne misericordie suã ꝓfert inimicitiãte: t cogitãs q̃si ꝺus crudel esset: dicẽdo in corde illud dicrũ Cain. Maior ẽ iniq̃tas mea q̃ vt veniã merear. Dic trñs. Bonaue//tura in. ij. dist. xliij. q. desperat aliq̃n ds ex pusillanimitate: ira q in ipa desperatione nõ venit ꝓplacẽtia: sed dolet t renititꝰ ꝺ ipam: t sic nõ est in spñscrũ. qz hoc pot ex demonis tẽtatiõe puenire: vl etiã ex naturali infirmitate. sicut fit frequenter mulieribꝫ bone vite t honeste. Tertio dem q̃ circa h pmũ ꝓceptũ erit videdũ de charitatꝫ modalitate. Modꝰ aũt diuine dilectiõis est vt ds diligat sup oia alia a se. Diligere ꝓ fm phm in rhetorica est alicui bonũ velle. vt diligere hominẽ est sibi bonũ velle. Bonũ ꝓ bois vt ꝺz. j. Eth. est felicitas sua t ꝑtutes: t scie: ac bona rpalia/t mala pene defuiẽtia ad ꝑtutes. Vñ deus debeo ꝓter suã diligere bonitatẽ: non pncipalr ꝓpt vitã eternã: vl ꝓptea q creauit. vñ deũ debem diligere tã ordiate q nos t oia nra i deũ referam ꝓ t in suã gliaz: ita q q̃cq̃ diligim: volũ: agim: ꝓpt deũ t eiꝰ gliaz diligã/agam/et omittam. Et sic in oib reb magꝭ diligim deuz/ q̃ res ipas: qñ suã gliam in oib qrim vltimate. qz ꝺz. j. Poste. Propꝭ qꝺ vnũ quod q̃ tale t ipm magꝭ. Ad h inuitabat apls. j. Cor. x. di. Siue mãducatis siue bibitis siue q̃d aliud facitis: oia in gliam dei facite. vt in oib honorificet deus. Ad hoc ctiã ius naturale docꝭ. qz cuius est ager vel arbor: eius est et fructus. sed totũ quod sum/possum/t possidemus: a deo accepim. ergo fructus oim operũ nostrorꝫ deo cedere debẽt ꝓ suam glorificationẽ. Qꝺ vt clarius intelligamus: dicit t scrũs Thom. j. ij. q. j. q. est aliq̃d in corde hois qꝺ hõ sume diligit: t in illꝺ maxime vltam suam ordinat. et hoc dicit vltim finis hominis: t ad illud habet homo q̃si specialit conuersam facie anie: id est supma intentiones. Et si hoc deus est: tũc homo est in statu salutis. Si vero est creatura: tunc est in statu dãnatiois. Vñ ꝓ regla saluris dicũt doctores cõmunit. Qꝺ quã do amoz/vel affectio alicuius ad creaturã vel ad se/vl aliũ tantũ crescit q in eo cõstituit vltimũ finem. i. q nec actu/nec habitu ordinat illã creaturã/vl est dilectionẽ/aut seipm in deũ: sed vellet cum tali creatura cõtentari: t ꝓter illã ꝓcepta dei trãsgredi: talis violat hoc ꝓceptũ. quia habet alienũ deũ a vero deo. Hic Augustꝰ. Hoc ꝓ deo colit: qꝺ ꝓ ceteris diligit. O dñe deus altissime q̃ multi colũt t habẽt deũ alienum. Alij supbiam. alij auaritiã. alij luxuriã cc. nõ curãtes de tua sacra phibitione qua diristi. Non habeb deos cc. Et ira ꝓuenies ad viram eternam. Ad quam cc.

Sermo vj.

Non habebis deos alienos coram me. Exod: xx. Charissimi dñi: altissimi fideles serui t chri dñi redemptoris deuoti discipli. Audistis in fmone ꝓcedenti quõ ꝺus debz coli cultu institoti: qz fide/spe/t charitate. Hic ꝑter audiamus quõ debet coli cultu exhioti. ¶ Circa quẽ cultũ duo notemus: scz

Primũ ex q̃ vnus est: cur dicit dñs. Non habebis deos.

Secdm quõ debem deũ verũ adora Primũ dixi q no/ (re: t vitare alienos. rem. h. Exq̃ vn est sol? ver? ds: cur ꝺr oipotes ꝺus. Nõ habeb deos alienos: Vñ igit ꝓuenerũt isti dñi alieni. Pro q̃ sciendũ q ds q̃drupl dicit. s. Primo p sue ctie ꝓificatoez. Secdo p diuinitatis pticipatoez. Tertio p falsam vsurpationẽ. Quarto p maligna affectoez. Primo mo dicit ds per sue diuine ctie ꝓificatoez: t sic ver? vn est in sua essentia. De q̃ Deut. vj. ꝺz. Audi isrl: ds deus tuus vn est. Secdo q̃z mo deus quis dicit nõ per suã ctiã: sed p participatoez aliqlem illi? veri dei: sicut ꝛ boni t iusti hoies q diuinã pticipatoz hic

De primo precepto

bñr p grāz ꝛ ꝓtutes: in futuro ꝓ p glo
riaz ꝛ dotes. de q̄bꝫ dr ps. Ego dixi dij
estis ꝛ filij excelsi oēs. Et hi non sunt a
deo alieni. Tertio erīa dicit deus quis
per falsam vsurpatōem: sicut supbi de/
mones nomē dñi dei ꝛ ei⁹ culturā i ido
lis sibi vsurpauerr. Et isti dicūt dij ali
eni: q; nō ꝓcordāt cū dei volūtate. de q̄
bus dr ps. Oīes dij gentiū demonia.
Quarto insup mō dr ds p malignā af/
fectionē: ꝛ fit qñ ḡs magz afficit ad cre
aturā: ꝛ plus fuit illi q̄ deo. Et ita aua
rus p deo hz res tpales. Hic. s. ad Tī/
mo. vj. Cupiditas q̄ est idoloꝝ fuit⁹.
Silr gulosus ventrē p deo hz cui ma/
gis seruit. ꝺ q̄ apls Phil. iij. Quoz ds
venr est. Scōm deniq; dixi q̄ norem⁹:
quō debeam⁹ deū verū adorare: ꝛ vita
re deos alienos. Dicit nāq; Raban⁹ q̄
adorare est eū q̄ adorādus est tota men
tis intētione q̄rere. Vñ hec tria dicunt
differre. s. orare: adorare: ꝛ colere. Ora
re em solū quendā mētis excessuz i deū
noīat ꝭm Damasc. Adoratio aūt vltra
ꝫ addit quandā rōnē reuerētie interi⁹.
Sz colere quandā rōnē cult⁹ exteri⁹. vr
sunt inclinatiōes: genuflexiones. ꝛ sili⁹.
q̄ impēdi dijs alienis ꝓhibz ds dī. Nō
adorab ea cultu inferiori: neq; coles ex
teriori cultu. Dicit igit. Nō habeb de.
ꝛc. Vñ de cultu dei exteriori duo decla
remus (diuino auxilio) salutis documē

Primū exteriozis cultus dei (ta scz
exhibitionem debitam.

Secundū circa hec orienda⁹ questio
num solutionem certam.

Primū siq̄dem documētū salutis in
ꝫmone erit declarandū exteriozis cul
tus dei exhibitōem debitā. Nā q̄ttuoz
cult⁹ exteriozes debem⁹ dño deo nostro
creatozi certis tpibus exhibere scz

Primo corporalia seruitia.

Scdo diuina sacrificia.

Tertio oblata munera.

Quarto decimationis debita.

Primo tenemur dño deo nro exteri⁹ ex
hibere corpalia fuitia in recognitōem
nre subiectois ad talē supmū oim dñz:
sic fui dñis: ꝛ filij genrīb corpalr fui/
unt/ac reuerentiā exhibēt. Nos em su/
mus fui ac filij dei altissimi: ido fuitia
hmōi exigit a nobis Malach. ſ. dr. Si
ego dñs vbi est timoz me⁹? si ego pater
vbi est honoz me⁹? Ad q̄ hortat etiaz
apls Ro. xij. vi. Exhibeatis corpa vra
hostiā sanctā viuentē deo placentē: rō
nabile obsequiū vrm. Talis aūr fuit⁹
deo a nro corpe mltiplicit fit. Nā ḡdaz
corpis gestus sūt cōes: ḡdā ꝓ spēales.
Cōmunes sr: capitis inclinatio publi/
ca: oro vocal⁹ pectoz trūsio: genuflexio:
z sili⁹. q̄bꝫ deū in recognitōz sui vniuer
salis dñj debem⁹ colere publice. De q̄
Mat. v. dr. Luceat lux vra coram hoib:
vt videāt opa bona vra: ꝛ glificent pa/
trē vrm q̄ in cel est. Vbi Aug. air. Hō
cū bñfacies videt ab hoib: intentionē
boni facti habeat in cōscia sua: intētoz
ꝓ inotescēdi nō hēbit nisi in laudib dī
ꝓpt eoz vtilitatē q̄bꝫ inotescit. Alij coz
poris gest? sr spēales. sic extēsio manuū
in modū crucis: ꝛ magn⁹ fletus in oze:
vel copiosa elynax largitio. ꝛ sili⁹. Et
hi fieri debēr in occulto. de q̄bꝫ dr salua
toz Mat. vj. Tu aūr cū oraueris/intra
in cubiculm: ꝛ clauso ostio oza pzem. De
elemosyna dicit dñs Mat. vj. Amē dī
co vob: receperr mercedē suā. Hic Gre
go. in homel. Sepe vos frēs charissimi
amonco pua opa fugere: mūdi hui⁹/in/
q̄nameta deuitare. Sz hodierna euan/
gelij lcōe ꝓpelloz dicere: vt ꝛ bona q̄ a/
gitis cū mag⁹ cautela timeat⁹: ne per ꝫ
qō a vob rectū gerit fauoz aut gra hūa
na redrah: ne appetit⁹ laudi⁹ sit surrepat:
ꝛ qō foris oñdit/int⁹ a mercede euacu
etur. hec ille. Debem⁹ ita q; dño deo ex
hibere exteioza fuitia discrete ꝛ rōnabi
liter/ꝓter tria. Prio. q; ds corp⁹ nostr⁹
creauit: rexit: assūpsit: redemit ꝛ glorifi
cabit. dignū reuera ē vt ei obsequa ꝓbea
at: a q̄ talia recepit ꝛ recipiet. Non em
altissimus ds his indiget: cui militie ce
lestes ad nutū famulant: ſz ea ad nram
ex sua bonitate quertet vtilitatē/ remu
nerādo etna mercede. Scdo hmōi coz⁹
poris fuitia deo exhibem⁹: vt primus
inde edificet. sic dictū fuit sup ps. In
dño laudabit aīa mea: audiāt māsueti
ꝛ letēt. Tertio ro. vt p talia fcā accēda
mur ab ira. Ania em ex vnione corpis
sepe ḡuat. Juxta illd Sap. ix. Corpus

qꝫ cozrũpit aggrauat aiam. ſo vt inca/
leſcar: rdia facim⁹. ſic ignē tā diu ſuffla
mus q̃uſq; accēdit: accēſo aũt bñ. ſuffla
re dimittim⁹. Sic dũ ꝓ tales geſt⁹ coz/
porꝫ deuorio accēdit: rũc dimittēdi ſũt.

Sꝫ diceres. Utrũ hmōi cozpis ſeruit/
rijs poſſum⁹ ſcrōs ōi venerari: Rñr q
ſic. ſꝫ differēter: qz exteriozes geſt⁹ pdi
cros poſſumus ſcris tanq̃ dei altiſſimi
amicꝫ ipendere. nō tñ cū interioꝛi cultu
ralitate q ipos i mēte credam⁹ vniuer/
ſales dños. ſꝫ tñ illi⁹ dñi amicos z ſer/
uos: in qbo ipm deuꝫ veneramur. iuxta
illō Ps. Laudate dñm i ſcris ei⁹. Ad
cui⁹ clarioꝛē notitiā Ð Sciēdū ꝫ
ſctōs Bonauē. Tho. z alios doctoꝛes i
iij. di. ix. Q. triplex fuit⁹ ē deo vl ſcris
exhibēda. vicz latria. dulia. zhyppdulia.
Latria ē cult⁹ ſoli deo debit⁹ z exhibi/
tus. ōr cult⁹ a colēdo ſeu venerādo qui
cōis ē diuīe reuerēcie z creāte. Ūñ alicꝫ
cult⁹ ſolū aſpiciūt deū ſic finē: put ſunt
ſtrutū moꝛaliū cult⁹. q ſō fieri debēt vt
p illos ad deū altiſſimū tāq̃ vltimū fi/
nē nr̄m ꝓueniam⁹. Secūdi cult⁹ reſpi/
ciūt deū ſic finē z obiectū. ſic ē cult⁹ ꝓ/
tutū theologicaꝛ: qz deū credim⁹ crea/
toꝛē. z ab ipo ſperam⁹ finalē britudinē
ipmq̃ ſup oia amam⁹. Et iſte cult⁹ ſo/
li deo eſt debit⁹. qz ſl ipendere⁊ alreri:
ſdolatria diceret. Exq̃ em ē ſũma vene
ratio ab hoie poſſibil: ſō ſũmo ōo ē im
pendēda. Dulia ꝓo ē reuerētia debita
creature rōnali diſtincta a latria: qz mi
noꝛ. Et iſte cult⁹ impendi ꝺz ſcris dei.
Hypdulia ꝓo ſiue maioꝛ dulia eſt ma/
ioꝛ reuerētia q̃ impēdi debꝫ excellētioꝛi
creature. ſ. ē chr̄i hūanitati z bē ꝑgini
Marie. O felix creatura q̃ ſuo ſeruit
creatoꝛi. O brm tēp⁹ in q̃ ds famulat
oim dñatoꝛi. O deo digna factura que
deū altiſſimū laudat i ſuis ſcris. Nihil
certe iſto futrio vtili⁹. nihil ōo acceptī/
us. nihil coꝛā hoiby laudabili⁹: qz ōo ſer
uire regre ē. Si q̃ras: an poſſet ds ve
nerari z inuocare aliq̃ defunctū q̃
credit eē i celo ſcrm: nōdū tñ canoniza/
tū. Et videt q eq̃ bñ pōt t̄ri ipēdi reue
rētia ſic ſcrō canonizato. Cui⁹ rōne ꝺi/
cūt tale. Canonizatio inquiūt nihil
dit ſcritatꝫ canonizato illi. nec pōt mi/
nuere de illi⁹ ſcritate. ⁊ canonizatio nihil fac ad h̄. Nā q̃mōcunq̃ ingrat ecclē
ſia de ſcritate alicui⁹. nō tñ pōt certifi/
cari ō bonitate alicui⁹: pſerti defuncti:
cū dicat Ecc̄s. ix. Nēo ſcit q̃d ſit i hoie:
niſi ſpūs hois. z tñ hō⁹ vt ꝺr Ecc̄es. ix.
neſcit vtrū odio aut amoꝛe dign⁹ ſit. ⁊
canonizatio nihil fac ad h̄ q magꝫ colat
canonizat⁹ ⁊ñ canōizat⁹. Ad q rñdet
ſm s. Tho. i q̃libet: q magꝫ dēm⁹ ve
nerari ſcr̄m canōizatū ⁊ defunctū non
canōizatū: qz licz ſm nālē cognitionē ec
cleſia ñ poſſit certitudinaliter alic⁹ ſcritatē
ſcire. bñ tñ ſupnālit: qz ecclia dirigit⁊a
ſpūſcto q̃ nō patit eccliaz errare in his
q̃ ptinēt ad fidem z bonos moꝛes. Ūñ
quēcūq; eccl̄ia canōizauit z canonizat:
firmit⁊ tenēdū eſt ipm foꝛe ſcr̄m: z illi re
uerētiā cū officio dino et deuota oꝛone
ſalubꝛit⁊ facere poſſum⁹. Illū ꝺo ōfun/
ctū quē credim⁹ ſcr̄m venerari poſſum⁹
oꝛone deuota: occulta tñ. Nec dēm⁹ ve
nerari celebꝛatiōe miſſe z dīno officio.
qz q̃q; rles repti ſ⁊ ñ ſcti. vt ptz in legē
da ſcti Martini epi. Sc̄do ēt tenemur
ōo ꝺo nr̄o exti⁹ exhibere dina ſacrifi/
cia. Dic em s. Tho. ij. ij. q. lxxxvj. q lex
nālis dictat ꝺo ſacrificiū offerendū: vt
hō ſēſibilib⁹ reb⁹ vtaꝫ i offerēdo i ſignū
debite futuꝛ⁹ z honoꝛ⁹. ſic ēt nūc faciūt
hoies i q̃buſdā regnis. Jō ꝺr Eccl. xxx
v. Nō appebis añ ꝓſpectū dñi vacuus.
Eſt aũ duplex ſacrificiū. Primū inti⁹:
q̃ aia ſe offert p ꝺuoꝛē z ꝛtritionē ꝺo
tāq̃ ꝓncipio ſue creatꝛiois: z tanq̃ fini
ſue brificatiōis. De q̃ ps. Sacrificiuꝫ
deo ſpūs ꝛtribulat⁹: coꝛ ꝛtritū z hūlia
tū ꝺe⁹ nō ꝺſpicies. Ad h̄ ſacrificiū oēs
adulti renemur. qz iuſtū ē vt deū reue/
reamur mēte. Pſal. Sacrificate ſacrifi
ciū iuſtitie/z ſpate i dño. Aliud ſacrifi
ciū ē exti⁹ q̃ diuerſis rpib⁹ diuerſimo
de offerebāt: qz i lege nature z vetꝛi ō
frugib⁹ z pecudib⁹ ac auib⁹. ſꝫ i lege no
ua ipm chr̄m filiū ꝺi viui offerim⁹ in ſa
cramēto altaꝛ⁹ deo pr̄i oiporteꝛi. Ūñ q̃
libꝫ chr̄ian⁹ ꝓ modulo ſuo. miſſe ſacrifi
cio ꝺz cooparti: aut ꝺicēdo: aut audiēdo
qz h̄ ſacrificiū dign⁹ ē oib⁹ ſacrificijs.
ibi em ē fons gr̄e chr̄i. charitatꝫ z paſſio
nis mēoꝛiale: z pign⁹ future glie. Hec

nimirū tā honesta: tā decora: tā scrā: tā pulchra sūt i fide chriana dei fuisse q̄ nō est ifidel tā dur⁹: tam obstinat⁹: q̄n hec ꝓsideras dicas: vere ꝑe bon⁹ ē de⁹ chr̄i anor q̄ talia statuit fuisse. vere ꝑe rō/nalis ē. vere ꝑe honest⁹. q̄ i mūdo nō ē tā honestū dei fuisse. Nā olim idola colebant ꝙ illa sacrificia ꝙ q̄ credebāt illa placari. sic Priapū ꝙ luxuriaz. Paladē ꝙ sciam ꝛc. Sz deū nr̄m colim⁹ z venerāmur ꝙ suā ꝓpietatē. Nā in occulto ꝙ altrā mētis eleuatione in ipm. ꝙ deuotā oz̄onē. ꝙ pia suspiria. ꝙ cordis mūditiā. ꝙ tranq̄llā patientiā. ꝙ dilectionē: z per alias ꝑtures q̄s hō iudicat bonas. Fo//ris ꝛo ꝙ honestatē vestiū/ac indumēto rū ꝓcisitatē gēmaz: lapidū: auri: argēti: sculpture: septure pulchritudinē: per dulcisonū cātici. ꝙ organuz delinitiū. ira q̄ cuiuslibet deuoti aīa clamet ad deū: dicēs. q̄ tu bon⁹ es. tu altissimus dñe de⁹: z bonū ac delectabile fuisse tuū. z q̄ apō re ꝓpitiatio ē: iō ꝑter legē tuā sustinui te dñe. Tertio tenemur domino do altissimo exterī⁹ exhibere oblata mūera. z h̄ viris eccl̄iasticz. q̄ ipsi sūt mediatores inter deū z hoiem. sic ō seipso Moyses dic Deut. v. Ego inquit sequester z medi⁹ fui inter deū et vos. Ideo ad ipsos princ pces: sacrificia z oblatiões deo offerre: ac sacramēta ppō ministrare. Im illō Heb. v. Omis pontifex ex hoib⁹ assumpt⁹. ꝙ hoib⁹ ꝓsti tuit in his q̄ sūt ad deū: vt offerāt dona z sacrificia ꝙ peccaz. Vñ ex hyne q̄ dant paupib⁹ eriā ꝓpt deū nō dicunt oblationes vel sacrificia ꝓpie. q̄ nō imediate deo offerunt. Z Oblatio aūt tripl⁹ viriat. Prio si offerat ō illicitz. adq̄sitz. iō dr̄ Prouer. iiij. Honoza dñm de tua suba. Et Eccl. xxxiij. Qui offert sacrificiū de suba pauris: q̄si q̄ victimat filiū i ꝓspcū patrz. Scdo: oblatio viri/atur si ꝙgat in detrimentū alteri⁹. vt si fili⁹ offerat ꝛo de q̄ ꝑez nutrire oz: vel pr̄ legar i testamēto hereditatē filij sui: sic faciūt magni dñi q̄ a suis extoꝛquēt iniuste/z de illis parāt calices: sacerdotalia indumēta ꝛc. Cōtra quos clamat gl'iosus Hiero. di. Ingratū ē spiritui/scō q̄cd obtuleris: eo neglecto ad q̄d reneris. q̄ hmōi tenent ad restitutōez.

Tertio oblatio viriat/si sine bona voluntate offerat. cui⁹ signū est: q̄n habet optima: z vilia dat deo. Haz ifidis tpib⁹ deus hz cecū z claudū seruū. q̄ de mlt̄z illum deo ad religionē dār pater. Silr pecus hz macilentū. denariū cupreum. panē muscidū. de quib⁹ dr̄ Malach. j. Maledict⁹ hō q̄ habet masculū. i. fortē in grege: z deo offert debile. O dñe de⁹ eterne. O olim largitoz pie: respice de solio maiestatz tue/z vide iurtles seruos tuos q̄s tu creasti/et bonis ditasti q̄lia tibi offerūt de illis q̄ de tua manu ipsi receperūt: O altissime dñe de⁹ qui mando/dic si placēt hec tibi. Et rñdet Ps. in dei ꝓsona. Nunq̄d carnes tauroꝝ manducabo: aut sanguinē hircoꝝ potabo: imola deo sacrificiū laudis. Et si dicat. de bona voluntate meliozib⁹ hoc notifica me bonis tibi dans. ℟

Quarto tenemur exhibere dño deo nr̄o exterī⁹ ōcmatiōis ōbita. Dic ei⁹. Tho. i q̄dl. ij. q. iiij. ar. iij. q. nulla consuetudo contraria soluit hominem ab obligatione reddēdi decimas. quia hec obligatio fundatur super ius diuinum z super ius naturale. Unde semper tenentur homies reddere decimas si ecclesia exigat etiā cōtraria cōsuetudine nō obstante. z in terris in quib⁹ est consuetudo/q̄ decime soluant. ipa ꝙsuetudo q̄si expostulat decimas. ideo peccaret qui nō redderet. Sed in terris in q̄ bus nō ē cōsuetudo cōmunis. q̄ decime dent/z ecclesia nō petit: videtur eccl̄ia remittere dum dissimulat. alias hoies Italie z orientaliū priū dānarent q̄ decimas non soluūt. Et post hec dr̄ idē sā. Tho. Rectores aīr eccl̄iar̄ nō bene faceret si in terris talib⁹ decias exigeret: in quib⁹ nō est ꝙsuetū dari: q̄n ꝓbabilit̄ crederēt q̄ ex hoc scādalū nasceret. hec ille. Vñ dēm⁹ deum decimis colere filiū deliter: spēalit̄ ꝓpt̄ tria. Primo ꝓpter dei/uini ꝓcepti iplectionē. Dūs ei ꝓcepit vt decime dent sibi in diuinis fuerib⁹. Jō dr̄ Malach. iij. Inferte oēm decimationē in hozeū meum: vt sit cibus in domo mea. Scdo etiaz dēm⁹ decimis deū colere ꝓpter ꝛpaliū multiplicationē.

Hec em̃ est dñi iustissima ꝟsuetudo: vt si tu illi decimā ñ dederꝫ: nu ad decimā reuoccrꝫ. Hinc.xvj.q.vij.c. Maiores. vt. Antiq̃ pres copijs oĩb abundabāt: q; decimas ỏ dabāt. Mō aũt hec tollit fiscus q̃ nō accipit chīs. Dabis reuera impio militi/qđ nō vis dare sacerdoti. Vñ tāta caristia panis z vini: vñ tā/ ra oppssio hoim: qz ñ fuit fidel solutio decimaꝝ. Propłea vt Malach. iij. Qz mihi nō reddidistꝫ decimas z pmitias. idcirco fame z penuria maledicti estis. Tertio insup deū debem⁹ colere decimis ꝑpł pmij cumulationē. Vñ Aug. Cū decimas dādo z terrena er celestia possis pmerer: ꝑ auaritia duplicē bñ/ dictionē fraudas. Quidā ei rudes ꝑ nihilo reputāt solutionē decimaꝝ/ actꝰ ꝑ/ derēt illas dādo. quō tñ maiorē z melio rē el'ynam ḋs pt facere: vñ die ac nocte cultores dī i ecclesijs cathedralib⁹ deū laudāt: O igit fue dei altissimi: fui de tuo corpe ỏo tuo. O discipłe chīi dñi: sis deuor⁹ erga altarꝫ sacrificiuꝫ: offer illi q̃ntū vales: z decias illi⁹ nō defraudes. Scdm̃ documētū saluꝫ dixi declarādū circa ḣ ꝑceptū: oziendaꝫ q̃stionuꝫ certā solutionē. Vt em̃ sequenti ꝑmone dicēdā clari⁹ innotescāt ℣ Tres q̃/ stiones breuiter declarabunt. scꝫ

Pria vñ habeāt efficaciā maleficia.

Scda quib⁹ ex causis demões sciant futura.

Tertia q̃ sit circa hec remedia licita.

Primā q̃stionē dixi declarandā: vñ ma lefícia habeāt efficaciaꝫ. Et rñdeꝺ q; ex rtib⁹. Primo ex hūana malitia: qñ vicꝫ ḋs ñ opak bonū: ſꝫ aut ociak/ aut diuer/ sis pctis se iplicat. tūc a deo merek/ q; i aliq̃ pctm̃ peius talē cadere ꝑmittat. ita q; ḣ pctm̃ maleficij erit pena ꝑcedē/ tis pctī: ꝑm illō apłi Ro. j. Qui cū deū cognouissent nō sic deū glꝛificauerūt/ aut gras egerūt: ſꝫ euanuerūt i cogitatiōl/ bus suis/ z obscuratū est ĩsipies cor eo/ rū. z infra. Et tradidit illos de⁹ i repro/ bū sensū. Scdo ex infidelitate alicui⁹. Dic em̃ Aug. q; diabol⁹ nō pōt aliq̃ decipe/ nisi ꝑus errat i fide. Propłea i fide firmiter ē standū. iuxta illō Deut. xiij. Si surrexerit i medio tui ꝓphetes aut q̃ somniū se vidisse dicat: z ꝑdixerit signū aut portētū. z euenerit q̃ locut est. z dixerit tibi: Eam⁹ z seq̃mur deos alienos q̃s ignras z fuiam⁹ eis. nō audi as ꝓba illi⁹ ꝓphe/ aut somniatorꝫ. qz tēptat vos dñs ds: vt palā fiat an diligatꝫ eū an nō. Tertio fiūt maleficia ex diaboli ꝑsuria: q; ex magꝫ ḋ hoies iuidia cōtinue laborat ipos decipe mlt'iplr/ qñ/ q; ꝑ expssū vel occultū pactū cū hoib⁹. tō ꝑmonet nos b. Petr⁹ ꝑma epła. c.j. vi. Aduersari⁹ vr diabo. tāq̃ leo rugi. cir. q̃rēs quē deuo. cui resisti. fortes i fide. Scda q̃q̃ q̃ declarāda est. Ex q̃ bus causis sciūt demões futura: Dice dū q; futura cōtingentia certitudinaliter nesciūt: ſꝫ ex mlt'ꝫ ĵecturāt ꝓbabiliter. Prio ex subtili scia. qz em̃ subtilioꝫ intellect⁹ sūt q̃ hoies/ z meli⁹ sciūt acta z scpta ꝓphaꝫ. q̃ ifallibil'r eueniūt. ex q̃ bus futura ꝑdicere pñt. z ḣ notak. xxvj q.iij. sciēdū. Scdo ex potētia. Nā dem̃ illis si ꝑmittit pñt hoib⁹ z certā iumētis motibus immittere z damna facere. et hmōi. q̃ pñt ꝑdicere bñ. Tertio q̃ signa futura. Nā vidēt pluuias magnas venturas: z inde famē secuturā. vł pestilentiā. z hmōi. sic etiaz medic⁹ videt q̃ sig̃ ifirmū si morik vel si cito morik. Tertia insup qō erit declarāda/ q̃ sūt circa demōis maleficia licita remedia: Rñdeꝺ q; tria. Prio bonoꝝ hoim̃ ꝑsilia ꝓhabere. maxie ꝑudentū. Hinc Eccl. xxxvij. Cū viro sctō assidu⁹ esto. quēcūq̃ aggredis obser. timor⁹ dei/ cui⁹ aia ē fm aiaꝝ tuā. Scdo: vt ad deuꝫ se ḣ toto corde ꝙuerrat eidē supplicādo/ sic sctī oēs in necitate fecerūt: vt sctā ꝙgo Sara Tobie. iij. dicebat. hoc ꝑ certo hꝫ ois q̃ colit te. qz vita ei⁹ si ꝑbatiōe fuerit cognabit. Si aũt i tribulatiōe fuerit libe/ rabit. Et si i correctiōe fuerit/ ad misericordiā tuā ꝙuentre licebit. Hinc Josaphat rex iuda i tribulatiōe exīs alebar. Cū igrem⁹ q̃d agere debeam⁹: ḣ solū hem⁹ resi dui: vt oc'los nr̃os diriga mus ad re. Tertio remediū ꝑ maleficia demonū est vt sctis ꝓbis. reliquijs. aut lapidib⁹ subueniaꝫ q; naturalē hñt ꝓtē. De q̃ fm medicos rō reddi pōt. Vñ Hiero. vt. z hī. xxvj. q. vij. demonium

sustinēri licet petras ⁊ herbas hīe sine incātatiōe. Sz o dñe de⁹ rex etne glie. O chīe medice aiaꝝ optime/vide quō chīani tui q̄ sūt mēbra tua ī suis necessitatib⁹ nō recurrūt ad te. Nō q̄rūt te. nō places illis: sz querūt diabolū cōsulūt phītoniſſam. Faciūt fieri incātationes: carminatiōes: sicq; ad diabolū tuū inimicū ꝓfugiunt/q̄ nec sē nec alios iuuare pōt. Jō hi oēs ⁊ ꝓsiles adozār de os alienos. Nō te dñe qui es bñdictus in secula seculoꝝ Amen.

Sermo. vij.

Ubi sculptile/neq; oēz silitudinē q̄ ē in celo desup. ⁊ q̄ in tra deoꝝsum. Nec eoꝝ q̄ sūt in aq̄s sub tra. Nō adozabis ea neq; coles Exo. xx. Jn h̄ ꝑmo ꝑcepto suo dñator celi ⁊ tre de⁹ phibuit oēm idolatriā ⁊ superstitionē: ac imaginū adozationē. Q Vñ circa hoc duo insurgūt querenda. scz

Primum cur deus imaginū sculpturam ꝓhibuit:

Secundum: cur nūc ecclesia eam ad inuenit:

Primū dixi q̄rendū cur dñs de⁹ in veteri lege phibuerat sculpturā imaginū: Et rñdeꝝ q̄ de⁹ absolute nō phibuit fieri imagines: imo iussit effigiari cherubin ob⁹bātia ꝓpitiatoriū Exo. xxv. Sz phibuit mō q̄ fedē. scz Nō adozabis ea neq; coles: sic faciebāt gentiles: q̄ putabāt aliq̄d diuini i imagine eē aut deum effigiare posse. ⁊ ꝓterea ne populꝰ int idolatras eōmoꝝas pnsq; ad idolatriā defacili sumpta occasiōe idolatraret. Cū etiā qz de⁹ nōdū fuerat hō factus: tō nec effigiari potuit sic mō i hūanitra/re. ⁊ tō male faciūt q̄ scām trinitatē de pingūt cū tribꝰ facieb⁹ vel vnū veterano cū plica barba ꝑsonā ꝑis repñtāt. Alīū iuuenē ꝑsonā filij. Tertiū columbam. ꝑsonā spūssci repñtantē: cū tñ nō est vera repñtatio diuinitatis: sz q̄ddam idolū vel monstrū. Peccāt igit̄ q̄ illā fecīt aut ꝑcurāt fieri. qz simplices imaginant talē foze scām trinitatē. Secundū deniq; q̄rendū insurgit. Cur pro nūc ecclia imagines adiuenit: Et rñdz scūs Tho. in. iij. di. ix. q. triplici de cā. ꝓmo tres gres aie. Primo ex pte memorie ad frequētē recordationē salutz nre: ac instrumētoꝝ salutz. Secdo ex pte lectus ad iformationē rudiū q̄ libras ig̃norant vt eruditā imaginib⁹ loco librī. Tertio ex pte volūtatz ad maiozē excitationē deuotiōis. plus em mouēt visa q̄ audita. Sicq; imagies sūt institute. ꝓ memozie nre labilitatē. ⁊ tellect⁹ ruditatē. ⁊ affect⁹ tarditatē. Jō plus chīs de⁹ nr̄ vt suā ⁊ suoꝝ memoriā freq̄ntet haberem⁹: ⁊ ipi⁹ mozes addiscerem⁹ insup vt pia deuotiōe ipsū adherer⁹ suā imaginē ꝓmo impssam misit Abagaro regi. Silr Veronice duore femine linteo impssam tradidit. Jtē scūs Lucas imaginē ꝙginis Marie ⁊ el⁹ filij pinxisse legit. Tādē ecclia in pcilio romana fere mille epoꝝ hūc rītum imaginū ꝓinuādum decreuit. tñ valde caute emit: qz imperator Cōstantinopolitanus voluit delere oēs scīoꝝ imagies de ecclesia. Et ꝓpter h̄ mlta milia scīoꝝ iterfecit. Nō ꝑsideras q̄ de⁹ vult adozari i q̄busdā signis latria. pura ī eucharistia imagine crucifixi. ac scīa cruce. Nā sm scīm Tho. in. iij. p. sū. q. xxv. imagines scīoꝝ eadē veneratiōe veneranꝝ q̄ imaginata. ⁊ tō ne imagies vt imagies q̄s adozaret phibuit dñs de⁹ dices. Nō facies tibi sculptile ⁊c. Vñ pñs sermo de idolatria (diuia gr̄a) in q̄tuoꝝ salutz documentz declarabit sm q̄ q̄tuoꝝ sūt genera idolatrarū. scz

Primū genus ifideliū paganoꝝ.

Scōm genus pfidoꝝ iudeoꝝ.

Tertiū genus impioꝝ hereticoꝝ.

Quartum genus superstitiosoꝝ chīstianoꝝ.

Primū nāq; documētū dixi declarādū de idolatria ifideliū paganoꝝ. ꝙ ās specialit̄ clamat sm diuin⁹ de⁹. Nō facies tibi sculptile. Dic em s. Thom. ij. q. xciij. q. idolatria ē cū cult⁹ diuin⁹ exhibet creature repñtare ꝑ aliquā sensibilē figurā q̄ dī idolū. Diuersimode tñ diuin⁹ cult⁹ idol exhibebat. Quidā nāq; ipis imaginib⁹ exhibebāt diuinū cultū. Nā ꝑ artē q̄dā nefariā fabricabāt q̄s/

dā ymagines q̄ ꝓrure demonū habebāt
aliq̄s effect⁹. puta dare rēsa ⁊ remedia
sanitatū ꝓpter qō putabāt hoes aliq̄d
detraz esse i illis imaginibz, iō illis ex
hibebant diuinū cultū. Et h̄ ponit Au
gu. lib. vij. de ciui. dei. Alij ꝯo exhibe
bāt cultū diuinū nō ipis imaginibz: sed
creaturaz q̄z erāt imagines. vt i suo ido
lo colebāt q̄dā Ioue. q̄dā Mercuriū. q̄
dā Saturnū ⁊c. Et credebāt illos dos
rone alicuius excellētie i eis. vt scie vel
fortitudinis vl̄ inuentiōis alicui⁹ artis
vel būficij. Silr ifidelis idolatra est q̄
licz nō adoret idola. tñ nō recipit vetus
nec nouū testamtū. sz colit vnū deū. nō
tñ iudeoz vl̄ chīanoz. sz aliū q̄ nō est.
sic saraceni ⁊ turci. Ad vltīm q̄rit: vtrū
infidelitas sit peccatū mortale: Rādet
Astexan⁹/ q̄ ifidelitas duplr pōt capi.
Primo pure negatiue: ⁊ hec e i illis q̄ ni
hil vn̄z audierūt d̄ chīi fide. ⁊ isto mo
nō hz rone culpe: sz pene: qz talis ign̄a
tia diuinoz ē statuta ꝓpter pcm̄ ꝓmoz
parentū. Et ista tales ifideles ñ dāuant
ꝓp infidelitatē. sz ꝓp alia pcta q̄ sine fi
de nō pnt remitti. Et h̄ est q̄d dixit sal
uator Joā. xv. Et si nō venissem/ ⁊ locu
tus eis nō fuissem/ pcm̄ nō haberēt. s.
infidelitatz. Secdo mō infidelitas sumit
hic. sm̄ntū ad iac ⁊ ꝓtemnit q̄s crede
re q̄d audit: iuxta illd Esa. liij. Dñe q̄s
credidit auditui nr̄o. Et in h̄ ꝓprie ē rō
infidelitatz. ⁊ sic est pcm̄ mortale. Iustis
mū. qz magz elongat a deo/ nō solū q̄n
tū ad affectionē: sz etiā q̄ntū ad cognici
one. Et iō infidel magis punit p infi/
delitatz pcō/ q̄ quicūq; ali⁹. p q̄cunq;
pcō alio/ ceteris paribz. Propter a dicit
apl's Rom. xiij. Oīne qd nō ē ex fide:
pcm̄ est. q̄n sz ifideles faciūt aliquod
op⁹ ex infidelitate/ vt q̄n saracen⁹ ieiu/
nat/ vt legē mahumet seruet ⁊c. pōt tñ
sine pcō bonū opus facere cū q̄ nō in/
tēdit legē iplere. ⁊ in h̄ nō peccat licz nō
mereat. Secdo dentq̄ q̄rit. vtrū ifide
les in suis ritib⁹ sint tolerandi. Rādet
Astexan⁹/ q̄ licz ifideles peccent in cor
ritib. tñ pnt tolerari sine pcō ꝓp duo.
Primo ꝓpter bonū qō puenit ex eis. sic
in ritu iudeoz h̄ bonū habem⁹/ q̄ fides
nr̄a ab eis habet testimoniū: ḡ iudeos
tolerat eccl'ia. Secdo ifideles sine pec
caro pnt tolerari ꝓpter malū vel scanda
lū vitandū/ aut discidiū qō puenire pos
set vel impedimētū salutz illoz. q̄ sic tole
rari paulatim querunt ad fidē. iō infi
deles tolerant. Tertia q̄stio q̄ ē: est
pena illoz chīanoz q̄ saracenis/ aut tur
cis/ seu alijs chīi nois inimicis deferūt
eqs/ arma/ ferrū/ lignamia/ victualia: ⁊
alia. phibita/ cū q̄bz ꝯ chīanos pugnēt
vel se defendant. Rādet/ q̄ vltra pctm
mortale p. pcessum curie annuale in die
Cene dñi sūt excōicati maioꝛ excōica/
tione. a q̄ nō nisi a papa pnt absolui. O
de⁹ oīpotēs. o deus clemēs. o dñe omia
iuste gubernās. Cur rot alias ptmittz dā
nari in tali ifidelitate. Cur illis nō mit
tis pdicatores. Cur illos sic facz victo/
riosos sup chīanos: Et reuera dicere
pōt ꝓpter illoꝝ ⁊ vra peccata. qz illi in
sua pfidia sūt obstinati. nolētes ad mea
sanctā legē venire: sz ꝓtemnūt ⁊ irridēt
Vos ꝯo plenos malitia flagello cū illi.
qz si nulla dñēt ini q̄tas: nlla nocebit ad
uersitas. O altissime rex et ne glie de⁹
q̄ m̄ktos in ifidelitate idolatrie deuo⁹
rauit infern⁹. Nā añ chīi aduentū oēs
excepta modica gente iudeoz colebant
idola ⁊ pbāt q̄ fuerāt valde potentes/
diuites/ ⁊ sapientes/ fortes ⁊ nobiles.
pulchri/ delitiosi/ teneri/ et inclyti ⁊c.
Scom q̄z gen⁹ idolatraz ē pfidoz iu
deoz/ q̄ legē veterē obseruant ad tram. ñ
credētes chīm verū messiam fuisse. sed
adhuc expectāt ventuꝝ. ⁊ venier illi. in
quus antichīs. O Ad vltīm d̄ iudeis tria
dubia erunt declaranda. scz

Primū a quib⁹ debent christiani ca/
uere respectu iudeoz.

Secundū a quib⁹ debent iudei caue
re respectu chīanoz.

Tertiū que debent facere ꝓncipes
respectu iudeoz.

Primū dicti dubiū declarādū a q̄bus
vicz debēt se chīiani ꝑcauere respectu
iudeoz: Et rādet fm iura canonica q̄ a
tribz. Primo ne habeāt chīiani cōioneꝫ as
fiduā cū iudeis: ita q̄ non debēt cū ipis
comedere/ nec cohabitare/ nec ad cōi/
uia recipe. vt h̄ xxiij. q. j. c. Nulli. xxix
oēs. Secdo chīiani ñ debēt fulire iudeis

in assiduo ꝛ familiari fuitio. pñr tamen mercede ꝓstituta ad iudeoꝝ vrbitatez aliq̃ opari/ puta edificia facere ꝛc. Et chr̃iani nō debēt hr̃e seruū iudeū secuz cōmozantē. nec mulier chr̃iana nutrire oz filios iudeoꝝ. Tertio phibēt chr̃ia/nis ne sīl in vno balneo balneent cū iu/deis. nec i suis infirmitatib mederi oñr a iudeis chr̃iani. Dic̃ tñ glo. i. c. Null⁹. q medicinalia aliq̃ pñr emere a iudeis.

Scōm q̃ dubiū de iudeis erit de/clarādū. A qbus vicz oñr iudei se cauere respectu chr̃ianoꝝ. Rñr q a nouē. Pri mo phibēt iudeis ne nouas synagogas erigant. pñr tñ antiq̃s reedificare nisi penit⁹ corruissent. extra. eodē. c. Cōsu/luit. Scōo phibēt iudeis ne in triduo a pasca ꝛ marie in vie sancto veneris ostia vel fenestras aptas teneant/ aut i publicū exeant. extra. eodē. ca. Qz sup his. Tertio phibent ne decimas p̄dia/les retineāt. iz eccleſ̃s soluāt. extra. de/ decī. c. De terris. Quarto phibent iu/dei ne testimoniū dicāt ꝰ chr̃ianū. iz co gunt chr̃ianū ꝰ eos testimoniū dicentē admittere. extra. ō testi. c. Judei. Qui to. ne emant seruū chr̃ianū vl nō chr̃ia/nū q̃ vult baptizari. extra. eoō. c. j. ꝛ. c. vltī. Sexto phibent iudei ne vsuras exigāt. iz q̃ exactas restituant. extra. ō vsuris. c. Post mirabilez. Septimo ne quenq̃ q̃ nō est sue nacōis/ aut secre p̄ sumāt circūcidere. etiā si sit eoꝝ seruus vt parz. l. vnica. C. Nē chr̃ianū. Octa/uo ne vxoꝛ chr̃ianā iude⁹ accipiat. l. ne qs. C. de iudeis. ꝛ ne fidē catholicā im pugnet peruerso dogmate. aliter pena sanguis punīt. vt in. l. hec victura. ꝛ ideo iudei oñr labore manuū q̃rere victum ꝛ chr̃ianis fuire. Nono q iudei nō pce/dant i publicū/ tā masculi q̃ femine si/ ne habitu distincto/ vel signo q̃ discernāt a chr̃ianis. vt hr̄. extra. ō iudeis. c. In ñ nullis. Sz ꝰ h decretū eccl̄ie catholice magnates recepta pecunia cōcesserunt ipsis iudeis sine capurto indicere iter chr̃ianos querari in dānatione aiaꝝ sua rū. Vidē peculdubio in vna lra iudeoꝝ forte pla q̃ viginti iudeoꝝ/ tā eccl̄iastico rū q̃ secularī sigilla dispensando cum ipsis ne habitū distincrū portēt. ꝛ i ea/dem lra insinuat. q data pecunia ꝑ illis cessissent. ꝛ ira eccl̄ie decretū illis pe/cunia vendiderūt. ꝛ illi emerūt sic Iu/das chr̃m pecunia vēdidit. ꝛ iudei ipsuz emerūt. ꝛ extūc oēs chr̃ianoꝝ oppssio/nes ranq̃ chr̃i passionē ab officialiby q̃/si a iuda pecunia cōparāt ꝛ in rantū p/fecerūt q chr̃i membra sūt sub flagello. ꝛ illi i libertate. Videar chr̃s ꝛ vndicet mō vero ꝓter maledicta munera prin/cipes fouent ꝛ eos defendūt pl⁹ q̃ chri sti dñi membra. ꝑ Tertiū insuper dubium de iudeis erit declarandū que debent facere p̄cipes respectu iudeoꝝ Et rñdet q fm iura quinq̃: Pzio q p̄n cipes nō ꝑficiant iudeos in aliq̃ publi/co officio: nec ad aliquā dignitatem vt mīsteriū assumant. vt ptz extra. eoō. c. Cū sit. ꝛ in dicto. c. Nullus. Scōo q p̄ncipes nō cogāt iudeos ad fidem sus/cipiendū/ nec pueros baptizent inuitis parentib. extra. de iude. c. sic. Dicit tñ Sco. in. iiij. di. iiij. q. ēt inuitz paretib⁹ pueri iudeoꝝ sūt baptizādi. nō q̃dē per priuatas psonas. sed per p̄ncipes aut eoꝝ dños ꝛ educandi religiose ꝛ caute/ ne occidant a parentibus. Cuius ratio est. quia iudei facti sūt serui chr̃ianoꝝ ꝑ chr̃i passionē. vt ptz extra. ō iudeis c. Et si iudeos. Et sancrus Tho. i epla ad ducissam Lothoringie tenet. q cum sint serui: p̄nceps qui est eoꝝ dns pōt eos vēdere. Et p ista ratione tenet Ar chidia. dist. iiij. c. Fraternitatē. q pōt eis auferre bona eoꝝ: cū nō habeant ea nisi vt peculium. ꝛ allegat. cap. Judei. extra. de iudeis. vbi statuit q si conuer tant: nō auferant eoꝝ bona. ergo si nō ꝙuertunt possunt eis auferri: a sen/su contrario. Et extra. ō iudeis. c. Sic iudei. phibet ne sine iudicio frene po/ restatis auferat quis eoꝝ bona. ergo ex causa legitima auferri possent. Secun do p̄ncipes non pmittant q impedi/ant obseruare suas cōsuetudines in suis festiuitatibus: dūmodo nihil faciant in opprobriū chr̃ianoꝝ. vt ptz. dist. xlv. Qui sincera. Nec̄ patiant p̄ncipes iu/deos in sabbatis eoꝝ ad iudicium tra/hi. Tertio p̄ncipes non permittant se/pulchra iudeoꝝ siue corpa humana effo

si obtentu pecunie. Extra. de iudeis. c. ficut. Quarto q ad fidem chr̃i quersos iudeos pncipes nō spolient bonis iuste acq̃sitis: nec̃ debita successione: alias sub pena excoicationis pcipit eis restitui facere. extra. de iudeis. cap. Judei. Quito pncipes t oñi q̃liber teneñ ne iudeos de suis terris nō otiūdos/ vsuras exercēres pmittāt in suis terris habitare/ vel domū illis locare: sed expellant illos: als vniuersitas/ vel collegiū incurrūt interdictū. Epi vero t supiores suspensionē. epis iferiores eccl̃iastici ipo facto excoicatōem: t laici debent ad id cōpelli per excoicatōem. extra. de vsu. c. vsuraz. lib. vj. Quid g̃ dicemus de illo dño q̃ vsurarios iudeos in suā ciuitatē introduxit moraturos? Quid vero de illo q̃ singlis nūdinis domū illis locat? Quid deniq̃ de illo q̃ venditionis titulo dat domū suā vsurarijs? De his oiporēs cōdēnabit ipos. Sexto pncipes teneñ vt iudeos cogant ad restituendas exactas vsuras: t q̃ nō exigāt de cetero. Et peccant mortal̃r pncipes non cogēdo eos ad restituendū vsuras. extra. de vsu. ca. post miserabilē. Et in Ele. ō vsur. excoicāt prātes: capitanei: rectores: ꝓsules: iudices: ꝓsiliarij: t alij officiales q̃ facit statura/ scribit vl di ctāt q̃ vsure soluañ: aut solute nō restituāt. Silr q̃ scient fm illa statura iudicarit. O dñator mūdi oīpotens ōs. O saluator generiz hūani chr̃e deus fili dei viui: vide officiales nostri tpis/ q̃ pter maledicta iudeoz munera plᵉ faciunt iudeis q̃ chr̃ianis. Sunt pculdubio plerice de magnis dñis q̃ iudis ad fenerandū pecunias suas pter lucrum accōmodant: t sanguinē hūanū chr̃ifideliū sugūt/ t illo saginañ ad breue tēpus/ vt in eternū esuriant t sitiant: t in inferno intelligāt q̃d fecerint/ q̃ modo nolunt intelligere vt bene faciant. An non noscitis aliqs hec facientes? an non ꝓsideratis q̃ro fauore sūt erga iudos: t quāto odio erga chr̃ianos. certe si humanitatē hēnt/ ipi se despicerēt. Terciū deniq̃ genus idolatraz est ipoz hereticoz. Hereticᵘˢ vero est q̃ de fide falsam opinionē inuenit: vl inuentā seq̃t. xxiij. q. j. Hec est fi. Quocirca q̃tuor erūt q̃renda. s.

Primo heretici qui dicañt.
Scōo heretici qua pena feriañt
Tercio redeuntes quō recipiañt.
Quarto heretici qualit̃ inquirañt.

Primū dirī q̃rendū heretici q̃ dicañt. Rñdet Asterañ. in sūma li. ij. tit. lvij. q̃ hoc nomē heresis grece: sonat electionē latine. Electio em̄ est coz q̃ sūr ad finē ꝓposito fine. Et iō recte dicit heresis spes infidelitatz ptinens ad eos q̃ chr̃i fidē pfitenť: sed eiᵘˢ doctrinā querunt: hi em̄ chr̃o tanq̃ fini assentiūr: iz in eligēdo ea de q̃bꝰ chr̃o assentiār/ deficiunt: q; nō eligūr ea que vere sťa chr̃o tradita: iz ea q̃ suggerit sibi mēs ꝓpria. Vlñ heresis duobꝰ mōis dicit. s. ꝓpie: t cōiter. Pᵒpe heretici dñr errāres in fide. Vlñ Aug. dr. Hereticᵘˢ est q̃ falsam opinionē de fide vl gignit/ vt hereſiarcha imitat. vt Arrius: Sabellius ꝛc. vel seq̃t vt hereſiarchā imitat. vt Arriani: Sabelliani. vt ꝑz. xxiij. q. iij. hereticᵘˢ. Secūdo dñr heretici q̃ doctrinā bonoꝝ morum fm̄ sacrā scr̃turā nō credūt aut puertūr. vt q̃ dicūt fornicatōez/ vl vsurā nō esse pctm̄ mortale. Hinc Hierony. Qui scr̃turā aliť intelligit q̃m spūs sanctus a q̃ scr̃ta est efflagitat: licz ab ecclia nō recesserit hereticᵘˢ est. vt habet. xxiij. q. iij. hereſis. Jdeo hereticᵘˢ est q̃ histoias in Biblia ꝓtentas credūt/ vel asserunt esse falsas. Tercio dñr heretici q̃ male sentiūt de eccl̃e sacris. pura baptismo: pnia: pctōr. ꝓfessione: eucharistia: mr̃imonio: t reliqs sacris. vt ōz extra. de hereť. ca. abolendā. Quarto ꝑ pte heretici dñr q̃ aduersus Romanā eccl̃iam agūt: t eiᵘˢ dignitatē a dño traditam auferre conañt. Vlñ. xxij. di. cap. oēs. dr. Qui Romane eccl̃ie pulleginz ab ipo summo oīm eccl̃iaz capite traditū auferre conať: pculdubio in hereſim labitur. t iō oēs scismatici greci sť heretici: q̃ nō recognoscūt Romanā eccl̃iam caput fore oīm aliaz. Nam recessus ab eccl̃ia pmo ōz scismā: sed cū ptinacit̃ in heserit sue secte asserēs nō esse obediēdū romane eccl̃ie/ est hereſis: q; pec cat ꝑ illū articulū fidei: eccl̃iam catholicā.

ꝯ oīs hereticꝰ est scismaticꝰ: sed non ecōuerso: qz qñ scisma ē ad modicū tps vel ī dubio: vt qñ duo ī papā eligunt: q sedē nō rite electū recedit ab eccl'ia. nō tñ ē hereticꝰ. Propter ea ꝙ Alexādrū anglicū tria ꝛcurrūt ad heresim ꝓprie dictam. Primo falsa credulitas ī rōnali. Scōo puersa voluntas in ꝛcupiscibili. Tertio ipugnatiōis ptinacitas ī irascibili. Alio mō hereticī dicunt cōiter: et sic excōicati dicunt hereticī. vt hī. iiij. q. j. Od aūt. Silr simoniaci. j. q. j. quis. ḳs. Silr dubiꝰ ī fide. extra. ō hereti. c. j Silr q trāsgredit ꝑcepta sedis apostolice. xix. di. c. Nulli. Scōm q̄ erit q rendū: q sez pena hereticī feriant: Rñ det Asterano vbi s. q. ij. q hereticī puniunt q̄nruplici pena. s. Titratiōe/excōicatiōe/depositiōe/reꝝ ablatiōe/ꝛ mīli tari ꝙsecutiōe. Prīo inq̄ hereticī feriunt vitratiōe cōionis: ne ī sacramētz illī cōmunicem⁹: nec ī cibo aut potu si sūt notarim ꝑcīt ab eccl'ia. Pōt tñ monere ad fidē. ꝛ qlibz ī vna ciuitate hitare cū illis. Scōo hereticī puniunt excōicatiōe: qz oēs hereticī sūt ī maiori excōicatiōe: vt ptz extra. ō hereti. Ad abolēdā. Tertio puniunt depositiōe. nā siue sit clericꝰ siue laicꝰ. papa vl imperator/vl q liber iferioz/dz deponi ab oī dignitate vt dī di. xl. Si papa. ꝛ. xxiij. q. j. Qui ꝫ pacē. viij. dist. Utrū scismaticꝰ vl hereticꝰ habeat aliquā prātē spualē. Rñ fm scm Tho. ij. ij. q. xxix. q duplex est prās spual'. Una q̄dē sacramēral'. Alia iurisditional'. Sacramēral' prās est q p aliquā ꝙsecratiōez ꝙferf: ꝛ tal' fm essen tiā i hoīe remāet q̄diu viuit siue labat in scisma siue i hereſim: qua prāre si vsi fuerint effectū hz ī sacramētalib. qz i hō opaf/nisi istrumētū dei. Jō si rales epi ꝙsecrār p̄ sbyteros ꝛ saccrdotes: coepus chri ꝑe ꝙsecrār. qz effectꝰ sacramē tales ñ excludūt ꝓpter culpā ꝙferēz sacramētū. Uertū isti walachi Rasciani et alii scismatici rudes q nec obīto modo sciūt formā baptismi ꝛ ꝙsecrādi vl forte nō sūt rite ordiati nō ꝙsecrār. Prās ār iurisditōal' ē q̄ ex simplici iūctiōe hoīs ꝙferf. ꝛ qz nō imobilit adherent: iō ī scismatic⁹ ꝛ hereticꝰ ñ manet. Uñ nec pñt absoluere/nec excōicare/nec indulgentias dare/ꝛ si fecerint/nihil ē factū. vt patz. j. q. j. remissiōez. ꝛ. viij. q. j. Houacian⁹. Quarto hereticī puniūt rey ablatiōe. qz oia bona eoꝝ ffiscari dñt ecclesie cui fuiebāt si erāt clerici vel laici ꝓncipi subiecti. Si ꝙ erāt laici ꝓncipi subiecti illi ffiscant. extra. de hereticꝫ. excōicam⁹. Quinto hereticī puniūt militari ꝙsecutiōe: qz si aliter fieri nō pōt. oia bona eoꝝ manu militari debēt auferri: qz nl ꝛ iure pñt ab eis possideri. Ut hī dist. viij. q̄ iure. Insup post mortē q̄cūq hereticos. ꝛceptatores. ꝛ ofensores eoꝝ sciēter ꝑsumpserit eccl'iastice tradere sepulture excōicati sūt. ꝛ ñ dñt absolui/nisi ꝑus ꝓprijs manib⁹ publice extumulēt ꝛ ꝓiciāt co: pa dānatoꝝ: ꝛ locus ille ꝓpetua careat sepultura. extra de hereticꝫ. q̄cūq. li. vj. Sed o dñe iuste supꝫ has penas puniēt pena eterna ignis iferni vbi blasphemabūt te deus verū. seipsos ꝛ diabolū. Tertio nāq q̄rendū est quō redeūtes hereticī recipiant ad vnitatē eccl'ie catholice: Rñ det decretū. j. q. vij. Quotiēs. ꝛ ō cōse. dist. ij. Ego Berengari⁹. q debēt ad arbitriū sui epi abiurare errorem. ꝛ q̄ firmiter renebūt fidē catholicā Et hec abiuratio vel pmissio dz fieri p scriptura publice vel ꝑuate fm q crimē fuerit publicū vl ꝑuatū. Quarto nouissime erit q̄rendū q̄liter hereticī redeant? Rñ q in negocio inq̄sitiōis ꝓcedi pōt simpl'r. ꝛ de plano. ꝛ sine aduocatoꝝ ꝛ iudicioꝝ strepitu ꝛ figura. Ut dī de hereticꝫ li. vj. statutū. Possunt etiā inq̄sitores q̄n tā ad ea q̄ ptinent ad suū officiū. Citationes ꝛ sentētiaꝝ denūciatiōes comittere. pariter ꝛ clericū ꝛ populū ꝓuocare ꝓra hereticos. Uertū si inq̄sitoribꝰ hereticē prauitatꝫ. papa dat certā formā querēdi illa debet fuari. Alioquin pñt inq̄rī p accusatiōnē/inquisitiōnē/ꝛ denūciationē. Et renenť diocesani p se vel p aliū/saltē semel in anno q̄rere hereticos vbi famā ē eos hitare. Et illos quos credūt de hō scire debēt cōpellere iurare. vt indicēt si quos habent suspectos ꝓpter occ'ta ꝛuēticula vl alia signa.

Archiepiscopi vel epi circa extirpādos

hereticos fuerint negligeres debēt de-
poni: z alij subsituti q̄ bene int z possint
vt hī. exrra. de hereticis. Excōicam⁹. §.
finali. O setā mal' eccl'ia. ecce tota die
blasphemar' ab hereticis ꝓter incuriā
ꝓlatoꝝ negligētiū. Dicūt audacter he-
retici id ꝑs. Perīt fuga a me, qz nō est
q̄ requirat aiam meā. Et cur h̄: qz z il'
li q̄dāmodo hereſi sūt infecti, p eo quia
dubitāt de fide. vix credūt q̄ sit de⁹. q̄
sit glia eterna. q̄ sit pena iferni itolera
bilis. vix credūt q̄ habeāt aias. qz si p'
fecte crederēt hec. vere ꝑe ferucnti⁹ la
borarēt ꝓ suis z alioꝝ animabꝫ ꝓ quib'
christ⁹ filī⁹ dei viui rurpissimaz mortē
pati voluit. Officiū q̄ppe ꝓlatoꝝ ē ani
mas deo q̄rere: inuētas fouere: non co-
medere tantū vl' bibere: aut supbire vl'
rpalia cumulare. qz h̄ est lanam tonde-
re/nō ouē q̄rere. Quarū insup gen⁹
idolatrar' est supstitiosoꝝ christianoꝝ q̄ ñ
ꝓtenant' lege diuina: sed alias vanita-
tes sequunt. Supstitiosus em̄ plus ex-
hibet in cultū diuinū q̄ vera religio. qz
exhibet cui nō debet. vel eo mō quo nō
debet. Quicū q̄ igit vult futura ꝑscire
alia via. q̄ de⁹ ordinauit/supstitiosus
est. Sit' q̄ sanitates q̄rit alia via q̄ ds
ordinauit/supstitiosus est R Ulī scie
dū/q̄ cult⁹ diuin⁹ ordinat' ad tria. Pri-
mo ad reuerentiā do exhibendā. z hūc
tollit idolatria. q̄ diuinā reuerentiā ex-
hibet creature indebite. Scdo cult⁹ di-
uin⁹ ordinat' ad hoc q̄ homo instruat' a
deo. quē colit. z hunc tollit diuinatio q̄
demones ꝓsulit p aliq̄ pacta tacita vel
expssa cum eis inita. z hec est supstitio.
Tertio cult⁹ diuin⁹ ordinat' ad quādā
directionē actuū humanoꝝ fm dei insti-
tuta: pura sacrificia/ieiunia/festa: q̄ tol
lit ex supstitione q̄rundā obseruantiarū.
De his Aug⁹. de doctrina chīana air.
Supstitiosū ingit q̄d instituū est
ab hominib⁹ ad facienda z colenda ido
la/prīnes ad colendū sicut deū. creturā
vel villā ꝓrem creature/vl' ad ꝓsulrari/
ones z pacta q̄daz signoꝝ cū demonib⁹
federata. z posit parū subdit. Ad hoc g̃
ptinent omnes ligature z remedia que
medicoꝝ disciplina ꝓdemnat in q̄bus/
q̄ reb⁹ suspendendis vel incantatio-
nibus. Uln̄ supstitio dicit supflua reli/
gio: z io nō est ipsa ifidelitas: sed presta
tio ifidelitatis. sic religio ꝺ̄ia supsti/
tioni nō est virtus fidei: sed virtus per
quā fit ꝓrestatio fidei p actus exterio/
res in deū ordinatos. O idolatria hec
pestis pessima. O obseruātia damnosa
q̄ mīros inuoluis. O q̄ multas anīas
das diabolo. alias ex diuinatiōe. alias
ex augurio. alias ex obseruatiōe somni
oꝝ. alias ex incantatiōe: ira q̄ vix est ñ
dicam ciuitas vel villa: sed dico domus
q̄ hac peste nō sit infecta: io ipa clari⁹ ē
dilucidāda. Rogem⁹ igit dñm deū ꝛc.

Sermo. viij.

Non habebis

Deos alienos coram me. Nō
facies tibi sculptile neq̄ oēm
sitrudinē q̄ est i celo desup: z i terra de
orsum. Nec oꝝ q̄ sūt in aquis sub trā.
Exod. xx. vbi oportēs ds ad se adorādū
z venerādū hoies iduc. z idolatria acsu
gstitionē valō inf'dic. qz valō gue ē pcm
usurpare ab ipo dño do qō ē ꝓpriū ipi⁹.
z attribuere alteri/cū rī dicat Esa. xlij.
Gloria mea nō dabo alteri. S Uln̄
in idolatria errauerunt homines va/
rijs modis. scz

Primo quidam cultum diuinū impē
debāt reb⁹ figuratis.

Scdo quidā cultū diuinū impende/
bant ꝓ figuras repsentatis.

Tertio quidā cultū diuinū impende
bant vni uersis creaturꝫ.

Quarto q̄dā cultū diuinū impende/
bant reb⁹ incorporeis.

Primo nanq̄ dixi q̄ quidā diuinū cul/
tū impendebāt reb⁹ figuratis siue ima
ginib⁹. Dic em̄ scrūs Tho. ij. ij. q. xciij
q̄ p arte quandā nefariā quidā fabrica
bāt q̄dā imagines q̄ vrure demonū ha
bebāt aliq̄s effect⁹: puta dare respōsa z
remedia sanitatū: io boies. putabāt ali
q̄d deitatis ī illis imaginib⁹ esse: vnde
illis impendebāt cultū diuinū. ꝓterea
dns ꝓhibet dicens. Nō facies tibi scul
prile. Scdo quoq̄ quidā diuinū cultū
impendebāt reb⁹ per figuras repsen/
tatis z nō ipsis imaginib⁹: sed illis q̄ꝝ

erant imagines. vt Iouī Mercurio ꝛc̄ ꝛ hoc ideo faciebāt qz aliquid supra humanū estimabāt in illis fuisse. pura scīam/fortitudinē/vel artem. tales em̄ p̄ deos colebant rudes homes. Tertio q̄dā diuinū cultū impendebāt vniuersis creaturis: q̄ existimabāt totū mūdū eē vnū deū. nō ꝑ corpalē subam: ſz ꝑter aiam ips⁹ mūdi quā deū esse credebāt. dicēres nihil aliud esse deū ꝙ aiaz mūdi. ideo oib⁹ mūdi partib⁹ cultum diuinū exhibebant. puta terre/aque/aeri/ꝛ celo. Et hoc notat Augu. li. vij. d ciui. dei. qđ tū recte phibet dīs deus dicēs. Nec ꝙ oēm similitudinē que est i celo ꝛc̄

Quarto q̄dam cultū diuinū impēdebant rebus ico⁹poreis. Vt em̄ narrat Aug. viij. d ci. dei. c. vij. ꝛ viij. Mag⁹ platonici posuerūt vnū esse sūmū deū causam oim. post hūc quasdaz subſtantias ſpirituales a ſummo do creatas quas deos nolabant deitatis ptícipatiõe q̄s nos dicimus angelos. post quos ponebant animas celestiū corpoꝝ erronee tū: ꝛ sub his ponebant demones quos dicebant esse anialia aerea. Et sub his ponebāt anias hoim quas per virtutis meritū ad deoz⁹ vel demonum societatem assumi credebāt. Et illis hoib⁹ cultum diuinū exhibebāt. Vñ purabāt q̄ cultū latrie exteriozē nō solū sūmo deo sed ertā alijs licitū sit ipendere: mentis puritatē soli sūmo do expedire. ꝛ hunc errozē securi sunt q̄dā heretici dicentes q̄ tpe persecutiõis liceret idola exteri⁹ colere. fidē tñ quando in mente. Sed ad extirpandū hos ꝛ cõsimiles errozes de cozdib⁹ hominū p̄cepit deus dicens. Nō habebis deos alienos coꝝ me ꝛc̄. Vñ in p̄senti sermone de ſupſtitione tria nobis⁹ documenta dī gratia de/claranda. ſcz

Primo ſupſtitiõis varietatē.

Scdo punitiõis ei⁹ acerbitatē.

Tertio illi⁹ euitatiõis facilitatē.

Primo inq̄ declarem⁹ ſuperſtitionis varietatē. hec em̄ anic pestis mltas hz ſpēs q̄b⁹ ligat aimas ꝛ tradit demõib⁹ demones ꝑ penis eternis. Supſtitio est dī religio supza modū tuara: vt ôt glo/ſa Col. ij. ꝛ iõ ꝛs. Tho. ij. ij. q. xcij. ar. j. Supſtitio ē virtū religiõi seu cultui diuino cõrariū. Exquo em̄ ꝛtus i medio consiſtit. duplex virtium virtuti morali opponit ſcz. vnum per excessū. aliō per defectum. Superſtitio vero est vitium per excessum. non quia plus exhibet in cultum diuinum q̄ vera religio. ſed qz exhibet cultū diuinum. vt cui nō debet/vel eo modo quo nō debet. Prima em̄ supſtitiõis ſpecies auguriman/tia est: ꝛ dicit diuinatio facta a garritu auiū ꝛ gestu. Augures enim ſm Iſiō. li. Etym. sūt qui per volatus ꝛ voces auiū inrēdūr aliqua sign a rerū vel obſeruatiões improuisas boib⁹ p̄dicere. Consilr est intelligendū de alioꝝ ani⁹ a liū gestib⁹/motib⁹/ꝛ vocibus. Sed diceres: vtrum in talibus futura predicere sit licitū: Rñder sanct⁹ Tho. ij. ij. q. xcv. q̄ aliq̄n est licitū. aliq̄n ꝙ illicitum. Est aūt licitū ô t̄lib⁹ futura p̄dicere cū talia anialia ex naturali diſpoſitõe mouent ad aliqua futura p̄sentieda. sicut quedā aues cū frequenter garriunt: indicant futurā tempestatē. Vñ hirundines ꝛ grues ante hyemē vadunt de terris vbi intensum frigus fieri soler. Iõ dicit Hieremi. viij. Milu⁹ in celo cognouit temp⁹ suū. Turtur ꝛ hirundo et ciconia custodierūr tēpus aduent⁹ sui. Similiter cum aranee se occultāt curerentes de aura ad secretiora loca. sīmilr cū asin⁹ vadit sub vmbra ꝛc̄. Ista em̄ ꝛ illa p̄dicere sunt licita. cui⁹ rō est qz cum ipsi non hēant nisi aniaz sensitiua: cui⁹ oēs potentie sūt actus corpalium organoꝝ. iõo subiacet eoꝝ ania diſpoſitiõi corpoꝝ celestiū. Sic ertā corpora paruuloꝝ ipi⁹ ſſiões celestes ꝑter tenuitatē citius p̄sentiūt. vnde añq̄ bella oriant ipsi p̄ius bellāt. Scdo ertam est licitū in gestibus vel vocib⁹ aialium p̄dicere futura q̄n mouēt ad altiq̄d agēdū motu angelico: vel diuino. sic̄ est de corvo qui pauit Heliam. iij. Reg. xvij ꝛ de cero q̄ deglutiuit Jonaz ꝛ ſterum euomuit. Jone. j. Tertio modo est illicitū q̄n q̄s futura predicit de p̄dictis in his ad q̄ coꝝ natura nlt⁹ modo se extendit. sic̄ q̄dam ſtulti dicunt q̄n pica garrit. En hoſpites venīūt. Silr cum coꝝ

nit garrit importune supra domū: ma/ luz illius domus pnunciat. Sitr cū gal lina more galli cantat. Ūñ qdam muli er his rtib nostris multū intendebat. vñ ꝛrigit q dum ipa artē rextare in do mo sua faceret: gallina i limie ostij mo/ re galli cārauit. de q̄ cōmota mulier in/ strumēta sue artꝭ ex indignatione volēs gallinā occidere/piecit di. Ha mala na rura/sp mihi mala ptendis. Contingit aūt q virī siti illa hora veniētis pedē in limine positū/dure pcutiēdo lestr. vnd vir cōmotus acrit/ mulierē augurianteꝫ ꝺberauit. Hec igit obfuare est illicitū ꝛ pcīm mortale. qz diuia lege phibitū. Hinc Deut. xviij. ōr. Gētes iste q̄ꝫ pos sidebitis terrā/ augures ꝛ diuinos au/ diūt: tu aūt a dño deo tuo alit es instī/ turus. Videm⁹ em̄ ad sensum q infide les et scismatici multum attendūt his. Quarto mō ertiā est illicitū ex his pdi/ cere futura: cū talia fiūt opatiōe demo nū ex pacto facto cū augurib. Jdeo fre quent diabolus vtit talib motib autū ad deceptionē deceptoꝝ. q̄ talib inten/ dūt. Nā legit q Herodi appuit bubo i ligno di. q qñ iterū videret mozeret: ꝛ tra fcm fuit. Bñ igit ōr dns Leuit. xix. Nō auguriabimini: sed certe multi sūt nimis q̄ hac vanitate sunt decepti. Se cūda spes superstitionis ōr aeremāria. i. diuinatio facta ex aere. Nā qdā renent successiones oim tpm ꝛ rex fm disposi/ tionē aeris in die quersionis scī Pau/ li: ō q̄ tales ꝓpsuert ꝓsus. Clara dies Pauli denorat largos fruct⁹ anni. Si nit vel pluuia: desigt rpa cara. Si fue/ rint venti: fiūt plia genti. Si fuerit ne/ bule: pereūt aialia q̄ꝫ. Itē qdā dicunt q in die q̄ festū Innocētū venit / nō est bouū inchoare iter: alioqn illi male suc cedet. Pro qb grit. Uerū sit licitū ob/ seruare dies/annos/vl menses/ vel ho ras ad ereundū de domo: vl ad induen dū nouas vestes: vl silia faciendū. Rñ det rex. decreti. xxvj. q. vij. q nō ly. Ūñ Augu. ꝛ hr ibidē. Nō obfuetis dies q dñi egyptiaci / aut Kalēdas Januarij in qb cātilene q̄dā: comesatōes: ꝛ ad in uice dona donant/ q in pncipio anni bo ni fari augurio: aut alīqs mēses: aut rē/ pora: aut dies: aut ānos: aut lune: soliti/ q̄ cursus. qz q̄ has ꝛ q̄ scīq̄ diuinatōes aut fata: aut auguria obfuat: aut atten dit: aut consentit obfuantib inutilt/ et sine causa: magis ad dānatōez q̄ salutē tendit. Jdeo ad Gal. iij ꝛ apls. Dies obfuatis ꝛ mēses ꝛ annos: timeo ne for te sine cā laborauerī i vob. Dic em̄ Ly. q dies Egyptiaci ꝺñr: vl qz in illis die bus fuit Egypt⁹ plagata: vl qz Egy/ ptij ꝑmo inuenerūt tales dies cauēdos rancꝫ infaustos. Uerūtū licz obseruare tps i his in qb corpa celestia se extēdūt Jō agricola ꝑ obfuare tps seminādi/ vl incidēdi lig vt plus durēt: vl physici in minutōe sanguis ꝛ siliū: non tñ hozā bonā ad it incipiēdū siue ex ꝓstellatōe/ siue aliūde: qz h̄ sp est supstitiosum. Ū

Tertia spes superstitōis ōr geomātia. ꝛ ōr a geos qō est tra. ꝛ mātia diuinatio fcā in tra. vt illi q̄ thesauros q̄rūt i tra abscōditos i circul ꝛ figurꝫ se locāres: q̄ tū freq̄nt mala mozte mozīūt circa su os circulos ꝛ dānabīt: quōcūqꝫ ꝑus cō fiteanť ꝛ sacra recipiāt: qz sūt in ꝓposito pcti mortal. Si dicas. Ūñ puenit q in circul ꝗdā ꝗbus vl pueri videt i specul vl parenis/aut vnqb thesauros absco/ditos i tra/vl furta reperiēda ꝛ hmōi: Rñdet s. Bonauen. in. ij. di. vij. q. ij. q nō puenit ex illis circul vl specul: ly ex diabolica pactatōe. sic cī diabol⁹ pepi git cū his q̄ sūt ei familiares q talia sig recog sceret: zad talia se ꝑsentē offerret Oñdit aūt se ꝑ illa cogi vt oñdar altqd eē ꝗrutis i hmōi artib i qb st mlta ne fanda ꝑ q̄ abducāt hō a fide ꝛ a cultu di uino. Hec fac h̄ diabol⁹/qz in illis dele cret. ly ponꝫ in ifidelitate facientū. Si q̄ras: Cur malefici ad h̄ magꝫ assumūt ꝗgies q̄ꝫ corruptos: Rñdit Guilhel. q h̄ fac diabol⁹: vt aīas eis credētiū ma/ gis ꝺcīptar: ꝛ ad sui amicitiā trahat: ac vt sic corpa mēteq̄ innocētiā ꝗginū le dat. Nā postea vt ꝓz ꝑ experientiā tales freq̄nt habebūt visum debilē / ac facie pallidā: ꝛ cor pauidū ex vestigiꝫ visto/ nis demonū relictis in illis: q tamē ma lefici thesaurū recipe nō possunt: sed di abolus pculdubio recipit eoz animas.

Quarta supstitionis species dicit ne

cromãtia.a necros qđ est mors ꝛ man// tia diuinatio:qz isti diuinãt/ siue futu// ra pdicũt i ossib⁹ mortuoꝝ.s.capite:dor so:aut dente mortuoꝝ. Aliqñ vero ex// piesse per resuscitationẽ mortuoꝝ inuo cari demones pnunciãt futura:nõ qꝛ ve re suscitẽt mortuos: sed ope demonũ vi denꝫ resuscitari:ꝛ futura pdicere. Dic̃ em̃s. Tho.ij.ij.q.xcv. qꝛ ois diuinatio euẽrus futuri vtiꝫ ad cognoscendũ aliꝫ demonũ ꝓsilio/vel auxilio: qđ qdez vel expsse implorat:vel post petitionẽ hois se occulte demon ingerit ad pnuncian// dum futura qđam qꝛ hoib⁹ sunt ignota: eis aũt cognita. Demões aũt expsse in uocati solent pdicere futura multiplici ter. Mñqz pstigiosis appartitionib⁹ se a/ spectui/vł auditui hoim ingerentes:ꝛ hec vocant pstigiũ:eo qꝛ occł hoim pstrin gunt.ꝛ sm Scot.in.ij.dist.vij.demo// nes possũt ludificare sensus nros młti/ plicit. Primo.vt id qđ est absens vide// atur esse psens. illius formã corporeis oculis opponẽdo. Secõ.vt id qđ est p̃ sens/videat absens:formã rei occultan do per aliꝫ corporis interpositionẽ.

Tertio.vt id qđ est vnꝰ coloris/vide atur alterius:interponẽdo aliũ colorẽ qđ defacili fieri põt : vicz de vitro rubeo: cuiꝰ vmbrã trãsmutat colorẽ aeris. In sup poterit turbare oculũ visus:vt vi/ deat res nubilosa q̃ est clara ꝛc. Demõ em̃ ꝛ si aliq̃ dicat vera futuri euẽtus:tñ per hoc intẽdit vt ei credat:ꝛ postea ad sa luti ꝓraria inducat. Ideo chris demo// nem vera dicentẽ increpauit Luc.iij. dicens. Obmutesce:et exi de hoie. Et circa hoc q̃runt pla. Primo.cur ẽus ta lia fieri pmittit: Rñdet Augu.ꝛ habe tur.xxvj.q.v. Nec mirũ. qꝛ hoc pmittit deus:vt illi q̃ hoc audiũt ꝛ videt/pbent in q̃ fide sunt apd deũ.ꝛ pbat hoc auto ritate Deut.xiij. Si surrexerit i medio tui pphꝛ/aut q̃ somniũ se dicat vidisse: ꝛ pdixerit signũ:ꝛ euenerit qđ locutus est:ꝛ dixerit tibi. Eamus ꝛ seq̃mur de os alienos/non audies pba eius:qz ten tat vos deus vester vt palã fiat vtrũ di ligatꝫ eum/an non. Nam diabolꝰ nõ hz prãtez sup hoiem/nisi erret in fide. Id circo scđo q̃rit. X Utrũ demões pos sint ledere homies in reb⁹ corpe ꝛ aĩa: Rñdet sm Cassianũ in collatione pa// trũ. qꝛ deo pmittẽte pñt demones lede re ꝛ dãnificare in reb⁹ tpalib⁹ et etiã in corpalib⁹:sicut ipm Job. Insup possũt occidere:sicut filios ꝛ filias Job.ꝛ To bie.vj.septẽ viros Sare. Sed aiam il lius q̃ est in charitate ledere non possũt sic sanctã Justinã Cipanus per male// ficia renrãdo nõ pualuit. Sup pcõres aũt diabolus habet prãtem sic per suũ iumẽtũ ducere. de pcõ in pcm̃. Q vo mine deus omipotens q̃tum bonũ est esse in charitate ꝛ vera fide:qꝛ null⁹ illi nocere põt:nec diabolus:nec homo ma lus.qꝛ si dãnificãt i reb⁹ tpalib⁹ aut cor pore:cedit illis ad meritũ. Nam esse bo num est apud hoies honorificũ: apd de um gratũ:apud diabolũ terrificũ. Ter tio q̃rit Utrũ malefici (vulgo bỹwel// seck) possint pacter suis maleficijs bo minib⁹ nocere: Rñdz scdus Tho.in.ij. dist.vij.ꝛ.vij.q. sic. Nam possũt elemẽ ta pcurere/ꝛ aerem pturbare:ac mẽres hoim alienare:res ꝛ corpa ledere si per mittrank a deo. Dicit rñ Joanes Rider in pceptorio qꝛ illa nõ faciunt malefici imediate per sua opa: sed talia p demo nes fiũt. Nã ipi visis signis pus cũ ma lefic̃ pactaꝫ:staꝫ expq̃nt per opa. Sic q̃ malefica intingit scopã in aquã vt fi at grãdo:talis intinctio nõ causat gran dinem:sed diabolꝰ/si deus pmiserit p pter ppũ demerita talia operat:ꝛ habz prãtem sup elementa. Silr q̃ malefi// ca qđ incurrat di. q̃diu hec sic star:tã diu ille nõ possit coire cum vxore. Silr q̃ imaginẽ cereã pungit: tunc diabolꝰ inuisibilr maleficiatũ hoiem pũgit dei pmissione/si demeruit. Et iste pessime malefice nõ sunt digne viuere in terra. qꝛ młta mala factũr. Nã alijs pcurãt vt boni ꝓiuges se odio habeãt:alijs vt q̃// dam amẽr illicite : ꝛ post illas inuerecũ de currant : aut vt aues de vna silua se transferãt. Non tñ possũt facere vt tur ci chrianos nõ infestẽt:qz a deo talia nõ sit illt pmissa. Quarto q̃rit an sit licitũ talia maleficia per aliq̃d malefici ũ tol/ lere: Responder scdus Tho.in.iij.di. xxxiij.q. nullo modo licet: qꝛ sm apm.

Non sunt facienda mala vt veniãt bo/
na. Licet rñ talia tollere p licitũ exorcis
mũ/vl teiunia/seu oõnes ꝛ huiusmõi.
Quinto ꝙritur: Cur maleficĩ sua ma
leficia solent exercere sacratioꝛibꝰ die/
bus: ꝛ frequẽt per eccl'ie sacramẽta: sic
ꝙ septẽ verule ꝙuntũt in die naralis dñi
inter duas missas/ꝛ tꝛunt camisiã dia
boli: cum q̃ postea maleficia agant: vel
filũ trahũt per chrisma sacrũ/aut cozꝑ
christ: Rñdet Jo. Nider in ꝓceptozio q
hoc fit instinctu demonis: vt sic deus p
hoies magis offendat: ꝛ demoniꝫ ma/
iozem prãrem sup hoies tribuat. Secũ
do iõ. vt sub specie apparentꝫ boni plu
res simplices decipiat diabolus. Ter/
tio ideo. vt per talia hoies nõ solũ per/
fidi fiant: sed etiã sacrilegi/diuina irre
uerenꝫ tractãdo: ꝛ ira maioꝛẽ penã sen/
tiant in iferno. Quinta deniq̃ speci/
es superstitioꝛis ꝺr phitomantia. Dicit
aũt phitomãtia a phiton Apolline qui
huius artis inuentoꝛ est. hi faciũt appa
rere diabolũ in aliq̃ specie: ꝛ ei offerunt
aliq̃ aial viuũ. Nam tpiby nris ꝓigit
q̃dam verule in nocte inuocabant sic
demones vt illi offerrent gallũ viuũ: q̃
rum vna ibidẽ rapta ꝛ leuata a demo/
ne in aera cũ horribili ylulatu nusq̃ de
cerero ꝙparuit. Inter phitones cõpura
ri possũt mlieres q̃ credũt se eꝛtare in
nocte certis tpibꝫ cũ Diana vel Hero
diana: q̃ fm Ray.a malignis spiritib
talia phãtasmata irroganꝫ illis dormi
entib in suo lecto. Nã diabolꝰ se trans/
formar in diuersas formarũ spẽs. sicq̃
mentẽ quã captiuã per infidelitatẽ tenꝫ
mlticlicit deludit. sic ꝑbauit Berna/
nus sctus cps in q̃dam sua hospita. De
his ꝺr. xxvj. q. v. c. epi. Sunt q̃dã scele/
rate mulieres q̃ credunt ꝛ pfitenꝫ cum
Diana dea paganoꝝ nocturnis horis
eꝛtare sup q̃sdam bestias: ꝛ mlta terra
rũ spacia intempeste noctꝫ silentio ptrãsi
reꝛ eius q̃ iussionib velut dñe obedire.
Ex ifra. Utinã he sole in pfidia sua pe
rũssent: ꝛ nõ mlres secũ ad infidelitatis
interitũ ptraxissent. Quicunq̃ g̃ talia
crediderit. s. post hꝫ super talib audie/
rit pitatẽ: pculdubio infidelis est: ꝛ pa
gano deterioꝛ. O q̃t sẽ mõ taliter dece
pte mlieres ꝛ etiã viri/ q̃ in pitate cre/
dunt ꝙ nõ fm mentẽ: sed fm cozpalẽ p/
sentiã ibidẽ psentes sunt: eꝛtant: quiũ
tur: alios debilitant: alios sanãt: alios
dãnificant: q̃ oẽs cum sibi credẽtib da/
mnabunt: nisi de his penituerint. y.
Sexta spẽs supstitionis dicit carmi/
nantia. i. diuinatio p carminiacos. Car
miatoꝛes/siue carminatrices sunt vul/
go balolas: q̃ per ꝑba conãt tollere ma
leficiũ: vl aliqs reducere ad sanitatez.
Hec aũt carminatio vt ꝺr Joã. Nider
in ꝓceptozio/oꝛtũ habuit bonũ. q: sicut
apli oõne/ꝛ manuũ impositõne demo
nes expellebãt: ꝛ sanitatem ꝓferebant
Marc. xvj. Sup egros manus impo/
nent ꝛ bene habebunt. Ita postea viri
sci/ꝛ sacerdotes deuoti/ sitia pegerũt
p oõnes ꝛ sacra ꝑba: ꝛ per exoꝛcismũ.
Sed in successu tpis diabolus inuenit
mlta supstitiosa p indoctas mulieres.
Uñ si etiã mlieres dicerẽt sacra tm ver
ba sup ifirmos/expecrãdo a deo effica/
ciam: nõ essent phibende. Circa h̃ ꝙri
tur Urꝛ fascinatões (vulgo ygbezes)
habeãt efficaciã a vetulis in puero: Re
sponder scũs Tho. ij. ij. q. xxxvj. q non
est illicitũ cauere puerꝛ ab oculo fascinã
tis. Quã q̃dẽ fascinatoneꝫ sic declarat
j. ꝑte sum. q. cxvij. Ex fozti inq̃t imagi/
natione imutanꝫ spẽs coꝛpis ꝙiuncti.
Que q̃dẽ imutatio maxime fit in ocu/
lis: ad quos subtiliozes spũs ꝙuniũt.
Oculi aũt inficiũt aerẽ cõtinuũ vsq; ad
determinatũ spacium in q̃ est puer. ꝛ ille
aer põt imutare oculos teneros pueri/
q̃ aspicit: ꝛ mediantib oculis pueri ali
as ꝑtes interioꝛes: p quẽ modũ specula
si sint noua ꝛ pura/ꝙtrahũt q̃ndaz ipu/
ritatẽ ex aspectu mulieris mestruate. vt
ꝺr Aristot. li. de somno ꝛ vigilia. Cõst
milit senes ꝛ vetule pñt ex fozti imagi/
natiõe inficere oculos pueri. Sic vide/
mus q̃ egri oculi inficiũt sanos/q̃ ꝺirecte
aspiciunt illos: pserti si imaginanꝫ se le
di. Uñ ꝑdictꝫ ꝙcordat q̃dã glo. sup illũ
ps. Qui timẽt te videbũt me di. Da
gna ꝛtus in oculis est: qõ in nãlib appa/
ret: aial em ꝓdest ictericꝫ: poꝛ videns lu

pus vocē auferr. Basilicus si p̄or videt occidit: si p̄or videt occidit. Nā imaginatio fortis p̄t imutare membra. Ideo sic declarat Auicēna. vj. natu. li. iiij. q. aliqñ hō p̄t ambulare sup trabē q̄ est i medio vie: si p̄o ponit a sup aquā p̄fundā: nō audebit ambulare sup illā: eo q̄ formē cadēdi imaginate in aīa ve hemēt impsse/obedit materia z ptus mēbroꝝ huic imaginatiōi magꝝ q̄ ptuti pgressiue. Ultra insup p̄dicta ad sensum ptz q̄ fortz imaginatio rei ptristabilis pallidum facit hoiem: z ecōuerso imaginatio rei desideralis hilarē facit. Verūtamē possibile etiā est q̄ interdū in fascinatiōibꝫ opēnt demones q̄ possunt facere q̄ puer infirmet: vt sic mat illius recurrat ad incāratrices p̄o obtinenda sanitate pueri. Et aliqñ pmittēte deo fit vt sanet: q; diabolus cessabit ab eiꝰ vexatione. Sic silr pt in legēda b. Bartholomei apli. Cāpsiones vero pueroꝝ vt vulgi dicūt/vir credēde sūt. nam inualidos pueros dicūt vetule cā psos. Dicit tñ wilhelmꝰ q̄ hoc etiā possent ptigere: qñ vicz parētes pueros nō muniūt oꝛonibꝫ/z cruce: tūc demon vicem infantz gerere p̄t: vel deo pmittente trāsferre. Sup hꝫ aurē lr̄atoꝝ iudicia debent req̄ri. q; rarissime talia pmittit fieri deus mīsticoꝝ. Septia superstitiones dr matemātica. a mateos qđ est stella: z mantia diuinatio: q̄si diuinatio cā ex stella. Sciendū igit est fm scm Tho. ij. ij. q. xcv. q. ex ꝓsideratiōe celestiū corpoꝝ p̄t q̄s triplicit velle furura p̄nunciare. Pmo per effectus nāles q̄ subdunt dispositioni stellaꝝ z causantur ab eis: sic eclipsatio solis z lune: sicut cometes: pluuie. z hmōi. Et ita tales effect p̄dicere nō e superstitiosum: iz primet ad astronomos. Scdo p̄dicere ex constellatiōe effectꝰ fortuitos: vt q̄ aliq̄s fodiēdo debeat inuenire thesaurū: vl eūdo debeat cadere sup eū lapis: vl occidi moꝛte violēta: vl q̄ isto āno talis obtinebit victoriā: vl iste vitabit tē. Tales effectꝰ ꝓstellationū p̄dicere est superstitiosum z falsum: q; ptus corpoꝝ celestium cū sit nālis/est determinata ad vnum effectū p̄ducendū/ cū natura vnī inten dat: p̄dicta po fiūt p accns. iō nālē cāmnon bñt. vt dr vj. metaph. Ens p accns nō hz cām. s. naturalē. vt q̄ hoie fodiēte inueniaꝫ thesaurꝰ. tē. Tertio p̄dicere ex ꝓstellatiōe actꝰ/ seu effectꝰ p̄cedētes ex li. arbi. hois est superstitiosum z falsum. q; libꝫ arbitriū ē facultas rōis z voluntatis q̄ nō st affixe oꝛganis coꝛpeis. Et iō q; coꝛpoꝛeū nō p̄t imꝑmere in incoꝛporeū: ipossibile est q̄ actꝰ libe. arbitrij subdāt diſpositiōi celestiū coꝛpoꝝ. Cū/ res tñ sensitiue vbi surgūt passiones iclinant ad actꝰ rōez: nō tñ cogūt. iō certi/tudinaliꝫ nemo p̄t de actibꝫ lib. arbitrij p̄dicere. Dō aūt dr phs lib. de ꝓpetatibus elemēroꝝ. q; reg vacua fcā st: z tre depopulate apd ꝓlūcrōez Jouis z Saturni. h̄ dr nō q; hoies nō poterāt resistere influxuī illiꝰ ꝓstellatiōis: iz q; nō luerūt: si em voluissent resistere potuissent. q; dr Prolo. in Almagesti. Sapiens hō dñabit astris. Propt̄ p̄dicta qui ex faro/seu ꝓstellatione futuros mores hoim p̄dicūt/ē phibitū. xv. q. iiij. Jgit Ulī z mozrale est ar. de pe. di. ij. Si ei. Jdeo ptra tales diuinos matematicos clamāt sci doct. Dicit b. Greg. in hom. Ne q; pter stellas hō: sed stelle ppt hoīmine facte sūt. Etsi stella farū bois dr: ipis suis misteriꝭ subesse hoi phibet. Terre cū Jacob de vtero egredies/ poris frīs plāra renerer manu: poꝛ pfecte neq; egredi potuit/nisi z subsequens inchoasset: z tū cū vno tpe eodē q; moūero vtroq; mat fuderit: nō vtriusq; vi te eqlitas fuit. Sz ad h solēt matematici respōdere. quia ptus ꝓstellatiōis/ in ictu pūcti est. Multo ediuerso nos dicimus. quia magna est moza natiuitatiꝫ. Si igitur in ictu puncti ꝓstellatio perꝫmittat. necesse iam erit vt rot dicant fata q̄t sunt mēbra nascentiū. Fateri etiā matematici solēt/ q̄ q̄sq; sig aq̄rij nascit in hac vita piscatoꝝ misterū sortiatur. Piscatores po vt ferē Gerulia nō habet. Quis igitur dicat q; nemo illic in stella Aquarij nascitur: vbi piscatoꝛ omino nō habet? Et infra. In Perlaꝫ Francoꝝ q; terra reges ex genere pꝛodeunt: q̄bꝫ pfecto nascētibꝫ q̄s estimet/ quanti eisde momentis horaꝫ ac tēpoꝝ

ex seruili ꝺditiõe nascunt. z tñ regũ fi//
liꝰ vno eodemq; sidere cũ suis nati ad
regnũ ꝓficiunt: cũ sui ꝙ secũ fuerãt ge//
niti i suitute mozíũt. Hec ille. Et Au
gu. in ſmone Epſtic. Quãi hoies ꝓdi//
tos mozes ꝑ ꝙs in terra ab hoibꝫ dete//
stant/i celo etiã fingere conent: z de si//
deribus manare mentiant. Videat tñ
vnu ſq; eoz quẽadmodũ nõ vitã: sed
familiã suã ꝙlemcũq; poreſtatiue regẽ//
dã purer: quãdoq; ꝺ ista fentiẽdo suos
suos i domo peccãres ꝓberare nõ ſinik:
nisi ꝓus deos suos i celo radiãres blaſ//
phemare cogãt. O deꝰ exceſſe. O crea
tor ſupreme. O directo: optime/clamo
ad te z vera dico: q; hoies nr̃i tpis pleri
q; plꝰ credũt matematicꝭ q; ſacris scri//
pturis: plꝰ necromãticis q; ꝓdicatoꝛib
tuis: plus inquã phitonibꝫ z carminato
ribꝫ q; ꝓphetis veris. Ecce ꝓdico eis fu
turũ suũ interitũ: veraciter clamo ignẽ
inferni eternũ talibꝫ ſupſtitioſis ꝑpara
tũ. z nõ credũt. q̃notꝰ irridet z rerga
vertũt. Dico illis qõ ex oze tuo scriſſi//
mo didici q; in celo eſt gſia inenarrabi//
lis: z diſplicet illis. q: nec q; aduertũt: ac
ſi nil eſſet. Veniꝫ vꝰ nescio q; vates/ di
cat ꝫ vl̃ ibi eſſe ventura dicentẽ: ſtãtim
mꝫi volũt ire ad illũ: ac de illo ſocio de
monis futura audire. Sed reuera ſtati
venient illis dies illa i q; expient futura
q; nõ crediderũt tonmẽta. z itelligẽt dã
na celeſtia q; amiſerunt. ¶ Octaua
ſupſtitiõis ſpes ꝺ̃ ſomnimãtia. i. diui//
natio facta i ſomnijs viſis. Circa qõ sci
endũ q; ſomnia ſũt i triplici differẽtia.
q: qdã ſomnia incitãt ad bonũ: pura ad
pniam vel ingreſſũ religiõis. z talia li//
cite ſũt obſuanda. Quedã ꝙ incitant
ad pcrim: vt occidere aliquez/ vel odire:
aut mechari: aut furari ẽ. Et talia nõ
ſũt obſuanda. tãq; a diabolo inducta.
Quedã inſup ſũt ſomnia q̃ idicãt ꝙ vaci
ter futura. ſicꝫ Pharao vidit septẽ ſpi//
cas/z septẽ boues i ſignũ future famis
Et q: pauci valde sciũt ꝫ diſcernere. io
raro aliqs ꝺ aliqd de ſomnijs certitu/
dinaliꝫ iudicare. Rõ ẽ. q: cauſe ſomnio
rũ ſũt vane. Nã brũs Brego. iiij. dial.
ꝺc. q; septẽ modis ſolẽt ꝓingere sõnia.
Pꝛio ex nãli paſſiõe: vt multoties acci//
dit ifirmis ꝙ ſomniãt ſe ꝓcipitari ꝺ al//
to. Et ꝫ oꝛigit ex cerebꝛi moleſtia. Si
militꝫ febꝛicitãres videt aialia i parieti
bus decertare. Ex bis nihil aliꝺ potes
iudicare niſi q; tũc caput eſt debile: hoc
mõ etiã medici iudicãt ex ſomnijs. Se
cũdo ſomnia ꝓingũt ex ſupſlua ciboꝝ
z potuũ repletiõe. vel ex nimia ventris
inanitiõe. Vñ ꝺ Ariſto. li. j. de ſom. et
vigilia. q; ĩterdũ mõſtruoſa z deterio//
ra apparẽt ſomnia/z ꝑturbare apparẽt
viſiões. Hoc ꝓz i melancholicꝭ z vino
lentꝭ. Et ſilr de tli ſomnio nihil iudicã
dũ ẽ. Tertio ſomnia ꝓigũt ex ꝓcedẽte
cogitatiõe rñ. ſicꝫ cũ de die cogitat edi
ficare domũ/aut iuenire theſauꝝ. z ſilr
i ſõnis edificat domũ vl̃ reperit theſau
rũ. Et ꝺ tli ẽt nihil ẽ iudicãdũ. Ideo ꝺ
Eccl̃s. v. mꝫas curas. i. cogitatiões ſe/
quunt ſõnia. Quarto ſõnia ꝓigũt ex il
luſiõe ꝺmonũ. Nã diabolꝰ ꝓpẽdes ali//
qs hoies marie mꝫieres curare ſõnia:
freqnt ꝺludit eos: pmittẽdo aliqd cui
cuciqz ꝓfũ. put refert Gre. li. iij. dia
lo. de qdã cui pmiſit diabolꝰ i ſõnis/q
lõgoꝛ viueret tpe. q mꝫtã pecũtã ſub ſpe
lõgioꝛ viueret tpe. q mꝫtã pecũtã ſub ſpe
to mozꝰ: oĩa intacta reliq̃t. ſicq; dece/
pꝰ ẽ. Quito ſõnia ꝓigũt ex ꝓcedẽti co
gitatiõe/z diabolica illuſiõe. Nã multi
ſũt q; nimis afficiũt ad aliq̃ futura cog/
noſcẽda. Ꝺ diabolꝰ aduertẽs: illos de
ludit ꝙ ſõnia. Nã vidimꝰ aliqs ẽ reli//
gioſos ſic ꝺluſos. q; ꝓdicauerũt futura et
tñ nõ ſũt ꝓpleta. Sexto ſõnia fiũt ex ꝺi
uina reuelatiõe. ſicꝫ Joſeph vidit mani//
pulos adozare ſuum Gen. xxxvij. Silr
Pharao vidit i ſõnis septẽ boues. Ꝺo
ꝺ Matth. ij. q angelꝰ ꝺñi apparuit in
ſõnis Joſeph. Ite Magi q chꝝ ados//
rauerũt ammoniti ſũt in ſõnis ne redi//
rẽt ad Herodẽ. Septio ſõnia ꝓigunt
ex cogitatiõe ſil/z diuia reuelatione. ſi/
cut Nabuchodonoſoꝛ Danielis. ij. qui
cogitabat i ſtratu ſuo qd̃ eritꝫ poſt ipſꝰ
dominiũ. z deus ei reuelauit i ſomnis i
ſtatua. Vnde dixit illi Daniel. Tu ꝛex
cepiſti cogitare in ſtratu tuo zc. Et qa
difficile eſt homini has ſomnioꝝ diffe//
rentias diſcernere. ideo ne homies er/
rent in his: miſericoꝛs deus ꝓhibuit ob

Fuatões somnioꝝ di. Deut. xviij. Non
inueniet in te q̄ obseruet somnia. Et Eccl
xxxiij. Multos errare fecerūt somnia.
Hā si in somnis comedēs saturaꝰ fue-
ris: adhuc expgefactꝰ esuris. Silr si in
somnis debitoꝝ soluerꝫ: in vigilia nihi
lominꝰ reperit. Et q̄b debes intelligere
q̄ nō debes attēdere ad somnia/ nisi in-
q̄tū ad saluté pficias. A Nona spēs
somnioꝝ ē sortimātia. i. diuinatio facta
p sortes. Sortes em̄ p̄prie dñr cū p eoꝝ
euentū aliq̄d occultū inotescit. Sūt āt
fm s. Tho. ij. q. xcv. triplices sortes:
scz diuisoria: cōsultoria: z diuinatoria.
Pria itaq; ē sors diuisoria. s. cū aliq̄ di-
uidēres aliquā rē: nō pūt alit̄ ꝓcordare/
nisi sortes mittāt q̄s q̄d rollat. Et h̄ nō
est pctm̄. vt pz extra. de sortilegijs. c. fi.
Si ꝓ alit̄ ꝓcordare pūt: tūc ē pctm̄ sor
tes mittere: q; est deū tētare q̄d phibet
Mat. iiij. Nō tētabis dñm deum tuū.
Scōa sors est ꝓsultoria. z est q̄n q̄s q̄rit
q̄d agere dēat. Et h̄ expectari p̄t a du-
obus. s. Pmo a deo/ vel angelis/ aut san
ctis. vt p sortes ds reueler quā ptez eli-
gat. Et sic ē licitū vti sortib; q; ds Pmo
uerb. j. Sortes mittūt in sinū: sz a dño
tpant. Tali sorte vsus ē Jonathas/ qñ
venit reprans ad Philisteos. Silr tali
sorte vsus est Eliezer fuus Abrāā/ de
puella despōsanda Jsaac Heñ. xv. Et
q̄ hmōi sors sit licita ds. xxvj. q. v. Sors
nō est aliq̄d malitiꝫ res i ipāna dubie/
rare diuinā indicās voluntatē. Pōt tñ
in h̄ q̄druplex pctm̄ incidere. Pmo cum
absq; necessitate ad sortes recurrat. q̄a
tūc est deū tētare. Scōo si ds etiā in ne
cessitate absq; reuerētia dei sortib; vta
tur. q; ds cū magꝫ deliberatōe/ z de-
uota oratōne p̄missa vti sortib; i casu in q̄
nō hz a q̄ cōsiliū req̄rat. Tertio. si di-
uina oracula ad frena negotia zuertūt

Quarto. si in electiōib; eccl̄iasticis q̄
ex inspiratōe spūsancti fieri debent/ alic̄
sortib; vtant. Sec̄ est in tpalib; dignī-
tatib; / q̄ ad frena ordinanḋ disponēda:
in q̄b possunt vti sortib; His igit̄ q̄ru
or ꝓdictōib; fuatis/ licite pōt ds vti sor
tib; Vñ si duo eq̄ indigētes/ petūt a re
el̄tā: nec vales vtrisq; subuenire/ po-
tes ad sortes recurrere: z dei voluntatē
inq̄rere. Scōo q̄q; si exitus cōsultatio-
nis per sortē expectat a diabolo: tūc est
illicitū vti sortib;. Sicut legit̄ de Na-
buchodonosoꝛ Ezech. xxj. q̄ sterit in bi-
uio: z duas sagittas imiscuit sanguine:
z picit in aere: z que pus caderet i ter
ram/ illā viā teneret. Hā vna viaꝫ ten-
debat ad Hierlm: z alia in Jdumeā: z
cecidit pus sagitta in qua erat sēptum
nomē Hierlm: ꝛra quā ex hoc iuit/ et
eam destruxit. Tertia deniq; sors di-
citur diuinatoria: per quā q̄rit̄ q̄d sit
futurū: in qua diabol̄ se imiscet. Sic
faciūt illi q̄ sorte volūt inuestigare fu-
ra: qui q̄rūcunq; pus ozent/ tñ peccāt.
q; actus hūani naturaliter nō subdunt sor
tibus. Illicitū etiā est iudiciū ferre can
dentis/ vt aq̄ feruētis aut duelli: q; oz
dinanḋ ad iudicandū occulta q̄ dei, iudi
cio refuanḋ: ideo sc̄ phibita. ij. q. v. Fer
ri candētis. Decima spēs superstitiōis oꝛ
Chyromātia. z dicit̄ a chyros q̄ ē ma
nus. z mantia diuinatio. Sūt em̄ isti q̄
futura pdicūt ex inspiratiōe lineaꝝ pal
me manus. Dicūt em̄ q̄d sdā isti erunt
diuites. Aliꝰ: isti paupes. aliꝰ: isti cl̄
ro moꝛiunḋ. z aliꝰ: isti. lx. annis viuūt.
Et oīa sunt talia illicita. Sed di. vtrū
ex dispositione mēbꝛoꝝ/ vel̄ phisonomie
arte liceat futura pdicere: Rñdet fm
magnū Albertū: q; si ꝓecturaliter ds di
cat futura ea/ ad q̄ naturaliter inclinat̄/ li
cite pōt. Vñ narrat Aristot. q; discipli
Hippocratis potrabāt formā Hippo
cratis pictā Philomeni excellēti phō q̄
pnunciabat de ipo q; esset vir luxurio-
sus. Illis aūt indignātibꝫ z culpantib;
Philomenē: q; de optimo viro talē iu-
dicasset: retulert hec Hippocrati: q̄ cō
fessus est Philomenē verum iudicasse.
Sed ex amoꝛe phie z honestatis/ dixit
se cōcupiscētias cozdis sui vicisse z acce
pisse se per studiū/ q̄b nature fuerat de
negatū. Si ẋo ds pdicit̄ certitudinaliter
ex mēbꝛoꝝ dispositione futura/ est illi-
citū. Quia licz p signa mēbꝛoꝝ natura
liuꝫ mores hoim aliqualiter cognoscanḋ:
non tamē imponūr necessitatē: sed ostē
dunt inclinatiōnē nature. Hec semp de
nunciant effectus hoim certitudinaliter:
sed frequenter z probabiliter. Et ideo

de futuris cõtingentib⁹ nõ est determinata ꝓuitas. Undecia superstitionis species dicit pyromantia. Et dicit a pyr qõ est ignis: z mantia diuinatio: quasi diuinatio facta in igne. sicut vetule plumbũ/vel cerã liquefactã fundũt in aquã/vl terrã. Et ex figuris ibi factis diuinãt. vnde infirmitas puero accident: vel si qualebit: qz oĩm pars z merces erit intolerabilis ignis iferni. Duodecima superstitionis spes dicit hydromantia: id est diuinatio facta in aq̃: sicut q̃dam vetule faciũt potare aq̃s de nouẽ fontib⁹/aut septem: in illis iusufflant suas incantationes z carminationes. vt aq̃ habeat effectũ ad plura remedia. pura si mlier z etiam vacca fuerit lacte ꝓuata: ꝓ illã aque potatione restituat: aut in tali aq̃ puerũ scabiosum/vel infirmũ balneãt: z effundũt tandẽ ipam aquã sup diutũ: vt ꝑmũ inde transies inficiat: aut q̃dã ex inspiratõne hmõi aq̃ futura p̃dicũt. pura furta/vel alia. Sed q̃rit. vtrũ vetule q maleficẽ allenas vaccas/vel etiã mulieres lacte ꝓiuare valeant. Rñdet Joãnes Nider in p̃ceptorio/ q lacz restrictio tripl̃r fieri pot. Uno modo ex p̃ditione nãli. sic fit post ꝓceptũ ferum. Scõo ex infirmitate accñtali. sicut ex comestione alicuius cibi/vel herbe q̃ lac habz restringere ex sui natura. Tertio fit ex maleficio. nam dicũt medici q ex aliqua infirmitate p̃ talis fluxus hũoris lactis in femina restringi/qõ p̃t demon facere z in femina/z in bruto: si p/mittat a deo. Unde ꝓuatio lactis ꝑmo modo remedio nõ eget. Scõo modo. si q̃s sciret remediũ adhibere posset. Cõtra tertiũ modũ aũt diuina remedia applicari debent. pura signatio scte crucis. dñica oro. angelica salutatio. z similia. Nihil tñ oz ignoti ꝓbi/vel characteris admiscere. Decimaquarta superstitionis spes dicit scꝑtimatia. i. diuinatio facta in scꝑturis. sicut q̃dam ꝓba q̃dam diuina cũ ignotis noib⁹ secũ portãt dicẽtes. Nõ quicũq illa sup se portauerit: nec in aqua sũmergit: nec igne cõburit: nec ferro/sagitta/vel fulmine/aut bestia occiditur: z sic imortalis erit. Circa qõ querit. vtrũ licitũ sit secum portare aliqua scripta ꝓ cuitatione periculi. contingẽtis. Respondet sm sanctũ Thõ. ij. ij. q̃stione. xcvj. Nõ licet tamen scꝑtem cõditionib⁹ seruatis. Prima. vt illa verba non ꝓtineant ad inuocationẽ demonũ tacitam/ vl expssam. Secundo. ne ignota verba cõtineant. Qz sm Chrysost. talia merita sunt: ne aliqd superstitionis in illis lateat. Tertio. ne materia verboz aliquid falsitatis cõtineat: qa deus cũ sit ipa veritas/ falsitati non suffragat. Quarto. ne ibi cõtineant characteres ꝑter signuz sancte crucis. Quinto. ne spes habeat in modo scribendi. pura scribẽdo in missa cuz legit euangeliũ: nec etiã spes habeat in modo ligandi/aut alia vanitate que ad diuinã reuerentiã nõ pertinẽt. Sexto vt talia scripta ꝓpicialit expectent habere efficaciam a diuina virtute. Septimo. vt taliũ effectus cõmittat diuine voluntati: qui scit vtruz sanitas/vel infirmitas plus ꝓsit talia secum portanti/an non? His igitur septem cõditionib⁹ ꝙatis/ est licitũ secum portare sacra verba scripta. Cuius ratio est. quia diuina ꝓba non sunt minozis sanctitatis/ꝙ sanctoz reliquie: quas tamẽ nobiscum honorifice portamus/z licite. Uñ talibus cõditionib⁹ seruatis licitum est per diuina ꝓba/vel scripta cõtra grandines/ vel tẽpestates ꝓcedere: z etiã serpentes arcere: sed hoc caute. Quia plerumq tales in his habẽt obseruantias illicitas: z per demones sortiũtur effectũ: z ꝓcipue in serpentib⁹. quia serpens fuit ꝓmũ demonis instrumẽtũ ad decipiẽdũ hoiem. Unde quãdo seꝑpens incantat: tũc diabolus mortificat in serpente venenũ: z non ipa ꝓba q̃ solum signa sunt compactionis cum demone. Deus eñ ꝑmittit aliq̃ parua facere demonib⁹ per incãtatores ꝓter illozũ perfidiã. puta ranas: serꝑtes: vel aues comices repellere de suis sedib⁹. qui tamẽ non ꝑmittit turcos depellere de nostris cõfinib⁹ ꝓpt chriano⁹ utilitatem: vt per illos flagellent/ humiliẽt/ z exercitent. Sunt ꝓterea z alie superstitionis species. puta ars notoria/ que vtitur ad sciẽtiã acquirendã q̃busdã;

De secundo precepto

que nō habent fm se ꝓtrem causandi scientriā: sicut ex inspectiōe quarundā fi gurarū: z plarione quorundā ignorarū ꝓbor: z abstinētia qdaꝫ superstitiosa. Et ideo hmōi ars non vtik his vt causis: sz vt signis. Non tamē vt signis diuinis? institutis: sicut sunt sacramētalia signa sed vt signis cum demonib⁹ pacta. Et ideo talis ars illicita est. Qui igitur cupit scientiā seu artē ad saluteꝫ suam/acq rat per modū bonū cōnaturalē: z inter/ dum deuote supplicet deo: qui dat os z sapiam. Jaco. j. Si quis indiget sapia postulet a deo nihil hesitans. Consilr superstitiosi sunt qui cum obuiāt lupo: latroni: mererrici dicunt se fortunatos in via. Qui vero obuiāt leporī/religioso/ aut mendico. fatenr se infortunatos fieri. O miseri z ceci: quō meretrix q per se est mala: aut lupus qui vbiq recla/ matur/potest vobis dare bonā fortunā qui per se sunt mali. O laqueis diabo/ li irreriti. O a vero deo alienati. Cur spem non ponitis in deo: cur nō creditz dei verbo: cur adheretis manifesto mē dacio: Certe ideo: q⁹ cuz deū cognouisseris nō sicut deū glificaris. Jdeo dus tradidit vos in reprobū sensum: vt deceptī crederetz superstitiosa et vana vetularū figmēta: eriā si videamini magna habere documēta. Eiā vr qliber a superstitiosis obseruatoribꝫ se valeat ꝓcauere: breuit per certa ꝓba statui hic trāsgressores ꝑmi ꝓcepti insimare. Superstitiosi em sunt q⁹ inuocāt demones: q adorāt aliquā creaturā. vt lunā/ vel stellā cum ꝑmo oziunt. Qui vrirur necromantia. Qui sortilb⁹ ad inueniendū furta. Qui incātatiōib⁹. Qui carminatiōib⁹. Qui fundit plumbū vel cerā ad sciendū futura. Qui laudat secram Mahumeti. vel alios scismaticos aut hereticos: vel dubitat de fide catholica: aut de sacramēto altaris/ vl remissiōe pctōꝝ. Qui cū obuiat alicui hoi/vel aniali: z credit aliqō ꝑsagium futuri ex hoc sibi euenire. Qui pcipit taxillū ad inuestigandū futura. Qui obseruat somnia extra naturelimites. Qui vtik herbis/septis/vel alis ligaminib⁹ superstitiosis. Qui fecit aliqd superstitiosum. vt sciret sui vel aliox fortunū vel infortuniū. Qui per aliqō maleficiū voluit destruere maleficiū. Qui credit feminas ire in nocte. Qui dat poculū vt amet. Qui vtik sacramētis/vel sacramētalib⁹ pro obtinēda sanitate. Qui obtulit vel acceptauit holum: vel aliq mō causa fuit. Qui est hereticus/vel fautor eox. Qui apostatat a fide. Qui facit actū infidelitatiz mortis timore. Qui nimiā practicā habuit cū iudeis: vt q⁹ baptizatus intrauit cū illis vel curari fecit ab illis: qui dic q⁹ in alio sentit diuinatōez. Amice hec z similia sunt retia diaboli: qbus capit insipientiū animas: z a vera fide abducit: z tandem ad inferna ꝓducit zc. Scdo q⁹ in hoc ꝑmone declaremus superstitiosox punitionis acerbitatē. Nam hoc horrendum virtū triplici pena plectik. s.

Prima diuina

Secunda canonica.

Tertia ciuilica.

Pro inquā pena virtuz superstitiosox punik diuina vltiōe: q⁹ diuina lex phibuit sub pena mortz Leuit. xix. di. Alia q declinauerit ad magos z ariolos/ponā faciē meā ꝓtra eā. z interficiā eaz de medio ꝑpli mei. Et etiaꝫ de. xx. Vir siue mulier in qbus phitonicus/ vel diuinꝰ spūs fuerit/morianr: lapidib⁹ obruent eos. Et tales frequētius mala z horribili morte moriunr. Nam z Saul ꝓter hoc perijt. j. Paral. x. z. iij. Regum. j. Rex Ochozias q⁹ de cenaculo corruerat infirmatꝰ: z Baal cōsuluerat/ mortuus est. Scdo superstitiosi puniunr pena eccliastica. Nam habet extra de sortilegijs. c. j. q⁹ si pcm fuerit occultū/ imponik ei pnia. xl. diez. Si aut notoriū/ eucharistia ei denegar. dc cōse. dist. ij. Pro dilectione. Si sit clericus deponendus est/ z in monasterio detrudendus. Si laicus/excoicandus. xxvj. q. v. Non oportet. z huiusmōi crime est casus epi scopalis: de quo minores sacerdotes nō debent se intromittere. xxvj. q. vj. ca. j. Et. xxvj. q. v. epi. dicit. Admoneāt fideles sacerdotes popl⁹ suos vt nouerint magicas artes/incātatiōesq⁹ qbuslibet infirmitatib⁹ hoim nihil posse remedij ꝓferre. Sequik. Si quis hec ex-

ercuerit:si cleric⁹ est degradek.si laicus
anathematizek.s.si pniam suscipe nolu
erit.z.xxvj.q.vij. Nō obstabitz. Et sc̄
ꝥba Aug. Qui inqt has diuinatiōes
obstuat aut attēdit.aut ꝑsentit obstuan
tibꝫ.aut ad domū eoꝝ vadit.aut in suā
domū introducē.aut introgar:sciat se fi
dē chriānā z baptismū ꝓuaricasse z pa
ganū z apostatā z dī inimicū.ira dī gra
uiter icurrere in eternū:nisi i ecclīasti
ca pnia emēdat⁹:deo recōcilīek. Et ta
les oēs sūt ifames:ō nec ad testifican
dū debent admitti.ij.q. vij. Tertio
ꝝ supstitiosi puniūt pena ciuilica. Nā
ꝫ diuinatores z maleficos iura ciuilia
seuissima sūt:qz sm leges dēt plecti pe
na capitis. Et si accedāt ad domū alte
rī⁹ dēt cremari z bona eoꝝ oia publica
ri. C. de maleficz. l. nemo. l. culpa. l. nul
la. Vñ li. ix. Codicz Rubrica de male
ficis z matematicz:z ceterꝝ silīb⁹.vt dr
Ason i sūma. Diuinātes circa somnia
vt garritu auiū:z silīb⁹ talib⁹ nō pmittē
ad limē alterius accedere/alioquin cre
mant.nec alicꝭ dz eos ꝑsulere.vt susci
pere.alioqn deportat i insulā/z oia bo
na publicant. Qui ātē arte magica vite
innocentū insidiant:aias mulierē ad libi
dinē flectūt.z hi bestijs obꝺciant. Ecce
quō ꝫ supstitiosos dei altissimi inimi
cos clamat lex ois perēs vindictā.z rn̄
tā ad ꝺ deuenim⁹ vt n̄ sit fidelis dī ser
uus ꝙ illos puniat.ꝺn portius ꝺñi z ma
gnates attēdūt bonā bonā/z intendunt
reb⁹ supstitiosis. Videat dñs oim z vin
dicet vt illoꝝ pena sit illis discipl'ia ca
uēdi. Tertio veniꝫ i ꝺ ꝑmone decla
rem⁹ supstitiosos euitatiōis facilitatē.
Nā ꝺ facili ꝑt rles vanitates euitare ꝙ
i ꝥa fide ē firm⁹/z se recōmēdat sctōrū
intercessioni. Unde legit exemplum sic
parer inter miracula.

Sermo.ix.

Non assumes

nomē dei tui inuanū. Exoꝺ.
xx.c. Hoc si ꝺdē scōm ꝓceptū
diuinū prīer ad spem sic ꝑmuz ad fidē.
Et qz speram⁹ eternā ꝫseqūditudinē ꝑ
bonitatē dei ꝑncipal'r. Jō illi⁹ irreuerē
tiā phibet dī. Nō assumes nomē dī tui
inuanū. Circa qō ꝓceptum duo ꝫsideꝛ
remus.scilicet

Prīo situatiōis scōi ꝓcepti rōnē.

Scōo eiusdē scōi ꝓcepti expositionē.

P Prīo inq̄s ꝫsidere? h⁹ scōi ꝓcepti
post ꝑmū situatiōis rōnē. Cur videlicꝫ
h̄ scōm dei ꝓceptū statim ponit post pri
mū ꝓceptum. Jn q̄ phibet idolatria/z
ois supstitio vt dictū ē. Cui? ꝺdē natu
ralis rō est talis:qz ꝑus ē assumere ver
deū ꝑ debitū cultum cr̄ ipm honorare.
Sz qz in ꝑmo ꝓcepto hō ordiak ad deū
ꝑ debitū cultū. Jn scōo ꝯ ꝑ debitum
honorē. Vñ sic primo inserēdo agro im
pedimēta tollunt:z postea semina iacī
unt:iuxta illud Hiere.iiij. Nouate vo
bis nouale/z nolite seminare super spi
nas z tribulos. Jta ꝑmo debebāt i pri
mo ꝓcepto vere religionis impedimenta
phibēdo remoueri:qō impedimētū ē ido
latria/z postea debita dei reuerētia:in
scōo ꝓcepto introduci. Scōo ꝫsideꝛ
rem⁹ istī⁹ secūdī ꝓcepti dei explationē:
q̄d est. Nō assumes nomē dei tui inua
nū.i.nō ꝑiurabis. Ubi phibet iuramē
tū q̄d fit sine causa z ꝑiurīū. Uterqꝫ ei
scz ꝑ nihilo iurans:z falsē iurans:assu
mit nomen dī inuanū.qz sine causa iu
rans:sine cā nolar sūmā ꝑiratē. ꝑiuras
ꝯ nolaram ꝓtemnit. Vñ trib⁹ modis
peccat qs i ꝑiurio. Prīo iurādo ꝫ cō
scientiā.ꝑriā:qz ꝫscia aliter ꝺr cr̄ ligua.

Scōo iurando illicitū:puta ꝺcēdo
deꝰ ira me adiuuet ꝙ occidā illū hoiez:
vel ꝙ nūcr̄ faciā miscdiaz rc. Tertio
veniendo ꝫ iuramentū licitū. Et iō q̄
dā iuratio est ꝥa cū qs iurat iuste in ne
cessitate.z iste nomē dei non assumit in
uanū. Quedā iuratio ē vana/q̄ fit sine
discretiōis iudicio/qz sine necessitate:
sz ex animi leuitate.q̄ si verū iurat nō ē
ibi vanitas ex ꝑte iuramēti:sz ex ꝑte iu
rantis. Quedā est falsa iuratio sine re
ctitudie ꝑitatz ex ꝑte iurantis. Et talis
iuratio falsa h̄ phibet ꝑncipal'r. Deide
trāsgressio voti.postea de blasphemia.
vltimo maledictio. Jn quib⁹ nomē sum
mi dei sumit i vanū:qō nō vult altissi
mus deꝰ dī. Nō assumes nomē dei tui
rc. Vñ in pūti ꝺmōc (gra dī) de ꝑiurio

quod hic principaliter prohibetur/tria declaremus documenta salutaria:scz

Primo periurij pessimi detestationez.

Scdo piurij maligni offensionem.

Tertio periurij nociui punitionem.

¶ Primū dixi salutare documentū/ fore declarādū ipius pessimi periurij detestationē. Nā apd oēs homines tam fideles q̄ infideles est valde detestabile periurium. Scom em Vincen.in specu.morali.li.iij.pte.vij.dist.viij.sunt sex rones ex quibus clare ostendet q̄ horrendum/ q̄q detestandū sit periurij vitiū scz

Primo ratione grauedinis.

Secundo ratione falsitatis.

Tertio ratione exclusionis.

Quarto ratione illaqationis.

Quinto ratione prohibitionis.

Sexto ratione repletionis.

Prio nāq periurium est detestandū rone grauedinis. qz hoc vitium Iuius est aliis pctis in scda tabula legis Moysi,prohibitis. Nam sm scm Thom.ij.ij.q.xciij. Iuitas alicuius peccati potest attedi dupliciter. Uno modo ex pte ipius pcti. Et sic pctm idolatrie Iuius est oibus aliis q̄ sicut in terrena republica grauissimū esse videt q̄ aliqs honorē regiū alteri/ q̄ vero regi impēdat. qz sic quātū in se est/ turbat totū reipublice ordinē. Ita idolatria q̄tum in se est/facit aliū deū in mūdo: minuens veri dei pncipatū. Jdeo dicit in glosa Leuitici.xv. O me peccatū est imundicia anime. sed idolatria marie. Alio modo Iuitas pcti pōt attēdi ex pte peccātis.qz q̄ scienter peccat: eius pctm est grauius: cuiusmodi est periurium. Jō idē s. Tho.ōt in qōlibet/ro.j.q.ix.q̄ periurium est pctm Iuius homicidio. Rone cui? ponit di.apls dicit Heb.vj. Homines p maiores sui iurant: t oēs cōtrouersie eoz finis ad cōfirmationē est iuramentū:frustra aūt in causa homicidij ptrouersie finis ē iuramētum:si homicidium.est Iuius q̄ periurium: p̄sumeret em q̄ q̄ maiorē culpā homicidij cōmisit:nō vereret minorē periurij in currere. Un ex hoctpo q̄ in cā cuiuslibz pcti deferē/iuramēto manifeste oñdit q̄ periurium est maximū pctm/ vbi nomen dei denegat.hec Tho. Sitr sm Bern. ostendit periurium fore homicidio Iuius sic. Quia nec deus/nec homo potest dispensare q̄ periurium nō sit pctm. De homicidio vero etiā parentū t filioz sicut in sui defensione potuit deus dispensare imo etiā de occisione sui ipius.sicut cuz Samsone. Si aut dicas q̄ homicidium Iuius punit q̄ periurium. Rndet sctus Tho.q̄ licet in eccla Iuius puniat:quia hoi mal? nocumentū infert homicidio q̄ periurio.licet sit minor culpa. Tamen sm del iudicium periurio Iuius punit. Iuius tñ dicto Rich.tener Jrium. Dein/de periurium est Iuius furto t rapina. Cui? ratio est.quia fur aufert bonū terrenū: periurus vero aufert t furat nomē dei ptra ipius phibitionē dicētis. Non assumes nomē dei inuanū. Jnsup periurium est Iuius fornicatōe. Quia q̄ fornicat/nō ita directe ipm deū offendit: quia ad hoc trahit delectatiōe. sicut periurus q̄ phibente cōscia sua pirat. O igitur periuri dei altissimi inimici. O pctores pessimi. O aiaz vestraz diabolo obligatores impij. O veri dei nois cōtemptores maligni. Audite me : dico vob. Ego/q̄ si vos furati fuissetis bona q̄tumcūq̄ Iuius periurando peccastz. Si cōmisissetis adulteriū: Iuius peccastis periurādo. Et ideo quodāmō peiores effecti periurādo demonib: q̄ timēt t ptremiscūt scrissimū nomē dī altissimi: vos ptēnitis t cōculcatis. O horrendū mal̄um. O detestandū flagitiū id sanctissimū nomē dei nō reuerēti. De cui? reuerentia dr apls Phil.ij. Jn nois iesu oē genu flectat:celestiū/terrestriū/t infernoz. Scdo q̄q hoc pessimū periurij vitium est detestandū rone fallitatz. Quia ois piurus est falsarius. Nā ille est falsarius q̄ sigillū alicui? dñi ad cōfirmandam aliquā falsitatē inferret : t si faceret sigillo dñi pape/de facto esset excoicatus.ctra.de crimine falsi. Ad falsiarioz.piurus aūt vrik noie dñi in falsu. Quia magr in.iij.dist. xxxix. q̄ periurii est mendacii iuramēto firmatū. Periuri igit oēs q̄ ad deū sunt excoicati illa excoicatione q̄ dr apls.j.Cor.xv. Si q̄s non amat dñm iesum anathema sit. Quib? dns conqrit p Esa.c.lij.di.Tol

ta die nomẽ meũ blasphemat. s. piurio. R Tertio vitiũ periurij est detestan/dũ rõne excussiõis. Nã qlibz piurus ex cludit a dei precticõe qz nõ meret a deo defendi; p eo q nomẽ illi⁹ ꝓpter in q̃ iu sti sperãt. Hinc ps. Adiurotiũ nr̃m in nõie dñi. Idẽ ps in psona dñi dr. Proꝰ/rega eũ: qm̃ cogũit nomẽ meũ. Sic em̃ frenus pnceps ptegit famulũ sub noie ipius positũ: ipm ꝓ ꝓtẽprozẽ nõ defen dit. Sic ds oiporens ideo dr Prouerb. xxviij. Turris fortissima nomẽ dñi: ad ipm currit iustus z exaltabit. Vñ Vin cen. refert in specu. histo. li. xxiij. ca. xc. q qdam noie Berni⁹ in reb⁹ eccle scri Quintini martyrz falsum ferebat testi moniũ: siluã quandã volẽs auferre: quẽ martyr in somnis redarguẽs dei⁹ nasus renẽdo/falsatorẽ pclamauit. Exꝑgefa/ctus cũ visus vrozi recitaret: z facie aq lauaret: nasus in aquã cecidit: q̃ tritus ad placitũ q̃ eadẽ cã citar⁹ erat ire recu sans nasum aureũ cũ carenis aureis ar tificialr apẽdit. Quẽ itez scrtus minis p visum coegit/vt nasus artificialẽ (pe ioza nõ passur⁹) deponeret in testimo/niũ falsitatz: qd z factũ est. Alt⁹ qdã p iurans: cũ sup h̃ arguereꝰa qdã ꝓtribu letille manu apꝓhendẽs barbã ait. Sic ds faciat stare barbã meã i loco suo / q verũ iurauí. Ad cui⁹ vocẽ tota barba il lius radicit⁹ eunlsa est. nec vnq̃ in vita hr̃e barbã meruit in testimoniũ falsita ris. Quarto vitiũ piurij est detestãdũ rõne illaq̃tiõis. Nã ille q̃ illicite iurat in collo se laqar. p̃m illud Prouerb. vj. Illaq̃atus es ꝓbis oris tui: z capt⁹ pro ꝓꝑis ẽmonibꝫ. Iuramentũ aũt trãsgre diens q̃ se ꝓꝑijs manibꝫ iugulat in aia Jo dr Eccl. xxiij. Vir multũ iurãs re/plebit iniq̃tate: z nõ discedet de domo ei⁹ plaga. ds q̃ q̃rẽdam videm⁹ exẽpla. p pterea z ifideles se sollicite a piurio p̃/cauebãt. Refert em̃ Vale. li. vij. q cuz Alexã. mag. ad diruendũ lamsacũ ciui tatẽ (vbi colebat papus) cũ iperu face ret. pgressum extra menia habuit Ana ximenẽ pceptorẽ suũ / sciens q pces ire sue opponeret/iurauit se nõ facturũ dc quid petisset Pero ille in q̃t vt lamsacũ diruas: z ita salus vbis vni⁹ iuramẽti

beneficio obtenta est. Quinto vitiuz piurij est detestandũ rõe phibitiõis. qz hoc phibet oi lege. Primo lege Mosa ica. Exod. xx. Nõ assumes nomẽ dei tui inuanũ. Et Leuit. xix. Nõ piurabis in noie meo. Silr lege euãgelica phibet salua. Matt. v. di. Nolite iurare oino .i. q oẽm modũ. i. indiscrete/ iniuste/ et incaute. Consilr phibet piuriũ lege ca nonica. vt prz. xxij. q. iij. p totũ. Et ex/tra. de iur. uran. Ersi chr⁹. Prohibet etiã lege politica. ff. de iure iuran. l. ius iurãdi. Et dr Chrys. q q̃ piurare ẽ pa ratus: anreq̃ iuret/piurus esse videt. Prohibet insup piuriũ lege naturali/q̃ oẽs boies vrunt: etiã infideles qui p̃le gerũt morte q̃ piuriũ. Narrat em̃ Au gust. li. j. de ciui. dei. cap. xv. q Dar/cus Regulus cõra Carthaginẽses pu gnando eos deuicit. Et post in alio bel lo deuicr⁹ est/z cap tus: q pro pmutãd⁹ captiuis Romã missus: vt facili⁹ capti uoꝝ ipetraret remissionẽ. Qui ducr⁹ in Senatũ/nihil q̃st Roman⁹ egit. Dixit q se ex illa die q̃ in prãrem Afroꝝ ve/nisset/ Romanum esse desisse: suasit tñ ne pax cũ Afris fieret dr. Jam ipos ef fractos nulla spem hr̃e: se vero tãri non esse vt tot milia captiuoꝝ ꝓter vnus se senẽ/z paucos Romanos captiuos red derent: Romani eius ꝓsilio ꝓfecerunt. Cũ aũt illi offerrẽt q eũ Rome tenerẽt negauit facere. Reuersus igit⁹ in Afri cam/ne iuramẽtũ infringeret. q̃ se illis iurauerat reuersurũ/ nisi captiuoꝝ per/ muratõem ipetraret: vbi crudeli genere mortz neccatus est. Nam inclusuz angu sto ligno clauis vndiq̃ acutissimis cõfi xo: demũ in pfundis tenebzis lõgo tpe incluserũt. Et postea edurerũt/ vbi sol erat ardẽtissimus/aduersus solẽ intẽde re cogebãt aptis ocꝛis: palpebras vero ei⁹/ne eas clauderet/ sursum z deorsuz deuctas insuerãt. Et ita diu somno p hibitũ necauerũt. Sexto piurij vitiũ est detestandũ rõne repleriõis. Nã piu rus replet⁹ mal culpe/z etiã pene. Eccl. xxiij. Vir multũ iurãs replebit iniq̃ta/te. Et merito. qz talis homagiũ cũ diab bolo fac/man⁹ eidẽ tradẽdo: baptismũ suũ: deũ insuꝫ z scrõs abnegãdo. Jcir

eo diabol⁹ accepta ſup ipm prãte aliqñ necat: aliqñ ſubito verat. Nam refert Gre. Turonis. q ſi ds piurare volens ad ſepulchꝝ ſcti Pancratij accedere vo luerit ante cꝭ cancellũ chozi intrauerit: aut a demone arrept⁹ verak: aut ꝓtinue cadẽs virã pdit. Q igit piuri ſũme vita tis dei falſarij. O excluſi a prectõe dei: o diabolo illaq̃ari: o oĩ malo repleti q̃ ꝓfugitis in neccitate mozꝛ: Cui⁹ auxi/liũ p vob implozabitꝛ: nõ dei: cui⁹ noĩe piuraſtis. Hõ dei genitricꝭ Marie: et ſcrõz: ds piurando inhonozaſtis. Vle itaq̃ illis t iterũ ve: ds miſericoꝛs ous nõ pregit zc. S Scõm deniq̃ ſaluꝛ documentũ vipi declarandũ piurij ma ligni offenſionẽ. Nam generalis regla eſt de piurio/q d ſcient iurat falſuꝫ. ſci enter inquã d ad dictũ/t d ad iuramen rũ: eſt vere t ꝓprie piurus: t peccat mor talit er. Cuius rõnem aſſignat s. Tho. vbi ſup di. Quia inãt piurij de ſui rõ ne iportat dei cõtemptũ t irreuerẽtiã/ ipm inducẽdo in reſtẽ falſitatis: p hoc piurus fcat q vel deus ꝓtiratem nõ co/gnoſcit. t ſic deus teſtificak falſuꝫ ex ig rantia. vel ſi coꝛſcit eam: teſtificak fal/ſum ex certa ſcientia. Ex quo ſequit q p iurij ad mi⁹ nouem modis cõmittit. Primo. quãdo ds falſum iurat ſolẽnt in ꝑſentia iudicꝭ: d deliberauit tam de dicto ꝓfirmato/cꝭ de iuramẽto. Et tal cꝭ grauiter peccat ſic pz. Nam per tres digitos ds apponit ad ſacramẽta/pte/ ſtatur q corpus/t aiam/ et famã impi/ gnozat diabolo/derelicto deo. Et pio/ rimus talis infamis efficit. Dicit enim Ray. q qui iurat per deũ/ multũ obli/ gatur. Qui vero per deũ t ſcrm euãge liũ/magis obligak. Qui aũt iſtis adiũ/ git ſcrõz relicjas/ plus obligak. Et ita creſcẽtib⁹ ſolẽnitatib⁹ creſcit et obliga/ tio. Scõo periurij cõmittit d extra iudicij/vel nõ ſolenniter falſum iurat: deliberãs ꝑus de dicto t de iuramẽto. t etiã talis mozталit peccat: licz min⁹ cꝭ ꝑmus. Dic s. Tho. ij. ij. q. xcvij. q gra uius eſt pcrm ſi ds p euãgelia ſoleniter piuret: cꝭ d per deũ cõi ſermone periu rer. Et hoc tam ꝓpter ſcandalũ/cꝭ ꝓpter malozẽ deliberatiõem. Si vero equalit ds iuret p deũ/vel euãgelia: Cuius eſt iurare per deũ/cꝭ p euãgelia. Oz euan gelia eſt ꝓpter deũ: t nõ ds ꝓpter euãge lia. Qui aũt iurat execrãdo: hoc ẽ pcrm horrendũ. ſic d dicit: diabol⁹ accipiat corpus meũ t aiam zc. Vel ꝙdam h mõ piurans coꝛa mkis. ſubito infirmat: et ad domũ rediẽs/ac in curia ſua lecto p ſternit: t ſubito cũctis de familia vide/ tibus venit turbo vehemẽs: t eleuauit ipm piurũ corꝑe t aĩa: t deinceps nuſ/ cꝭ cõparuit. Tertio piurat d ex lapſu lingue iurat/aduertẽs ſe iurare et fal/ ſum eſſe quod iurat/ non excuſak a mor tali. ſi aũt nõ aduertat ſe falſum iurare nec falſum eſſe qđ aſſerit: tunc nõ videt habere intentiõez iurãdi/ niſi ex habitu malo itroducto forte iuret. ſic cũ ds iu rat in cõi ſmone/ nõ aduertẽs quẽ inno cet/t ad ꝙd: ſed ex ꝙdã ꝓſuetudine ma/ la/aut aliq̃ ſurreptiõe iuret: tũc nõ pec/ cat mortal⁹: ſz appꝛopinãt ad mozтale.

Quarto piurat ds raro falſum ſcient ꝓfirmãdo per iuramentũ/t mozталiter peccat. vñ Tho. vbi ſup. q ille d iocoſe periurat/ nõ cuitat diuinã reuerentiã.

Quinto piurat d iurat aliqđ verũ qđ rñ credit falſuꝫ: t mozталit peccat. Rõ. qz iurãdo mẽtit t fallere inrẽdit media re iuramẽto. Exm. Mercato: hñs duo dolia vini venalia. in vno ẽ coꝛruptũ vi nũ: t in alio ſanũ: ſed in caſu trãſponũt vaſa illa: t i d eſt vinũ ſanũ/iurat ibi cẽ vinũ ſanũ/credẽs q ſit coꝛruptũ. Ecce vez iurat: tũ piurus eſt: qz nõ ſic credit t ſic mẽtit. vñ Aug. hoies inãt lingua reos nõ faẽ: ſed mẽs. Sexto piurat d dubitat an ſit vez qđ iurat: dicẽs ſe ſci/ re qđ vez ſit. q ſi ex dlibatõe faciat mor talit peccat. Ideo dr ſaluaꝛ Mat. v. Sit ſmo vr eſt eſt: nõ nõ: qđ ãt ampli⁹ ẽ a malo eſt. Septio piurat d falſum iu rat qđ credit eſſe vez: nõ tñ tam grauiter peccat ſic ãntus: ex d iſte non inrende/ bat fallere ſic ãntus: nõ tñ eſt a petõ im munis. Quia vt dr ſctus Bonauẽ. ſup iij. di. xxxix. q cꝭis tal nõ ꝓtenat ꝓpria te adducẽdo eã in teſtiõm falſitatꝭ: con tẽnit tñ ex ipa temeritate. Ideo eĩ no men dei tribile eſt z veneracõdũ. q null⁹ pz ipm in teſtimonio aſſumere / niſi ſit

De ſecūdo precepto

certus de ꝑiurate dicti ſui: tō ꝓpus ꝺz bñ inuestigare an ira eſt vt ꝺt/vel nō. quia ignorantia in talib⁹ non excusat a toto.

Octauo ꝑiurat q̄ iuramento ꝓmittit aliq̄d ſe facturū: quod tñ credit ſe nullo mō ꝓficere poſſe. Epēpli gra. Petr⁹ obligat Joānī. c. floze. t iurat ſe cras reſtituere: qō tñ credit ſe nō poſſe facer. Et talis ꝑiurus eſt. q; ſm Hoſtien. firmat mendaciū iuramēto. Nono ꝓingit aliquē iurare q̄ nō deliberat nec de dicto/nec de iuramēto: ſed ex q̄dam ſurreptione. ſic venialr peccat. Si aūt deliberat de dicto: ſed nō de iuramēto. tale pctm̄ appꝛopinq̄t ad mozrale/t eſt piculoſuz. Si ꝙo iurat q̄s ex ꝙſuetudine: eſt pctm̄ mozrale. Et q̄d cogitāt illi q̄ inter tria ꝺba dicūt. deus ſcit. deus ita me adiuuet. ad fidē meā dico. oīmꝑorens deus ſcit tē. Si q̄ris vtrū peccēt vꝛo/aut fili/vel ſeruſ/aut ancille timoꝛe dñoꝝ qñ ꝑiurant. Dōm q̄ oēs tales peccāt mozraliter: eriā ſi vſq; ad ſanguinis effuſionem verberarenr. Quia ꝺt dñs Mat. v. Nolite timere eos q̄ occidūt coꝛpus: aīam aūt nō poſſunt occidere: ſed cū timete q̄ pōt aiam t coꝛpus ꝺdere in gehēnam. Jdeoq; admonēdi valde ſūt fi deles vt caueāt ſe a iuramēto/nō ſolum ſolēni: ſed eriā in cōi loq̄la. ita q̄ nec timoꝛe/nec amoꝛe falſum iurēt: ſz t neq; verū ſine vrgēte neēcitate / vel euidenti vtilitate. Si ꝺi. q̄re rūt eccīa ſtatuit vt iuret q̄s ſup crucē ſancta/vel euāgeliū. Rñdet Jo. Nider in ꝑceptorio ſcōo p̄/cepto: q̄ eccl'ia h̄ ſtatuit ꝓpt̄ tres rōnes. Prio. vt iurās timeat eo magꝭ falſitatē ꝺicere ex h̄ q̄ ſibi ad memoꝛiā reducit/ briſicīū redeptionis nr̄e factū p chr̄m. Scōo. vt magis recoꝛdet ſe iuraſſe: et ſciat plurib⁹ ꝙſtare. Tertio vt ex h̄ appꝛ/pareat/ q̄ oīno deliberate iurauit: vt poſtea ſe excuſare nullaren⁹ poſſet. O lingua maligna:o mens iniq:o gens p/fida:q̄ nō rimet dñi dei ſui nomē ꝑiurare non ſolū in neceſſitate:ſed eriā in falſitate. an cogitat q̄ ꝺs ſit cecus/vl ſurdus: vt nō ꝺideat ſuā puerſam aīaz: aut nō audiat ſuū iuramentū: abſit h̄ a deo viuo t vero. Dc q̄ ꝑs. Qui fingit coꝛ ñ itelligeꝛ: aut q̄ fingit oclos nō ꝙſiderat ac ſi ꝺicat. Reuera itelligit t ꝙſiderat: qꝛ oīa nuda t apta ſt oclis illi⁹. Heb. iiij. Sic em̄ iurās eſt ſic cecus coā multitudine turpitudinē opando: ex q̄ ipſe nō ꝺidet: nō verek. cū tñ alij ipm̄ ꝺideāt t abhoꝛrēt. Sic ꝺidet ꝺs malitiā hoīz. ꝺidet b. ꝓgo. ꝺident ſcrī t angeli. Jdeo de his ſtatim reclamabūt ad deū ꝺicentes. Vindica dñe deus oīpotēs. Tertiū ſalutare documētū ꝺeclarem⁹ periurij nociui puniꝛem. Nam periurij triplici pena puniunk: ſcz

Primo pena canonica

Secūdo pena iudiciaria

Tertio pena vltione diuina.

Prio ꝺixi q̄ ꝑiuri puniunk canonica pena. qꝛ ſm canones nō minoꝛ pena debz eis ꝓponi / ſic ꝓo homicidio volūtario. Vñ ꝺz vj. q. j. Quicūq; ſciēs ſe ꝑiurauerit. xl. ꝺies in pane t aq̄/t ſeptē ſeq̄ntes āños penitreat: t nūq̄ ſit ſine pnia: t nunq̄ in teſtimoniū recipiak: coꝛonez tū poſt ꝺo accipiat. i. poſt. vij. āños. Et ſi accuſatus q̄uicūk de q̄ꝺabīk. ꝺi. xxv. §. criminis. Scōo ꝑiuri puniunk pena iudiciaria: qꝛ ipi ſunt infames. vj. q. j. infames. et ca. q̄cunq; t. xxij. q. iij. Si q̄s ꝓiūctus. Et quōcūq; penitreat ſp eſt ifamis: t nō admittik ad teſtimoniū. vt habek extra. ō teſtib⁹. Teſtimoniū. Rōhui⁹ eſt. qꝛ q̄ ſek ꝑiurat/ꝑſumik q̄ iterū ſik cōmitrere nō verek. Tertio pena q̄ ꝑiuri puniunk vltione ꝺiuina. Nā. j. Re. habek q̄ Saul pcuſſit Gabaonitas/q̄ꝭ bus iurauerāt ꝑfilij iſrl: ꝙpt̄ hoc nō ē pluuia data trib⁹ ānis. Et randē Dauid a dño fuit reſpōſuz q̄ illa fuit cā: ꝙpterea Dauid oēs ſuſpēdi fec de domo Saul: excepto Miſiboſeck. qꝛ pr̄i illi⁹ Jonathe iurauerat. vñ poſtea dñs placat⁹ ꝺedit pluuiā. De h̄ refert Vincen. in ſpe. moꝛaliū. li. iij. pte. vij. ꝺiſ. viij. q̄ ſk q̄ꝺaz fontes in p̄ib⁹ vltramarinis q̄ fures arguunk ſic: q̄ ſi ſuſpecti de furto iurauerint t ꝑiurauerit: bibentes de illis execank. Et Oꝛoſius refert in geſtis Romanoꝝ li. v. q̄ cū Romani miſſent legatos ad ꝑles gētes/t recepiſſent eos i pace: t data fide pacē firmaſſent: ſubito ꝓditioſe in eos irruētes ipos oēs occiderunt. Et factū eſt ꝺiuina vltione in

De secūdo precepto

dereſtationē periurij/ ꝙ panis fractus apud aliq̄s per fracturas ſanguiné ma debat. Aialia quoq; domeſticata cum balatu ac mugitu fugiētes ad ſiluas et mōtes: ab hoibus diſceſſerunt. Canes cū latrantib⁹ idem fecerūt oberrātes ad modū lupoꝝ. Dicti ꝙ populi a Lucio Pōpeio victi occiſi ſunt cum imperatore eoꝝ: exceptis q̄ttuor milib⁹/ qui iugum moris peretes: vindictā tñ dei non euaſerūt. qz cōgelati ad modū lapidū obrigueruīt imobiles facti/ q̄ ſtantes videbant viui: iam ab eis oculis eoꝝ z dentib⁹ cadentib⁹. O ꝺus iuſte. O creator ſumme. O deniq; ylroꝝ iuratoꝝ iniq̄: q̄d facies iſtis tuis chriſtianis pro periurio. ſi ſic vindicas in paganis: O igit filij hoim mēdaces. O periuri fallaces: nōne videtz ꝙ q̄ aſſuetus eſt periurio/ quō ꝺus iuſtus adhuc in p̄ſenti vita punit. Quidam amiſit oculū. q̄dam ſurdus factꝰ. q̄dam paralitricus. q̄dā filius orbatus. q̄dā depauperatus. Et inſup pūituri eritis eterno cruciatu die ac nocte in ſeculoꝝ. Audiant z illi q̄ alios faciunt periurare: qō ſcribit. xxij. q. iij. Si q̄s in quit/ quicrus fuerit/ alios ad falſa teſtimonia vel periuria traxiſſe: vl quacunq; pecunie coꝛruptiōe ſollicitaſſe: ipe q̄de vsq; ad extrū vite nō cōmunicet: intelligē niſi ſit p̄ſona publica/ q̄ p̄t cogere ad iurādū: imo nō ipe/ ſed illi⁹ aduerſarij⁹: vel potiꝰ ipa lex. Deb legit exm̄ ifra.

Sermo. x.

On aſſumes

nomē dei tui in vanū: nō em̄ hēbit dñs cū inſontē q̄ aſſumpſerit nomen eius fruſtra. Exo. xx. cap. Hoc ſiq̄dez p̄ceptū dei ordinat hoiem ad reuerētiā ſūme ꝓiratis. ideo phibetur hic vanū iurare. Juramēto em̄ nomen dei in teſtimoniū locutiōis aſſumitur: z tō cū vane iurat/ nomē dei i vanū aſſumit: z p̄ ſūma ꝓitas ꝓrenit. Circa q̄ ſciēdū ꝙ nomē dei dupl'r ſumit. ſ.

Primo in bonum.

Secundo in vanum.

¶ Primo inquā nomē dei ſumit in bonū. Et hoc tripl'r: yiz. Primo ad efficiendū. vt in ſacramēt⁹. ſic in baptiſmo dicit. Baptizo te in noīe p̄tis ꝛc. vbi baptizans baptizatū efficit filiū dei. Joā. j. Quotq̄t aūt receperūt eū: dedit eis poteſtatē filios dei fieri. Secōo nomē dei noiat in bonū ad p̄mittendū. vt cū aliquis iurat/ vl vouet ire ad ſcm̄ Petrū: vl intrare religionē. Tertio nomē dei ſumit in bonuz ad exp̄mendū. vt cū q̄s loquit verū cū iuramēto z licitū. Secundo aūt modo nomē dei aſſumit i vanum tripl'r ſm̄ Alex. de Ales. iij. parte ſūme, q. xxv. ſecz coꝛde: oꝛe: et ope. Primo etiā nomē dei altiſſimi ſumit in vanū coꝛde: ſic a paganis. qz quē credūt deū vane credūt: eo ꝙ ille nō ſit verus deꝰ. Silr ab hereticꝭ z falſis chriſtianis: q̄z verū deū credāt: non tñ ſic deus verus vult. g̃ vane z ſine fructu aſſumūt illi in coꝛde nomē di. De q̄b ps. Coꝛ coꝛ vanum eſt. Secōo nomē dei aſſumūt in vanum oꝛe. ſic periurando: votū frangēdo: blaſphemādo: maledicēdo: vane p̄dicādo: z in fructuoſe oꝛādo. De periurio dicitur Leuit. xix. Non periurabis in nomine meo. De voto ꝙ Deut. xxiij. Dō ſed egreſſum eſt de labijs tuis obſeruabis: et facies ſic. p̄miſiſti dño deo tuo. De blaſphemia aūt ꝙerit dñs Eſa. lij. dicēs. Tota die nomen meū blaſphemat. De p̄dicatione ꝙ dicit in die iudicij: put dr dñs Mat. vij. Nōne in noīe tuo ꝓpheтauim⁹: ſed qz vana intētione. ideo ſubdidit ibidē di. Amē dico vob: neſcio vos. De oꝛde in q̄ in vanū nomen dñi aſſumit dicit Mat. xv. Popl's hic labijs me honoꝛat: coꝛ aūt eoꝝ lōge ē a me.

Tertio inſup nomē dei aſſumit in vanum ope: mala intentione/ facto/ vel in peccato moꝛtali acto: ſicut facit̄ hippocrite z pcr̄ices: q̄ nō intuitu dei/ vel ene retributionis faciūt bona. vt in futuro: ſed vt hic recipiant mercedē. Quib⁹ dr dñs illud Mat. vj. Amen dico vob receperūt mercedē ſuā. Et ideo q̄ vult hoc dei ſcōm̄ p̄ceptū obſuare ſalubriter debet coꝛde oꝛe/ z opere cum reuerētia nomen dñi aſſumere: p eo ꝙ dñaꝛ mūdi ſub pena eterne dānationis phibuit dī. Non aſſumes nomē dei tui in vanū. In q̄bus q̄dem verbis duo ſpēal'r inſi-

nuank saluris documẽta (gra dei) de-
claranda. scz

Primũ iuramenti debiti declaratio.
ibi. Non assumes nomen ꝛc.

Secundũ periurij illicite detestatio.
ibi. Non em habebit dns ꝛc.

Primũ documentũ saluꝫ dixi ex ꝑbis
thematis declarandũ iuramẽti debiti
declarandũ: cũ dr. Non assumes nomẽ
dei tui in vanũ. Nõ qdẽ nomẽ dei assu-
mitur frequenter in ꝓiuratione: voti fra-
ctione: blasphematione: z maledictione.
Proprerea iuramẽtũ possumus decla-
rare tripliciter. scz.

Primo diffinitione.

Secundo diuisione.

Tertio assimilatione.

Prio nã ꝙ iuramentũ bñ possumus de
clarare diffinitione. Diffinit em sic fm
Aug. Jurare est testem deũ inuocare.

X Hã dr idẽ in ser. de ꝓiurio. Quid ẽ
iurare ꝙ deũ: nisi testẽ mihi ds: Sic
em dr apls Heb. vj. Juramẽtũ ad ꝓfir
matiõem ordinat. Cõfirmatio aũt fit ꝓ
rõnem q̃ ꝓcedit ex aliq̃ natura lr naz
q̃ sunt infallibilr ꝑa. Sz qr ꝓticularia
hoim fcã z ꝓtingẽtia nõ ꝑnt ꝓ rõem ne
cessaria ꝓfirmari. Et iõ ea q̃ dñr de eis
solẽt cõfirmari ꝙ testes: humanũ aũt te
stimoniũ nõ est sufficiens ad cõfirman
dum hmõi. Tũ ꝓpt defectũ ꝓvitatis hu
manẽ: qr plimi hoim in mendaciũ labũ
tur. ps. Dis hõ mẽdax. Tũ ꝓpter defe
ctũ cognitiõis hũane: qr hoies nõ posꝫ
sunt cognscere secreta cordiũ: nec ꝓtingẽ
tia multa: nec etiã absentia: de q̃bꝫ ho-
mies loquũt. Et iõ vr de his certitudo
habeat/ nec aũt cordiũ fuit recurrere ad diuiꝫ
nũ testimoniũ. qz ds nec mẽtiri põt: nec
aliq̃d eũ latet. Cũ aũt deũ q̃s in testez
assumit: dr. Deus scit. cũc si ira non est:
deũ q̃tũ in se est oñdit mẽdacẽ z insciũ.
scil dicat. si ira non est. deus non vult/
nec cognscit ꝓvitarẽ: vel potius sic dat iu-
rans intelligere. Deus scit. i. sic vez est
ꝙ ds h scit: z põr punire si aliter essz.
Et iõ assumere deũ in testez dr iurare.
qr h̃ qi pro iure introductũ est: vt qõ sub
inuocatõe diuini testimonij dr/ ꝙ voto
habeat. Et ꝓpter hm Goff. z Ray. Ju
ramẽtũ est affirmatio vl negatio de ali
q̃ sacre rei attestatione firmata. Circa
qõ querunt tria: scz

Primũ vtrũ liceat per deũ iurare.

Scõm vtr ꝙ deũ iurare sit apperẽdũ.

Tertiũ vtr ꝙ creaturas sit licitũ iu-
Primũ dixi qõ q̃rit est. vtr lice (rare.
at ꝙ deũ iurare: Et vr ꝙ nõ. qz dr sala
tor Matt. v. Ego dico vob non iurare
omo: sz sit fmo vester est est: nõ non: qõ
aũt amplꝰ est a malo est. z Jac. v. An-
te omia frẽs mei nolite iurare. Rũdet
fm Astexa. in sũma. li. j. ti. xvij. q. iij. q
qdã hereticj. s. Manichei dixerũt oẽ iu-
ramentũ ee illicitũ: nõ fm iuramẽtũ fa-
ctũ p creaturã: sed etiã factũ p deũ. Et
occasiõe errozis sumpserũt ex ꝑmissis
dñi saluatoris/ z eiꝰ apli ꝓbis: qz nescie
rũt distiguere q̃ aliũ sensuz fac negato
ꝓposita vli signo. aliũ ꝓposita: qr ꝑ-
posita eq̃pollere facit ꝓticlari negatie:
proposita ꝓ suo ꝓtio. i. vli negatiue.
Vñ chrs nõ dixit oino nõ iurabitz: sed
dixit: nõ iurabitz oino. Jõ non ꝓhibuit
oẽm iuratõez: fz ꝓhibuit ne iurarek omi
mõ: z sine oi cã. Hic Aug. li. de mẽda-
cio. Hoc inqt tõ dicrũ est: ne iurãdo ad
facilitatẽ iurãdi veniak: z ex facilitate
ad ꝓsuetudinẽ: z ex ꝓsuetudie in periurij
decidak. Et idcirco dixit salua. Sit ser
mo vester est est: nõ nõ. i. affirmatio vel
negatõ q̃ est i corde: illa ẽt sit i ore. Sz
qr hoim malitia crescẽte nõ credik simꝫ
plici assertiõi. iõ adiũgit. qõ ãpliꝰ est a
malo ẽ. nõ. s. culpe: sed pene. nõ iurãtiũ
sz iuramẽtũ exigẽtiũ. Nam icredulitas
hmõi magz ẽ pena q̃ culpa. Vñ ñ dixit
chrs ꝙ iurare sit malũ: sz ait a malo est.
Et iõ ex cã rõnabili lz iurare ꝙ deũ. vñ
dr Deut. vj. Dñm deũ tuũ timeb: z il.
soli ser. ac ꝙ nomẽ illiꝰ iurab. z ps. Ju-
ra. do. z nõ pe. eũ. Jmmo ẽt ꝑcepit iu-
ramẽtũ ꝙ deũ in veri testõ Leuit. x. di.
Reddes dño iuramenta tua. Qõ tra-
crãs Augu. li. de ꝓb apli ait. Si ꝑmi
eẽt iuratio: ñ diceres i lege: reddes dño
iuramẽta tua. Reddimꝰ aute iuramẽta
dño qñ iuramꝰ ꝙ deũ. Scõm deniq̃
q̃rit. vtr iurar ꝙ deũ sit apperẽdũ. Rñ
fz Rich. sub tali distictiõe: q̃ qdã actꝰ
sẽ q̃ in se includit ordinẽ rõis / siue legi
etne. vt diligere deũ ꝓpt se z sup oia. et

De ſecūdo ꝓcepto

aſſentire ꝓme ꝑtrari ꝓp̄t ſe. z iſti actꝰ nū ꝯ pūt eē mali: ꝫ ſp̄ boi. Jō ſt licit z ap̄ peredi ſimplr. Quidā ꝯo actꝰ in ſe icludūt aliqđ ꝯriū legꝫ eſne. vt deū odire z adulrerari. Et hi actꝰ nō pūt eē boni: ꝫ ſimplr mali: ſō illicit z fugiēdi. Quidā inſup actꝰ ſt̄ q̄ in ſe icludūt ordinē legis eſne qñq. aliqñ āt ꝯriū includūr: z tale ē iuramētū. ſō qñq ē licitū z apperēdū: qñq ꝯo ē illicitū z nō apperendū. Et ſō dñs aliqñ induc ad iurādū ꝑ deū. vt reuocet a iuramto idoloꝝ di. Reddes domio iuramēta tua. Aliqñ ꝯo retrahit a iuramto vt oñdat ꝑuriū eē fugiēdū di. Ego āt dico voḃ ñ iurare oino. Jccirco iuramētū ꝑ deū ſimplr nō eſt apperēdū z freq̄ntādū trāq̄ vrile ſimplr et bonū: ꝫ trāq̄ alicui ncārie ſubuenīēdū. Jō dr Eccl. xxxiij. Vtr mltū iurās implebit iniq̄tate. Et Aug. li. ꝯ mēdaciū. Prece ptū inq̄t de phibitiōe iuramēti ad ḃ eſt poſitū: vt q̄ſtū eſt i te nō affectes: nec q̄ ſi ꝑ bono cū delectatōe aliq̄ appetas iuſ iurandū. Propt ḃ Jac. v. dr. Nolite iurare. oñdens nō trm eē virādū iuramtū ſine cā: ꝫ etiā affectū. vñ iuramētū nō ē efficax/niſi fuerit coactū. O igit̄ chr̄ia ni ſub dei veri lege viuētes. O dño do celi famulari cupientes. O deniq̄ ad eā virā ꝑ viam mādatoꝝ dei ꝓperātes: Cur nō cohibēmꝰ linguas vras a iuramēto. Cur ꝑſumimꝰ dei altiſſimi nomē inuanū aſſumere: Cur ſine cā legitima rotiēs iuramꝰ di. Deꝰ ſcit: vt̄ ds meꝰ ſcit: vt̄ dñs meꝰ. Jnſup filios vros cur non caſtigamꝰ de hmōi nefanda ꝓſuetudine: Vere vere pibimꝰ: niſi vos emēdauerimꝰ z nomē altiſſimi i maloꝝ reuerētia haḃuerimꝰ. noſtis ne q̄ phibuit: Non aſſumes nomē dei inuanū. ipe pfecto eſt ds deoꝝ oipotēs. Dicꝫ em: ſcit. Scit certe z bñ ſcit quō te ꝑdat. Sꝫ videte demonis aſtutiam quō decipit aliq̄s. Quidā nō noīant deū: ſed loco illiꝰ dicūt oipotens ſcit. vt̄ creatoꝛ meꝰ ſcit. z q̄s eſt illi le niſi ds: Rogo igit̄ vos boni dei omi potētis diſcipli ob amoꝛē dñatoꝛis celi ne credat illis q̄ multū iurāt/z ſine cā. ſed ipos coꝛripiat/ranq̄ emēdatiōe di gnos. Jnſup rogo itē vt filios caſtige ꝫ/deū dulce ſine cā noiantes. Tertiū q̄ ꝯrik. vtr ꝑ creaturā ſit licitū iurare: Rñr ſm s. Bonauē. q̄ iuramētū dupl̄r hz fieri. Quoddā ꝑ imꝑcatōez. vt cū dr Jta viuat filiꝰ meꝰ: vl̄ ira dei mihi ds ſanitate. Et ſm hāc formā iurādi creatura ad teſtificādū nō inuocat: ꝫ poriꝰ ipi creatoꝛi pīgrat. Si dicas. Tñ omis creatura eſt dei: z quō ꝑt q̄s do ſuā creaturā oppignerare: Rñr q̄ licꝫ ois creatura ſit dei: tñ bonū ſeu ſolaciū creature ſue ds nob ꝓceſſit. z ḃ itē deo poſſumus oppignerare. Tñ ḃ gen⁹ iuramēti ſm Aug. eſt ꝑſuaſſimū. Alio mō iuramtū fit ꝑ ipius ꝑtatis teſtimoniū z inuocationē. vt q̄ aliq̄s iurat per aliquē vt ipm inuocet in teſtē. Dupl̄r aūt ꝑt creatura teſtimoniū inuocari. Vno mō ꝫ ſe. z ḃ nō licꝫ: q̄ ſi crederēt aliq̄d numinis eſſe in ea: rōne cui⁹ ꝑtas poſſit per eā ꝓfirmari. q̄ꝺ phibuit chr̄s dñs matv. di. Nolite iurare nec ꝑ celū: q̄ thꝛonus dei eſt. Prohibet etiā ne iurēt ꝑ caput/vl̄ capillos dei: ꝓp̄t quoſdā hereti cos Anthropomoꝛphitas ſic dictos: q̄ ex ruſticana ſimplicitate dixer̄t deū bñe hūana mēbra: cū tū dicat chr̄s Joā. iiij Spūs eſt ds. ꝓſona tñ filij dei chr̄s eſt ds thō. vt ḃ extra. de hereti. Cū chr̄s. Vlī q̄ iurauerit ꝑ capillū di vl̄ aliꝰ blaſphemiā dixerit ꝯ deū: ſi ſit cleric⁹ debz deponi: ſi ꝯo laic⁹/ dz anathematizari. xxij. q. j. Clericū. Jlle ꝯo q̄ iurat p chr̄i mēbra illa q̄ in aliꝰ hoib⁹ reputāt ihoneſta/peccat mortalr. Qui ꝯo iurat in mēbra chr̄i q̄ reputāt in aliꝰ ēt hōeſta: nō peccat mortalr: niſi ducat in ꝓfectu dine. Alio mō ꝑ q̄s creatura inuocare in teſtē ineꝛtū relucet in ea diuine ꝑtatis veſtigiū. Et ſic licitū ē iurare ꝑ creatura. ḃ em nihil aliud ē q̄ iurare ꝑ cuiꝰ relucet i creatura. Sic iurauit Joſeph Geñ. xlij. ꝑ ſalutē Pharaonis vl̄ ꝑncipis: q̄ ſic iurare itelligit ꝑ deū iurare: a q̄ ſal⁹ ꝑncipis ꝓſiſtit. Sit̄ licitū eſt iurare ꝑ crucē z ſcta di cuāgelia. xxij. q. v. Qui ꝑiurat. Et. xxij. q. j. Si aliq̄. Dz igit̄ q̄libz eē caut⁹ i iurādo/vl̄ reſte deū inuocādo ne diuinū infringat ꝓceptū. Nō valde timēdū ē illis q̄ nō refrenāt linguā ſuā: ꝫ ſeducūt coꝛ ſuū: ira ꝓmpte noſcendo deum ſicut lapidē vel lignum.

¶ Scdo diri q iuramētū possum⁹ de
clarare diuisiõe. Nā fm Astesa. i sum.
lib. j. ti. xvij. q. ij. Duplex est iuramen
tū. scz asserto:riū/z promisso:riū. Asserto/
riū est qñ iurat aliq̄d de pñti/vel ō pte/
rito/siue esse vel nō esse/fuisse vel non
fuisse. Iuramentū ꝓ promisso:riū est: qñ
ds iurat se aliq̄d daturꝫ vel facturū/vel
nō daturꝫ vl nō facturꝫ. Iuramentū ꝓ
fm Goff. est assertio vl negatio de aliq̄
licito possibili z honesto sacre rei arte/
statiõe firmata. Vñ iuramētū licitū dz
hꝫ tres comites. s. veritatē/iudiciū/et
iustitiā: fm Hiero. sup. xiij. c. Hiere.
di. Jurabitis dñe dñs in vitate z iudi/
cio z iustitia. Primū comitē iuramētū
debet hꝫ vitatē in ꝓscia: vt firmit scī/
ar ira esse negociū. Si ꝓ rñ credat: rñ
debet de scia: sz de credulitate iurare.
Debet eñ vitas esse z ī corde z in ore.
Scds iuramēti comes esse dz iudiciuꝫ
discretiois: vñ nō iuret leuiter: sz cū de
bita deliberatõe: vt videat si illō q ō iu
rat põt facere an nō. vl etiā nō iuret in
furia ire vl nō idoneo tpe z loco. Ter/
tius iuramēti comes est iustitia. vt scz
q̄ ds iurat sit licitū z honestū. xxij. q. j.
Ira g̃. z extra. de iureiurā. Et si chrs.
Nā si ds iurat aliq̄ malum se factuꝫ:
peccauit iurādo: sz ñ dz explere. Juxta
illud Jsiō. de sūmo bo. Jn malis inqr
pmissis rescinde fidē: z ī rurpi voto mu/
ra decretū. Et vt pdicta clarī⁹ innore/
scant/q̄ vicz iuramentū nō habeat di/
ctos comites: z ideo nō sit fuandū. Sciē
dū q̄ in. xvij. casibꝫ iuramētū nō est ser
uandū. Primo q̄ iurat q̄d est pctm mor
tale vl veniale. qz h̄ mortale pena eterna
punit. xxv. di. c. Vnū ozariū. Vñ q̄ iu/
rauit diuidere cū amicz spolia: nō tene
tur. qz dz reddere spoliato. extra de iu/
reiurā. Ea. De veniali ꝓ pcō z si non
debet pena eterna: rñ est impediriuū: vt
hō nō cito queniat ad salutē. Et ideo qui
iurauit q̄ hodie sup flue comedit vl bi/
bit. vl ociosa vba dic̄/nō est fuandū. xxv
di. c. Quat. Et dic̄ Hugo/q̄ q̄ fuat rle
turamē: ū ꝓ iuramentū peccat morta
liter. Scds casus est: qñ ds iurat q̄d
est ō pfitia euangelica: puta q̄ nō effici
ar eps vl religiosus: vl nō dat ecclesiaz.
vel nō suscipit pegrinos. vel nō muta/
ar pecuniā: z sic̄ia. Et talis iurando pec
cat mortal. qz ō scdam partē iustitie q̄
est facere bonū. sic̄ si iurasset ꝓtra pmā
prē q̄ est: declina a malo. Tertiꝰ casꝰ
qñ iurat aliq̄d qd ex se est indifferēs: rñ
meliꝰ esset facere ꝓtiū. sic̄ qñ ds iurat
q̄ nō seruabit tale in suo fuitio: vl nō lo
quet cū tali. vl q̄ nō bibit ad domū il/
lius: aut nō coquet i furno illiꝰ ꝛc. Et h̄
intelligendū est qd ds ex se iurat: qz si
queniss̄et cū aliq̄ ad tale faciendū ex ali
quo bono respectu: z ira iurasset: eēt ob
ligatus ꝛc. Quartꝰ casus est: qñ iura
mentū vergit in damnū cōtraris: puta
qñ ds iurat q̄ se subtrahet ab onere pu
blico: vel vergit in dispendiū ꝓxīe vel
alteriꝰ saluz̄ corpal. xxij. q. iij. c. j. Sic̄
q̄ iurauit stare Rome i mense Augusti
z ex iminēte infirmitate vel cōplexione
iudicaret moriturꝰ. Secus si non hꝫet
tale. qz tūc teneret ibi stare. Silr iura/
mentū nō obligat quādo cedit in mu/
tilationē. qz nemo mēbroꝝ suoꝝ ē dñs.
Quintꝰ casus: iuramētū nō obligat
qñ fit ex calore iracūdie: qz hec volūtas
nō ē discreta. Sextꝰ casus: iuramētū
nō obligat qñ est metu exterorum si aīm
se obligādi nō habuit. als fuare tenet.
Jn dubio aūt an habuit aīmū se obli/
gandi/an nō/est ꝑsumendū q̄ nō ha bu
it aīmū obligandi. Vñ q̄ iurauit redi
re ad carceres/si carcer est iniuriosus:
nō tenet redire. extra. Q. Metus causa
c. j. Secus esset si nō essz iniuriosus. qz
tenet etiāsi iminet periculū mortis. Et
etiā est ven qñ nō intēdebat se obligare
iuramēto/sz vt euadat qd idebite fuisti
nebat. Septimꝰ casus: iuramētū nō
obligat qñ res sup q̄ factū est iuramen
tū nō pdurat i eodē statu: sz venit ad ta
lem statū q̄ remerariū esset talit iura/
re. Exemplū. Jurauit ds q̄ nō efficiet
milites/vl negociator/vel q̄ tenet bo/
spitia paupīb⁹ de suis/postea venit ad
pauperiē: ita q̄ nō põt viuere nisi iura/
mentū i fringat. Silr iurauit tibi q̄ndo
eras epus/vl guardian⁹/q̄ obediū. cuz
sis depositꝰ nō teneoz. Octauꝰ casꝰ:
qñ iuramentū est ꝓtra bonos mores na
turales. puta iurauit ds q̄ nō ageret ꝑ

ꝓzoꝛ de ablatione reꝝ ſuarū:nō teneꝛ. qꝛ tale iuramentū ꝑberet occaſionē mu lieriby furandi. Siłr qñ ꝺs iurauit nō accuſare aliquē/vel nō denūciare. quia eſt ꝓra bonū aie delinquētis ꝛ charita tis .ij.q.j. Si peccauerit. Non⁹ eaſ⁹: Juramētū nō eſt ſeruandū/qñ eſt ꝓra ꝓtū vel iuramentū/vł ꝓmiſſionē priꝰ facrā.extra.de ſpō.c. Sicut ex lris. Et de iureiurā.c. Inrellecto. Decimus caſus:iuramentū nō eſt obligatoꝛium/ qñ ille cui eſt ꝓſtitū frangit fidē iurāti. Exemplū. Juro tibi dare equū ſi dederis mihi viginti.extra.de regulꝫ iuris. Frangenti fidē.fides eſt frangenda cl dē. Undecimꝰ caſus: qñ mandatum legis/vł ſuperioris vult ꝓtrariū iuramē/ to. Exemplū. Jurauī tibi dare decem. iudex ꝓcepit ne tibi dare debeā ex aliq̄ legitima cauſa:nō teneoꝛ.extra.de cen ſi.c. Significauit. Duodecimꝰ caſ⁹. Juramētū nō obligat/qñ é in ꝓiudiciū alteriꝰ. Exemplū. Canonici iurant/ꝙ ſiqs eoꝝ efficiet eps/ſuabit qđā in ꝓiu diciū epał dignitatis. Nā talis factus eps nō teneť.extra.de iureiurā.c. Sic eſt nr̄is. Siłr ſi vir iurat nō ſtare cū p/ ꝓria vxoꝛe. Terciuſdecimꝰ caſus nō obligat Juramētū rōne ipoſſibilitaꝫ. ff.de re iudi. Impoſſibiliū nulla eſt ob ligatio. Siłr nō obligat iuramētū rō/ ne neceſſitaꝫ/ac magne difficultaꝫ.extra. de iureiu.c. Querelā.ꝛ.c. Breui. Rō. qꝛ deꝰ reſpicit animū/nō manū.xxij.q. v. Si qđ inueniſti. Quartuſdecimꝰ caſus.iuramētū nō obligat qñ ꝺs ſi ba buit animū ſe obligādi cū iurauit.pu/ ta:vt ꝺs ex dolo induct⁹ iurauit. Dicit eñ Bonauē. Q, vniuerſałr ñ obligat iuramētū ſi animū obligādi nō habuit Debet tñ indēnitati ꝓximi ſatiſfacere ſi doloſe decepit eū. Quintuſdecimꝰ caſus. Juramētū nō obligat qñ cōmu/ tak in meliꝰ: pſertim qñ vtriq; repleri nō poterit.extra.ō iureiu.c. Peruenit. Exemplū. Juraui ꝺs viſitare loca ſan cte terre.ꝛ iterim igredi religionē:nō teneť de iuramēto. Sextuſdecimꝰ ca ſus.nō obligat iuramentū circa ca que ſubdunt prāri alteriꝰ. Exemplū. Uxoꝛ vel monachꝰ/aut fuus iurauit pegrina tionē/aut abſtinentiā:ſi nō pūt imple/ re ſi illis ꝺicit a viro vł ꝑlato. Deci muſſeptimꝰ caſus.iuramentū nō tenet qñ ꝺs iurat icaute/ꝛ ꝓpt aliquā necita/ tē iplere nō pōt.xxv.di.c. Alias ea de/ mū. Exemplū de mr̄e/q̄ iurauit filium ꝑberare:ꝛ hmōi.qꝛ hoc videť veniale.

Decimuſoctauꝰ. Juramētū nō tenet qñ in aliq̄ cōitate ꝑdeceſſoꝛes fecerunt iuramenta de ſuis ſucceſſoꝛib⁹. qꝛ talia ſucceſſoꝛes nō teneńť fuare ſub pena p iurij.qꝛ obligatio iuramēti eſt ꝑſonalis ex ꝓte iurātis:ſi nō extēdit ad ſucceſſo res ꝙntū ad ꝓiurū.licz teneāť ipm ſer uare.extra.de iureiurā.c. Ueritaꝫ. O deꝰ altiſſime. O dñatoꝛ eąſſime/reſpi ce de ſede maieſtaꝫ tuę:ꝛ vide q̄ m̄lti aſſumūt diuinū nomē tuū in vanū plus q̄ gentiles:dicq deꝰ iō iſtituit iuramē tū/vt hoies fallāt p illud. O blaſphe/ mū os. O lingua coinq̄nata. O verbū temerariū ꝛ maledictum.tu maledicte vis locari cū deo tuo. Exiſtimas iniq̄/ q̄ erit ſiłis tui. Arguet ꝓfecto te ꝛ ſta/ ruet ꝺ faciē tuā:dicēte ꝑs. Quare in/ q̄t tu aſſumis teſtamētū meū p os tuū. Nō debes iocari cū trib⁹ bis: vicz cum deo/cū ſcris/ꝛ cū natura gꝛia.ſz poti⁹ debes cuſtodire os tuū a iuramēto iuti li.qꝛ q̄ cuſtodit os ſuū/cuſtodit aiaz ſuā a ꝓculo. Jac. j. Qui ſe putat religioſū id ē chēianū.ñ refrenās liguā ſuā:hᵇ va na ē religio.qꝛ ꝙb ū deꝰ vane aſſumit:ꝛ ſic ꝓceptū ꝺi ifringit. Ꝟ Tertio in/ ſup iuramētū poſſum⁹ ꝺclarare aſſimi latiōe. Nā iurās aſſimilať deſparo ꝛ ſe occidere volēti:q̄ funē ponit i collum ꝛ rogat aliū vt ipm ſuſpēdat.qñ ille dic. Sic oīs ꝓiurās obligat ſe.exceptz ꝑdi/ ctis caſib⁹:ꝛ funē diabolo dat qñ ipe in fringit/tūc ipm iuguler. Et ꝺs iurantē eruet de laqo diaboli. Rūder.s. Tho.

Q, illud qđ ꝓmittit ſub iuramento. aut eſt manifeſtū pctm/tūc fuari nō ꝺz aut ē maiorz boni ipeditiuū:vt cū quis iurat ſe nō itraturꝫ religionē.ꝛ tūc ertā fuari licz ꝛ nō fuari. aut iuratū ē dubiū vtrū ſit licitū aut illicitū.ꝛ in h eps ꝑ diſpēſare/aut mālfeſte licitū ꝛ vtile.et tūc ſol⁹ papa pōt diſpēſare vł cōmuta/ re in aliud melꝰ bonū. Sz o tu paro/

chlanciſathanc ꝗs diſpẽſauit tecũ: vt li
citũ iuramẽtũ a te factũ violares ⁊ in
fringeres. Nõ certe dc⁹/non papa/non
eps/nõ ꝓfeſſor. Iꝫ tu⁹ plat⁹ cui defuis
recũ diſpẽſauit ⁊ tibi ſuaſit iuramentũ
mutuare autoritate illi⁹ ꝗ rãdẽ tuũ iu
ramẽtũ cõmutabit eẽna mozte. O eter
no ve. eẽno bo. eẽno dentiũ ſtridoze. eẽ
nõ eiulatu. eẽna blaſphemia dei tui et
diaboli. Scõm ex pmiſſis rheatꝫ ver
bis iſinuaꝫ declarandũ: piurij illicitũ
reſtatio cũ dc⁹. Nõ em̃ hẽbit dñs iſon
tẽ ꝗ aſſumpſerit nomẽ eⁱ⁹ fruſtra. De h̃
legit̃ exemplũ infra.

Sermo. xj.

Non aſſumes

nomẽ dei tui ivanũ. Exo. xx.
In h̃ nãꝫ ꝓcepto gl'ioſ⁹ de⁹
ſub pẽa eẽne mozꝫ ꝓhibuit ne ꝗs ſuum
ſcrifſimũ nomẽ ivanũ ꝑſumat accipere
Sz pctõzes aut qz ſũt ifidi: nõ credẽtes
futurã penã ⁊ ſacrã ſcpturã. aut qz ſũt
obſtinati/nõ curãtes ꝺ deo/ꝺ ſalute/ꝺ
ꝓceptꝫ. iõ venerãdũ dei nomẽ irreuerẽ
ter aſſumũt i piurio ⁊ i voti fractione.
qõ ꝺdẽ votũ ẽ deo valde gr̃ũ. Er opus
bonũ factũ ex voto ẽ laudabili⁹ ⁊ magꝫ
meritoziũ ꝙ factũ ſine voto. Oõp bat
ſcrũs Tho. ij. ij. q. lxxxviij. ꝯplici rõe. ſ.

Primo rõne religioꝭ.

Scõo rõne ſubiectioꝭ.

Tertio rõne firmatioꝭ.

A Primo dixi ꝙ bonũ op⁹ factũ ex vo
to ẽ deo gr̃i⁹: laudabili⁹ ⁊ magꝫ merito
riũ rõne religioꝭ. Vouere em̃ ẽ act⁹ la
trie ſiue religioſitatꝫ ꝙ ptiet ad diuinũ
cultũ. iõ ẽ ꝓtus nobiliꝭ inꝰ ſtutes mo
rales, ꝓ ea actus de genere bonoꝝ vt
abſtinere/ꝓtinere/pegrinari ⁊c. qui ex
voto fiũt meliozes ſũt. Rõ ẽ. qz ſic iã p
rinebũt ad diuinũ cultũ: qſi qdã ſacrifi
cia. vñ Aug. li. de ꝙgini. ꝺr. ꝙ neqꝫ ipa
ꝙginitas qz ꝙgitas ẽ. Iꝫ qz deo dicata ẽ
honozat. Scõo ꝗs bonũ op⁹ factũ ex
voto ẽ meli⁹ rõne ſubiectioꝭ. Votũ ei
facies ꝺ aliq̃ bono ope ꝺo magꝫ ſe ſub
ijcit q̃ ille ꝙ ſine voto ꝓſſet op⁹ fac. Nã
ſe ꝺo ſubijcit ñ ſolũ qntũ ad actũ: ſz ẽt qn
tũ ad prãtẽ. qz ꝺ cetero aliꝺ nõ ꝑt face
re. Jõ Ank. li. de ſilĩ. ponit exm̃ ꝙ arbo
re. pl⁹ inqt dat ille: ꝙ dat dño fructũ cũ
arboze: q̃ ille ꝙ dat fructũ ſine arboze.
Sic ꝙ facẽ bonũ opus ex voto: q̃ ñ ex
voto. Tertio bonũ op⁹ ex voto factũ
eſt meli⁹ rõne firmatioꝭ. Qz ꝙ votum
volũtas imobilt'r firmaꝫ i bonũ. Bonũ
ꝺo op⁹ deo tãto ẽ gr̃i⁹ qnto ex firmioꝛi
volũtate ꝓedit. qꝺ ꝺclarat de⁹ ex hoc.
Qz religioſis maioꝛẽ dat gr̃az: ꝙ ex vo
to bonũ facilt̃. q̃ ſecularibus qui ſi
ne voto faciũt. Jõ ps. ad h̃ hortaꝫ dc.
Vouete ⁊ reddite dño ꝺo vẽ glo. Vo
uere ẽ voluntatis: ſed reddere neẽitaꝫ
Quare vouere ⁊ ñ reddere ẽ nomẽ dei
ivanũ aſſumere. qz ꝓtẽnere. qꝺ ꝓhibuit
dñs dc. Nõ aſſũes nomẽ dei tui ivanũ.
Vñ i pñti ſmone ꝺ voto (gr̃a dei) duo
notem⁹ documẽta ſalutaria. ſcz

Prio ipi⁹ voti declarationẽ.

Scõo ipi⁹ voti diſpenſationẽ.

B Primũ ita ꝗ documẽtũ ꝺ voto dc
xi norãdũ ipi⁹ voti declarationẽ. Qꝺ
ꝺdẽ votũ triplr põt ꝺclarari. ſcz

Primo diffinitione.

Scõo diuiſione.

Tertio ſimilitudine.

Prio votũ pt ꝺclarari diffinitõe. Nam
ſm Ray. i. ſũ. votũ ſic diffinit. Votũ ẽ
alic⁹ boni cũ ꝺlibatiõe ꝺo facta, pmiſ
ſio. ſm ꝺo Rich. i. tiij. di. xxxviij. ar. iij.
q. ij. ſic diffinit. Votũ ẽ boni ſuperogã
tis, pmiſſio ꝺo facta, ꝙ bonũ fine ex de
liberatõe firmata. Prio c⁹ ꝺclaratioe ẽ
aduertẽdũ, ꝙ dc⁹ norant⁹ bõi ſuperogãꝫ
qz i voto ꝺ re neẽaria ad ſalutẽ ñ, ꝑpe in
uenit rõ voti. Rõ ẽ: qz licz nra oia ꝺñi
ꝺi ſint. iuxta illꝺ. j. Paral. vlt. oia mea
tua ſt. ⁊ q̃ ꝺ manu tua accepim⁹/ꝺdim⁹
tibi. Tñ pi⁹ de⁹ i aliqꝺ obligauit. pu
ra ꝓceptꝫ. ⁊ i aljs liberauit vt faciam⁹
ſm ꝙ volum⁹. ⁊ ꝺ his poſſũ⁹ ꝺo votũ fa
cere: ⁊ nos illi ſpeal'r obligare. nõ ãt de
ꝓceptꝫ qꝺ ſua maieſtas obligauit. Vñ
illi ꝗ vouẽt/ꝙ ſp feſta colũt/vl' pentes
honozãt/vl' ñ furanⁱ: eſtimãt ꝙ magnũ
ꝺd faciũt. cũ tñ ad t'le votũ tenebank.
Vlextñ ſi p⁹ hmõi votũ trãſgrediãt g̃ꝫ
ui⁹ peccãt. Nã ⁊ ipe nouit q̃ndaꝫ ꝺ vo
uit ꝙ vſꝗ ãnũ caſtitate ſuarer: ⁊ cũ mi
hi diciſſer h̃: qſiui ab eo ꝺi. ⁊ ãno trãſ
acto ꝺd facies. Et ille. neſcio iqt ſi poſt

De secundo precepto

modū valeo ꝓtinenter viuere. Et dixi ego. scio q ex q̄ es in sacris si firmū ꝓpo situ ꝓtinendi nō habeas: z nisi ꝓtineas ex nali⁹ dānaber⁹. Ad scō notanter p missio deo facta ad differētiā ꝓmissioīs facte hoi q̄ nō ꝓprie hz rōnez voti. Ad tertio ꝓp⁹ bonū finē ad excludēdū vota q̄ fiūt ꝓp⁹ malū finē. pura cum yroz vo uet se ic̄iunaturā vt moziat⁹ ei⁹ spōsus. qō nō dz votū: hz machinatio ad mozte. Ad q̄rto deliberatiōe firmata ad exclu dendū vota q̄ fiūt surreptiōe z sine de liberatiōe: sic̄ faciūt i angustijs ꝓstitu ti. pura mlieres i pru. z i alijs. q̄si deli berassent ñ vouissent. Et h̄ pōt ppēdi ex h̄ q̄ q̄n trāsacto piculo fūt statim ma le ꝓnti se r̄ke votū emisisse. Sec⁹ q̄n deliberare vouēt vt piculū euadāt. Et cū ꝓmū occurrit i mentē votū firmant: rūc obligant. Et q: difficile ē discerne re: vtrū r̄ke votū fit mēte deliberata vl nō: sp ē formidolosus nō iplere. Vl ñ il la deliberatio tpis q̄ sufficeret ad obli gandū se diabolo p aliq̄d mortale pec catū: ad obligādū se do p votū sufficit.

Sz diceres: ds pōt vouere an oēs ho mines. vl si nō oēs. d pñt z d nō: Rñ q̄libet q̄ est sane mētis. z sui iuris q̄ ad illud q̄ vouet z nō phibit⁹ a iure. Ex q̄b itelligere possum⁹/q nō oēs pñt fa cere votū. Hā octo ꝓditiōib⁹ hoies nō pñt facere votū/scz. Prio epi/z alij su piozes ꝓlati nō pñt facere votū q̄ vincu lū inē se z suas ecc̄lias dissoluat sine li cētia pape. extra. d renūciatiōe. i fine. Ex pride. Scdo clerici bñficiati i bñfi cijs: in q̄b⁹ rc̄ rik residētia: nō pñt face re votū longe pegrinātiōis sine licētia epi vbi suꝑ. Et d ꝑse. di. v. Nō opt⁹. pt tū facere vota religiosis absq̄ epi licen tia. Tertio religiosi nullū votū facere pñt. Rō cui⁹ est. Quia votū religiosis est altissimū. Jō ecc̄lia ita statuit. xx. q. iij. Monacho nō licet vouere sine licē tia abbatis. Si aūt vouerit frangēduz erit. Hā a religiosis est abdicatū velle z nolle. possunt tū vouere talia q̄z iple tione nullū ꝓiudiciū fit ꝓlato vel cōmu nitati. Quarto abbates z ꝓlati religio sos nō pñt facere vorum p q̄d ꝓiudiciū generet eoz officio sine licētia suoz su perioz. xvij. q. ij. abbates. Quinto filifamilias non potest vouere aliq̄d q̄ sit ꝓra regimē dom⁹ vel familie. nisi ō licentia patris. excepto voto religiosis ar. ff. de pollicī. l. ij. Sexto nō pñt voue re imp⁹abens votum religiosis etiā de ꝓsensu pris. zsi facit nō renet etiā post pubertatē q̄litercūq̄ intēderet. cū vo tum fec̄. extra. de regla. c. Ad nāz. Et ō vt habeē extra. de regula. c. j. lib. vj. Si fecit ꝓfessionē ante quartūdecimū annum libere potest redire ad seculuz. Alia tamē vota possunt facere. Septi mo seruus non potest facere votum. de operib⁹ coꝛporalib⁹ aut tpalib⁹ in ꝓiudici um dñi sui. quia quo ad talia est illi sub iectus. Potest aute de spiritualib⁹. pu ta oꝛationib⁹ q̄ nullum ꝓiudiciū faciūt dño. vt patz extra. de sen. excō. c. rela tum. Et. c. Seruus scienter. disti. liij. Octauo vir z yroz non possunt facere votum per q̄d ꝓiudicium generet altc ri quo ad debitum reddendi. quia quo ad hoc sūt pares. extra. d diuoz. c. Bau deamus. Jdeo nec yroz nec vir potest votum abstinentie vel longe peregri nationis facere sine alterius ꝓsensu. et si fecerūt anteq̄ essent sub tali condit one. nihilomin⁹ nō poterunt implere. O igit quanta mala veniunt ex raliuz voro. O quot adulteria. O quot odia. O quot scandala. Cur omia ista: quia nesciunt se tam fort⁹ vinculo mrimoniū colligatos. Nec deuoti etiam in mri monio existēres ex mutuo cōsensu pos sunt vouere ꝓtinentiā certis diebꝫ. vel vsq̄ ad certum temp⁹. aut etiā p totaz vitā. viuendo sic̄ frater z soꝛoz/aut in trādo religionē. Vir ad religionē viro rum/z mulier ad scrimoniale. vt deuo tum dño do exhibeāt famularū. Scdo q̄z votum possumus declarare diuisi one. Nam sm magrm in. iij. dist. xxxvij Vorū est duplex. Unum necessi tatis. Aliud est voluntatis. Votum necessi tatis est de his q̄ ꝓtinent ad salutez. q̄ impꝛopꝛie dic̄t votum sicut fecimus i baptismo vbi vouemus fidei articulos ac abrenunciare sathane z pompis ei⁹ Bene igitur discute o chr̄istiane ñ pri mū votum obseruasti vel nō. q: si non q̄

qđ post hoc voueris: non est tibi defaci
li credendū. Si em̄ dño deo tuo non es
fidelis: quō scris vel alijs eris: De hoc
voro dicit Esa. xix. Colēr eū in hostijs
z muneribꝰ: z vota vouebūt dño / z sol//
uent. Scđo deniqꝫ votū dicit volūta//
tis: ad qđ qs non obligat de necessitate
salutis: sed liberā habet voluntatē vo//
uendi. Et hoc votū est duplex. s. solēne/
z simplex. Solēne est solūmodo illō qđ
solennizat p̄ susceptionē sacroꝝ ordinū.
aut per p̄fessionē tacitā vel expssam ali
cui de religionib⁹ approbatis. vt notat
extra. de votis. li. vj. c. j. z tale impedit
mr̄imoniū ꝓhendū: z dirimit ꝓtractuz.
Vlorūvero simplex est oē aliud p̄rer pre
dicto modo solēnizatū. Et tale vorum
qñqꝫ impedit mr̄imoniū: non tamē dири
mit ꝰcrū. Et votū hmōi est qđruplex. s.

Primo quoddā est illicitū.

Scđo quoddā est stultum.

Tertio quoddā est ꝑditionatū.

Quarto quoddā est licitū.

Prio dixi q̄ quoddā votū est illicitū: si
cut illius q̄ vouit occidere hoiem inno//
centē/aut murilare/aut pcurere/aut da
mnificare: z hmōi. Et tale votū ꝺr inī/
quū z turpe. ideo nullaten⁹ obſuandū.
Quia ꝺr Isido. li. de summo bono. In
malis pmissis rescinde fidem. In tur//
pi voto muta decretū: qđ incaute vouі
sti nō facias. Impia est em̄ pmissio que
cū scelere adimplet. hec ille. Talc erat
votū iudeoꝝ ꝰtra Paulū: q̄ plus q̄ q̄//
draginta vouerāt se nō comesturos pri
us q̄ occiderēt Paulū. Act. xxiij. Si/
militꝫ votū illoꝝ q̄ vouerūt nō ingredі
religionem/ vel nō facere opa miscdie.

Scđo quoddā votū ꝺ: stultū: sicut illi
oꝝ q̄ vouerūt aliq̄d stultū/vanū/vel ri
su dignū. vt nō pectinare caput: nec la//
uare in sabbato. aut nō comedere de ca
pite alicuꝰ aīalis ad honorē decollari/
onis Joānis baptiste. aut non abluere
pānos serta feria/vl̄ in q̄ttuor tpib⁹: q̄
oia vel his silia magis sunt deridenda/
q̄ obſuanda. Hinc Eccī. v. Displicet
deo stulta pmissio. ideo habet etiā. xxij.
q. iij. Non ꝑiurabis stulta vota frangē
da sunt. Tale fuit votū Jepte Judicū
xj. q̄ vouerat q̄ si sibi victoria dareť/ qc
qđ p̄mū reuertenti occurreret/dño im//
molaret: cui fuerteti occurrit filia: z eā
īmolauit vt qđam dicūt. i. deo ꝺsecra//
uit. Vñ Alex. de Ales ꝺr. Qđ si talia
stulta vota fiāt etiā ad honorē scroꝝ: nō
tñ sunt fuanda: q: habēt quandā sīlitu//
dinē cū idolatria ꝛc. Tertio votū qđ//
dam dicit ꝺditionatū: qñ vicz conditio
apponit dī. Dñe si filiū sanaberis: vo//
ueo ro⁹ ieiunia ꝛc. Vl̄ si de h̄ dolore de
tiū liberaueris: tot missas facīa dicere.
Vel si de hoc piculo eruеris: hanc pere
grinatoꝝ vouco. Et talia vota ꝑz Ray.
in suma sua si ꝺditio defecerit/nō obli//
gant. pura si filius ꝓpter hoc nō fuit sa//
natus: nec ille a dolore dentiū liberat⁹
ꝛc. Quarto quoddā votū ꝺr licitū. Et
tale votū semp obligat. vt ꝺr s. Tho.
in. iiij. dist. xxxviij. Nisi impedimētū oc
currat siue sit votū religionis/siue pere
grinatiois. Si q̄ras vtrū voues voruz
licitū/ teneať statim soluere ipm: Re//
sponder Rich. in. iiij. dist. xxxviij. Qđ
si q̄s obligauit se statim soluendū/stati
soluere tenet. Vñ Leuit. iij. Quod sel
egressum est de labijs tuis obſuabis: z
facies sicut ꝓmisisti dño deo tuo. Et
Eccī. v. Si qđ vouisti deo ne moreris
reddere: displicet em̄ deo ifidelis z stul
ta pmissio. Infidelis em̄ est q̄ qđ pmit
tit/tardat reddere. Si quis autez fecit
aliq̄ votum ad tēpus certū: vel sub cer
ta ꝺditione/non tenet stari soluere. Sz
nec tardare debet ipe vltra q̄ intendit
se obligare deo. ꝓterea dicit Leuitici
xxiij. Si votū voueris dño deo tuo/ nō
tardabis reddere: quia requirit domi//
nus deus tuus illud. z si moraꝰ fueris
tibi reputabiť in pcm̄. Dicit Sīr Wil//
hel. Qđ si qs vouit sine p̄fixione tpis/
tenet id statim exeq̄ cū pōr. Tamē dat
illi tps ad arbitriū boni viri ad dispo//
nendū de reb⁹ suis. O quot vouerūt in
trare religionē: z distulerūt vsq; quo: ia
sunt impotentes. O quot vouerūt pe//
regrinationes: z intantū distulerunt q̄
iam sunt omnino impotentes. O quot
vouerūt ieiunia: quot ozationes z iam
diu dimiserūt: immo etiam pleriq; ob//
liti que promiserūt: existimates etiam
deum oblitum de eis. O quid dicetis

de vestra negligẽtia dño deo altissimo iudicio. Nã habebatꝫ sanitatẽ/ꝫ ꝑ tot ꝓa distulistis vt iam oino nõ possitis. Vos respõdeatis de vob.ꝫ credo ꝫ firmiter credo ꝙ oportebit respõdere. sed vellemꝫ si bono mõ possetis respõdere. vos dicitis. Nos nõ volum⁹ ore. Cogitatis vos forte ꝙ de⁹ nõ acceptat votũ cordis. qđ etiã vere obligat. Tertio sup votũ possum⁹ declarare si iudicie. Nã sm Anſ. libro de siiudinib⁹: volũtens assimilaꝫ cauterisando volũtarie se liganti. Quilibꝫ equidẽ potẽs habet aliqđ vuln⁹ spuale qđ curare debꝫ. Et ſ̃ vt firm⁹ ſter in alligãdo ꝫ medendo cõtra medico: id est do ligat se spõte vinculo voti. Vñ ad talẽ sic ligatũ frequẽti⁹ vadit medic⁹ ꝫ citius curat ꝙm relũctantẽ. ℒ Scõo qđ notem⁹ ipsius voti dispensationẽ. circa quam tria inuestigemus. scꝫ

Primũ: vtrum omne votum liceitum sit obligatorium.

Secundũ: vtrum quis sua auctoritate possit votũ cõmutare in meli⁹.

Tertiũ: quid supſor⁹ auctoritaꝫ habeat de votis subditor⁹.

Primũ dixi inuestigãdũ circa voti dispensationẽ. vtrũ omne votum liceitũ sit obligatorium: Rñdet Richard⁹ in. iiij. dist. xxxviij. ꝙ sic. vt ꝓz extra. de voto. c. licet. Excipiunt tñ qtuor casus i qbꝫ votũ liceitũ nõ obligat ad obseruãdum. Primus est ꝓpter imporentiã ſplendi. Vñ ille đ vouit ieiunũ qđ sine magno detrimẽto corꝑis seruare nõ põt: si facultas adeundi supſor⁹ deest: põt auctoritate ꝓpria frangere. Secund⁹ casus đ votum liceitũ nõ obseruat: est ꝓpter auctoritatẽ dispensantiꝫ bñ aduerte: si subest legitima causa. alꝫs nõ habet locum dispensatio. Et taliter mlti decipiunt. Nã ꝫ ego vidi qđdã pinguia bñficia habẽtes. cũ mẽdatio fecerũt secũ dispẽsare votũ religiõis. Alij dicẽtes ꝙ in ſpina dorſi habẽt lesionẽ ꝫ nõ pñt in diuino officio more religionis se inclinare non aduertẽtes ꝙ in corde habent radicem illius duritiei. Alij dicũt ꝙ nõ possunt ieiunare ꝓpter debilitatẽ capitis nõ intelligẽtes/ꝙ illa mala ꝙsuetudo gratia dei bona cõsuetudie potest immutari.

Tertⁱ⁹ casus đ votorum liceitũ nõ obligat ꝓpter defectũ apposite ꝙditiõis: vt habeꝫ. xxxij. q. vij. c. Nõ solũ. puta mulier fecit votũ ieiunãdi tot diebꝫ si filiꝰ ei⁹ sanabit. sed exꝑ ille mortuꝰ est/ ista nõ tenebꝫ. Quartⁱ⁹ casus đ votũ liceitumnõ obligat: est illũ qđ ꝛpe voti erat liceitũ: postea facrũ est illiceitũ. puta vouit ꝓmissa: postea ꝓtraxit mrimoniũ vbi iam nõ põt licite denegare debitũ petenti. Scõm ꝙ circa voti dispensationẽ erat inuestigãdũ. Vtrũ quis sua auctoritate possit votũ cõmutare i meli⁹? Rñdent doct. sup c. Scripture. extra. de voto. ꝙ sic. Is sit tuti⁹ hꝫ dispensationẽ. Et iõ omẽ votũ põt ꝯs mutare in votũ religiõis: nisi ꝯs magn⁹ rex fecisset votũ de adꝗrenda terra scrã: et hmõi. qz tũc esset papa ꝓsulend⁹. Tertiũ quoꝫ circa voti dispensationẽ erat inuestigãdũ đ auctoritaꝫ habeat supſor de votis subditor. Et dicendũ ꝙ tria habet facere. scꝫ

Primo infringere.

Secundo cõmutare.

Tertio dispensare.

Primo inquã supſor⁹ vota suor. subditorũ potest infringere ꝫ annihilare/ casare/irritare ꝛc. puta pater votũ filij vl filie: etiã religiõis vel ꝓmẽtie factum ante annos pubertatis põt infringere. post annos pubertatiꝫ nõ põt. Sed etiã post annos pubertatis votũ factum de ieiunio vel pegrinatiõe põt infringere Et etiã marit⁹ votũ vxoris de ieiunio pegrinatiõe: ꝫ hmõi põt infringere: si ue ante mrimoniũ siue post fuisset factum. nec in h peccat. qz vtitur iure suo Silr nec vouentes peccãt in nõ implẽdo. vt habeꝫ. xxxij. q. v. Voluit. Sz diceres. Vtrũ põt infringere votum a se emissum: Rñdet ꝙ nullus potest. Cuius ratio est. qz nullus põt esse iudex in ꝓpria causa. Nã dicit ſctus Tho. ꝙ voti fractio ꝓpria autoritate semꝑ est pcm mortale. Sed aliud est cõmutare i melius. aliud vero infringere. Sed diceres. Iste vouit nimiã abstinentiaz quã nõ valet supportare. verũ potest infringere votum: Rñdet ſctus Tho. ꝙ si nõ

poteſt recurrere ad ſupiozem: tunc tale vorum ꝓrmittat. Si vero poteſt: licē tam ſupiozis impetret. Jn q̄ttuoz em̄ caſtib⁹ ſolus papa ſupioz irelligit. vicz: in voto religiois/in voto hieroſolymi/tano/in voto ſcī Jacobi: z viſitādo li/mina apl̄oz Petri z Pauli. licz nll'o iu re ſit exꝑſſuz: niſi ō voto ꝓ ſubſtdio ſan cte terre: vt ptz extra. ō voto. c. Ex mk/ta. Scdo dixi q̄ ſupioz votum ſubdi/toꝝ poteſt cōmutare. Sanct⁹ ei Tho mas ponit talem diſtinctionē inter cō/mutationē z diſpenſationē. q̄ ſi abſolu te determinat ꝓlatus aliq̄d vorum nō eſſe ſeruandū: erit diſpenſatio. Si ꝓ cōmutat i aliud opus pium: erit cōmu/tatio. Vñ qui vouit ieiunare vnam cer tam diem hebdomode: nō debet auto/ritare ꝓpria in aliā cōmutare. ſil'r q̄ vo/uit vnū filium certitudinal'r ad religio nē: non debet cōmutare cū alio. Sil'r q̄ vouit equū/veſtem/vel cyphum argen teū: nō debet autozitate ꝓpria cum alia re equali cōmutare. Tertio nimirū ſupioz de voto ſubditoꝝ pōt diſpenſa/re. Diſpenſare em̄ eſt diuerſa penſare. Debet em̄ diſpēſatio fieri in cauſe cog nitione. alioq̄n nō dī diſpenſatio: ſz diſ ſipatio. Sz diceres. De illis clericis q̄ poſt annū pubertatꝫ vouerūt ſe ſacros ordines ſuſcepturos/aut religionem in greſſuros/aut de mulieribꝫ q̄ ſil'r voue runt ꝓinentiā: z poſtea nubūt: q̄d ſen/tiendū ſit: Rñdeť ſm Ray. q̄ tales cō trahētes mrimoniū moztaliter peccāt. Et q̄tiens exigūt debitū: toties mortaliter peccāt. reddere ꝓ tenent. Vñ oēs q̄ laborāt in talimrimonio ꝓtrahen/do. z q̄ ꝓtrahit/z q̄ nubit ſcienter/mor taliter peccāt. O dñe de⁹ eterne. o ſan cte iudex chriſte. o caſtitatꝫ zelator opti me: vide de ſede maieſtatꝫ tue ēē multe ꝑſone fūt tales q̄ ꝓra vora mrimonia ꝓtraxerūt in q̄bꝫ diſcordāt/ſe inuicē odi unt: z ſibi mutuo detrahūt. Aliq̄ prole carent: aliquos egeſtas angit. aliq̄bꝫ fi/lij defectuoſi naſcunť. vt oſtendas ꝓ ti bi tales nuptie nō placuerūt. Sed q̄d facere debēt bi qui in tam ꝑiculoſo ſūt ſtatu: Dicendū q̄ debēt ab ep̄o petere diſpenſationē. Q, quādiu ſic ſūt in ma trimonio in exigēdo nō peccēt moztal'r Poſt ſeparationē ꝓ mrimonij renebū tur caſte viuere. Qui ſic facīūt ad vitā venient eternā. Ad quā nos perducat chriſtus filius dei rē.

Sermo. xij.

¶On aſſumes

nomē dei tui inuanū Exod. xx. Jn h̄ nanq̄ ſcdo dei pece pto phibet altiſſim⁹ deus/nedū ꝑiurū z voti fractionē: ve⁹ etiā blaſphemiam ſancti ſui nois/ac alioꝝ maledictiones. Et h̄ ꝓter duo ſpecialiter. ſcz.

Primo ꝓter ſancti ſui nominis ve/nerabilitatē.

Secundo ꝓter peſſime blaſphemię adſurditatē.

D Primo dixi q̄ deus altiſſim⁹ phi/buit oēs hoies a ſui nois boni blaſphe/mia ſub pena eterne moztis ꝓpt ſui ſcī nois venerabilitatē. Jpſuz nāq̄ nomē dñi altiſſimi eſt tā veneraⁿdū/tam di/gnū ad laudandū. Q, nll'a ꝓſonaꝝ con dictio/nulla etas/nullū tempus/nullus ſexus ab ei⁹ laude excipīť. Sz oia obli gauit de⁹ ad illud laudandū. Hic ps̄. Reges terre/z oēs ppli pncipes/z oēs iudices terre/ſenes cū iunioribꝫ laudēt nomen dñi. Et Eſa. xxiij. ait. Glorifi/care deū z in inſulis nomē dei iſrl. Et iterū ps̄. Sit nomē dñi benedictū ex h̄ nūc z vſq̄ in ſeculū. Juuenes igit̄ z ꝑ/gines/ſenes cū iunioribꝫ laudēt nomen dñi. q: eſt exaltatū nomē eius ſoli⁹. in/tantū q̄ refugit in om̄i tribulatōe ad h̄ ſctm̄ nomē ꝓtegit illū altiſſim⁹. Sic em̄ rex terren⁹ nō gmittit ciuitatē. vel ſeruū nomē ipi⁹ fideliter inuocātē opp mere. ſic rex celeſtꝫ. in cui⁹ ꝑſona dicit Ps̄. Protegā eū q̄m cognouit nomen meū. Et ille liberat⁹ dr. Adiutoriū no ſtrū i nōie dñi. q̄ fec celū z terrā. San/ctū igit̄ z terribile. i. venerabile eſt no/mē ei⁹. Et q̄s audebit blaſphemare il/lud/niſi maledictus z eterno ſupplicio digⁿ⁹? Scdo altiſſim⁹ de⁹ ꝓhibuit cūctos a ſui nois blaſphemia ꝓpt peſſi/me blaſphemię abſurditatē. Jntrārū re uera eſt abſurdiſſima hec blaſphemia/

De secundo precepto

ꝙ nil'a auris sine notabili abominatiõe eam audiat: imo si tũc comedat/bibat/ vel aliquã melodiã audiat in fastidium vertit hui⁹ detestãde blasphemie audi tio. Ꝺ petiñ fit tripl'r. scz. Primo per locutõez maledicã: vt cũ ꝗs maledic ꝺo vel scris. Scꝺo ꝑ locutionẽ falsidicam vt cũ ꝗs de deo asserit falsum ⁊ verum negar. pura. ꝺ. Deꝰ nõ põt hunc libera re vel pdere. Tertio fit ꝑ locutionẽ op probriosam. vt cũ ꝗs loquit oppꝛobrio se de secretioꝛib⁹ chꝛi mẽbris. ⁊ hic pes/ sime blasphemat: etiãsi verũ dicat. qz ĩ his chꝛm despicit: in ꝗb⁹ ꝑ nobis humi lis fuit. Et idcirco phibuit dñs deꝰ oĩ pores ꝺ. Nõ assumes nomẽ dei tui inu num ⁊c. Ult̃ in h̃ fmone de maledicta blasphemia (gra dei) tria declaremus saluris documẽta. scz

Primum erit ꝺ pessime blasphemi e detestatione.

Secundũ erit de maledicte blasphe mie distinctiõe.

Tertiũ erit de abominande blasphe mie puntiõe.

℣ Primũ documentũ dixi declaran dũ de blasphemie ipi⁹ detestatiõe. Nã hoc pessimũ petiñ est valde detestãdu ꝫ specialr ꝙntuplici rõne. scz

Primo rõne grauedinis.

Scꝺo rõne ingratitudinis.

Tertio rõne offensiõis.

Quarto rõne ostensiõis.

Quinto rõne traditiõis.

Primo ita ꝙꝫ petiñ blasphemie est dete standũ valde rõne ꝺeꝺis. Est eñ gra uissimũ oĩm vitioꝝ: ꝺ sic ptz. Nã ꝙn/ to aliꝺ petiñ ẽ ex minoꝛi causa vt̃ incli natiõe: raro est mai⁹ petiñ. Sic̃ si iuue nis peccat vitio carnis: min⁹ iputar ẽ illi ꝓ seni. qz maioꝛ ꝓcupiscẽtia impulit il/ lum. Et ꝙ in oĩb⁹ alijs petis ẽ aliquod mortiuũ delectãs: sic̃ in superbia delecta/ tio honoꝝ. in auaritia delectatio suffi/ cientie. in gula delectatio gust⁹ ⁊c. In ira delectatio vindicte ⁊c. Sꝫ in blas/ phemia nullũ mortiuũ delectatiõis ẽ ad blasphemãdũ inducẽs. Ergo merito ex cellit ꝺeꝺie superbia/ auaritia/ gulam/ irã ⁊c. Propt̃ea Hugo de scto vict. ꝺr. Sceleratissimũ gen⁹ petiñ ẽ qñ ꝗs ĩ deꝰ vitupio delectat. tales sũt blasphemi ꝙ si in celũ cõscendere possent chꝛm vtiꝫ dñm nr̃m/ ac eꝰ genitricẽ/ necnõ scꝛos ipos ꝺeꝓderẽt/ lacerarẽt/ ꝺeculcarẽt/ ⁊ ꝺ celo ejcerẽt. cui⁹ signũ ẽ. Quia h̃ etiaꝫ cruũt oc'os imaginũ/ ⁊ destruunt bꝛa/ chia: ⁊ (vt ita dicã) diabolicũ oĩno pec/ catũ ẽ blasphemia. Cui⁹ rõ ẽ intentio. qz null⁹ peccãs intẽdit diuinã offensaz. neꝙ se vidicare de deo desiderat: siue furtũ siue piuriũ siue homicidiũ siue lu xurĩã cõmittat. ꝺnpoti⁹ vellet sic esse possibile rl'ia agere sine offensa diuia. Sꝫ ifelix blasphem⁹ facꝫ Ꝺeũ. nã illius intẽtio gradiꝫ sp directe ꝺ deũ. ipm vi tupando: aut scꝛos ei⁹ in ꝗb⁹ ꝺz lauda/ ri. Ꝺ dic̃ scts Tho. ij. ij. q. xiij. ꝙ gra ui⁹ ẽ blasphemia homicidio: qz homici diũ cõmittit ꝺ ꝑ se. Blasphemia ꝺo ꝺ deũ. Scꝺo ꝗz detestãda ẽ blasphe mia rõne ingratitudis. valde eĩ blaspe/ mi sũt deo ingrati. qz illo mẽꝺꝛo scz lin gua ꝙ deberẽt deũ laudare vituperãt. Nã oia laudãt deũ ꝑ modulo suo. puta sol/luna/stelle/arboꝛes ⁊c. Et mꝛto ma gis hoies tenenꝫ ipm laudare. Iuxta illꝺ ad Rom. xv. Oẽs vno oꝛe honoꝛi/ ficetꝫ deũ. Et ps̃. Semp laus eiꝰ ĩ oꝛe meo. Sꝫ blasphemi sũt ingti ꝺ redem ptiõe sua. inhonoꝛãt deũ scienter: ⁊ in h̃ peiozes sũt iudeis. qz ipi ꝑ ignoꝛantiã blasphemabãt ĩ cruce. Ꝺ ipse chꝛistus dñs oꝛauit ꝑ illis ꝺi. Pater ignosce illꝫ qz nesciũt ꝙd faciũt. imo blasphemi cõ formes sũt dãnatis. qz sic̃ illi iã regnan tẽ ĩ celo blasphemãt sic̃ z isti. Hinc Au gu. sup Mar. ait Nõ min⁹ peccant qui blasphemãt chꝛm in celis regnãtẽ ꝙ ꝙ crucifixerũt ipm in terris ambulantẽ.

Tertio detestãda est blasphemia ra tiõe offensiõis. Nã si pensam⁹ ꝗs offen ditꝫ quẽ offenditꝫ coꝛã ꝙb⁹ offenditꝫ ĩ ueniemus ꝙ blasphemia erit valde ꝺ/ testanda. Nam vilis vermiculus ⁊ pu/ tredo. ⁊ seruus inutilis offendit omni/ potentẽ deum factoꝛem ⁊ creatoꝛem su um: a quo omnia habet. accepit os/ lin guam/ coꝛ/ manus/ pedes ⁊c. ⁊ cum il/ lis dominum suum: non solum in fami lia: id est sanctis: sed etiam in scipso quantũ in se est: offendit. Insuper coꝛã

De Secundo precepto.

celi ciusdē/z frequēter cōtā hoīb. Jō de his dicit dñs p Esaiā. j.c. Ve genti peccatrici gui inigrare semini nequā filijs sceleratj, blasphemauerūt scrm ihr alienarj fūt retrorsū. s.ad pctā. Quarto blasphemia est detestāda rōne offensionis. Nam blasphemi ex eoz loquela ostendūt se manifeste foze de familia diaboli, p eo qz loquunt lingua dānatorū. Jn vniuerso em ꝓstat trinā machinā esse siue tres regiōes scz. Celestium terrestriū/z ifernoz. Jn qbz erīā ligua est triplex. Jn celo loquunt lingua laudis z gratiarū actiōis. iuxta illud Ps. Bti qj habitāt in domo tua dñe/in secula seculoz laudabūt re. Jn terra loquūt lingua hūana. i. indiff erēter ō bonis z malis: frequenter tū deceptoris Joan. iij. Qui de terra est ō terra loqt. Jn ifero no ꝙo loquunt ligua blasphemie z maledictiōis. Apoc. xvj. Blasphemabūt deū pre doloze. Et sic p linguā intelligit qj sūt de alemania/qj de hungaria/ qui de italia. Jta p linguā intelligim⁹ qui sūt de celestib⁹/qj vicz deū benedicūt et laudār. Et q de inferno: qz freqnt pxi nos maledicūt. z deū blasphemār. ita q adhuc i vita pīri inceperūt suum lin guagiuz. Quinto blasphēia nōis dñi est detestāda rōne traditiōis. Null⁹ em pctōr tā ab eccliā q̄s a dño deo ꝓrer alia qō pctm tā cito tradit sathane sic blasphem⁹. Ulñ hz. xxiij. q. ij. Aplice in ḡt auroritatz exeplo didicim⁹ errantiū/et in errores mittentiū spūs tradēdos esse sathane vt blasphemare desistāt. De q exemplū legit in. iij. dial. lib. Q, puer anquēnis ꝓpter blasphemiā fuit diabolo tradit⁹/z ō sinu pris euulsus. O pec catum detestādū. O pctm blasphemie abominātiū. O virtū malignū tram di altissimi, pu ocantiū. Cur celum z terra re ꝓperāte ñ mouent? Cur angeli sup re ptinus nō ꝓcitant? Cur hoies de re nō ꝓtremiscūt? O magne de⁹: magna ē tua miscdia/magna tua clemētia/magna tua bonitas. q tam horrendū pctm tam terribile dicru: delictū nō solū statim nō vindicas: sed z reuerenti z vere penitenti parcis. z illū hoiez diabolicū in filiū recipis. Vere vere magna ē nobis spes salutz q̄ licz ex fragilitate peccauim⁹: tū nomē scrm tuum nō blasphemauim⁹: sz honozauim⁹. qz sub illo salutari ꝓfidim⁹. ℞ Scōm dixi docum̄entū declarandū de maledicte blasphemie distinctiōe. Circa h̄ est scīdū q blasphemia accipit tripliciter. scz

Primo ꝓprie.

Secundo improprie.

Tertio improprissime.

Primo nā q̄ blasphemia sumit ꝓprie. Et sic fm scm Bonauē. in. q. dist. xlij. ar. vj. Blasphemia est desideriū z effectus vituperatōis diuine: z ita qñ blasphemia inferk immediate ꝓra diuinitatē vt ꝓpietates diuias dī blasphemia ꝓprie. Sic multi detestātes iustitia diuina dicunt. Dē⁹ nō est iustus: qz qui ei fuit dat mala. z illis q̄ cōtra ipm faciūt dat pspera. Nō intelligētes diuinā ꝓuisionē esse recrā. Sic blasphemātes diuinaz potentiā dicūt. Nec dē⁹ pōt h̄ vel illud facere. Cōtra q̄s clamat sacra scptura. Exō. xv. Omnipotēs nomē ei⁹. Unde refert Vincēt⁹ in speculo historiali. q cū duo amici i parrib⁹ Bononie discūberēt allatus est gallus assat⁹. que vn⁹ coz in frusta scidēs tritrūq; piper cum ligmine supfudit. Quo facto alter aitꝓfecto sic explicuisti gallū q̄ si s. Per⁹ velit reintegrare nō possit. Alter respōdit: imo nec dñs pōt facere. ad hāc vocem/gallus viuus plumis cooptus exiliuit: alas ꝓcussit z cecinit: z plumas ex cussit: totū q̄ liquamē sup eos q̄ vescebant aspersit: q subito lepra ꝓfusi: z in posteris eoz hereditarie pmansit. Ꝓterea dic Ambo. q blasphemia est cū deo attribuit q̄d ei nō ꝓuenit. vel remouet ab eo q̄d ei ꝓuenit sic ifti potentiā a dī filio remouebāt q̄ illi ꝓuenit. Scdo blasphemia sumit ipropprie. z fit qñ diuinitas nō in se vel absolute in diuinis ꝓprietatib⁹ blasphemat. sed in suis sanctis vel effectib⁹. sicut cū sanctis dei illicitra inferunt. Uel sacra scriptura peruerse exponit. Sic blasphemāt iudei z hereticī. ꝓra quos clamat dñs Esa. v. dī. Abiecerūt legem dñi z eloquiū sancti israel blasphemauerūt. Hinc. xxiij. q. iij. c. Heresis. Qui sacrā scripturā aliē

De secūdo pcepto

exponit ꝯ spūſcūs efflagitat/deū blaſphemat. Silr ipoꝑe deū blaſphemāt/ q in ſuis effectib⁹ ipm reꝓhendūt. ſicut faciūt maligni: ꝓtra ꝙꝫ volūtatem dat ventos/vl pluinas. Be qlb⁹ refert Le/ ſarius in ſuo dial. Ꝏ q̄daz rpe meſſis ꝓtinue pluebat: cū aūt q̄dā nobilis con gregaret blada. Ecce circa veſpaz aſcē dere ceperūt nubes. Ꝏ vidēs nobilis dixit. Ecce iterū aſcēdit diabolus: vix ꝑba finierat/ z ſtatim fulmē pcuſſit ei⁹ domū ac pecora: inſup filiū quem tene bat nutrix in ynis illa abſq; leſione re manēre: vt diſcat hō vilis non blaſphe/ mare ꝓtra diuīna ordinatōes zc. Si ei dia ad voluntatez nr̄am fierēt: iam nos eſſemus dij: ſed ira voluit altiſſim⁹ ds/ q in pſperis z aduerſis / nr̄am ſue volū tati ꝓformemus. ſicut ſeruꝰ volūtati do mino⁹ ſuo⁹. Tertio blaſphemia ſu/ mitur impꝛoprijſſime ꝑ maledictione. ſuxta illd .j. Petri. iij. Qui cū maledi/ ceret nō maledicebat. Et ita maledice/ re eſt quodāmodo blaſphemare. vt ha/ bet extra. de maledic. c. ſtatuim⁹. Et q̄ blaſphemia ꝓprie dicta in nr̄is puinctis (deo ꝓprio) nō audīt: z etiā impꝛprie dicta valde raro audīt. ido de illis pau ca locuti ſum⁹. Sz blaſphemiā impro/ prijſſime ſumpta. i. maledictio frequen ter ꝑ quā nomē dei in vanū ſumit. Ido de ea latius loquamur. Vnde in ſacra ſcriptura triplex maledictio inuenit ſcz

Prima criminalis.
Scda humanalis.
Tertia diuinalis.

Ꝟ Pria inquā in ſacra ſcptura inuenit maledictio criminalis: q̄ fm Alexā. de Ales in. ij. pte ſū. Eſt impcatio ſeu ap/ petitio alicui⁹ mali ꝫ aliquē ſub rōe ma li: ſic cū dr. maledicit ille i rora vita ſua vl non moriat ille bona morte. Vl ds inferat illi tale damnū: aut priuet filijs Vel ſic: dns deus pdat ipm. Be talib⁹ dr. j. Cor. vj. Neq; maledici regnū dī poſſidebūt. Hā de eo q̄ alīs optat z im/ pecat malū dī. Deus pdat. dr Augu. Tu inqt q̄ deū peris vt malū hoiem p/ dat: in hac cā re feciſti iudicē z deū ro/ rē. Tortor enī occidit reū. Dic tū tibi ds: tu optas q̄ malū hoiem pdaz. Ergo fm rigorē iuſtitie mee te et illū deberē pdere: q⁹ ambo mali eſtz. Ille q̄ iniuſte nocuit: tu q⁹ iuſte vidictā expetz. Et ideo talꝰ maledictio frequēter in impcantez reuertit. Hinc Prouer. xxvj. Sic paſſer ꝙ libz volitās: ſic maledictū fruſtra plātū: q.d. Sic paſſer q̄cunq; vadat re uertit: ſic z maledictio. Vñ refert Le/ ſarius. q̄ cū q̄dā puella q̄nq̄enis lac co mederet: pat irat⁹ air. Diabolū come/ das in ventre tuū: mox ingreſſus diabo lus in eā: z tāditu ibidē manſit/ quſq; in etate matura ad limina apl⁹ eſt libe/ rata. Sz diceres vtrum maledicere ſit pctm mortale: Rñdet Alexā. de Ales q̄ triplici ex cā ſolet fieri maledictio. vi delicz. Prio amore iuſtitie: ira q̄ q̄ male dicit/ ſe ꝓformat diuine volūtati: q⁹ in/ telligit deū illi malū velle: aut ex reue/ latione: aut ex lege diuina. Et ſic Helꝫ zeus maledixit puerz ſe irridētib⁹ z dicē tib⁹. Aſcēde calue aſcēde calue. poſt cu ius maledictionē vrſi egreſſi eos occi/ derūt. iij. Reg. ij. Conſil⁹ Petr⁹ male dixit Simoni mago di. Pecūia tua re/ cū ſit in pditionē. Act. viij. Hinc idem Alex. dr q̄ oēs maledictōes q̄ impcate ſt/ a ſcris facte ſt ꝑ modū ꝓphie. ſic illō ꝑ⁹. Fiāt aūt filij ei⁹ orpha. zc. Et ſi nō peccat ille q̄ alteri impcat malū egritu dinis vl rpale dānū: vt melior fiat: aut ne alij opp mank: q⁹ h̄ pueniat ex charita te: aut ex zelo iuſtitie. ſi dr. xx. q. iij. ca. Cū viri ſcī maledictōis ſniam pferūt: nō hāc voto vlriōis: ſz ex iuſtitie exami ne prumpūt. Sc̄do q̄ maledictio pferē ex liuore vidicte q̄ eſt pctm mortā/ le. Rō huiꝰ eſt. q⁹ velle alicui malū ſub rōe mali repugt charitas: z tāto gūius ꝯtro ꝓſona pl⁹ dz diligi: z honorari. Pro prerea dr Exo. xx. Qui maledixerit pāt vl mr̄i: morte moriat. Iccirco z dns os nos a tali maledictōe ꝓſeceret: phibu it etiā diabolū maledicere di. Ecci. xxj Qui maledicit diabolū: ipe maledicit aiam ſuā. Iſta de cā hr in canonica Iu de: q⁹ nec archangelus Michael eſt au ſus blaſphemiā. i. maledictōez diabolo inferre. Poſſum⁹ tñ ei maledicere inq̄ tum eſt in eo malitia z ſeductio huma/ ni generis. Tertio maledictio pferē

ex surrepcione/vl ex lapsu lingue/vl subita ira: vt tm terreat. sicut frequenter faciunt pentes filij/z dni sui: q tame no oprant illa mala. Et talis maledictio est pcm veniale. Sz diceres. Utr male/dicere creaturj irronalib sit pcm: Rndet Alex. vbi sup. q talis maledictio fieri pt tripl. Prio mo maledictoem ad creatore referendo: in gru. s. est creatura dei. z sic est pcm mortale: qz blasphemia in deu: cu os cucra q creauit/vidit: z erat valde bona: nec maledictioe dignu. Scdo mo maledictio fit respiciendo ad ipam creaturam solu. vt qz aliqs bn/tum no mouet vtilit: aut nocet: ex q no i rascit apperit sibi pena: q aut est veniale pcm: aut o no dicru vanu. Tertio modo maledictio fit creature irronali/respectu hois cui? est iumetu: vt ille bo damnificet. z si h facit liuore vindicte/est pcm mortale. qz prra charitate fraternа. Sc aut Job maledixit dici. et Dauid motib Belboe: non intendebat pncipaliter hmoi creaturis maledicere. sed Job maledicebat pcm originale: z penalitates inde securas. z sil Dauid maledicebat oppobio z dano qb pass fuerat ibi dei pls. Constit dns iesus maledixit ficulnee non pncipaliter: sz in/deis per ficulnea designatj: q tm folia frarum habebat/z non fructu. Scda maledictio est hanalis. qm eps vel iudex autoritate diuina maledicit reu. z talis hbet effectu si iuste inferat. Sic Do/yses iussu dei maledixit duodecim gnationi pcrop Deut. xxvij. z hoc per leuitas dicit. Prio maledict? q facit cofligere z sculptile. Rndit pls Amen. Scdo maledict? q no honorat prem z mrem. Rndit pls amen. Tertio maledictus q trasfert tminos primi sui. Rndit populus amen. Quarto maledict? q errare facit cecu i trinere. Rndit pls amen. Quinto maledict? qui querit iudiciu aduene/z pupilli/z vidue. Rndit pls amen. Sexto maledict? q dormierit cu vxore pris sui. Rndit pls amen. Septimo maledict? q dormit cu omi iumento. Rndit pls amen. Octauo maledict? q dormit cu sorore sua. Rndit pls amen. Nono maledictus q clam percusserit pximu suu. Rndit pls amen. Decio male/dictus q dormierit cu socru sua. Rndit pls amen. Undecio maledict? q clam recipit munera vt percutiat animam sanguis innocentis. Rndit pls amen. Duodecimo maledict? q no pmanserit in pmonib legis hui?. Rndit pls amen. Qui? ocordat eccliа oi die dicit. Maledicti q declinant a mdatis tuis. Tertia denique maledictio est diuinal: q os maledicendo dignat demeritu aliqz. sic dns in iudicio maledicet reprobis/ eoz demerita manifestando: z fm illa sniam pferendo z dicendo. Ite maledicti in ignem eternu: q patus est diabolo z angelis ei. O dura maledictio. o aspa sntia. o amara afflictio. In ignem inqt eternu: no. xxx. anoz: no certu vl mille annoz: sz ignem eternu: ignem sempiternu: ignem sine fine arsuru. O pie chre cur tam tribile illis inferes maledictoem? Cur illos dab in manus demonioz? Cur pmittes ab illis re et scos blasphemare et maledicere? O sup quem nm cadet ista chri dni maledictio. Rndet q io illis maledicet. qz ipi suos fuos maledixerut sepe. z dictu est Gen. xxvij. Qui maledixerit tibi/sit ille maledict?: z q bndixerit tibi sit ille bndictus. Et ps. Maledicteres aut illi dispibu. O igit alia chriana/vide quo blasphemia z maledict? u totu mudu repleuerit: ex q ira diu ina puocat. iuxta illo Zach. vij. Non est piras in fra: no est miscdia: sed maledictu furtu z adulteriu inundauerut. Nos po chri dni discipli addiscam? nri magri de h doctrina dicetis Lu. vj. Bndicite maledicetib vos: z orate p calumniantib vos. z Rom. xij. Bndicite plsequetib vos: bndicite z nolite maledicere. Cui? rones dr Jaco. c. iij. di. In ipa lingua bndicimus deu prem: z in ipa maledicim? homine. q. d. h facere nos suenit: alioqn super nos veniet chri maledictio. Tertiu insup documetu declarem? de abolendo blasphemie puntione. Que qui dem puntur triplici pena: scz

Primo Doysaica.
Scdo canonica.
Tertia diuina.

Prio ira q dixi q blasphemia obolinam

De tertio precepto

da punit pena moysaica. i. fm eū leges inflicta. Ūñ dixit moyses Leui. xxiiij. Educ blasphemū extra castra: z lapident eū ois ppls. Scdo sīdē blasphemia punit pena ecclīastica. Statuit vtiq; eccīa ne publice blasphem⁹ absolui possit/nisi ab epo. extra de maledic. c. Statuim⁹. Insup q septē diebꝫ dñicꝫ stet p foribꝫ ecclīe dñ agūt missaꝫ solēnia: et vltio die sine pallio z calciamētis: z li/gatus corrigia in collo. Itē septē sextꝫ feriis pfataꝫ dñicaꝫ ieiunet in pane et aq̄: z nō intret ecclīam. Itē q in q̄libet pfatoꝝ dieꝝ tres aut duos/vl vnū si poterit saltē pauperē reficiat. z si nō p̄: in altā pena cōmutet. quā pniam si nolue/rit facere: interdicat ei ingressus ecclīe: z in obitu careat ecclīastica sepultura. q̄. s. ania est sepultra in iferno. Tertio ꝓ blasphem⁹ punit pena diuina. sīc frequent videm⁹ in psenti vita. Ūñ refert Ulinceñ. in spec. mora. q cū q̄daꝫ miles in die cene ludēs ad tarillos/ deū blas/phemaret stati cozā oib⁹ caduco morbo cadēs q tota die illā z sequēte se discer/pens cū diabolo expirauit. O terribile dei iudiciū q nō timēr hoies nr̄i q̄sq; deuentāt i man⁹ diaboli/vñ rande cuel li nō poterūt. Erut simplices recognoscāt si h̄ dī scām p̄ceptū infregerit: vicz Nō assumes nomē dei tui in vanū. p breuia ꝥba trāsgressores insinuabo. puta si q̄s vota nō ipleuit: vl nimis tardauit iple re. Si ipertauit diſpēsatōem sine neci tate. Si fec̄ votū de re mala. Si de re bona: sed ꝑp malū finē. Si abnegauit christianitatē suā: vl apostatauit ab aliq̄ ordie. Si blasphēauit deū/vl scōs. Si maledixit alicui vl sibi ꝑi. Si deū vel scōs noiauit ꝙprobrioſe. Si sacra rece pit vel admistrauit in pcō mortali. Si iurauit falsū q̄d credebat vez. Si iura uit vez q̄d credebat falsū. Si frequēt iu rauit cōi fmone sine debita deliberati/one. Si iurauit p h̄ ꝥbū credo q̄d nō credebat. Si iurauit ex meru falsū. Si iduxit aliq̄ ad iurādū q̄d sciebat fal/sum iurare. Si iurauit nō fm intētōez. dantꝫ iuramētū: z murmurauit in fla/gellis ℈ deū vl scōs. Si maledixit vētū aut pluuiā. Si indeuote orauit. Si va na intentiōe p̄dicauit. Si scrīturā sīla/uit ꝛc. Ppter iccirco q̄libet coneſ ad hanc dei magni p̄cepti obſuantiam. vt hēat vitā eternā. Ad quā nos pduc. ꝛc.

Sermo. xiij.

MEmento vt die sabbati scrifices. Exo. xx. c. Hic nūc seq̄t tertiū dī p̄ceptū: in q̄ altissim⁹ deus induc nos ad charitatē sui di. Memēto vt die sabba ti scrifices. i. memorare de deo i sabbo: z ipm stari incipis amare. q. nihil est in eo nisi bonitas/suauitas/ z dilectōe di gnū. Ūñ sic ꝑmū p̄ceptū ptinet ad fidē z ad pfonc dei pīis ꝓpriet̄. s. oporte tiā: cū dr. Nō habebis deos alienos coraz me. Ita scām p̄ceptū ptinet ad spē z ad ꝓpriet̄ pſone filij: cui ꝓpriaꝫ veri/tas dī. Nō assu. no. dei tui i vanū. Cōsi mil⁹ tertiū h̄ dī p̄ceptū ptinet ad charitatē dei: z ad ꝓpriet̄ pſone spūssancti cui appropat clemētia. Vacatio em sab bati cōformat diuine clemētie. vñ circa. t̄minos iſtius tertij p̄cepti diuini tria cōsideremus: scilicet

Primo cur huic p̄cepto iste t̄minus memento p̄ponit.

Secundo quid per diem sabbati in sacra scriptura intelligit.

Tertio quō iste t̄minus scrificatio h̄

H Primū dixi ꝑsiderandū (sumit. circa h̄ tertiū dei p̄ceptū. Cur vicz huic p̄cepto tertio iste t̄min⁹ memēto p̄poni tur: ex q̄ aliꝫ p̄cedentib⁹ nō p̄ponit: nec etiā sequētib⁹: Dom q̄ duplex est hui⁹ rō. Prima est. quia bonus deus volens oēs actus nr̄os fore meritorios: nolu it illos inutiliꝫ fieri: sed ad suū honorez ꝓturari/ex q̄ fiant meritorij. Tres em actus sunt in nob. s. ogis quē sibi appro priauit in ꝑmo p̄cepto dī. Nō habebis deos alios. Scōs actus est in nob actus ozis: z hunc sibi desīguit dī. Non assu. no. dei tui in vanū. Tertiꝰ actus in no bis est cordis. z hunc sibi deputauit dī. Memēto vt die sabbati ꝛc. Scda q̄q rō est: q̄ huic p̄cepto ꝓponit iste termi/nus memēto. qz in alia nr̄a sunt tres po/tentie q̄ est imago triniratis reformanda. Prima est vis irascibilis/que ten/

dit in arduū: ⁊ hec ordinaꝟ deo in ꝑce// pro ꝑmo. Scda est vis rōnalis /q̄ tēdit in verum: ⁊ hec ordinaꝟ in scdo ꝑcepto. Tertia vis ꝓcupiscibilꝭ q̄ tēdit in amo// rem: ⁊ hāc ordiat ds ħ dī. Demēto ⁊c.

Scdo deniq; ꝓsidere⁹ in ħ trio ꝑce// pto q̄d ꝓ die sabbati in sacra scꝑtura in telligit. Dom q; sabbatū q̄nq; mōis ac cipit. Prio accipit ꝓ splīo die hebdo// made. sic Exod. xxx. Septim⁹ dies erit vob sctūs sabbatū ⁊ reqes dñi. Scdo accipit sabbatū ꝑ tota hebdomada: sic accipit Lu. xviij. vbi dicebat phariseꝰ. Jeiuno bis in sabbato. i. in hebdoma// da. Tertio sabbatū accipit ꝑ q̄libet fe// sto. sic Leuit. xxiij. Dese splīo ꝑma die mēsis erit vob sabbatū mēoriale. i. festū. Quarto capit sabbatū ꝑ reqe es// na. qꝛ sic ds reqeuit die sabbati ab oī opꝰ qđ patrarat: er būdixit diei splīo: sic fcās ꝑ ħ q; spīa die resurrectōis in sabbato illo reqescem⁹. Quito sabba// tū sumit ꝓ sabbato iniqtaꝟ. sic accipit Esa. j. Neomenia inqt ⁊ sabbatū: ⁊ fe// stiuitates alias nō ferā: iniq̄ eīm sīt eet⁹ vri. Hic aūt sabbatū accipit ꝑmo ⁊ ter rio mō: cū dr. Demēto vt diez sabbati ⁊c. Tertio insup cōsiderem⁹ quō iste termin⁹ scificatio ħ sumit. Ad ħ dom q; liez varijs mōis sumaꝟ in diuersis sa cre scꝑture locis. viez ꝑ infusione gre. si cut i baptismo pueri sctificanꝭ. aliq̄n ꝑ gre collatōe. sic brī scificari dr. Sed ħ sumit ꝓ spēali ad dei cultū deputatio ne. sic vestes: calices: ⁊ eccle sctificanꝭ sic sumit Josue. vj. Quicqd in Hieri// cho inuener⁹ auri/argēti/⁊ eris dño cō secrab. i. ad eī⁹ cultū deputab. Est igit sensus hoꝛ ꝯminoꝛ in ħ trio ꝑcepto po sitoꝛ. Demto. i. ex toto te ꝛcollige. vt die sabbati. i. festa ab eccla indicta san ctifices. i. ad cultū spēalez dei deputes. Jn ꝑsenti si q̄dem sermone duo ꝓpo// nuntur gratia dei declaranda: scz

Primo de sabbati trānslatione.

Scdo de diei dñice obseruatione.

Primū tract; dixi declarandū de sabba ti diei trāslatione. Dixi. ꝓfecto videꝰ q; deus altissim⁹ nō ꝑcepit obſuari die dñicuz: sed em eccla. vt extra. de feriis c. j. Oēs dies dñicos. Sabbatū vero in mystris sacre scꝑture locꝫ ds legit ꝑce// pisse. sicut Exo. xx. Demēto vt die sab bati scifices. Et etiā dē. xxiij. c. Sex di ebus opaberꝫ: septima aūt dies sabba// tum dñi est: oē opus non facies in ea. Et Deut. v. Obſua die sabbati: vt san ctifices illud sicut ꝑcepit tibi dns deus tuus. Dicit aūt scūs Aug. q; si aliō iu beat. pcōsul: ⁊ aliō impatoꝛ ꝛcepto ꝓcō sule/impatoꝛi est obtempandū. Sic in ꝓsito videꝛ esse. Aliud ꝑcepit eccla de scificatione diei dñice: aliud sūmus oim impatoꝛ ds: cui magꝭ est obedien// dū. Ħnad clarioꝛē hui⁹ intelligentiaz. Sciendū q; lex bona dꝫ dari ꝓ ho ſm q; illi ꝛuenit. Sed qꝛ vt dicit scūs Tho. ij. q. cxxvij. q; in popło israelitico / cui deus legē dederat tria erāt: viz instin// ctus nature rōnalis. cursus ꝑue cōsue// tudis. ⁊ status nondū implere ꝑfectis. Hinc est q; tria gña statuꝝ data sūt il// lis: viz q̄dam moralia. vt instinctuī na// ture rōnalis iuuarēt. Quedaz ꝓ data sunt illis iudicialia ad corrigendū cur// sum ꝑue cōsuetudis. Quedā etiā data sūt iudeis cerimonialia ad scificandū statū nondū implere ꝑfectis. Ex q̄ igit in tpe noue legis mūsit toraliꝰ instinct⁹ nature rōnalis. ideo imobilit⁹ mansērūt ⁊ manēt oia ꝑcepta moralia: etiā in no// ua lege. pura Non habebꝭ deos alienos cozā me. nō assumes nomē dei tui in va// num. Demēto vt die sabbati scifices. Honoza ꝑem ⁊ mꝛem ⁊c. Et hāc legez chꝛs declarauit (qz male intelligebāt) Mat. v. ⁊ ꝓfirmauit ibidē dī. Nō veni soluere legē aut ꝓphas. Ex q̄ ꝓ cursus ꝑue cōsuetudinis in tpe sublatus est: ⁊ in tpe mansit. qꝛ mīn⁹ carnalis est mō po// pulus chꝛianus/ q̄ olim iudaic⁹. ido iu dicialia in tpe recesserūt. qꝛ iam nō dē tem. ꝓ dente: aut oculū. ꝓ oculo. Et in ꝑ te mansērūt: ſm q; eccla vł ꝓncipes oz dinār penā ꝓ trāsgressoꝛibꝰ legis diui ne. Ex q̄ ꝓ vent⁹ stat⁹ ꝓmptę scifices: ideo cerimonialia toraliꝰ cessauerꝭ: ido iā nō circūcidimur: nō imolam⁹ agnum paschalē: nec obſuamus cerimonias ve teris testamēti. qꝛ q̄ illas obſuarer. ꝑfi// terer cū illis/ q; chꝛs nondū est incarna// tus. Unde ad ꝓsituz redeūdo: in isto

tertio dei ꝑcepto: vicz Memẽto vt die sabbati sctifices: aliqđ erat morale: scz sctificatio. Et hoc totaliter manet in noua lege: qz rõ naturalis dictat ꝙ hõ aliqñ in tendat cultui diuino. Aliqđ ẏo in hoc tertio ꝑcepto erat iudiciale: puta cessatio ab omi ope fulli/ intantũ ꝙ ertiã cibꝫ ꝑparet die ꝑcedenti. Et ꝙ qui violaret sabbatũ/ lapidaret. Et hoc in pte recessit: qz nõ rãstricte obseruat. z in pte manet: qz totus dies festiu⁹ sanctificabit. Aliqđ deniq; in hoc tertio dei ꝑcepto erat cerimoniale: vicz obseruare diẽ septimũ. qz sanctificatõ sabbati de se nõ magis valet ad deũ colendũ q̃ sanctificatio alicui⁹ diei siue dnice/ siue alterius. Et ꝓterea he cerimonie cessauerũt in hoc ꝑcepto. qz q̃ sabbatũ coleret/ pfite/ retur ꝙ chr̃s nondũ est incarnat⁹. Vñ sabbatũ q̃ruz ad cerimonialia merito/ est mutatũ in diem dnicum. Et hꝫ ꝓter tres rõnes. Primo rõne signati melio/ris. qz sabbatũ fm sensuz lralem scabat cessationẽ z reqetionẽ a creatiõe. iuxta illõ Gen. ij. Requeuit die septio ous ab vniuerso ope qõ patrarat. z bndixit di/ ei septio: z sanctificauit illus: qz in ipso cessauerat ab omi opere suo. Dies aũt dnica scat cessationem ab opere recreationis: quia altissim⁹ dei filius incarnatus per suã passionẽ cõpleuit reparati/ onem totius. i. hois: z feria sexta z sabbato requeuit in sepulchro. Die vero dominica resurrexit ad vitaz gl̃iosam. mõ melior est cessatio a recreatiõe/ q̃ cessatio a creatione. Vñ Bern. Si me totũ debeo pro me facto: qđ addã ꝑ me refecto: Non em̃ tam facilit̃ sum refect⁹ q̃ factus. Jn ꝓmotid est creatione/ sic de oibus: ira z de me ipe dixit z fcã sũt. Jn redẽptione ẏo dixit mlta: gessit mira: passus est dura: dura verba: dura/ra ꝓbera: durissima crucis tormẽta. Secũdo sabbatũ meritoꝝ est trãslatũ in diẽ dnicuz rõne melioris facti: qz meliora facta sunt die dnica q̃ sabbato. Nã die dnica mũdus sumpsit exordiũ: z vt credimus in ipa die sortiet finem. qz sic caput nr̃m chr̃s die dnica surrexit: ita et nos eius mẽbra ipa die resurgem⁹: z si naliter bn̄ erimus. Scõo. qz in hac die angeli ad deũ sunt cõuersi. Tertio. qa in hac die data sunt mãdata legis filijs isr̃l. Quarto. qz chr̃s dns in ea nat⁹ est: z in ea mortuus resurrexit. Quinto. qz in ipa die spũs scti in signo visibili mi/ sit aplis. Sicq; cõfirmauit vt esset sabbatuz sabbatoꝝ: festiuitas festiuitatũ. Hec igitur est illa dies / de qua ps̃ ait. Hec dies quã fecit dns exultemus z letemur in ea. q. d. Hunc diem dnicũ dns Iesus chr̃s nascens/ resurgens/ z spiritũ sanctũ mittens fecit nobis chr̃ianis ce/lebrem: q olim fecerat iudeis sabbatũ. exultem⁹ igitur et leremur in ea. Fecit em̃ dns noster Iesus chr̃s deus et hõ sic voluit: z quo melius decuit. Et hoc est qđ dicebat Marci. ij. ptrez se habere sup sabbatũ dicens. Sabbatũ ꝓter hoiem factũ est: z nõ hõ ꝓter sabbatũ. Jtaq; dns est filius hois etiã sabbati. Tertio in sup sabbatũ est trãslatũ in diẽ dnicuz rõne figurãdi melioris. Nam sabbatũ in sensu spũali aliqđ scabat ad fidẽ pertinens: sic requiem chr̃i in sepulchro die sabbati. Dederat em̃ oipores ds hãc legem filijs isr̃l vt ḋescerẽt sabbato. z cũ hoc pficerent facto q aliqñ dei filij reqescerent in tali die in sepulchro. Et quia venit signatũ: ideo debuit cessare signũ iuxta illõ Ezech. xx. Sabbata mea dedi eis: vt esset signum inter me et eos. Quoddã ẏo sabbatũ figurabat aliqđ ptinens ad spem. vt reqem pfectam in gl̃ia: q̃ nunc nondũ ipleta fuit. mõ vero in mlt̃is ipleta est die dnico / ꝑ chr̃i resurrectione. Quoddã sabbatũ scabat ptinẽs ad charitatẽ: vt cessationẽ a peccato q̃ marie ds obseruari die dnico / ꝑ mlta bnficia i die illa exhibita. O igit legislatoꝛ dñe ds rex e⁹ne gl̃ie. O pie chr̃e fili ꝙginis Marie. O dñe dnatoꝛ instituto⁹ legis noue: oia q̃cunq; facere vis in celo et in terra pores. Pores nã/ q; leges cõdere: z interdũ ꝑ vis mutare. Nam dedisti legẽ circũcisionis vt octauo die puer circũcideret: z tamẽ dispensasti cũ populo isr̃aelitico in deserto ne circũcideren⁹. Consimiliter ꝓcepisti vt dies sabbati sanctificaret: et tamẽ quãdo expediuit in diem dnicum ipm̃ transtulisti: et meritoꝝ optime: et

rationabiliter: tamen iudei in sua cecitate obstinati/nolunt deserere:quia nō credunt in re. ℟ Secundū deniq; documentū declarandū erit de diei dominice obseruatione. Et quo em̄ sabbatum vt est dictū/ est translatuz in diem dominicū: ideo debemus ip̄m sc̄rificare.i.diuino cultui depurare. Dicit em̄ de sabbato Leuit. xxiij. Omne opus fuile nō facietz in eo. Op⁹ aūt seruile ē duplex.s.temgalis vtilitatis:z sp̄ualis vtilitatis. Et ista.i.ram opus manuale/q̄ p̄cm̄ phibet in tali die.iurta illō Exo. xx. Sex dieb⁹ opaberis:z facies omnia opera tua. Septimo aūt die sabbatuz dñi dei tui est:non facies om̄e opus tu/ z filius tuus/z filia:fuus tuus z ancilla tua:iumentū tuū z aduena qui est intra portas tuas. Ad cui⁹ claritatē intelligentiā est bene norandū:q̄ in obseruatione diei dñice q̄dam tolerant:q̄dam p/hibent. Primo inquā in sanctificatiōe sabbati q̄dam tolerant. Dicit em̄ scūs Tho. ij. q. xxxij. q. obseruatio diei dominice succedit loco sabbati:nō ex vi p̄cepti:sed ex cōstitutione eccl̄ie/ z p̄suetudine p̄pli christiani.ideo nō est tanta phibitio diei dñice/q̄z sabbati.sed q̄dam p̄cedunt q̄ p̄hibebant die sabbati: vt decoctio ciboz z hmōi. Et p̄terea dicit scūs Bonauen. in. ij. di. xxxvj. q. in q̄tuor casib⁹ in diebus dñicis licz operari. Primus casus.si est vera necessitas excusat a p̄cō. ij. q. j. Remissione. Necessitas inq̄t legem non habet:sed ip̄a sibi legē facit. Talis aūt necessitas tāta dz esse q̄ labor opis non p̄t pueniri: nec bono modo differri. sicut p̄git tempore messis vl̄ vindemiarū p̄p pluuiā:vel in curssione hostium. Silr si homo esset in periculo vite:nec bono modo sibi aliud de posset succurrere. ideo christus excusauit discipulos Matth. xij. qui necessitate ducti spicas cōfricabāt. Consilr cōpulsus egritudine potest medicinas disponere:sanguinē minuere. Vñ dominus frequenter sabbato infirmos curauit. Item licz iumenta de foueis extrahere. vt ōr saluator. Matth. xij. Tamē dicit Archidi. q̄ non licz sanguinē mittere/vel barbam rondere in die dominico: nisi ex necessitate vrgente. vñ quē nō sunt licita/necessitas facit licita. Vt em̄ habet. j. Mach. ij. q̄dam ex simplicitate non pugnauerūt in sabbato: z occisi sunt vsq; ad mille animas. Et dixit Matathias. Si omnes fecerim⁹ sicut patres nostri fecerunt: z non pugnauerimus aduersus gentes p̄o animab⁹ nostris z iustificationib⁹ citius disperdent nos a terra: ideo dixerūt. Quicūq; ad nos in die sabbatoz venerit/pugnabimus aduersus eum. Eadem de causa licet die dominico pugnare: fossata facere:muros reparare. Secūdus casus in quo eccl̄ia tolerat opus in die dominico/est christi pietas:quādo vicz amore christi laborat quis paupibus nō ex pecunia inde aliquā mercedē. Nā die dominico licet egenoz fruges imporare de agroz z similia:auditis tamē p̄us diuinis. Guilbel. vero dicit q̄ non fiāt hec diebus dñicis z alijs magnis festis: pura christ: vel bē vginis/aut apostolorum. Tertius casus quo licet die dominico opari/est eccl̄ie vtilitas. Si em̄ eccl̄ia est paup: licet illa die portare lignum:lapides:cementuz: arenā cc. ita tamē q̄ diuina p̄pter hoc non negligant nec fiat vsq; ad vltimā fatigationē: sic q̄ mentem ad deum leuare non valeat.

Quartus casus: quo licet die dñico opari/est operis paruitas. sicut est scopare domū. quia fm̄ phm̄. ij. Physico. Modicuz quasi nihil reputabit. Ideo erīā iudeis p̄cessiz fuerat mille passus ambulare. Vñ dicit scūs Bonauen. in. ij. dist. xxxvij. sup lram. q̄ ratio phibitionis opez est vt vacemus deo. z q: ista modica nō impediūt vacationē p̄dictā: licet aliqualr minuāt:ideo nō est p̄cm̄ mortale talia facere: nisi ḡs talib⁹ p̄ notabile tp̄us occuparet:vel vsq; ad vltimā fatigationē. Et his vt manifestius intelligam⁹ que eccl̄ia tolerat/ad particularia descēdamus. Primo carnifices q̄ per notabile tp̄s occupanē in mactando:si fiāt p̄ter necessitatē quā puenire nō possunt. pura q: estas est: vel sunt plura festa:propter talia eccl̄ia tolerat: alias non. Secūdo tabernarij qui faciunt p̄ter necessitatem/tolerant: si ve

De tertio precepto

ro propter suam cupiditatē: ebriet arez: vel ludum: non tolerant. Tertio cur/sores t rerū ꝺuctores qui sine necessi/tate magna differre nō possunt / tole/rantur: pⁱsertim itinerantes si causa sub sit. quia itinerans potest eriam eundo deo intendere. ideo cum non sit ad vlti mam fatigationē/vel cum omissione di uinoꝝ tolerant. Similiter ferratores equoꝝ si ꝓncipaliter faciunt ꝓpter neces sitatem/tolerant. Quarto facientes vitra t coctores laterū/ qui in dieb⁹ fe/stiuis sine magno damno dimittere nō possunt/tolerant. Quinto molendi/natores: si cum iumentis/siue ad ventū siue ad aquā: si faciunt ꝓncipaliter pro pter necessitatē illoꝝ quib⁹ inseruiunt/ tolerāt. Sed quis est hic: t laudabim⁹ cum: ideo cessare melius est t securius in diebus festiuis. Sexto rustici qui a dominis cōpellunt in festis laborare: si iusto metu id faciūt/tolerant. Vnde pessime faciūt rustici qui dieb⁹ dñicis/ t alijs festiuitatib⁹ cuz curru vadūt per magnū spaciū siue ad molendinū / siue alias. Septimo conductores opera/riozū/vel exactores debitozū in festꝫ to lerant: si alijs dieb⁹ non inuenerūt: als non. Octauo habētes segetes vl fe num in agro: si est timendū ꝓter pluui am. Sil'r habētes domos ruinosas si p uident in festꝫ/tolerant. Nono scpto/res in festis si corrigāt scpta vl relegāt aut aliq̄ norent/tolerant: dūmodo non min⁹ intendāt hmōi. Ideo q causa lu/cri de ānterno in ānternū scribūr/nō ex cusant. Scribere tñ spūalia/t ꝓter spi rituale cām nō est illicitū: etiā in ḡrita te. vt ꝑz extra. de ferijs. ca. Cōquestus.

Decimo reparatores viaꝝ/vel pontiū p cōi vtilitate/tolerant. Sed nō faciētes ſerta t alias vanitates: in quibus nulla publica vtilitas est. Scdo q̄z dixt: q q̄dam in dieb⁹ dñicis t festis ꝓhibent. Et q̄ sint illa hꝫ extra. de ferijs. c. j. vbi sic dicit. Omes dies dñicos a vespa in vespam cū oi veneratioe decernim⁹ ob seruari: t ab oi illicito ope abstinere vt mercatū in eis nō fiat/neq̄ placitū: ne/q̄ aliq̄s ad mortē damnet/ vel ad pena iudicet: nec sacra nisi pro pace/ vel alia necessitate prestent. Ad cui⁹ decreta lis intelligētia certioꝛe querunt plura. Primū qñ incipit festū: Rñdet ꝫ glo. extra. de ferijs. ca. Omes. Et glo. de cō se. di. iij. ꝓnunciandū. q diuersis respe/ctib⁹ diuersis horis incipit dies. Nam quo ad officiū diuinū incipit in vespis/ vsq̄ ad vesperam. Quo ad iciunij inci/pit a cene t mine: ita tamē q t minus ce ne non prendat post mediā nocte. Quo vero ad cessationē ab opibus seruilib⁹/ incipit t⁹ patrie ꝓsuetudinē. t ido vbi ꝓsuetudo est q incipiat festare in mane tenēda est. vbi in sero tenēda est tē. Se cūdo q̄rit que dicunt opa illicita q̄ in fe stis ꝓhibent: Rñdet q mechanica. vt agricultura: lanificia tē. Et actus pecca ti mortalis qui totaliter est fuitis. iuxta il lud Joan. viij. Qui facit pctm̄ fuus est pctī. Ideo dicit Nicola. de Lyra super Exoꝺ. xx. ca. Oꝺ qui in dieb⁹ festiuis peccat duo pcta mortalia cōmittit. pu/ta foznicationē/t festi violationē. Vc/nialia pcta vero non infringūt ꝓcepta. Tertia. vrꝝ citatio in die festo teneat: Rñdeo q si citet ꝺs ad cōparendū: non ad rñdendū/tenet. Si vero esset ꝺubi/um an tencat citatio/vel non: tūc debz cōparere ad allegandū ꝓuilegiū supio/ris. iij. q. ij. Si ꝺs. Causa igit eriam de ꝓsensu partiū agitata/ nō valet die fest ato: nisi necessitas vel pietas aliud req rat. extra. de ferijs. c. Cōquest⁹. Quar to querit. vtrū liceat in festo mercari: Rñdet q nō. ōt tamē Ray. q victualia mercari nō st ꝺ facili. phibēda. p necesſ/sitatib⁹ q̄tidianis. Nā q̄dam opa st ꝺm Auguſt. q̄ nunq̄ licent. sicut foznicari. Quedā st que aliq̄n licēt. vt mercari se cularib⁹: die z loco statuto. t ceteris cir cūstantib⁹. Quedā opa sunt q̄ aliq̄n nō licent. sicut clerico in dieb⁹ festiuis/ et eriā secularib⁹. Et ideo mercātia est bo na/si fiat debitis circūstantijs. Nā per mercantiā pauper alunt: diuites recre antur. Vñ mercantia rōne cupiditatis tñ nec laicis/nec clericꝫ licet. spēaliter cle rico oi tpe t loco est interdicta. ij. Timo. ij. Nemo militās deo implicat se negoꝝ cijs secularib⁹. Et lxxxviij. ꝺist. c. Eps. Negociatoꝝ clericū ex inope diuitem;

ex ignobili gl'iosum q̄si q̄sdā pestes fu// ge. Et clerici negociatores peccāt mor// talit: q; ꝓterea; debēt deponi si se non correxerit. xcj. di. c. Clerice? null? depo// nit nisi ꝑ mortali. Videre oēs qm̄ mō impleta est illa ꝓphia Hiere. viij. A mi nore vsq; ad maiore oēs studēt auaritie Silr negociari nō licz i festiuitatib; ꝑ hibitis. Dic̄ rñ vilbel. q; cūres ad nun dinas z mercātes die festo excusank si nō fiat ꝓsuetudinarie. Sz ob magnam sui z familie necessitatē: ita rñ q; diuina ñ postponank. Cōsilr non licet mercari etiā rōne loci: puta i eccl'ia vel cemite// rio. Itē etiā nō licet cū fraude q̄ tūc fit q̄ñ extraneis vel ignorz nimis care vē// dit. Vel i leui ꝑcio emit. Si dicas. res tantū valer q̄ntū vēdi pōr. Dicimus q; bñ hz locū in foro impatoris: sz nō in fo ro saluatorz. Quinto q̄rit: vtrū liceat i festo piscari vel venari: Rñr q; in diebz dñicis z magnis festiuitatib; nullo mō licet. In alijs ꝭo festiuitatib; minoribz licet de licētia ꝓlati. Venari aūt oīno ꝓhibet in q̄dragesima rā laicis q̄ clerici cis. clerici si sint ēt paupes. O dñator terre z celi. O monarcha tori? vniuer// si. O director fictilis ppli: ꝓspice de ex celso celoz habitaculo tuo q̄ pauci sūt q̄ h̄ tuū scrīm ꝑceptū fm q; dixim? obs// uant: sz ꝑ lucro reputāt q̄cqd diebz festz faciūt. Nō em̄ studēt a te deo viuo z ve ro: sz a suo pctore ꝓrio. Et ad h̄ deuene rūt vt vix inueniank i ciuitate vna q; de// bite festū scrificent. sz aut ꝑ se aut ꝑ su os violāt z ifringūt. Jō ira tua magna venit sup cos exterminās eos peste/fa me/z gladio. Nos ꝭo dei altissimi filij rotis viribz scrificare studeam?: z ei in rali die fuiam? corde deuoto/vt h̄ det nob gr̄am z in futuro gl'iam.

Sermo. xiiij.

Memento vt

die sabbati scrifices ser die bus opaberis z facies oīa opa tua. Septimo aūt die sabbatū dñi dei tui est. Nō facies omne opus in eo tu z fili? tuus z filia tua: z ꝑuus tuus z ancilla tua. Jumēta tuū z aduena que intra portas tuas est. Exod. xx. c. In q̄ ꝑcepto altissim? deus ꝓncipal'r inducit ad sabbati scrificatione q̄ fit ab operū seruilīū cessatiōe z dei bñficioꝝ medi// tatōe. Jō ꝑmittit di. Memēto. Debz nanq; q̄liber diebus festiuis meditari tria. sc̄z

Primo dñm deum.

Secdo semetipsum.

Tertio suum ꝓximū.

L Primo viri q; q̄liber in festo debz meditari dñm deū q̄ ineffabilis est in sua essentia/q̄ bon?/q̄ dulcis/q̄ piis/ q̄ misericors. Qui ex miscōia z bōitā// te nulla nc̄itate creauit tam magna tā multa tam varia. Ad h̄ inducit Ecc̄i. xij. dicēs. Memēto creatorz tui i diebz iuuentutz tue añq; veniet tps afflictio nis tue. Debet etiā q̄liber in festo cum gr̄az actiōe meditari ō redemptiōe hu mani generz. ad qō hortat Hieremias Thren. iij. dicēs. Recordare pauptatz mee. Et transgressiōis z absinthij z fel lis. Hic Bern. Memor ero ꝑditi ero labor q̄s ꝓtulit. fatigationū i discurrē do rentationū i ieiunando/ vigiliaꝝ in orando/lachrymaꝝ in cōpatiendo. Re cordabor etiā doloꝝ tuoꝝ spuror/cola// phor/clauorū horrēq; similiū. Aliqn requirek a me sanguis iustus q; effusus est sup terrā. Debet insup q̄libz i festo meditari de diuina iustitia/z diuina le ge/q; bonus de? bonā legem dedit. Et quō implere possit ꝑ̄s. Memores sūt mandatoꝝ ei? ad faciēdū ea. Et Deu. vj. Que ego ꝑcipio hodie erūt i corde tuo: z narrabis ea filijs tuis z medita// beris in eis. Et Eccl'i. iij. Que ꝑcepit tibi de? cogita illa semp. hoc em̄ medi tatio est magna mētis delectatio. Ps̄. Memor fui dei/z delectat? sum. Se// cundo q̄ritur i festo q̄libet debet medita// ri semetipm: vñ venit. vbi est. z q̄ tēdit. Et q; posit? est in area pugne. z q; die ac nocte ibit ad mortē: z q; post paucos dies moriet. Et dcqd de h̄ mōo secum tulerit siue bonū siue malū in eternum cū illo erit. q: bonū: eternū bonū ꝓsequ'r. si vero malum: eternū malum habebit. Jdeo di. Eccl'i. vij. Jn oīb; opibus tuis memorare nouissima tua z in eternum

De tertio precepto

nō peccabis. Tertio dicit̄ q̄libet dz i festo meditari suū primū ne scādalizet sed pori⁹ si offendit reconciliet illi. z si indiget subuenīat illi ꝓsilio z etiā aut lio. qz Ecc̄s. xvij. Unicuiq; mandauit de⁹ de primo suo. Proprer p̄missa bñ pcepit altissim⁹ deus dicēs. Memēto vt diem sabbati sanctifices. Ubi i pñti sermone dei gratia duo declarem⁹ salutis documēta. scz

Primū que z q̄t sūt p̄cepta die⁹ festiuis facienda.

Scōm que sunt illa que festiuis diebus sunt cauenda.

D Primū tract̄ documentū saluta re dixi declarandū q̄ vicz z q̄t sūt sub p̄cepto dieb⁹ festiuis facienda. p eo qz dr de ꝓse. di. iij. c. Jeiunia. Die aūt dñica nihil aliud agendū est nisi deo vacādū: nulla opa in die sancta illa agank. nisi tm̄mō in hymnis z psalmis z cantic̄is spūalib⁹ dies illa transigat. Hec ibi. Et lz talib⁹ sit insistendū i festis/nō tñ de pcepto. sed q̄ sub p̄cepto debet q̄s facere in festo sūt spēalit̄ q̄nq;. scz

Primū contrito.

Scōm misse auditio.

Tertiū p̄dicatiōis auditio.

Quartū deuota oꝛo.

Quintū offerenda oblatio.

Primū inq̄ qō in festo sub p̄cepto facere debet q̄libet est ꝑtritio. vt scz homo existens in mortali pcō illa die de illo conteri vel saltem atteri debet: alꝫ peccat mortalit: qō sic ꝓbat. Placare em̄ do tenemur de pcepto in aliq̄ hora diei festi. sed h̄ facere nō pōt q̄ est in mortali nisi de eo conterat vel atterat. Ideo dr Leuit. xxiij. Sabbatū requietiōis ē affligetis q̄ animas vras. Et iterū. Alia q̄ nō fuerit afflicta die hac ꝑibit de pp̄lo suo. Cui⁹ ratione Petrus de palu. li. iij. ponit talē dicēs. Sic i n̄ct p̄ceptū de dilectione dei q̄ntū ad actū interiorē non semp obligat. Sed solū q̄n ꝓsideratur de⁹ vt diligend⁹ vel nō diligend⁹: tūc homo q̄libet tenet iudicare deū vt diligendū z etiā tenet diligere. nō tñ semp q: oportet vt hō comedat/dormiat ꝛc. Sic z peccatū mortale cōmissum si mēti occurrit: vt materia delectatiōis vel detestatiōis teneat hō iudicare detestādū. z etiā tenet detestari. Et h̄ est contritio vel attritio saltē. Ad idē dr Alexander d ales: in tractatu de negligentia/q̄ q̄n peccator cogitat de pcō suo/q̄ sit tantū malū z tam graue z excicat a gr̄a dei ad reuertēdū de pcō. tunc tenet actu dolere de illo pcō. z si nō dolet z nō ꝓrerit: tūc peccat p negligentiā z renouat peccatū aliq̄d qđ est negligētia mortalis. Ad h̄ etiā dr scrūs Bonauen. in. j. di. vlt. Q. locus z tps hmōi faciēdi seu ꝓrerendi est q̄n dñs visitat talē interiori locutiōe/vel exteriori pdicatiōe/vl aliq̄ talī in quo est opportunitas redeundi ad cor. vñ si tūc conteri negligat/incidit i ꝓremptū z omissionis pcm. Q Opportunitas vo tpis est dies festiuus. Q dñe de⁹ oiporens quor sūt hic q̄ in multis festis nō sūt cōteriti. Q q̄t in p̄dicatiōe nō sunt emolliti. Q q̄r ad diuinas interiores allocutiōes non sūt a pcō cōuersi: z indurato corde q̄si clausis oculis currūt in p̄cipitiū mortis eterne. Q q̄s explicet quāta hi mortalia sup pcā mortalia incurrerūt ex negligentia nec sūt ꝓfessi. Q dura cernice z incircūcisi auribus statim pibitis. statim deuorabit vos infern⁹. nisi penitemini. A Scōm q̄c quod q̄libet in festo facere tenet sub p̄cepto est misse auditio. Hā sic ꝓcipit de ꝓse. dis. j. c. Missas. Missas die dñico secularib⁹ totas audire spēali ordinatiōe ꝓcipim⁹ ita vt añ b̄dictionem sacerdotis egredi pp̄lis nō p̄sumat. qđ si fecerint ab eo publice ꝓfundant vel excōicent. qđ forti⁹ intelligit ō clericis. Pro cui⁹ itelligētia h̄ dicit Richard⁹ in quodl. q. xix. q̄ si ex ꝓmptu. i. sine legitia causa omittat auditio misse: est peccatum mortale. Dicit aūt legitima causa infirmitas vel habere pueros tenellos vl infirmos. Aut ꝓsuetudo patrie que habet vt alis quo in domo mortuo nō egrediant̄ per aliquod tempus. Sil̄r ne puelle nubiles ducant ad missam dūmodo non ducant ad choreas vel spectacula: quia sic peccarent mortaliter. Sil̄r castellani z similes vel timor inimicoꝝ aut aliquid

aliud qđ legitima causa poterit appellari. Si aũt amittit ex aliq̃ passione animi vel pigritia: vel non causa rõnabili est veniale pctm. si ad hoc nõ est assuetus. Si vero ex causa legitima omittit audire missam nullũ erit pctm. Sic̃ si modicũ omittit vel negligit ō missa: qz qđ modicũ omittit vel negligit de missa: qz qđ modicũ q̃si nihil. Ēo sic̃ qñ sacerdos ōr missam z aliq̃ nõ possunt audire q̃uis sũt ibi p̃sentialiter excusant. Sz diceres. de q̃ debet ī festo missa audiri: Rñdet extra. de cele. miss. c. Quidam laicoz. q debet celebrari z etiã audiri de eo quo sit officiũ. Ũn missaz peculiarẽ vt pura de brã virgine vl̃ angelis audiẽs aut dicens/nõ satisfecit p̃ce pto huic: qz auditio misse est missa. ō festo tñ credẽdũ est q̃ seculares xp̃i igno/ranti excusent. Sed nõ celebrãtes vñ sacerdos q̃ dicit de brã v̄gine vel aliã peculiarẽ debet postea audire missaz ō die: aks nõ excusat. Sic̃ seculares qui sciunt bñ discernere ī ter missam diei et peculiarẽ. Sed diceres. vtrũ audiens missam dicẽdo suas oz̃ones satisfaciat huic p̃cepto: Rñdet q nõ. tñ si dicat ex deuotiõe aliquas oz̃ones infra missam nõ credo q peccet mortal̃r. Sz si dicat illas ad q̃s tenet sicut horas canonicas vel oz̃ones ī penitẽtia iniunctas. tal̃ nõ excusat tunc a mortali: p eo q tenet ad audiendũ missam. z etiã tenet ad illas oz̃ones. ī nõ satisfacit simul p duobus debitis. ꝓterea vtilius est illi q audit missam/q cũ sacerdos in missa aliquid alte dicit rũc ipe nihil legat. Sz solũmõ audiat ea q̃ sacerdos ōr etiã si nõ intelligat: qz nihilomin9 pdest. Nã nec̃ serpens intelligit v̄ba incantãtiũ: tñ ad illa verba venenũ mortificat in illo. vez tñ qñ sacerdos ōr secreta: tũc põr quecũq; vult orare. Si q̃ras. vtrũ melꝰ sit audire missaz boni sacerdoz q̃ mali: Rñdet fm sctm Bonauẽ. z Richar. in. iiij dist. xiij. q in missa duo sũt. s. ipm sacrificiũ q̃d est corpus chri vez. Et q ad b̃ eq̃liter valet audire missam mali sacerdotis sic̃ z boni: qz bonus nõ ꝑficit melius corꝑ chri q̃ malus. Aliud ī missa sũt oz̃ones. Et he inquãtũ dicunt a malis in p̃sona totius eccl̃e equaliꝫ valẽt. Sed inquãtũ habent efficaciã ex deuotione sacerdoz missam dicentis. sic melius est audire missam boni sacerdotis q̃ mali. Et ideo bene facit ille q libenti⁹ audit missam boni sacerdoz q̃ mali: dũmodo nõ ꝓremnat sacrificiũ: id est corpus chri vez a malo sacerdote ꝓsecratũ. Ũn ex p̃missis recollige q q̃libz de p̃cepto tenet missam audire in festz diebꝰ: q nõ est excõmunicat9: ínterdict9 aut legitime impedit9. Tertiũ qđ in festo quilibet tenet facere est p̃dicationis auditio. qz dicit de ꝑse. di. j. c. Oẽs t. c. Sacerdote in eccl̃a verbũ dei faciente q egressus de oratorio fuerit ex cõmunicet: intellige si ꝑsuetudinarie vl̃ ex ꝓmptu h̃ fecerit. Auditio eñ p̃dicationis illis q nescit̃ necessaria ad salutem est sub p̃cepto. Aliꝭ vero non nisi ꝓpter aliqz scandalũ vel verbi dei ꝓmptũ. quia tũc z illi peccãt mortal̃r z erunt excõmunicãdi vr dictũ est. Sz diceres. Utrũ missam vel p̃dicationez debeat audire homo in festo si vtrunq; audire nõ potest: Respondet q ignorãtes necessaria ad salutẽ mag; debẽt audire p̃dicationẽ q̃ missam. Cui⁹ ratio est. quia de cõse. dist. j. c. Oẽs fideles. t. c. Sacerdote. t. c. Ep̃us magis rõne audiendi sacras scripturas z verbũ dei p̃cipit audiri missam q̃ alia ratione. Ideo dic̃ Augu. z habet. j. q. j. Interrogo vos fratres z sorores dicite mihi quid plus videt vobis esse Corꝰ chri: an verbum dei: Si vultis vere respondere: hoc dicere debetis/q non sit minus verbum di q̃ corpus christi. Et tã quanta sollicitudine obseruam9 quando nobis corpus christi ministrat: vt nihil ex ipso de manibꝰ nostris in terram cadat: tanta sollicitudine obseruare debemus ne verbum dei quod nobis erogatur de puro corde depereat. quia nõ minus reus erit qui verbũ dei negligẽter audierit q̃ qui corpus christi sua negligentia ī terra cadere p̃miserit. Pro cuius intellectu est notandũ q triplicit̃ potest comparl corpus christi ad verbũ dei. Primo fm sue essentie dignitatẽ. z isto modo corpus christi est maius q̃

dignius ꝯ verbū dei: qz christi corpori vbi est deus z homo nihil potest cōparari. j. q. j. c. Multi. Scdo verbum dī comparat ad corpus chri fm repsentationē. z isto modo verbus est equale cū christi cope. quia in dei verbo repsentatur ipe christ⁹ qui ait Lu. x. Qui vos audit/me audit. Qui vos spernit/me spernit. Tercio modo verbū dei comparat ad corpus christi fm effectum qui est iustificatio seu mundatio a peccato: Et isto modo maius est verbum dei ꝯ corpus christi: quia in peccatore maius bonum efficit. Jō dic glo. sup dictum c. Interrogo. quia predicatio maioris est effectus que plures cōuertit ꝯ corpus christi. Nā corpus christi nocet sumenti existenti in peccato mortali. sed pdicatio prodest. Et sic corpus christi z dei verbum habēt se sicut excessa z excedentia. ℙ Quartū qō qlibet sub pcepto in festo facere tenetur est deuota oratio. Nam dic saluator Luc. xvij. ℴ portet semp orare. sup quo Chrys. dicit. ℴ portet: necessitatē dic. Sed qz est pceptum affirmatiuū: ideo obligat semper. sed nō ad semp. Jdeo eccla ordinauit certum temp⁹ orationi vicz dies festiuos. qō ertiā possumus probare ratione tali. Homo qlibet tenet de iure naturali ad oia illa sine quib⁹ salutē ꝓsequi nō potest. sed homo nō potest cōsequi salutem sine oratione. iuxta illud Joan. vj. Petite z accipietis. Luc. xj. Omis qui petit accipit. A sensu ꝓrario: q nō petit nō accipit. g ad orationē homo retinetur. Vñ Augu. Deum nemo videt nisi qui bene orat/bene studet/z bñ laborat. Sed quid aut quantū debz oratione ecclesia nō determinauit: nisi q viri ecclīastici tenent dicere horas canonicas. Alij vero ea que illis in penitētia sunt iniuncta. vel ad que ex voto sūt obligati. Cōmuniter autē fm sctm Thom. in. iij. dist. xv. tenent diebus festiuis officijs diuinis interesse: vt ministris populo orāti⁹ suam intentionē cōforment. Textū qlibet sane mentis debet addiscere dñicam oronē/salutationem angelicā/z fidei articulos. Quintum ad qō qlibet tenet sub pcepto i festo est offerenda oblatio. z est q offert ad missam sacerdotis celebrantis. Juxta illud Nō appebis in ꝓspectu meo vacuꝰ. Et de ꝓse. di. j. c. Dis christianꝰ. sup q dicūt qdā doctores/ q rūc solū obligant christiani ad obligationē sub pcepto qñ sacerdos multū indigeret/als relinquēdū ē ꝓsuetudini. Sz melius videt dicere frater Angelꝰ de clauasio. q rūc est in pcepto oblatio qñ sacerdos est pauper z parochiani sui sūt diuites: qz tūc pñt cogi ab epo p substractionē diuinoꝝ. Sed si sūt eq pauperes sic sacerdos: rūc n tenent ertiā rone ꝓsuetudis. qz nemo offert nisi cui placet. Jō dz di. xcj. Clericꝰ victū z vestitū suo artificio/vl agricultura sua ne detrimēto ꝓpter. Laudabile tñ valō est vt sp offerāt fideles aliqd i pcipuis festiuitatib⁹/vt ex ꝟ mereant gram dī. Ecce christi dñi discipule scis q sub pcepto in festo facere debeas/z ita ō cetero vt uere studeas. Sed o christe hostia p toto mūdo saluator. O altissimi ꝟbū dei patris. O pie exaudiroꝝ deuote oratiꝝ. Ecce isti christiani tuo ꝓcioso sanguine ab eterna morte redēpti: qb⁹ ertiā vita eternā exmisceria ꝓmisisti/ nolūt re mēoriari i missa: imo nec mō debito videre. Sz vere cundia ducti ad pulsationē intrāt eccle siam/ qū tuū sacruz corꝰ eleuat: z stari curūt ide acti inimicū vidissent. Qui dā insup ignorāt viā salutis sue z nolūt audire tuū sctm ꝟbū in pdicatione: sed ociant i foro inutiliter: qs nec tu exaudies in iudicio. Sūt ertiā nonulli q re ñ orant nec oronē dñicā addiscūt: cum tñ multas truphas ꝓferre sciant. Sed stant inter christianos sic lapis vl lignū. Sunt ꝓterea qdā qui nedū suas offerūt oblationes. Sz ertiā testamēta aliox ñ soluūt: i suā dānationē manifestā retinētes z dū centes intra se. postea cōmittā i morte vt soluent. cū tū ral⁹ est in mortali. qz alienū retinet: z vix poterit bōa morte talis crudel mori: Sz sepe subita. Secundū qz saluris documentū erit declarandū. q scz sūt illa q festiuis diebus sūt cauenda. Et ꝯ ꝯ opa mechanica z ertiā mala opa sūt cauenda: rū speciliter sūt qnq mala q homines cōiter solent facere. Jdeo illa qnq sūt cauenda. scz

Primū superflua poratio.
Scōm ludi exercitatio.
Tertium vana chorizatio.
Quartū supba ornatio.
Quintū inutilis ociatio.

Primū ira q̄ in festo cauendū est superflua poratio. Nā sunt nōnulli q̄ feriali die nō inebriant: sed q̄si in singulis festiuitatib⁹ inebriant: z dño eoz di abolo colūt festa. Dc q̄d ūt Hiero. in epla. Valde absurdū est nimia seruire // rare velle honorib⁹ martyrē: quē scimus deo placuisse ieiunijs. Hinc z Aug. in sermo. de martyrib⁹. Ab eis inq̄t in q̄ // rare sctōz martyz festiua gaudia cele // brant: q̄ sctōz exēpla sequunt. Soleni // tates eīm martyrū exhortatiōes marty // rioz sunt: vt imitari nō pigeat: q̄d cele // brare delectat. hec ille. Nūc vo q̄si oim sctōz festa superflua poratione celebrant hoies sicut dedicatōem. Sed diceres vtrū ebrietas sit pctm mortale: Rndet sm di. xxv. ℣. Alis. sub tali distinctione q̄ aut p̄ingit ebrietas raro: aut assidue. Si raro: sic ire est distinguendum. aut inebriās cognoscit vini poren // tiā: z sua cōplexione disposita ad ebri // tatē: z tm magz vult ebrietatē incurrere q̄ a potu abstinere. z sic est pctm mor // tale. aut inebriās nescit vini potentiā: et non aduertit q̄ ex tali potu inebriat. et sic nullū est aut veniale pctm. Si vo assidua fit ebrietas: sic est mortale pctm. qz nō pōt esse q̄ hō assidue inebriet: qui scies z volēs incurrat ebrietatē. Illi vo q̄ coīter p̄curāt vt alij inebrient: sine se quat ebrietas siue nō: p̄sertim q̄ cū mē sura cogūt alios ad bibendū: absq̄ vu // bio mortaliter peccāt sm sctm Tho. ij. ij. q. cl. Dc q̄d Augu. sic ūt. Qui aliū co // git vt bibat plus q̄ necesse est: z eū ine // briat: melius eet q̄ carnē illius gladio vul // neraret: q̄ aiam inebriando occideret.

Scōm in festo cauendū est ludi exercitatio. Nā plerisq̄ in festo q̄si p totā diem se se occupāt circa ludū taxillor: vel aleaꝝ: aut chartiscellaꝝ. Que deo sūt odibilia: z homib⁹ dānabilia: nisi q̄s faciat eā recreatōis: z nō cū lucri: qz sic peccat mortaliter. nā z leges phibēt oēm ludū: q̄ nō initit exercitio alicui⁹ fructus et vtilitatis operationis. ff. de alea. l. solent. ℣. Senatus. ex. l. sequēti. Et statuit q̄ si tpe q̄ ludit/aliq̄d subtractū vl raptū fuerit de domo vbi lud⁹ illicit⁹ agit: ac etiā si q̄s ꝓberarer oīm mo⁹ sit impunit⁹. ff. de alea. l. j. Et h̄ meritro. qz ibi fiūt multa p̄iuria: blasphemie ⁊c. Et nō solū q̄ talia agūt: sz z q̄ delectabiliter aspiciūt mortaliter peccāt sm s. Tho. ij. ij. q. cliij. art. iij. Tertiū in festo cauendū est vana chorizatio. Vbi si q̄dē sese in festo dāt ad choreā: nō curātes q̄ cū illa violant festū. Nā chorea tunc est licita q̄n̄ be se prem ꝺditiōes cōcurrūt in ea. Prima. tps debitū. ita q̄ non sit in tpe pnie/ vl ozoni deputato. Vñ ūt Rich. in. iij. di. xxxvij. q̄ pctm mortale est ducere chorēas die⁹ dñicis. Scōa ꝺditio est q̄ in chorea sit ꝓsona cōuenies. Nam ꝓsonis ecclesiasticis phibitū est. dist. xlvj. c. Ecclesiasticis. Et ideo etiā in missa noua chorizātes p̄sbyteri/ vel diaconꝰ nō excusant a mortali/si fiat publice. Tertia ꝺditio choree bone q̄ fiat cū honestate: qz si fiant modo inhonesto/peccāt mortaliter. puta gesticulationib⁹ puocantib⁹ ad libidinē. vel cantib⁹ turpib⁹. vel ornamētis lasciuis. Quarta choree bone ꝺditio est vt fiat recta intētione. qz si fiat ad puocandū libidinē/vel aliq̄ alio malo fine. vt sit cōmunit: est pctm mortale. Quinta chorea bone ꝺditio est locus apt⁹: nec vicz fiat in ecclia vl cemiterio. Sexta cōditio choree bone est raritas chorizationis. Nā ūt Rod. q̄ choreas ducēs ex cō suetudine peccat mortaliter. chorizantem aūt raro z sine corrupta intētione: dicit q̄ nō audz dicere q̄ peccet mortaliter: sed nec audet excusare a mortali: cū ingerat se periculo alios puocandi ad libidinē. Septima ꝑterea cōditio choree bone est chorizantis stabilitas. Nam dat aliqs qui ita fragilis est q̄ licet bona inrenti // one chorizare incipiat: tamē non exit a chorea quin ad libidinē puocet: et ita peccat mortaliter. iuxta illud Eccli. iij. Qui amat periculū pibit in illo. Vnde Hiero. in quadā homil. Non credo aliquis viro / si dicat se illesum euasisse a talibus spectaculis: cū Dauid ex eo q̄ vidit Bersabee lauantem se: puocatus sit ad li

De tertio precepto.

bidinē. Hec ille. Et q̄ prefate ꝺdictiones nō iuenīunt in chorcis nr̄i rep̄orꝫ. Ideo non videt quō sine mortali pcō ds eas faciat ex ꝺsuetudie. sicut cōiter fiunt. Igit̄ q̄libet se custodiat. Quia sic legit̄ in Fasciculo tēpoꝝ/q̄ circa annum dn̄i. D. xliij. Quidā chorizantes nūero decē t nouē. ex quib⁹ tres fuerūt femine. cū in vigilia natiuitatꝭ chr̄isti i villa Saxonie i cemiterio eccl̄ie sancti Magni saltarēt insolerer chorizando: impediebāt quendā sacerdotē in prima missa quā deuote faciebat. Sed q̄ illi noluerūt cessare maledixit eis dn̄s. Et/nā sic p annū saltarent. t ita factū ē q̄ p integrū annū saltauerūt. Et cū quādaꝫ filiā sacerdotꝭ vellent extrahere ō chorea auulsis brachijs saltabat. Fuerunt tandē a brō Heriberto epo Coloniēn. absoluti. Et q̄dā illoꝝ valde penituerūt ita vt postea scti effecti fuerūt. t mirac/ulis claruerūt. Quidā ꝑo pstrtim femine cito obierūt. Quartū in festo ē cauendū supba oratio. Sūt q̄dem nō nulli q̄ in festo sollicitant nimis quō se ornent t hoib⁹ ad videndū se vent. Qui si rep̄hendunt dicūt. Ha bone pat ego facio ꝓpter honestatē t sanguinei decentia. Et ego aio illi. Videas ne decipias fris. sed bn̄ rumina q̄d cogitas tūc q̄n re ornas t dijudica te ex tua cogitatione. q̄ ait bn̄s Greg. Nemo pciosam vestē nisi ob inanem gloriā q̄rit. Quintum q̄ō in festo cauendū est inutilis oro. Ideo pfecto est cessandū ab opib⁹ seruilibus vt eleuata mente deo vacem⁹. Sz mō in festo pigritie se dant hoies: ex quib⁹ oriunt detractiones/rixe/odia/t alia mlt̄a pcā. Propter h̄ dic̄ dn̄s Esa. j. Sol/lennitates vr̄as odiuit aia mea. Dic̄ nō rabiliter vr̄as. q̄ tales solēnitates non sunt dei. sz aut maloꝝ hominū/ aut demonū. Q̄ igit̄ rotius mūdi dominatoꝝ deus oim creatoꝝ. Q̄ salutis hoim amatoꝝ/tu p̄cepisti tibi colere festa. et ecce sub tuo nōie existentes desiderant venire festa/non vt tibi deuota mente seruiāt: sed q̄dā vt inebriēt. Quidam vt chorizent: q̄dā vt se aspectib⁹ homi/nū ꝓsentent. ꝛc. Ideo tu dn̄e rex oīpo/tens es sicut q̄ racemos colligit: q̄ vna queq̄ anima viā suam corrupit. Nā q̄n se deberēt ad deuotionē t humiliationē ꝓparare. tūc supbiunt. potissime in ec/clesia tūc se ostentāt. t illi non tibi: sed tuo inimico diabolo sese ꝺformare studēt. Demēro idcirco hō dei quid debes in festo facere/t q̄d cauere: q̄ si cau/es cauenda/t festa facieda. tūc deꝰ h̄ dat grām/t tandez in futuro gl̄iam ad quā nos ꝓducat deꝰ trinꝰ t vnus.

Sermo. xv.

Memento vt die sabbati scrifices Exod. xx. c. In q̄ ꝓcepto aliquis deꝰ in die⁹ festiuis inhibet ab operib⁹ t curis secularib⁹. t induxit ad mentis vacationē t q̄rudinē t scrm̄ ociū. Pro quo est nobis diligenter aduertendū q̄ triplex est ocium. scz

Primū reprehensibile.
Scōm criminabile.
Tertiū virtuale.

Primū ita q̄ ociū dixi esse reprehē/sibile: cū vicz est pcm̄ veniale. q̄ tunc quiescit in aliq̄ bono delectabili creato tm̄ citra deū q̄ ꝓ paulatim ducit ad gra/uiora pcā. Ideo dn̄ Ezech. xvj. Hec fuit iniq̄tas sororꝫ tue sodome saturitas panis t ociū. t Eccl. xxxiij. Multā malitiā docuit ociositas. ꝓterea reprehenduntur tales a dn̄o Mat. xx. Quid h̄ statis tota die ociosi. Nā ꝺ naturale hois inclinationē ē q̄ ds ocieē. q̄ dicit Job v. Sic̄ auis ad volandum nasc̄it: sic hō ad laborandū. Scōm denq̄ ociū est criminabile. i. pcm̄ mortale. Et est m Alexā. de ales. ij. pre. sū. q̄n ds in aliq̄ bono cōmutabili ꝓponit bono icōmutabili q̄ ē deꝰ. Vn̄ q̄ intātū est dedit⁹ ocio q̄ ꝓtermittit ea absq̄ necitate ad q̄ tenet. sic̄ facere i anno cōfessionē aut recipe cōmuniōez. seu negligēter missam audire est ꝺ illud ꝓceptū. Sabbata scrifices. Et ista tales ociosi nō merēt esse i celo. q̄ h̄ nō laborauerūt. Grego. Ad magna inq̄t ꝓmia ꝑuenire non pōtest nisi ꝑ magnos labores. Sic̄t nō mereri/tur manere ctiā in h̄ mundo q̄ nō fru/ctificant. Ꝺ illis dicet illud Mat. vij.

Omis arbor q̄ nō fac̄ fructū bonū excidet ⁊ in ignem mittet. Nec̄ ociosi merent esse in purgatorio. qz ibi sūt q̄ h̄ labozauerūt cū ofectu. vñ illis dicet. In labore hoim nō sūt. cō cū hoib⁹ non flagellabunt: cū demonib⁹. Tertiū in sup ociū in sacro eloquio inuenit. Vtile quale. quo q̄s a mūdi ⁊ carnis curis segregat⁹ libera mēte do vacat. sic Maria Magdalena q̄ secus pedes dñi Jesu dulciter audiebat verbū illi⁹. De q̄ August. Vacabat ista. laborabat illa. Ad hāc inducit vacationē Ps. dicēs. Vacate ⁊ videte qm̄ suauis est dñs. Et altissim⁹ de⁹ in h̄ sacro p̄cepto ad h̄ inuitat di. Demēto vr die sabbati scrifices. que q̄dē dies sctificat do ozone de uora. Jō in p̄ncī fmone gr̄a dei ō ozone tria declarem⁹ saluz documēta. scz

Primū de ozonis q̄ditate.

Scōm de ozonis modalitate.

Tertiū de ozonis cōmēdabilitate.

Primū siquidē documentū diuina gr̄a de ozone dirī declarandū de ozonis q̄ditate. q̄d vicz ipa ozo sit fm rem. Cuius quidē quidditatē tripliciter possum⁹ declarare.

Primo diffinitione.

Scōo diuisione.

Tertio assimilatione.

Prio in q̄ ozonis q̄ditatē possum⁹ declarare diffinitione. Nā vno modo ozo accipit noie ꝓpo. Et h̄ fit q̄n mens nr̄a ascendit in deū vel est p quā aliq̄d deo vouet vel offert. Et sic fm Aug. Ozo est pi⁹ mētis affect⁹ direct⁹ in deū. Et fm Anſ. Ozo ē ascensus mētz in deū. ō q̄ Ps. lxxxiij. Brūs vir cui⁹ ē auxiliuz abs re ascēsiones in corde suo disposuit i valle lachrymaz. Et vere brūs cui⁹ cor in hac valle miserie nō ascēdit in mūdi pompis: nō in diuitijs: nō honorib⁹ vanis. Scōo mō ipa ozo dr̄ obsecratio. i. ob rē sacrā deprecatio: sic cū dicimus p passionē ⁊ crucē tuam libera me. ⁊ petimus ptinēcia ad salutē. ⁊ sic fm Aug. de ꝑbis dñi. Ozo est q̄dā petitio. ⁊ fm Anſ. Ozo est petitio decētiū. Tertio mō ozo dr̄ postulatio: ⁊ ē q̄n q̄s ꝓstitut⁹ in feruoze spūs petit deū. p salute alioz aut certe cū gr̄as agit deo de oib⁹ diuinis beneficijs. Et sic fm Hugo. ō sctō victo. Ozo est deuotio q̄daz ex cōpunctione. pcedēs. ⁊ be ozones sūt deo valde grate ⁊ hoi salutifere. Quas q̄dē ozonū differētias tangit apl⁹. j. Tim. ij. sic scribēs. Obsecro p̄mū oim fieri obsecratiōes/ozones/postulatiōes/gr̄aractiones. p omib⁹ homib⁹/p regib⁹ ⁊ oībus q̄ in sublimitate sūt ꝓstituti. vt q̄ete ⁊ trāquillā vitā agam⁹ in oi pietate ⁊ castitate. hoc em̄ bonū est ⁊ acceptum cora dño deo nr̄o. Et sic cōiter ozatio ē mente deuota ⁊ volūtate recta aliq̄d a deo petitio ptinens ad salutē finaliter.

Scōo q̄s q̄ditatē ozonis possum⁹ declarare diuisiōe. ⁊ ponā solum vnicā diuisionē rusticanis pp̄lis necessariā q̄ est talis. Rusticanis ⁊ simplicib⁹ pp̄lis ab eccl̄ia cōiter est ist̄itura triplex ozo. scz

Prima ozo dominica.

Scōo salutatio angelica.

Tertio pfessio christiana.

Pria ozo dicit q̄ est ist̄itura pp̄lo chr̄iano dñica ozo. q̄ quidē ozo alias excellit

Prio aucitate dignitatz. Nā si ꝓsideretur q̄s ⁊ quant⁹ doctor ipam cōposuit: certe nō p̄tarcha/nō ꝓpha/nō ap̄l⁹. de mū nō angel⁹. is ille rex glē ⁊ angelox ⁊ hoim doctor. Scōo excellit alias ozones ipsa fmonis breuitate. q̄ in paucis ꝑbis oēs petitiones nēcarie ad salutē cōtinent. Hic Aug. ad Probam. Licz inquit alia ꝑba dicam⁹ ozādo. nil⁹ aliō tñ dicam⁹ q̄ qō i ista ozone positum est sl recte ⁊ ꝓgruēter ozam⁹. Jō Dar. vj. dixerūt discipli ad dñz. Dñe doce nos ozare. Et ille ait. Cū ozatis: dicite: Pr̄ nr̄ q̄ es in celis sanctificet nomē tuum ⁊c. Et q̄ doctores vario mō exponunt ipam. cō tu cū dicis eā: intrende ad hūc sensum ⁊ intellectū dicere ad quē chr̄s fili⁹ dei viui dixit ⁊ intellexit. Cuius breuis intellect⁹ illi⁹ p̄ōr esse talis. Nā in ipa ozone q̄dā ps est benuolētie capratio. q̄dā ipa petitio. ⁊ q̄dā petitiōis ꝓclusio. Primo in q̄ benuolētie captatio est ista: Pr̄ nr̄ q̄ es in celis. Cū dicz pr̄: tuc debes hr̄e magnā fiduciaz/q̄ ea q̄ petis dabit tibi deus/sic̄ parer dilecto filio. Insup debes te cōsiderare q̄ sis sine pct̄o mortali. vt sic merito dī/

De tertio precepto

cas deū patrē tuū:qz si fueris in morta
li pctō:rūc dicēt angeli de celis. Nō est
hic pr̄ tu⁹:iz in iferno:qz diabolū imi⁹
taris/z ille est pr̄ tuus. Cū ꝙ dicz nr̄:
debes te dilatare p ipm celū z hūc mū
dū ac purgatoriū:ita q̄ sta i vna societa
te in celo cū dño Jesu chr̄o:cū gl'iosa ꝙ
gine:z tota celesti curia. Demuz sta in
mūdo hoc cū societate oim hoim i gra
existentiū. Jnsup in purgatorio sta i so
cietate aniaꝝ scrāꝝ.z si tu ñ esses dign⁹
exaudiri:saltē de⁹ pr̄ respiciat i faciem
chr̄i sui quā p nob velauerūt z ꝙspuer.
Jnsup respiciat btās ꝙginē/z alios san
ctos/z i mūdo iustos hoies/ac i purga
torio sctās aias. Cū aūt dicis:q̄ es i ce//
lis.debes eleuare mentē tuā a terrenis
cogitatiōibꝫ ad celestia z etna/vbi sine
fine eris hitatur⁹. Scdo deniq; i dñi//
ca oꝛone q̄dā ps est petitio. Petitio ꝙ
oīs aut fit p obtinēdo bono/aut p amo
uendo malo. Et q; q̄ttuoꝛ sunt bona q̄
petis obtinere.s. bonū gl'ie/gr̄e/natu//
re/z fortune. Et tria sunt mala q̄ petis
amoueri a te.s. malū p̄reritū/pñs/z fu//
turū. Jō iſimul septē sk petitiones i dñi
ca oꝛone. Primo em̄ petz bonū gl'ie:cū
dicis. Sanctificet nomē tuū. arrēde di
ligēter sensum hui⁹ petitiōis a q̄ sancti
ficat nomē dñi dei. Nōne eternal'r san
ctū fuit z est.iō nec papa nec eps scrifi//
cat ipm. Sz h̄ est intellect⁹ hui⁹ petiti
onis Sctificet nomē tuū.i. ipsa diuina
tua essentia q̄ in se est sctā dek nob vide
re i futuro:p quā pfecte scrificemur et
fruemur i gl'ia. Nā scrim vno mō idē est
q̄ firmū. Hic igit̄ primo bonū gl'ie pe
tis. Scdo petis bonū gr̄e:cū dicz. Ad
ueniat regnū tuū. Hic nō petis q̄ celū
descendat z in illud viuus intꝛoeas.qz
sic null⁹ scrūs exaudit⁹ fuiſſz:iz hic est
hui⁹ intellect⁹. Aduenīat regnū tuū.i.
gr̄a tua aduenīat:p quā tu regna i nob
z nō nr̄ sensus:nō iſte mūd⁹ vel nō dia/
bolus. Tertio loco petis bonū nature:
dū dicis. Fiat volūtas tua sic i celo z i
terra.i. natura in nob p pctm⁹ corrupta
reordinet.ita q̄ caro obediat spiritui:z
spūs tibi deo sic angeli in celo. Quar/
to loco petis i dñica oꝛone bonū fortu//
ne:cū dicis. Panē nostrū q̄tidianuz da
nobis hodie.i. da tpale subsidiū:puta
victū z amictū in saluz nr̄e subsidium.
Quīto loco petz amotionē mali p̄teriti
cū dicis. Et dimitte nob debita nr̄a sic
z nos dimittim⁹ debitoribꝫ nr̄is.i. p̄te//
rita mala nr̄a:sic nob dimitte sic z nos
offendēribꝫ nos. Sexto loco petis amo
tionē mali p̄sentis:cū dicis. Et ne nos
inducas i tentationē. Dē⁹ certe nullꝫ
inducit i tentationē:ais ipe esset causa
dānatiōis alioꝝ.iz dī i tentationē indu
cere inquātū nō p̄seruat a tentatōe. Et
iō sensus hui⁹ petitiōis est. Et ne indu
cas i tentationē.i. nō p̄mittas nos ruc//
re i tentatiōe. Septima z vltima petiti//
tio i dñica oꝛone est. Sed libera nos a
malo.vbi petis amotionē mali futuri.
Et est sensus hui⁹ petitiōis: sed libera
nos a malo futuro culpe z pene. Ter//
tio in dñica oratione quedā ps est con//
clusio:cū dicis Amen.cū q̄ ist cā sīgil
lo ea q̄ petisti ꝙcludis:di. Amē.i. ita fi
at sic petim⁹ ¶ Scda q̄ꝫ oꝛo ē cō//
muni pp'lo istituta Angelica salutatio
quequidē valde grata ē summe trinita
ti.qz de cōsistoꝛio ipsi⁹ primū emanauit
Angelis q̄ꝫ est iocūda.qz p̄mū cā an//
gel⁹ de celo attulit i terrā. Virgini in/
sup gl'iose mulrū accepta.qz p eam con
cepit dñatoꝛē celi z tre. Homib⁹ ꝙ est
valde fructuosa.qz p hanc recipimus z
comedim⁹ fructū bñdictū ꝙginis Ma
rie. Propt̄ q̄ dic̄ Bern⁹. Celū rider/an//
gel⁹ gaudet/mūd⁹ exultat/ifern⁹ con//
tremiscit/dmōes fugiūt. dū dico Aue
Maria. Hec aūt sctā saluratio a trib⁹
est cōpacta. Nā q̄dā ps ab angelo est d̄
celo allata. q̄dā a sctā Helisabet adiun
cta. q̄dā ꝙ ps ab eccl'ia supaddita. An
gel⁹ em̄ ō celo veniēs dixit brē ꝙgini.
Aue gr̄a plena dñs recū:bñdicta tu in
mulieribꝫ. Sctā ꝙ Helisabet incepit
ab angeli salutatiōe di. Benedicta tu ī
mulie.z bñ. fruc.vētr̄ tui. Eccl'ia rādē
supaddidit hec tria noia.maria.ꝙ ꝑn
cipiū:z iesꝰ chr̄s i fine.hec ag̃elica salu
tatio p̄pe ñ ē oꝛo.qz i ea ñ ē aliq̄ petitio:
iz q̄dā laudatō tm.iō si vis eā facere oꝛo
nē i fine dic Regia celi:dña mōi in tce
de pme ad deū q̄ re elegit. Tertia istu//
p oꝛo est istituta cōi pop'lo chr̄iano Fi

dei christiane ꝓfessio: q̃ nō ipsoꝑie dī oro. Nec nō ipa ē ad salutē nā necaria/q̃ si/ ne ea/nec elymax largitio/nec prolixa oro: nec carnis macerat'o: imo nec mo ris ꝓpssio valet ad salutē. ꝑ̄ pessime et erronee dicūt plerīq̄/q̃ qlibz saluabīt in sua secta dūmō bñ viuat. qz ꝫ hāc fal sitatē reclamat tota sacra scptura. Naz Abach. ij. dr. Ecce q̃ icredul⁹ est ñ erit aia ei⁹ recta i semetipa. iust⁹ aūt ex fi/ de viuit. Et saluator Dar. vl. dr. Qui credide. z bap. fuerit: sal. erit. Qui ꝓ nō crediderit cōdēna. z Heb. xj. Sine fide ipossibile ē placere do. Et exrra. d ūū. tri. z fi. catho. Una ē vniuersal fide linm eccl'ia exrra qua null⁹ oino saluat. Ꝓpofea qlibz tenet ꝓfiteri fidē catho licā sub pena ef̄ne dānatiōis ꝑm sanctū Tho. ij. q. iij. ar. ij. z h̄ pro loco z tpe. pura qñ alīqs inrogaret de fide. Ille ꝓ q̃ taceret z ex h̄ crederet/q̃ nō hret fidē/vl nō esset ꝑa fides sua quā nō au deret ꝓfiteri. aut alij ꝑ ei⁹ taciturnitatē a fide auerterent: z ꝓsilib⁹ casib⁹: ꝓfessio fidei ē sub pcepto ef̄ne mort'. Ꝫn alīs ꝓ alīq̃b⁹ casib⁹ ꝓfessio fidei nō est ne/ cessaria sub pcepto: ſz de ꝓsilio vtilitas fidei exposcit. Ideo male dicūt illi q̃ di cūt. Ore nego fidez duct⁹ timore mor tis: ſz corde retineo: qz rūc nec in corde stabit: iuxta illō Rom. x. Corde credit ad iustitiā: ore aūt ꝓfessio fit ad salutē. Verūtn vitupabil' est cōfessio fidei q̃n solū est ad prurbationē infidelīū: z ni/ hil boni inde sperat: dicēte dño Mar. vij. Nolite serm dare canib⁹. Articuli aūt fidei catholice ꝑm nūez ap'los sūt xij. qz ap'li tūc fuer̄t duodecim qñ ipos articulos ꝓposuerūt z ꝓfirmauer̄t. Sz ꝑm nūez credibiliū sūt q̃rtuordeci. qa septē ptinēt ad diuinitatē: z tres septē articli ptinēt ad chr̄i humanitatē. Hec igit̄ tres ordines cōi pplo istituti sunt. vicz Dnica oro. Angelica salutatio. et Fidei christiane ꝓfessio: qb⁹ qlibet renet deū z scr̄os laudare/honorare/ac gl'ifi/ care deuote. O ꝙ felix est aia illa q̃ p/ dictas ordines addiscit. O ꝙ brā ē aia illa q̃ salte festiuis diebꝫ honorat dūm deū z scr̄os ei⁹ istis ordinib⁹. O ꝙ vere pdēs est illa aia q̃ recōmendat se q̃ri die in missis z ordinib⁹ christianor. qz sic cib⁹ de vno ore recept⁹ transit ad singu la mēbra: ita spūalia bona ptcipantur ordinib⁹ fidelib⁹. Nō igit̄ cures si dicb⁹ fe/ rialib⁹ nō potes multū orare. qz iuste vi ue z ptcipabis ora bona i eccl'ia catho lica facta. Tertio nāq̃ ordinis q̃dita/ tē possum⁹ declarare assimilatiōe. Naz ordo assil'at aduocato pitissimo. Sic em aduocat⁹ causas hois z hoiem excusat sic ipa oro si sit ex bono corde. si ꝓ de malo: magis irrirat deū. Hinc Grego. ait. Cū indign⁹ ad intcedendū mittit: irati animꝰ ad deteriora puocantur. Et Augu. De⁹ q̃daz ꝓcedit irat⁹ q̃ negat placat⁹. Magna igit̄ est ꝓtus ordinis q̃ añ ꝓspectū diuine maiestat̄ ingredit z ibi necaria hois disponit. Unde Bern. Nemo vim frēs mei quipēdūt suā ora/ tionē. dico em vob q̃ añq̃ egrediat de ore vio ea iam asscribi iubet de⁹ i celo. Et vnū e duob⁹ indubitāter est speran dū/q̃ aut dabit q̃d postulas: aut ad ali ud vtil⁹ dandū ꝓpogat. Idcirco ꝓter tantā ordinis vtilitatē ipe rex celoꝝ idu cebat ad orandū: dī. Petite z accipiet̄. ois em q̃ petit accipit: z q̃rit inuenit. Hoc idē faciebat exemplo: qz erat pno crās in ordine. Ul Scdm q̃dē docu mentū dixi declarādū ꝑ ppl'o simplici de ordinis modalitate. Nā mod⁹ i oib⁹ reb⁹ tam sciētijs q̃ frutib⁹/ac practicis adeo est necessari⁹. q̃ oia decorat si ad/ dat: z oia vilipēdit si prermittat. Id/ circo dr poeta. Oib⁹ adde modū: mod⁹ est pulcherrima frus. Et btūs ap'ls to tam frutē scie in mō posuit: dī. j. Cor. viij. Qui se existimat scire nōdū scit q̃ mō oportet scire. Ulñ si vtilit̄ vis ora/ re: rūc ꝑmū p intentionē saltē primā ele ua te coā deo: qz intētio licet nō videat tū maior est operatiōe. Nā si ꝑ intentōez vis chr̄i lar⁹ honorare: illō honorasti si caput illi⁹ honorasti. Si vis ō purga/ torio aliquē liberare ꝙ illo orando: libe rabit̄ fm tuā intentionē. Ulñ si vis ō sa lute certꝰ esse certitudie fidei: z frutī/ bus ac deuotiōe sublimari: rūc cū bōa intentiōe festiuis saltē diebꝫ mente ele uata intēdas deū z dñm nr̄m Jesū chr̄i stū cū dnica oronē glificare: hoc modo.

De tertio precepto

Primo incipias a summa trinitate: vt cū cta nra ozo z actio ab ipo incipiat: et per ipm finiat. Et ideo dic tria pr nr: z ro/ride Aue maria. Deinde incipias me/ditari chm dnm i hūanitate. z ad sin/gula inferi⁹ notāda/dic vnū Pat nr: et vnū Aue maria. Primo igitur.

j Cogita angelicā salutatōem: virgi/nis psensionem/z dominicā pceptionē. Pater noster. Aue Maria.

ij Meditare quō virgo bta pcepto filio Helisaber visitauit: z ibi deū in/bilando laudauit. Pr nr. Aue Maria.

iij Contemplare quō virgo in Beth leem deuz z hoiem genuit: adozauit: et in psepio reclauit. Pater. Aue Ma.

iiij Cogita quōchrs octauo die circū cidik: sanguis illius effundik: ac eius no men publicak. Pater no. Aue Ma.

v Quō chrs tertiodecio die a magz a dozak: remunerak: z pia collocutio cuz virgine tractak. Pater no. Aue Ma.

vj Quō virgo pia qdragesima die fi liū in templū psentauit Symeon coguit/ z de eo pphetauit. Pr no. Aue Ma.

vij Quō mak ygo chm lactauit: bal neauit: ac in Egypti angelo reuelante pozrauit. Pater noster. Aue Maria.

viij Quō in egypto chm nutriuit: z p⁹ vij. anos in tra repotauit. Pa. A.

ix Quō anno duodecimo in templo mater filiū amisit: z cum doloze quesi/tum inuenit. Parer noster. Aue. Ma.

x Quō tricesimo anno a Joanne est baptizatus: in pdicatione fatigatus: ac miracula ogatus. Pat no. Aue Ma.

Ad matutinū hec meditare.

xj Quō in cena legem veterē termi nauit: pedes discipulo lauit: ac sacm altaris cōsecrauit. Pr no. Aue Maria.

xij Quō in monte oliueti deuote ora uit: angelus ip̄m cōfortauit: ac sangui/nem sudauit. Pater no. Aue. Maria.

xiij Quō a iuda osculak: a iudis capik z a discipul suis derelinqk. Pr. Aue.

xiiij Quō ad Anna est ducz: ibi exa minat⁹/ac a suo alapis cesus. Pr. ave.

xv Quō inde ad Caipham ducik: ibi examinak: false accusak: cedik: z a Petro negak. Pater noster Aue Maria.

xvj. Quō pie matri capriuitas filij nunciatur: que lach: ymās cū suis filiū visura regredik Hierlm. Pat no. Aue.

Hora prime meditatio.

xvij Quō mane chm trerū examina/uerūt: ac dnm ad Pilatū turpiter duxe runt. Pater noster. Aue Maria.

xviij Quō iesum pilatus examinatū ad Herodem misit: quem ille examina rum veste alba illusit. Pr no. Aue ma.

Hora Tertie.

xix Quō Herodes chm illusum Pi lato remisit: z ille interrogatū flagella ri iussit. Pater noster. Aue Maria.

xx Quō chrus flagellatus/ purpura induk: spinis cozonak: alapis arundine cedik: z ad morte sentētiak. Pat. Aue

xxj Quō crucē baiulat: mr illi obuiat z vsq; mortz locū associat. Pr no. Aue.

Hora Sexte.

xxij Quō añ crucē denudak: ozone effu sa in cruce extendik: ac dextra illi⁹ ma/nus conclauak. Pater no. Aue Maria

xxiij. Quō sinistra chri man⁹ nudi z spinis cozonati fune tracta transfigik.

xxiiij Quō pedes chri (Pat. Aue. funibus ad fozamen tracti: primū pes dexter confodik. Parer. no. Aue Ma.

xxv Quō rande pes chri sinister pure pfodik: z sic chrs crucifix⁹ cleuak. P. A

Hora None.

xxvj. Quō chrs a iudis blasphemak: z in cruce a latrone irridef: a suis deplā gitur z mozik. Pater no. Aue Maria.

xxvij. Quō chm i cruce post mortez vulneraueruntr/v sanguis z aqua fluxe runt. Parer noster. Aue Maria.

Hora Vesperar.

xxviij. Quō chrs de cruce deponik: coram matre nudus statuik. z in sinū po nitur: a qua deplangik. Pat no. Aue.

Hora Completorij

xxix Quō a chri corpe sanguis exter gitur: vnguento vngik: linteo inuoluik/ z sepelik. Parer noster. Aue Maria.

xxx Quō chri sepulchr lapide gndt: custodiby: z sacdorū sigill munik. P. A

xxxj Quō chri ania in limbū ad pres desc̄dit: z eos sua diuitate brificauit.

xxxij Quō chrs tertia (Pr. Aue. die resurrexit: pie mri ac discipulis ap/paruit: z se cisde declarauit. Pr. Aue.

xxxiij Quō chr̄s in die ascēsionis suos discipulos bñdixit: z cozā illis in celū ascendit. Pater noster. Aue Maria.

Hec sunt trigintatria Pater nr̄ signi ficantia trigintatres annos / quibo dñs ihēsus virtit in hoc mōdo. Ēlr̄ tu chr̄i dñi devote discipule / postq̄ sic mēraliter dñm tuū i celū secur̄ fuer̄z: trūc itez ad honorem scrīssime trinitatis dic tria Pr̄ nr̄: z totidē Aue ma. z deuote re scrē trinitati ac dño ihesu recōmenda. O quāta dulcedo. O q̄ta suauitaz devocio. O q̄ta mēris q̄rudo: h cū chr̄o patiēti cōpati: cū flere flere: cū gaudēre gaudere: z cū eo in celū ascēdere: ac scrāz z ineffabile trinitatē cū celi ciuibo dulciter laudare. Seq̄r mod̄ cozone p̄ginis gl̄iose. Quicūq; euāgelica saluratōe voluerit gratā p̄gini Marie / z spūalē cozonā facere: z capiti illi⁹ cozā celesti curia laudabilr̄ imponere / faciat in hūc modū. Prio p circulatōe hēat altā p̄cēplatōez dignitaz sue, p aureo filo hēat ferutidā devotōez erga p̄ginē / p lilijs z rosis accipiat Pr̄ nr̄: z Aue Maria h modo. Prio ata p̄gini Marie devota p̄cēplare quō de celesti cōsiliorio deitaz missus est angel⁹ Gabriel ad p̄ginē decor⁹ aspectu: rutilās amictu: dulcj eloquio: dicēs ei. Aue gr̄a plena dñs tecū. Et p tinus tota illa p̄ginis dom⁹ replera fuit lūine: expauit statim p̄go de lūine / z de angelico aspectu: z salutatōe noua. Quā mox angel⁹ cepit cōsolari di. Ne timeas Maria: inueniſti em gr̄am apd deū. Ecce concipies z paries filiū: z vocabis nomē ei⁹ ihesum: h erit magn⁹ z filius altissimi vocabit. Brā aūt p̄go statim credidit āgelo: sed ipm interrogauit de modo di. Quō fiet istud: qm̄ virū nō cognosco? Et angel⁹ ait. Spūssc̄us superueniet. zc. Que postq̄ edocta ē de modo p̄cipiēdi, stati eleuatis in celū oculis ac manib⁹ deuote ait. Ecce ancilla dñi: fiat mihi sm̄ p̄bū tuū. Dor̄ p̄cepit deum z hoiez creatorē: z mūdi saluatorē. Quo facto / discessit angel⁹ cū letitia: p̄go ertā Maria remansit in ineffabili diuina dulcedie. Tu q̄q; ala deuota cōgratulando p̄gini gl̄iose / die in honore p̄ceptōis filij dei viui vnū Pr̄ nr̄: z decem Aue maria. Scōo deinde p̄gini bre deuote famule p̄cēplare quō statim post p̄ceptionē filij dei / capta licentia a scrō Joseph cepit ire ad scrām Helizabet: ex q̄ angel⁹ illi⁹ p̄ceptionē p̄gini p dixerat: vt cōgratularet diuino dono: z ibat cū honesta societate: qr̄ multe scrē p̄gines exierāt de cēplo cū Maria ppt̄ sua scriptā. Quo cū pueniſt: stati Heli saber salutauit. Qua audita: prin⁹ Johannes itellexit adesse regē gl̄ie. ideo cepit gaudere z exultare de dñi sui p̄sencia repler⁹ spūscto: q repleuit z mirem: vt mox cogūit Maria dei mirem fore. Iccirco cepit laudare z bñdicere dicēs. Ēlr̄ meruī ait: q mr̄ dñi mei veniat ad me: z btā q credidisti. zc. Et q̄s dixit tibi o scta senex Heliſaber q̄ angelus venerat ad Mariā: z q̄ p̄cepisset dei filium: Et hoc p̄go gl̄iosa gaudio repleta deuote cepit laudare diuinā maiestatē di. O scta Heliſaber tu me magnificas: sed ego hāc gl̄iaz reddo illi cui⁹ est. Jō magnificat aīa mea dñm. Et exultauit spi. zc. Tu q̄z devota aīa p̄gini congratulādo / dic in memoria hui⁹ gaudij vnū Pr̄ nr̄: z decē Aue Maria. Tertio itaq; fuule p̄gis grate p̄cēplare quō tpe ptus appo pinquāte / ascēdit s. Joseph cū thesauro sibi cōmisso in Bethleem: vbi dñ nō inueniret hospitiū / ano riabat. vbi ōt s. Elinceñ. Intrabat Joseph domos perēs hospitiū. Dicebāt illi. Quot edres habez? Et ille. Nō habeo p̄rer bouē / asinū / z spōsam. At illi. Probis est h hospitium pparatū. Et inde ibat ad aliā domū / vbi rurpi a loq̄ bank. z reuersus dicebat ācille dei. Nō expedit nob hic manere: qr̄ mala loquūrur / q̄ nos nō p̄sueuim⁹ audire. Tūc vir go potuit dicere. Serue dei remanea mus in isto diuersorio: forte dñs mūdi p̄secrabit h̄ sua natiuitate. Diuertūt igit illuc: z pparato p̄sepio: ligato boue z asino / ac appositō feno: solito more ceſſit Joseph orare. Virgo autez pia deo plena itellexit tps natiuitatis filij adueniſſe. Jgit̄ compositō panno seorsum z linteo / irez seor sum cepit alta mēte cōtēplari maiestatē z bonitatē diuinā: q̄ tam vicz vtilitatē fecit mūdo filij sui in

carnatiõe: & fue psone quã elegit in dei
mrem. Cũq; i tali gaudio & grazactõe
tocũdarek: ecce sine dolore/salua ẏgini
rate cũ gaudio genuit deũ zhoiem pue
rũ mũdissimũ. Quo viso coã se cadẽs/
reuerenk primus adorauit: oscular facie
em ei⁹ cepit: nũc manꝰ: nũc pedes: nu nc
pectus. O ẽra fuit ibi dulcedo. O ẽ
re lachrymę. O ẽra suspiria. Deinde
adorarũ pãnis involuit: ac ligarũ fascia
in psepiũ reclinauit. Bos aũt & asinus/
statim flexis genib⁹ adorauerũt. Ob vi/
dens ẏgo ampli⁹ mirabat. Joseph ẏo
audiro christ vagitu/adueniť: & ipe gau/
dio spũssancti repler⁹ exultabat: flens
deo gras agebat: nõ tũ puerũ tãgere au
debarꝛ devote adorabat. Cũq; b. ẏgo
& Joseph sic dulcit de deo loqrenk: ve/
nitur pastores cuz timore: ds b. ẏgo pie
inqrit dñi. Quid ista hora h qritz? Cui
dixerũt. O dña: a pncipio mũdi in mũ
do nõ fuit factũ sic naritas hui⁹ pueri.
Et ẏgo pia. Vos h scitis? Qui dicunt.
Pascebam⁹ oues: & ecce angel⁹ dñi cuz
imenso lũne appuit. Annũcio aũt vob
gaudiũ magnũ qd erit oi pplo: q; natꝰ
est hodie saluator q est christs dñs. & h vo
bis signũ. & mlt⁹ trudo angelo⁹ in ce/
lo ceperũt dñm laudare: dicẽs. Gla in al/
tissimis deo. Et ecce sic angel⁹ pdixit:
ita ita fcã st. Sis igit bta in eternũ: q
tale filiũ mdo genuisti. De q b. ẏgo le/
rabak. Tu q; ẏgini cõgrulãdo dic vnũ
Pr nr: & decẽ Aue maria. Quarto de
uota ẏgini aia pteplare/ quõ trioclecio
dic a christ nrtrate venerũt tres magi in
Berhlee stella duce: q demõstrante in/
tellexerꝛ regẽ celi ibi natũ. & denuo idu
ti regalib⁹ vestib⁹: & dispositz magnis &
mltis muneribꝰ: ingressi st in diuerso/
riũ. Audiẽs ẏo virgo strepitũ: accepit
puerũ i vlnis. Et videres magi ẏginẽ
deo plenã elegantr puer i vlnis renerẽ:
stati, pcideres adorauerũt deũ & hoiem:
& tandẽ obtulerꝛ illi mũera. Postea cõ
sidentes lachrymosis oculs ceperũt loq
cuz ẏgie. Prudẽs ẏgo introgabat quõ
filiũ dei coguissent: & vñ moti q ad ado
randũ venissent. Illę illa referẽtib⁹ int
rogabãt & ipi ẏginẽ quõ dei filiũ cõce/
pisser & genuisser: ex qbꝰ ineffabili gau/
dio replebanť. Tu ertiã eisdẽ ꝑgaudẽdo
dic vnũ Pr nr: & Aue ma. Quinto
devote ẏgini serue: pteplare quõ in pn
cipio noctz diei resurrectõis ẏgo ex fa
fide cũ magꝝ desiderio expectabat filiũ
videre. Qui resurgẽs cũ imenso lũne/
appuit pmo oim mri dilecte dñi. Salue
scta pens enitra puerpa regẽ: q celũ ter/
rãq; regit i secla. Et ad cumulũ gaudij
oñdebat mri capur: manꝰ: & pedes: di.
forte. Charissima mat: h cozꝑ qõ de te
sumpsi: ecce quõ vulnerauerũt ꝑ pctõri
bus: sed nũc lerare: q: cũ glia resurrexi:
& oĩb⁹ in me vere credentib⁹ eternã gliaz
tribuã. Quo audito & viso/ ẏgo letitia
magꝝ replebak. Tu sil⁹ eidẽ ꝑgaudẽdo:
dic vnũ Pr nr: & Aue Maria. Ser
to demũ tu ẏgini bre fue gte cõtepla/
re quõ in die assũptionis cõgregarꝛ christ/
ꝰ discipul⁹ ac pia mre cũ sctis mulie/
ribꝰ i mõte oliueti: pie allocuť est speci
aliter mrem suã dilectã dñi. forte. O mr
mea pia. O mea dulcis Maria: recoz/
dare quõ tu me in vtero cõcepisti: genu
isti: ac in Egypti cũ labore portasti: et
in die passionis mee aiam tuã gladius
ptransiit: videns me filiũ tuũ tam cru/
deliť tractari: & qz in oĩb⁹ tribularioĩb⁹
priceps fuisti: iõ merez vt amplexataz
mrez mecũ ducerẽ i cel: nisi certa rõ de
tinerer. Ihñ remãcas cũ eis ꝑ qbꝰ fãgui
nẽ effudi: & ꝑolare eos dõec veniã & al
sumã te de mõdo h. Sis igit bñdicta in
eternũ: ecce do tibi ptãrẽ vt sis regia mie
cui voluerz graz obtinere iperra. postea
ccpit iesus ꝑture, ꝑa eleuari a fra: & mi
rabilib⁹ oĩb⁹ & gaudẽtib⁹ qñ i aere vix vi/
debak: tũc nubes lucida suscepit cũ ab
eoz oclis. Tũc ãgeli alib⁹ illꝰ ꝑsualerꝛ
vr i Hierlm reuerterẽť: q redibãt cum
imenso gaudio colloquẽtes dulcit sibi/
ipis. tu q; ꝑgaudẽdo ẏgi: dic vnũ Pr nr
& Aue ma. Septio & vltio aia ẏgi de
uota ꝑteplare quõ circa ẏgis assũptõez
ipa cepit ferueť ꝑsiderar cẽ cũ suo filio
Qui prin⁹ ãgelũ misit vt eã ꝑsolarek: &
eã i ꝑpio assũpturã dicerz. A q ẏgo pe
tiuit vt oẽs filij sui aplos h mõdo ꝑsen
tes cernerz. Ob & fcm fuit. Hã cũ Jo.
euã. i Epheso ꝑdicauit: subito rapt⁹: & i
domo ẏgis posit⁹. Qui cũ qrer: cur

ipm sic miraculose adduci feciſſz: ait re
cordare fili ꝙbꝛ mgr̃i tui q̃ de cruce ti
bi z mihi dixit. Huc ꝙ filꝰ meus dile
ctus vult assumere me de medio vestꝝ.
Sup q̃ cepit amare flere Joānes. sed
dña ipm ꝙsolata est. Interim pulsatuz
est ad hostiū. Ego Joānes eriens: ecce oēs
apli sūt ibi ꝙgregati miraculose. quos
cū salutasset Joānes z oscularꝰ fuisset
eos: interrogauerunt qd hoc sibi vult:
Ait Joānes. Ego qdē dicā: ſz caueatz
vos a fletu. qz dns nr̃ vult in celū assu/
mere dñam nr̃az. z ſ̄ ꝙgreganit vt cor
pus illiꝰ honorifice sepeliam⁹. Quo au
dito ceperūt vehemēter flere. Et Joā
nes ad illos. Quis pero lachrymosis
ne intretis añ ꝙspectū dñe. Tūc euolu
ta alīq̃ mozula intrāt ſſl. z vsa dña q̄s
se a fletu potuisset ꝓtinere? Quos ꝙgo
Maria bñdixit z cōsidere fec: di. illis.
En discipuli chari filij mei/ ecce iā vos
relinquā: ſz desideraui vos videre z al
loqui ꝑus q̃ a vob assumar. Vos igit
ſtz bñdicti in etnū: z ēt oēs crediturꝰ p
vos. Sitz ertā sollicīti ō fide chr̃iana p/
dicādo: vt passio filij mei bēat i oibꝫ ef/
ficaciaz. Post dulcia colloq̄a: ecce dns
Jesꝰ venit cū oibꝫ angel' z scris: z aiaz
mr̃is sine dolore separā z assumprā du
xit cozā pñria sūme trinitatz gl̃ia z ho/
nore cozonarā: vbi ineffabili lerak gau/
dio. Tu dentq̄ aīa ꝙgini duora: eidez
ꝙgrulādo dic vnum Pr̃ nr̃: z tria Aue
maria. Rō cuiꝰ ē. qz iā ñ intrāt ad circu
lū cozone ples flores: p eo q̄ vider sā
ctā trinitatē oīmodū hz gaudiū. Gau/
de igit z letare ꝙgo mr̃ cū celi ciuibꝫ: z
p nob intcede ad eū q̄ te elegit: tu ei es
mr̃ dei altissimi: tu es mr̃ z virgo: tu es
pctōꝝ aduocata: tu insup es mr̃ miseri/
cordie. Ecce nos pctōres: ecce miseri.
Ora igit p nob q̄ p nob mr̃ redēptoris
dignā eē meruisti. Tertiū saluz do/
cumētū ōclarem⁹ de sctē oīonis ꝓmeda
bilitate: qz ls deo oia nuda z apta sunt
Heb. iiij. dē tū Eccl. vij. q̄ melioꝛ est fi
nis oīonis q̄ ꝓncipiū. Et ꝓpt fidelium
duotiōez sctā ecclia ad ħ docet filios q̄
ſtatuit q̄ illō sūmū sacrificiū cōmēdat
trinitati sūme: vt. Placeat tibi sctā tri/
nitas zc. Et tō, ſi vis banc ꝙgis cozonā
sicut dictū est ꝑparatz cozā celesti curia
capiti illiꝰ venerabilr̃ ipoñi facere: rūc
re 2uerte ad deū pzez meralit̃r: dicēdo
deuote. Eterne deꝰ pr̃ ops rogo te p vi
lecti filij tui magnū nomē p illiꝰ mozz
meritū/necnō resurrectiōis z ascēsiōis
gaudiū: q̄tin⁹ hāc sctāz oīonē suscipias
añ ꝓspectū diuīe maiestatz i honorē co/
rone z cozonatiōis ꝙgis Marie. Ecce
iam cozonata ē ꝙgo spūal̃r: z tō 2uerte
mēre te ad ꝙginē z ob sui cozone z cozo
natiōis magnū meritum pete qō vis z
absq̄ dubio obtinebis sic eā alloquēdo
Dña mūdi ꝙgo Maria pero te p tue
sctē cozone ac cozonatiōis magnū merī
tū ac p genitrure tue dignitatē: necnon
diuinā tuā charitatē. q̄ p me intcedas
cozā oīpotēti deo: z obtieas pctōꝝ meo
rū remissionē: z q̄ vitā meā final̃r finiā
in ꝑa fide chr̃iana. insup deuotionem z
spūsterī grām. vt corp⁹ sacrū dñi mei ie
su chr̃i dignet mihi ad salutē: z q̄ tribu
latiōes hui⁹ vite patiēter valeā sustine
re. nouissime post hāc vitā merear vide
re scrām trinitatē/ z dñm Jesū chr̃m pi
um creatorē z redēptorē meū/ ipmq̄ cū
oibꝫ celi ciuibꝫ laudare/ bñdicere/ z glo
rificare sine fine sclꝰ Amen.

Sermo. xvj.

Memento vt
die sabbati sc̄rifices. Exo.
xx. In pñti ser. audituimus
quō simpler ppls debeat die festiuare
ad dei honorē/ cū scrā oīone scrificare.
Hic iā restat dicēdū quō spūalis hō de
beat die festū cū ꝓplatiōe suaui scri/
ficare. Qui em vult deū ꝓplari dulci
ter hec tria sūt illi necessaria. vicz

Primū preuia dispositio.
Scōm nimia exercitatio:
Tertiū pia degustatio.

X Primū dixi necariū ad dulcē ꝓm
plationē puiā dispositionē. Nā ōr pbs
itj. ō aīa. q̄ nto q̄s iferi⁹ dclectat̃/ tāto a su/
pno amore dilūgit. Insup scipm ꝓpē

De Tertio precepto

nat in tātū q̄ iniuria eū nlīa moueat :et exco:de iiurāriū remittat,z hē qō dic̄ Bze.i moz. Qui inq̄t culmē p̄platōis apphēdere nitit̄ p̄ se i cāpo opis p exercitiū,pbet vt solicite sciar si nulla ma la iā ,p̄ris irrogat si irrogata eē nimit̄ portat.si obiect;bōis tpalib; neq̄ mēs letitia solutt.si tbract;ñ nimio meroze sauciat.Scōz nc̄ariū ē ad p̄platōez ni mia exercitatio.magn⁹ q̄ppe oz eē cō nar⁹ i p̄platōe.excellit renera oēz la/ borē cozpale.z idcirco studiose oz mē/ tē eleuare ad deū vt ip̄m magz ex spūs/ scti lumie irueat q̄ hūana sapia.ps.lx/ iij. Ascēdit hō ad coz altū z exal.deus. Ascēdit ait p̄ p̄platōez z exaltabit in co:de p̄platz;qz q̄nto q̄s ō oo altioza cogitat:tanto maioz z imēsioz videbit. Cōplatiu⁹ ei itelligit dīnā maiestatē bōitatē,z eḋrate.qz q̄dāmō p̄ticipat oi uinitati.sic instrm q̄d p̄sak circa albū. albedinez ꝫbit.qō p̄o circa nigrū:nigre dinē ꝫbit.Sic intellect⁹ hūan⁹ si p̄sak circa frena sozdidak.si p̄o circa dina q̄/ dāmō p̄ticipat dine bōitati. Hic apls ſ. Coz.vj. Qui adheret dō vn⁹ spūs ef ficit cū eo. Et a ꝫlio q̄ ō oo ñ cogitat.i co:de illi⁹ pu⁹ aur nlīs videt altissim⁹ de⁹. Ps.xiij. Dixit.i.cogitauit iſipies i co:de ñ ē ōs. Tertiū deiq̄ necariū ē ad p̄platōez pia ōgitatio.qz ipaz cō tēplatōez:z si ñ sp/tn freq̄nt ꝫcomitat dina dulcedo.Bzeg. Dulce est eē i reb⁹ hūanis:ſz eis tm q̄ spūalia ñ gustāt.q̄a gustatio spū ōsipit caro. Sz vt idē dic̄. Delicata ē dina ꝫsolatio:z ñ dabit̄ ad/ mitrētib; aliena.p̄pt p̄dicta altissim⁹ ōs p̄cepit dic̄ sctificari festū ad hāc dinaz dulcedinē ogustādū di. Memto vt die sabbati scrifices. Vñ pñs fmo ō mēis ōuore eleuatōe ad deū gr̄a dina i trib⁹ documētis declarabit.

Primū erit de diuina p̄platiōe.

Scōm erit de digna grazactiōe.

Tertiū erit ō diuina laudatiōe.

Primū trag; documō dirī ōclarādū ō dina z suaui p̄platōe. Et qz hō cū sit itellectual⁹ z rōnal.ſō vtik i cōtēplatōe phāraſmate. ſz q̄ ōt Phs.iij.ō aia. Jn telligētē oz phāraſmata specłari. ſz q̄a deū itelligere pfcē phāraſmatib; medi antib; ñ possū⁹.igit q̄ntū possū⁹ via hu mana ad eū ascēdere studeā⁹. vt de⁹ vi dēs conātes ad se ñ posse p̄gere mit tat manū suā ō alto:z eleuet hūana via Vñ si vis ascēdere:trūc p hos tres g̃d⁹ ascēdere cura ad dei p̄platiōne.

Prio ascēde ad creaturaz ꝓsideratōez

Scōo ō creaturaz ꝓsideratōe ad tui verā cognitionē.

Tertio de tui vera cognitiōe eleua/ re stude ad dei suauē p̄platiōnē.

Prio inq̄t ascēde ad creaturaz oim ꝓsi deratōez:ꝓsiderādo eoz ordiez/magni tudinē/pulchritudiez/mīkitudiez/ſtu/ tē z finē. De q̄b⁹ h nō ē tractādū p eo q̄ supa in fmōe prio aliq̄t dcpsū. Scōo dmū ō creaturaz ꝓsideratōe ascēde ad tui verā cognitōez. Nā sciaz celestiū z trestriū rez laudare solēt hoies: ſz mul to meliozes sūt q̄ huiusmōi ꝑponūt nosse scipos.hic Ber. Dīkti mīta sciūt z se/ ipos nesciūt.melī⁹ pfecto esset scire se/ ip̄m q̄m curſ⁹ sideriū/naturas lapidū/ac virtes herbaz:qz hō ē finis aliaz creatu raz.ō dignioz oibus aliis mūdialib;. Te stāte mgro i.ꝙ.di.j. Sic igit hō fact⁹ ē ad ꝓpt deū vt ei fuiret.ita mūd⁹ fact⁹ ē ꝓpt hoiez vt ei fuiret.posit⁹ ē g̃ i medio vt ei fuirēt z ipe fuiret vt acciret vtrūq̄ z refūderet totū ad bonū hois. z qō ac cipit obsequz z q̄d ipedit. Cōsidera igē hō dei coz⁹ tuū q̄ egregie sit formatū vt q̄si rotū hūc mōz repūter. Vñ micro cosm⁹ q̄si maior mōs vocat:ad quē ma/ crocosm⁹.i.maioz mōs itrat p q̄nq; sen sus cozpis.vt ōt Seraphic⁹ doctor Bo nauē.i itinerario mēt,c.ij. Nā p visū i/ trāt cozpa sublimia:pura lūinosa z colo rata/p tactū cozpa trestria/p alios tres sens⁹ int medios itrāt remedia:vt p gu stū aq̄a/p audit⁹ aerea/p odozatū va/ porabilia. Hec nō itrāt p formas suas excepto gustu:ſz p silitudies ꝑmo gene ratas i medio:z ō medio i ozgāo exterio ri:z ō ozgāo exterioꝛi i interiozi.z sic hō mū do assūtat. Sic ei i celo mītre sūt stelle.sic i capite mīti capilli. Sic in firmamēto duo magna lūinaria,sic i capite duo ocli. Et sic i exteriozi regunt a supioꝛib;ita a capite cetera membra gubnant. Conruere domū aiam tuā ad ōi imaginē factā rā

ꝑdosam ꝙ ros mūdꝰ ꝑm Bern̄. ad esti
matione aie vnꝰ ñ sufficeret tā liberaz
ꝙ a nemie possit cogi. tā larā ꝙ celū rer
rā z q̄ i eis sc̄ possit ꝯꝑhendere. tā subtilē
ꝙ nullꝰ sapiētū phoz pfecte potuit eā
itelligere. imo nec ipa itelligit seipam.
liez ipa logꝰ/opeꝝ z totū gubnet corꝑ.
tā ē sapiēs ꝙ ō oib⁹ possit iudicare. tam
velox ꝙ i breui valeat circūire ambitū
celi z rez: ac ī celo cui voluit possit ho/
noꝛe ꝑdere coꝛā pn̄cia ptaz. Eleua/
re itaq; ania misera de sordib⁹ pcoꝛ: z
dic cū ps. Quid ē hō q: sic magnificas
eū. Deide aduoca oēs hoies ad admi/
ratiōez tue aie: di. id ps. Uenite filij au
dite me: z narrabo vobis q̄nta feꝛ dn̄s
aie mee. Quā ñ ad silitudiez sol/lune/
z stellaz feꝛ. sz ad sui silitudinē: vt sicut
ds ē vnꝰ in eētia/z trinꝰ in ꝑsonis. ita
ania cū sit vna/hz tres poteias q̄bus po
tēs ē cape scrāz trinitate z eā diligere.
Hec ē magꝝ aie dignitas. q̄ excellit oēs
creaturas: ꝓter angelū ꝙ eo ꝙ oia alia
creatoꝛē suum nec cape nec amare pñt.
De hac Bern̄. i ser. Paruū ne tibi videꝛ
o hō: cogita q̄lē te feꝛ. nempe ꝑm coꝛpꝰ
egregiā creaturā: ꝑm aiaz magz ōi ima
gine insignē/rōnis pricipē/britudis et
ne capacē. Pozro ābo sibi coherere feꝛ
artificio icōpꝛehēsibili. Hec hō hac me/
ruit q̄ añ ñ fuit/nec spes rerribuōis fu
it/q̄m bonoꝝ nr̄oz ñ idiget. Hec ille. sz
ex magꝝ sua miscōia vedit nob tā pciosa
dona. Et ō ex his oi donis ñ supbias.
sz ī oib⁹ te illi būilia. qz ex vnione ad coꝛ
pus pna es ad ruinam/pria ad iteritū.
Heseꝛ reuera q̄ hoza dissoluez a coꝛpe.
Ubi z quō z q̄lē hospitabez ī illa die
q̄ emigrauez de coꝛpe. Respice totū mū
dū vbi videb ꝙ diabolus vbiq; laqueū
tetēdit. Intuere ꝑfideles quō idifferēt
oēs dānabilit: q̄ sc̄ sapiētiores/doctioreſ
q̄ tu. Uide deide chr̄ianoz alias quō z
q̄ t⁹ re qua pereūt. Quedā ebrietatē/
q̄dā luxuria/q̄daz auaritia/q̄dam ira z
odio. z sepi⁹ defleas illaz pditiōez: z te
ab hmōi vigilāter custodias. Ite q̄sdā
vides ꝑpt̄ vilissimas res pire. q̄sdaz ob
vnū ꝑbū vide quō hoies currūt ad loca
diuersa ꝙ tpalib⁹ necario reliquēdis: z te
ñ ꝙ aiaz suaz salute. imo nec ḡz oblatū
volunt recipe. Illi pessime q̄ nec ōnē
cationē/nec missam curāt audire. Po/
stea ꝙsidera demones in aere existētes
tā q̄ muscе mlte. z latrones nr̄i tenātes
hoies. Quosdā decipiūt z iteꝛ deū gra
resurgūt: q̄sdā in ꝑcis vsq; ad mortem
detinēt. q̄sdā occipiūt i morte desꝑera
rōe / ipatiētia/aut supbia/vl̄ alie rei de
tentiōe. z tales i magna mlt̄itudie du/
cūt secū ad inferna. quidaz ꝙ seruī dei
desecendūt ad purgatoriū. q̄dā aūt ascē
dunt in celū coꝛā ꝑsentia deitaz ineffa/
bili letitia festū facientes oib⁹ celi ciui/
bus. Tu igit̄ inter tor picula exclama
z dic. O q̄ meruēd est locꝰ iste existēs
in medio celi z iferni. O q̄ brā ania q̄
hinc illesa exire valebit. O dei misericdia
altissimi q̄ necaria es oib⁹ ad te ire vo
lentib⁹. vere h̄ nō est supbie locus. ℣

Tertio insup de mūdi ꝙsideratiōe z
tui ꝑa ꝯgnitiōe ascēde cū ꝑfunda būili
tate ad dulcē dei ꝓtēplationē. h̄ est dice
re. q̄ post q̄ mērz intuitu ꝑspexeris quō
reꝓbi crucianꝫ ī inferno sine spe libe/
ratiōis. quō aie afflignunꝫ ī purgatoꝛio
cū spe saluatiōis: quō stat ꝛra cū monti
bus/colliby/z vallib⁹: quō germiat her
bas/segetes/z arboꝛes. quō viuūt be/
stie/pecoꝛa z vermes. quō pisces natāt
in aq̄s. quō aues volitāt i aere. quō ad
dei imp̄iū circūeūt nubes z astra. gene
rantes pluuias ventos. tēpestates/sicci
tates z frigoꝛa. z breuit̄ quō oim dn̄a/
toꝛ deꝰ oia creauit in nūero/pōdeꝛe/et
mēsura. Tandē ad te reuersus: ꝙsidera
quō sis creat⁹ ꝑm coꝛpꝰ z aiam vt ꝓtā
cū ē. Ascēde tā cū timoꝛe ad celum em
pyreū coꝛā pn̄cia diuie maiestat: sz da
luce habitat ī accessibilē. tō ad h̄ reqꝛe
q̄ tibi ostēdat hostiū. hostiū ꝙ est filꝰ
ꝙginis dilect⁹ q̄ dixit Joā. x. Ego sum
hostiū ꝙ me si q̄s introierit saluabit̄. et
ingredieť z egredieť: z pascua inuenier.
ꝑm Aug: Ingredieť ad ꝓtēplādu: chr̄i
diuinitatē. z egredieť ad ꝓtēplādū chr̄i
hūanitatē. Egredere itaq; tu aia deuo
ra ad ꝓtēplandū chr̄i hūanitatē: z vide
ipi⁹ pedes z manꝰ/ac toruz coꝛpꝰ luce
aurea ꝑfusum: q̄ totū celū mirabit̄ il
lustrat z reflcit odore suauissimo. In/
uere deinde sctissimā ipi⁹ aiam gra et

De quarto precepto

virtutiby plenã. respice dcuoti⁹ ī chžo natură tuã deitati vnitã z sapiẽcr põ dera/q talis ac tãta maiẽstas ad qlẽ pe nam se p te hũliauerit vr te saluaret. Respice ẽt ꝯ pie z benigne angeli ac aie brẽ intruent gl'iosũ z splendidũ chži corp⁹ z aiam diuinitate plenam. Vide martyres quõ ipo viso leranť: pfessorez quõ exultãt. Virgines quõ gaudent z oẽs celi ciues quõ trripudiãt z cantãt: z vic tibyjpi illud qõ canit de eis eccl'ia. Gaudẽt i celis aie scrõz q chži vestigia sũt securi: z q2 p eũ amore sanguinẽ sũ/ um fuderũt. ío cũ chžo exultãt sine fine O ꝯ gl'iosum ẽ regnũ in q cũ chžo exu/ ultãt oẽs scti. Deinde dic aie tue. Scr ui fideliť filio ðī z stãtim veniet illa fe lix hora in q locaberť inter istos sctos z electos vt cũ illis gl'ifices z bñdicas tu um redẽptorẽ. De ħ Chr'yť. ait. Reue/ ra si plenã hec fide expecrares si omia mala tibi accurrerẽt. si puicia: si iurie: si calũnie: si gladi⁹: si ignis: si fames: si egritudo: si precipitia: si cuncta mala q dici pñr vel cogitari: risu digna pura/ res. Postmodũ ð pplatioe hũanitaz chži ingredere ad pplationẽ illi⁹ diui nitaz q est inestimabil' sublimissima ī tãtũ vt dicat Aug. li. de tri. Dẽs hũa ne acies ĩualida ī tam excellẽtissimã lu cẽ nõ figiť nisi p iustitiã fidei emũdeť. oẽs igiť phantasmatũ z imagines vm/ bras abũcias ī pplatioe sume deitaz tis: sume tiraz: sume maiestaz. Hã si imaginaueri deũ cẽ ieffabilẽ lucẽ. luci/ dior ẽ. si iestimabilẽ dulcedinẽ dulcior est. si maximã bonitarẽ melior ẽ. Cogi/ ta tñ qnta bonitas: quãta sapia a q tor bona/ tot ingenia pcedunt in q viuim⁹ mouemur z sum⁹: q est oia in omnib⁹. De q Bre. Manet irra oia: ipe extra oia: ipe sup oia: ipe infra oia supior per potentiã. inferior p sustẽtatioez: exte/ rior p magnitudinẽ. interior p subtilitaẽ: Sursũ regẽs: deorsum cõtinens: ex/ tra circũdãs: interi⁹ penetrans. Hec il le. Que si itelligere ad plenũ nõ vales noli mirari: sed gras age illi. q tã sub/ tilis z magnus est deus tuus vt tu in/ telligere nequeas. Hã oẽs sapiẽtes qt fuerunt naturã vni⁹ folij inuenire non valuerũt. cur tãta sit longitudine z la/ titudine z coloze. Et ío certa fide tene: q illius cognitio est vita eterna. Vnde Augu. li. de triplici habitaculo. Tãta ingr est pulchritudo iustitie. tãta iocun ditas lucis etne: vt si nõ liceret ampli⁹ manere in ea ꝯ vnius diei mora. prer ħ solum innũerabiles ãni hui⁹ vite ple ni diuitijs recte merito pnenerent. Et infra. Nihil ait cõpanduz huic gaudio qõ nascit ex inuisibilib⁹. et incorporeis er societate angelorũ z iustoz oim z et certa cognitioe dine nature. Cui⁹ dul/ cedo tam mel supat vt ei cõparũ velut abĩntbiũ sit amaritudinis. Luius facie si oẽs carcere inferni inclusi viderent nullã penã/ nullũ doloze/ nullam ꝯ tri/ stitiã sentirẽt. In illius siqdem lumine diuinitatis qcqd nũc latet erit manife stũ. cur iste electus est: ille repro batus cur hic i regnum assumptus: ille i futu rẽ redact⁹. cur ali⁹ in vtero mozit. alius in infantia. ali⁹ in iuuẽtute. ali⁹ in sene ctute. cur ali⁹ paup: ali⁹ diues. cur filij/ us adultere baptizat: z filius legitime cõiugis añ baptismũ mozit. cur q bene incipit z aliquãdo male finit. z q male incipit interdũ bñ finit: Hec aũt z his similia mlta in libro vite deitatis z vi/ uido speculo diuinitatis plena et apta oib⁹ erunt. Contẽplare igiť diuinũ bo/ nitatẽ in seipso z in chžo dño ac in oĩ creato ꝯ mirabilis ꝯ inestimabilis ꝯ ineffabilis. z degustando dic. O grati ossima diuinitatis essentia ꝯ dulcis es. O amabilis natura ꝯ suauis es. O diuina bonitas ꝯ desiderabilis oĩb⁹ tam angelis ꝯ aiab⁹ es. In te oim bo/ nozum fons z origo. te itelligere est ve ra sapientia. te nosse vita eterna. A

Secundum siquidem documentum erit declarandum de digna gratiarum actione: que solum meretur beneficia collata augere. Vnde Augustin⁹. libro soliloquio. Scio nanq; q ingrata tibi displicet tibi que radix est oim spualiũ malorũ: z vent⁹ qđ desiccans z vtres oẽ bonũ z obscurans fontẽ diuine miscoie sup hoiem. Et ío eccl'ia sciens vtilitatẽ gratz actioĩs. inducit ad eam ī missa di. Gras agam⁹ dño deo nro. da dignum

z iustū est. Sicqꝫ sc cōformat eccl̄ie trīumphanti. de q̄ Esa. lj. Inueniet in ea gr̄az actio. z vox laudꝫ. Ad quā ēt hort rat apl's Eol. iij. dī. Ōcūqꝫ facitis in ꝓbo z ope tē. gr̄as agēres ōo. z glo. sup id Ro. j. Gr̄a vob z pax a ōo. Gr̄as ōo agere ē sentire oīa bona a deo data eē. In ꝓtate cōperi q nūqꝫ citꝰ deuotōis gr̄az ds obtiere potit/qꝫ si sp deū p ocūlis hēat: z ō illi⁹ bñficijs gr̄as agat. Tu igīt qui vis debitas gr̄as agere/cogita maiestatē dei q̄ tibi bona dedit: cogita trez bonoꝝ ꝑcio stratē: qz in mometo illꝰ carere nō pores. cogita inquā qꝫ indigꝫ pcōzi dat ōs sua dona. Vñ aīa diuina dulcedie inebriata postqꝫ ex ꝓsideratione oīm creaturaꝝ ascēderis ad tuī verā cognitōez: indeqꝫ re eleuaueris ad dulcissimā dei cr̄eplatōez: tūc age dignas gr̄arū actiōes de oīb⁹ bñficijs dīnis: ral'r aut certe meli⁹ dicēdo/vl' deuote cogitādo. Ego inquā aliq̄ portio creaturaꝝ tuaꝝ gr̄es z gr̄arū actiones ago tibi dñe ōs oīoꝝ: q cū sis tā altissim⁹ z gl'osus q nulli⁹ indigeas: recordar' tī mei creasti me sine meritꝫ: imo sine meis ꝓcib⁹ q̄ certe tūc ne sciui supplicare ne creares me lapidē/vel arborē: serpentē: vermē: aut bestiā: ſz ex tua diuina bonitate fecisti me hoīem ad imaginē z sīlitudinē tuā: intellectu decorasti: libero arbitrio nobilitrasti: mōi dīm me ꝓstituisti. Itē rū gr̄as ago tibi dñe iesu chr̄e fili dī vivi: qz naturā meā assūpsisti: ꝓbo z exemplo me instruxisti: pia tua morte z ꝓtio sanguie ab eterna morte liberasti: inter chr̄ianos i vera fide me nasci voluisti: angelū mihi in custodē deputasti: sacratissimū corꝓ⁹ z sanguinē tuū in cibū z potū ꝓstituisti. Insup eccl'iastica sacrā in remediū aie mee ordinasti: spūsctū tuum mihi dedisti/quem mlt'orties amisi: z tu trez reddidisti: scia z ꝓtutib⁹ dotasti: z mlta bñficia ex tua bōitate ꝓtulisti. Eurā q̄z mei gerꝫ plusqꝫ mr vnigeniti filij sui. Nā carnib⁹: piscib⁹: auib⁹: panib⁹: ac diuersis fructib⁹: z aq̄s/z vinis me pauisti. Rursus dignas gr̄as ago tibi: qa mltimodā stultitiā meā nō vindicasti: qz sepe eternā morte merui, peo q̄ cū tuis bñficijs te inhonorauī. z cū tuis stipendijs tuo inimico diabolo ꝛ te militaui. Tu tū iussisti tre vt me supportaret: aeri vt me foueret: soli/lune/z stellis vt illuminādo nocte ac die causarēt. ipsi pe reditaē eternā: vitaz sempiternā mihi pmisisti: z sup oīa te i pmiū, pmisisti. vñ hec ego vilis pmicul⁹ z pene nihil, peccauī. Quid faciuntꝫ, p his impēdi/aut ipendā penit⁹ nō habeo nec scio: sed vnū scio q̄ bonoꝝ meoꝝ nō indiges. Eia g̃ dulcissime ds gr̄as ago: z ad id inuoco dei genitricē Mariā/z oēs sctos ac angelos: vt, p his tuis maximis beneficijs mihi collatꝫ regratient' z laudēt in seculā seculoꝝ Amē. Et hec si pores cū lachrymis z in secreto re exerceas: me elationē distentus coruas. B Tertiū documentū dixi declarandū foze de diuina laudatiōe. Hec nāqꝫ tria: puta cōtēplatōez: gr̄aznctōez: z dei laudatōez scti ꝓnūnt in pria. Et ideo int' oēs actꝰ hoīs melior est diuina laudatio. Cuius rō est. qz ad eā ds altissim⁹ creauit hoīnē. iuxta illd Esa. xxiij. Populū istū formaui mihi: laudē meā narrabit. Et brūs Aug. de ci. dei. Vacabim⁹ aīt et videbim⁹: videbim⁹ z amabim⁹: amabimus z laudabim⁹. Et ps. lxxxiij. Beati q̄ habitāt in domo tua dñe: in secla seculoꝝ laudabūt re. Et ideo postqꝫ oīa beneficia diuina bñ recogueris: z de illis deuoras gr̄as egerꝫ: tūc ascēde mēte coram pria diuia ad laudādū eaz. Qz si oīa, p modulo suo laudāt deū suū. puta isensibilia in suo stando loco. Vermes sup terrā reptādo: pisces natādo: aues volitādo: bestie gradiēdo: ds nec itellectu decorauit: nec illis etnā vitā pmisit. Pesa igīt qꝫ tū tu debes laudare z gl'ificare deū tuū. Cōsidera em diligēt tū vniuersuz: z videb⁹ q̄ est quoddā carmē suauissimū/in q̄ dā ascēdit/q̄dam descendit: q̄dā medīū tenēt: sicqꝫ suuz creatorē laudāt diligent. z q̄dā lingua sua re ad silia inuitāt. Tu q̄qꝫ q̄ es dñs creaturaꝝ ad dei laudez. sic vel melius eos inita dicēdo/vl' cogitādo ꝑmū creaturas isensibiles. Bñdicite inātr oīa opa dñi dño: laudate et superexaltate eū in secla. Deinī irellectuales iuita angelos dī. Laudate dñm de celis: laudate eū i excelsis. Laudate eū oēs angeli ei⁹ laudate eū oēs ꝓtates ei⁹. Post hec ac-

De quarto precepto

rede cōrā pīria diuīe maiestatī dī. Bñ dictus es dñe ds patrū nrōz: t laudabīt t gl'iosus in secla. Et bñdictū nomē glorie tue qđ est scīm. Bñdictus es i tēplo gl'ie tue. Bñdictus es sup sceptra dī uinitatī tue. Bñdictus es q̄ sedes sup cherubin intues abyssos. Bñdicant te oēs angeli t scti tui. Bñdicāt te celi et tra mare: t oīa q̄ i eis sūt. Bñdictio igīt claritas t sapīa: t gr̄aīarū actio. honor/ virtus/ t fortitudo deo nrō in secla seclōz. Amen. Ex his interdū tanta repleberī leritia t iubilatōe q̄ nemo scit/ nisi q̄ accipit. Scire eīm dei gr̄a pt̄ ds: sed nō ex pmere. pō. Brūs pl's q̄ scit iubilatōz. Hoc q̄z te scire volo: q̄ dū mēte in deū sic efferreris: rūc ptin⁹ inuidi demones ī re agnīa tērationū istaurāt: vt ab his retrahāt. pcurādo curā aliquā/ vl' infirmitates: aut amaricādo te spū blasphemie/ vel tērationē desperatiōis. Sz hec tu puipēdas t cū paria pūseas q̄si latrarus canū: q̄ dū non curat citi⁹ cōpescit/ q̄ irritat: pterea ad alia te tūc cōuerte. Si po dulcedinē spūalē interdū i talib⁹ nō sentias/ ne frangar̄: sz būīl'r dicas illō ps. Dñe tu scis q̄ ania mea sīc tra sine aq̄ tibi. Q̄ī fm Augu. ideo talī dulcedo aliq̄n subtrahit: ne caput cōtēplantis irrecupabilit̄ debilitet. Sed et ne magnitudo dulcedis extollat/ t pte/ mnas socales: aut certe ne hāc dulcedinē nō gr̄e/ sz nature attribuas: aut magis i tali ꝓsolatōe exīas/ exiliū p patria deputes: q̄n port⁹ desideres eū videre facie ad faciē: vt pfecri⁹ ipz ames: t sincerī⁹ laudes in secla seclōz Amē. Hoc nouissime pceptū dei tertiū h frequenter violat: q̄ exīs san⁹ tota die dat se ocioso rati: aut q̄ i die festo de pctis mortalib⁹ attritionē nō habuit: vl' ludis aut choreis se tūc occupauit. Vl' q̄ opus manuale p se fecit: aut si p aliū pcepit. Sīl'r q̄ sine necessitate nō audiuit i die festo integrā missam t pdicatōez: aut q̄ in festo comisit aliq̄d pctm mortale. Ille q̄z q̄ emit vl' vēdidit in festo/ pter necaria victus. Qui etiā tūc litigauit/ aut iudicio inf'fuit: aut dānatōis sniaz dedit. Hī t sīl'es hoc altissimi dei pceptū infringūt: ideo ad inferna vadūt/ nisi penitueant. Nos aūt dñi dei veri discipuli t filij tota mente sanctificemus festum: vt ad vitā transeamus eternā Amen.

Sermo xvij.

Honora patrē tuū t mrem tuā vt sis lōgeuus sup terrā. Exo. xx. Altissim⁹ dñs deus in pma tabula in tribus pceptis ordinauit nos ad se p verā fidē/ spem/ et charitatē. Hic iam ipe idē in scda tabula in septē pceptis ordinat nos ad primū nr̄m. t hoc duobus mōis. Prīo p bñficiorum illīs ipensionē. Scdo p nocumētorum ab illis remotionē. Primū facit in hoc q̄rto pcepto: vbi gñal'r pcipit oīa miseri cordie opa suo tpe impēdēda: spēaliter tamē exprimit honorē pr̄i exhibēdū. Ad quod inducit homo ex tribus vicis

Primo ex sacra scptura.

Scdo ex mīa tractura.

Tertio ex pmissionis censura.

¶ Primo itaq̄ dixi q̄ ad honorandū pr̄em inducimur ex sacra scptura. Dic eīm apl's Col. iij. Filij obedite pentibus vris q̄ ad oīa. Et Exo. xx. Honora patrem tuū t mrem tc. Ō dñe filī⁹ dei vīui cōfirmauit Luc. ij. vbi dr. Et erat subdit⁹ illis. s. marie t Joseph. Scdo venīcs ad honorādū pentes inducimur ex mīa tractura. q̄ q̄ nō obedit illis: nec honorat/ maledictōnem filius incurrit. Exo. xxi. Qui maledixerit pr̄i t matri morte morīet. Et Prouer. xx. Qui maledixerit pr̄i vl' mri/ extinguet lumē eius in medijs tenebris: t morīet in pctis suis. Et eiusdē. xix. Qui affligit pr̄em erit ignominiosus t infelix. Et Deut. xxi. Si genuerit hō filiū ꝓtumacē t preruū: q̄ nō audit pr̄is aut mr̄is imp'iū apphendent eū t ducēt ad senīores ciuitatī illius: t ibi accusabūt eū de comessatōib⁹/ luxurijs/ t ꝓuiuis: t lapidabit eum ois pl's. Tertio etiā ad honorandū pentes inducimur ex pmissiōis cēsura. Hāc huic pcepto solū addit pmiū: vicz lōgeuitas. Et hoc fm Alex. de Ales in suo iij. ptr rria. Primū vt ad sustentatiōnem pentū allicerent filij ex pmio: quēadmodū pentes alliciunt ad nutritōez filioz ex natura. Scdo. q̄ ꝓgruū est vt vitā prelantes in pentib⁹ tales filij reci

perent longitudiné vite in ſeipſis. Ter rio.q; p̄cepta dant de his ad q̄ hō nō in clinat/aut modicū:ſed ad ſubueniendū filijs/pentes mltū inclināt: filij ꝙ nō trantū:nō neće fuit p̄ſcipe filijs/ꝛ nō parentib. Sīc ad ſenſum videm⁹ q̄ trun/cus puđet ramis:ꝛ nō rami trūco:p̄te rea merito p̄cepit altiſſim⁹ ds cū pmiſ/ſione dī. Honora p̄em tuū ꝛ mr̄em tuā vt ſis lōgeu⁹ ſup terrā. Vñ circa hono rem pentū (gr̄a deī) tria declarem⁹ ſa/luris documenta:ſcz.

Primū huius p̄cepti obligatōez.

Scōm eiuſdē modificationē.

Tertiū huius p̄cepti fructificationē Primū tract⁹ documētū dixi declarādū de pentū honore hui⁹ p̄cepti obligatōz. Ille em altiſſim⁹ vñaro: celi ꝛ tre obli gauit ad h̄ vt pentes nr̄os honozemus ſub pena eťne dānatiōis:qđ ꝙbem⁹ tri/

Primo auctoritatib. (plicit:ſcz

Secundo rationib.

Tertio exemplis ſalutarib.

Prio nāq; ꝙbem⁹ ſcr̄p; auctūb. ōr em Eccl̄i ij. Filij ſapie:eccl̄ia iuſtoz:ꝛ na/rio eoz:obediēcia ꝛ dilectō.i.filij debēt eē ſapientes ꝛ iuſti:ac obedire pentib. ꝛ eos diligere. Et eiuſdē.vij. Honora pa trem tuū:ꝛ ne obliuiſcaſ gemitꝰ mr̄is tue:qr niſi p illos nō fuiſſes. Et iſra.ij. Qui timet deū honozat pentes:ꝛ quaſi dñis fuiet his q̄ ſe genuer̄t. Et Deut. xxiij. Maledict⁹ q̄ nō honozat p̄em ꝛ mr̄em. Et Gen̄.ix. Cham deridēs p̄ris ſui verēda i ſemie ſuo maledict⁹ eſt. Et eiuſdē.xlix. Ruben licz eēt p̄mogenit⁹ Jacob:rn̄ ꝓpt inhonozatōez illi maledi xit dī. Nō creſcas:qr aſcēdiſti cubile pa tris tui. Sz dī. Quid ē q̄ clamat ſacra ſcr̄ptura:cū rn̄ ſaluatoz vr̄ his r̄ia docu iſſe.ſīc Luc.xiij. Si q̄s ve.ad me:ꝛ nō odit pa.ſu.ꝛ mr̄em ꝛ vxo.ꝛ filiū.ꝛ frēs: adhuc aūt ꝛ aiam ſuā nō p̄ me eē diſci pul⁹. Sīc Luc.ix.ōr q̄ dñs dicēti ſibi. Permitte me pmū ire ꝛ ſepelire p̄em meum. rn̄dit. Sine vt mortui ſepeliāt mortuos ſuos.tu aūt vade ꝛ annūcia re gnū deī:ſepultura ꝙ p̄ris p̄tiner ad ho noꝛe eius. Sīc ōr Deut.xxiij. Qui di xerit p̄ri ſuo ꝛ mr̄i ſue neſcio vos: ꝛ fra tres ſuos ig̃o illos:ꝛ neſcierūt filios ſu os:hi cuſtodierūt eloquiū tuū dñe. Sed ig̃are pentes eſt ꝙ deī p̄ceptū de hono re pentū. Ecce mirabilis ſnia q̄ altiſſi mus ds p̄cipit pentes honozare:ꝛ chr̄s dñs p̄dicat odire: nō em eſt poſſibile q̄ ſimul q̄s odiat ꝛ amet pentes. Ad qđ rn̄det ſcūs Tho.ij.ij.q.cj.ar.iiij.ōr.q. ad pieratē ꝛ cultū p̄tinet pentib. exhi/bere ſm̄ ōbitū modū honoꝛē: nō eſt aūt debit⁹ modus/vr plus hō intēdat ad co lendū pentes/q̄ deū.ꝛ ideo qñ pentes ipedirēt in cultu dei:tūc ipi nō ſunt co/lendi.iuxta illō Greg.in homel. Paré/tes ꝛ carnaliter p̄mōs q̄s aduerſarios in via dī patimur: odiēdo ꝛ fugiēdo ne ſclam⁹:q̄ſi em ꝙ odiū diligit ꝺ carnali ter ſapientes p̄ua nob ingerūt/ nō audiū tur.ſi ꝙ vtrūq; debite fieri poſſit:tunc ꝛ deo ꝛ pentib. cultū exhibere debem⁹ Hinc Aug. Amādus eſt p̄:ſed p̄ponē dus creator. Scdo q̄q; ꝙ ſub pena eť ne mozꝛ obligauit ꝺus nos vt honoꝛē⁹ pentes nr̄os,pbemus rōnib. trib.: ſcz

Primo rōne p̄ceptionis.

Secūdo rōne gratitudinis.

Tertio rōne naturalis inſtructiōis.

Prio ita q̄ pentes oms tenemur ho/noꝛare:pbemus rōne diuine p̄ceptōis. Et q̄ em ds altiſſim⁹ ſuo p̄cepto ad hoc obligauit:vt patuit/eoipo tenemur: qr ubil de aula ſūmi imperatoris emanat/niſi iuſte. Scdo deniq; ꝙ tenemur ho/noꝛare pentes,pbem⁹ rōne gr̄itudinis. qliber em de acceꝛ bñficijs gr̄us eſſe tenet bñficiatoꝛ.fm.s. Tho.ij.ij.q.cvij. Prio q̄ recoḡſcat bñficiū. Scdo ne ob liuiſcat illō. Tertio vt bñficia accepta recōpenſet:q̄ igit hec tria nō faĉ/eſt ab oiabilis deo ꝛ oib⁹ hoib⁹. Etiā pbis te teſtand⁹ eſt. Vñ ōr in puer. ſap. Fraus eſt accipe qđ nō poſſis reddere:bñficiū accipe eſt libertatē vendere. hinc Señ. ſcribit ō Socra. ꝙ Archilaus rex Per ſarū rogauit Socratē vt ad ſe veniret/ bñficia ab eo ſuſcepturus. Rn̄dit So/ crates nolle ad eum ire receptur⁹ ab eo bñficia:cū ille paria nō poſſet reddere: ſz qr a pentib⁹ nr̄is recipim⁹ nature cō/plementū/victū ꝛ documentū. Jō er ſu ſtinia tenemur illos de tāto bñficio hō/noꝛare ꝛ adiuuare q̄tū poſſum⁹. qr diſ

qdam phs. Dūs/magīs/z pentīb nō
possum⁹ equalens recōpensare. Sed o
q̄ multi filij ingti.o q̄ mlti pentīb mo
lesti.o q̄ multi irreuerētes z indeuoti ꝫ
ds p vindicta ad deus clamat afflictio
pentū dicentiū Esa.j.c. Filios enutri/
ui z exaltaui: ipi aūt spreuerūt me: da illē
m opa eoꝝ q retribuūt mala p bonis.
Tertio insup q renemur honorare pen
res sub pena mortis/pbem⁹ rōne nālis
instructiōis. pt⁹ em ds in natura hūana
inseruit vt filij gentes diligāt: honorēt:
z illē bñficiāt. Dic em Dat. vij. Que
cūq; vul. vt fa. vo. homi. z vos ea facite
illis: sed qlibz velleт vt ab illis honora
retur z adiuuaret. als iura nature quer
tertt. Nā sic videm⁹ q natura impellit
pentes ad nutritōem ferū: tam rōna/
lium q̄ irrōnaliū. silr z filios ad eos q
vix morte poterūt separi a seinuicē/nisi
cū maria amaritudie. vñ cū aliqd turpe
dr de pre vl mre: plus repurāt filij/q̄
si de seipis diceret. Fortis igit est dile/
ctio int pentes z filios sic mors. Dr
sicdē amore pentū in seclo detēti/ nō st
chr̄m dn̄m secuti. ꝫra ds ꝫsulit ipe do
minus Dat.x. Qui amat prem suū et
mrem suā plus q̄ me/nō est me dign⁹.
Et gr̄iosius Hiero. ad Eliod. Si inqt
pr in limie iacerет: mr vbera qb nutri
uit oīdar p calcarū prem pge: p calcarā
pge mrem: z ad vexillū crucꝫ enola. sū/
mū gen⁹ pietatꝫ est i hac re esse crudelē.
Hec ille. Hic de tali nāe iure. Vincē.
in spe. mo. p.r. dist. xxv. narrat tale exm
Ouidā (inqt) habuit vxorē adulterā:
de q̄ vir vidbat hre tres filios. Cū aūt
qdam die molestaret insolentē mulierē
ait. Significo tibi q vn⁹ tm istoꝝ triū
est tu⁹ filⁱ⁹. sed vr amore vni⁹ puideas
ertā duob⁹ / nunq̄ dicā ds eoꝝ sit tu⁹ fi
lius. Pater igit in morte testamētū fa
ciens dixit. O ia bona mea relinq̄ illi q
est meus legitim⁹ filius. Mortuo igit
pre cū qlibet hre veller hereditatē. Ju
dex pudēs vides nō hre de h sufficiens
testimoniū: ad nāe iura negotiū trāmit
tit di. O pat⁹ mortu⁹ ligeт ad arboreꝫ
z ds filioꝝ fortius pcurere posset prem
telo: illius esset hereditas. Cūq; duo il
lozū fortiter infixissent. Tertius fierc
cepit z dicere: q nunq̄ patrem suum sa
gitta impererer: sed er si quis pcureret
ipm/sicut intimicū vindicaret. Cūc iu/
dex ait. Hic est filius z heres: z ipe ha/
bebit hereditatē. quia z si lingua men/
trit/cor nunq̄ mētit. Proprerea ait Pe
trus Rauēna. Tolle radicū a sole z non
lucet: riuū a fonte z non fluit: ramū ab
arbore z arescet: membrū a corpore et pu
trescit. Sic segat filiū a deuotione pa/
terna/z iam nō est filⁱ⁹: sed collega isto
rum. de q̄bus dicit. Vos ex patre dia/
bolo estis: z opa p̄ris vestri vultis face
re. Vñ narrat Vale. lib. v. q̄ filia q̄dam
cuius mat incarcerata / z fame necāda
erat: a iudice obtinuit vt mrem visita/
ret: pus tamē p custodes diligēt q̄sita
nec mri alimēta ferēt. Que qdem ma/
trē diu lactās: tandē p custodes cōperta
est mrem p̄cio lacte alere. qō cuz iudex
audisset rem inauditā / restituit mrem
vite p̄pter filie pietatez. Tertio q̄q q
renemur gentes honorare sub pēa mor
tis p̄cio loco z tpe: ybemus exēplis salu
tarib. Hz sctus Tobias dicebat filio
suo. c. iij. Audi fili: cū deus cepit aiaz
meā: sepeli corpus meū/ z honorē habe
bis matri tue. Cñ salutare exemplū ha
bemus de honore z obedīcia filioꝝ ad
gentes. Beñ. xxij. Jn Jsaac q cū trigin
ta esset annoꝝ: nō rebellauit p̄ri suo se/
ni: sed ad imolandū colligari se sponte
p̄misit. Cōsltr. j. Reg. xxij. Rechabite
cū liberis suis ad iussum p̄ris eoꝝ Be/
nadab imperuū nō biberūt vinū. do/
mū nō edificauerт. semēte nō seuerт. vi
neā nō plātaueт: ꝫ solū in tabnaculis
māserт/nisi i vite guerraꝝ. Hier. xxxv.
Jō p ceterꝫ i fractūris laudat a deo. Jn
sup accedat exm viuidū: q duꝫ
i cruce int eū quos vulnerareт: oblit⁹ sui
cruciat⁹: z memor mris/eā pgini disci/
pulo cōmendauit. Joā. xix. O dne dna
tor mūdi o ptime. O p̄ceptor⁹ iustissi⁹
me. O remunerator copiosissime: respi
ce de celo sede sancta tua: z vide in fide
tua multos contra naturaz crudelitates
parentib⁹ q̄ bestie: plus q̄ aues: plusq̄
vt ita dicā serpentes eos in honorādo
mala illis impzecāres: amaricates: mor
tem eoꝝ desiderantes. O gens si/

ne deo. O ppls sine lege. Surgēt reue
ra ꝫ re ifideles ⁊ gentiles: ⁊ ꝺdēnabūt
re dignū mozte. ℣ Sc̄m siḋē ꝺo
cumētū saluꝫ erit ꝺ huiꝰ q̄rti p̄cepti
modificatiōe. Hā istud est p̄ceptū affir
matiuū. iō obligat semp: sz nō ꝓ semp.
q: oportuno loco ⁊ tpe. Iste aūt hono
parentū: vt ꝺic̄ Alexan. de ales. iij. ꝑte
summe. consistit in trib⁹.

Primo in affectu.

Sc̄do in signo.

Tertio in effectu.

Pzio ḋixi honoz parentū ꝓsistit ī affe
ctu: vr. s. filij parētes cozdialr amēt: ⁊ il
lis bona oprēt: ac ꝓ eis ozēt. ⁊ q̄ncūq; ex
asperāt ab illis: pariēter ꝺn̄ ferre. iuxta
illꝺ Eph. vj. Filij obedite parētib⁹ vr̄is
in ꝺn̄o. i. fm iustitiā ⁊ fidē ꝺn̄i ꝺei. Vñ
etiā parētes ꝺn̄ eē ꝺiscreti ⁊ honeste fi
lios corripe. q: ꝺr apls Eph. vj. Pres
nolite filios vr̄os ad iracūdiā puocare.

Sz q̄rit: vtrū filij magz teneāt pzez ꝺi
ligere q̄ mr̄em. Hanc q̄stionē Seneca
mouet li. ꝺclamationū: vicz an filij ma
gis teneāt alere pzez q̄ mr̄es: si vtrūq;
nō p̄t. z si venerit ī captiuitatē: q̄s erit
potiꝰ redimēꝺꝰ. ⁊ sic ꝺe alijs. Seneca
ambas pres ꝑbat: sz nō soluit. Legiste
n̄ n̄ꝺēt istitu. ꝺ patria ptāte. in glo. q
ꝺz pzez alere vl rediere magz q̄ mr̄es.
Rō cuiꝰ ē. q: ex leg⁹ p̄suptione vt cōtrer
piꝰ filiꝰ sp̄at hēre a pre. Hoc ꝺem ꝑbat
Hiero. sup Ezech. ꝺi. q post deū pzez
oim ꝺiligēꝺꝰ ē p̄: ⁊ postes mr̄. ℔ tñ irel
ligendū ē cereris paribꝰ. q: ꝺr Ambꝺ. q
boni domestici malis filijs ꝓponēꝺi sꝰt.
Ulexpū q̄lescūq; parentes sint petōres:
tñ magis teneāt ipsos honozare q̄ alie
nos. Sc̄do honoz parētū ꝺz eē in exte
riozi signo. s. eis assurgēꝺo/ipsos sequē
ꝺo/sup̄ se locāꝺo: ꝺulce ꝺbū pozrigēꝺo
zc̄. Sz q̄ ℔ ꝺicit/q̄ honoz nō ē aliquiꝺ
corꝑale. honoz eīm fm Phm. j. Eth. est
exhibitio reuerētie ī testimoniū ꝓtuꝫ.
Et. iij. Eth. Honoz ē pmiū ꝓtuꝫ. ꝓtuꝫ
ꝺo sp̄ūal⁹ est. Ad qꝺ nꝺer s. Tho. ij. ij.
q. ciij. q honoz restificatiōez quāꝺā im/
pozrat ꝺ excellēria alicuiꝰ. Vñ hoies q
volūt honozari: testimoniū sue excellen
tie q̄rūt. vt ꝓz. viij. Eth. sz q̄ ad hoies
nō pōt aliqs testimoniū ferre: nisi q̄ sī/
gna aliq̄ exteriora: puta ꝺba vel facta.
Et ī tripl'r ꝺebet filius parentes in sī
gno exteriozi reuereri. Primo in visu:
ne illos respiciat torto ocl'o. q: ꝺicitur
Pzouer. xxx. Oculū q̄ subsannat pzez
effoꝺiūt cozui ꝺe torrentiby. i. ꝺemones
infernales. Sc̄ꝺo filij ꝺz parentes ho
nozare ī voce: vt ꝺulciꝰ illos alloquaꝰ:
nec remurmuret/nec maleꝺicat: ꝺa ꝺ̄
Exo. xxj. Qui maleꝺixerit pri vel mr̄i
morte moriat. Tertio vt illis assurgat
reuerēter: nec bona pris iniuste sibi vsur
per: ne ꝓingar sic cōringit Absalon q
expulit pzez suū scim̄ ꝺ regno: ⁊ postea
male perijt. E Sz ꝺiceres. Quare
filij parētib⁹ efficiunt inobeꝺientes ⁊ ir/
reuerētes: Rn̄ꝺeo/q ꝓpt tres rōnes.

Primo ꝓpter auaritiā.

Sc̄ꝺo ꝓpter superbiā.

Tertio ꝓpt pmissionē ꝺiuinā.

Pzio ꝓpt auaritiā q̄ fac̄ separari filiū a
pre: filiā a mr̄e. qꝺ etiā q̄ncūq; ꝓtingit int
bonos. Gen. xiij. Abzaaz ⁊ Lorh ꝓpter
m⁹ra pecoza ꝺiuisi sunt ab inuicem zc̄.

Sc̄ꝺo filij nō reuerenť parētes ꝓpter
superbiā nolētes se hūiliare. Pzouer. xiij
Int superbos sp̄ iniuria sūt. Tertio q
filij nō reuerenť parētes est ꝓpt pmissio
nē ꝺiuinā. Hā fm ꝺiuinā iustitiaz fit q
parētes ꝺ nō honozauerūt parētes su/
os: nec ipsi honozenť a filijs. iuxta illuꝺ
Lu. vj. Eaꝺē mensura q̄ mensi fueritꝫ
remeriet vobis. Vñ legit/q cū insoles
filius parrē ꝑ temp⁹ arreprū ꝺetrahe/
rer ꝑ graꝺū. ⁊ ꝺum ꝺeueniss̄et ad septi
mū graꝺū: alr pater filio. Dimitte nūc
q: fm iustitiā ꝺiuinam hec meruī. quia
z ego patrē meum vsq; ad septimū gra
ꝺū ꝺetraxerā. Cui filius. Nō sic inue/
terate: sed bonā mensuraz addam tibi.

Tertio honoz parētū ꝺz esse ī effectu
puta ꝓmpta obeꝺientia: seruiuntes se
ꝺule/⁊ sustentatiōe solatiosa. iuxta illꝺ
Eccl. iij. Fili suscipe senectutem patris
tui: ⁊ ne contristes eum in vita sua si ꝺe
fecerint sensus sui: ꝺa veniam ei. et ne
spernes illū in ꝓtute tua. Sed ꝺice/
res. Dns ꝺe⁹ ꝓcepit vt filij parētes ho
nozēr: sz sibi nō ꝓcepit sustentatiōez paré
tū. Vñ illis ꝺebz hō thesaurizare q̄s re
neť sustentare. sz fm ap'lm. ij. Coz. xij.

De quarto precepto

filij nō debēt thesaurizare pentib⁹:sed penres filijs.g filij nō renenk eos sustē rare. Ad qō rndet s. Tho. ij. q.cj.ꝙ pentib⁹ alicd debek dupl'r. Vno mō p se:sic honor t reuerēcia qō de⁹ pceptr. Alio mō p accūs:vt cū pri accidit ifirmitas.rūc filij ex h accidēti tenek visi/tare pentes t curatōi eoz intrēdere. Et cū ill' accidit pupras:rūc filij tenek su stētare. Vn h pceptū:iudeoz sacerdo/tes t scribe male itelligebāt t publica/bāt:sic.ꝙ eoz auaritiā vt bona q̄ eēnt mistrāda parētib⁹ meli⁹ erat illa do of/ferre. Tum.qz de⁹ ē p pncipal' t spua lis. Tū qz lz p tale oblatione pres sustī nerēt detrimentū eozpale.tū pseqbank bonū spuale i qnrū illud qō erat i eozū nēcitatē quertendū deo offerebat. Et sic pceptū de honore parētū euacuabat in admistratōe necessariox. Vn Mat. xv.cū phariset qrerēt chām qre disciplī trāsgrediunt tradituones senioz:qz añ comestionē nō lauabāt man⁹. Ait illis dns. Quare t vos trāsgredimi mādā/tū dei ꝓp traditiones vras: Nā dns di xit. Honora pzez t mrez.t iste honor ñ solū dz eē i reuerēcia:sz etiā i admistra tōe necarioz. Clos aūt dicit⁹ sez male exponēdo pceptū. Quicūq; dixerit pri vl mri mun⁹ qdcūq; est ex me tibi pde rit.i. meli⁹ ē offerre do q̄ admistrare ti bi. Ubi fili⁹ dei viui declarauit mani/feste/ꝙ honor parētū nō tm pistit i re/uerēcia:sz ēt i debita sustētatiōe si indi geāt parētes. Sz reuera pauci h faciūt fidel'r etiā de reb⁹ paternis. Vn Cesa/rius narrat i suo dial'. Q, qdā oēs diui tias suas resignit filio suo:et ꝙ copula uit puellā diuitē. Processu tpis sponsa lla iuuēcla cepit hze displicētia d sene pre t mre maritī sui:induxitq; maritū suū vt parētib⁹ puideat extra domū.qō ille fec. Quodam trach die dnico:vidit mr carnes portare i domus filij sui. Et ait marito suo. Diu ē ꝙ pax comedisti: vade ad domū filij tui t ibi repies pīa diū bonū. Pulsans igit pr ad ostiū filij statim impi⁹ filius abscondit assuz pul lū quē p pres diuiserat ad comedēdum. Et infrogat pzez qd vult. Et pr. Vole bā fili mi prandere:purās h aliqd boni paratū. Cui filius. Vlides inqt bn qō hic hēm?:ecce accipe hodie duos dena rios:t eme tibi z mri mee vt comedat. Egresso pre:pullus assus sup mēsaz col locak:cui⁹ frustū cū filij oī apponeret ꝑsum est i bufonē:t insiliēs in faciē ei⁹ ei sic adhesit vt pedes supiozes ad ou/as illi⁹ maxillas poneret.t reliquū coz pus bufonis cozā oze ei⁹ depēderet.cū inferioribus pedib⁹ stringens collū eius. Qui statim vocato pbytero indicauit illi plagā dei:pbyter ꝺo idicauit epo. cui miser pcm suū pfitens. h illi.ꝑ pnia intuit vt sctoz limia visitaret. t i oīb⁹ ciuitatib⁹ t villis suū pcm ꝓclamaret. vt cuncti discerēt parētes honorare t su stentare. Et bufo ille horribil' nō recedē sit a facie ei⁹:sz cum comedēte comede bat.t si ei subtrahebank cibaria vel ad bibebank istrumēta q̄b euellerek.tunc collū eius stringebat. t intumescēte fa cie ei⁹ oculi de sedib⁹ suis moueri vide bank. Tredecim igit annis sic viuens ꝑ nulli⁹ sancti suffragia liberari potu/it.sz in tali plaga dei defunct⁹ est. Sz qrit An fili⁹ teneak obedire parētib⁹ i oīb⁹: Rndet scrūs Tho. q̄dli. ij.q.v.ar. j.ꝙ nō.sed i his rm ad q̄ extendit se ius plationis eoz. Et talia sūt tria. Prio q̄ pr inent ad gubernationē dom⁹. Scdo q̄ prinēt ad gubernationē z eozūdē sustē/tationē. O dne deus rex ete glie. O clemēs direct⁹ hūane vite. O pceptoz benigne legis sustitie. Tu ꝺppe vides ꝙ filij nō implēt h pceptū tuū sanctū in effectu qz illos odiūt:illis detrahūt:il/loz ifortunia aut certe etiā morte appe tunt. Deinde nō honorāt i exterioz si/gno.qz illos obliq̄ respicientes:diuertūt ab eoz occursu. Demū nō honorant in effectu.qz nō illis subueniūt:sz reprehen dūt:dicūt.isti sūt mirabiles hoies qui nō merenk esse i terra. O stulti:fuerūt ne tūc boni qui vos de stercore abluerē: qui cibis nutrierūt:qui curā vram pl' q̄ suam gesserunt: O mendax excusatio. O falsa inculpatio. Pero vos dni mei ciues/ꝙ qui nō honorāt parentes nec il lis subueniūt:ne habeaz eozū amicitiā qz fallaces sūt:qz si illis nō fuāt amici/

ciam ꝙ̄ḃ ſuare debent: z natura hūana
z ꝓceprū diuinū aſtringit: nō eſt ꝑfiſte
q̄ vob ipi amicitiā fidelē fuent: ſz ſimu
latā z deceproziā. Tertiū ſaluz̄ mu
mentū erit declarādū de huiꝰ q̄rti ꝓce
pti diuini fructificatōe. Nā filij paren
tib⁹ obedientes: ipos honozantes ꝑmia
bunt triplici bono. ſcz

Primo bono temporali.

Scdo bono corporali.

Tertio bono eternali.

Prio nāq̄z filij parētes honozātes ꝓ
miabunt bono rpali: vt ſūt diuitie/ho
nores. Iuxta illud Eccl̄i. xij. Quaſi qui
theſaurizat/q̄ honozat patrez z matrē.
Itē habebūr bona famā. Eccl̄i. xij. Glo
ria hois eſt honoz ꝑris. Scdo filij pa
rentes honozātes ꝑmiabunt bono corꝓ
porali: puta bonis filijs: ſanitate: iocun
da familia: z longa vita. Ideo dic̄ dñs
(cuiꝰ verbū nō ꝑt eſſe irritū) Exod. xj.
Honoza patrē tuū z mrez vt ſis longe
uus ſup terrā. Tertio filij parētes bo
norātes ꝑmiabunt bono eternali. q̄z p
obſeruationē ꝓceproꝝ queniꝫ ad eternā
vitā. Mat. xix. Si vis ad vitā ingredi
ſerua mādata. Speciale tñ bñdictionē
merent honozātes parētes. q̄z dī Eccl̄i.
xxxvij. Qui honozat patrē ſuuz veniet
ſup eū bñdictio. ſ. illa. Veniāt bñdicti
ꝑris mei ꝓcipite regnū q̄ vob paratuz
eſt a ꝓſtitutiōe mūdi. Eſuriui em̄ i vo
patre z ſitiui z⁹. O q̄ntū gaudium. O
q̄nta letitia: audire tā iocundū ſaluato
ris ꝟbū ad eternā vitā inuitantis. Ad
quā nos ꝓducat ꝙ cum ꝑre z ſpūcto vi
uit z regnat in ſecla ſeculoꝝ Amē.

Sermo. xviij.

Honoza patrē

tuū z mrez tuā vt ſis longe/
uus ſup terrā. Exod. xx. Al/
tiſſim⁹ ſiḋē deus ꝑcipit ſtricte paren/
res honozare. Sz ꝑ accipit i ſacro elo
q̄o multipl̄r. Aliq̄n ꝓ ipo deo q̄ eſt ꝓnci
piū ꝓ creatiōne. iuxta illō Matth. vj.
Pr̄ nr̄ q̄ es in celis. Aliq̄n ꝓ ꝑre carna/
li q̄ eſt ꝓncipiū ꝓ generatiōne. de q̄ in ꝓ
cedenti ſmone dictū eſt. Et adhuc ca/
pitur ꝓ⁹ triḃ. ſcz

Primo ꝓ patre ſpūali.

Scdo ꝓ patre regulari.

Tertio ꝓ patre rpali.

Prio nāq̄z dirī q̄ ꝑ hic capit̄ ꝓ ꝑre ſpi
rituali q̄ eſt miniſter dei in ſacramētis
aut ꝟbis diuis annūciādis iuxta illō. j.
Cor. iiij. Ego ꝓ euangelio vos genui.
Et hūc dēm⁹ honozare. Ro. xij. Obe
dire (inq̄t apl's) ꝓpoſitz̄ vris z ſubiacete
eis: ipi ei quigilāt q̄ſi rōnē reddituri p
aiabꝫ vris: vt cū gaudio h̄ facīāt nō ge/
mētes. Et ſaluator Lu. x. Qui vos ſper
nit/me ſpnit. Rō ē. q̄ eccl̄e miſtri chr̄i
ꝑſonā repūtant: ō vice illius ſūt valde
honozādi. Scdo ꝑ i ſcptura ſacra ac/
cipit̄ ꝓ ꝑre regl'ari/cui religioſ⁹ ꝑmittit
obedientiā obligādo ſe illi religiōi. z t'li
patre obedire teneāt. iuxta illō Col. iij.
Filij obedite parētib⁹ vris ꝑ oia. Tāta
nāq̄z ē obedientia regl'ar⁹ q̄ ſine ea nulla
diu ſtabit religio. Prelat⁹ em̄ ſubditi ē
q̄ſi caſtellan⁹ fortz̄ pugnaruꝰ ꝫ diabo
lū: cui ſi bñ obediūt ſubditi/tūc aduer
ſarij vincūt auxilio dñi. Si vo nō obe
diūt ſubditi: rūc ꝓlat⁹ cū ſubditz̄ eſt ſic
valde debil'miles q̄ nō ꝑt leuare ma/
nū/nō pedem z⁹. ō inimic⁹ libere occu
par locū illū. Vñ Jac. iiij. dī. Reſiſtite
diabolo z fugiet a vob. Tertio ꝑ ſu/
mik ꝓ ꝑre ſeu ꝓncipe rpali. Et hunc de
bem⁹ bñ honozare. j. Pet. ij. Subiecti
eſtote oi hūane creature ꝓp'r deū ſiue re
gi q̄ſi ꝓcellēti: ſiue ducib⁹ q̄ſi ab eo miſ
ſis ad vindicationē maloꝝ: laudē vero
bonoꝝ. Et apl's Ro. xiij. Qui ꝑāt re
ſiſtit: dei ordinatiōi reſiſtit. nō em̄ ē po
teſtas niſi a dño deo. Hūc vo erit nob
tractandū de honoze parētū ſpūalium
ſiue miſtroꝝ eccl'ie. ō q̄ duo (gr̄a dina)
declarem⁹ ſaluz̄ documēta. ſcz

Primū honozandi dei miniſtros in/
ductionē.

Scdm honorādi modificationē.

¶ Primū ſtatz̄ documētū de honoze
ſpūalitū parentū dirī declarādū. Mini
ſtros dei honozādi inductiōez. Teſte eſt
Ps. nimis honozādi ſūt amici dei. Et
brūs Eze. xlv. Grādis honoz/gue on⁹:
durū eſt q̄ neſcit regere moderamia vi
te ſue/q̄ iudex ſit vite aliene. Et iō ad
honozandū patres ſpūales vtcz mini/

De quarto precepto

stros dei: inducūr nos ꝙtruoꝝ. scz
Primo legis obligatio.
Scōo mīstroꝝ mediatio.
Tertio mēbroꝝ repsentatio.
Quarto ꝺdigna nobilitatio.

Prio nanq; ad honorandū parres spū ales inducit legis obligatio. Dis em lex ostēdit ministros dei honorandos. Primo lex nature. Antiqui em phi naturali lege ducti in ciuitatib; sacerdotes prefecerūt: ex eo: q; rō naturalis dictat q; primū opret ynūquēq; bn ordinatū esse ad deū qō fit p sacerdotis officiū: vt dicit phus. j. Pol. Hinc est q; Pharao honorans sacerdotes prouidebat illis alimentū tempe famis magne ideo nō fūr cōpulsi tūc vēdere suas possessiones sīc cereri egyptij. vt ptz Gen. xlvij. Sed t Aug. li. de ciui. dei narrat. Q; cū Marcus puluillus t Valerius publicola simul essent cōsules: t edes Jouis in Capitolio dedicari deberer: sortiti sūr inter se hi duo qs eorū deberet eam dedicare. Sors aūt Pulillo cuenit: qō egretu lerunt amici al reri? ꝙulis. Ipso iā officiū dedicatōis psequēte: venit qdā pcurator q nuncia uit filiū Puluilli iam defunctū: ppt qō aduersary dicebant ipm (cū iā eēt fun in familia sua) non posse fm interpari onē deoꝝ edem dedicare: q nō ppter hoc ab inchoato nō destitit: sed filiū suū iuf sit abīci insepulcrū. Ecce gētiles naturali quāto affectu afficiabanr circa diuina t mīstros ecclie. Scōo mīstros dei inducimur honorare lege euangelica. Vñ de ipsis dr brūs Petr. j. canonī. ij. c. Vos estis genus electum: regale sacerdotiū/gens sancta/ppl's adqsitionis. Et Paulus ad Eph. j. Elegit vos in ipso ante mūdi pstōnē vt esseris scti t imaculati in ꝙspectu ei?. Hā dns ds ecclesie sue ministros elegit tanquā suos peculiares ad sacroꝝ dispensatiōes. vt ptz de ꝙse. dist. ij. Peruenit. vt sctā cōtractent t pficiant. Sz q; sctā hnt tractare/decens est vt sint scti. Jxta illō Leuit. xx. Sanctificami: scti estote: quia ego scūs sum dns de? vr. Hic Hiero. ad Pāmachiū t Marcellū ait. Oportet nos clericar? honore non abuti: sed diligenti custodia mandatoꝝ hoc esse qd esse videmur. Dia em insignia clericoꝝ virtutes in nobis repsentār/ꝺdicant virtutes/clamat corona pauptatis/vestis honestatē/status puritatē/cultr? castitatē/pfessio hūilitatē/exemptio religionē/officiū deuotionē/studiū ꝑcm plationē. Et ideo nisi virtutib; polleam? tota vita nostra mendaciū est: t imago deformis: q; mentis caput: mentis habitus: mentis status: mentis cultr?: mentitur pfessio. Hec ille. Tertio ad honorandū eccl'ie ministros inducimur lege celica. q; dns celi quos honorauit. illi vere sunt honorādi ab omnib;. sed altissim? deus eos sic honorauit: vt aut deos aut angelos noiauit. Vñ Gze. papa. t habet. xj. q. j. c. Sacerdotib;. scribit Dauricio imperatori: di. Quid mirum si pietas vestra dignet eos honorare: quib; de? in suo eloquio honorem tribues: eos aut angelos/aut deos etiā ipse appellat deus. Nam ꝓpha dic. Labia sacerdotis custodiūt scientiā: t iustitiā t legē requrūt ex ore ei?. q; angel? dni exercituū ē. Et rursū scptū ē. Bijs nō detrahes. i. sacerdotibus. Hec ille. Vñ altissim? de? aiaꝝ sacerdotꝝ i ordinis susceptiōe tam mirifico signo decorauit qō est impreciabile: ita q; nulla re pali vendi vl' emi pōt. Hic ē q; fm magistrū. i. tij. di. xxv. increpant simoiaci qui sacerdotiū emunt. q; istud signum emunt qō ꝓpari nō pōt. nā est illud aie sacerdotis decor indelebil'. ita q; nullo scelere deleri pōt/nec deūdaroe. Et qd mai? est. illō sacrificiū etiā in inferno sit ue in celo i eternū pdurabit. iuxta illud Esa. lxvj. Elidebūt gloriā meā t ponā in eis signum. Secūdo q; sacerdotes mīstros dei inducimur ad honorandus est ipoꝝ mediatio. Jpsi nāq; sūr media tores inter deū t ppl'm. q; diuina nuntiant t mīstrār ppl'o ex pte dei: t ex pte ppli vota offerūt do t placāt ipm. Hic dic Scot? i. tij. dist. xvij. q; sicut extrema mū opret reducere ad extremū per mediū. ita pcōre q; est lōge a do: oprt i deum reducere p sacerdotē. Jn h? signus chs dns in via Saulo appuit/t ipsius excecauit: illūmare tū voluit per Ana-

niā mediatorē. Act.ix. Ūñ.j.q.j. Ipi
dr.q ipi sacerdotes inꝛpelliant p pplm:z
petrā ꝓlī comedūt: qz suis ꝑcibꝰ ea de//
lent arcꝫ cōsumūr. q ꝯro dignioꝛes fue
rint: tanto facilī⁹ in necessitatibꝰ p dñm
clamāt/exaudiunt. hec ibi. Et hoc est q
dr Exo.xxxij.de Doyse. Duz em filij
isrl peccassent in adoratiōe vituli: dixit
dñs ad Doysen. Clade descēde: pecca
uit em ꝓlus tuus: dimitte me vt irascat
furoꝛ meꝰ ꝫ eos: vt deleā eos. Roga//
bat ipe pro pplo: z placat⁹ est dñs/ne fa
ceret malū qđ locut⁹ fuerat ꝛra pplm.
Sic dei mīstri sunt mediatoꝛes dei et
hoim: ideo digni sūt honoꝛe tanꝯ boni
mediatoꝛes. Tertio inducit ad hono//
randū dei mīstros mēbroꝝ repsentarō.
Nā in chri coꝛpe mystico sacerdotes ca
put vel ocli dicunt. qz sic caput influit
in cetera mēbra: vtram/z sensum/z di//
rigit membra: sic sacerdotes. iuxta il//
lud Zach.ij. Qui em vos tetigerit/tan
ger pupillā ocli mei. Si dicas. Si ca//
put lāguer/cetera mēbra dolēt. Si igit
sacerdos caput pplī est pcōr: nōne etiā
ꝓpls: Rādeꝛ q ꝓfecto meli⁹ est hr ca//
put languidū ꝯ nullū / siue esse acepha
lum: ꝓter hoc nemo dr inhonoꝛare eos
Non em ad mēbra ptinet caput impuꝯ
re vl ledere: sed a lesione ꝑcauere. Hic
habeꝛ.vj.q.j.c. Oues. Oues pastoꝛes
suū nō reꝓhendāt: plebs epm nō accu//
set: nec vulgꝰ eū arguat. qz nō est discī//
pulus sup mgrm. Quarto inducꝫ nos
ad honoꝛādū dei mīstros: ꝺdiꝯ nobili//
rario. Nā reꝛ regū dñs ꝺsiantiū eos mi//
rabilr sup ōs hoies nobilitauit ꝓsecra
tōes: ita vt sint sup reges trē: z ꝓncipes
pplī. Sic em spūs est nobilloꝛ coꝛpe: ita
sacerdoralis dignitas supemier oib⁹ po
restatib⁹ mōi. sic notaꝫ di.xcvj.c. Duo
sunt. vbi dr q aurū nō tam ꝑciosius plū
bo/ ꝯ regia ptāre sit ordo sacerdoralis
altioꝛ. Hinc est q ꝓ sacerdotū iubente
dño regalis prās est ordinaria.j. Regū
vij. dixit dñs ad Samuelē sacerdotes.
Audi vocē eoꝝ.s. filioꝝ isrl perentiū si//
bi regem: z ꝓstitue sup eos regē. Et sic
ꝓtz q spūalis prās hz instituere ptāre
trenā: z etiā iudicare si bona sit/ vl nō.
qđ ꝓbaꝫ ꝓ apl'm.j. Coꝝ.vj. Nescitꝫ in/
qt qm̄ angelos iudicabim⁹/ ꝯro magis
seculaꝛia. Si igit famuli regis trenī tan
to sunt magꝫ honorādi/ ꝯro sunt ptāte
sublimati: sic mlto magꝫ famuli regꝫ et
ni. Ūñ ist oꝛ prās magꝫ claret ex tribꝰ.s.

Primo ex comissione.

Secūdo ex compatione.

Tertio ex inductione.

Primo ita q mīstroꝝ magꝫ prās appa//
ret ex cōmissione: quia ab eoꝝ dño iesu
chro est illis ꝓcessa prās in celo: in terra
z sub terra. Jn celo reuera habēt pote//
state: qz celū possunt apire et claudere.
iuxta illud Dar.xvj. Qđcunq ligaue
ris sup terrā: erit ligatū z in celis: z qđ
cunq solueris sup terrā ꝛc. Non nī de//
bes sic intelligere / q aliꝯ ligat⁹ sit in
celis. qz ibi oēs sunt liberi. sed ita intel
lige. q in celo chr̄s approbabit ligatoꝛes
sui mīstri in ꝛris factā. Jtē in ꝛra habēt
prātem dimittēdi pctā mīsterialiṫ: intā
tū vt null⁹ adult⁹ saluet/ nisi ex eoꝝ mi
nisterio: si necessitas nō excluserit. quia
dr Jo.xx. Accipite spm scīm: q remise
ritis pctā sua remit. eis: z q retinueri
tis retēta sunt. Silr hūr prātem sub re
ra. i. in purgatoꝛio. qz inde alas eripiūt.
p milite celebratōem: per pctōꝛ relaxati
onē: z p indulgētie largtoꝛes. Propter
Dar.xvj.dr. Et tibi dabo claues re//
gni celoꝝ ꝛc. z porte inferi nō ꝓualebūt
aduersus eā. qz eterna inferni pena cō//
mutat in tpalem p absolutōes. Ūñ dñs
iesus chr̄s raz bonis/ ꝯ etiā malis suis
mīstris cōmisit q cunq ꝑciosa habuit: q
nec impatoꝛib⁹: nec regib⁹: nec aliꝫ pn/
cipib⁹ cōmittere voluit. Cōmisit siqđ
prātem cōficiēdi coꝝ⁹ suū z sanguinez
verū. Hinc cantt eccl'ia: z sunt ꝛba sci
Tho. de Aq̄no. Cuius officiū comini
voluit solis ꝑbyteris: qđ sic ꝺgruit vt
sumāt z dent ceterꝫ. O igit sacerdotū
sublimis prās. O sacerdotū magna ni
mis dignitas. O chr̄i regꝫ inestimabil
largitas: q sic decreuit sacdotes hono//
rare: vt q cunq hora volūt adesse ipz al
tissimi dei filiū/ statim aderit: ꝓbendo
illis se nō solū ad dulcit colloquendum:
sed etiā ad gustandū: q prās nō fuit cō//
cessa prlarchis z ꝓpheris. Jsti⁹ suis mi//
nistris chr̄s recōmisit cōmertiū. sui. san

guinis.i.oues pcioso suo sanguine redē pras.dñi dixit Petro Joan.xxj. Pasce oues meas. Idcirco ipis sacerdotibꝫ p Paulū Act.xx.dicit. Attendite vobis t vniuerso gregi in q̄ vos posuit spūssan/ctus regere ecclīam suā: quā acq̄siuit p cioso sanguine iesu chri. Scdo deniq̄ ministroꝝ dei prās magna apparet ex cō paratione ceteraꝝ poreſtatū qs oms ex cedūt:vicz prātrem demonū :prātrem an geloꝝ:z prātrem ꝓginis ꝓginū. Primo inquā sacerdotū prās excedit prātē de/monū.qz demones tāto suo conatu stu/dent claudere hoib⁹ celū:illos in pcrā p cipitādo:vt p.x.annos rētare nō cessant qz iuxta illud Sap.ij. Iuuidia diaboli mors intrauit i orbē terraꝝ. Sed sacer dotes vna hora pctōrem absoluēdo:ce/luz illis apiunt :qō mltis annis illi clau dere curauerūt. Scdo dixi q̄ prās dī mi nistroꝝ supat prātrem angeloꝝ.licz tam magna sit angeloꝝ prās q̄ vn⁹ eoꝝ pos sit celū mouere:sed sacdos vnus mouet creatorē oim celoꝝ:duz sub specie sacri verū chri corpus eleuat. Dicit tn Sco. in.iij.dist.q̄ sacdos solū spēs mouet:sz corpus chri mouet ab ipius aia :z aia a diuinitate. Et sic q̄n portat sacdos coꝛ/pus chri:nō sic portat ab eo sub spēb⁹ si cut ptentū in ptinēte:sed vt dixi se mo uet ꝓture sua. Et idē Scot. ponit tale exm̄. Sic si vnus angel⁹ esset in vno la pide:z aliqs lapidē portaret angelū nō portaret:sed p se moto lapide se moue/ret. sic est intelligēdū de chri corpe. In sup sacdos hz prātem mouendi ꝓtrues celoꝝ. Tūc Greg.ait. z magr allegat in xiij.di.xj. Quis inq̄t fidelīū hre dubiū possit in ipa imolatiōis hora ad sacdo/tis voce celos apiri:z in illo chri myste rio angeloꝝ chozos adesse: sūma z ima sociari? Tertio q̄s minister dei videt q̄dāmodo supare prātem ꝓginis virgi nū.qz licet b. ꝓgo oēm purā creaturā ex cellat in hoc q̄ de suo corpe būanat⁹ sit dei filius:z q̄ ipa dicat verā dei mater tn hoc sē factū est:z ampli⁹ nunq̄ fiet Sacerdos vero nō tm sē: sed mltos hoc idē corp⁹ chri cōficit. Et sic oim po/teſtatū comparione sacerdos est valde honorādus. Verū tn licet mlti tales cō secrent sacerdotes chri verū corpus: b. ꝓgo semel tm pcit:tamē ista vnica pturitiōe excellit oēs scos hoies /z etiā angelos.qz sacerdos ipam exā materiā cōsecrat:ideo nec pr̄ : nec ꝑa mr̄ chri dr̄. Ꝑa ꝓgo gliosa ꝓgo sic de sua carne chri stum genuit vt vera mat̄ dei.z hoīs di/catur. Tertio deniq̄ sacerdotū mag̃ prās apparet ex inductiōe. Nam ad cō siderandū magnā eoꝝ prātem:z p cōse quēs honorē inducimur ex duob⁹.s. Ex pcepto. Scdo ex exēplo. Primo prātez pariť z honorē ꝑsiderandū inducimur ex pcepto diuio. Dñs em̄ pcepit Exo. xxij.di. Dijs z sacerdotib⁹ nō detrahes Et p ps dr̄. Nolite tāgere chros meos: z in pphetis meis nolite malignari. Sz z dns oim chris Mar.xxiij. sacerdotes suos licz inimicos honorauit di. Sup cathedrā Moysi sederūt scribe z pha/risei:q̄cunq̄ dixerit facite : fm opa aūt eoꝝ nolite facere:dicūt em̄ z nō faciūt. Insup oēs leprosos q̄s curauit/remisit ad sacerdotes:vt fm iudicia illoꝝ offer rent sacrificiū p curatiōe eoꝝ. Scdo po testatē z honorē sacerdotū ꝑsiderandus inducimur exēplo. Hā cū cozā Cōstan/tino imperatore q̄dam lites z ꝓtroversie inter epos z sacerdotes versarent. Qui/bus audītis dixit. Jte:z inter vos cās ve stras disponite.qz dignū nō est vt iudi cemus deos.que notant xj.q.j.c. Sa/cerdotib⁹. Hinc etiā seraphicus pr̄ no/ster Frācīscus sic in suo ait testamento. Oēs inq̄t sacerdotes z theologos volo honorare z venerari: z nolo in ipis cōsi derare pctm̄:qz filiū dei discerno z ipis: z dñi mei sūt.qz nihil video de ipo altis simo filio dei/nisi q̄ ipi soli sumūt:z ali is administrant. Ecce inquit beatus q̄ si obuiare⁹ scō Vincentio:aut scō Lau/rentio:z vni sacerdoti : ꝓus sacerdotis manus deosculare⁹ dī. Expecta sancte Laurenti:qz man⁹ istius ꝓsecrauerūt cor pus chri:video sūt ꝓus honorāde. Unde legit de eodē b. Francisco:q̄ cū q̄dā vi/ce intrasset eccliam:cui⁹ sacerdos infa/mis erat:qz cōcubinari⁹ :q̄dā hereric⁹ q̄ famā sci viri audierat/accessit ad eū: z volēs p eū sibi ꝓlm allicere/ fidē sub uertere:z officiū sacerdotale ꝓtribile

reddere dī. Ecce nunq̄d credendum est ꝓbis huī?: t factis eī? aliq̄ reuerētia est exhibēda: q̄ cōcubinā tenēt/t mal̄ habet polluras/carnē tractādo meretricē. Attendēs vīr sctūs hereticī malitiā/venit cotā ꝓlo ad sacerdotē: t genuflectēs ante eū ait. Si tales sī mal̄ iſti?/ q̄les iſte dr̄ nescio. t si ctiā tales cēnr: scio q̄ nō possent inq̄nare ſtrē t efficaciā dī uinoꝝ sacroꝝ. Sz quia p iſtas mīras dei būficia ꝓlo dī fluunt: iſtas osculor/ad reuerentiā eoꝝ q̄ ministrāt: t cui? auctē mistrant ea. Et hec dicēs genuflectens osculabat sacerdotis man?: cōfundens hereticos t eis credētes. Sacerdotē vero sua būilitate ad vite emendatōem ꝑ uocauit. Et nō solū serī dei docēt honorare sacdotes: sz t demōes. Nā legit̄ q̄ tpe Remigij cū sel̄ deferret chr̄i corp? cuidā infirmo: obuiauit ei q̄dam obsessus/quē inuīes subito se pstrauit in trā. postq̄ aūt reuertebat/itez occurrit ei. t tūc rm genuflexit. Cui b. Remigius. Cur inq̄t pstratus fuisti: t nūc rm genuflexisti. Cui diabol?. q̄n inq̄t ibas deus verū defer ebas: cui necario pstemi de/bui/in cui? noīe oīe genu flecti dz. nūc ſo q̄ dīm infirmo porrexisti. ideo tibi ran q̄ illi? ministro genuflexi. O dñe altissime. O rex inuicte potēcie. O deus scrissime: ecce quō precepisti tuos mīnistros nr̄os pīes bonozari ꝑbis: demon/stratī cp̄lis. en q̄ factū demōes ob rui reuerētiā nolūt facere hoies: ḡn potius ūridēt/detrabūt illis. t q̄n q̄ pcutiunt: nō curantes q̄ sic eos nobilitasti/scrificasti/t inf̄dixisti: q̄ cūq̄ man? il/lis inīciāt/moꝝ excoicati in ptātem demonū cadant: heredit atē eīnam in celo amitrāt: t etetnā inferni penā mereant nisī penituerit. vt hr̄. xvij. q. iiij. Si q̄s suadēre tē. Ergo charissimi taz ꝑmoꝝ ꝑmissio/q̄s penaꝝ pauoꝝ inducit nos ad honozandū mīstros dei oportētis.

Scdm documētū de honore parentū spūalī declarem? mīstros dei honorādi modificādoꝝ. Sūt etem pleriq̄ simplices t idiote q̄ illos rm venerant: q̄s vita bona videt fulgere nesciētes q̄ dr̄ sctūs Tho. ij. ij. q. lxiij. q. aliq̄s pōt honozari ꝑ ꝓtē ꝓtē duob? mōis. Uno mō ꝑ ꝓtē ꝓtē ꝓpriā. sīc honozat̄ plat? bon? q̄ est ꝓtuosus. nā ꝓpīe ꝓtuī debet honor. Alio mō ꝑ honozari aliq̄s ꝑ ꝓtē rem alterī?. sicut plat honozant: etiā si sint mali/in qtū gerūt pson̄a dei: t cōtaris cui ꝓferunt. Un sīc mercator i rōcinio ponit vnū cuprēū denariū/ꝑ etiā lapidē loco centū ducatoꝝ: t q̄diu stat rōcinijs nō veller inde amouerī. p mag̃ re: sed q̄si honorifice ibi fuat ꝑ repte sentatione: sed postea nō curat. Sic malus plat? q̄diu est h̄ vice dei t cōtraz est honozādus: postea puniendus. Qui igit̄ mīstri dei sī boni in se: t etiā plat: magz sī honozādi. iuxta illd apl̄i. j. Ti. mo. v. Presbyteri q̄ bñ psunt: duplici honore digni sīt. Sz circa hāc modificationē est sciendū q̄ triplex rei? intuitu dī debemus honorē impendere. scz

Primo pson̄is deo dicatis

Scdo eccl̄ijs deo dedicatis.

Tertio rei? diuino cultui deputatis. Primo dixi q̄ pson̄is deo dicatis debemus honorē impēdere intuitu dei. i. pson̄is deo ꝓsecratz. Nā chr̄s dñs in nouo testō triplicē gradū sacerdotū instituit. s. Primū sacerdotū inferioꝝ. Secundū epoꝝ. Et tertiū pōtificū summoꝝ. Primū dixi q̄du q̄ chr̄s instituit sacerdotū inferioꝝ. ex h̄ q̄ habuit. lxxij. discipulos: q̄b? succedūt pb̄yteri in auxiliū epoꝝ instituti. vt notat. xcvij. di. c. olim Scdm etiā q̄duz chr̄s instituit epoꝝ. q̄ sacerdotes maiozes dici pñt. t hi succedunt. xij. apl̄is. sīc pz. lxviij. di. c. Quorum. Tertiū insup q̄du chr̄s dñs instituit pontificū maximoꝝ: ex eo q̄ sup alios ꝑfecit Petrū. sicut notat dist. xix. ca. Ita dñs nr̄. t di. xxj. c. in nouo testamēto. t eadē di. cleros. vbi etiā dr̄ q̄ tales q̄dus fuati sī in veteri lege. vbi Aaron sumus sacdos fuisse tradit: t el̄ filij sacerdotes minoꝝ. Talis etiā q̄duz distinctio a gētilib? introducta est: q̄ suos sacdotes flamines a filo q̄ porrabant in capite vocabāt. Alios simplr flamines. alios archiflamines appellabant: t illos sūme honorabāt. Si h̄ faciebāt gētiles idolatre: q̄d nos. debem? facere filij ecclesie: certe valde debem? eos honorare. Si dicas. vere libent honorarē: sed

De quarto precepto

degeneri vita se reddūr indignos honore. Dicendū q hec nō est rō sufficiens. qz q̄ hꝛet man⁹ luroſas: z tibi purū aurꝫ ꝓferret nō ꝓneneres man⁹ illius ꝓp̄ pu/rū aurū. Sic q̄liſcūq; ſit in vita: tñ tibi ꝑa miſtrat ſacra. vt habeā. j. q. j. ca. Dicrū eſt a dño in nūeris ad Aaron. Elos ponite nomē meum ſup filios iſrl. ego dños bñdicā eis: vt gꝛam traditā p mini ſteriū ordinati tranſfundant hoīb. nec volūtas ſacdotis obeſſe aut pdeſſe poſſit: ſz meritū bñdictionē poſcetis. Quā ta vero dignitas ſit ſacerdoralis officij hinc aduertam⁹. dictū eſt aūt de nequiſſi mo Caipha interfectore ſaluatoris int cetera. hoc aūt a ſemetipo nō dixit: ſed cū eſſet pontifex ſacerdotū anni illius/ ꝓpheraūit. per gō oſtendit ſpūſctm da/rozem gꝛaꝫ/nō ꝓſonā ſed digni aut in/digni: ſed ordine traditiois. vt q̄uis ali q̄s boni meriti ſit: nō tñ poſſit bñdicere niſi ſit ordinat⁹. Ex his itelligere pote ris q dona dei in ſacdote honozamus. Propꝛea dꝛ Greg. z habeā vj. q. j. Sūt p̄limi. q peius malū nō eſtimo / q̄ chꝛi anos ſuis inuidere ſacerdotib. Scdo etiā dei iniuriu debem⁹ honoꝛē impendere eccl̄ys dō ꝓſecratꝫ. vt tibi nō niſi di uina paganꝭ/p q̄b⁹ ſunt ꝓſecrata. Jdeo habeā extra. de imu. ec. ca. decet. q non debēt in eccl̄ia vl cemiterio fieri cōcla matiões/ſeditiones/ipetus/vnq̄ſitra tū cōtiones: z publica plamēta: negoti/ atiões nūdinaꝝ. Dicit em dñs. Dom⁹ mea domus oꝛonis vocabit. Jdeo ſal/uator iudeos cupidos inde flagellis du re eiecit. vt inſolentes de eccl̄ia eiici di gnos demōſtraret. Tertio q̄q dei in tuitu debem⁹ honoꝛē impēdere reb⁹ di uino cultui depurgaꝫ: ſicut ſunt veſtes/ vaſa/palle: z ſimilia. ita q ad alios vſus nō ſunt applicāda. Hinc de ꝓſe. diſt. j. c. ligna eccl̄ie dedicata/nō debēt ad ali ud opus iungi/niſi ad aliā eccl̄iam: vel igni ſūt cōburēda: vl ad pfectū in mo/naſterio frīb⁹: in laicoꝝ opa nō dñt ad/mitti. Et ſeqnti ca. habeā Altaris pal/la/cathedra/candelabꝛū/z velū: ſi fue/rint vetuſtate cōſumpta/incendio den/tur: quia nō licet ea que in ſacrario fue rint/ male tractari: cineres quoq; eoꝝ in baptiſterio inferaṅ. vbi nullus tran ſitū habeat. Et eadem diſt. ca. Jn ſcrā. dicit. Jn ſancta aplica ſede ſtatutū eſt: vt ſacra vaſa non ab alijs/ q̄ a ſacratis dñoq; dicaꝫ hoīb⁹ tractent. ne ꝓ0 tali bus ꝓſumptionib⁹ dñs irat⁹ plagas im ponat ꝓp̄o ſuo. Et hi etiā q nō peccca/ uerūt pereāt. qz perit iuſt⁹ ſepiſſime p impio. Hec ibi. O igit hoies ſacrilegi. O mentes z oculi vagi. O duri agre/ ſtes z vulgi/q̄ remerarij ſūt nōnulli: q deū non formidāt: nec ſacras perſonas honozāt: nec ꝓſecrata reuerent. O gēs ſine deo. O popule ſine lege. Ecce quō clamāt ſcti dei. Ecce q̄d dicūt oia iura q mīſtri eccl̄ie ſunt honozādi eccl̄ie z il li ꝓſecrata/ q̄ honeſte habēda. Sz vbi honoꝛ: vbi reuerētia: vbi honeſtas: vbi cōpoſitio: certe modicū videm⁹. Sz ir reuerentia mulraz nimis. Cōſideretq; itaq; q̄liber quō ſe habeat erga diuina. qz ſi reuerent dicet illi id: ꝓ0 reueren/tia dabitur tibi bona gratia hic: z maꝫ gꝛa in futuro. Ad quā nos ꝛc.

Sermo. XIX

Honoꝛa patrē tuū z mꝛem tuā vt ſis lōgeu⁹ ſup terrā. Exo. xx. ꝑceptū dei altiſſimi quartū. Dictū nāq; fuerat ſu perius q pater capi pōt ꝑtuꝫ nobis ꝛ tinet ꝓ0 patre ſpūali: regulari: z rēpa/li. que vt latius intelligaṅ: Sciendu⁹ ſm ſctm Tho. ij. ij. q. lxxij. q ſm tripli cem fruté honoꝛ tripleꝛ debeā alicui. ſ.

Primo honoꝛ deo debetur virture re ligionis.

Secundo parentibus debetur honoꝛ virture pietatis.

Tertio ſuperioꝛibus debetur honoꝛ virtute obſeruantie.

¶ Pꝛio itaq; dici q deo debeā honoꝛ fruté religionis. Ex q̄ em deus altiſſi/mus ſua potentia creauit: ſua ſapia gu bernat: ſua ꝓſidentia imperat: ſua cle/mentia brificat. Jō ſoli deo debeā hi ꝛtruoꝛ act⁹ honoꝛis/ſeu religionis. ſ. de uotio: oꝛo: adoratio: z ſacrificatio. Nā act⁹ deuotōis eſt ꝓmpte ſe offerre ꝺo; z

hoc deo quenit rõne creationis. Scõdo: actus oionis est exhibere deo spealem honorẽ: z hoc rõne gubernatiõis. q: per oionẽ hõ se deo valde subijcit dũ deo se indigere dicit. Tertio act⁹ adoratiõis ẽ reuerẽtiã impẽdere deo rõne pfidẽtie: q: p adoratiõnẽ cõfitet hõ deũ suũ oib⁹ supioꝛẽ. Quarto actus sacrificij est deo reuerentiã exhibere rõne brificatiõis. Nam p sacrificiũ hõ spat a deo finalez brirudinẽ. Scõdo dixi q: gentib⁹ debet honoꝛ ꝑtute pieratꝛ. Pieras em̃ ꝑtie ẽ honoꝛ z affectio erga gentes: ex q̃ sunt ꝓncipiũ filioꝝ. z ideo ꝓcepit ois dñs. Honoꝛa pꝛez tuũ ẽ. Tertio supioꝛib⁹ debetur honoꝛ ꝑtute obſuantie. Nam ob seruãtia est ꝑtus q̃ hoib⁹ ꝓstitutis in dignitate honoꝛẽ exhibem⁹. Quib⁹ q̃tuꝝ oꝛ tenemur. ſ. honoꝛẽ/timoꝛẽ/obediẽtiã z tributa. Pꝛio tra q: rõne dignitatꝛ illis debek honoꝛ. q: sunt in statu altioꝛi. iuxta illud. j. Pe. ij. Regẽ honorificate Scõo rõne pꝛãtis ad coercendũ malũ/ illis debek timoꝛ. Unõ Balach. j. Si ego dñs: ybi est timoꝛ meus: Tertio rõne gubernatois ꝓncipiũ debek obe/ dientia: p quã subditi mouenk ad facie/ dum imperiũ ꝓncipis. Quarto rõne laboꝛis ꝓncipib⁹ debek tributũ. iuxta illud apli Rom. xiij. Cui tributũ tribu/ tum: cui vectigal vectigal. Et iõ vt oia fm ꝑtutẽ z oꝛdinẽ fiant in nob: Primo honoꝛem⁹ deũ prem: a q̃ ois paternitas noiatur: siue in celo/siue in terra. Deiñ pꝛem carnalẽ. randẽ pꝛem spualez. Po/ stea pꝛem regularẽ que honoꝛam⁹ obe/ dientia spẽali. Et iõ psens fmo de obe/ dientia diuina gra in trib⁹ articulis de/

Primus articulus erit (clarabik. ſ. de obedi entie quiditate.

Scõs articulus erit obedientie mo/

Tertius articulus erit (dalitate. de obedientie vtilitate.

Primus articul⁹ de obediẽtia sctã erit declarand⁹ de ipius q̃ditate. q̃d em̃ sit obediẽtia fm rem. q: pleriq; artiã religi osi ignoꝛãt eaꝫ. Unde obediẽtie sancte q̃ditatem poterim⁹ declarare triplr. ſ.

Primo diffinitione.

Secũdo diuisione.

Tertio assimilatione.

Primo dixi q: obedientie q̃ditatẽ possu/ mus declarare diffinitiõe. Diffinit em̃ sic a Guilhelmo. Obediẽtia est sponta/ nea z rõnalis ꝓprie volũtaꝛ abnegatio. Dicit ꝓmo sponranea. q: nullũ inuitus seruitiũ est deo acceptũ. q: dr Auguſt. Nemo inuitus bñfacit: etiã si bona vi/ deank q̃ facit. Hinc. xv. q. j. Nõ est. vo/ luntrariũ sibi militẽ elegit chꝛs: volũta/ riũ sibi suũ auctionaꝛ diabolus. Uñ si religiosus coacte ieiunat/nullaten⁹ als facit⁹: sed ꝓter timoꝛẽ maioꝛis malt facit impatienk. est tale bonũ ita deo ac ceptũ sicut Simonis cyrenei. Nam dũ chꝛm dñm flagellis afflictũ: z spinis co ronatũ/ligno crucis oneratũ educebãt ad crucifigendũ: obuiauit illi dicẽ⁹ Si/ mon: z miſtri timẽtes ne chꝛs deficeret z mozerek in via/angariauerũt Simo/ nem vt rolleret chꝛi crucẽ/ z adiuuaret portare ad locũ crucifixiõis. Ille vero nullo modo adiuuare chꝛm volebat: cũ tñ bene sciebat chꝛm z eius innocentiã. q: duo filij eius erant chꝛi discipuli fm Hiero. vicz Rufus z Alexander. q̃ pa/ tri suo in domo frequenter dicebãt. O charissime pater: si videres et audires dulcis ieſu eloquiũ/q̃ tam suauiter ꝑdi/ cat: q: nec clb nec potus sapit. O ꝙpie oẽs infirmos solo ꝓbo sanat. O ꝙ san crissime docet z ꝓuerſak/qſi scindit suo rum deuotiõe corda: z tñ iudei ꝓtra ipz ꝓspirauerãt volẽtes occidere. z Simo q̃ potuisset chꝛo dño vtilius fuiſſe/ exhibere/q̃ tũc in nẽcitate ipm adiuuare: sed q: coactus fecit nõ recolit illõ bonũ opus ad ipius laudẽ. Sz si dixisset. O dñe ieſu chꝛe vere saluaꝛ⁹ mũdi: videꝛ q: sine causa afflixerũt/insuꝑ moꝛti ad/ iudicauerũt iniuſte: da mihi crucẽ tuã z ꝺꝺoꝛabo: z si necesse erit moꝛiar tecũ. O cũ quãta gl'ia modo festũ illi⁹ solẽni zaremus. Sic fiet de religiosis nõ ſpõ/ te obedẽtiꝫ. Hinc b. Bñdictus in re gula. Tũc inq̃t nra obediẽtia deo z hoi bus est accepta: si q̃ iubek/ nõ cũ mur/ mure sed benivole implek. Dicit scõo i diffinitiõe rõnalis: q: obediẽtia irrõna lis q̃ fit ꝓtra dei legẽ: z ꝓpia saluteˀ/ nõ est deo gra: sicut est obediẽtia fuoꝝ/qñ dñi illis ꝑcipiunt dicẽ. Uerbera illũ: spo/

lia ipm. hūc detine. istius bona vsurpa. Ideo dr brūs Augu. Sic mod⁹ renen dus est obedientie: vt malis in malo non ꝓsentias: z bonis i bono nō ꝓradicas. Et b. Grego. z habet xj. q. iij. Quid g. Sciendū tamē est nunqꝫ p obedientiā malū fieri. Aliqñ autē per obedientiaz debet bonū qđ agit intermitti: neqꝫ cm in paradiſo arbor mala extitit: quā ds boi ne cōtingeret: vt dixit. Sed vt me lius per obedientie meritū hō bene cōdi tus creſceret/dignū erat vt etiā a bono ꝓhiberet: qtūs tanto verⁱ⁹ hoc qđ age/ret ꝓtus eſſet: qtto z a bono ceſſans au ctori ſuo ſubditū z humilē ſe exhiberet. Dicit tertio in diffinitione ꝓprie volun tatis abnegatio. Nō tm dr: libere volū/tatis. qz liberrate volūtaz nō poſſum⁹ abnegare: qz aīa nra in manib⁹ nris ſp: z qcunqꝫ hora volum⁹ poſſum⁹ (qđ ab ſit) a deo alienare: vel ſi alienata eſſet ipius auribo reddere eidē. Et ido licet volūtas in nobis ſit: vna tm alia rōne dr libera: z alia ꝓpria. ſic mēſa alia rone dr lignū: z alia menſa. Abnegauim⁹ iraqꝫ ꝓprierate volūtatis. qz dr Bern. Qđ odit ds in nob: z qđ punit/ niſi ꝓpria vo lūtate: ceſſet ꝓpria volūtas /z nō erit in fernus. Un ſi qras. qđ damnat: Rnde tur ꝓpria volūtas. Quo damnat: Rnr pcō. Si rurſus qras: qđ ſaluat: Rnde tur libera volūtas. Quo ſaluat: Rnr gra dei z bonis opibus. Ideo hre libe/ram voluntatē nō eſt pcm: ſed habere ꝓpriam voluntatē eſt pcm. Quid autē ſit illa peſtis ꝓpria volūtas: quā abnega uimus/ne ea dānemur: Rnder Bern. in ſermone de Aaamā. Ego inqt ex me aliqđ neſcio: ſed qcqđ de vitate ſentio: hac eade vitate largiēte ꝓhendo. Pro pria volūtas eſt q non eſt cōis cū deo et hominibus: ſed noſtra tm quādo qđ volu mus non ad honorē dei/nec vtilitatē p/ximi: ſed tm ſatiſſacere cupimus ꝓpriis affectib⁹: cui recta fronte ꝓrariat charitas: que non querit que ſua ſunt. Unde homo quādo tm ſue pſone/vel ſuo ꝓprio appetitui vult ſatiſſacere: non curando de deo/vl ipius ꝓcepto: aut de nocumē to ꝓximi: ꝓprie voluntatis eſt/ ſicut ille qui de alio ſe vindicat verbis iniurio/ſis/propria vſus eſt voluntate: ſibi ſa/tisfecit: z alteri nocuit. Similiꝫ qui lu/xuriaꝫ dep:redat z. Et ecce totus mun dus ꝓpter ꝓpriam voluntatē damnatur. Ille vult in hoc ſuam voluntatez / cum tamē ds nō vult: z ſimiliꝫ ille rapit al/terius bona. De qbo dicit O ſec. x. Cō/fundek iſrl in voluntate ſua. z vere con fundek: quia voluntatē ſuā noluit cōfor matem diuine voluntati: vel volūtati pla ti: ideo ſuā ſequēdo inobediens extitit. De quo Augu. O inqt cꝫ deteſtabile eſt vitiū inobedientie: per quā angelus de celo/ homo de paradiſo cecidit. Saul regnū pdidit: ꝓpꝫs iſrl regnū z gentem amiſit. Propterea ait idem Augu. Jl/lum diem te vixiſſe cōputa: in qua volū tatem ꝓpriam abnegaſti: z tuis deſide/riꝫ reſtiriſti. Un vnus ſenum reqſitus ąt ānos in religione vixiſſet. Rndit: vi xi. At ille. Nō qro inqt quia vixiſti: qa video te annoſum: ſed qro ąt annos vi/xiſti. Cui ille ait. Quor ąr vixi in vixi ti bi vixi. Qui cū eſſet ſapiens ꝓputando ſras illius dictōis: inuenit decē z ſeptē ānos ipm in religione vixiſſe. z ait. Ve re paucoꝫ dieꝫ ſenex es: cū mihi videre tur q exceſſiſſes ſeptuaginta ānos. Cui ille. Vere iudicaſti fili chariſſime: ſz qz illos annos ꝓpria volūtate tranſegi: ido illos pdidi: nec ꝓpurau. O vñe dus cꝫ multi ꝓputant in ordine annos quer ſio nis: quoꝫ null⁹ eſt fructus: quia ſp ꝓpria volūtate vſi fuerūt. Scdo deniqꝫ qđ ratem obedientie poterimus declarare diuiſiõe. Quedā em obedientia eſt bois ad deuz. que qđem ſic diffinit ab Anſ. Obedientia eſt affectio volūtatis con iuncte deo. Sicut ecōtrario. Inobedie tia eſt affectio volūtatis diabolo inſtru mentaliter copulare. quia ſicut homo p inſtrumēta operatur: ita diabol⁹ per ino/bedientiā ſepat a deo: z ducet ad que/cunqꝫ vult. Quedā ꝓo obedientia eſt ho minis ad hoiem ꝓpter deū: q eſt debita reuerentia minoris ad maiorē. Un talis obedientia fm ſeraphicū doctorē. Bona uenturā eſt triplex: ſcz

Prima dicit ſimulara
Secunda dicit impfecta
Tertia vero dicit pfecta.

Prima dixi obediēcia q̄ est simulata: q̄ est hypocritaruꝫ: qui obediūt suis plaꝛ/tis non intuitu dei/vel future remune/ratiōis spe: sed aut ideo vt melius tra crentur: vel vt laudent: aut vt q̄ri⁹ hic viuāt: z tales cognoscunt per hec q̄rtuꝫ oꝛ. Primo q̄ talis libent facit ea q̄ ipe vult/etiā si sit durū. Ide q̄ Bern̄. Qui ait occulte saragit: vt q̄ vult ipe/ꝫ plaꝛ/rus velit: ipe se seducit: si forte sibi qua si de obediēcia blandiat. Et b. Grego. in moꝛ. z habet. vij. q. j. Sciedū sūmo pere est q̄ obediēcia aliq̄n si de suo alꝛ/q̄d habuerit nulla est. aliq̄n si de suo alꝛ/q̄d non habuerit/minima est. z exēplifi cat de pspēris z aduersis. Scdo obedie cia simulata cognoscit per hoc: q̄ qñ alꝛ/q̄d illi iniungit̄ prer ꝓpiam voluntatē: rūc remurmurat: z valde ipatiēt pera git. Ide q̄ Bern̄ ait. Post ꝓcipientē im perū mlcos videm⁹ facere multas que stiones. Quare hoc: vnde hoc venerit: q̄s hoc cōsiliū dederit: z inde murmura cio: excusatio: impossibilitas: silētio: et amicoꝫ erit aduocatio. hec ille. Tali si dicat plaꝛus fac hoc: si illi nō placuerit/ mendacit̄ se excusando oꝛ: non possum. Ecce suo mēdacio vnū hoiem abstulit a deo/quē ꝓpus ꝓtulerat. Si oꝛ plaꝛus di spone hoc. ar ille falso oꝛ/nescio: cum tñ scirer. ecce suo mēdacio vnum hoiem. i. se subtraxit a deo. Iste fur q̄d merek co ram deo? Tertiū signū talis obedien tis est. q̄ q̄cunq̄ fecerit bene pōderat z pōfert alioꝫ opibus. z q̄ q̄ ipe oꝛ q̄ non deo fecit oī. Ego vobis fuiui rot z tan ta. O vere miser deberes esse frat⁹ me/ꝫ us: z re feciſti seruū. nō dicis q̄ deo ser/ uisses: sed inq̄s mihi: z in ꝓtate tal es q̄lis imago sub restudine desculpīt: cui pectus eminet z oculi/ acsi ipa sustenta ret edificiū: cū tñ detrahit. sic dic̄ re tā ta feciſti in oꝛdine: cū pot⁹ sp fuiſti one rē. Quartū signū obediēcis simulanꝫ est: q̄ quōcunq̄ ꝓcipiant ipe nō fac/nisi oēs alij faciāt: cū tñ nō sic ꝓmiserat obe diēcia. Ide q̄ Eccl. xxxiij. Precoꝛdia fa rui q̄si rota currus. ꝓrietas rotaꝫ est q̄ vna nō currit sine alia. O q̄t sunt tales in oꝛdine q̄ indeuote obediūt: z cū mur mure/nō intuitu dei. Jō hoc plaꝛus ad uertens: oꝛ illi sic se negligēti fac⁹ filī z bene cōsolabo: re. O misera remune ratio. O stulta recōpensatio. O mani/festa dānificatio: obediēcie meritū pro tam vili re vēdere. Tu igit dic ꝑe obe/diens. Ego inq̄t ꝑ charissime meā obe diēcia vēdidi chro dño ꝓ se z ꝓ reg̃ suo: sed vere pauci hec irelligūt. Sic ꝓigit se ferk in nr̄a familia Hūgarie. q̄ cū pr̄ Guardian⁹ quendā reꝑhenderet: ille se puras libet dure illi rñdit. Cui B. Ta ceas fili: q̄ talia dicā q̄ stultus racebis. At ille. Audacē dicas: sp me ꝓturbas. Tunc ille ait. Frat recoꝛdare q̄d deo ꝓ misisti q̄ illā sanctā obedientiā: tibi pci pio ne cuiq̄ loq̄ris q̄cq̄: q̄usq̄ ipe tibi loq̄ ꝓcessero. Quo audito oēs frēs la chrymabank de tam mag̃ obediēcia di/centes. Pater: si duobꝰ annis illi loq̄lā non relataris/erit q̄si mutus. Quib⁹ il le: verū inq̄t est. Aliq̄b⁹ sic trans̄acꝫ di ebus frēs de coitate flexis genib⁹ supꝫ plicauerūt ꝓ frarre penitētiaro. Et B. aduocato fratre ait. Ecce ꝓcedo tibi vt loq̄ris: ita tñ q̄ recoꝛderis quō te abne/ gaueris. at ille cū lachrymis ait. Cha/ rissime pater: oñs deus te remunerer ꝓ hac pnia. ego em̄ nunq̄ sic discere potu issem obediētiā. pmissam/ sic bis dieb⁹ didici. Scda ꝙo obediēcia oꝛ: ipfecta in q̄ sunt illi q̄ libent obediūt dum ipis ꝓcipit ꝓ obedientiā: ne dicat/ vl̄ scribat Precipio tibi/ vl̄ mando/ aut iniungo: q̄ hoc facias: z fac. Si ꝙo plaꝛ⁹ dicat. Pero vos vr pacto prādio hoc faciaris tunc nō curat. z talis licet saluet: tñ nō multū ꝓmiū acq̄rit. Verūtamē plaꝛus nō oꝛ ꝓcipe per obedientiā/ nisi cū val/ de necesse fuerit. Vnō pessime faciunt q̄dam indiscreti plaꝛi sepe dicūt. precꝛ/ pio q̄ liber claudat illud hostiū. Sic cōmitto ꝓ obediēcia / vr q̄libet inclinet ibi: talis laqueū ponit pedib⁹: imo alia/ bys subdit oꝛ. Bñ reuera docuit oñs. q̄ cū Adā posuisset in ꝓadisum: tm̄ vnicā ꝓhibuit arboꝛē: ad insinuandū q̄ plaꝛ⁹ nō oꝛ mlta ꝓhibere/ vl̄ ꝓcipe: nisi cū rō vel necessitas exposcit. sic q̄n translocat subditos. Nā rūc z secrares dicūt. Ec/ ce absoluerūt talē frēm de loco: z bñ di/ cunt. q: ligat⁹ fuerat vincto obedientie

De quarto precepto

ſic fortiter. q̄ ſi ſine licentia exiſſet por-/ tam/ ſtatim in prāte diaboli ſe dediſſet: hereditatē in celo amiſiſſet: eternā ifer ni morē ſibi acq̄ſiſſet: z vbi locabīt/ ibi ſtīr ligabīt. Tertia inſup obediēria ꝺr pfecta. z eſt illoꝝ q̄ in oibus gratant et ꝓmpte obediūt amoꝛe dei / nō curando q̄ ſit graue: laboꝛioſum vl̄ moleſtū: ſed mente beniuola z pmpta. vt dicaz vere illud pſ. Paratū coꝛ meuz deus. Hinc Bern̄. i ſmo. in capite ieiunij. Paratū coꝛ meū ꝺus ad aſpa: paratū ad būilia: paratū ad aduerſa: paratū ad ſublimia paratū ad vniuerſa q̄cunq̄ pꝛeceperis. Idez ait. Uerus obediēs mandatū nō peraſtiar: ſz moꝛ aures par auditui: pe/ des itieri: man⁹ opi: z toꝛū int⁹ ſe recol ligit quō mandatū pcipientis pagat: z ſic ſereniras in vultu: dulcedo in ſmone multū colozār: z obediētiā ipām com/ mendār. Et his q̄ppe religioſus q̄libet p̄ bñ ꝓpēdere q̄tū apō deū valeat ſua obediētia: q: ꝺ eſt i ſcōa ſaluabīt: nō rñ multū remūerabīt. Ille vero ꝺ eſt in tertia ſaluabīt: et ma gno pmio remunerabīt. Tertio ꝺdi/ tarez obediēria poterim⁹ declarare aſ/ ſiſtatione. Nam ſa obediēria pmo aſſi/ milat vie celi ſm Greg. dicentē. O btā eſt via celi clauis padiſi. Sic em̄ p ino bediētiā electi ſum⁹ de padiſo. ita ꝺcre uit dns ꝺus: q̄ p obediētiā intrem⁹ in celeſtē padiſum. Uidem⁹ ad ſenſum: q̄ oēs rā fideles/ q̄ infideles: ram ſani/ q̄ ifirmi: tam boni/ q̄ mali ꝓtinue ibim⁹: ſiue ꝑſus ifernū: ſiue ꝑſus padiſuz. Ji li ſoli ibūt ad celū ꝺ ſunt in via obediē/ tie. Alij oēs ſiue reges: ſiue duces: ſiue diuites: ſiue paupes ad infernū ibunt. Hec em̄ eſt illa via obediētie quā ſalua toꝛ me⁹ docebat Dat. vij. ꝺi. Arta eſt via q̄ ducit ad vitā: z pauci iueniūt eaz. Sz et ꝺ inueniūt/ m⁹ti de ea coꝛruūt: ſi cut bene inuenerat frat̄ Būdictus de Chanadino. z qz in arta via ſupbe ince debar: ideo coꝛruit de ea apoſtatando. Sil⁹ frater Andreas Lwnyad. z alij nōnulli. Hinc Greg. in homel. Regio nra padiſius eſt: ad quā ieſu cognito via q̄ venim⁹/ redire pbibemur. A regiōe etern nra ſupbiendo, inobediēdo: viſibi lia ſequēdo: veritū guſtādo diſceſſim⁹. ſed ad eandē neceſſe eſt vt fiendo: obedi endo: viſibilia ꝓtēnendo: atq̄ appetitū carnis refrenādo redeam⁹. Scdo ve/ rus obediēs aſſilat ſumēto. Haz verus obediēs ſiue fuerit nobilis genere: ſiue fortis roboze: ſiue famoſus ſcia: ſiue ele gans forma: rñ ſe amoꝛe dei fecit q̄ſi iu mentū ſe būiliando. vt merito ꝺicar il/ lud pſ. Velut iumentū fact⁹ ſum a apud re. z chriſtinus adder: z ego ſem̄p recū ſcli ꝺ. Tu amoꝛe mei te feciſti q̄ſi iumē tum. Ego ꝓ gra mea ſup te reꝛeſcā: z oberrare non pmittā: ſed ducā p ꝺeuia q̄q̄ ſecur ad eternā vitā. qz alij nulli ibi ire poterūr. iuxta illud Joā. vj. Nemo venit ad me niſi que pat⁹ q̄ miſit me tra xerit eū. Sed pterui q̄ꝺā in ſchola būi/ litatz ſupbiētes ꝺicūt. Uere null⁹ pla/ tus inſider ſup ꝺorſū meū. z ego tali ꝺi co q̄ ſine ꝺubio/ ſi plat⁹ non reſider ſup ꝺorſū tuū/ q̄ ꝺiabol⁹ reſider ſup illud. Et q̄ verū ſit q̄ ꝺico: pbo tali exēplo. q̄ ſcpſit s. Bonauē. de b. Frācīſco ꝺi. Apō ſanctā Mariā de portiūcula in/ trantibꝫ fribꝫ ſek ex mote capitulū: cum vnus ex eis defenſiōe cuiuſꝺā rect⁹ pal liolo ſe diſcipline nō ſubderet. Hoc vi/ dens ſctūs in ſpū (q̄ in cella tūc oāz ſe q̄ſter z medi⁹ erat int⁹ coſdē frēs z deū) vocarī ad ſe fecē vnū ex ipſis: cui et ꝺixit. Uidi frater ꝺiabolū ſup illius fratris inobedientis ꝺorſuz collū eius tenentē aſtrictū. qui tali ſeſſore ſubact⁹: obediē rie freno ſpzero: iuſtinct⁹ illius ſeq̄bat habenas. Unde igit⁹ z ꝺic fratri: vt obe dientie ſancte collū ſine mota ſubmit/ rar: z cuz ille h̄ ſuggereret frarri ad ci⁹ pcum inſtantiā. demon ille cōfuſus ab/ ſceſſit monitus per internunciū frater: ꝓpunctionis ꝓcepto ſpū/ ac veritatz lu/ ce pcepta. coꝛā viri ſcti vicario in facie pcidit ſeipm culpabilē recoḡuit. venia petijt: diſciplinā ſuſcepit z ꝓtulit: ac de inceps p oia humil⁹ obediuit. Uſi z in vitaſparrū legit⁹ q̄ ꝺam voles intrare religionē iuit p cōſilio habēdo ad ḡndā ſolitartū: cui z ꝺixit. Pat: ego poſſideo m⁹ta bona: z de illis volo ꝺñi ꝓſiliū adi plere: z fieri religioſ⁹: ſz rogo ꝺic mihi modū q̄ inter dei ſcōs ꝙuerſari ꝺebeā.

Cui solitari⁹. Si vis intrare i cōgrega
tionē fratꝝ. tu z asin⁹ vnū estote. Ar il
le. O poterē ne me cū asino mozari. Et
ille. Non inq̄t sed q̄sdā asini ꝓficrates
tibi assiume z saluabit viues i congregati
one. spēal⁹ has tres assumas asini ꝑpe
rares. Prīa est q̄ qñ onerat eq̄ patiēter
recipit lapidē vel lignū/siue stercus sic
aurū aut argentū. Scōa ꝑperas asini/q̄
qñ multū onerat nō recalcitrat: sz cele/
rius ibit: z si ire nequibit corruet. Ter
tia asini ꝓprietas ē/q̄ dū pcutit nō cla/
mat sic cantis: sz gemit. Sic tu q̄z fac si
congregatiōez ingressus fuerz q̄dcūq; on⁹
tibi iposītū fuerit libēter assume: nō re
spiciēdo opis vtilitatē: z dei maiestatē
cui⁹ amoze facis. z ī tō ira libēter ejcias
stercora ō stabulo sicut si mīstrares ad
mēsaz. Scōo qñ tibi mītū ilūgitō ope
nō dicas q̄ nō facies: sz qntū potes agi
liter fac: z ad ea q̄ nō poterz nō tenerz.
Tertio qñ emēdarz a plato: nūq̄ os tu
um p iparietīa apiat: sz dic simp⁹r z ꝑa
cīter tuā culpā. z libēter suscipias pen
tentiā. ad quā pagendā dimīssis omib⁹
tuis reb⁹ amoze dei ibis. O de⁹ isume.
O saluator chīe. O dilectoz mōastice
vite. respice de solio maiestatz tue: z vi
de q̄ plerīq; sūt elatiozes i ordie q̄s fu/
issent i seclo/magz impatiētes/magz de
licioſi/magz ꝓpīa voluntate sequētes.
tōo indeuotiozes scandalosi. z vt ira vi
cam. de hoibus facti demōes: inter ange
licos viros viuētes in amenitate clau/
strī. q̄si essent i inferno: q̄b⁹ cella carcer
est: z mūd⁹ paradisus. De q̄b⁹ ait Au/
gu. Supbis angel⁹ nō ꝑfuit celū. ꝑstat
q̄ elatis hoib⁹ nō erit vtile monasteriū
vnde ex difficultiōe/diuisiōe/z sīlitudi
ne possīm⁹ ī cellig ere quō dēm⁹ bono/
rare patrē regulare. ℟. Scōs nā q̄
articul⁹ erit declarād⁹ de ip⁹ scte obe
dientie modalitate quō vicz obedire
debeāt religiosi suis platz. Et q̄z ōt b.
Bze. q̄ ī mozalib⁹ magz mouēt facta q̄
bona ꝙ̄ba. tō reqram⁹ vnū mozalē ma/
gistrū a q̄ addiscam⁹ obedientie sancte
modū. z ille est vnic⁹ q̄ ait Mat. xvij.
Vnus est mgr vester christus. Vnus sūt
q̄ ei suā apperit pfectionē. j. Esth. Bo
num est qđ oīa appetūt. z Lu. vj. dicit
Perfect⁹ oīs erit si sūt sīc mgr ei⁹. et ī
addiscam⁹ a mgro celesti. q̄ angelos ēt
docuit obedientiā. z ipe nos ꝙbo parit
z exemplo erudiuit. Hinc. xj. q. iij. ca.
Quid g̃ mirū si pctōz hō: obedientie in
pīs vire b. eultrare se subjcit qñ hanc
mediatoz dei z hoīm tenuit z tenēdā p
cepit. Hic etem mgr vite eterne christ⁹
docuit modū obedientie. Jn mūdū ve
niēs: in mūdo pgrediēs: z de mūdo exi
ens. Prīo dixi/q̄ chīs mgr nr obedien
tie modū docuit i mundū veniēs. si qs
deram⁹ q̄d dixerit/aut q̄d fecerit vt ad
discam⁹. Dixit em Joā. vj. Nō veni fa
cere voluntatē meā: sz ei⁹ q̄ misit me pa
tris. O q̄s felix illa aia. O q̄ brūs ille
religiosus: q̄ securā mēte potest dicere.
Dñe Jesu chīe tu scis q̄ ego nō vēi ad
religionē: vt fm meā voluntatē viuā. sz
fm volūtatē platī mei. qz scio q̄ nō oīs
q̄ dīc mihi dñe dñe: intrabit ī regnū ce
lor. sz q̄ facit patris voluntatē q̄ est in ce
lis Mat. vij. Scōo modū obedientie ēt
docuit chīs mgr bonus in mūdo pgre/
diēs obedīendo nō solū deo pr̄i: sz etiam
hoīb⁹. Luc. ij. dr. Et erat subdit. illis. vbi
exclamat Bernī. Quis: q̄b⁹ de⁹ hoīb⁹
Jesus Marie z Joseph. idē ait. Discē
o hō obedire: discē tra subdi: discē pul/
uis obtempare parēt⁹ z supiorib⁹ tu/
is. Dīc em Basi. li. religionū. q̄ chīs la
borē corporeū a parentib⁹ sibi īnūncū
būlit z reuerēter sustinuit. Ūn qñ pia
mater sua dicebat. charissime Jesu por
ta aquā: cū magna reuerētia portabat
sīc regine celī z mr̄i dei. O aia deuota
si recogitares q̄liens mater filiū sede/
re ante se fecit: z sericū i manus tenen/
dū dedit. nā laborando: oculo filiū ta/
lem z tantū respiciēdo: mēte diuintate
ei⁹ ꝓtēplando quāta dulcedine repleba
tur: quāto spūs ardore succendebatur.
Tertio chīs dns obedientie modū docu
it de mundo exiēs. Nā de⁹ pr̄ magnā il
li ipo⁹erat obedientiā dices. Vade fi
li charissime z ī assumpta humanitate
doceas hoīes viā salutz z randē crude/
li morte moriarz. p eisdē. ita q̄ re ligari
ꝓmittas/colaphis cedi/ flagellari/spi/
nis cozonari: z tādē crucifigi: z ī ea mo
ri. Cui filiꝰ p oīa obediuit: z in fine vū

ſpm̃ emiſit inclinauit caput tãꝯ obedi
ens. De hac ſcta obedientia apls Phil.
ij. cõmendat ipm̃ dicens. Chriſt⁹ factꝰ eſt p
nob obediẽs vſq; ad mortez. O ſancta
obedientia eccli ſcala. O obedientia clau
ſtralium glia. O obedientia angelor eſca
ꝯ bona es: ꝯ meritoria: z tm̃ pauci val
de places. etia rligioſis. q̃ p deũ celũ z
terrã re ſuare pmiſerũt cui⁹ modũ fi
lius dei viui docuit. Terti⁹ q̃z articu
lus erit declarãd⁹ de ſcta obedientie vti
litate. cui⁹ q̃dem vtilitatẽ nemo pfecte
explicare pot. q̃ poſt ꝓtures theologi
cales: pura fide/ſpem/z charitatẽ: inter
ꝓtures morales obedientia ẽ excellẽtior
virt⁹. Cui⁹ rõne dic̃ ſctus Tho. ij. q.
clxij. di. Tanto in q̃t aliq; ꝓtus ẽ excelle
tior: tanto maius p illã premiũ vr inhe
reat deo: ſz q̃ int bona rpalia coꝛpoꝛ z
aie pcipuũ bonũ eſt voluntas q̃ in obedi
entia premiũ. vt i deo inhereat. nã vo
luntate hõ alia bona diſponit. q̃ obedi
entia eſt ꝓtus aliꝰ potior. Vñ. j. Reg.
xv. dixit Samuel Saulí. Nunq̃d vult
de⁹ holocauſtomata aut victimas z nõ
pot⁹ vt obediat voci dñi. Melior ẽ ei
obedientia ꝯ victima. Cui⁹ rõne dic̃ b.
Gre. di. In victima aliena caro: inobe
dientia vo ꝓpria voluntas macrat. Et iõ
nullus vtilitatẽ obedientie ſcire põt niſi
illa ania q̃ pſentabit coram chriſto dño q̃
eam q̃dã lumine diuino elevabit: ad di
uinã ſuam eſſentiã videndũ ſup quã ad
mirabit z dilatabit. z tũc incipit. p obe
dientia remunerare eã. Ad illã admirãꝫ
poterit dicere. O dñe rex etne glie: h̃
pmiũ tot⁹ mũd⁹ nõ meruiſſet. Ad ille.
Tu tot annis fuiſti fuis meis: tot hebꝫ
domadas feciſti ex obedientia tc. tot
gaudia habeas ſup q̃ tota celeſtis curia
etnalr ꝓgaudeat. Et licz ſint obedientie
multe vtilitates: tm̃ nos referamus de
multis ſex. ſcz

Prima: q̃ ꝓtures oẽs ꝓfuat.
Scda: q̃ chriſto dño ꝓfederat.
Tertia: q̃ de hoſte triũphat.
Quarta: q̃ q̃ postulat ipetrat.
Quinta: q̃ hoiem exaltat.
Sexta: q̃ finaliter ſaluat.

Prima dici/q̃ obedientie vtilitas eſt. q̃
ꝓtures oẽs in hoie obediẽte ꝓfuat. tra
q̃ ſine obedientia nulla ꝓfuit⁹ ẽ i hoie.
q̃ dr Greg. Obedientia ſola eſt ꝓtus q̃
ceteras ꝓtures menti inſerit: iſertaſq̃
cuſtodit z pfectas facit: z ꝑ ad obedic/
tia eſt maxime cõadũ: q̃ dr brũs Au
gu. Melior eſt vna obedientia ꝯ oẽs
ꝓtutes. q̃ o ia opera virtutũ ſine obedi
entia fũt vitia. Quid em̃ in hoc mũdo
poteſt eſſe mai⁹ bonũ opus ex pte opis
operati: ꝯ i miſſa ꝓſecratio copis chri.
ſi ſi ſine obedientia fieret: mihil p̃ficeret.
Jo Berñ. de noua militia ſic ait. Nec
ſtudiũ bone actionis nec ociũ ſcte ꝓ
plationis: me penitenz lachryma valet
ſine obedientia. Scda vo obedientie
vtilitas eſt: q̃ chriſto dño ꝓfederat. Naz
q̃ obedientia homies chriſti fratres z ami
ci efficiũt. ſic ipſe Mat. xij. dixit. Qui
fecerit voluntatẽ patris mei q̃ in celis
eſt: ipe me⁹ frater: ſoꝛoꝛ z mat eſt. Et
Joã. xv. Vos amici mei eſtis ſi feceri
tis q̃ pre. vobis. Magna r euera digni
tas regem glie hãe fratrem z amicum.

Tertia iſup obedientie vtilitas eſt: q̃a
de hoſte triumphat. Verus em̃ obedi
ens vincit ſe/mũdũ/z diabolũ. Jõo dr
Prouerb. xxj. Vir obediens loquet victo
rias. Põt em̃ dicere talis. Ego gra
dei vici me abnegando: vici ꝑlatũ eidẽ
obediẽdo: vici diabolum ei reſiſtendo.
Obediẽs nõ ſolũ de hoſte triũphat: ſed
etiã de beſtijs. ſic ꝓtigit i nra familia.
Retulit ei frat Simon ỏ Jmolẽſis pi⁹
q̃ añ bos tres annos eſt ỏfunct⁹. Dum
inq̃t ex obedientia ꝓperare deberem⁹ de
vno loco ad aliũ: z in nocte rpe hyemis
in itenſo frigoꝛe lucẽte luna ibam⁹/ob
uiam⁹ plũb ꝯ. xxxij. lupis q̃ dentib⁹ ter
ribilit ꝓcurientib⁹ feſtinabãt ad deuo
randũ pmũ aſinuz. Et cũ dicerẽ fratri
vt tenerer aſinũ ait. Nõ poſſum pr̃dã
infurtã eſt verſus. Et dixi. O dñe de⁹
ꝯ horribili morte nos mori oportebit.
Et frater ille late. Nõ cureꝛ pr̃tm̃ ſu
mus ſub bona obedientia. Et ego ait h̃
audito excepti ſram obedientialẽ: z dixi.
Lupi: p iſtã ſctãz obedientiã vob̃ pcipio
ne nob aut aſino noceatis. Qui ptinuꝰ
ad diuerſas partes vie ſteterũt. Et ec
ce mirabile dictu: ſeptẽ ex illꝭ deduxerũt
nos vſq; ad villã q̃ tendebam⁹. et inde

latratu canū reuersi fuerūt. Quarta obediēcie vilitas est: qz qō postulat im perrat. ioo brūs Gze. Si obedieres fu/ erim⁹ ꝓpositꝫ nr̄is ⁊ deus obedier oz̄o nib⁹ nr̄is. Nā fratri obedieri ōr̄ platus Filī ablue scurellas. Et ille. Libenter pater. Et ire. Fili fac h̄. Et ille. Libe rer. Et tandē ibit ad oz̄onē dī. Nōe de⁹ tu scis q fui i obediēcia: nec solitas pfi cere potui oz̄ones: ō miserere mei. Ue re citius exaudi: ⁊ ipm ꝯ si ꝑsinue sine rali obediēcia ozasser. iuxta illō Augu. Citius inqt exaudit vna oz̄o vere obe/ dientꝫ ꝯ decē milia ꝑeprozis. Quīta obediēcie vilitas est q hoiem exaltat i pñti ⁊ futuro. Jdeo dī Deut. xxvj. Si audierꝫ voce dñi dei tui facier te excel/ siorē cunctꝫ gētib⁹. Ecce videm⁹ ad sen sum/q vbi est firma obediēcia: illa reli gio est grata deo ⁊ hoib⁹. Cū legit i vi taspa. q ḋam patrū habuit duodecim discipl̄os: ⁊ vn⁹ vocabat frater Dar/ cus qđ senex pl⁹ cūctꝫ diligebat ꝓter bilarē obediēcia. ō q patrib⁹ alij ꝙsti. vt loq̄rent̄ seni: q pres sibi ō h̄ loq̄ntes duxit p cellas singulo⁹ fratrū: illos no minādo vt veniret. de qb⁹ null⁹ festine venit. Ad cellā ꝙo fratris Darci ve/ nies ait. Frat Darce veni: habeo tecū negociū. Qui cū scriptor esset ⁊ medie tatē vni⁹ lr̄e ꝓtraxisset: statim abiecto calamo exiluit. Utdēres pres dixerūt seni. Pater idulge nob: qz vere dign⁹ ē iste frat dilectōe matoz̄. quē etiā deus magꝫ diligit ꝓpt suam ꝑfectā obedien/ tiā. Nā in religiōe magꝫ diligit ꝙa obe diēcia ꝯ magna scia/aut fortitudo. Jl le est bon⁹ ꝓdicator/ille bon⁹ cantor/il le bonus artifex: nō rñ hūilis obediēs: ⁊ ille ipores: sꝫ deuot⁹ ⁊ obediens: iste est bñ grat⁹ fratrib⁹. Sexta obedien/ tie ꝙe vilitas ē: qz finaliꝫ saluat. Sine vera obediēcia nemo saluari potit: vt ꝑ dictū est. iō dr̄. viij. q. j. c. Sciendū. Si em̄ qs pcm̄ ariolādi est repugnare. ⁊ q̄ si scelus idolatrie nolle adḋescere. sola est q̄ fidei meritū possider obediēcia sine qua ḋsqꝫ infidelis cōuincit: etiā si fidelis esse videat. O igit̄ sanctissima obedientia ꝙ quā itur ad celum. O vir tus dignissima ꝙ quā adquirit ꝑmium O laude dignissima ꝙ quā habem⁹ sa/ luris exordiū ⁊ terminū. Nā filius dei noluit incarnari an̄q̄ virgo obediret. humanū genus nō fuit redemptū an̄q̄ chr̄s filī⁹ dei obediēdo mozeret: ⁊ oīb⁹ obediēdi formā ꝑberet. Qui viuit ⁊ re gnat ⁊c.

Sermo. xx.

Honora patrē tuū ⁊ matrē tuā vt sis longe/ uus sup terrā. Exo. xx. Con/ stat em̄/q altissim⁹ deus sua ꝑcepta in duab⁹ tradidit tabulis. Jn ꝑma ꝓtine/ bant tria ꝑcepta ordinātia ad dei dile ctionē. Jn scḋa septē ordinātia ad ꝓxi dilectionē: ꝓpter qō chr̄s ait. Mat. xxij. Diliges dñm deū tuum ex toto corde tuo/⁊ ex tota aīa tua/⁊ ex oī mente tua Hoc est ꝑmū ⁊ maxim⁹ mandatū. Se cundū aūt sile est huic. Diliges ꝓximū tuum sicut teipm. Jn his duob⁹ mānda tis vniuersa lex pendet ⁊ ꝓphete. Et qz h̄ ꝑceptū ꝙtū est ꝑmū de dilectōe ꝓxi ideo de ꝑcepto dilectōis tria erūt iue stiganda. sc̄z

Primū q̄lit̄ sit intelligēdū.

Scḋm q̄liter sit ꝑmū.

Tertiū q̄lit̄ sit implendū.

L Primū circa ꝑceptum dilectōis in uestigandū dixit: q̄liter sit intelligēdū. Rñdet Lyra sup Mat. xxij. q. h̄ ꝑcep ptū in ꝙtuor locis tradit̄ in sacra scri/ ptura. Jdeo ista ꝙtuor sunt de ratione isti⁹ ꝑcepti. s. Diligere deū ex toto cor/ de/ex tota mente/ex tota aīa/⁊ ex tota fortitudine. Cui⁹ ratio est. q: dilligere ē act⁹ volūtatis. Cui⁹ rñ duplex est act⁹ Unus est elicitus ex se. Alī⁹ imperatus alīs. Act⁹ em̄ elicit⁹ ē q̄ imediate egre dit̄ ab ipa volūtate. ⁊ h̄ ꝑcipit̄ cū dicit. Diliges dñz deū tuū ex toto corde. i. ex tota volūtate. qz sic ex corde oīt̄, mot⁹ ad alias cozpis ptes: ira voluntas mo/ uet alias potētias aie. Act⁹ aūt volun tatꝫ imperat⁹ est act⁹ alteri⁹ potētie mo te ad suū actū ꝙ ipam voluntatē. ꝙ volū tatē aūt charitate informatā mouet in/ tellect⁹ ad assentiendū his q̄ sunt fidei ⁊ ad meditandū de deo dilect⁹: ⁊ ꝓter

De quarto precepto

hūc actū dī: in tota mente tua. Ibi ēm mens accipit p intellectu. Postea p voluntatē mouet apperit⁹ sensitiu⁹ vt cō formet supiozi pti. q. sic sphera supioz mouet iferiozes suo motu: ita volūtas appetitū sensitiuū. vt dr. ij. de aīa. Et iste act⁹ norat cū dī: ex tota anima tua. Per aīam h intelligit ps sensitiua. Vlteri⁹ p volūtatē mouent potētie morū: z executiue ad opandū ex dilectōe. z h norat cū dī: ex fortitudie tua. Scōz circa pceptū dilectōis est inuestigandū: qlit h pceptū sit pmum. cū tū pmū pceptū est. Nō habeb deos alienos coram me. Rñdet Lyra/ q pmū dī dupliciter Uno mō ozigine: z sic illa q sūt ipfecti oza pzioza sūt illis q pcedūt d potentia ad actū: vt dī. ix. Deraph. Et apls ait j. Loz. xv. pmū qd aiale. deinde qd spirituale. Alio mō dī aliqd pmū dignitate seu pfectiōe. Hoc mō mādatū de dilectiōe dei dī pmū. q. ozigine dilectionis dī pmū. j. Joā. iij. Qui nō diligit fratrē suū quē videt: deū quē non videt quō pōt diligere? Tertiū circa dile/ctiōis mandatū erit inuestigādū: qlit sit iplendū. Circa h scīedū/ q fm Phm. iij. Phlf. rotū z pfectū idē sūt. Perfectuz aūt aliqd d duplr. Uno mō qñ nihil sibi deest de pfectiōe possibili. z sic pceptū de dilectiōe ex toto cozde iplebit i patria: vbi mens tota lr ferf i deum q̄n tū sibi possibile erit: z sine aliq̄ iterru/ptiōe. Alio mō pfectū accipit qñ nihil sibi deest d pfectōe sibi cōpetenti. z sic h pceptū iplef in via qñ nihil diligit ꝫ deū z prim⁹ ad eandē britudinē. Jō al tissim⁹ de⁹ bñ pcepit h q̄rto pcepto dī. Honoza patrē tuū. vbi intelligit ois dilectio z bñficētia z opus miscōie: erga primū. Jdeo h de dilectiōe primi tria (gra dei) dēlarem⁹ saluz documēta. scz

Primum quomodo tenemur diligere nosmetipos.

Secundū quomodo tenemur diligere primos nostros.

Tertium quomodo obligamur diligere inimicos nostros.

Primū trahit documentū dixi declarandum d dilectiōe: quomō vicz teneamur diligere nosmetipsos. Et vt h clarius intelligam⁹: tria dubia circa hoc valde necessaria declarem⁹. scz. Primū qd sit diligere se. Scōm q requirunt ad diligere se. Tertiū cur de⁹ nō pcepit homi diligere se. Primū dubiū circa dilectiō nē nosmetipsoz est: quid sit diligere se. Respondet sanctus Thomas q diligere se est sibi bonum velle. Et talia bōa que sibi deber velle sunt quinq̄. Primū bonum z maximū est ipsa felicitas id est deus in glia eterna videnđ⁹. Secundū bonum est habere ꝓtutes per qs poterit venire ad eternā britudine. Tertium bonū est scientia z industria. quia sine his nesciret homo quomō ꝓtutes essent querēde z vitia vitanda. Quartum bonum est corpoz fortitudo: sanitas zc. Quintū bonū est habere externa bona: pura famam/ diuitias/ pecunias zc. Pzia tria bona pncipaliter deseruiūt anie. Relīq ꝺo duo bona corpoz. Sed diceres de his quinq̄ bonis diligēdo quis dicitur se diligere magis: Respōdz Phs. ix. Eth. q q diligit ptē pncipalem sui. id animam z eius bona pncipaliter ille dicit philantus. i. amator sui. Qui ꝺo diligit pncipaliter partem sui minus pncipalem: vicz corp⁹ z ei⁹ bona: nō est philant⁹. quia a maiozi fit denoiatio. Cui ꝺcordat ps. di. Qui diligit iniqtatē odit aiam suā. Od confirmauit saluator Jo. xij. di. Qui odit aiam suā. i. aiale z sensuale vitam. h est corpis delitias: in vitā eternā custodit eā. Ex q manifeste ptz/ q null⁹ gulos⁹: nullus luxuriosus: nll⁹ supb: nullus inuriosus diligit se. exq̄ ptē suaz meliozē id est aīam odit. z p pseqūs nec potest diligere primū. qz primū ira debet diligere sic se. Scōm h̄ dubiū declaran/dū circa dilectionē nostram erit: q vicz requirunt ad se diligere. Rñdet s. Tho. lib. de pfectione spūal vite: q q̄rtuoz requiruñt. f. vt dilectio sui sit verax. Secundo vt sit recta. Tertio vt sit fan cta Quarto vt sit efficax. Primo inq̄ ad dilectionez sui requirit q ipsa dilectio sit verax. qz sepe falsa dilectione sui multi decipiunt. puta diligūt se ꝫgrendo saturitatē/ sanitatez/ qeē: z silia. nō ordinando ad vltimū finē: sed aut ad yam/

ratem: aut voluptatē. Ūñ qñ homo ifirmat venit ad me vt. Charissime pater: oza deū vt det mihi sanitatez. Et ego. Fili qre appetis sanitatē: cū dicat aplꝰ Virtus in infirmitate pficit. Rñdet: vt deo magis z deuotius seruiaz. Dñs iesus chrs sanet te. Alius silr venit eadem causa: a quo qro. Cur vis sanari: Rñder: vt meliꝰ possim cōsolari: z leriꝰ viuere. Ego aio. Dñs iesus chrs te nō sanet: ne pctis pctā ad tuā damnatōem cumules. Scdo dei necesse est vt dilectio sui sit recta/seu ordinata. qđ rūc fit qñ maius bonū de q̄nq; pdictis magis diligit. puta sūmū bonuz sūme diligit. deinde vtutes. qz inuito homie nec demones/nec boies talib⁹ puare possunt: sed solū homis volūtas. Deinde bona corpis sunt dilīgēda: q̄ ab homie boies possunt auferre. Et q̄bus intellige q̄ nō habēt rectā dilectionē q̄ magis diligūt rēalia q̄ corpus: periclo se pro talib⁹ exponēdo: aut corpus plus q̄ aiaz. vt pro volūtate corpis aiam pctis maculando Tertio ergo necesse est dei/vt dilectio sui sit recta. Dicit aūt aliq̄d sctm/eo q̄ ordinat ad cultū diuinū. sicut calices/alaria ꝛc. Qui igit vult se diligere bñ: oz se diligere sctē: vt oia sua tam aiam/q̄ corpus: z res ad honorē dei ordinet: ita q̄ nec aia sua/nec corpe/nec alijs rebus aduersēt deo: sed illis deo placere se studeat. sicut aplꝰ Phil. j. ōr. Mihi viuere chrs est z mori lucz. Et. j. Cor. x. Siue māducatis/siue bibitis/siue aliud qđ faciatis: oia in gl'iam dei facite.

Quarto necesse est dei/vt sua dilectio sit efficax: qz nō sufficit ad britudinē cōsequendā q̄ dē se sctē diligat: aut vere z recte nisi hec pdirent in opus exteri⁹. qz ōr chrs Mar. vij. Non ois q̄ dicit mihi dñe dñe/intrabit in regnū celoz: sed q̄facit volūtatē pris mei q̄ in celis est: ipe intrabit in regnū celoz. Ꝺ necesse est dilectionē sui hre in corde. aliquādo in ore. aliq̄n in ope. vt opib⁹ bonis grat vtutes: p q̄s pueniat ad eternā felicitatem. Tertiū deinde dubiū circa dilectionē nosmetipoz est. Cur dus nō pcepit dei diligere seipm: sic̄ pcepit diligi se deū z pxim: Rñr q̄ dus vtiq; pcepit magꝭ dei se diligere q̄ primū: rū dicta. Diliges primum tuū sicut seipm. nonū ita explicite sic̄ primū. Cuius rō est Cum qz homo ad diligendū se satis inclinat⁹ est a natura. Hic aplꝰ ait Eph. v. Nemo carnē suā odio habuit. Tum etiā qz (vt ōr Augu.) in dilectione dei z pximi dilectio sui includit. O dñe dominatoz mūdi. o digne rector vniuersi, o dilecte dilectoz tui. Cur nō pcepisti nobis vt diligerem⁹ nos: sed potiꝰ dixisti: Qui amat aiam suā pdet eā. Certe ideo. qz puidisti hūanā fragilitatē tā pnam ad sui dilectōez: q̄ pter q̄te sue psone cōmodū patus est te deū viuū despicere z ptēnere: insup tuas leges infringere: eternā hereditatē amittere: et sempiternā mortē acqrere. Ō aplus lamētabiliꝰ referebat dī. Philꝰ. ij. Oēs q̄ sua sūt qrunt: nō q̄ iesu chri. Et ibidē iij. Multi em ambulāt qs sepe dicebā vob: nūc aūt z flens dico inimicos crucis chri: quoz finis interit⁹: quoz deus venter est: z gl'ia in cōfusione q̄ terrena sapiūt. Magna g̃ sollicitudie debz hō inuigilare erga se quō seipm diligat.

Secundū salutis documentū erit declarandū: quomō vicz debeamus diligere nostros pximos. Circa quoz dilectionem q̄ruoz per ordinē notemus: ꝛ

Primū quomō proximū bene diligere debeamus.

Secundū cur proximū nostrū diligere debeamus.

Tertium ordinem quo proximū diligere debeamus.

Primū siq̄dem dixi notandū circa proximi dilectionē: quomō primum bene z meritorie diligere debemus. qz valde necessarie est ad salutē: z inranū q̄ si homines omes quis diligat: et cū vnum odio habeat: sufficit illi ad suam damnationē: quia mūdi redemptoz tantam dilectionē nos habere voluit erga proximos. vt dicerer Petro querenti Matth. xviij. quotiens deberet dimittere pximo in se peccanti. Respōdit q̄ vsq; septuagiessepties. i. q̄dringentes nonaginta vicib⁹. sm Hiero. Et aplꝰ ad idem monet Rom. xiij. dī. Nemini quicq̄ ꝺ debeatis/nisi vt inuicem diligatis.

De quarto precepto

Et gl̃iosus Hiero. de scr̃ō Joāne euā//
gelista scribit: q̃ cū moreret̄ int̄ disci//
pulos̄ man⁹ ad eccl̃iaz ducerēt: crebro
diceret. Filioli diligite inuicē. Et cum
q̃dā q̃reret cur hoc rotidie replicaret
Rñdit. Mandatū dñi est: z i eo omne
mandatū ipleri põt. Cui ꝓcedat apls
ad Ro. xiij. di. Qui diligit primū legē
impleuit. Et subdit. Nō adulterabis.
nō occides. nō furaberis. nō falsum testi
moniū dices. nō cōcupisces rem primi
tui. Et si q̃d aliud est mandatū: in h̄ ꝑbo
instaurat. i. ꝓtinet z ipleť. Diligeś pri
mū tuū sic teipm. In isto ergā ꝓtinet p̄
ceptū dilectiōis dei. Et h̄ insinuat sal//
uator Joa. xv. di. Hoc est p̄ceptū meū
vt diligatis inuicē sicut dilexi vos. Dic:
meū: q̃ i dilectiōe primi de⁹ diligit. q̃
primⁿ nō põt diligi ordinate nisi ꝓpter
deū. Sz di. Quis dr̃ primⁿ quē bn̄ di//
ligere dem⁹? Hāc q̃stiōē soluit legis//
peritⁿ chr̃o quereti post parabolā hois
q̃ incidit i latrones. Lu. x. q̃rent̄e chr̃o.
Quis tibi videť primⁿ? Rñdit legis̄pi
tus. Ille q̃ fec̄ miscōiaz. Rñdit ei chr̃s
Vade z tu facsil̄r. Et h̄ Augu. lib. de
doctrina chr̃iana vult: q̃ primⁿ censen//
dus est q̃liber rōnal̄ creatura: cui a nob
exhibendū est officiū miscōie: z a q̃ no//
bis exhibendū est. Nō em̄ ꝓpr̃as ge
neris fac̄ primū iz opus miscōie impē//
sum. Et h̄ ꝓz q̃ q̃liber est noster ꝓxi//
mus q̃ hic viuit: q̃ cuilibet põt a nobis
impendi miscōia: z ab illis nobis. Se//
cundo sil̄r anie i purgatorio sunt nostri
primi: q̃ a nob recipe põt miscōiaz suf
fragioꝝ. Tertio q̃ etiam angeli in celo
sunt proximi. q̃ nobis opa miscōie im
pendere possunt. Quarto omes anime
beate eadē ratione. Sed nec demones
nec anime dāmnate sūt primi nostri. q̃
nec nobis opera miscōie: nec nos ipsis
impendim⁹. Vñ dicūt cōiter doctores
in. iij. dist. xvij. q̃ ome beatificabile est
noster primus. Ideo ad dilectiōez pri
mi nostri sicuti ad dilectionē nostram
q̃rtuoz requirunt. vicz vt sit verax. Nā
quicūq̃ diligit aliū ꝓpter suā vtilitatē:
nō vere diligit sic adulter adulterā. qa
tales sic diligūt hoies ꝓt suū vsum: sic
bō porcellū comedendū/aut pisces/aut
alia victualia. Scōo req̃rit vt dilectio
proximi sit recta. Tertio vt sit sancta
Quarto vt sit efficax. iuxta id. ij. Joā.
iij. Nō diligam⁹ verbo neq̃ lingua. sed
ope z veritate. Propter q̃ int̄ infideles
nunq̃ fuit dilectio primi ꝑa recta/san
cta z efficax. Si dicas. Tñ Valeriuś
verā dilectionē narrat ō duob⁹ amicis
discipulis Pythagoze. scz Damone et
Phitia. q̃ tam fidelem int̄ se iunxerāt
amicitiā/q̃ cū alterū eoꝝ Dionysi⁹ ty//
rann⁹ mozti adiudicasset. z is. tempus
ab eo ꝓperasset vr pri⁹ cp̃s pijsset. pfect⁹
domum res domesticas ordinasset. alt
vadē. p altero se tyranno dare nō dubi
tauit. Appropinq̃nte aūt diffinito die:
nec illo redeūte. cū vnusq̃sq̃ tā temera
riū sponsozem stultitie dānasset: is nihil
se animi ꝓstantia meruere ꝓdicabat.
Eodē ita q̃ momēto p. Dionysiū cōsti//
turo q̃ eū accepat supuenit. Admirat⁹
tyrann⁹ amboꝝ suppliciū remisit. eoꝝ
cp̃s fidei iungi desideras: eos vt ipm in
societatē sue amicitie reciperēt rogauit
qō tñ nō meruit. Hec ille. Ex qr̃ iter
illos vt ꝓdixi ñ fuit vera dilectio: cuius
dicat chr̃s Joā. xv. Maiozē charitatē
nemo hz vt aiam suā ponat q̃s ꝑ amicz
suis. q̃ nō ea intentōe q̃ chr̃s dñs dixit:
ponebat alter ꝑ altero aiam. nec ex cha
ritate. sed i illē fuit vere dilectiōis vm//
bza sicut i alijs phis. de q̃b Policrat⁹
lib. iij. c. ix. In phis ait fuit imago vir
tutis: z vtinā ineniaf i nob q̃ vtuz imagi
nem teneat. Quis em̄ vmbras vtutuz
induit q̃busvidemus flozuisse gētiles:
Quis em̄ Temistidis diligētia. Fron//
tonis ḡuitatē. ꝓtinentia Socratz. Fa//
bricij fidē. Scipiōis ꝓtinentiā imitaťr
Et vt clari⁹ dilectio primi ꝑa z recta:
sctā ac oposa intelligat. Nota dñ/q̃ qñ
aliq̃d cōmittit norabilr ꝓra dilectōez
primi/tūc est mortale pctm̄. Quando
ꝓo i modico fit ꝑ talē primi dilectōem
dr̃ veniale. Cōtra dilectōez aūt primi
fit qñ fit ꝓtra ꝓcepta legz nature. Ro//
bie. iij. Quod tibi non vis fieri: alteri
ne feceris. Et Matth. vij. Et q̃ vis ti
bi fieri hoc alteri facias. Potest etiam
q̃s venire contra dilectōez primi suo
scandalo actiuo. sed quantum sit illud

ſcandalū nō eſt ꝺterminatū ꝑcſe.q; in modico facere ꝓtra.primū nō eſt mortale:aut i paruo ſcandalizare. tō attēdat ꝙlibz ſeipm z fm ſeipm ꝺijudicet. q̄d ſi bi vellet vel nollet fieri:z p q̄ō factum fuaꝛeſ iter ſe z ꝑxim amicicia vel nō.z fm h̄ iudicet/aut q̄d mortale vł venia/le. Hoc q̄z ſcłendū.q; ꝙlibet volēs ꝓxi/mū ſuū peccare mortal'r/aut cui place/at ꝑcm mortale alteri⁹/ille i h̄ peccat mortal'r.q; q̄cq̄d deliberate fit ꝺ charitatē/illud eſt mortale.ſed velle peccare ꝑxim mortal'r eſt ꝺ charitatē dei z ꝓxi. Ex h̄ ſeq̄t.q; ille a fortiori peccat mor/taliter q̄ ꝑxim ad peccandū mortal'r ex deliberatōe induc/ſiue ꝓſilio/ſiue ꝓ/miſſione/ſiue iuſſiōe zc.q; tal' vult ma ꝑimū malū ꝑxio.tō iſpm odit:quē tñ de/beret ſic diligere:vt ab oīi malo auer/teret/z bonū illi ſuaderet. O luxurioſi fginū ſeductores. O mercatores ꝓxi/moꝝ defraudatores. O vſurarij pau/perū deuoratores. O oēs ipij alioꝝ op ꝓſſores:dicite q̄d reſpōdebitꝭ e.tno mū di iudici chīo de ꝺilectiōe ꝑrimi:q; nec vos nec ꝑrimos ꝺileꝛiſtiꝭ.ſed illoꝝ q̄ſ/dam ī anima z corꝑore.quoſdam i ania tm.quoſdam ī corꝑore tm.quoſdā i re/bus tm damnificatiꝭ. Ideo vos contra ꝺilectionē ꝓximi faciendo ad eternaz penam obligatiꝭ. H Scōm veniꝙ circa ꝺilectoēz ꝓxi notem⁹. Cur ꝑxim noſtrū diligere debem⁹. Et dicēdū fm ſctm Amb.li.de offi.q; ꝑmū motiuum hui⁹ eſt diuīa iuſſio. Precepit nāq; al/tiſſim⁹ de⁹ vt ꝑxim diligam⁹ ſicut nos metipos.tō debem⁹ illi obedire. Joā. xy. Hoc mādo vob vt diligatꝭ iuicem. Vlexrīn nō ꝓcepit vt roꝛo corꝺe diliga/mus:vel vt eqlit' ſibi:q; nō eſt vniuerſa/le bonū nrm:ſz ꝑticulare z comes i bri/tudine. Scōm motiuū ad diligēdū ꝓxi/mū eſt iſtict⁹ nature. Hā ſic videmus ad ſenſū:natura ſic ꝙiunxit aialia eiuſ/dē ſpeciei vt ꝙſolabili ſocietate conue/niant.ſicut lupi ſimul ſunt ſe ꝙuenīt:aues z beſtie. Jō ꝺr Eccl.xiij. Omne aial ꝺili/git ſibi ſile. Si h̄ fac aial irrōnale:ꝝ/to magꝭ debet facere homo ratione ꝑ/ditus. Tertiū motiuū ꝺilectōis ꝓxi eſt vnitas origīnis. Nam oēs ab vno pa/tre Adam:z ab vna matre Eua' ꝓgeni/ti ſumus. Ideo ꝺr Augu.li. de doctria chīana. Nō putand⁹ eſt ꝑrimus ſol⁹ q̄ ꝙſanguine⁹ eſt. Adaz z Euam irenda mus.z ſic oēs frēs erimus:nec ī aliqua ſpecie pfecta animaliū repit'/q; ab vno ꝑncipio ꝓdierunt ſic oēs homes ab vno ꝑmo hoie. Quartū motiuū ꝺilectionis ꝓxi eſt fraternitas ſpūal'.melioꝝ multo carnali. Nam oēs chīani vnū patrem deū habem⁹ z vnam matrē eccliaz. Jō ſaluatoꝝ frater noſter ꝺicebat Matth. xxiij. Et patrē nolite vob vocare ſuper terrā.vnus em pater veſter q̄ eſt i celis Quintū motiuū ꝺilectōis ꝓxi eſt exem plum mēboꝝ humani corꝓoꝝ que ſibi inuicem ſeruiūt. Nam ſi pes ifirmat: manus leuiter palpat:caput ſe iclinat: oculus pie reſpicit. Nō em ꝺſpicit ocu lus ꝺicēs. Pes tu rudis es zc Sic ꝺebe mus z nos facere alterutrū.q; eccleſia eſt vnū corꝑus cuius caput eſt chīs. ad Roma.xij. Multi vnū corꝑus ſum⁹. ſingule aūt alter alteri⁹ membza. ideo alter alteri⁹ onera ꝓtem⁹:z ſic adim plebim⁹ legem chīi. Tertiū circa ꝓxi ꝺilectoēz noremus oꝛdinem quo ꝓxi/mū diligere ꝺebemus.quia ꝺr Augu. lib.de doctria chīana.q; ille inoꝛdina/tam habet ꝺilectōez:q̄ ꝺiligit quod nō eſt ꝺiligendū.aut non ꝺiligit quod eſt ꝺiligendum.aut eque ꝺiligit quod eſt minus aut amplius ꝺiligendū:aut mi/nus vel ampli⁹ ꝺiligit q̄ō eſt eque ꝺilli/gendum. Ideo ꝺr Canticoꝝ.ij. Ordi/nauit in me charitatem. Unde Augu/ſtin⁹ in eodem libro. Quartuoꝝ inquit ſunt ex charitate ꝺiligenda. Primū q̄ō eſt ſupza nos.ſ.deus. Scōm q̄ō ſumus nos. Tertiū q̄ō eſt iuxta nos ſcz ꝓxim⁹ Quartū q̄ō eſt infra nos:corꝑus ꝓxij. Cuius rationem aſſignat ſanct⁹ Tho. talem.ij.ij.q.xxv.arti.xij. Charitas in/quit fundat ſuper cōmunicatione bea/titudinis. Ad beatitudinē autem con ſequendā eſt quadruplex auxilium:ſcz beatitudinē cauſans/participans/aſſo cians/redundans. Primū ad beatitu/dinem conſequēda eſt cauſans ipſe de⁹ qui cauſat ipſam beatitudine. Jō ꝓxi/mo ex charitate eſt ꝺiligend⁹ deus ſup

De quarto precepto

ōmnia. Scōm auxiliū est beatitudinē participans: scz hō vel angelus. iō post deum nosipsos z angelos ex charitate debem⁹ diligere. Tertiū auxiliū i beatitudine est associās nos. s. primus: qz i beatitudine erit nobis cōsociatus. iō trio loco ex charitate diligend⁹. Quartum auxiliū ad beatitudinē est redundās. s. coz pus nr̄m vel primi ad qō beatudo p q̄n dam redundantiā deriuat. iō q̄rto loco z vltimo ex charitate debem⁹ diligere Ideo ꝯm Bern̄. nō iōo dānat hō qz di ligit. scz qz modū z ordinē nō seruat i dilectōe. null⁹ em̄ peccaret q̄ ordinē z modū i diligēdo hr̄et. Quartū circa pri dilectionē notem⁹. a q̄b⁹ dilectiōez pri cauēre debem⁹. Et dicendū q̄ dilectō pri viciat p q̄ttuoz dilectōes idifferentes. quaz p̄ma est carnalis q̄ potest esse bōa sicut iter ꝓiugatos/aut mala sicut iter alios p̄sertim spūales inter q̄s sub intrat sub spūali dilectōe erīa carnalis z hmōi dilectiōis signa sūt hec. Primū q̄ pauca loquunt de spūalib⁹. scz m̄ta d trāsitoriis. Scōm q̄ ordo indebito cogitāt de se iuicē. Tertiū q̄ munuscula z dulces īras sibi inuicē freqnt mittunt. cū tñ dicat Hiero. Chr̄i amoz nō habz munuscula. z tal⁹ amoz ificit dilectiōez pri. Scda dilectio pri q̄ viciat bonam est cupiditaz. qz q̄s aliū diligit ꝓpt bonū lucrū solū. sic̄ serui diligūt dnos. qz volunt hr̄e lucrū. Et ecōuerso: dñi diligunt suos p q̄s lucrant. ista dilectōe diligim⁹ eq̄s/vineas ꝛc. Et ista dilectio nō est meritoria/qū p̄cedit ex solo amore p̄rij cōmodi. Tertia pri dilectio est naturalis q̄ erīa pōt esse z bōa z mala: z est q̄ fundat i origine naturali: vt cū di ligim⁹ aliquē qz p̄sanguine⁹ frater/soror ꝛc. Ista dilectōe erīa bruta diligūt fetus suos. Dc q̄ Greg. in homel. Iste faciter charitatē hz q̄ z amīcū diligit i deū z inimicū ꝓpt deū. Hū sūt nōnulli q̄ diligūt p̄ios. scz ꝓpt affectū carnis et cognatōis. q̄bus tñ i hac dilectōe sacra eloq̄a nō ꝓtradicit. sz aliud est qō sponte impendit nature. aliud qō p̄ceptis dīnis ex charitate debetur obedientie. Hi nl mīz z p̄ris diligūt: z tñ sublimia illa dilectōis p̄mia nō assequunt. quia amoꝛē suū nō spūaliter: sz carnal⁹ impē dūt. Hec ille. Si tñ q̄s diligit cognatū nō solū rōne cognatōis: sz ex charitate ꝓpter deū/talis dilectio est meritoria. Quarto p̄ri dilectio pōt viciari p dilectione sociale q̄ erīa pt esse bona vl mala. pura cū q̄s alteri vult bonū. qz ei⁹ soci⁹ vel amic⁹/aut cōpatriota. z tal⁹ dilectio q̄n fit solū ꝓpt societatē. tūc nō est meritoria. Vñ Mar. v. dicebat salua uatoꝛ. Si diligitz illos tātū q̄ vos diligūt quā mercedē habebitz: Et ista dilectio est bona i illis q̄ se iuuant ad ꝓtus tes. sz i illis mala q̄ se iuuāt ad pctā. O deꝰ altissime. O creatoꝛ optie. O amatoꝛ hoim inclyte: vide q̄ pauci sūt iter tuos q̄ spūali dilectōe diligāt p̄rios: sz inundauit amoꝛ carnal⁹. Epi suis eriaz inutilib⁹ ꝓferūt ecclīastica bñficia. Li ues suos heredes ditāt cū vsurz z rapinis/z se ordinātꝓpt illos. Alios ꝓ nedū nō diligūt: sz odiūt/psequūt. dāni ficant nil curāres de salute ꝓxīa z alioꝛū. miseri excecati nō vident gloriam eternā quā pdunt: non infernū quē adqrūt. sz solū p̄ria intuent. O Tertium insup saluris documentū erit declarandum quō vicz inimicos diligere debem⁹. Rūder sanct⁹ Thomas. ij. ij. q. xxxj. q. quattuoz dilectionis signa illis impendere debemus. s. p eis oꝛare: cōuiuere cū illis. cōcoꝛdare z illis bene facere. Et hoc est quod dixit saluatoꝛ Mar. v. Diligite inquit inimicos vestros z oꝛate p psequentib⁹ z calumniantibus vos. Idem. Si titit inimicus ruuspoꝛum da illi. Vnd ōt Mgr̄ in. ij. di. xxx. q. maioꝛis meriti est diligere inimicū q̄s amicū. qz per eam magz remittitur peccatū. quod pharur verbo chr̄i Matth. vj. Si dimiseritis hominib⁹ peccata eoꝛ: dimittent⁹ z vobis pcta vestra. Vñ ad clariozem huius intelligentiam dicit sc̄us Tho. ij. ij. q. xxvij. q. dilectio inimicoꝛ pōt tripliciter considerari. Vno modo vt inimici diligantur inquātū sunt inimici. i. ea rōne. et hoc ē peruersum. z charitati repugnat: qz sic diligeret aliquis malum alterius. iōo dicit Magister in. ij. distin. xxix. q. in homine duo sunt diligenda. s. natura z

virtutes. vnde parētes inquantū malū sunt odiendi. Inimici ꝓ inquārū homines: sūt diligēdi. Scdo mō dilectionē inimicoꝝ sic impendam⁹: vt odiam⁹ in eis malū culpe. diligam⁹ bonū naturę. De hoc odio dicebat ps. Perfecto odio oderā illos. vbi glo. Perfectū odium est primū diligere ꝼm naturā z odire et⁹ culpam. Tertio mō dilectio inimicoꝝ sic impendi debet. vt in oib⁹ illorum pspexis. q̄ sunt ad salurē cōgaudeas. z p loco z tpe necessitatib⁹ eoꝝ subuenias si pores. Si tu dicis ꝼm Aug. Tanta mala me cōpulit inimic⁹ sustinere vt eū nulla rone possim diligere. Attēdis igit q̄d tibi fecit hō. z nō attēdis q̄d tu fecisti deo. Si pscientiā tuā diligēter discutis z indgis sine cōpensatione maiora tu pcā cōmisisti in deum q̄ in te cōmisit hō: z q̄ fronte vis vt tibi de⁹ dignet dimittere multū cum tu nō acqescis dimittere paruū. Idcirco nullā pores de hoc hīe apud deū excusationē. Vñ Augu. idē. de diligēdis inquit inimici frēs charissimi null⁹ vnq̄ in vitare se poterit excusare. Poterit mihi aliqs dicere: nō possū vigilare. mūq̄d pōt dicere nō possū amare? pōt dicere nō possū res meas totas pauplb⁹ dare z monasterio deo fuire. nunq̄d pores dicere nō possū diligere? Si dixeris q̄ nō possū a vino vel a carnib⁹ abstinere. credim⁹ tibi. Si aūt dixeris q̄ nō possis in re peccatrib⁹ indulgere. oino nō credimus. Et q̄ nll'a nobis remanet excusatio dū nō de cellario: sz de corde istā eleem osynaz implere iubemur. vñ rancore statim debem⁹ de corde eijcere siue petat siue nō. Signū ꝓ rancoꝝ si petat dē⁹ remittere: actionē aūt ꝓ inimicū etiā si petat non tenemur remittere. si tū qs facit bñ fac. O recōciliatoꝝ hoīs chīe. O redemptoꝝ p inimicoꝝ exoratoꝝ pte. O amatoꝝ aīaꝝ benigne. vide ō celesti hiraclorno ꝙ mlti ūmicoꝝ ñ idulgēt q̄portius illos maledicūt/odiūt/persequunt z vindictā expetunt: q̄ tū q̄tidie oratōe dicūt. Et dimitte nob debita nostra sic⁹ z nos ⁊c. Quid erit illis: certe ꝓ q̄ origit cuidā matrone. Legit em̄ in speculo exē. dist. ix. c. xcvj. q̄ mulier q̄dam iracunda erat q̄ vir aliqs cū ea cōcordare potuit: z tū reputabat se cē sanctam z deuotā: q̄ corpus suuz seiunūs macerabat. z in oratiōib⁹ multū vigilabat: z ī aliqs bonis opib⁹ se exercebat. sz ꝓ vicio ꝓncipali in se habuit. vt q̄cūq⁹ ea semel offendit. illā amplius nunq̄ dilexit. Et nemo illā iracundiā z vindictā ab ea remouere potuit. Tandē grauit infirmara petijt ꝓfessorē z ꝓfessa est alia pcā. sed virtū illō nō ꝓfitebat. Et cum sacerdos pyxidē apiret. z corp⁹ dñi sibi porrigere veller/rūc os suū clausit z ad partē se vertit dī. Sic vertebā me sepius ab aliqs q̄ me offenderūt: z nunq̄ eis ex corde indulsi/nec eos amodo dilexi. z ptinue ī iracundia steti. z alios ea iracundia mea pturbaui. sic de⁹ auertit se a me. z me nūq̄ misericorditer respicit. nec ego eū lete videbo. sz cum oib⁹ iracundis demonib⁹ damnabor. Et sic misera z iracunda mulier expirauit. sic erit omnib⁹ inimicantib⁹.

Sermo. xxj.

¶ On occides

Exo. xx. Jn h̄ ānto ꝓcepto altissim⁹ de⁹ ꝓhibuit nocumētū ꝓximi in ꝓpria ꝓsona dī. Nō occides Vbi est sciendū/q̄ homicidiū ē duplex scz corpale z spūale. vt dr Alexā. in. iij. parte sum. Corpozale ꝓncipaliter committit tribus modis.

Primo omittendo.

Scdo ꝓsilendo.

Tertio faciendo.

Primo mō cōmittit homicidiū corporale omittēdo. s. Cū qs nō subuenit cui videt ꝓximū in extrema nēcitate. Vnde Aug. ꝓ Faustū li. j. dic Jstud ꝓceptum q̄ dic. Nō occides: nō seruas. non em̄ vas esurienti panē: vex si icurras in eum famelicū q̄ mori possit nisi porrigendo cibū subuenias iā tu homicida tenebe ris. Et Amb. Pasce fame morientē: quē si nō pauisti occidisti. Scdo ꝓsilendo. Vbi sciendū q̄ duplex est ꝓsiliū. s. simplicis opinionis z ꝓsuasiōis vel approbatōis. Primo em̄ q̄ dat ꝓsiliū simplicis opinionis de aliquo occidendo non est

De quinto precepto

homicida. Verbi gra. Si aliqui q̃renti in genere/ an liceret chriano iudeũ vel paganũ occidere: Rñderet ds nõ aliq̃ ꝓsuadẽdi:ſz exponẽdi/ vel declarãdi ꝗd in hoc caſu ſentiret: hoc eẽt licitũ reſpõdere:nec talis ſic ꝓfeſſus eſſet irregularis.licz ille cui tale ꝓfeſſiũ declarãdo deſſet/iudeũ vl̃ paganũ poſtea interfeciſſet. Scõdo dico q̃ eſt ꝓfeſſiũ ꝓfeſſiõis vl̃ approbatiõis.z ſm hoc ꝗ cõſulit/vel ꝓfeſſus/vl̃ roganti/ vl̃ mãdanti q̃ occideret: oñdens vtilitatẽ q̃ ex homicidio ſeq̃ret:talis intelligit z ꝺr eſſe homicida ꝓfeſſio.vt Innocen.ꝺr in glo. Tertio cõmittit homicidiũ.z hoc q̃tuor mõis ſ. Iuſtitia:neceſſitate:caſu : voluntate. Prio iuſtitia.ſ.cũ iudex / vl̃ miſter reũ ꝺdẽnat. Scõdo necitate cuitabili/vl̃ incuitabili. Tertio caſu.ſ.ꝺũdo opam rei licite/vl̃ illicite.z ſi licite: aut adhibita diligẽtia debita:aut inõbita. Quarto ꝓmittit volũtate:z ꝺ iuſte vl̃ iniuſte. Iuſte q̃ꝺ q̃ eſt iuſta cã:iuſtꝰ ordo:iuſtus aiũs. Nã ſm legẽ ad inficiẽtẽ/vl̃ occidentẽ iuſte requnt tria. Prio iuſta cã.ſ.q̃ occidat reꝰ : nõ bonꝰ. Exo.xxiij. Inſontẽ z iuſtũ nõ occides. Scõdo req̃rit iuſtꝰ ordo.ſ.vt occidẽs.hẽat p̃ãrez reus de crimie ſit q̃ieꝰ. Tertio req̃rit iuſtus aiũs.ſ.vt ſolũ fiat amore iuſtitie/z odio culpe:nõ libidie vindicte: vel appetitu pene. Vbi ſciendũ q̃ aliq̃s occidit aliũ q̃tuor modis. Prio liuore nocẽdi. ſic inimicꝰ occidit inimicũ ſuũ. Scõdo cupiditate auferẽdi: ſic latro occidit mercatorẽ. Et his duobꝰ mõis homicidiũ ẽ pctm̃ mortale. Tertio mõ ordine obediendi. ſic iudex occidit reum. Quarto necitate ſubueniẽdi. ſic miles occidit hoſtẽ.z his duobꝰ mõis homicidiũ nõ eſt pctm̃ :z tale ꝺns ꝺus nõ ꝓhibuit cũ dixit. Non occides. ſed iniuſtũ non ſolũ homicidiũ:ſed etiã oẽm corpis voluntariã leſionẽ iniuſtã. Jõ de homicidio tria ſalutis ꝺocumẽta gra dei ꝺeclaremus:ſcz

Primũ erit de ipo interfectore

Scõm de occiſionis tenore.

Tertiũ de interfectionis horore.

Primũ ꝺocumentũ ꝺixi de homicidio ꝺeclarandũ de ipo interfectore/ſeu homicida ꝗs ꝺicat.qz nõ ois interfector ordinate homicida ꝓprie. Et iõ ille ꝗ iuſte z iuriſ ordine hns ptãrem occidit : nullũ crimen incurrit.p eo q̃ ꝺr Exoꝺ.xxij. Baleſi cos nõ patiaꝝ viuere.z Dauid ait. Jn matutino interficiebã oes pctores terre: verũtamẽ talis incurrit irregularitatẽ. Ad cuius clariorẽ noritiã eſt ſciendũ q̃ hoiem interficere trilr gñb. hoim nõ iz.

Primo ꝑſone ꝓiuate.

Scõdo ꝑſone eccliaſtice.

Tertio perſone ꝓprie.

Prio ita q̃ꝺ ꝺixi q̃ nõ licet occidere ꝑſone ꝓuate/ ꝗ nõ hz auctoritatẽ a deo cui ẽ vita nra ꝓprie ꝗ ait. Ego occidã: z ego viuere facia. Deut.xxxij. Nõ ꝓbare poſſumus auctre/rõne/z ſilitudine. Primo inquã auctre Augu.li.de ciui.dei dicentis. Qui ſine aliq̃ publica adminiſtratõe maleficũ interfecerit/velut homicida/ſu/ dicabit:tãto ampliꝰ/ q̃to ſibi ptãrem a deo nõ ꝓceſſam vſurpare non timuit. z xxij.q.iij. Qis q̃ ꝓter auctoritatẽ ci⁹ ꝗ legitima ptãre vtit gladiũ accepit / gladio ꝑibit. Scõdo ẽ idem poſſum⁹ ꝓbare rõne tali. Ad illũ ꝓtiner malefactorem occidere/ cui cõmittit cura z auctoritas ſuande coitatis:ſed ꝑſone ꝓuate nõ cõmittit/ſed publice:q̃ ꝑeſt coitati.g̃ occidere nõ licz ꝑſone ꝓuate. Roman.xiij. Quid iudicas alienũ ſeruz dño ſuo ſtare aut cadit. Ecce cõ peſſime faciũt iſti officiales ꝓpria ẽ pceptũ ꝗ ſe intromittũt de punitiõe alteri⁹ famuli/ aut coloni. Tertio q̃ ꝓuate ꝑſone nõ licz occidere: ꝓbem⁹ ſilitudine tali quã tãgit Lyra ſuper plogũ Marci.ꝺi. Quelibz ps corpozis ordinat ad totũ.z iõ de eo ordinã ꝺum eſt pur reſpicit bonũ totiꝰ corpis: z vltert⁹ pur reſpicit bonũ hois z coitatis.qz ſic ps corpis ordinat ad totũ corpus:ſic totũ corpꝰ ad hoiem cui⁹ eſt ps. z vnꝰ hõ ad totã coitatẽ. g̃ ſi aliq̃ mẽbroz ſit noxiũ corpi. pura putridũ / vel altoꝝ corruptiuũ/licite põt abſcindi.ne alia mẽbra infician.z ꝺ ab eo cui⁹ eſt:vt amedico ꝺe volũtate illi⁹ cui⁹ eſt. Sic malefactoꝝ ꝗ eſt q̃ſi mẽbrũ putridũ occidi ab eo ꝗ hz ptãrem ſup ipm /aut ꝺe mãdato ipius. Et ſic ꝑſona ꝓticularꝫ ſi curꝝ toꝝtoꝝ occides aliq̃ ꝺe mãdato ſu/

ꝑsonis nō cōmittit pcm̄ homicidiū. qz nō ipe: sed port⁹ ille occidit/ cuius mādato fit tale homicidiū. Si dī. bonū facio cō munitati occidēn. malefactozē: z cur de beo ō bono ope rephendi: Rndet scūs Tho. ij. ij. q. lxiij. ꝙ aliō ē facere bonū/ qō nulli de cōtrare nocet: z aliud est facere bonū/ qō alicui nocet. Primū licet cuilibet facere: lz nō scōm/ qle ē occide/re malefactozē ab eo q nō hz auctrem cō cessam sup illū. Q Scdo dixi ꝙ nō ꝓuenit occidere hoiez ꝑsone eccliastice pura pape: epo: sacdoti. Nō ꝓbem⁹ auctozitate z rōe. Prio inqꝫ non ꝓuenit occidere ꝑsone eccliastice. ꝓbem⁹ aucte apli. j. Tim. iij. dī. Q ꝓtz cpm esse sine crimie. nō gnisozem tc. z. xxiij. q. viij. Quicūqz ex clero videnr ee/ arma militaria nō sumāt: qz nō pñt sil̄ deo z seclo militare. Et apls. ij. Cor. x. Arma mi/litie nre nō sc̄ carnalia: lz spualia. qō dī lucidat b. Ambro. dī. Arma epoz sunt lach: yme z ozones. Et h̄ confirmat chr̄s Matth. xxvj. cū dixit Petro. Cōuerte gladiū tuū i locū suū. vñ saluator aliqn dixit gladiū emere. aliqn gladiū abscōdere. aliqn multiplicare: alia z alia rōe. Prio ei mādauit gladiū emere Lu. xx. dī. Qui nō hz gladiū/ vēdat tunicā suā z emat gladiū/ ad insinuandū ꝙ cuilibz licet se defendere. Et si alio mō nō pōt se cauere: licz cuilibz inuasozē occidere absqꝫ crimie. qz ꝑm s. Thom. vim vi repellere decz in ꝓtinēti cū moderamine iculpate rutele. vñ Amb. exponēs ꝓba ꝓdicta chr̄i d. Qui ante ferire ꝓhibuit cur gladiū emere iubet: nisi forte vt sit para defensio: nō vlto necaria. Scdo chr̄s dns mādauit abscōdere gladiū. sic Mat. xxvj. Cōuerte inqt gladiū tuū i locū suū: ad insinuādū ꝙ eccl̄ia nō habz gladiū matialē ad effundēdū sanguinē Pōt qdem plarus eccliasticus dare auctoritatē ad debellandū malignos. Vñ Bern. ad Eugeniū papā dr. ꝙ mouere bellum/ siue accipe gladiū materialē fit triby mōis. f. manu: iussu: nutu. Manu militire. Iussu a ꝓncipe. Nutu ab epo/ vl̄ sacerdore. Et subdit. Qui materialem gladiū tuū negat: non satis mihi vi detur attēdere ꝓbum chr̄i dicentis. Cō/uerte gladiū tuum. Tuus ergo est ipe: tuo fortitan nutu/ z si non manu euagl/nādus. Tertio chr̄s sufficere dixit multiplicare gladiū. Luc. xxij. Et illi dixer. Dñe: ecce duo gladij hic. Et dixit chr̄s eis. Sufficit. Ad insinuandū ꝙ eccl̄ia haber duos gladios. f. spualem: q est excoicatio in manu epi. Et materialē: qui est ptās secularis in manu ꝓncipis. Secundo ꝙ clericis nō expedit occidere: ꝓbemus rōne tali. Illi q ad dei laudē sūt deputati vt sacdotes: non debēt se aliis id impediētibz iplicare: sed homicidia ꝓpter maximā mētis inqetudinē impediūt laudē seu dei fuitiū. ō illis occidere hoiem nō ꝓuenit. Hinc. xxiij. q. viij. Sacerdotes q ad ministeriū salutis clerici sunt: ibi ꝑsentiant reby fieri iudices vbi iure iurādo supplicij indulgētia per mittit: non vbi discrimis snia ꝓparat. Si qs ꝓtra hoc fecerit/ sit reys effusionis sanguis: z apud eccl̄iam ꝓdar ꝓpriū graduz. Si dicas. Persona eccl̄iastica pōt malefactozes occidere: quia ille interficit cui⁹ auctozitate fit. Respōder Alexander de Ales. ij. ꝓce sume. ꝙ duplex est auctozitas: scz iubendi z innuēdi. In auctozitate iubēdi bñ sequit: ꝙ ille occidit q iubet. In auctozitate vo innuendi nō sequit. Ideo dic Bern. ad Eugenium papā. Gladius inqt materialis est apud papā: nō ꝯtum ad vsum/ vel usum: sed ꝯtū ad nutū. R Tertio in sup nō expedit se intermere ꝑsone ꝓprie: qz est pcm mortale quādo qs fratrem suū vterinū occidit. sed qlibet sibi est frater quē occidit: post cui⁹ occisionē penitere nō pōt. Hic etiā facit ꝓtra legem nature: que dictat vt seipm qlibet diligat: z sibi bonū velit. Insup facit contra legē dei altissimi dicentis. Non occides. Vnde Augu. lib. de civitra. dei. Restat inqt vt de homie intelligamus qō dictū est: Nō occides: nec alterū: nec te. Nec em aliud ꝙ hoiem occidit/ q seipm occidit. Nam qdam voluerūt dicere ꝙ ꝓpter qnqz rōnes licz boi seipm occidere. Primo ꝓpter felicitozē vitā cōsequendā. Scdo ꝓpter hui⁹ vite miseriā repellendā. Tertio ꝓpter culpe cōmisse recōpensaz. Quarto ꝓpter violentiā re

De quinto pcepto

pellendā. Quinto ꝓpter culpā vitandā. Sed q̄ ist⁹ dictū sit falsum: pbem⁹ p singla. Primo nulli licz se occidere ꝓp felicioꝛe vitam ꝓsequendā. qz dic aplꝰ Rom. iij. Faciem⁹ vt q̄dam dicūr mala vrveniūt bona: abſit: sed occidere seipz est malū. vt patuit. g̃ ꝛc. Scdo veniꝯ nō licet alicui seipm occidere ꝓpter vite huius miseriā repellendā. qz mors ipa cū oim tribuliū sit finis/ iferre sibi mo rem nō est vitare miseriā: sz est assume re mal⁹ malū. Tertio nulli licz se occi derc ꝓpter culpe recōpensam. qz ralis se occides auferr sibi rps penitētie: qđ est magnū bonū. g̃ ꝛc. Quarto nulli licz se occidere ꝓpter violētia repellendā. Qz etsi corp⁹ cogi possit: volūtas tñ in qua ꝓncipaliꝛ ꝙsistit/meritū z demeritū co gi nō pōt. g̃ ꝛc. Quinto nulli licz se occi dere ꝓpter culpā vitandā. qz aliena libi do nō polluit dūmodo nō assit ꝙsensus mētis. nō em̄ inq̄nak corp⁹ nisi de ꝙsen su mentis. vt dicit bta Lucia. Propte rea nulla rōne: nulla coactione nulla ꝓ sus melioris boni cogitatiōe licet cuiꝯ se interimere/ nisi ex spāli spūssecti istius ctu. Vt ꝺr Augu. lib. de ciui. dei. Sic Sāson Judic. xvj. Raztas. ij. Mach. xiiij. Et q̄dā ꝟgines scrē: verūtamē bñ ꝺz certificari de diuina volūtate/ vl̄ in stinctu diuio: ne ꝓ: iū spm̄/ vl̄ alienū re cipiat. ꝓ diuino. Ꝺ dñe rex celi potens: q̄t sunt q̄ sibi vsurpāt pātem occidēdi hoies: Ꝺ q̄t sūr rue militie ascꝛti virt ecclastici: q̄ ꝛtepta sua vocatiōe/ armis bellicis in suā dānatōem militrañ. occi dūt/ vulnerāt/ ac murtlāt mēbꝛa hoim: Ꝺ q̄t veniꝯ sunt q̄ aut ex ira: aut ex rē ratiōe diaboli: aut ꝙpe melioꝛ boni i fu turo seipos occidūr: q̄ oēs/ nisi diuia suc currat clemētia eternaliꝛ pibūr in hoꝛre da inferni pena damnādi: S Scōm documentū erit de homicidio declaran dū de occisiōis renoze: q̄ vicz renoze de beat q̄s occidi. qz homicidiū multiplicit fit. Et ideo in h̄ pcepto phibet nō soluz occisio: sz et alie corpales lesiões. Pro ꝓpter cui⁹ claꝛioꝛe intellectū Sciēdū sm s. Tho. ij. ij. q. lxiij. q. duplex est occisio l. iusta z iniusta. Prima inquā hois occi sio ꝺr iusta. Et hec nō phibet. Artū ad

talē hois occisionez rria requirunt: vicz Prio iusta causa. vt ꝓ culpa occidat/ q̄ quā talē mortē meruit. Juxta illō Exo. xxij. Maleficos nō patiaꝛ viuere. Se cūdo reqrit vt in occisione seruet ordo iuris. Et ꝑsertim vt dictū est/ occisio fi at ab eo qui habet auctem legtimā. iux ta illud Hume. xxv. Homicida sub te stibus puniet. Tertio reqrit iustus ani mus. vt scz iudex mādans: z miſter exe quēs occidat ꝓpter bonū finē: z bona in tentione: vicz ꝓpter cōsuationē iustitie: z correctiōz culpe. Jō ꝺr Deut. vj. Ꝺ iustū est iuste exeqri. Et reuera vbi ista tria ꝙcurrūt: qñq̄ maioris meriti est iu dici occidere reū obstinatū/ q̄ ieiunare mltis diebꝰ in pane z aq̄. aut dare ma gna elymam: quia defendit simplices a maligno. Scda est occisio iniusta que in isto q̄nto pcepto phibet. que fit mul tiplicit. put colligit ex sctō Tho. ij. ij. q lxiij. Et Alexā. in. iij. p re sū. q. xx. Pri mo qñ potestas/ vel iudex occidit inno cente volūtarie. qđ phibet Exo. xx. In nocentē z iustū nō occidas. Sup q̄ dic Lyra: q̄ si scit aliquē innocentē: dato q̄ venīat ꝛtra eū testes/ nō debet occide re: sed remittere ad sup̄iozem iudicem. Et si nō habz sup̄iozē se: relinq̄t potius iudiciariā pātem/ q̄ occidat innocentē Strus ꝙ Tho. dic. q̄ qñ testes sūt suf ficientes ꝛtra innocentē: secure potest iu dex occidere. qz tūc nō ipe: sed testes oc cidūr. Sed dictū Lyre magis est fuā dum: quia tutius z ꝙscie securi⁹. Unde Pilarus sciens chri innocentia: hoc nō fecit q̄ liberasset ipm̄. Jdeo ipe perūt: et ipm̄ in tali culpa sequentes pibunt.

Scdo iudex peccat qñ occidit nocen tem: sed nō scruato iuris ordine. marie si occidens nō habet pātem legitimā. Ut quia nō iudex/ vl̄ quia in bello inu sto occidit hominē: q̄ nō faciebāt etiā gēriles. Uñ Act. xxv. dicit. Non est cō suetudo Romanis vt aliquis damnet/ ꝑiusq̄ is qui accusat ꝑsentes habeat accusatores: z locū defendendi se acci piat. Dicit em̄ Augusti. lib. de ciuita dei. q̄ nullus habet auctoꝛitatē accipi endi vitam alteri: qui auctoꝛitatē a deo non accepit. De quo dicit Deut. xxij.

Ego occidã: & ego viuere faciã. pcutiã: & ego sanabo. Et ps. Dñs viuificat: et dñs mortificat: deducit ad iferos & reducit. Nã vitã nr̃am debem⁹ dño ꝑ peccatũ ꝑmoꝛ ꝓcurũ: quã qñ vult: vbi vult & quẽ vult: ꝺt a nob⁹ repererẽ: nr̃m est vr̃sum⁹ pati. Vñ saluatoꝛ frequẽt dicebat Marci. xiij. Vigilate vigilate qđ vob dico: oibus dico vigilate. Tertio dico q peccat iudex qñ volũtarie occidit cũ/ đ licꝫ meruit penã aliquã: sed nõ mortẽ. Quidã nãq; merent carceres: đdã damnificatiões in reb⁹ suis: đdã ꝓberati/ones in coꝛpib⁹ suis: đdã ꝙ mutilatio/nes mẽbꝛoꝝ. & silia. Quarto peccat iudex qñ occidit hoiem noxiũ. et fuaꝛo iuris oꝛdine: ſz occidit mala intẽtione. pita liuoꝛe vindicte: & appetitu pene. aut vt obtineat bona illi⁹: vl̃ vt ipe bon⁹ iustitiar⁹ dicat. Vñ refert Greg. liij. dialo. li. q đdã apõ iferos fuit ꝓtrict⁹ magno ferri põdere: eo q cũ esset iudexq̃s occidebat/faciebat port⁹ appetitu pene ꝙ iustitie. Quito qlibet peccat đ occidit cõpulsus necẽrate ineuitabili. puta q⁹ inuadentẽ se posset fugere: & nõ vult ꝓp̃ verecundiã aut posset se alit defendere: sed ex ira inuadentẽ occidit. Vel tñ dicũt đdã. q đbusdã psonis fugere añ inimicũ/est mortal⁹ verecũdia. Sed re uera ſi ꝑt oꝛ fugere: cũ ſibi fuga nõ noceꝛ: & alteriꝰ deſt. ff. de aq̃ plu. Trib⁹ de causis nõ tenet fugere. Pꝛio qñ inferꝛ violẽtia i occupatiõe vl̃ destructiõe rerum. Scõo qñ inferꝛ violẽtia in psonã. et p fugã inimic⁹ esset ad scapulã rergaga verrẽdo: a q̃ defacili possit vulnerari. ff. ad. l. aquil. l. sciaz. Tertio qñ fuga ipoꝛtat periculũ honoꝛis: q; honoꝛ ẽ ꝓximus oi lucro. l. iulian⁹. & in glo. ff. Si q̃s. Sexto qlibz peccat q occidit hoiez a casu: & ꝺabat opaz rei illicite: quã eũ rare port⁹ debebat q̃ facere. puta q per curit mulierẽ ꝓgnantẽ: & nõ intẽdit occidere infantẽ. Sz qꝛ mlier patit abo: ſũ pcurles fit homicida. Silr q ꝓiect ia/culũ/vl̃ lapidẽ ꝑ⁹ ſus illũ locũ vbi solent hoies ambulare/licꝫ nõ intẽdit occidere. Silr q ꝺat opam rei licite: ſz nõ ad/hibẽdo diligentẽ curã. puta qꝛ incidebat ligna secus viã: & nõ clamauit vt ſe hoies ꝓcaueant. De his lar⁹ hr̃ Deut. xix. & Exod. xxj. Septio iudex peccat q iubet aliquẽ iniuſte occidi: aut ꝺat ꝓſiliũ: aut petit vt occidat: aut ad h̃ adiuuat. Sic Pilatus & iudei i morte chr̃i: tales frequent⁹ etiã in ꝑsenti duri⁹ puniunt⁹. Sic legit⁹ in vita brẽ Beatricꝫ. L⁹ possessiũcula cũ ambiret Lucret⁹ ꝓfectus: iussit eã reneri: & ad sacrificandu⁊ adduci. Btã aũt Beatrix exclamauit dicens. Chr̃iana suꝫ: nõ sacrifico demonijs. Ducta est ita q & carceral⁹ custodie mãcipata. Cũq; ꝺ⁹ oei⁹ noie libere pageret/ fecit ambitiosus Lucret⁹ ꝓfocari eã nocentiq̃ venerabil⁹ Lucia sepeliuit. P⁹ hec ingressus ꝺ⁹ dño ei⁹ Lucret⁹ / dum ibi epularet: đdã mlier infantulũ lacta uit: đ cozã oibus in ꝙiuio vocẽ emisit ꝺ⁹. Audi Lucreti. occidisti & inuasisti: ecce dat⁹ es in ptãtem inimici. Ad hãc vocẽ inuasus est a maligⁿ spũ in ꝙiuio: & per tres horas ibidẽ vexat⁹ emisit spm̃. Sic ꝓfecto fiet ꝓſilib⁹. Octauo qlibet peccat đ vult & intẽdit aliũ iniuſte occidere vl̃ vulnerare/ aut ꝓberare. qz cozã deo est homicida. qz ꝺr glo. sup illõ. Nõ occides. s. re vel volũtate. Nono qlibz peccat đ negligit ꝓ posse ꝓuidere posiꝫ in extrema necẽrate. pura fame/nuditate/ frigoꝛe ꝛc. Hinc Amb. & hr̃ ꝺi. lxxxvj. Pasce fame morientẽ: si nõ pauisti occidisti. Idẽ. nudoꝛ indumẽtũ est qđ tu recludz. Captiuoꝝ redẽptio pecunia quã tu in terra abscõdis. His ꝙ ſt in necessitate ꝓp̃ seditiõez/iudex tenet⁹ arma ta manu occurrere: dũmõ ſpat iniuriatũ liberare posse. qz ꝺr Ambꝛo. & hr̃. xxij. q. iij. c. Nõ auferẽda Qui nõ repellit a socio iniuriã si ꝓr⁹ am est in vitio/ꝙ ille đ facit. Jurta illd Eccl. xxiij. Eripe re cũ q ducit ad mortẽ. s. si est innocens. Pꝛiuati ꝙ hoies si ꝙbo h̃ possunt facere. bñ q̃dez. sin aũt & facto debẽt: si sine pꝛiculo ꝙsonaꝝ facere possunt. Decimo peccat mlier/ & est homicida q̃ est cã abozsus ex suo vitio. puta nimia gula: aut nimia strictitudie vestimẽtoꝝ ad lasciuiã ozdinata: aut nimio saltu in choreis aut ex vehemẽti ira: aut ꝓp̃ longũ balneũ: aut laboꝛe magnũ/ vl̃ intensum frigus aut maximũ caloꝛe & silia. qꝛ si fet⁹

De quinto precepto

fuit aiatus/ homicida ē. vt ōr Alber. li
bo. r. Undecio homicida est q̄ scipm
occidit. vt dicit̄ est. Si ꝛ q̄ sic viuit/ q̄
vitā suā notabilr abbreuiat. mltū ieiu/
nando. aut vigilādo. vt mors acceleret:
t ipe ad felicitatē vadat. Cōtra q̄s dic
Hiero. Non refert vtrū paruo tpe/ aut
magno te interimas. Et tales q̄nq̄ per
dunt pmentē t futurā vitā. Sic legit in
vita spartū de eremita magne austeritz
Hero noīe: qz diabolū angelū dei repu
tans ad illū suggestionē in pureū se pci
pitauit: credēs inde ꝓter suā scitatē il
lū se euadere. Duodecio fit homicidi/
um pcurādo ꝓperuā sterilitatē in se/ vl
in alia psona. Decimotertio fit homi
cidiū dando arma/ vel venenū ad occi/
dendū. Decimoqrto homicidiū cōmit/
runt q̄ dant medicinas ignozātes natu
ram medicine t hoim: t inde moriunt.
Aut q̄ pcipiūt suis vt vadant illuc/ vbi
sunt inūdatiōes aq̄z. O q̄t sūt iudices
iniq̄ qui ꝓter fauoꝛē alioꝝ aut datū: vl
odiū occidūt innocentē: t i illo chr̄m fi/
lū sui viui. O q̄t sunt crudeliores be/
stijs: q̄ ꝓter pecuniā/ vl alias res tpa/
les occidūt hoiem iustū. O q̄t pentes q̄
crudelit ꝓprios filios necāt. O q̄t vene
fici: q̄t mali ꝑsiliarij: qui oīs cū diabo
lo homicida vānabunt eternalr crucia
di. Ve miseris iudicib. ve homicidis
auxiliatoꝝib. ve nō liberantib. ve intu
stū homicidiū nō vindicātib. ꝓncipib.
De q̄b. ōr Apocal. xv. Incredulis exe
craris t homicidis ps illoꝝ erit in stag̃
ardenti. i. in iferni eterna pena: vbi cru
ciabunt in scula seculoꝝ Amen. T
Tertiū quoq̄ documentū erit declarā
dum de interfectiōis hoim hoꝛroꝛe. val
de nāq̄ hoꝛridū t aboiandū pctm ē ho/
micidiū: qđ hois aiam magis terret: et
vultū illi⁹ imutat. Juxta illd Gen. iiij.
Ponā signū in facie Cain. vt q̄cunq̄ vi
derit nō occidat eū. Un ꝺ diabolicū ho
micidiū pctm est abhoꝛrendū septuplici
ratione: scilicet.

Primo rone naturalis ꝓpaginis.
Scdo rone diuinalis imaginis.
Tertio rone diabolice imitatiōis.
Quarto rone mire pditionis.
Quinto rone care mercationis.
Sexto rone vindicte ꝓuocatiōis.
Septimo rone dire punitionis.

Primo dici q̄ homicidiū est pctm̄ hoꝛ/
rendū rone naturalis ꝓpagatiōis. Ipa
q̄ppe hūana natura docz q̄ hō fit fauo/
rabilis t pacific⁹/ pticrim in trib. vicz
Primo in nature sīlitudine. Dicit em
phs q̄ sīlitudo est cā dilectiōis. Hic est
q̄ aialia eiusdē nature t spēi solēt sein/
uicē diligere. dicēte scpura Eccl. xiij.
Oē anial diligit sibi sīle. t Aristot. in
rheto. ait. q̄ illa q̄ sūt eiusdē gnis/ nece ē
ad inuicē delecrabilia esse. vt hoi hō. eq̄
equ⁹. bestijs bestia tc. Cū igit̄ natura/
lit lup⁹ lupū/ leo leonez/ serpentē serpes
diligat: mirū valde est q̄ hoiez occidit q̄
int̄ oia aialia est mitissimū. Sz reuera
hoc nō ex bona natura: sed ex culpa pue
nit. qz post Ade pctm Cain eius pmo/
genit⁹ occidit frem suū Abel morus in
uidia. Scdo hō nō deberet occidere ho
minē nāli inclinatiōe: p eo q̄ natura nō
dedit hoi cognua ad impetendū: nec vn
gues acuros ad lacerandū. nec rostz ad
vulnerandū. nec calces ad petiendū si
cut cetis aialib. Et tñ hoim malitia cō
tra nullū aial tam acura t tam mltipli/
cia arma adinuenit sicut ꝓtra hoiem q̄
natural⁹ est inermis. Un mitissim⁹ ōs
fili⁹ volēs nos ad innocētē nature incli/
natiōnē reddere dicebat Luc. vj. Que
cunq̄ vultz vt faciant vob hoies: t vos
facite eis. Tertio hō nō deberet occide
re hoiem: qz vno pre Adā pcreati sum⁹
qz vnū prem Adā habem⁹: et vno san/
guine pciso agni imaculati redēpti su
mus. j. Jo. iij. Frēs filij di sum⁹. Quō
g̃ stare poterit cotā oipotēte deo q̄ ꝓtra
nature iura frem suū occidit. Terre di/
cek illō Apocal. vj. illi. Foras canes ve
nefici t homicide tc. Scdo homicidi/
um est detestandū rone diuinal⁹ imagi/
nis. hō q̄ppe ad dei imaginē factus est.
Gen. j. igit̄ imago dei est sūmi regis ce
loꝝ: nō solū fm aiam: sed etiā fm q̄ ho
mo ōr imago dei. qz sic ōus est ꝓncipiū
p creationez. Ita ꝓmus hō est ꝓncipiū
alioꝝ hoim p ꝓpagatiōez. vt notat. xxiij
q. vlt. hec imago. Si igit̄ imagines san
ctoꝝ reuerem⁹. de ꝙ. dist. iij. venera
biles imagines. ꝙto magis dei altissi/

mi. Et q̄ illa destrueret/ vl̄ ꝛculcaret/ aut inhōestaret: punirē vt blasphem⁹. Quid facies celoꝛ rex ōs illi: q̄ imaginē suā p homicidiū illicite destruūt ꝛ ꝛcul cant: certe ōr illō ps̄. Dñe imaginē illo rū in nihilū rediges in ciuitate tua. vbi glo. q: imaginē tuā in cirare sua ad nihi lū redegerūt. Tertio homicidiū ē pec catū hoꝛrēdū rōe diabolice imitatiōis. Prim⁹ em̄ homicida fuit diabol⁹ q̄ pri mis pentib⁹ peccauit vna cū suis poste ris moꝛē. Ideo dicebat chr̄s Joā. viij. Ille homicida erat ab initio. Qui igit occidit hoīes imitat diabolū. Ut Au. sup Joan. Homicida inqt dicit diabo lus: q̄ non gladio armat⁹ ad hoīem ve nire: sed ꝑbū seminauit ꝛ occidit. Noli g̃ putare te nō esse homicidā/ qñ mala fra tri tuo ꝓsuades. hec ille. Quarto homicidiū est pctm̄ hoꝛrendū rōne mi re. pditōis. Est nēpe in homicidio mira culpe. pditio: nunq̄ dim̄ oia mūdi mira/ hoc specialit est mirabile qō ad ꝑsentiā occiſoꝛis de iam occiſo ifrigidato q̄ coꝛ poꝛe soler sanguis effluere. vt coiter ꝓ ad sensum: ꝛ antiq̄ ꝓbant expientie et sapie. vt ōr Galien⁹. vj. medicinaliū ꝛc. In q̄ ostendit homicidū pctm̄ hoꝛrēdū: q: ad ꝑsentiā occiſoꝛis cuiuscūq̄ aīalis alteri⁹ ab homie nō soler hoc ꝓtingere. Sic nec leonis occidētis leonē: nec̄ eq̄ equū. De q̄ licet mlti diuersas rōes co nati sunt reddere: sed mihi nō sufficiūt. Sed mihi videt q̄ in detestatione hui⁹ vitij hunc effectū causat deus specialit Naturales em̄ phi dicūt: q̄ cruentatio occiſi hois nō fit ab extrinseco: q: null⁹ agit contra ipm, igit oꝛtet dicere q̄ ral cruentatio coꝛpis occiſi/ ꝓtim est ab in trinseco p naturā: ꝓtim ab extra p quā dam violentiā. Cui⁹ rōnē assignāt tale di. Cm̄ ꝛpe occiſoris cū ꝛascibit vniuſ cuiuscq̄ obiectū est arduū: ꝛ fuisset in sū mo defensionis ꝛ resistētie: ꝛ cū appeti tus sensitiu⁹ sit in venis/ neruis/ ꝛ mu sculis sic i oꝛgano coꝛpali: spūs vitales vtriuscq̄ q̄ fuerūt in ꝑdictis cōcurrebāt ad defendēdū. Et q: natura i vulneribꝫ plus sentit doloꝛē: ꝛ rales spūs occiſoꝛ⁹ ꝛcurrūt in vulneribꝫ cū spiritib⁹ occiſi: ꝛ per aliq̄ ō ꝛps remanēt in vulneribꝫ in clusi: ꝛ ad ꝑsentiā occiſoris fit cōmotio vtriuscq̄ spūs inclusi. Spūs aūt occiſo/ ris appetit cōiungi suo ꝓncipio: ꝛ spūs occiſi appetit remanere in suo coꝛpe: ꝛ ira facit spūum cōmotionē/ p q̄s causat cruoris effluꝛ⁹. Alij dicūt q̄ ꝓtia occi soꝛ⁹ q̄ sdā radios visuales/ vl̄ ex suo visu ꝓmittit occiſoꝛ: q̄s radios intra seipm̄ re flectit ꝛ retrahit. cū ꝑdictis aute radijs simul et cruoꝛē extrahit. Radijs em̄ et vapoꝛib⁹ exeūtib⁹ mouet cruoꝛ ꝛ effluit torus. Hāc opiez recitat magn⁹ Alber tus. ij. de aīa. Alij dicūt vt auroꝛ lumi nis aīe: q̄ foꝛtasse alīq̄ gutte sanguinis remāserīt in occiſoꝛe. puta in gladio/ vl̄ in veste: q̄ sanguis ob naturalē ꝓfozmi tatē ꝓsanguinē suū educit. Sic̄ em̄ sic̄ sibi attrahit. Alij dicūt q̄ foꝛsan hūc ef fectū demones deo ꝓmittente ꝓcurāt. vt sic homicida occidat ab vltoꝛe q̄ in p ditione hoīm letat. Comestoꝛ ꝓ dicit in sua summa de virtꝫ q̄ ꝓtil⁹ videt q̄ ad detestationē effusiōis hūani sangui nis ōs velit hūc effectū ondere in occi siōs. q: vt coiter hec nō fit/ nisi in ꝑdi tione ꝛ occultre occisīs. Quinto homici diū est pctm̄ hoꝛrendū rōe care mercati onis. q: chr̄s valde care redemit. Ideo apl's. j. Coꝛ. vj. Empti em̄ estis precio magno. Nō q̄dem p̄ciū Petr⁹ explicat in. j. canoñ. sua. j. c. di. Non coꝛruptibi/ lib⁹ auro vel argēto redēpti estis: ꝫ p̄ci oso sanguine agni imaculati ihesu chr̄i: q̄ intantuꝫ dilexit hoīem. vt vere dicat Apoca. j. Dilexit nos ꝛ lauit nos a pec catis nr̄is in sanguīe suo. Deberet occi soꝛ ꝓsiderare q̄ toꝛ⁹ hic mūdus ad p̄ciū vn⁹ hois estimari non pōt: ꝛ tñ talis q̄ sic occidit/ aliq̄n est in pctō mortali. pu ra ira aut vindicta ꝛc. ꝛ stari vt occidit/ dānabit ad inferni penas: ꝛ tantū dānū patit q̄ ꝛorus ꝑ mūdus nō sufficeret ad deflendū illi⁹ damnū. Sexto homici dium est pctm̄ hoꝛrendū rōne ꝓuocatō nis ire dei. Nam q̄ttuoꝛ sūt pcta ad de um ꝓvindicta clamātia. Primū est effu sio sanguinis hūani: q̄ clamādo ad diui nas aures dic. Dñe rex oīpotēs dispo de hūc: q: templū tuū violauit ꝛ destru xit sanguine illi⁹/ cui⁹ naturā filius tu⁹ assumpsit/ effundere nō erubuit. Talit

clamabat sanguis iusti Abel Gen.iiij. Vox sanguis fris tui Abel clamat ad me de tra. Scōm pcm̄ ad deum qō clamat: est pcm̄ Sodomitricū/ seu ptra natura. iuxta Gen.xviij. Clamor Sodo/mor̄ t Gomorreor̄ mltiplicatus est: et pcm̄ eor̄ aggrauatū est nimis. Tertiū tale pcm̄ est pauper oppssio. iuxta illō Exo.iij. Clamor filior̄ isrl̄ venit ad me tc. Quartū pcm̄ qō clamat p vindicta est merces denēta laborū. iuxta illō Jaco.v. Ecce merces operarior̄ q̄ messuerūt regiones vras q̄ fraudata est a vob clamat: t clamor eor̄ in aures dñi sabaoth introiuit. Et ō effusio sanguis innocē/tis clamat ad deū: vt tota curia celestis cōmoueat: t ad vindictā deū ozent. X

Septimo homicidiū est pcm̄ horren dum rōne vite punitiōis. Hā Gen.iiij. Jsta lex sancita est q̄ q̄ effundit sanguinem humanū/ fundet sanguis illi⁹. Qō saluator confirmauit Mar.xxvj. Omnis inqt q̄ gladiū accepit: gladio pibit. Sicut pz in Joab: q̄ licz fuerit strēnuus capitane⁹ Dauid: tn̄ ꝓpter necē Abner t Amase est occisus. iij. Reg.ij. vbi dicit Salomon. Reddat dñs sanguinē inno centē sup caput eius q̄ interfecit duos viros meliores sc. Scā yo mr̄ eccl̄ia ptra homicidas durā staruit pniam di.l.ca. Si q̄s volūtarie homicidiū fecerit / ad ianuā catholice eccl̄ie sp̄ iaceat: t coīo/nem in eritu aīe sue accipiat. Jnsup ōr Scof.in.iiij. di.xv. q̄ homicida tria dz facere. Pmo vt exponat vitā suā i cā iusta. pura ptra hereticos/ ꝫ infideles ibi pugnādo. Et sic satisfaciat illi quē occidit dando aīam p aīa. Scdo si talis cāsus nō occurrat: tūc tota vitā suā expendat in oīone t pnia p aīa illi⁹ quem occidit. Tertio vt sustēret vxorez t familiā illi⁹ quē occidit q̄s ille sustētabat; al's n̄ erit vera satisfactio. O igit̄ deflendum malū homicidiū. O dolendū amarissime periculū homicidiū. O maledictuz vitiū deo t hoib⁹ detestandū flagitium homicidiū. O factum horridū valde: q̄ imago dei sumi turpit̄ obstruit: q̄ filius a filī necat: qō pibet ab altissimo bo. qō refugit ab alio hūano. Sed sūt plerīq; pessati tam obstinati: q̄ vix plus curāt de hoim occisione/ q̄ de ouis: aut pulli interfectione. Quinimo nōnulli glosā/antur homicide de suis nefarijs factis. Sed reuera veniet ꝑs mortis: qū hoc pcm̄ homicidij irruet sup illos quasi mons magnus: t in desparōem inducet ipes: ac post mortē ad eternā infernī penas: a q̄ nos eripiat pat̄: t filius: t spūs scūs: t ad vitā pducat eternā tc.

Sermo. XXII

Non occides

Exo.xx. Altissimus ous nō expssit q̄d non occidam⁹. Et ideo si ad ḡam intelligerem⁹: nec oues nec boues: nec ceta aialia occidere possemus: sed voluit intelligi de occisione hoim iniusta. Et ideo de nox occisione oīm hoim erat⁹ noluit hoc intelligi. al's phibuisset bellū rantq̄ occisionis hoim causam. Sed q̄ bellare t malos occidere non sit pcm̄: pbemus tripl̄r: scz

Primo auctoritate.

Scdo ratione.

Tertio similitudine.

Primo inquā occidere malefactores. t bellare ptra illos q̄ nō sit pcm̄: pbem⁹ aucte. Dicit em̄ Exo.xxij. Maleficos non patiaris viuere. Ecce dñs deus p/cepit. Sed deus non phibet nisi malū. nec pcipit nisi bonū. Jdeo ōr Augu. in ẽmo. de puero Centurionis. Si chria/na disciplia oīno bella culparet hoc potius ꝑtinū salutis peterēt⁹ in euāgelio daret vt abȝcerēt arma: seq̄ militie oī/no subtraberēt. Dicrū est aūt eis. Ne/minē cōcutiatis: estote ꝑtenti stipendi/is vestris: quib⁹ ꝓpriū stipendiū sufficere precepit: militare non phibuit. Et ideo meritorie q̄s potest bellare: t homīnē occidere. Teste eodē Augustī. ad Bonifaciū comitem. Non inquit est/mare neminē placere deo posse: qui rebus bellicis mīstrat. Jn his em̄ erat sanctus Dauid tc. Ejn de Josue dicit laudabiliter Exod.xvij. Egressus pugnauit contra Amalech. Secūdo quoq̄ q̄ occidere malefactorē sit licituz. t per ꝓsequens bellare pbemus ratione talī.

Dicit ei ꝓbs. vij. Erb. z. ſ. Poli. ꝙ malus bō peior eſt oīi bestia: qz plus nocet. Sz occidere bestiā eſt licitū. g̃ etiā malos z nociuos homes. Tertio hoc idē ꝓbem⁹ ſilitudine tali. Sic em̄ mēbrū putridū/z tāq̄ alioꝝ corruptiuū licite abſcindit vt rotū corꝝ⁹ cōſeruet. ſz malefactor eſt tāq̄ membrū putridū z alioꝝ corruptiuū. iō rōnabilr occidit. g̃ ſalubriter pcōr occidit vt bonū cōe cō ſeruet. Et ꝓterea dns de⁹ nō ꝓhibuit malefactoꝝ occiſionē: ſz innocentū cum dixit. Nō occides. Ēn in pīti ſmone ō victorioſo bello gra dei auxiliante tria declarem⁹ ſaluz documēta. ſcz

Primū qd habere ōbeat ꝓnceps ſeu belli motor.

Scōm quid agere debeat capitane⁹ ſeu campiductor.

Tertiū quid facere ōbeat miles ſeu belli ꝓgnator.

Primū traq̄ documentū ō bello victorioſo dixi declarandū. Quid hīe debeat ꝓnceps ſeu belli motor. Qui ſi vult victoriaz z triumphū de ſuis hoſtibus oꝓzoret ipm̄ hīe ꝙrtuor. ſcz

Prio vt hēat i ſe auctoritatē iuſtam.

Scōo vt hēat i ſe intentionē rectaz.

Tertio vt habeat in aduerſarijs ini quam noxam.

Quarto vt habeat in ſe z ſuis dei legem impleram.

Primo nanq̄ neceſſe eſt ꝓncipi bellum mouenti: ſi vult hīe victoriā de inimicis vt hēat auctoritatē iuſtam. ita ꝙ legitime poſſit mouere bellū. Aut ꝓpria auctoritate: ſic eſt papa/ Imꝑator/ Rex Francie/aut rex Hiſpanie/aut ꝑterra auctoritate ſic alij ꝓncipes: cui⁹ rō ē hec. qz illi licet bellū mouere cui reipublice auctoritas eſt cōmiſſa. Sed auctoritas publica ꝓncipib⁹ eſt cōmiſſa. g̃ ad iuſtū bellū regrit auctoritas iuſta vt defendat ſibi ſubditos. Quia ipſis dicit pſal. Eripe pauperē: z egenū de manu pcōris liberate. Hinc Augu. ꝺ Fauſtū manichēū ſic dicit. Ordo naturalis mortaliū paci accomodat⁹ h poſcit: vt ſuſcitandi belli auctoritas atq̄ conſilium penes ꝓncipes ſit. Quicūq̄ nō habens ad mouēdū bellū auctoritatē: ſz ꝓpria temeritate id facit/in ſuam z ſuoꝝ dānationē agit: z ē homicida: ac ſpolia q̄ rapiūr ſui reneꝯ ad reſtituendū. Et ipe dignus eſt ꝑali morte z eternali. Quod ꝓbat Augu. exponēs illud Dat. xxvj. Omnis q̄ gladiū acceperit: ſic dīc. Jlle nō vtitur gladio: ſed accipit gladiū. q̄ nulla ſupioꝛe aut legitima poteſtate vl̄ iubente. vel ꝓcedente in ſanguinē alicui⁹ armat. Et ſubdit. Nam vtiq̄ dns iuſſerat vt ferrit diſcipli ei⁹ ferrent: z nō iuſſerat vt ferirēt: g̃ qui ꝺ iuſſum ſuperiorꝝ gladio occidit/gladio peribit. Hec ille. Nā qui nō habens auctoritatē bellū mouet. ac ſi gladiū de manu regꝝ celeſtis violēter extraheret. vñ indignationē magnā incurreret. qz illi talis rex oīm dare libēter noller. Sic oēs rapiūt gladiū q̄ ꝓgregat hoīb⁹ ſine auctoritate regis: aut ſuploꝝ ſuoꝝ inuadūt alioꝝ poſſeſſiones. Et tales oēs diuia ſententia peribunt q̄ ex ore iudicis ꝓcedit. Apoc. j. Be ore ei⁹: id eſt chīi: gladius er vtraq̄ ꝓte acutus exibat. Si dicaſ Malefactorē occidiſſe laudabiliter legunt. q̄ tñ ſup illos nō habebāt poteſtatē. ſic Exoð. ij. Moyſes q̄ vidit virum egyptiū ꝑcutientē ḡndā de hebreis fratribꝰ. Cūq̄ circūſpexiſſet huc arq̄ illuc z nullū vidiſſet adeſſe occiſū egyptium abſcondit i ſabulo. Silr Nu. xxv. Phinees filī⁹ Eleazari vidēs virū iſraelitē cocūrē cū mlīere madianitaz. accepto pugiōe igreſſus lupanar ꝓſodit z occidit vtrūq̄ ſil. Cōſilr tertio Dan. xiij. Daniel nō habēs ptātē legitimā adiudicauit mortī duos ſenes pſbyteros. Ad q̄ dicēdū ſm Raynerīū i ſum. ti. de vſurparo iudicio duobus modis. Uno mō ꝙ mirāda vere. reſta. ſūt nob mirāda nō i explū trahēda. ij. q. vij. Nos ſi. Ultra em̄ ꝓcedebant q̄ nunc ꝓhibent. Tūc em̄ Samuel ſacerdos Agag regem pinguiſſimū Amalech i fruſta cōcidit. Nūc ꝺo viris eccliaſticiz ſanguinē fundere nō licz. Scōo dicēdū/ꝙ Moyſes habuit auctoritatē ex diuina ſpiratione. Silr Phines z Daniel. de q̄ ſr. Suſcitauit de⁹ ſpm̄ pueri iuniorꝭ cui nomē Daniel: z ita credendū ē ō alijs.

Scōo neceſſariū eſt ꝓncipi victoriaz

De quinto precepto

In bello habere volenti vt ipe habeat intentionē rectā qua bellum mouet. Pōt em ꝓingere ꝙ ꝓnceps hz autoritatē. Iz nō haberintentionē bonā ⁊ rectā. Ido bellū ab ipo motū erit iniustuz. Vnde Augu. ꝓra Faustū ait. Nocendi cupiditas/vlciscēdi crudelitas/implacabil animꝰ/feritas bellandi/libido vñandi ⁊ si qūr silia. hecille. Intentio aūt tunc est recta qñ ꝓnceps intēdit coꝛrectiōez malorꝫ/subleuatiōez bonorꝫ ⁊ pacē oim Hinc Aug. ad Bonifacīū comitē dic. Nō qrit pax vt bellū exerceat. Iz bellū geritur vt pax adqrat. Ecce ōnta est bonitas ⁊ ꝓtus pacis. qz mīti hoies occidunt vt pax habeat. Et ḡ principes nri certe magnū damnū ⁊ piculū freqnter patiunt qñ bella mouēt. qz nō habēt bonam intentionē: sed deꝛtauatā. pura vt aliqd ex his lucrent: ⁊ vt sibi nomē adqrant. ac vt solūmodo alios sibi subijciant. Intentio em ex ꝙ nō videt ab insipientib⁹ qsi nihil reputat. cū rñ maioꝛ sit ꝙ opus belli. Ideo ōr Amb. Intentio tua opi tuo nomē imponit. Ira ꝙsi intentio est bona. opus erit bonū. si vo mala fuerit: opus erit malū. Tertio necesse est principi victoriā i bello cupiēti vt habeat in aduersarijs iniquā noxā Ira ꝙ sit iusta causa i ꝓsonis ꝓra quas bellū mouet. puta vt mereant ipugnari. qz sez aut iniurias irrogarūt pncipi. Aut quib⁹ venerit nolunt soluere. Aut dñis nolūt obedire. Aut fidē chꝛianꝰ conanꝫ ipugnare. De quib⁹ Augu. lib. lxxxiij. q. ōr. Iusta bella solent diffiniri que vlciscunt iniurias. si gens vel ciui tas plectenda est q vel vindicare neglexerit ād a suis iprobe factum. vel reddere ād p iniuriā ablatū est. Ideo qui innocētes ipugnat/chꝛm ipugnat. Sepe ei hoies simplices/nec volūtate/nec ꝓsilio fuerūt in dñoꝫ suoꝝ culpa qui rñ trucidanꝫ/occidunꝫ/spoliancꝫ ꝓpter iniuriam suoꝝ dñoꝝ. Si vo fuerūt ꝓsenta/nec culpe ⁊ nocē dñoꝝ. tunc merenꝫ: ⁊ ipsi talem afflictionē ꝓpter suam iniustitiā quā dñs deus summe odit ⁊ puniri ꝓmittit. Eccī. x. Regnum a gente in gentem transfert ꝓpter iniustitias et iniurias ⁊ cōtumelias/ac diuersos dolos. Et ps. Propter iniustitias em suas humiliati sunt. O deus iuste. O vltoꝛ digne. O ꝓsecutoꝛ ogariōis inique. cꝫ nos digne meremur affigi ꝓpter nras mltimodas iniustitias. Nō est iustitia inter nobiles: iz potētia. iustitia non est iustitia i iudicib⁹. sed ꝓpt munera quer tūt iudicū/aut ꝓpt fauoꝛē/ aut timoꝛē. Nō est etiā iustitia i ciuitatib⁹. nō est iustitia inter oppidanos ⁊ villanos: In tā tū ꝙ pe inūdauit ista pestis iniustitia/ ꝙ a maioꝛe vsꝙ ad minimū infecerit. Cur igit ipoperam⁹ tibi dñe deus iuste si affligūt inimici: si ōbellāt Turci: si depascit pestꝫ: si crucīat fames. quin imo mirari debem⁹/ꝙ ipa terra sustineat iniq tates nras ⁊ viuos nos ñ absoꝛbeat.

¶ Quarto necesse est pncipi victoriā bellicā desiderāti: vt i se ⁊ etiā in suis hēat legē dei implerā: ira ꝙ mādata dñi dei altissimi cū oib⁹ ad se ptinētes obſuet. ⁊ tūc secure etiā cū paucis ꝓcedat ad bellū cū deꝰ oꝑotēs auxiliatoꝛ fuerit: qz absq dubio vincet. Quod ꝓbemus tripliciter. sez

Primo autoritatib⁹.
Scōo rationib⁹.
Tertio figuris.

Primo in cꝫ ꝙ ꝓnceps/q altissimi dei p cepta obſeruat cum suis secure ꝓcedat ad bellū ꝛ hostes: qz ꝓculdubio vincer. Si vo nō obſnat vir vt raro vincet/ꝓbemus auctoritatib⁹. Dr em sic Gen. iij. Nōne si bñ egerꝛ recipies sez bñ. sin aūt male: statim ꝓcū tuū in foribꝰ aderit. Et Deut. xxviij. Si audieris vocē dñi dei tui vt facias atq custodias oia mā tas ꝛcepta. deabit dñs inimicos tuos q cōsurgūt aduersum te coꝛruentes i ꝛspcū tuo p vnā viā venēt ꝛ re: ⁊ p septē fugient a facie tua. Et Leui. xxvj. dr. Ego dñs si i ꝓceptꝫ meis ābulaueritꝫ. ⁊ mādata mea custodieritꝫ absq pauore habitabitꝫ i terra vīa. Dabo pacē i finib⁹ vīs. Dormietꝫ ⁊ ñ erit q extreat. auferā malas bestias. ⁊ gladiꝰ nō transibit fines vīos: ꝓsequemini inimicos vīos ⁊ coꝛruent coꝛa vob. ꝓsequenꝫ q ex vīs centū alienos. ⁊ centū de vob⁹ decē milia. Cadēt inimici vīi gladio i ꝛspcū vīo. Et ecōtra de non obſeruantib⁹ dei

ꝓcepta ibidē dī. Q; si nō audieriꝭme. nec feceriꝭoia mādata mea:ponā facie meā ꝟ vos.ꝛ corruetis coꝝ hostib⁹ ve/ stris.ꝛ subijciemini his q̄ oderūt vos. Fugietꝭ nemīe ꝑsequente. Et Deu.xxviij Si nō audieꝭ vocē dñi dei tui vt custo dias oia mādata ei⁹ ꝛc.ꝛ ifra. Trader te dñs coꝝruentē.ꝑ vnā viā egredieꝭ ꝟ eos.ꝛ ꝑ septē fugies ꝛ dispergeꝭ ꝑ oia regna tre. Sitq; cadauer tuū in escam cunctis volatilib⁹ celi ꝛ bestijs terre. Et Deut.xxiij. dī. Quō ꝑsequat vn⁹ mil/ le ꝛ duo fugarēt decē milia. Nōne ideo q; de⁹ su⁹ vendidit eos.ꝛ dñs ꝛclusit il los. Sil'r Job.xiij.dī. Recordare obsc cro te q̄s vnq̄ innocēs perijt.aut q̄n re cti deleti sūt: q̄nport⁹ vidi eos q̄ opant iniq̄tatē.ꝛ seminant dolores/ꝛ metunt eos flante deo ꝑyssē ꝛ ſpū oris ei⁹ esse cōsumptos. Et Hiere.xxij. Dabo te in manu q̄rentiū aiam tuam.ꝛ i manu q̄z tu formidas facie. Et ibidē.ꝑtransibūt ꝑ ciuitatē hāc:ꝛ dicet vnusq̄sq; ꝑximo suo q̄re dñs fecē sic ciuitati huic grandi: ꝛ rndebunt eo q̄ derelinq̄runt dñi dei sui pactū. A Scdo deniq; q̄ ꝑnceps re portat victoria si dei altissimi mādata obſuauerit.pbem⁹ rōnib⁹ trib⁹.sc;

Primo rone diuine puidētie.

Scdo rone diuine iustitie.

Tertio rone originis victorie.

Primo inq̄t q̄ ꝑnceps i bello erit victo riosus si dei mādata cū suis ipleuerit: pbem⁹ rone diuine puidētie:q̄ puidet de oib⁹ hoib⁹. Est em deus in vniuerso sic rex i regno.sz rex q̄ntū pōt puidet ō toto regno: ꝑsertim de arduis negocijs q̄ ꝛ de⁹ op⁹ puidet de vniuerso maxie de hoie ꝑ q̄ cetera sūt creata. Vnd dina puidētia se extēdit nō solū ad ma iora:pura ad hoies.sz etiā ad minia pu ra ad fenū/flores ꝛc. Jō dr ps. Qui ꝑ/ ducit i mōtib⁹ fenū ꝛ herbā ſuiuti ho/ minū. Qui dat iumēt; escā ipor ꝛc.et Sapic.xij. Dñs ipe ē de⁹ cui cura est ō oib⁹. Et.j. Pet.v. Oēm sollicitudinez vram ꝓiciētes i eū.q̄m ipi cura ē ō vob Vbi Lyra.credāt assecq; oē bonū ꝑ fru tē dī. Si sic ē:q; ira ē tūc arguēdo a mi nori sic.si op⁹ de⁹ puidet de oib⁹ criam minimis reb⁹. Q;to magz de homib⁹ ꝛ bellis ac pugnis vbi plures moriunt. hoc videt ꝑbare dñs nr chr⁹ Mat.vj. dī. Si fenū agri q̄ hodie est ꝛ cras in clibanū mittit de⁹ sic vestit.quāto ma/ gis vos modice fidei: Nolite g̃ sollicit esse dī.q̄d manducabim⁹/aut q̄d bibe/ mus/aut q̄ opiemur. scit em ꝑ vr:q̄a his oib⁹ idigeatꝭ. Et eiusdē.x.ait. Nō ne duo passeres asse vendūt.ꝛ vn⁹ ex il lis nō cadet sup terraꝫ sine ꝑe vr̄o.vr̄i aūt ꝛ capilli capitꝭ oēs nūerati sūt. Noli te g̃ timere mltꝭ passeribꝫ meliores est vos. Acsi dīc.si de illis ē cura deo mul to magꝭ o vob.ꝛ b̄ est q̄d salmaro: dixit Lu.xij. Nolite timere mltꝭ passeribꝫ plu ris estis vos.i. maiorꝭ ꝑcij. Eū sic vidi cim⁹ a filio dei si passer nō cadit in trā sine dei puidētia q̄nto magꝭ hō in bel/ lo:vel als nō morit sine diuina puidētia. g̃ bellū sine dī voluntate nō vincit:nec vincit. Sz illō vicet si sit fidelis q̄d dī ꝑcepta fuat.q; dr ps. Oculi do.sup iu/ stos:ꝛ aures ei⁹ ad ꝑces eoꝝ.idē.q̄m in me spauit libe.eū ꝓtegā eū q̄m cognouit nomē meū. O gens sine deo ꝙ vo. O natio corde stulto ꝛ misero. O ꝓncipes pleni diaboli veneno. pctō pestifero q̄ cogitās i corde/aut dicūt voce/q; de⁹ ñ curat de reb⁹ creatꝭ.sz oia a casu eueni unt.de q̄b⁹ ps.dixit.i.cogitauit iſipies in corde suo nō est de⁹. Quidā ꝙ cogi tāt q; sit de⁹:sz solū curet ō supiozib⁹ et ō celestib⁹:i q̄z ꝑsona dr Job.xxij. Cir ca cardines celi pambulat.nec ipa ꝑlū derat.ꝛ allegāt.ꝑ se illō.j.Coꝝ.ix. Nū q̄d de bob⁹ cura ē deo: Jō q̄cunq; ples hoies ꝛ magis armatos ꝛ fortiozes ho mines hūerit i bello ille erit victorio/ sus. Sz o pleni iiq̄tate ꝙ sacrā scꝑturā ac fidei ꝑtate loq̄mini. Jō nō miremi si pibitꝭ:exq̄ in ꝙ deo nō spatꝭ. Nā dr Ly.sup dictū apli.q; licz dina puiden/ tia gnāliter se extēdat ad omia q̄ntūcūq; mima.tñ intellectual' natura ꝑcipali mō subijcit puidētie dine inq̄ntū hz dñiuꝫ sui act⁹:ꝛ capax ē supne beatitudis.ꝛ hoc mō nō ē cura de bob⁹ irrōnabilib⁹:q; nō st hmōi finis capaces. Audite g̃ sacras scꝑturas q̄d dicāt de belli victoria. ps. Nō i fortitudie eq̄/ne q; i tibijs viri bñ placit ei erit ei.sz bñplacitū ē dño sup ti

De quinto precepto

mentes eū z in eis q̄ sperant ō miſcōia
ei⁹ q̄ diuia iplent p̄cepta z viuunt ſine
moꝛali culpa. z. ſ. Bacha. iij. air Ju/
das Bachabe⁹. Facile eſt ꝯcludi mul
ros i mann paucoꝝ. z nō ē differētia in
ꝯſpcū dei celi libari in mlt̄z z i paucis.
qm̄ n̄ i mlt̄itudie exercit⁹ victoꝛia belli
ſz de celo foꝛtitudo ē. hec ibi. q̄d ad hec
dicere pores ſi catholic⁹ es: Cur nō ar
mar; innocētia p quā dat victoꝛia: Cur
rabeſcz i hoꝛrēdis crimib; ꝓpt̄ q̄ debel/
lar; rancē dei oipotent; inimic⁹ manī/
feſtus: qō n̄ fiet ſine dei oipotēt; volun
tate q̄ air Deu. xxxij. Ego occidā z ego
viuere faciā; pcutiā z ſanabo: z nō eſt q̄
de manu mea poſſit eruere. z p̄s. Dñs
moꝛtificat z viuificat zc. Q; ät dñs ꝯ
malos z leg; ꝑuaricatoꝛes ſuſciter ad/
uerſarios. ptz. iij. Reg. xj. Suſcitauit
dñs aduerſariū Salomoni Adad idu
meum de ſemie regio. z. ij. Paral. xxj.
Suſcitauit g̃ dns ꝯ Joza ſpm̄ philiſti/
noꝝ z arabū q̄ ꝯfines ſunt ethiopib; et
aſcēderūt i t̄rā iuda z vaſtauerūt eam
z Eſa. x. Suſcitabit ſup eū dñs exerci
tū flagellum ſuꝛra plagam madian. Et
eiuſde. xij. Ecce ego ſuſcitabo ſup eos
medos q̄ argentū n̄ q̄rāt/nec aurū ve/
lint: z ſagitt; puulos inffician. z lactan
tib; vteris n̄ miſerebunt. Et Amos. vj
Ecce ſuſcitabo ſup vos dom⁹ iſr̄l dicit
dñs exercituū gentē z ꝯteret vos ab in
troitu Emath vſq; ad toꝛrēte deſerti.
Et Abach. j. Ecce ego ſuſcitabo chal/
deos gentē amarā z velocē ambulantē
ſup latitudiez t̄re: vt poſſideat taberna
cula n̄ ſua hoꝛribil⁹ z t̄ribil⁹ ē. Ueh g̃ gē
ti peccatrici/ z ſpem i deo nō hñti: qm̄ de
ralib; ſcribit. Eſa. xxxj. Ue q̄ deſcēdūt
i egyptū ad auxiliū i eq̄s. Scdo ſtup
q̄ p̄ceps ipe cū ſuis ſi dīna mādata cu
ſtodierit/erit i bello victoꝛioſ⁹: pbem⁹
rone dine iuſtitie. Hā dñs de⁹ ē iuſt⁹:
imo ipa iuſtitia i abſtracto. ō q̄ p̄s. ait
ſic. Juſt⁹ ē dñs z iuſtitias dilexit. Ad
iuſtū ꝯo ptinet ſm̄ Macrobiū rēdere
re vnicuiq; qō ſuū eſt. Sz pcōꝝ hoim
ſuū ē pena afflictio z moꝛs: q̄ pcm̄ de
ordinat hoiem z reordinat ꝑ penā. Ju/
ſtoꝝ ꝯo ſuū ē bonoꝝ/libertas/vita/z vi
ctoꝛia. Juxta illō Sap̄. iij. Bonoꝝ la/
boꝝ gl̄ioſus eſt fruct⁹. Sz q̄ p̄cepta i/
plent ſūt iuſti z boni. Jō ſm̄ diuinā iu/
ſtitiā illis debet victoꝛia. p̄s. Nō vidi
iuſtū derelictū. Et Job. xxxiij. dī. Ab
ſit a deo ipietas z ab oipotēte iniq̄tas.
Opus em̄ hoīs reddet ei z iuxta vias
ſinguloꝝ reſtituet eis. Sz diceres. Nō
videt⁹ q̄ reddat bonis bōa/z malis ma
la. Nam ipī infideles cum quibus eſt
pugna nobis ſunt peiores q̄ nos. et tñ
frequenti⁹ vincūt in bello/cū tñ nos de
beremus vincere eos. q; inter illos nul
lus eſt bonus. iter nos ꝯo ſūt aliq̄ boni
Dicendū q̄ de h̄ ꝑbe ſancti mirati ſt.
ſicut Abach. j. ca. dicit. Quare reſpi/
cis cōemptoꝛes z taces ꝯculcante im/
pio iuſtioꝛem ſe. Et Job. xxj. dicebat.
Ego q̄n̄ recoꝛdatus fuero cōtremiſco.
z concutit carnē meam tremoꝛ. q̄re im/
pij viuunt: ſubleuati ſunt: confoꝛtatiq̄
diuitijs? Dicēdū igitur q̄ ifideles ma/
li: ideo vincunt ſepe: q; ſunt flagellum
dei. Juxta illud Eſa. x. Aſſur virga fu
roꝛis dñi: z dñs ipſe flagellat: cum illis
noſtram malitiā. iſta eſt vtilitas in illo
rum vita. Quia alias nec eſſent digni
ſtare in terra: exq̄ omes ſunt damnādi.
Aut ideo quia aliq̄ de ipſis ſunt ad ve
ram fidem veniēdi. Uñ Aug. ſup p̄s.
Omnis malus ideo viuit vt cōuertat:
aut vt boni p eum exerceanť. Et ideo te
nendū eſt firmiter q̄ finaliť ille vincet
qui i dī p̄cepta ſeruat. Hinc Eſdre. ij.
lec. iij. dicitur. Super omnia vincit ve
ritas. Et ſcrūs Thom. ſup. ij. di. xxxvj.
allegat beatum Gꝛegoꝛiū in collec. dī/
cens. Q; nulla nobis nocebit aduerſi/
tas: ſi nr̄la nobis dominet iniq̄tas. Et
ap̄ls ad Rom. viij. Si deus ꝓo nobis
q̄s ꝯ nos: Quia ſi vincimur cozōamur.

Legitur enim de ſancto Oſwaldo
re ge anglozum/q̄ pugnaturus contra
infideles erexit crucem domini: et vi/
dit ſuozum militū occiſoꝛū animas an/
gelicis manibus gloꝛioſe ferri in celū:
z ipſe ineffabili gaudio repletus petijt
deum z vt ipſe occiderur: q̄ z factum
eſt. O gloꝛioſa victoꝛia. o; armis bel/
licis ſociari angelicꝯchoꝛ⁹. O gl̄ioſa ino
cētia q̄ ſit es deo gta: vt ſiue q̄s occidat
inimicū/ ſiue occidat ſp̄ ꝑmitat. O ſcrā

militia armata in aia dei ꝓcepto: z i eoꝝ
pore ferro ribi debeꝫ vita etna: z edere
de diuine dulcedinis mana. Iuxta illo
Apoc. ij. Vincenti dabo mana absconditu: z dabo illi calculu candidu: z in calculo nomẽ nouu scptu: qđ nemo scit/ nisi q accipit. Et ibidẽ. iij. c. Qui vicerit/ dabo ei sedere mecũ in throno meo: sic z ego vici z sedi cum pre meo in throno eius. q habz aurẽ audiat qđ spus dicat ecclys ꝛc. Tertio q ꝙ ꝓceps suas diuina ꝓcepta cũ suis erit in bello victoriosus: ꝓbemus rone originis victorie. Origo ẏo victorie bellice a duabꝫ causis causaꝝ: vicz cã inferioꝝ: z a cã suꝑioꝝ. A cã inferioꝝ q rex vl ꝓceps debꝫ te disponat bellu cũ militu multitudine z valitudine: z instrumẽtis bellicis/ machinis/ z victualiu copys: sed sup oia innocentia z iustitia ꝯtu pos/ agat: vt in se z suis reluceat: ne si ꝯtu pos se ad cõflictu non disponẽs / ipm deu rẽet. Si ẏo belli vrgeat negociu: tuc cũ ꝯtis copys rex vel ꝓceps se appꝛoximare valebit: ꝓfidens in dño/ fecurꝫ ꝓfigat. Et dicat cum ps. Dns mihi adiutoꝛ: z ego despiciã inimicos meos. Et illo qđ dicebat Dauid philisteo Goliath. j. Re. xvij. Tu inqt venis ad me cũ gladio et hasta z clypeo: ego aũt venio ad te i nomine dni exercituu: z firma spe victoꝛi am ꝓtoler a dño deo celi. Sco origo victorie belli est a causa suꝑioꝝ. s. a deo quia quocunq; se ꝓceps ꝓparet: si dns victoriã illi dare noluerit/ pibit. Ideo vulgariꝫ ꝺr. deus ꝺreret bellu. Et ideo fallit illa curioso; bellatoꝛ vulgara re/ gula q dicit. Aerꝫ belli est pecunia: qꝛ diuinu aut illu est belli victoria. vñ Daniel. x. hr q angelꝫ dixit Danieli. Exaudita sit ꝙba tua: z ego veni ꝓpt sermones tuos: ꝓceps aũr regni Persaꝝ restitit mihi viginti z vno diebꝫ. Et ecce Michael vnꝰ de ꝓncipib ꝑmis/ venit in adiutoriu meu. Et i fra air angelꝰ. Huc reuertar vt ꝓlier aduersus ꝓncipẽ Persaꝝ rum. Que ꝙba Grego. li. moꝛ. exponẽs ꝺr q vter q angelꝰ q loqbat Danieli: z angelꝰ ꝓceps regni Persaꝝ fuit bonꝰ angelꝰ: z tñ pugnã aduniuit habuerit: q pugnacitati angeloꝝ nõ repugt. vñ hõ mõ est sm s. Tho. sup. ij. di. xj. q. ij. ar. i. v. intelligendu. In diuersis em gẽtibus diuersa merita sc sm q vna gens alteri subesse deberet/ vl ab eꝰ dnio liberari. sic tuc in iudeis erat: nã iudei subdiri erãt Persis ꝓpt pcta ipoꝝ. Et Daniel orabat deu vt liberaret eos: cuius oõ merebaꝫ liberationẽ eoꝝ: sed popli pcta/ z etiã vtilitas iudeoꝝ q in Persis faciebãt nomẽ veri dei annũciãdo illis rerardabat. Et qꝛ cuilibꝫ regno est vnꝰ bonꝰ angelꝰ de ordie ꝓncipaꝝ deputatus. io inf istos bonos angelos ral pugna fuit. Allegabat em angelꝰ q iudis pfuit angelo bono q rex Persaꝝ erat pniam iudeoꝝ: z iniustitia ꝓli Persaꝝ q eos detinebãt z danielꝫ oronẽ. z io liberaõez illoꝝ petebat. Ecõtra ẏo ãge lus regni psaꝝ allegabat diuinũ cultuꝫ z nomẽ dei ꝙ iudeos publicari. z io ꝙ nes inqt erat vt i illa pria remaneret: z sic ꝓpls iudoꝝ libari nõ deberet. Ista ꝯpria allegatio meritoꝝ erat pugna angeloꝝ. Et qꝛ nõ stari angeli coꝑscebant qđ sup agẽdis diuia volũtas ordiaret. Io raro ꝛpe ꝺr ãgelꝰ alti restitisse. ꝯtra ipe os distulit libaraõez iudeoꝝ angelis reuelare. Io si q os videret sꝑarari delicũ maioꝛẽ z magz dispositu diceret q illo vinceret. Si ẏo alicꝫ scũs videret i diuia pscia/ tuc ꝓphetice diceret q illo bellu viceret. Sic ꝓpheꝛz aliqn os reuelauit aliqđ solu i causis iferioꝛib: et de h ꝓpheꝛauert: z ñ fuit iplera coꝝ ꝓphia. Sic illo Esa. xxxviij. vbi dixit Ezechie Dispone domui tue qꝛ moꝛieꝛz z nõ vives: q sequentꝫ ad pietẽ z fleuit. Et tuc dns Esaie reuelauit cãm supioꝛẽ. qꝛ ad huc. xv. ãns viueret. Et ꝛgressus iteru ꝓphauit Ezechie hec. Sic Jonas vidꝛat sm cãm iferioꝛẽ z demerita ꝓli q Ninive suberteret post. xl. dies: is nõ vibrat q ipi penitẽrẽt: z dns peceret illi. sic si q os vidisset Lazaꝝ moꝛtuũ/ dixisset ex cã iferioꝛi: iste nõ reuiuiscet. si ẏo vidisset in causa suꝑioꝛi dixisset. iste stari reuiuiscet ꝛc. Tertio dentq ꝙ ꝓceps legẽ dei custodies cũ sibi subiectꝫ in bello vincer, ꝓbemus figurꝫ. Tã tota scripta est plena cũ ista vitate. q qñ filij isrl fuauerũt legem semp vicerũt.

De quinto precepto

qñ ꝓ ꝓuaricati fuerũt: semp victi fue/runt. ō ꝫ i li. Judith. v. z. vj. c. hō ral fi gura. q cũm Nabuchodonosoꝛ mitteret Holofernẽ vt rotũ mũdũ sibi subiuga ret: z sc tã ꝙ deũ adoꝛari faceret. Qui venies ꝓpe trã Juda audiuit q filij isr̃l ꝓparẽt se ad resistẽdũ: vocauit oẽs ꝓnci pes Moab z dixit eis. Dicite mihi ꝙs sit ppl's iste q̃ mõrana obsidet: aut q̃ tã les z q̃nte sint ciuitates: z ꝙs rex milli/tie eoꝝ. z q̃ mlt̃itudo eoꝝ q nõ exierunt obuiã nob. Rñdit Achioꝛ dux Amon. ppl's istevnũ deũ celi colit: q cũ egyptij psecrenk indeos mare rubꝝ diuisit añ eos z ira pduxit. illos añt sumersit: In de i deserti egressos. vbi hõ nũ tã hitare potuit p. xl. annos annonã ō celo ꝓsecu ti sũt. vbicũq; ingressi sũt sine arcu/sa/gitta/scuro/z gladio deus eoꝝ pugnauit ꝓ eis z vicit: z nõ fuit q̃ resultaret popl'o isti. qñ ꝓ o aliũ deũ coluerũt: dati sũt in ꝓdã/gladiũ z oppꝛobriũ. Quoties ãt penituerũt recessisse a cultura dei sui. de⁹ celi dedit eis ꝙrutẽ resistẽdi. Deni q; chananeũ regẽ: Jebuseum z Phere seum: Etheũ z Eneũ z Amorreoꝝ: et oẽs potẽres Deschon, pstrauerũt. z ter ras eoꝝ ipsi possiderũt. z vsq; dũ ñ pec/carẽt i ꝓspectu dei sui crãt cum illis bo na. De⁹ em illoꝝ odit iniq̃tatẽ. Hã añ hos annos recesserũt a via dei sui: z ca ptiui ducti sũt i trã nõ suã. Nup reuer si ad deũ suũ: itez possidẽt mõtana. vbi sũt setã ciuit̃. Nũc g̃ mi dñe q̃re si est aliq̃ iniq̃tas i ꝓspectu ti eoꝝ. z ascẽda/mus ad illos q̃m tradet eos de⁹ eoꝝ ti/bi. Si ꝓ o ñ ẽ offensio ppli: nõ poterim⁹ illi resistere: q̃m de⁹ eoꝝ defendet illos z erim⁹ opprobriũ vniuerse trc. vr ãt cessauit loq Achioꝛ ꝓba bec: rati sũt oẽs magnates Holofernis. z cogitabãt inffi cere eũ. ꝙs ẽ iste q̃ dicat filios isr̃l re/sistere posse regi Nabuchodonosoꝛ: ho mines iermes sine ꝙrute z sine pitia ar mis pugnare: vt aggscat Achioꝛ q̃m fallit nos ascẽdem⁹ i mõtana. z cũ capti fue/rint potẽres eoꝝ: tunc cum eisdẽ gladio trãsuerbabit. vr sclat oẽs gens q̃m Na buchodonosoꝛ ds trẽ ẽ: z prer ipz alius ñ ẽ. Tũc indignat⁹ Holofernes dixit ad Achioꝛ. q̃m ꝓphasti nob q gẽs a do suo defendat: vt oñdã tibi q̃m nõ ẽ de⁹ nisi Nabuchodonosoꝛ cum pcusserim⁹ eos oẽs. sic vnũ hoiem. rue z ipe cũ illo gla/dio assyrioꝝ iteribis. Tũc q; gladi⁹ mi litie mee trãsibit ꝑ latera tua. Porro si ꝓpheria tua verã existias ñ pcidat vul/rus tu⁹/z pallor abscedat a re: vt ãt no/uerẽ. q. hec cũ illo expierẽ: ecce illoꝝ po/pulo sociaberẽ. Tũc ꝓcepit Holofer/nes vt Achioꝛ traderet i manꝰ filioꝝ isr̃l. Et accipientes fuit cũ appropinq̃ret ad mõtana exierũt ꝯ eos fundibularij. illi ãt diuertentes alarere mõt̃ ligaue rũt Achioꝛ ad arboꝛẽ manib⁹ z pedib⁹ z sic vinctũ ō reliquerũt cũ. poꝛ/ro filij isr̃l descẽderũt ad eũ z soluẽtes duxerũt ad berbuliã arq; i medio ppli statuẽtes pcõrati sũt q̃d ꝙ eẽt q ipm as/syrij sic ligassent. q̃ dixit oia. Tunc ois ppl's cecidit i facie suã añ dñm cũ fletu ado: añ. dixerũt. Dñe de⁹ celi z trẽ iru ere supbiã eoꝝ: z respice ad nr̃am hũili tatẽ. Postea p totã noctẽ i eccl̃ia oraue rũt petẽres auxiliũ a do isr̃l. Cũ ãt alba die venisset Holofernes pedit⁹ cẽtũ vigiti milib⁹ z eq̃tib⁹ vigiti milib⁹ pter ꝓpationes viroꝝ ꝙs occupauerat. Ad quẽ exiens serã Judith ãpurauit caput Holofernis z dixit ẽ exercit⁹ illi⁹. De nicꝰ vt dr Ꝺiosi⁹. Exercit⁹ Alexandri fuit pedititũ. xxxij. milia eq̃tũ. iiij. milia. Haues. clxxx. ac tã pua manu vniuersũ trarũ ozbẽ. vtq; admirabili⁹ sit: q; vicit an q; aggredi ausus fuerit ĩcertũ ẽ. Su ma occisoꝝ ō Persis ab exercitu Alexã dri fuerũt q̃nq̃ sdecies cẽtẽa milia. Sic q; vez ẽ/q̃ q dina mãdata fuãt nũq̃ vi ctoꝛia bellica amitrẽt. Jgit̃ charissimi h vim ꝓmũ studiũ sit: vt dei ꝓcepta fua re z securi possitz i bona spe pugre. Sz o dñe de⁹ altissime cui⁹ potẽtia ẽ optia Ꝺ dñatoꝛ mõi cui⁹ ꝓceptũ ẽ inocentia. Ꝺ rex oim sapientissime. cui⁹ ad oia ex/tẽdit̃ puidẽtia q̃ das victoꝛiã fidelibus tuis tua mãdata fuantib⁹: q̃ certe cla/mat scꝑtura: asserit rõnis dictura: attes tat sacra figura. Et ecce vide rex eter ne gl'ie de solio maiestatꝫ tue/q̃ñ ẽ ꝓ ceps neq; dux q̃ in se z suis hꝰc studeat inocentiã z tuoꝝ mãdatoꝝ obſuãtia: sed vecoꝛdes z stulti cũ mlt̃ꝫ ipensis ipin/

militia armata in aia dei pcepto: ī cor
pore ferro ribi debeb vita eīna: z edere
de diuine dulcedinis mana. Iuxta illō
Apoc. ij. Vincēti dabo mana abscondi
tū: z dabo illi calculū candidū: z in cal
culo nomē nouū scptū: qđ nemo scit/ nisi
q accipit. Et ibidē. iij. c. Qui vicerit/
dabo ei sedere mecū in throno meo: sic
z ego vici z sedi cum pre meo in throno
eius. q habz aurē audiat qđ spūs dicat
eccl'iis ꝛc. Tertio q̄ꝫ q̄ pnceps suas
diuina pcepta cū suis erit in bello victo
riosus: pbemus rone originis victorie.
Origo ꝙ victorie bellice a duab⁹ cau
sis causat: vicz cā inferioꝛi: z a cā supio
ri. A cā inferioꝛi q rex vl pnceps debi
te disponat bellū cū militū multitudine
z valitudine: z instrumētis bellicis/ ma
chinis/ z victualiū copijs: sed sup omia
innocētia z iustitia ḡtū pōt/ agat: vt in
se z suis reluceat: ne si ḡtū pōt se ad cō
flictū non disponēs/ ipm deū rētet. Si
ꝙ belli vrgeat negociū: tūc cū ḡtis co
pijs rex vel pnceps se appꝛopiare va/
lebit: pfidens in dño/ secur⁹ pfligar. Et
dicat cum ps. Dñs mihi adiutoꝛ: z ego
pspiciā inimicos meos. Et illō qđ dī/
cebat Dauid philisteo Goliath. ſ. Re.
xvij. Tu inqt venis ad me cū gladio et
hasta z clypeo: ego aūt venio ad te i no
mine dñi exercituū: z firma spe victoꝛi
am pstoler a dño deo eli. Scđo ozigo
victorie belli est a causa supioꝛi. ſ. a deo
quia quōcunq̄ se pnceps pparet: si dns
victoriā illi dare noluerit/ pibit. Ideo
vulgariꝫ dz. deus ꝛteret bellū. Et ideo
fallit illa curiosoꝝ bellatoꝝ vulgata re/
gula q̄ dicūt. Neru⁹ belli est pecunia: qz
diuinū auxiliū est belli victoria. vñ Da
niel. x. hr q angel⁹ dixit Danieli. Erau
dita st pba tua: z ego veni ppt sermones
tuos: pnceps aūt regni Persaꝝ restitit
mihi viginti z vno diebꝫ. Et ecce Mi/
chael vn⁹ de pncipib⁹ pmis/ venit in ad
iutoriū meū. Et infra ait angel⁹. Nūcre
uertar vt plier aduersus pncipē Persa/
rum. Que pba Grego. li. moꝛ. exponēs
dt q vter q angel⁹ q loqbat Danieli: z
angel⁹ pnceps regni Persaꝝ fuit bon⁹
angel⁹: z tñ pugnā adinuicē habuerūt:
q̄ pugnā charitati angelorꝝ nō repugt. vñ
b mō est sm s. Tho. sup. ij. di. xj. q. ij. ar
ti. v. intelligendū. Jn diuersis em̄ gēri
bus diuersa merita st sm q̄ vna gens al
teri subesse deberet/ vl ab ei⁹ dño libe
rari. sic tūc in iudeis erat: nā iudei sub
diti erāt Persis ppt pcā ipoꝝ. Et Da
niel oꝛabat deū vt liberaret eos: cuius
oꝛo merebat liberationē eoꝝ: sed popli
pcā/ z etiā vtilitas iudeoꝝ q̄ in Persis
faciebāt nomē veri dei annūciādo illis
rerardabat. Et qz cuilibz regno est vn⁹
bon⁹ angel⁹ de oꝛdie pncipatuū deputa
tus. ſō inf istos bonos angelos ral pu
gna fuit. Allegabat em̄ angel⁹ q iudis
pfuit angelo bono q̄ reg Persaꝝ pera
pniam iudeoꝝ: z iniustitia pli Persaꝝ
q̄ eos detinebāt z danicl oꝛonē. z ō li/
berabōez illoꝝ petebat. Ecōtra ꝙ age
lus regni psaꝝ allegabat diuinū cultuꝫ
z nomē dei p iudeos publicari. z ō que
nēs inqt erat vt illa pria remanerēt:
z sic pli⁹ iudoꝝ libari nō deberet. Jsta
ḡria allegatio meritoꝝ erat pugna an
gelor. Et qz nō stati angeli cognoscebant
qđ sup agēdis diuia volūtas oꝛdiaret.
Jō tāto tpe dī angel⁹ alti restitisse. Pro
ipe ds distulit libatōez iudeoꝝ angelis
reuelare. Jō si q̄s videret apparatū bel
licū maioꝛē z magꝫ dispositū diceret q̄
illō vinceret. Si ꝙ aliq̄s scūs videret
i diuia pscia/ tūc pphetice diceret q̄ istō
bellū vincetur. Sic ppheꝛ aliq̄n ds reue
lauit aliq̄d solū i causis iferioꝛib⁹: et de
b pheraueꝛt: z ñ fuit iplera coꝝ pphia.
Sic illō Esa. xxxviij. vbi dixit Ezechie
Dispone domui tue qz morieꝛ z nō vi
nes: q̄ sequentia ad pietē z flectr. Et tūc
dns Esaie reuelauit cām̄ supioꝛē. qz ad
huc. xv. ānis viueret. Et igressus iterū
pphauit Ezechie hec. Sicr Jonas vi/
derat sm cām̄ iferioꝛē z demerita pli
q̄ Ninive suberterēt post. xl. dies: iz nō
viderat q̄ ipi peniterēt: z dns pceret ill.
sic si q̄s vidisset Lazaꝝ mozuū/ dixiss
ex cā iferioꝛi: iste nō reuiuiscet. si ꝙ vi
disset in causa supioꝛi dixisset. iste stati
reuiuiscet ꝛc. Tertio denicq̄ q̄ pnceps
lege dei custodies cū ībi subiectz in bel
lo vincet pbemus figurz. Nā tota seri/
es vere. re. est plena cū ista vitate. q̄ qñ
filij isr'l fuauerūt legem semp vicerūt;

De quinto precepto

qñ ꝙ ꝓuaricati fuerũt: semp victi fuerunt. ꝺ b i li. Judith. v. c. vj. c. hẽ ral fi gura. q cum Nabuchodonosoꝛ misisset Holofernẽ vt rorũ mũdũ sibi subiugaret: z se tãq deũ adoꝛari faceret. Qui venies ꝓpe trã Juda audiuit q filij isrl ꝓparẽt se ad resistẽdũ: vocauit oẽs ꝓncipes Moab z dixit eis. Dicite mihi ds sit ppls iste q mõrana obsidet: aut q tꝫ les z ꝯre sint ciuitates: z ds rex milite eoꝝ. z q mltitudo eoꝝ q nõ exierunt obulã nob. Rndit Achioꝛ duꝝ Amonppls istevnũ deũ celi colit: q cũ egyptij pseqrent judeos mare rubꝝ diuisit añ eos z ita pduxit. illos aũt sumersit: Inde i dcrũ egressos. vbi hõ nũq hirare potuit p. xl. annos annonã ꝺ celo ꝓsecuti sũt. vbicũq ingressi sũt sine arcu/sagitta/scuto/z gladio deus eoꝝ pugnit ꝓ eis z vicit: z nõ fuit q insultaret popl̃o isti. qñ ꝙ aliũ deũ coluerũt: dari sũt in ꝓdã/gladiũ z opꝓbriũ. Quoties ãt penituerũt recessisse a cultura dei sui. deꝰ celi dedit eis ꝓtutẽ resistẽdi. Deniq chananeũ rege: Jebuseum z Phereum: Ethei z Eneũ z Amoꝛreoꝝ: et oẽs potẽtes Wesebon, pstrauerit. z terras eoꝝ ipsi possiderũt. z vsq dũ nõ pecarẽt i ꝓspectu dei sui erãt cum illis bona. Deꝰ em illoꝝ odit iniq trare. Nã añ hos annos recesserũt a via dei sui: z captiui ducti sũt i trã nõ suã. Nup reuersi ad deũ suũ: itez possidẽt mõrana. vbi sũt sctã sctoꝝ. Nũc g mi dñe pḟe si est aliq iniq tas i ꝓspectu ꝺi eoꝝ. z ascẽdamus ad illos qm tradet eos deꝰ eoꝝ tibi. Si ꝙ nõ offensio ppli: nõ poterim illi resistere: qm deꝰ eoꝝ ꝺfender illos z erimꝰ opꝓbriũ vniuerse trc. vt ãt cessauit loq Achioꝛ ꝓba hec: tati sũt oẽs magꝝ Holofernis. z cogitabãt inffi cere eũ ꝺ. ds ẽ iste q dicat filios isrl resistere posse regi Nabuchodonosoꝛ: homines iermes sine ꝓtute z sine pitia artis pugne: vt aggscat Achioꝛ qm fallit nos ascẽdem i mõrana. z cũ capti fuerint potẽtes eoꝝ: tunc cum eisdẽ gladio trãsuerbabit. vt sciat oẽs gens qm Nabuchodonosoꝛ ds trẽ: z ꝓter ipꝫ alius nõ ẽ. Tũc idignaꝰ Holofernes dixit ad Achioꝛ. qñ ꝓbasti nob q gẽs a ꝺo suo defendat: vt oñdã tibi qm nõ ẽ deꝰ nisi Nabuchodonosoꝛ cum pcusserim eos oẽs. sic vnũ hoiem. tũe z ipe cũ illo gladio assyrioꝝ iteribis. Tũcq gladi mi litie mee trãsibit ꝓ latera tua. Pozro si ꝓbetiã tuã verã cristias ñ ꝓcidat vultus tuꝰ. z pallor abscedat a te: vt ãt nouerꝫ. q. hec cũ illexperiẽr: ecce illoꝝ populo ꝝ sociaberꝫ. Tũc ꝓcepit Holofernes vt Achioꝛ traderet i manꝰ filioꝝ isrl. Et accipiẽtes fuit cũ apꝓpinq ret ad mõrana exierũt ꝺ eos fundibularij. illi ãt diuertentes a latere mõꝝ ligauerũt Achioꝛ ad arboꝛẽ manib z pedib z sic vinctũ ꝺ restibꝰ dimiserũt eũ. poro filij isrl descẽderũt ad eũ z soluẽres duxerũt ad bethuliã atq i mediũ ppli statuẽtes pcõrari sũt ꝺd ꝓ eẽ q ipm asyrij sic ligassent. q dixit oia. Tunc oẽs ppls cecidit i facie suã añ dñm cũ fletu adoꝛab. dixerũt. Dñe deꝰ celi z trẽ itu ere supbiã eoꝝ: z respice ad nram hũlitatẽ. Postea ꝓ torã noctẽ i ecclia oꝛauerũt peteres aurtilij a ꝺo isrl. Eũ ãt alka die venisset Holofernes pediriby cerũ vigiti milib z eqtib vigiti milib ꝓter ꝓparationes viroꝝ ds occupauerat. Ad quẽ exiens sctã Judith ãputauit caput Holofernis ꝺ displ̃ẽ exercitꝰ illi. Deniq vt ꝺr Ꝺosiꝰ. Exercitꝰ Alexandri fuit pedituꝫ. xxxij. milia eqrũ. xij. milia. Naues. clxxx. ac tã pua manꝰ vniuersi fraruꝫ oꝛbẽ. vtꝫ admirabilis sit: q vicit anq aggredi aut us fuerit ierrũ ẽ. Sũma occisoꝝ ꝺ Perssis ab exercitu Alexãdri fuerꝫ qnqe sdecies cẽtẽa milia. Sic q vẽꝫ ẽ/q ꝙ dina mãdata fuãt nũq vi ctoriã bellicã amittẽt. Jgit charissimi ꝺ vim ꝓmũ studiũ sit: vt dei ꝓcepta fuare z securi possitꝫ i bona spe pugre. Sz o dñe deꝰ altissime cui ꝓtetia ẽ opria Ꝺ dñatoꝝ mõdi cui ꝓceptũ ẽ inocentia. Ꝺ rex oim sapientissime. cui ad oia exteditꝫ puidẽtia q das victoriã fidelibus tuis tua mãdata fuantib: qꝺ certe clamat scptura: asserit rõnis dictura: attestat sacra figura. Et ecce vide rex eterne glie de solio maiestatꝫ tue/q ñ ẽ ꝓpter neq ꝙ in se z suis hẽc studeat inocẽtiã z tuoꝝ mãdatoꝝ obfuãtia: sed vecoꝛdes z stulti cũ mltꝫ ipensis ipin-

guant eꝰ limant arma. iungũt curꝰ. deaurãt vestilla/mltiplicãt stipẽdarios ꝓfiden.plus i eḋrib⁹ t currib⁹ t exerci/ tu ꝯ ire.qz nõ curãt illa q̃ tu illis vt habereꝫ victoriã ꝓcepisti. Ue ve t ire⁊ ve ꝓncipib⁹ mala corrigere in se t suis ne/ gligẽtib⁹:qz nõ mereñ ipi victoriã nisi dñs misericors ꝓpt merita bonorũ illis subdiroꝫ faceret.quẽ misericordẽ deũ hũlit rogem⁹ vt h̃ oer gratiã/ac ò imi/micis corpalib⁹ t spualib⁹ victoriã/t in futuro eternã gloriam.

Sermo.xxiij.

Non occides

Exod.xx. In q̃ ꝓcepto vt pre fatũ est altissim⁹ de⁹ phibet interfectionẽ hoim iniustã. Sz mirum valde videt. Cur dñs de⁹ interfectionẽ hoim innocentũ phibuerit. Cũ tñ q̃ñz innocẽtes a suis dñis coacti ire ad bellũ vbi interficiũt.z interfectores si sũt bellũ iustũ nõ peccãt. Sed si bñ ꝑsideranꝫ ẽdo interfectores:qz ille iust⁹ se iniustis associãdo sponte vel coacte se fecit ex hõ dignũ morte. B Ũñ nõ imerito q̃/rit. Ũñ o ciꝫ bellũ vbi tot hoim occisio/nes fiũt. Et dicẽdũ q a trib⁹.scz

Primo a dño deo.

Scõo ab angelo bono vel malo.

Tertio ab hois animo.

Prio dixi/q bellũ oziꝫ a dño deo altissimo.sine cui⁹ nutu nihil fit i h̃ mũdo ꝓ/fertim bellũ nõ fit vbi mlti freqnt occidunt. Jõ cor hũanũ dñs de⁹ ꝓmũ incitat ad mouẽdũ bellum/aut remittẽdũ. ad vindicandũ se de pcorib⁹. Juxta illud Prouer.xxj. Cor regis i manu dñi t q̃cuq voluerit vertet illo.t.j. Para. v.dr. vulnerati aũt mlti corruerũt.fuit cm bellũ dñi. Scõo bellũ oziꝫ ab angelo bono vel malo.t tale bellũ ꝓmũ oim fuit i celo.de q dr Apoc.xij. Factũ ẽ ꝓ/lũ magnũ i celo Michael t angeli eiꝰ ꝓliabant cũ draconẽ ꝛc. Et istud bellũ fuit i volũtate rãtũ.qz boni voluerunt deo adherere.t mali ab eo separi:t lucipo subdi. Ò licz fuerit volũtate rãtũ.fuit tñ bellũ reale.qz reale bellũ ẽ p q̃d inimicꝰ expellit de loco suo.ꝛz sic fuit inter angelos.q̃ fuit reale. Nã angeli mali violenter de loco suo celesti expulsi sũt. Tertio bellũ oziꝫ ab hois animo q̃ q̃druplex est bellũ. Primũ int appetitũ sensitiuũ t volũtate. vbi gra:appetitus sensitiuꝰ vult fornicari:ꝛz voluntas nõ vult ꝑsentire. Scõm bellũ in aimo homis est inter intellectuz t voluntate in eodẽ subiecto.pura intellectꝰ iudicat nõ mechari.volũtas ꝓo vult.t sic bellũ oziꝫ iter intellectũ t voluntate. Tertiũ bellũ est int intellectũ t intellectũ i diuersis subiectz. pura intellectꝰ meꝰ intelligit vnã ꝓpositiõez esse verã.intellectus aũt ruꝰ intelligit ꝺoze falsaz. Quartũ q̃z bellũ i hois anio ẽ int volũtate t voluntate i diuersis subiectz. Exempli gra.vn⁹ ꝓceps vult vnũ. alꝰ ꝓo vult aliud.z ꝓmũ i volũtate discordãt z pugnãt.iõ vn⁹ eoꝝ vt voluntas sua fiat ò alio cõmoner t cõgregat ppl'm i bellũ. t alꝰ sit.t q̃s eoꝝ iuste t ꝼm deũ volũtate suã exerc̃t.ille triũphat vt freqnter nisi dñs p aduersariũ ipm flagelleꝫ ad saluteꝫ.q̃ optia victoria ẽ.t hec est cã ex oziꝫ ois hũani belli.qõ si fuerit iustũ dñs phiber di. Nõ occides. Ũñ ò bello iusto duo gra dei declarem⁹ salutis documẽta i ꝑcedẽti ꝼmone omissa.scz

Primũ qd agere debeat Capitaneꝰ vl campiductor.

Scõm quid facere ꝺbeat miles seu pugnator.

Primũ dixi documẽtũ ò iusto bello declarãdũ ꝓter ea q̃ tã dicta sũt i ꝑcedẽtibus. qd vicz agere debeat capitaneus belli i suo officio si vult triũphũ seu victoriã hãe de inimicz. Hã exq̃ ror⁹ exercit⁹ belli ẽ ꝓtulr i capitaneo p illi⁹ negligẽtiã ꝑclitari poterit ꝺfacili totum bellũ. Jdeo necesse ẽ illi vt hec q̃tuor agat cũ sibi subiectz.scz

Prio vt hẽat sollicitã curã ò victoria

Scõo vt faciat vindictã ò dei t hoiz iniuria.

Tertio vt habeat artem bellicã cum debita experientia.

Quarto vt faciat exhortationẽ piam cũ bona ꝑfidentia.

E Prio inq̃z duci belli neceꝫ ẽ vt hẽat sollicitã curã ò victoria:q̃ qdẽ cura i tri

De quinto precepto

bus ꝓsistit. Prio vt suis puideat victu aliū copiā. Scdo vt hēat ꝓsiliū frequentiā. Tertio vt sciat iimici statū ⁊ potētiā. Prio reuera ē necesse pncipi vt habeat curā sollicitā ō victoria. qz ō Pro uer. ix. vbi nō ē gubnator ppls corruet. igit neᷣe ē pcipue vt puideat suis ō virtualiby. qz ōr Elege. ō re mi. q plꝰ pugnat ī citatiby ⁊ castrꝭ obsessis fames ꝙ gladiꝰ. Jō meliꝰ ē ꝓsligere cū iimico ī robore virtū ꝙ fugere fame attenuatꝫ. Scdo ad hᵒ neᷣe ē pncipi vt de belli negocio freqnter ꝓsiliū: qz ōr puer. xj. vbi multa ꝓsilia ibi salꝰ. ꝓsiliarios ꝙ eligat bonis moribꝫ: scia/ exptēta/ac cōstātia ꝑditos. ⁊ nō fatuos. nō iocularores. nō timidos. nō dlitiosos. Jō ōr Eccs. vj. Fili tiꝰ sit tibi vnꝰ ō mille. nā ꝓsiliū ꝑuū redūdat ī pciᷣm pncipis ⁊ sui exercitꝰ. Propsea narrat Vale. li. vj. q Arbe/nien. Timagorā salutāte Darij regē adulatorie occiderūt. ne regi adulator ꝓplaceat ⁊ eiꝰ vtrāq ꝓsilio. Hā delitiosi: formi dolosi ⁊ cupidi: nedū ad belli ꝓsiliū: sz nec ad bellū sc idōei: qz ōr Deut. xx. duc es ꝑ singlas turmas audīte populo ꝙ clamabūt. ds ē hō q edificat domū nouā: ⁊ nō ōdicauit eā. reuertat ī domum suaz. ds est hō q plātauit vineā ⁊ nec fecē eā cōem eē de q vesci oiby licear reuer. ī do. su. ds ē hō q despōdit vxorē ⁊ nō accepit eā. reuer. ī do. su. ds ē hō formidolosꝰ ⁊ corde pauido. reuer. ī do. sua. ne pauere faciat corda fratꝝ suoꝝ. sicut ipe timore pcrit ē. Cōsiliari igit oz pncipis ō rpe q cū iimicꝰ ꝓsligat. pura die: sero. aut auroza. Eccl. iij. Est rps belli/ ⁊ est rps pacꝫ. ite de loco. pura si i cāpe/ stribꝰ aut moribꝰ seu siluis. De mō si insidias tēdat/ aut sil'r sup illos cū oib⁹ suis irruat. Tertio capitaneo necesse ē sollicitari vt sciat iimici sui statū ⁊ potentiā. pura ꝑ explozatores assiduos scrutet q̄nta ē multitudo illiꝰ: q̄les viri pugnatores: q̄lia arma ⁊ machiamēta bellica: qd iimicꝰ inrēdit: q̄ntis distat. Jn sup specl'atores diuersos sine intermissione die ac nocte procul postros hēat. ne ipm cum suis ipꝛouisū occupēt ⁊ prurbēt: q̄nocꝰ ipe ad id ingiler. ⁊ aduersarios i cautel' ⁊ insidiꝭ ꝓueniat. Unde Vegeti⁹ de disciplina militari. Nil in q̄t tam turpe inducit in milite q̄ dicere nō purabā: eo q cū oīs erroꝛ emendari one recipiat. erroꝛ qui in bello cōmittit emēdatione nō recipit: sz mortis erroꝛ statim seq̄t pnia. Sz diceres: vtrū licet vti i bello ꝺ inimicū insidijs: Rndet sctus Thom. ij. ij. q. xl. ar. iij. q insidie in bellis ordinant ad fallendū hostes. Dupliciter aut aliq̄s pōt eos fallere. Uno mō falsum dicēdo vel ꝓmissū non seruādo: ⁊ h semp est illicitū. tum ꝓpter fraudē q̄ alteri inferꝝ medacio qō semp est peccatū. tum ꝓpter iſidelitatē: quia falsum dicere ⁊ ꝓmissū alteri parti non fuare repugnat fidelitati. g̃ eriaz hosti fides seruāda est. Null⁹ em̄ mentiri ꝑt absq̄ pcō. Et sm apl'm Rom. j. Non sunt faciēda mala vt eueniāt bōa. Alio mō pōt q̄s hostē fallere nō dicendo falsum: sed nō manifestādo ꝓpositū suum. ⁊ talis occultatio in bellis iustis licite pōt fieri: q̄nmo debēt ꝓsilia occultare: ne ad hostes queniāt: nec cōcandū ē cū illꝭ ꝓsiliū. ō q̄d timeret vt hosti ꝑderz, hic Aug. i li. q. sic ait. Cū iustū bellum suscipit: vtꝝ apte pugner aliq̄s an ex iſidijs nil ad iustitiā interest. Hā ds Jo sue. viij. mādauit illi vt iſidias ponerent hiatoꝛibꝰ ciratꝫ Hay. Licitū igit ē in bello iusto vti iſidijs quōcunq̄ tensis treuge tñ ⁊ ꝓmissiones hostib⁹ sc fuāde. Scdo dēt pncipi ē neᷣe si de hostib⁹ vult victoria reportare vt faciat vindictā ō dī ⁊ hoiz iiuria. ita q q̄cd in sibi subditꝫ depḥenderit ꝺ deū ⁊ ꝓximū maturo iudicio pūlat. Un Uincē. li. viij. spe. doc. c. xxv. ōr. pncipis ē puidere i ꝓmissis ne miles suā pdat innocentiā. p ōfensiōe reipublice. ⁊ infra. pnceps gladiꝰ colūbe dī: qz sūi felle rigat. q ār ad hāc vidictā teneat capitāe' pbē' triplr. s. auctoritatib⁹ rōib⁹ ⁊ figura. Prio inq̄t q belli ducte neat ad vidicādū mala i bello ꝓbemus auctorate. dī ei Hiere. j. Ecce ꝓstitui te hodie super gētes vt euellas ⁊ dissipes edifices ⁊ plātes. Deide Rom. xiij. ait apl's pnceps nō sine cā portat gladium dei em̄ minister est vindex in irā ei q malum agit. ⁊ Ezech. iij. dī. Fili hois speculatoꝛē dedi te domui isr'l ⁊ audies de

ore meo ꝑbū.ꝛ annūciabis eis ex me. dicēre me ad ipīū morte mozierꝛ nō annūciaueris ei vt auertat a via sua ipia ipe i iniqtate sua moziet̄ sanguinē aurē ei⁹ de manu tua requrā. Et hī.ij.q.vij. Negligere qppe cū possis pturbare p/ uersos nil aliud est ꝯ fouere/nec caret scrupulo societatꝛ occulte q manifesto facinozi dissimulare dubiare. Scdo/q dux belli tenet iniuriā dei/aut hoim vindi/ care;pbem⁹ rōnib⁹. Prio rone medici/ ne.qz ethicoꝛ pene sūt q̄dā medicine:sz q vidit vulneratū frēm ad mortē illi si pōr nō subuenit reus mortꝛ illi⁹ erit.sic spūalr/q vulneratꝛ ad mortē spūalem p pctm nō subuenit debita correctiōe. reus mortꝛ illi⁹ efficiet. Si dicas nil p ficio cū tali vindicta. Dico q de nemi ne desperādū est dū viuit. Job dr.xvij q.iij. Nabuchodonosoꝛ. Licz sciamus neminē vltra terminū a deo sibi pfixuꝛ victurū:tn oīb⁹ lāguētib⁹ nō icōgrue me demur. Sic ꝙuis nemo saluet nisi pre destinat⁹. oīm tn delinq̄nti adhibēda ē correctio. Scdo h idē pbem⁹ rone alie narōis sic. Nā q peccat mortalr ꝯ deū vel ꝓximū:aiam suā ꝓtem portoꝛe ipi⁹ diabolo dedit dei inimico:q ꝙo in pre diaboli est de⁹ repugnat illi ꝛ ꝓreret. ꝯ de⁹ hūc nō adiuuat:sed pdet.ps. Per/ des oēs q opant iniqtatē. Ne igit deus pdat bonos cū malis.necesse ē vt prin/ ceps belli vindicet iniuriā de mal factꝛ in sibi subditꝛ. Tertio q̄ꝛ h idē pbem⁹ figura. Nā si etiā dux belli cēt tā nota/ bilis:q de⁹ voce sua elegisset ad belli ducatū.tn si mala nollet vindicare tra/ dek suo inimico. Cui⁹ figura hꝫ Judi. xix.ꝛ.xx.c. q̄ qdem leuites cū vxore sua hospitat⁹ in ciuitate Gabaa.sup quem nocte irruētes viri ciuitatꝛ volebāt ab uti eo:q necitate cōpulsus tradidit vxo/ rē suā:q cū rota nocte abusi essent mor/ tua est. Quā cū duxissꝫ i domū suā sup asinū suū i duodecim ptes cōcidit.ꝛ mi/ sit in oēs terminos israh.qd cū vidissent singuli clamaueritnū q̄ talis res facta est in israh. Cōgregati itaq in maspha ad dōm q̄draginta milia pugnatoꝛ q/ bus leuita prulit negociū. q dixerūt. n recedem⁹ in tabernacla: sz ꝓ Gabaa si llos Beniamin in cōe faciem⁹. Qd nō laruit hoies ō Gabaa. Jdeo miserunt nuncios ad oēm tribū Beniamin. Et cōgregati sūt.xxv.milia.ad qs miserūt filij israh nūcios dicētes. Tradite nobis hoies q hoc flagitium ppetrauerūt vt morianturꝫ. Qui noluerūt. Filij vo israh surgētes venerūt in domū dei:h est i si/ lo. Cōsulerūtq dūm dī. Quis erit ōn/ ceps certaminis ꝓ filios Beniamin: Quib⁹ rndit dūs. Judas sit dux vester Qui castrametati sūt iuxta Gabaa:et vbē oppugnare ceperūr. Egressi aūr ō Gabaa:occiderūt de filijs israh.xxij.mi/ lia virox. Rursus filij israh in numero ꝛ fortitudine cōsideñ.in eodē loco aciem direxerūt:pus tn flentes ꝓsulerūr dūm dī. Debem⁹ vltra pcedeꝛ ꝓ filios Ben iamin: Quib⁹ dns rndit. Ascendite ad eos ꝛ inite certamē.ꝛ tunc Gabaonite occiderūt de israh.xviij. milia virorum. Quāobrem oēs filij israh venerūr in do mū dñi ꝛ flebant/ac ieiunabāt vsq ad vesperā. Consulerūt igit dūm dī. Exi/ re vltra debem⁹ ad pugnā ꝓ Beniami an q̄escere: Quib⁹ ait dns: ascendite. Eras em trādā eos in manus vestras: ꝛ ita factū est. Sz reuera mirabile. val de est/q ipe dns de⁹ altissim⁹ elegerat ducē belli ꝛ ꝓcepat vt pugnarēt filij israh ꝓ filios Beniamin.ꝛ tn pstrati sūt ꝛ vi cti bina vice. Cui⁹ causam ponit Lyra dī.q lz filij israh hꝫent iustū bellū.tn ne/ gligēres erāt de punitione idolatrie in domo Michee:ꝛ i domo filioꝛ Dan. Qd fuit añ illud factū:ꝛ fuit notorium ac grauiꝫ pcō isto. Jdeo dns pmisit il los bis debellari.qd tūc facier dns de⁹ oportēs istis nris capitaneis q̄ qsliber malefactoꝛes pacifice sustinēr i suo ex/ ercitu.ꝓter q mala legim⁹ bella deuꝰ cta:ꝛ inde qd sperāt nisi ꝓculū. Nam Josue.vij.hī.q.ꝓter occultuꝫ furtum Achoꝛ mīti de exercitu corruerūt ꝓtra Hay.ꝛ.iij. Reg.xxj. Achab corruit q occidit Naboth:ꝛ vineā illi⁹ iniuste oc cupauit. Sīr ꝓter luxuriā fuit delera fere tota tribꝰ Beniamin: vt ꝓdictū ē. Judith.xiij. Insup ꝓter gulam Holo fernis exercit⁹ Nabuchodonosoꝛ fuit dispsus. Et.ij. Reg.xvij. Absalon ꝓ

appetitū dñandi: z inhonozatōem pris
interijt. Et Exo. xiij. Pharao ꝓter op
pssionē paupez sūmerius est. O domie
chre rex efne glie. O fili ꝑginis Ma//
rie. O vindex ois malitie: vide quō nri
bellatores, p magā gte sunt raptores: ali
ena iniuste vsurpātes: ebriosi: luxurio//
si: supbi: paupez oppssores: seinuicē odi
entes. Quid q̄so inde spemus nisi vin//
dictā. p̄o eo q̄ dixisti Luc. xviij. Judex
q̄daz erat q̄ nec deū timebat: nec hoiez
reuerebat. z vidua q̄da perebat a. D. Vin
dica me de aduersario: nec volebat per
multū tps. Post hec aūt dixit intra se.
Et si deū nō timeo: nec hoiez reuereor.
tñ qz molesta est mihi vidua: vidicabo
illā. Audite quid iudex iniq̄tatꝭ dicit.
Deus aūt nō faciet vindictā electoꝝ su
oꝝ clamantiū ad se die ac nocte? Dico
vobis qz cito faciet vindictā illoꝝ. Un
ꝓter ipoꝝ negligentiā Rume. xxv. Do
minus iussit ꝓncipes suspendi versa fa
cie ad solē. Tertio q̄q̄s Capitaneo ne//
cesse est: vt habeat arte bellicā cum de//
bita expientia. vt vicz ꝑus discat per vi
sum quō acies ordinet: qz in hoc potissi
me ꝓsistit salus belli. Jdeo Vegetius
de re militari. pauci inq̄t bñ ordinati z
ꝓstantes sunt dispositi ad victoriā. mul
titudo ꝙo inordinata/nō est nisi victima
para ad cedē. Debet insup ipe dux bel//
li ꝓsiderare suos milites: si libent z de
nuole apperūt pugre. Alioq̄n differē//
dus est in aliū die ꝓfectus sm Vegef.
de re mi. li. j. Ipa aūt die q̄ certaturi sūt
milites: q̄d sentiāt diligēt exploza. Naz
fiducia vel formido ex vultu/ ꝙbis/ in//
cessu/z motib cernit: z nouerz re differ
re/si exercitati bellatores metuūt dimi
care. Jdeo campiductor sp hilarē z ala
crem vultū ostentet suis: z q̄ maius me
tuit piculū/eo iocūdius ante suos faci//
at solaciū: ne ex illis tristitia suoꝝ corda
timida efficiat. Quarto ꝓter ea Capi
taneo neēe est: vt faciat exhortatōem su
is militib rempe ꝓfectus cū bona cōfi
dentia de auxilio diuino. Debet q̄ppe
pl? ꝓfidere in dei auxilio/ q̄s in suis mi
litib. qz ōt ps. Bonū est. i. melius ꝓfi//
dere in dño/q̄m sperare in ꝓncipib. Bonuz
est ducē belli adiuuat ipe ds. ipi q̄nge//
li z hoies ꝓ q̄bz defendēdis bellū cōmit
titur. debz iccirco z ipe nūciare magnī
nomē dei. De q̄ ps. Prorega eā eum: q̄m
cognouit nomē meū. z Prouerb. xviij.
Turris fortitudis nomē dei: ad ipz cur
rit iustus z exaltabit. Debz insup iustā
cām belli recitare: z q̄ breuis pūg: sz ef
na victorie glia: z q̄ nō expauescāt si ad//
liq̄ pcipui/ pserti ipe dux cozruerint.
qz vt dr. ij. Re. xj. Vari? est euētus bel//
li: mō hūc mō illū ꝓsumit gladi?. z q̄ pu
gnēr ꝓ iustitia ꝓ lege dei. ꝓ aiab suis. p
vita z vxoꝝib. ꝓ filijs. ꝓ hereditatib
ꝓ bonore zc. Sic exhortaba? ille famo//
sus iudeoꝝ Capitane? Judas Mach//
abeus. j. Mach. iij. q̄ ait viris q̄ secuꝫ
erant. Ne timueritis mltitudinē eoꝝ: z
impetū eoꝝ ne formideris. Memētote
qualit salui facti sūt pres nri. Et nūc cla
memus in celū z miserebit nri ds: z cō
teret exercitū istum ante faciē nram ho
die: z sīc oēs gētes hodie. qz est ds q̄
redimat z liberet isr?. Et eiusdē ca. iij.
Ut aūt filij isr? viderūt exercitū venie
tem sibi obuiā dixerūt Jude. Quō po
terim? pauci pugre cōtra multitudines
tam fortē. Et ait Judas. Facile est con
cludi mltos in manu paucoꝝ: et non est
differētia in ꝓspectu dei celi liberare in
mltis z in paucis: q̄m nō est in mltudi
ne exercit? victoria belli: sed de celo for
titudo est. Jpi veniūt ad nos in mltitu
dine ꝓtumaci z supbia: vt dispgāt nos/
z vxores nros: z filios nros: z vt spoliēt
nos. Nos ꝙo pugnabim?. p aiab nris:
z legib nris. Et ipe dns ꝓteret eos añ
faciē nram. Vos aūt ne timueritz eos.
O deuotio ardēs. O deo scris vorū fer
uens. O mētis eleuatio deo vnies q̄tra
debet esse tani hois ad mortē peranz:
z mortis piculū respicietis: Reuera in
tali loco qui nō facit deuotionē aut vo//
tum: aut non habet ꝓpositū bonū: nescio
qñ/vel vbi poterit hre: etiā in mortz ar
ticulo: q̄ tunc infirmitate q̄uatus mīn?
ad talia est dispositus. Unde legitur in
Chronica Hungaroꝝ. q̄ cū miles Cha
nad fidelis nō potuisset stare cōtra wa
tha infidelez: ozoni se dedit in loco vbi
modo est villa Ozoslanus: z votum vo
uit: vt si victor existerer/ monasterium

ibidem cōstrucret. Et cum obdormiuis/ set in ore one: ecce qdam leo latus illi⁹ vn/ guib⁹ pungēs: ait. Surge: qr victor efficieris. Qui surgēs z tuba canēs quoca/ uit diligius suū exercitū. Narrās somnium quō sctūs Georgius sibi in silitu/ dine leonis victoriā promisisset. Tandez irrues sup hostē/ vicit z occidit infidelē watha: ac linguā illi⁹ abscissam reposu/ it in pera. Qui fm qd fouerat de spoliꝫ abbatiā ibidē edificauit. Constit legit de Clodoueo pmo rege Francoꝝ baptizato/ qd equū suū melioꝛē deuouit monasterio sctī Martini: q obtēta de inimi/ cis victoria redies misit pro eq̄ sus redimēdo centū solidos argēti: qs monachi pupendēdere/ eo q equus maioris videretur valoris: nihilomin⁹ tamē equū homini regio assignarūt. q equū ascēdens vrgens calcaribꝰ/ se nō mouebat. Admirātes omes retulerūt regi. q rursus misit centū: dices. Vere bon⁹ est Martinus in auxilio: sed cau⁹ in negotio. Et ita voto z oꝛōe cū bono ꝓposito vite fu/ rure de cēlo dabif victoria. Ideo null⁹ capitane⁹ supbiat: sed deo deputet vi/ ctoriā: cui cura est ō oīb⁹ / etiā minimis rebꝰ zc. Scōm documētū de bello coꝛ pozalī erit declarādū: qd vicz facere debeat z hre miles/ seu ꝓpugnatoꝛ. Nam militia est vna ars mechanica. ideo in sua arte qliber debet esse exercitatus z idoneus. Fier autē idoneus miles/ si habeat hec quatruoꝛ.

Primo habeat animū sine crimine.
Secūdo habeat coꝛ sine fozmidine.
Tertio obedientiā fuer sine transgres/ sione.
Quarto habeat fiduciā in diuina subuentione.

Primo dixi q miles / seu ꝓpugnatoꝛ debet habere animū sine crimie: qa quādo se recognoscit in mortali crimine sut malo ꝓposito: tūc min⁹ audet aggredi hostē / timēs rpalem et eternā mortē simul: z sic duplicē habet pugnā: interioꝛē vicz z exterioꝛez. ex qbus min⁹ erit ad vnā aptus: qr pluribꝰ interius nō sufficit ad singula sensus. Si vero fuerit sine mortali crimine: z bellū iustū: si nō habebit maioꝛē cōsolationē q̄ innocentia: sciens q siue vincat/ siue vincaf/ honoꝛem z salutē obtinebit. ideo ō: Eccl. vltiō. Vl sqz ad mortem certa pro iustitia O q̄ gl̄iosum est videre militē iustū et pium in bello pstratū pro iustitia radi/ antib⁹ armis iacere: telo z lancea transfixū: sanguine rubefactū. O bone chre miles innocēs: mater tua chartissima nō ō raz delitiose educauerat te: vt tibi vel lucres carnib⁹ ruis saturarenf. O q̄ lamentū. O q̄tum fletum z lugubrem diem faciet fama tue mortis pr̄i/ mr̄i/ z pinguī: sed gaudiū i celo scīs z angelis.

Scōo qz miles debet hre coꝛ sine foꝛmidine. Vnde Salust. in Catilin. Sp inqt in bello bis maximū est piculū q timent: audacia pro muro habet. Hinc Vegef. lib. j. de re milī. hoc air est in q̄ totius reipublice salus cōsistit. vt tyranes nō tm coꝛpib⁹: sed z etiā animis prestantissimi eligant: z qdem cauendū est ne dubitantē foꝛmidantēq̄ exercitū ad pugnā publicā aliqñ producas. Verūtamen dicit phs q vera foꝛtitudo est qa qs mediocriter timet z audet: inclinat⁹ tn ad insultū ꝓter vtilitatē boni cōmunis. vbi em bonū cōe sperat/ norabilis etiā mors est quipendēda. Vnd laudat Augu. Mucīū Scevolā li. iij. de ciuitate dei. Cum em Tarquius vltim⁹ rex Roman oꝛ esset expulsus ab vrbe: seq̄ cōtulisset ad Porsennā regem petēs ab eo auxiliū: ille magē exercitu obsedisset: ipe Mutius petita licentia a Senatu exijt in castra Porsenne: z quenit vsq̄ ad sedē regiā: vbi scribā regi assidentez occidit. Coprehēsus/ fassus est se esse ciuem Romanū: z causa occidēdi regē venisse: z se pro eqlt habere occidere / z occidi. Cuiꝰ rex iuberet eū ignib⁹ toꝛreri vt ab eo plus negoꝛij extoꝛqret. Murius spōte extēdens manū in ignē/ simobi liter renuit donec rex hoꝛroꝛe pcussus/ iuberet ab igne remoueri dices. Abi/ magis in respm/ q̄ in me hostilia ausus liberū hinc te dimittā. Tūc Muri⁹ dixit. Ō a me minis extoꝛqre nō potuisti/ nunc a me spōte accipe. Scito inqt/ q trecenti cōiurati sum⁹ pncipes iuuentutis Romane. vt te hoc modo inuadere mus: z sors pma mea fuit. Leteri etiaz suo rge sic actentabūt. quo audito rex

De quinto precepto

firmata pace ab obsidione recessit. Debet igit miles sicut furiosus hostē inuadere/vbi spectat victoria. Sed viceres vrīū miles sit laudabilis q naturali audacia pugnat: aut q pter pdam/seu vtilitatē ppriam. aut q pter honorē ꝛc. Sūcendū ex sententia phi. iij. Eth. q ille miles est melior q non naturali psumptione: q est bestijs ꝛ boibus cōmune: sed q cōmuni vtilitate: ꝛ ppria psiderato honore pugnat. quia iste vbi est vere timendum timet: vbi est inuadendū inuadit. Et hec est vera fortitudo. Est g̃ fatuitas dn potius fugbia intellegabilis vnius exercitū inuadere. Ille po q pter pdam seu cōmodū ppriū pugnat/ est vtilissim⁹. Cui⁹ rō est. q: triplex est bonū: scz vtile: delectabile: ꝛ honestū. Prima duo sūt coia boib⁹ ꝛ bestijs: tertiū solū boibus ꝛ angelis. Tertio miles debz seruare obedientiā sine transgressione: nihil in bello ram necessariū est q̃ obedientiā fuare/ locū suuz firmiter stare. vbi em̄ nō est obedientia/ibi nō est ordo. vbi nō est ordo/ibi erit cōfusio. ideo ōt pbs. iij. Eth. q actus fortitudis pncipalior est sustinere. i. imobilit sistere in piculis/ q̃ aggredi. Quāstricte oli Romani fuauerūt obedientiā bellicā. narrat Augu. lib. v. de ciui. dei. q⁹ Valli⁹ Torquatus cōsul missus ꝓra Tusculanos pcepto edixit: ne q̃s extra ordinē pugnaret. Qui cū ozarun⁹ gra esset in prelio filiꝰ eius in castris remanēs a Tusculanoz duce fuit iniurijs ꝓuocat⁹ ad ira. Tuipe inḋt ꝓgredere mecū: vt hoc euētu cernat q̃tū latin⁹ eqs pster Romano: q pris imperij oblitus ad belluz ingredit: ꝛ hostē interfecit: spoliq̃s detractis ad prem accessit di. Ut me pat oms tuo sanguie natū referāt. Hec spolia ex hoste cesa porto. Mō vt pr agnouit: ꝓcilio ꝓuocato eū morti tradidit d. Mñ nec iperiū ꝓsulare: neq̃ maiestatē paternā. virtus aduersus edictum extra ordinē pugnāti q̃tū in re fuit disciplinaz militarē: q vsq̃ ad hanc diem steterit res Romana soluisti. Deq̃ ad hāc necitatem induxisti: vt mei meoq̃ obliuiscē dum sit. Quarto miles dz hre fiditā in diuina ptectōe/seu subuētiōe. vt dicat illō ps. Dns mihi adiutor: nō timeb qd fa. mi. hō. Et rex. Dns fortit. mea ꝛ refu. meū. O q̃ brūs: q̃ deo char⁹ ille miles: cui⁹ auxiliuz est abs re dne rex et ne glie: q: sanguie suo defensat iustitia: ꝛ vere qdāmō affinat chro dño. Cū q̃ sanguine ꝛ morte triūphat hic. ꝛ cō gaudet i futuro. Ad qō gaudiū nos ꝛc.

Sermo. XXIIII

Non occides

Exo. xx. In hoc sūcte pcepto ds altissim⁹ nedū phibuit homicidiū corpale qō inferꝰ p separationez aie a corpe. verū etiā spuale qō fit p sepatorū dine gre ab aia. Et tale fit spi

Primo odiēdo. (rituali: q̃nq̃ mōis

Secundo detrahendo.

Tertio persuadendo.

Quarto scandalizando.

Quinto transgrediendo.

A Primo nāq̃ spuale homicidiū fit odiēdo aliquē. Ille em̄ q aliū odit: frez suū occidit i mēte sua: p eo q̃ veller ipm nō esse/aut non bñ eē: qđ est ꝓra primi charitatē. Jo. j. Jo. iij. Qui odit frem suū homicida est. Scdo homicidiū spuale cōmittit detrahēdo. q: q alīs detrahit: occidit ipm in illi⁹ ꝓscia coīa q̃ detrahit: ri q̃ pus viuebat p bonā opinem. Un in epla Clementz hr̄ q̃ s. Petr⁹ dicebat oēs detractores eē homicidas. Hā detractores occidūt lingua acuta. ōt ps. Lingua eoz gladi⁹ acut⁹. Tertio homicidiū spuale ꝓmittit psuasiōe. Mñcūq̃ em̄ qs psuadet alicui pcm̄ mortale per malū exēplū q̃tū in se est/ ipm occidit. Hinc Aug. sup Jo. Noli inḋt te putare non esse homicidā/qñ fratri malū p/suades. Si frarri tuo malū psuades occidis. Quarto homicidiū spirituale cōmittit scandalizando. Qui em̄ alīs dat occasionē ruendi in peccatū mortale per malū exēplū: ipm occidit in ania. Teste Gregorio. Tot ait mortib⁹ dignī sunt: quot ad posteros exempla prauitatis trāsmittunt. Quinto homicidiū spirituale cōmittit trāsgrediendo q̃cunq̃ dei pceptū: qđ p mortale infringit. qa venialia pcta sunt pter pce

pta dei. Sz mortalia oia sūt ꝫ ꝓcepta ipa. ꝯ q̄ peccat mortaľ/ifringit oipotē tis dei ꝓcepta:z suā prīn⁹ occidit aiaz. Jac. j. Cōcupiscētia cū ꝯceperit/parit pctm. Pctm aūt cū ꝯsūmatū fuerit ge nerat morē. i. occidit aiam dignioꝛem bois prē a q̄ fit denoiatio. ꝓterea tale homicidiū merito phibet de⁹ di. Non occides. Vlñ in pñi fmōe. de pcto mor tali: qđ est homicidiū spuale duo decla rem⁹ (dei gra) salutz documēta. scz

Primū pcti mortaľ denoiationē.

Scōm pcti ipi⁹ mortaľ ꝓpetatōez.

B Primū documērū ō mortali pctō dixi declarādū ipi⁹ denoiationē. Cur vicz z vñ ipm denoiet mortale: ꝓ eo ꝙ mors est ꝓuatio vite. Vita ꝥo ē tripler vicz: vita nature/gre/z glie. qđ cōrñ/ det tripler mors. i. nature/culpe/z ge/ henne. sz tñ nō videť a q̄ ꝑdictaꝝ vitaꝝ pctm dicať mortale. Nō qppe dr pctm a morte nature mortale: qz sic nullum aliud diceret mortale nisi ad qđ ex de/ bito ꝯseqūt mors. Et illō tm ē originale ex q̄ solū ꝙ ipm introducta ē mors natu/ re. Juxta illud Ro. v. Per vnū hoiem pctm intrauit: z ꝙ pctm mors. Sz nec vi deť ꝙ pctm dicať mortale a morte cul/ pe: qz mors ē ꝓuatio vite. Sz hō mor/ taliť peccās viuit: mouet z sentit. Sīḡ ꝥo vite sūt sensus z motus. Demū nec videť ꝙ pctm dicať mortale a morte ge henne: qz q̄dā peccāt mortaľ q̄ postea pniam agunt. z sic non moriunť. postea morte gehēne. ꝯ nō videť vñ dicať pec/ catū mortale. Ad qđ bñ rñdz Alexā. ō ales. ij. pte sū. ꝙ pctm dr mortale respe ctu duplicz mortz. i. respectu mortz cul/ pe: z respectu mortz gehēne. Sicut em mors nature/q̄ est separatio anīe a corpe: venit ex pctō Adā. i. ex pctō originali: q̄ est dei iusta punitio. qz sic aīma Ade fuit a deo sepata. ita iuste aīe oīm qui originaliť fuerūt i Adā sepabunť a coz poze. ꝓ eo ꝙ ꝑdixerat dñs Gen. ij. In q̄ cūq; hora comederis mor. morieris. i. ad mortē disponeris. Et sic pctm in nob dr mortale a morte nature ꝓ accīs. qz per nostz actuale pctm vita breuiaťz mors approꝑnqt. Vlñ fallit illud vulgare ꝓ/ uerbiū. Fac male plus vivis. Vel dicit Job. xxij. Impij sublati sūt añ tps suū z ps. Viri sanguinū z dol. nō dimi. di. suos. Silr puer. x. Anni ipioꝝ breuia/ bunť. vt ꝓz i diluuio peuntribꝰ z in ma lefactoribꝰ q̄ suspēdunť/deca piranť/sū mergunť ꝛc. Scōo sic q̄z mortale dr pctm ꝓprie a morte culpe. qz sicut mors corpis fit ex repatiōe aīme a corpe. ita mors aīe ex separatiōe gre ab aīa. vita ei aīe est gra seu diuīa dilectio. ꝓut dicit Deut. xxx. Eligе vitā vt z tu viuas: et semē tuū. z diligas dñm deū tuum. Et Aug. li. xiij. de ciui. dei. Mors alt aīe fit cū ea deserit de⁹. sic mors corpis: cū idē deserit aīa. Tūc ꝥo deserit aiaz cū pctō mortali ꝙsentit hō. Sap. j. Per/ uerse cogitatiōes sepant a deo. Et eius dē. xvj. Hō ꝓ malitiā suā occidit aiam suā. Et oīs mortaľ peccās: ly viuat fm corpus/tñ est mortu⁹ fm aiaz. z q̄tidie ꝓperat ad iferni penas. De q̄b pōt dici illō Apoc. iij. Nomē habes ꝙ vivas z mortu⁹ es. Ō mors mala. Ō mors la chrymosa. Ō mors oīb odiosa. quō te pct ozes stulti pulpendūt. qz nec plāgūt nec aduertūt: q̄nqti⁹ de tli morte gau dent/z ridēdo ꝓperāt/nec cogitāt ꝙ in breui hec mala mors etna cōmutabit.

Tertio q̄ꝝ pctm mortale dicit ꝓpi/ issime a morte gehenne q̄ fit ꝙ eternam separationē anīme z corpis a vera vita christo Jesu filio dei vivi. Qui ait Jo an. xiiij. Ego sum vīa/veritaꝝ/z vita. Et ideo ab hac vita separari aīe ē mors mortis. ꝥmors pessima. qz eterna. ō qua ps. Mors peccatoꝝ pessī. Mala qppe est mors nature: qz amara. peior culpe. quia pene meritoria. pessima ꝥo mors gehenne: quia a vita eterna z vera eter naliter separtiua. Jdeo ipa est mors si/ ne morte. finis sine fine. defect⁹ sine de fectu. Et reuera hec mors gehēne tam pessima est ꝙ si totus ħ mund⁹ cum bo/ minib⁹ iumētis z plantz lachrymis san guineis fleret vnius hominis talem mortem z sic ꝑditionē: nō possent suffi/ cienter deflere. Ō igiť mi domine Je su christe. Ō fili dei patris eterne: non frustra sudabas sanguine añ tuā piam mortē: nō frustra clamabas i cruce: nō ociose passus es rales ac rantas penas:

De quinto precepto

qz viobas iferni penas etnas penas/ac vnandoz etnā mortē: quā mīti nec curāt ḡn pot⁹ ꝓciū aiaz suaz puipedūr: z ſō gibūr ꝛc. ℰ Scōm deniqz saluz documētū erit ꝓtractādū de ipius pcti mortal⁹ ꝓpetratiōe. Naz sicut p venenū mortifez hō inficit⁹ z occidit. Sic p pec catū mortale aia morik. iuxta illō Jac. j. Pctm cū cōsummarū fuerit gnāt mortem. p hoc designās ꝙ nō qlibet pctm occidit aiam: sed ꝑsensus in mortale. vñ Exo. xx. ōr. Ego sum ōs fortis zelotes: visitās iniqtates patrū in filios: in tertiā z qrtā generatoz. Pria qdē generatio in anīa est naturalis cogitatio pcti. Scōa est cū mala imaginatiōe: tñ sine ꝙsensu q̄ nō visitrank a deo. i. nō puniūr etnal⁹. Tertia ꝙo generatio est in anīa ſm Bonaueñ. in. ij. di. xxiij. in expositione lre qñ ex diuturnitate delectatiōis crescit libido: adeo vt hō velit oino i vitioz delectatiōe ꝑsistere z mortari. Tūc ꝙo inducit ꝙsensuz interꝑtatiuū: qñ hō aduertēs pīcīm delectatiōis retēre/ne/gligit eam rep̄mere: z sic discrimī se exponit. Illa em delectatio subintrat sic serpens venena diffundit: ꝙ q̄ rōnalis spūs irerit mortē culpe. Quarta aūt generatio est in aīa toral⁹ ꝙsensus in pctm mortale. Hic ōr Hiero. z allegat mgr̄ in. ij. dist. xxiij. Mō ꝑmus pulsus cogitatiōis a deo eternal⁹ non punik: qō de Genesi asserendū est. Eham em peccauit irridēs nuditatē ꝑēs: z sniaz nō ipe sed fili⁹ eius accepit. Maledict⁹ Chanaā suus erit fratrū suoz: q em iustitia est vt pat peccauerit: z filius ei⁹ punit⁹ sit. Cū dicat Ezech. xviij. Fili⁹ nō portabit iniqtatē ꝑēs. sed in mysterio illō dictū est: vt sez ꝑma pcti cogitatio non causat mortē aie sine ꝙsensu interꝑtatiuo a torali. ℞ Sed di. qs ꝓprie sit inffectoz aie: Quidā dicūt ꝙ ille altissim⁹ deus: qdam dicūt ꝙ malign⁹ dya/bol⁹: qdā ꝙo ꝙ hūana ꝓcupiscētia: qdaz aūt ꝙ ꝓpria bois volūtas. Et hi diuersi mode ideo intelligūt aie rōnalis interfectoz: q̄ qdruplex est causa pcti: sez.

Prima est causa ꝑmissiua.

Scōa est causa ꝑsuasiua.

Tertia est causa inclinatiua.

Quarta est causa completiua.

Pria inquā pcti causa est ꝑmissiua. Et talis est ipe ōs: q nisi ꝑmitteret/ nulluz malū fieri posset. Et ideo qdam deū di cunt cām esse pcti qō ꝓbare intrēdūt auctoritatibꝫ/rōnibꝫ/z siltudinibꝫ. Pria inquā auctibꝫ ſm ꝙ ꝺ. Aug. in Enchy. Si ōs nollet mala fieri: nō essent nec fierent. Idem ibidē. Non fit aliq̄d nisi oīpotēs fieri velit: vel sinēdo vt fiat: vel ipe faciēdo. Nam z indubia scptura dic Exo. ix. Dūs indurauit cor Pharaonis. Sitt Esa. Sed errare nos fecisti a vīs nostris. Et Rom. j. Tradidit (apl⁹ ait) illos deus in reprobū sensum: vt faciāt que nō ꝑueniūt. Dicit tñ deus cor indurare vt errare facere: vel in reprobū sensum tradere: nō malitiaz imittendo: sed demeritz illoz gram dignē subtrahēdo. Scdo q̄ꝫ ꝙ deus sit causa pcti qdaz ꝙtendūt ꝓbare rōnibꝫ. quaz ꝓma talis est. Qui iquiūt aliquē adiuuat ad occasionē alicuius mali sciēter: ille est ꝓticeps pcti illi⁹. Sz ōs oēs hoies adiuuat ad oēs actiones: q̄ si ōs non adiuuaret: nec malū cogitare/ nec manū ad malū leuare possent hoies. ℊ. Ad qō dicendū. ꝙ licet ois actio in ℊtruz actio sit a deo: nō tamē in ℊtrū deformata/que deformak ab ipa mala voluntate. Scōa rō ad idē est talis. dicit em ꝑbs libro. j. de causis. Illud qō est causa cause: est etiā causa causati. Sed ōus est causa liberi arbitrij. Liberū ꝙo arbitriū est causa pcti. ergo de⁹ est causa pcti. Dicendū ad hoc ꝙ talis effect⁹ nō reducik in ꝓmā causam. Sicut si seruus facit aliq̄d ꝙtra mandatū dñi sui/ non reducik hoc in dñm suū. Sic est de deo. q licet creauerit liberū arbitriū: tū phiber ne faciat malū. Tertio insup ꝙ ōus sit causa pcti: qdam conank ꝑbare siltudinibꝫ q̄rū est talis. Sic q̄ pcti git gladiū vt occidat aliū: reus et cā est homicidij. Sic ōs dat libertatē peccandi q̄ occidit aia. ℊ ꝛc. Ad qō dōm ꝙ hec siltudo nō est toralis. q⁹ ōus libertatē dat: vt libere qcqd vult faciat: ñ vt peccet: z suā aiam occidat. Ergo ōs nō est cā pcti. sic faber q̄ facit gladiū: sed ille q occidit gladio. Scōa siltudo est talis

Sic ꝙ posset phibere malū ne fiat/ z nō phiber/ est princeps illi⁹ ꝓpetrare mali/ tie. Sic deus posset phibere oīe malū ne fieret. Et nō facit. ḡ ds videt causa talis pcti. Dom ad hoc ꝙ ds phibuit malū ne fiat: nō tñ cogit ad bonū: qz sic bene creauit ds volūtatē in libertate: sic stare sinit. Sic leonē nō facit volare: sic nec libertatē cogere. Ergo ds gl'iosus cū sit sūme bonus/ imo bonitas ipa nunqꝫ pōt esse cā pcti effectiua: sed solū pmissiua. Et hoc ꝓter mal⁹ bonū. Ds pbemus tripliciter.

Primo auctoritatibus.
Secūdo rationibus.
Tertio exemplis.

Primo nimiz ꝙ ds altissim⁹ nō sit int/fector aiaz: nec cā pcti effectiua: sed tm pmissiua: pbemus auctrib. Nam Eccl xv. dicit. Deus ab initio creauit hoiem rectū: reliqt eū in manu ꝓsilij. Et infra. Ante hoiem mors z vita: bonū z malū qd placuerit/ dabit ei. Et ibidē. Nemi mādauit ds impie agere. z nemi dedit spaciū peccādi. Sil'r Eccs. vij. 32. Solum hoc inueni ꝙ ds fec hoiem rectū: et ipe se infinitz miscuit qstionib⁹. Ubi in sinuat ꝙ ex pte dei ꝙ fec nos/ habemus rectitudinē: iz nosmetipos depuauim⁹ p turpitudinē pcti. Et hoc est ꝙ dr Augusti. li. lxxvij. qstionū. q. xij. Auor: mali ds nō est: q oim q sit auctor: q inq̄tum st: tm bona st. Scdo insup ꝙ ds nō est cā pcti effectiua: pbem⁹ firmis rōnib⁹. Nam sm s. Bonauen. in. ij. dist. xxvij. q. j. z Scot. eadē dist. necnō s. Tho. ibidem. q. ij. Prima rō sumit ex pte creationis: z est talis. Illō qd ds fac diligit. i. approbat. Gen. j. Vidit ds cūcta q fecerat: z erāt valde bona. Sed deus pcti nō fecit: nec approbauit. Iuxta illud Sap. j. Deus pcti nō fecit: sed impij manib⁹ z pedib⁹ accersierūt. ḡ ds nō est causa effectiua pcti. Scda q̄q rō sumit ex pte vltionis. z est talis. Dei nō est illi⁹ rei actor cui⁹ est vltor: sed ds est vltor pcti. iuxta illō Heb. x. Mihi vindictā et ego retribuā. ḡ deus nō est causa pcti. Tertia rō sumit ex pte pfectionis. z est talis. Id qd est pfectissimū: et in quo null⁹ potest esse defect⁹ alicui⁹ mali nō pōt esse cā alicui⁹ pcti. sed ds est oim pfectionū ozigo. ḡ. zc. Quarta rō. ꝙ ds nō pōt esse causa effectiua pecc̄ati/ sumit ex pte iustificatiōis. z est talis. Quicūqꝫ facit iniustitiā iniust⁹ est: z offendit deū: ac elongat a deo. Sz ds nō pōt cē iniust⁹: nec se offēdere/ nec a se recedere. ḡ. zc. Quinta de hoc rō sumit ex pte laudatiōis. z est talis. Quicūqꝫ de a deo laudat z bñdicit deū. sm illō Daniel. iij. Bñdicite oia opa dñi dño. sz in iustitia z pcti nō laudāt deū. Teste Augusti. in smo. de vno marty. Oia inqt qcunqꝫ fecit de⁹ laudāt deū. Audiſt in bñdictiōib⁹ z in oīi solēnitate qñ legūtur: qm oia laudāt deū: celestia/ terrestria āgeli/ homes/ lumiaria celi/ arbores/ terre/ flumia/ maria: dcd deus creauit: si ue in celo/ sine in terra laudat deū. Nūquid aliquādo ibi audistis: quia laudat deum luxuria: nūquid aliqn ibi audistis auaritia: Nunqd aliqn ibi audistis: qa laudat dū ebriositas: Nunqd aliqn ibi audist⁹ q⁹ laudat deū heresis: Oia ista qre nō laudāt deū: q⁹ nō st creata a do. z arbor fuauit ꝙ crecra est: hō dcleuit ꝙ erect⁹ est. Si fuasser in se bonū quod in illo creauit ds. i. imaginē suam sp laudaret deū. nō solū lignа: sz z vita. ḡ. zc.

Tertio demū ꝙ ds nō est cā effectiua pcti: pbem⁹ exemplis. Dicti sūdē scti se mozti exposuerūt: vt pcm̄ destrue/rent tanqꝫ opus nō a deo factū. pserim ipe dei filij⁹. Ideo venit in hūc mundū vt pcm̄ destruerer. j. Jo. iij. In h apparuit dei filius vt dissoluat opa diaboli. Cui sic pcm̄ displicuit: vt pcm̄ nō fecit nec inuētus est dol⁹ in ore ei⁹. qn pot? sic pdicans ꝓra ipm amara mozte sua: ac sanguinis sui effusione voluit curare vulnus pcti. Un Hiero. air. Cōspui voluit: vt velamē culpe z ignozātie a cozdibus nr̄is auferret. In capite pcuti: vt caput nostr̄. i. aiaz sanirari restitueret. Ex qbus oib⁹ claret ꝙ ds altissim⁹ nō est causa pcti effectiua: nec animaz occisor. Et Scda itaqꝫ pcti causa dicit pmissiua. z talis est diabolus: q die nō/ctuqꝫ sine fatiga: sine somno: sine cibo z poru circūit qrens quē deuozet z occidat. Hoc em est eius officiū: a creatione ho-

mínis sp ad hoc laborauit: nec vsq; ad finē mūdi cessabit. Hinc Bern. Hō cessat antiquus hostis decepcíois sue laqueos p̄rendere. Et infra. Quim inq̄t discutit p̄suetudies: vēlat curas: scrutat affectū. Et ibi q̄rit causas nocēdi vbi quē viderit studiosius occupari. Et hoc est qđ dic̄ Petrus apls. j. can. ca. vlt. Aduersari⁹ vr diabolus tanq̄ leo rugiens circuit q̄rens quē deuoret. Et Apocal. xij. Ve terre z mari: qz descēdit diabolus ad vos habēs ira magnā. i. appetitū p̄cupiscēdi gen⁹ humanū. Dic tn scrus Tho. j. ij. q. lxxx. ar. j. Quō volūtas hominis a duobꝰ pōt moueri. s. ab interiori z exteriori. Ab interiori nō pōt moueri nisi a deo: q̄ vt dictū est / nō potest esse causa peccī: vel a scipa/ que est causa effectiua peccī. Ab exteriori ꝓ mouet tanq̄ ab obiecto. Sic dicim⁹ q̄ appetibile ap̄hensum/ mouet appetitū: qđ fit tripl̄r. Uno modo ip̄m obiectū mouet. sic cibus excitat homis desideriū ad comedēdū. res pulchra ad videndū. res noua ad audiendū. Scdo modo volūtatē mouet: q̄ offert ip̄m obiectū. Sicut dicere solem⁹ q̄ ille apponit ligna in ignē ligna cremare: cū tamē solus ignis cremet. Tertio modo mouet volūtatē qui psuader obiectū hre rōnē boni. Et istis duobꝰ mōis diabolus psuader pctm. s. diuersa obiecta repsentādo phantasie. z demū inclinādo ad illoꝝ appetitū: vt sic aīam interficiat. De q̄ Bern. in meditatiōibꝰ sic ait. Diabolū quē velut in corporeū videre nō possum, z ideo mihi nus cauco: qz mēte vaga sic eū circūsta/ re hesito. Terēdit arcū suū: z in eo parauit sagittas suas / vt sagittet. Sagitte diaboli sunt ira: gula: inuidia: luxuria. ꝛc. q̄bus aīa vulnerat sicut corp⁹ p ferrū sauciat. heu mihi: ve mihi. qz vndiq; bella. vndiq; rela. vndiq; tēptamēta. vndiq; pricula. Idem ibidē. Laqos inquit in auro z argēto: z in p̄sonaꝝ pulchritudine: z in oibꝰ illis qbꝰ aburimur/ nec solū pauit laqueū: sed z viscū. Uiscus est amor possessiōis: affect⁹ cognatiōis: cupiditas honoris: et voluptas carnis.

Tertia causa pctī qua aīa occidit/ dicitur inclinatiua. Et est appetit⁹ pser/ tim sensitiuus. De quo pulchre loquit sic Bern. in suis meditati. Caro ait de subuersione mea fedus iniit cū diabolo. vtpote de pctō nata: in pctō nutrita: nimis corrupta ab ip̄o origine: sed multo ampli⁹ vitiata prava p̄suetudine. hic est q̄ iugit malū machinat: imo non est vnū momentū q̄ decipe nolit: ip̄a suam inhabitat regionē. Anima aut̄ exul/ quaz pulsare non cessat: hec est que baculo nro nos cedit: z manꝰ nostras cingulo nos ligat: grauis lucta: z graue periculū aduersus domesticū hostē pugnare. Qđ si oculis viderem⁹ ad q̄ram malitiā nos mouet: mirū esset toti mundo q̄ vix saluaret vnus hō. ✠ Quarta insup causa pctī qua vere occidit aīa: dicit effectiua: que e ip̄a bois mala voluntas. Quia dic̄ August. q̄ oīe pctm̄ adeo peccatū: in̄ctum voluntariū. Et Bern. Quare inquit peccas: quia nescis quid facis: absit. q̄a cogeris vt facias: absit. sed quia placet vt sic facias. z hec est totalis causa peccati. Et hō est qđ dicit magist̄ in. ij. dist. xxiij. Causa z ozigo p̄mi peccati res bona extitit. quia ante primū peccatū nō erat aliqđ malū vnde oziret. Cum em̄ oziginē habuit aut a bono/ aut a malo habuit: sed malū ante nō erat: ex bono ergo oztum est. Prius em̄ in angelo oztū est pctm̄ postea in homine. Et quid erat in angelo/ nisi bona natura dei? Idcirco dicit Anselmus. Qđ nil propie punit/ nisi sola rationalis volūtas: que nō solū punitur in se: sed ertaz in oibus porentijs sibi subiectis. Unde ipsa nullam rationabilē excusationē habebit coram deo iusto: licet clamet ad deum de penis alios accusando: dicens. O deus magne: tu me perdidisti: quia sub tali constellatiōe creasti/ q̄ pctm̄ hoc vitare nō potui. Et illi dicunt angeli: mēmini⁹. qz non coactus: sed libere peccasti. Alia voluntas clamās dicet. O deus altissime tu me pdidisti. quia diuitias / honores: et possessiones multas mihi dedisti: q̄ inclinauerunt me ad peccandum: et eas rare nō potui. Et respōdent illi. Memini⁹. quia diues fuit Abraam: et multi sancti reges: ideo non pierunt. sed tu

de illis ingrat⁹ fuisti ⁊ libere cum illis peccasti. Aliq̄ volūtas dicet. O de⁹ du re tu me pdidisti: q; mihi pauptatē de/disti. Et illi dicūt mēti⁹. q; dñs noster rex gl'ie ⁊ pia sua mater cū oib⁹ ap'lis ī pauptate vixerūt: sed tu impatiēs libe re peccasti. Aliq̄ volūtas dicet. O ma ledicte man⁹ mee vos occidist⁹ hoiez: ⁊ ego puniot⁹ p vestro facto. Silr aliqua dicet. O maledictū os tu piurasti. ⁊ ec/ce tē. O maledictū os tu cogitasti ma lū ⁊ ecce ego pen⁹. ⁊ illa ⁊ oia alia mem bra reclamādo dicēt. O maledicta vo luntas. nōne in tua volūtate posīti fui/mus: ⁊ quō voluisti nobis imperasti. et nos tibi obediuim⁹ facted⁹ malū ℈ dcū gl'iosuz: ⁊ ipsi⁹ mandatū. ℈ recum iuste eternaliter cruciamur. Tu aūt maledi cta sis in eternū: q; tu rale malū fecisti q; tc cū oib⁹ nobis occidisti. qō nec de⁹ nec angel⁹: nec diabol⁹: nec homo face re potuisset. tanrā libertatē habuisti si voluisses. ſz q; sponte te occidisti ⁊ nos tecū. Quid iam ꝑderūt diuīie bona/res/vindicta/iniurie tē. Ecce pro illis q̄nta ro:mēta: q̄nti luct⁹: q̄t lach:ryme: q̄t dolo:es: imo q̄t mo:tes eterne. A q̄ bus nos eripiat christus fili⁹ dei viui qui est benedictus tē.

Sermo. xxv.

De mecha

Beris. Exo. xx. Charissimi in h sexto ꝓcepto diuino altissi/mus phibuit iniuriā in re ꝑciosa in fe/rendā primo: pura in vxore. q; adulte/riū est alteri⁹ thori violatio. quod post homicidiū imediate phibuit: eo q; ho/micidio primū est adulteriū. Jn q̄ ꝑce pto phibet⁹ ois inordinat⁹ cōcubitus. ⁊ etiā ois illicit⁹ mēbro⁹ genitaliū vsus: siue sit naturalit siue ℈ naturā. Veri/to siquidē dñs de⁹ hoc phibuit potissi/me ꝓter tria. scz

Primo ꝓter fedit⁹tē.

Scdo ꝓter ꝑiculōsitatē.

Tertio ꝓter seruitutē.

Primo nanq; dñs phibuit adulteriū. ⁊ etiā fornicatiōnē ꝓter fedit⁹tē: quia maculat ⁊ fedat hominē nō solū aiam̄ sed etiā ipm corp⁹. Jō sup illd. ſ. Cor. vj. O me pctīm quodcūq; fecerit homo extra corpus est. dic Glo. Cetera pctā tm aiaz maculāt. Fornicatio vo nō tm aiam: ſz etiā ipm corp⁹ cōaminat. Et nō solū corp⁹ fedat: ſz ⁊ famā denigrat. Jdeo ot Eccl. xlvij. Jnclinasti femora tua m'lieribus ⁊ posteā maculā dedisti i gl'ia tua. Et eiusdē. xxij. Jn maledicti one relict⁹ memoriā ei⁹: ⁊ dedec⁹ illius nō delebit. Scdo q̄z dñs oīpotēs p/hibuit adulteriū ꝓter ꝑiculositatē: qa aiam adulteriū ram fortiter ligat ī ma lo q; nō ꝑmittit cogitare gl'iam celestē. nec penā ifernalē: nec bonoz. nec famā nec damnū: nec ꝑiculū corporale. Hinc Prouer. xxij. Fouea ꝓfunda meretrix: cui irat⁹ est dñs incidet ī eā. Et. ſ. Cor. v. Talis hō nō capit ea q̄ sūt dei. Sic Dan. xiij. de senibus dī. Declinauerunt oculos suos vt nō viderēt celum: nec re cordarent iudiciorum iustor⁹. Cui⁹ rōnez assignat sctūs Tho. ij. ij. q. cliij. dicens. Quartuo: sūt rōnis actus. Primꝰ vicz simplex intelligētia: q̄ apēhēdit aliquē finē vt bonū: ⁊ hūc impedit mechia tra hendo deorsū: sic Daniel dicebat seni. Species inꝺ decepit te. ⁊ concupiscētia subuertit cor tuū. Et hoc vocat cecitas mētis. Scdꝰ rōnis actus est ℈siliū de his q̄ sūt agendis ꝓter finē. Et hūc im/pedit concupiscētia luxuriosa q̄ vocat mē tis ꝑcipitatio. Tertiꝰ actus rōnis dī iudiciū de agēdis. ⁊ hūc impedit luxu/ria q̄ vocat inconsideratio. Quartꝰ rō/nis actꝰ est ꝓceptū de agēdis q̄ etiā im pedit ꝑ luxuriā ne exequat. Jdeo dicit Greg. Luxuria mentē quā sepe ceperit nil aliud cogitare ꝑmittit. Siue in do/mo/siue ī campo/siue ī eccl'ia cogitat q̄ mō desiderīū suū ꝑficiat. Tertio dñs merito phibuit adulteriū ꝓter fuiru/tē. Hā durissime subijcit: q; aiam rē no bilissimā facit seruire corpori. ⁊ torum boiem ipsi mulieri. Vñ Tullius. Ego nullū liberū dico cui mulier/impar: le/ges ipohit: vocat/veniendū est. abijcit/ abeundū est. hunc q̄ nō mō seruū: ſz ne quissimū seruū iudico. Optime igitur dñs de⁹ phibuit adulteriū ⁊ oēm luxu/riam dicēs. Nō mechaberis. Vñ in ꝑti

De sexto precepto

sermõe de adulterio gratia dei tria declarem⁹ saluris documẽta. scz

Primo adulterij detestationẽ.

Scõo adulterij declarationẽ.

Tertio adulterij punitionẽ.

Primo inquã in ꝟ sermõe declaremus adulterij detestationẽ ꝙ̃ vile sit pctm̃ z horridũ: ꝺ multa ostendũt: sed potissime ex ꝺnõ est abominãdũ. scz

Prio ex nature instigatiõe.

Scõo ex figure declaratiõe.

Tertio ex scriptura informatiõe.

Quarto ex fidei violatiõe.

Quinto ex diuinali vltiõe.

Prio ex nature istigatiõe. Natura sic̃ docuit adulteriũ fugiẽdũ duplici via vicz in rebꝰ mineralibꝰ: z i bꝛutꝫ aialibꝰ. Prio nãq; in rebus mineralibꝰ. Vnde dicit Albert⁹ mag. ij. mineraliũ. Q⁹ magnes vt dicũt ꝺdaz capiti mulieris dormiẽtis suppositꝰ statim eam dormientẽ ad amplexus mariti mouet si ẽ casta. Si ꝙ̃ est adultera pre nimio phantasmatũ terrore facẽ ꝺ lecto cadere. In ꝙ̃ natura innuit adulteriũ ꝙ̃ horridum sit. Scõo ꝟ idẽ ostendit natura in bꝛutꝫ aialibꝰ. Dicit em̃ Aristo. ix. ꝺ aialibꝰ. Q⁹ ciconia mas: viuente femina: coitꝰ causa cũ alijs se nõ associat. Et qñ in femina adulteriũ odore ꝓsenserit: statim rostro eã necat. Silr dic̃ Plin⁹ ꝙ Lena pre feruore libidinis pardo se ꝟiungit: z nisi i flumine lora fuerit: mas leo ipam punit: ĩõ ipsa fugit z non redibit ad leonẽ nisi bñ lora. Scõo etiã adulterij detestationẽ ostendim⁹ ex figure declaratiõe. Nã ꝙ adulteriũ debeat vitari. ꝺns de⁹ ostẽdit Gen. ij. qñ Adam z Euam simul ꝟiunxit: z sic tm̃ vnã vni associauit. Et dixit. ꝓter ꝟ relinq̃t hõ patrẽ z matrem: z adherebit vxori sue. Et erũt duo in carne vna. id est in ꝓlem genita. Itẽ Gen. v. hĩ⁹ ꝙ de⁹ i diluuio ꝙt viros tot feminas reseruauit i signũ ꝙ tm̃ vna vni copulet ꝓ ꝟiugiũ. Et licz in veteri lege legim⁹. Q⁹, scri etiã viri habuerunt plures vxores, sine pctõ: tm̃ vnã habuerũt ꝓncipalẽ vxorẽ sic Abraam: Jacob: Dauid ẽc. tm̃ hoc est factuz ex diuina dispensatiõe: vt cultus dei ꝓ eoꝝ semẽ augmentaret/ eo ꝙ tot⁹ mũd⁹ ad idolatriã declinaret. Extra ꝺ diuoꝛ. c. Gaudem⁹. Et etiã ob spũale significationẽ. Significabat em̃ ꝙ in noua lege ꝙlibet fidelis bona opa debet multiplicare. xxxij. q. iij. c. Recurrat. Et ca. sequẽti. Qñ nunq̃ fuit licitum mulieri hꝫe plures viros ꝙ̃ vnũ solũ eo viuẽte.

Tertio adulteriũ est detestãdũ ex scripture informatione. Nã ois lex z scꝑtura detestat ipm̃. Primo lex nature que dicrat Tob. iij. Quod tibi nõ vis fieri: vide ne vnq̃ tu alteri facias. Sz ꝺs est ille ꝙ velit vxorẽ suã: aut maritũ suum adulterari: certe null⁹ honest⁹: nisi pessim⁹ lenocinatoꝛ. Licet ꝺs oia bõa sua pticipar alicui: nõ tñ coniugẽ. Jõ etiaz apud oẽs idolatras abominãdũ ꝙ fuit adulteriũ naturaliꝝ intantũ vt magꝭ horrerẽt ꝙ̃ hoicidiũ. In cui⁹ signũ Abraam descendẽs i egyptũ cũ Sara vxore sua pulchra: rogauit eã ne indicaret ꝙ eiꝰ vxor esset. Ratio ꝺm Lyrã. qz cogitauit ꝙ porꝰ ipm̃ occideret vt Saram hꝫe possent ꝙ̃ adulteriũ facerẽt. Scõo lex z scꝑtura moysaice legꝭ detestat. ex. firmit̃ phibuit Exo. xx. ꝺ. Nõ mechaberis. imo etiã aim interdixit ꝺ. Ybidẽ. Nõ ꝛcupisces vxorẽ ꝓximi tui. Hic Elemẽs papa ait. Quid i oibꝰ peccatz adulterio grauꝭ? scõm em̃ in penis tenet locũ. z in phibitõibꝰ homicidio assimilat adulteriũ. Et Prouerb. vj. Qui adulter est ignominiã cõgregabit sibi: z opprobꝛiũ illi⁹ non delebit. Tertio insup detestat lex z scꝑtura gratie: imo ipe legislatoꝛ chꝛis Mat. xix. cũ pharisei tentãtes qrerẽt. Si licet homini dimittere vxorẽ suaz ꝙcũq; ex causa. Qui ait: Nõ legistis. q fecit hoicem ab initio masculũ z feminã fecit eos z dixit. ꝓpter hoc dimittet hõ patrẽ z matrẽ: z adherebit vxori sue: z erũt duo in carne vna. Quod ꝙ deus ꝟiunxit hõ non separet. Dicũt illi. Quid ꝙ Moyses mãdauit dari libellum repudij z dimittere? Ait illis. Quoniã Moyses ad duritiã cordis vestri pmisit vobis dimittere vxores. ab initio aũt nõ fuit sic. Dico autẽ vobis: qz ꝙcũq; dimiserit vxorẽ suã nisi ob fornicatiõez. z aliã duxerit: mechat. Ergo quacũq; ex causa separaretur ab

vxore illa viuente. aliam ducere nō ꝑt. si quis eam legitimā. Pro nulla igit causa est accedēdū ad thorū alterī. non amore. plis: nō causa timorꝭ: nō q; vxor est infirma: aut turpis: aut ceca: aut leprosa. sed fides est cū castitate fuanda.

Quarto est detestandū adulteriuz ex fidei violatiōe. Nā in adulterio violat fides data cōiugi. z adulter ꝑter hoc erit piurus z infidelis. Et insup peccat triꝑpliciter. Prio cōtra chm: q; p adulteriū violat significationē sacramēti matrimonij quātū in se est. Quia matrimoniū figurat vnionē chi cū ecclia catholica. z in hoc id est in significatiōe oia sacramēta excellit. De q̄ aplus. Sacramētū hoc magnum est: ego aūt dico in chto z ecclia. Scdo adulter peccat in coniugē: fidē promissaz illi violādo. Tertio adulter peccat i prolē. q; sic pereant oēs sūt irregulares: nec ad sacros ordines ꝓmouent. De talibꝰ dr Eccli. xxiij. Nō tradūt filij eiꝰ radices: z rami eiꝰ nō dabūt fructū derelinquūt in maledictionē memoriā illiꝰ. z dedecꝰ illius nō delebit. Sz oi ceres. vtrū vir z mulier eqliter peccent adulterādo: Rādet sctūs Tho. in. iiij. di. xxxv. Q; in aliq̄ equaliter: i aliq̄ vo nō. Nā in fidei fractōe equalit peccāt. ꝑter predominationē aut rōnis plus peccat vir q̄ mulier. quia magis viget in eo ratio: z est caput mulieris. In cuius signū puella q̄n nondū est marita ra discoopto capite incedit. Sz postq̄ nupserit: tūc inuoluit caput: q̄si iam nō haberet ipa caput: sed virum qui est caput illius. Sed in introductiōe prolis plus peccat mulier q̄ vir. Cuiꝰ ratio ē. q; oia alimēta restituere tenet viro quibus illū filium nutriuit. Insup heres i bonis viri sui fieri nō potest: q; non est filiꝰ maritī. ergo magnum periculū est mulieribꝰ rales filios: imo latrones nutrire de bonis maritī. Nec talis mulier est in statu salutis quōcūq; cōfiteat nisi quātū potest satisfaciat. Aut reuelando viro si periculum illius maximū nō timet: aut si habet de quibꝰ recompenset viro. Quinto adulteriū est detestandū ex diuinali vltiōe. Vñ in vita scti Gangolfi legit. Gangolfus ex nobili genere Burgundie oriundꝰ fuit. Qui quadā vice in campania ad fontē venies: z de aqua bibens: venit dns loci vbi fons emanauit: z ei fontē venale exhibuit. Sanctꝰ vero memoꝰ illiꝰ verbi dñi. Si dixeritis monti huic tolle re tc. emit fontē. c. solidis. Cū āt hec vxori domū veniens narraret. z ab ea deriſus: baculū q̄ manu tenebat solo infixit: q̄ retracto stati fons erupit. Et vbi ꝓius fuerat esse cessauit. Vxor aūt eiꝰ a quodā nefario polluit. de quare dum a viro argueret: z ipa instāter negaret Immittre in q̄t manū in fontez. vt deus q̄ cuncta videt ꝓtarē ostendat. Illa cōstanter imisit: z statim carnes vsq; ad ossa defluebāt. Tunc ille: motꝰ q̄dem digna es: sed ei q̄ cuncta iudicat reseruo te. Clericꝰ vero mulieri adherēs: q̄dam nocte ceruicem Gangolfi abscidere volens: ipsum in cora vulnerauit. Qui sumpta cōmunīone ad dñm migrauit. q̄ miraculis multis claruit. Clericꝰ vero vt Judas mortuꝰ crepuit medi. Vxor aūt Gangolfi cū audiuit q̄ maritus eius egros sanaret. Rādit. Sic facit Gangolfus ꝓtures sicut anus me. z statim a ꝓce illa turpis sonus erupit. Talisq; deinceps subiacuit oppꝛobrio: vt oi vita sua eodez die. s. feria sexta q̄ ꝓba. ꝓtulit tot turpes sonos a parte illa emisit. Et ō Dauid hz. ij. Regū. xj. Qui cū dambularet i solario vidit mulierē sc lauantē. erat aūt mlier pulchra valde: q̄siuit q̄ que esset. Nunciatūq; ei q̄ esset Bersabee vxor Urie. Missis tracꝭ nunciis: tulit eam z dormiuit cū ea que ꝓcepit: z nūciauit Dauid di. Locepi. Misitq; autē Dauid ad Joab di. Mitte ad me Uriam: z venit Urias ad Dauid. Quesiuitq; Dauid quō administrarēt bellū. Et dixit ad Uriū. Vade in domū tuam: z secuꝰ est cum cibo regius. Dormiuitq; Urias añ portam domus regie: z nō iuit ad domum suam: qō nunciatū est Dauid. Qui ait ad Uriam. Quare nō descēdisti ad domū tuam. At ille. Arca dei z ysrl habitant in papilionibꝰ: z ego ingrediar in domū meam: comedā z bibam z dormiam cū vxore mea: p salutē tuam: z p sa-

De sexto precepto

lurem anīe rue nō facīā hanc rem. Cui Dauid. Vade etiam hic hodie: z cras dimittā te. Qui sīr int̄ suos regis dor miuit. Vade Dauid scripsit epl̄as ad Joab p manū Urie sic. ponite Uriam ex aduerso belli: vbi fortissimū est pre lium: z derelinq̄te eum vt percussus ire rear. Et ita factū est. Audiuit aūt vxor Urie q̄ mortu⁹ est Urias: planxit eū. Transacto aūt luctu: misit Dauid z in troduxit eam in domū suā: z facta ē ei⁹ vxor: peperitq; ei filiū: z displicuit coram dño qđ fecerat Dauid. Misit ḡ domi nus Nathan ad Dauid dicens. Rūde mihi iudiciū. Duo viri erāt in ciuitate vna: vnus diues: z alter paup. Diues habebat oues et boues plūmas valde. paup nō habebat p̄ter vnā ouem quam nutriuit: de pane illi⁹ comedēs z de ca lice bibens: z in sinu illi⁹ dormiēs. erat q̄ illi sīc filia. Cū aūt peregrin⁹ q̄dam venisset ad diuitē: parcens sumere de ouib⁹ z bobus suis vt conuiuiū exhibe ret pegrino. Sed tulit ouem viri pau peris z illā p̄parauit. Irat⁹ aūt Da uid aduers⁹ hoiez nimis. Dixit ad Na than. Viuit dñs: q: filī⁹ mortis est q̄ h̄ fecē. Cui Nathan. Tu es vir ille q̄ feci sti rem hāc. hec dr dñs deus isr̄l. Ego vnxi te in regē sup isr̄l. z erui te de ma nu Saul. Quare p̄tēpsisti me z fecisti malū: Uriā p̄cussisti gladio. Quam ob rem nō recedet gladi⁹ de domo tua vs q̄ in sempiternū. Et ecce ego suscitabo sup te malū d̄ domo tua. Et dixit Da uid ad Nathan. Peccaui dño. Dixitq; Nathan ad Dauid. Dñs q̄q; trāstulit pctm̄ tuū: nō morieriz. Uerūtn̄ qm̄ pla sphemare fecisti inimicos nomē dñi p̄ h̄ filī⁹ q̄ nat⁹ est tibi morte morieř tē. Ubi p diuitē intelligit Dauid rex. per paupere Urias: p ouē vxor illi⁹. p pere grinū q̄ venit ad diuitē intelligit mala p̄cupiscētia q̄ dr̄ pegrina. q: nō sp adest hoi: sed extranea a rectitudine nature. Cui nathan ouē. q: cū adulrio satisfe cit p̄cupiscētie. Sz dñs iust⁹ nō p̄misit ipunitū adulteriū z homicidiū. q: occi dit filiū paruulū p adulrio. Insup vxo res suas p̄misit pollui. insup p homici dio filī⁹ ei⁹ Amon occidit. at Absalon p̄ra ipm insurgēs eū de ciuitate bieru salē expulit q̄rens inficere eum. Ecce quō detestat dñs de⁹ adulteriū ex q̄ se quunt̄ mlta mala. puta homicidiū odi um tē. O adulter z adultera dei viui inimici. O adulteri angelis odiosi. O adulteri horib⁹ exosi. Cur cū detrimēto salutz. cur cū dāno honorz. cur cū piclo vīi corpis. cur cum dānificatiōe rerum vīaz. p̄perarz abominādū petī adulte riū. p q̄ magna pars ciuitatz vob detra hit: vos irrideт: vos abominabīt. Et cū in faciē obiciunt vob: irascimini: odiz displicētes audiz illō qđ: pctm̄ qđ cū rantz piculis. pcurarz. Cur p modica de lectatiōe vendiz etnā celi hereditatē. Cur p momētanea prurigine cōmuta tis etnā iferni morte. Quā excusatiōne habebitis q̄ vxorē aut maritū habetis: Ergo maledicti a dño z horib⁹. F

Scōm documētū de adulrio decla randū dr̄i act⁹ mrīmonial⁹ distinctōez Adulteriū em̄ ē illicit⁹ pcubit⁹ q̄ cōiu gal⁹ thor⁹ violat. z sp est pctm̄ mortale. Ersī vtraq; psona ostituta ē in mrīmo nio grauius peccarū est q̄ vna tm̄ esset aggrauatur em̄ si fiat per violentiam. Similiter aggrauat si vna persona est in sacris ordinib⁹. Poterit sm̄ sctm̄ Hie ronymū adulterium cōmitti etiam in matrimonio. q: dicit. Adulter est ois ardentior amator in suam. Unde ad clariorem intelligentiam huius scien cie sm̄ Alexan. z sanctum Thomam q̄ in matrimonio est in genere triplex concubitus. scz

Primus licitus.

Scōs fragilis.

Tertius imperuosus.

Primus concubit⁹ in matrimonio est licitus: imo meritor⁹: q̄n fit solum cau sa prolis, peq̄ande z religiose educan de: ad amplianda culrum diuinū. Qui actus si fuerit circūstantionat⁹ est act⁹ virtutis que dicit religio. Secūdo ertia est meritor⁹ actus matrimōialis quā do fit solum causa reddendi debitū al teri coniugū. q: tunc est actus iustitie: q̄ vnicuiq; reddit qđ suum est. Ideo dic apostol⁹. 1. Cor. vij. Uxori vir debitū reddat sīr vxor viro. Unō dr Scot. in

ūij. dist. xxxij. q. qliber ꝓiugū tenet ex p̄ cepto alteri perenti reddere debitū cōiugale. excepto nouē casibꝫ. Primꝰ casus qñ petēs pdidit ius petēdi. puta qa fornicat⁹ est qđ alti publice ꝓstat. qz dr extra. de reg. iur. Nō fuanti fidē /fides frangēda est eidē. Et talis q̄ ad cohabitationē nō p̄t dimittere ꝓiugē fornicariā sed tenet ad thorum reddēdi debitū. Scōs casus qñ nō dum accꝫsiuit ius petendi. puta qz petit ante bñdictionē. Et fm wilhel. peccat mortaliter q̄ ante bñdictōez cognoscit vxorē Tertꝰ casus qñ talis actꝰ vergit in nocumentū notabile sanitatis sue. qz homo magis tenet ad ꝓfuarōez sui q̄ ad reddēdum debitū. Quartꝰ casus qñ nō tenet reddere debitū: qñ verisimiliter timeret de extinctiōe ferus. Quintꝰ. si petat in loco sacro: z alius bri p̄t. qz fm Jo. Andree: Hostien. z Archi. de ꝓsc. di. j. Ecclesijs. post talē actū indigeret ille locꝰ recōciliatiōe. Qñ vo alius locꝰ q̄ facer bri nō posset: tūc scōs alteri tenet reddere debitū. Sextꝰ casus qñ ꝓiuges nō tenent reddere debitū fm Aug. de ciui. dei cōtra Diogenē qñ petit in publico. Septimꝰ est qñ ꝓiuges pari ꝓsensu vouerūt ꝓtinentia in domo. Cui⁹ ratione affligit magis in. iij. dist. xxxij. Octauus in q̄t vter q̄ resiliit iuri suo. Octauus casus qñ debitū reddere nō tenet q̄s ex Petrū de palude in. iij. vbi alteri ꝓiugi alter non p̄t p̄uideri de securitate vite/ nisi dimittat alium. Nonus casus est qñ vna ꝑsona est infidel: nec est spes de illi⁹ conuersione. tūc tali nō tenet alter Ex pdictis ꝑz q̄ alt ꝓiugū tenet reddere petēti etiā lepr̄oso: nō tn tenet illi cohabitare. Sitr menstruata tenet reddere qñ vir scit z instat. Cōsitr in tpe quācunq; sacro: si p̄ plana ꝓha nō p̄t declinare. Cui⁹ ratio est. qz in ꝓcreatione monij fit venditio vbi vnus ꝓiugū corpus suū vēdit alteri z ecōuerso. ꝓterea dicit apl's. j. Cor. vij. Vxor vi debitū reddat: z vxor viro. quia mulier non habet p̄tem corpis sui: sed vir. Similr vir non habet p̄tem corpis sui: sed mulier. Unde sicut ex diuino p̄cepto tenet homo inuito dño non auferre alienū. Ita tenet ex p̄cepto reddere alienū repetenti dño. Ergo quādo vn⁹ ꝓiugū petit alterius coꝛp⁹ ad actū matrimoniale/ tenet reddere: nisi vt pdictū est legitima habeat excusatōem. Quanta mala ex huiusmodi denegatione ꝓueniūt: o quot fornicationes: q̄t sodomie: o q̄t odia: quot ꝓberate q̄t rixe: quia nescit⁹ se sic obligaros fore. Tertio actꝰ matrimonialis est meritor⁹ qñ fit soluz ab vno ꝓiugū ꝓpter virare fornicatōem in altero: qua alis in eo facilr cauere nō posset. Et sic i remedium ꝓuisū est. Idco dicit apl's. j. Cor. vij. Vnusquisq; suaz bnbeat vxorē ꝓpter cōcupiscentia. vt vir videat vxorem: vl ecōuerso de altero tenari de fornicatione: z timet de ꝑiculo: si accedit/ nō ꝓpter plem: sed tm ꝓpt remediū fornicatiōis meret. Sic etiā meret mlier si solum illa intentione se ornat moderate/ ne marit⁹ ex p̄cepto vxoris fornicet/ aut adulcret. Vnde ap'lus. j. Cor. vij. air. Mulier q̄ nupta est/ cogitat q̄ sunt mūdi: quō placeat viro. Extra istos tres casus est p̄tm actus ꝓiugal: aliqñ petenti solū: aliqñ reddēti z poscenti: interdū veniale: interdū mortale. Scdo dicit q̄ scōs actus mrimonialis est fragilis. z est veniale p̄tm: q fit mr̄ipl'r. Ꝑio. qñ fit cōcubitꝰ solū causa delectatiōis expediēde in ꝓiuge: ira tñ q̄ si non esset eius cōiunx/ nullaret⁹ talē actū cū alia vellet cōmittere. talis actꝰ dicit venialis: p̄o eo q̄ nō excedit limites mrimonij. Item q̄ cognoscit vxorē causa sanitatis/ peccat saltē venialr. sic q̄ p̄ba prisimū q̄rerer sanitatē. Consilr cognoscens vxorē causa fornicatōis virāde in se: peccat saltē venialr. Item qui cognoscit vxorem extra post partū. Et qui in festo petit debitū sine cōtempru temp̄is: et ecclīastice institutiōis. Et qui petit debitū in loco sacro: quādo alius habeat nō potest: p̄sertim si exigit cū gemitu qz sine vsu mrimonij esse nō p̄t. Jn his cōmuniter tenent doctores q̄ actus cōiugalis potest esse sine peccato mortali

Tertio denicq; actus matrimonialis est illicitus/ siue imperuosus: qui est

De sexto precepto

pecatū mortale. Et fit ꝓmo qñ ꝗrit delectationē in actu mrimoniali extra limites mrimonij: puta quia esset illus actū facere etiā cū illa q̄ nō eēt ei⁹ vxor. Et iste vicit adulter qz ardētior amator z ꝑceptū dei esset patus trāsgredi ex ardore ocupiscētie. Q̄ ꝛ tales sūt ꝓiugati, o q̄t damnant ꝓpter actū mrimonialem? certe taliū nō est numer⁹. Scdo actus ipetuosus fit qñ ꝺs accedit ad cōiugē causa sarlādē libidis solū. vt qñ ꝓp uocat se ꝓ mererricea⁹ blādītias: vt ꝓp ꝓter hoc vtiꝝ valde calidis/ vl ad h̄ incētiuis: aut ꝓ aliū modū a se q̄si exigit ꝓp sarieratē delectatiōis. Et sic magꝝ vult frui carne q̄ ipo deo. Tertio ipetuosus actꝰ fit qñ cōmittit ꝓtra naturā. puta ꝑtermittēdo vas debitū/ aut aliq̄ modū puertēdo. de q̄bꝫ verecūdor loq̄. z q̄ teris. Quarto fit actus ipetuosus/ qñ ꝺs accedit ad impḡnatā vicinā parturi: vbi timor est de abortiu. Quito ipetuosus actꝰ fit/ qñ ꝺs accedit ad menstruatam/ saltē naturalr mēstruū habētē. Et videt dicere Scot. q̄ petēs scienꝫ peccat mortalr. Cui⁹ rōne assigt di. Nō est inq̄t veriſile: q̄ lex noua min⁹ intēdat castitatē/ q̄ vetus. Sꝫ Leuit. xx. dr. Qui coierit cū muliere in fluxu mēstruo: z revelauerit turpitudinē ei⁹: ipaq̄ appuerit fonte sanguis sui interficient. Hoc aūt fm ipm Scot. nō infligit nisi ꝓ mortali

Sexto cōmittit actꝰ ipetuosus in matrimonio/ qñ alt petit debitū post votū cōtinētie a se parti ꝓsensu emissum. Hi actꝰ z ꝓiles in mrimonio sūt petā mortalia. Q̄ dñe ds omipotēs q̄t picula sūt in mrimonio de q̄bꝫ insipientes se nesciunt ꝑcauere: ꝛ existimāt q̄ ex q̄ sic in sacramto mrimonij oia nefāda eis liceāt: nō intelligētes q̄ sic ꝓpter gladios necare se possūt: silr ꝓpter vino inebriari: ira ꝓpria cōiuge aniam occidere. Jō ꝓsulit ps (oibus ꝑsertim cōiugatis) di. Nolite fieri sic equꝰ z mul⁹: q̄bꝫ nō est intellectus. q̄si dicat. Vos hoies habetis intellectū: ideo cōtra deū z ꝓpriam salutē nolite viuere. Tertiū documentū dedarem? de adulterio ipius punitōnem. Nam fm tres leges triplex diuersa pena infligitur adulteris: scz

Primo fm legem Doysi.

Secūdo fm legem imperatoris.

Tertio fm legem saluatoris.

Primo fm legē Doysi occidebāt. Leuitī. xx. Si mechat⁹ q̄s fuerit cū vxore alterius: z adulteriū ꝑpetrauerit cū cōiuge primi sui/ morie⁹ z mechus z adultera. Ubi Rume. v. habet q̄mira/ bilit inuestigabāt dubitatū adulteriū. Vir inquit cui⁹ vxor cōtēne ns maritū/ dormierit cū altero viro: ꝛ hoc maritꝰ deꝑhēdere nō q̄erit: adducet eā ad sacerdotē z offerat oblatōez ꝓ illa decimā ꝑtem sati farine ordeacee: non fundet oleū sup eam: nec ꝑponet thus: q̄ sacrificiū zelotypie est: z oblatio inuestigās adulteriū. Offeret igit sacerdos eā/ sumetq̄ aquā scām in vase ficteli: z paulū de pauimēto tabernacli mittet in eā. Cūq̄ steterit mulier coā dño discoopiet caput ei⁹: z ponet sup manꝰ illi⁹ sacrificiū zelotypie. Jp̄e vero tenebit aquas amarissimas in q̄bꝫ maledicta ꝛ execrabilis: adiurabit q̄ eā dicēs. Si nō dormiuit vir alien⁹ tecū: nō nocebit aq̄ iste. Si aūt pollura es his maledictionib⁹ subiaceb. Det re dus in maledictionem/ exemplūq̄ cūctor⁹ in ꝓlo ꝑtre/ scere faciat femur tuū. Et tumēs vter⁹ tuus dirūpat: ingrediant q̄ maledicte in ventrē tuū. Et respōdebit Amē amē. Et dabit illi bibere. Si pollura est/ per transiit eā aq̄ maledictionis. z inflato ventre femur: eritq̄ mulier in maledictionē z in exemplū omi ꝓplo. Si aut pollura nō fuerit/ erit innoxia. Scdo adulteriū fm legē imperatoris punit. q̄a adultera pdit dotē. L. de repudijs. l. inuenimus. Jnsup punit pena capitis. ff. de adulterijs. l. ex lege. q̄ sā mitigat lex chri. Tertia igit lex adulteriū punit lege chri. Nā aūt ipe Matth. xix. Qui cunq̄ dimiserit vxorē suā nisi ob fornicationē: z aliā duxerit/ mechat. Et hec est pena adulterij: q̄ alter coniugū pōt ab altero separi q̄tum ad thorū. Uerū tamē Pius rex piaz sententiā dedit de adulterio in ꝑsenti. sicut habet Joānis viij. Jesus sedens docebat pop̄los. Ad ducunt aūt scribe z pharisei mulierē in adulterio deꝑhensam. Et statuerūt eā

in medio z dixerũr. Dagr hec mulier modo in adulterio est deprehẽsa. In lege aũt Moyses hmõi mandauit nob lapidare. Jesus aũt inclinãs se deorsũ digito scribebat in terra. Et erigẽs se dixit illis. Qui sine pctõ est vĩm prim⁹ in illã lapidẽ mittat. z iterũ se inclinãs scribebat in terra. Audientes aũt hec vnus post vnũ exibant. Et Jesus dixit mulieri. Vbi sunt q̃ te accusabãt? Nemo te ꝺdemnauit? q̃ dixit. Nemo dñe. Dixit aũt Jesus. nec ego te ꝺdemnabo Vade z iam ampli⁹ noli peccare. Hec est pia saluatorꝭ sententia. veꝝtũ non est a nobis in ꝓsequẽtia trahẽda. q̃ ipe os erat: fecit qõ voluit. z ibi suã misericordiam peccatoribꝫ declarauit. Jõ cum acceperit rẽpus iustitie ꝺdemnabit adulteros z adulteras in eternã penã inferni. O pena inestimabil. O cruciat⁹ inexplebilis. O mors interminabil. O confusio detestabilis. De qbꝫ dic Gre. Do mentaneũ est qõ delectat: sed eternum qõ cruciat. A qbꝫ nos custodiat Christus filius dei viui Amen.

Sermo. xxvj.

Don mecha

beris. Exo. xx. c. Jn q̃ precepto (vt ꝑdictũ est in ꝑcedenti sermone) prohibet ois inordinat⁹ ꝓcubitꝰ. Jbidẽ etiã prohibet ois luxuria q̃ sm Jsidorũ. li. etymol. est solutio in voluptates. Voluptates aũt maxie veneree soluũt animũ hois. Jõ plerique luxuria supari dicũt se nullo mõ posse ꝓhibere: sz q̃ falsa sit eoꝝ excusatio ꝓbem⁹ tripl'r. scz

Primo auctoritatibꝫ.

Scõo rationibꝫ.

Tertio similitudinibꝫ.

℣ Primo dixi q̃ q̃ vult põt se cõtinere a luxuria: ꝓbem⁹ auctoritatibꝫ. Naz Genesi. iij. dixit dñs ad Cain. Subt⁹ tu eris appetit⁹ tuus: z tu dñaberis illius q̃si dicat. pones vincere passiones ire et ꝓcupiscẽtie si vis ꝓ libertatem arbitrij. Propterea Eccli. xv. dicit. Deus ab initio ꝓstituit hoiem: z reliq̃t illum i manu ꝓsilij sui: adiecit mandata z ꝓcepta sua. Si volueris mãdata ꝓseruare: ꝓservabunt te. Apposui tibi aquã z ignem ad qõ volueris porrige manũ tuã. Añ hoiem vita z mors. bonũ z malũ. quod placuerit ei dabit̃ illi. Silr de hoc ait Aplꝰs. j. ad Cor. x. Fidelis deꝰ qui nõ patit̃ retari vos supra id qõ potestis. Qui igit̃ dic q̃ nõ põt se a luxuria/aut fornicatione/aut adulterio ꝓtinere: falsus ꝺr. Et in sup crime suum in deũ retorquet q̃ pius deus tale ꝓceptũ dedit hominꝫ qõ implere non possent. Ꝺcirco tales maledicti sũt. Et Augu: Nemo inquis peccat in eo qõ vitare nõ põt. Sz dicẽdũ qui vult põt pctm̃ luxurie vitare. q̃ dicit. Ethi. O, sum⁹ dñi omniũ nostrarũ opationũ a ꝓncipio vsq̃ in finem. Et Seneca. O mitre ait excusatiões: nemo peccat inuit⁹. Scõo q̃ homo si vult põt eaſte viuere: ꝓbemus rõnibꝫ. Primo ratione vereundie. Nã tanta est vis verecundie in homine: q̃ ꝓ verecũdia nũq̃ fornicaret̃ quis in publico: si verecũdia poterit facere quare nõ volũtas. Sz certe homo si haberet bonam fidem intelligeret q̃ ipsum nefariũ actum facit coram oculis ꝺi: qui ineffabilis maiestas est. Ꝺ deo dic Boecius li. vi. de cõsola. Magna inq̃t vobis si dissimulare nõ vultis indicta est necessitas ꝓbitatis cũ ante oculos iudicis agitis cuncta cernentis. Scõo hoc idem ꝓbem⁹ ratõe timoris: q̃ si certitudinal'r sciret quis q̃ ꝓ vno cõcubitu vnus digitus absq̃ comutatione aliqua ampurare: nullus fornicaret. z tñ ꝓ vna luxuria: nisi tantũ vnus digitus: sed totũ corpus et tota anima eterna morte moreretur: nisi penituerit. Tertio q̃ qui vult potest se ꝑcauere a luxuria: ꝓbemus ratione ꝺnariois. q̃ si alicui ꝺaret vnũ castrũ ne luxuriaret̃ i vna nocte. certe se ꝓtineret. duo ꝓ alia sil'r ꝓtineret se. Sz ꝓ seruanda castitate: nõ pecunia: nõ castrũ: sed etna vita ꝺabit̃. Sz nõ est ꝓfecta fides in luxuriosis. Tertio q̃ hõ potest z debet se ꝑcauere a luxuria: ꝓbem⁹ ſ̃ militudinibꝫ. Nã si irrõnalia a nociuis se ꝑcauẽt cũ nõ sint dñi actuũ suorum. multo magis hõ potest z debet ꝑcauere q̃ liberã volũtatẽ est dñs suoꝝ actuũ. Pisces em̃ ꝑsentiẽs hamũ sub esca de-

De sexto precepto

clinat. auis silr. a laqueo auolat. ḡ pōr hō se ꝓcauere a luxuria si vult. z etiam debet ꝓcauere: qz dns ꝓcepit dicēs. Nō mechaberis. Ūn in ꝓsenti sermone de luxuria gratia dei tria declarem⁹ salu/ris documenta. scz

Prio luxurie magnū piculū.

Scdo luxurie pcessum z gradū.

Tertio luxurie bonū remediū.

¶ Primo nāq; declarem⁹ in hoc ser/mone luxurie magnū periculuz: qz fere rorum humanū genus occupauit. z in/ualuit q̄nplici piculo. scz

Prio nimia abominatiōe.

Scdo dira capriuatiōe.

Tertio dura despoliatiōe.

Quarto horrida deturpatiōe.

Quinto pbra infatuatiōe.

Prio dixi picto q luxuria ifecit hoies mlros abomiaroe nimia. Nā b pcm ab ominat ipe dns de⁹ z ēt angeli ei⁹. Jō Anſ. Nō tantū inqt feret putrid⁹ ca/nis coza hoib⁹ q̄ntū pcti spurcitia coza deo z angelis ei⁹. Ūn legit i vitaspatr de q̄da angelo q ducebat q̄da patrū. cūq; i via inuenissent cadauer putridū hois mortui. senex obstruxit nares. sed angel⁹ appropiquās ipm absq; abomi natiōe rumulauit. Cū at q̄da speciosū iu uenē obuiū habuissent: tūc angel⁹ ob structis naribꝫ voluit illi appropinqre. De q̄ senex dū miraret: rndit angelus. Scito q cadauer illō cui⁹ ē nūc ei ꝓspe ctu dei. nō ei⁹ feroz ē ñ sentio. Sz iste in uenis luxurioſ⁹ mlro pl⁹ feret i ꝓspcū dei z āgeloz q̄ illō cadauer qō vidisti i ꝓspcu hoiz. Luxuria em ñ solū ē abo/mināda vo z hois āgel. sz ēt diabol q̄/busdā. Dic nāq; Comestor: Fracisc⁹ i sua sūma q omōes q̄da sc tā nobil⁹ nāe q ō p vitio ppt ei⁹ vrilitatē nolūt hoies retare: sz ēt fornicarios fugere. Deinō ēt hoies rone vter es abominā luxuriā vsq; ad mortē. sic Joseph Ben. xxxix. Sulāna. Dan. xiij. z alq nonulli pelige tes mori q̄ luxuria coinq̄nari. Insup qō ē mirabili⁹ obomiab ēt nā arborū. Nā or Bartholome⁹ lib. de ꝓpte. re. q rbus arbor odoꝛifera nō patit se incidi nec suū gumi a luxuriosis tolli. Jdē di cūt arabes. Houissime luxuriā orestat q̄dāmō ēt ipe lapis Smaragd⁹. vt dic Bartholi. li. o ꝓpietatibꝫ. qz morū luxu rie cōpescit. z hoiez se gestantē castum reddit z luxuriā nō sustinet. Ūn Albertus magn⁹. xij. li. de mirabilibꝫ dicit q Smaragdus si vere bona est nō susti/net coitū: sed statim frangit. Nā rex in quit Bela qui est rex Hungarie nrīs temporibꝫ regnat. tempe coitus. hūc la pidem habuit in digito. q statim i tres partes est fractus. Hec Albert⁹. Con similiter Cāphora nō sustinet: sed dis/soluit z annibilat si fuerit in domo vbi luxuria exercet. Jgit fm Augu. Nulla est natio apud quā nō sit laudabilis ca stitas z derestabilis luxuria. Jō dicit Sap. iij. O q̄ pulchra est casta gene/ratio cum claritate. Et Eccl. xxvj. Nō est digna pderatio ꝓtinēt̄ z aie. Scdo luxurie magnū est piculū dire captiua tionis. Nā diabol⁹ stultū captiuat lu/xurioso aspectu: risu: colloquio aut ta/ctu. a qbꝫ tā q̄ a demōis laqo qlibꝫ dz se ꝓcauere. Hinc Prouer. vj. Ne ꝓcu/piscat pulchritudine mlieris coz tuū: ne capiaris nutibꝫ illi⁹. Et gl'iosus Hiero ny. Libido inqt pciosas hoim aias ca/pit: z adolescentū facit adolare coꝛda. Greg. Luxuria mentē quā sc̄ cepit: ni hil aliud cogitare ꝓmittit. z Eccs. vij. ait. Lustraui ait vniuersa anio meo vt sciē: z ꝓsiderē: z q̄rerē sapiētiā vt rō nē: z vt cognoscerē ipietatē stulti z errorē ipudentiū z inueni amarioꝛem morte mulierē: q laqus venatoꝛ est: et sagena coꝛ illi⁹. Nō em hz diabol⁹ aliō pctm tā fortē: vinculū q̄ ligat alias sic luxuriaz. cū q̄ nō solū ligat: sz etiā excoluat men/tem. Cuius figura habet Judicū. xvj. vbi dr: q Dalila ligauit Sansonē. ab/rasit crines: tradidit q in manus phili/stinoꝛ. q oculos illius eruerunt Sam/son est azia homis Dalila luxuria: q li gat z virtutes q̄libet abradit ab ania ac demonibꝫ sic ligarū tradit: qui eru/unt illius oculos ne videat inferni pe/nas ad quas ꝓperat. nec breuitarem vo luptatis p qua laboꝛat. nec gl'iam para diſi quā perdit. Ūn Hieroñ. Si inues nes cū mlieribꝫ habitāt nō deerit visca riū diaboli. b visco inuiscant aues viri

ſpūales. Sīc legīt in vitaſpatr. Q, q̄ dā eremīta in q̄dā deſerti ſpelūca habi tans: oīb⁹ extitit ſtrutib⁹ ornatus. Qui cū eſſet ſūme abſtinētie: incepit operuz ſuoꝝ hīc pſūptionē. Ad quē venit dia/ bol⁹ in ſpecie mulieris pulchre ꝙ here/ mū oberrātis rogans cū vt ipī⁹ miſere ret errātis. ſed ad vltimū blandimētis verboꝝ z tractib⁹ capīt illecebris. Cūcꝫ libidinē vellet explere euanuit cū eiu/ latu z feroze. Tūc mltitudo demonuz q̄ huic ſpectaculo adcrāt clamauerunt voce magna dicētes. O monache q̄ vſ/ q̄ ad celū elenat⁹ fueras. vſq; ad infer nū demerſus es. Qui ꝓfuſus z deſpe/ rans: ꝓfecta hoīm bonoꝝ fugīes ad ſe culū redīit fact⁹ ꝑda demonū. ꝓpter Bern. Cū muliere extranea cōuerſari z non ledi maius miraculum eſt q̄ mor tuos ſuſcitare. q̄ minus eſt facere non poteꝛ. vis q̄ credā tibi: q̄ mai⁹ facias. Nā ſcri angeli ꝓpt hāc peſtem q̄dāmō ſolent hoīes relinq̄re z luxurioſos per/ mittere vinculari a diabolo. Et h̄ ꝓpter plura. Primo ꝓpt eoꝝ irreuerētiā. quia fac cozā eis q̄ nō faceret cozam vno ri baldo. Bern. In q̄uis angulo/ia q̄uis diuerſozio reuerēriā exhibe angelo tuo nec cozā eo facias q̄ cozā me facere nō auderes. Scōo angeli tō deſerūt luxuri oſum. q; cū ſit illīs ſi illis ſm rōnez: ꝑuat ſe hac dignitate z aſſimilat ſe iumētis. De q̄ ps. Hō cū in honoze eſſet nō itel lexit: cōparat⁹ eſt iumētis inſipiēt⁹ z ſilis fact⁹ eſt illis. Tertio tō luxurioſū deſerūt angeli: q; nō vult delectari cuz illis i bonis. ſz delectat cū ſpōe aduer/ ſarīs. pura cū ſpū fornicatiōis. De q̄ i vitaſpatr legīt. Q, q̄dā iuuenis perti/ uit ſenē vt ei⁹ ꝓcib⁹ liberaret a ſpū for/ nicationis. Cūcꝫ ſenex ſepe oraſſet nec ſe exaudiri videret cōtriſtat⁹ eſt valde vidit q̄ illū monachū ſedētē z ſpm fo/ nicatiōis ante eum ludentem z ipm cū eo delectari z aplecti. Demū vidit an/ gelū dei a longe ſtantē z grauit idignā rē ꝙ eū: q; nō ꝓſurgebat: nec orabat iu/ xta ꝓſiliū ſuū. Cūcꝫ veniſſet ad ſenem ait illī. Impoſſibile ē te alienis oīb⁹ iuuari niſi z tu aſſūpſeꝛ ozōnē/vigiliā z ieiuniū. Tertio denicꝫ luxuria iua/ ſit genus hūanū dura ōſpoliatōe. Q, ia nā q̄ vitia aliq̄ reſpectu ſūt detestāda. ſz rōne deſpoliatiōis ſup oia luxuria q̄ deſpoliat bonis fortune/nature z aie. Superbia em ſpoliat bona aie: ſz nō bōa corpis z nature. Sīl⁹ auaritia z ſi ſpoli et bonis ſpūalib⁹: tñ ꝙgregat bona tpa lia. luxuria vo nullis bonis pcit: ſz oia ꝓſumit. Bñ igīt ſaluator ō filio pdigo ait Lu. xv. Nō poſt mltos dies ꝙgrega tis oīb⁹ adoleſcētior filī⁹ pegre. pfect⁹ ē in regionē longinquā. i. pctīs. z ibi diſ ſipauit ſubam ſuam viuēdo luxurioſe. Primo itaq̄ luxurioſus ſpoliat bonis fortune. q; vt cōit ipī in veſtib⁹ et alijs ornamētis. i comeſatiōib⁹ z ebrietatib⁹ mlta inutilit ꝓſumūt: dando meretri/ cib⁹ z alijs ꝑſonis inhoneſtz. adō q̄ ſpo liati bonis veniūt ad mltas neceſſita/ tes. q; i eo implebīt illō Prouer. xxix. Qui nutrit ſcortuz pdit ſubam. Inter bona aūt fortune pcipuū eſt fama. ō q̄ Prouer. xxij. Deli⁹ eſt nomē bonū q̄ diuitie mlte. Ec. xij. q. j. ca. Nolo. Qui fidē/ꝙſciam/z famā negligit crudelē. Sz aīt Greg. li. j. moī. Q, pcā mortā lia ſūt peioꝛis ifamie q̄ cetera vitia. et reuera hec tinctura diabolica no ſolum ſpoliat luxurioſū: ſz etiā ifamia inficit. q̄poti⁹ infficit torā illi⁹ pgeniem. O maledicta luxurie delectatio. O dura fruꝛū ſpoliatio. O mortalis fame infe ctio. q̄t piuria cōmittunt in excuſatiōe tua: q̄t odia i te pclamātib⁹ gerunt. q̄t machinatiōes mortales. q̄t venena. q̄t flet⁹. q̄t ſuſpiria: O tu maledicte luxu rioſe cur indignaꝛ ꝙ aſſerēres z referē res tua facta: tñ tu pce/pcio z p magno labore laboraſti p rua luxuria. Si bōa fuiſt: cur doles: ſi ꝙ mala: cur nō emen daris: Nōne ſcire debebas id Henrici dictū. Nuē ſemel horrēdis macul⁹ ifa/ mia nigrat: ad bñ tergendū mlta labo/ rat q̄. Et Hoſtien. i ſū. de coha. cle. et mul. §. ij. Nec meretrix mūda/nec coz/ nix alba fit vnda. Scōo luxurioſ⁹ ſpo/ liat bonis nature. In natura ꝙ huma na nihil deſiderabili⁹ ſanitate. Aīt em phs. j. Eth. Sanū eſſe eſt delectabili⁹ ſimū z deſideratiſſimū. Et ſeraphicus Bonauē. in apologia paupeꝛ ōr. Dei

De sexto precepto

lius est mediocrē statura hr̄e in sanita/ re. ꝙ gigātea cū febre. Et tñ luxuria tā ꝓciosa re. f. sanitate spoliat. qz fm phm vij. merph̄. Sic ex sanitate in aia fit sa nitas in natura. ita ex ifirmitate in aia sequit ifirmitas in corpe: qz certe nulla sanitas ē in corpe vbi libido vñak i mē/ re. iuxta illō apli. j. Cor. vj. O me inqt pcm̄ qcūqꝫ fecerit hō/extra corp⁹ suū est. ꝙ aut̄ fornicak in corp⁹ suū peccat. Vbi glo. Cetera pcā tm̄ aīam macu/ lant. fornicatio ꝯo ertā corp⁹ ꝯaminat. qō ꝓ eē ad sensū vez. Quidā luxurio si amittūt lumē ocl̄or. ḋā incurrūt palp sim. ḋā z mlti mortē. O si possem⁹ loq audirez mirabiles artes/ ḋb luxuriosi hoies occidunk. Hinc Sen̄. Ples inqt occidit voluptas ꝙ gladi⁹. Sen̄ luxu/ ria spoliat apto ingenio intāruz. vt dicit phs. ij. Erb̄. q act⁹ venere⁹ sic rōnē ab/ sorbet q ipossibile ē aliḋ itelligere rō ne tali. Et Hiero. sup Mat. ōt. sic vi/ nū z ebrietas ḋ cū biberit/mētis sue im potētē efficit. Ira fornicatō z voluptas puertit sensuz aimꝫ debilitat: z de rō/ nali aīali bzurū fac̄. Hinc etiā Sen̄. li. j. decla. ait. Nihil est tā mortifer inge/ nijs/ luxuria. Siḋ rōnē prurbat. itel lectū beberat. meoriā eneruat. obliuio/ nem imittit. errorē infudit. igrantiā in duc. z horez q̄si bestiā fac̄. Tertio insu/ per luxuria spoliat bona gr̄e. Nulla re/ uera virus z gr̄a pōt esse cū luxuria. hec em̄ efficit vt hō nō possit meritorie opa ri: ac spūales hostes supare. Hic Greg. in hom. ait. Nec castitas magē sine bo no ope: nec bonū op⁹ aliḋ ē sine castita te. Hō aūt puer diuia gr̄a idem Greg. ij. dial. pbat sensibili exēplo di. Hō ḋ/ dā epi ꝑa Arrianos fidē defendebāt catholicā. tō rex wādal⁹ fec̄ eoz liguas radicit⁹ ampurari ḋb diuino miraculo datū est vt ita bene loq̄rent sine lingua sic̄ antea cum lingua. Quidā aūt septe epoz lapsus est in luxuriā: ḋ statī ami/ sit dī donū: nec vltra loq̄ potuit. O igit luxurioſi deo viuēti exosi. O horib⁹ ridi culosi. O bonis oīb⁹ spoliati: cur ꝓcio/ sas res pmittitis rape corp⁹. famā. rpa lem subam. insup dei grām: Attrenda/ tis ḋ dicat Hiero. de luxuria. O ignꝫ infernalis luxuria. cui⁹ matia gula. cu/ ius scintille pua colloca. cui⁹ fum⁹ infa mia. cui⁹ cinis inopia. cuius finis gehē na. Hec ille. Iusup spoliat bono z eter no/ ac celesti hereditare. Hinc Augu. O ꝙ breuis est cōcubit⁹ hora qua amit titur vita eterna: nulla res in mūdo ca/ rius emit⁹/ ꝙ delectatio carnalis. qz pro ea dak regnū eternū/ etna vita/ et visio diuina: sicꝫ p illa obligat ad eterna tor mēta. De ḋb dicit Apocal. xvij. Foris canes z ipudici. Quarto siḋ luxuria occupat humanū gen⁹ horrida detur/ patione. Nam ipa aīam nō solū vincu/ lat z spoliat: sed etiā deturpat inantū vt diabolo sil̄em efficiat. Vñ Hugo de arra aie ait. Scio inqt aia mea vt ḋcḋ diligis in ei⁹ sil̄itudinē trāsformarz: qō est maxia iniuria deo in hoc ꝙ vilissime prī corpis sui: ac diabolo dī inimico po tius obedis ꝙ ipi deo. cū rñ dicat ap̄s j. Cor. vj. Corpus nō fornicationi/ sed dño debet. Insup magna deo infert lu xuriosus iniuriā. qz spm̄ inde violent⁹ ex pellit: z spm̄ imundū introducit. j. Cor. vj. Nescirz qz mēbra vra tēplū sūt spūs/ sci. ḋ habitat in vob: z nō estis vr̄i. ḋb⁹ ps imꝑcak dī. Deus venerunt gētes. i. gentiles viuētes polluerūt tēplū zc. Et ap̄s. ij. Cor. vj. Qui templū dei viola uerit disḋet illū dñs. Tertio luxuriosꝰ talē iniuriā fac̄ chro: qlem ille ḋ coram oculis spōsi spōsam exponeret adulterā/ dam: p eo ꝙ chrus humanā naturā sibi tanq̄ sponsam vnituit in vnitate psone. Preterea nō se pōt ꝓtinere/ ḋn duriss̄ime puniat. Iuxta illō Prouer. vj. Zelus z furor viri nō ꝑcr in die vindicte. Quin to luxuria inficit humanū gen⁹ ꝑa ipos fatuatiōe. Nā luxuriosi sic infatuank ꝙ tūcunqꝫ sapia luceār: vt etiā puuli ipos viri ac mlieres irrideāt. Sic Salomō sapientissim⁹ sic luxuria fuit infatuat⁹ q idolis tēplū ꝑa dei tēplū ꝑstrueret. iij Reg. xj. Qz fatuitas in his trib⁹ ppen/ di pōt. Primo. qz insanire facit in cogi/ tatu/in ꝓbo/z in facto. Vñ Lactan. re fert q poete tres furias esse dixer⁹ vic⁹ iram: libidinē: z cupidinē. qz hc passio/ nes cui dñank/furiosum efficiūt. Nā lu xuriosus durāte libidine/semp iudicat

fornicandū. similr irracūdus se vindicā/
dum. Hinc Seneca rorū moduz luxu/
rie declarat sic breuiter dicēs. Luxuria
futura excruciat. p̄sens nō saciat. preri/
ta nō delectat. pudoz in ingressu. laboz
in pgressu. sordes in cōsūmatiōe. Scdo
luxuria infatuat in auditu. eo q nō sus/
cipiet correptionē. Juxta illd Eccl. xxj.
Cor indr faruī q̄si vas cōfractū oēm sa
pientiā nō tenebit. Verbū sapiēs qōcū
q̄ audierit scius laudabit: z ad se adjici
et: audiet luxuriosus: z displicebit illi:
z p̄jcietur illud post dorsum suū. Tertio
luxuria infatuat in facto. q3 cec9 amoz
sic excecat: vt q̄si oēs hoies cecos putet.
intrantū q̄ suū factū nō aduertāt: cū tñ
rora ciuitas de illo loquīt. Hinc Señ.
in epla. iiij. Quid deceat non vider ois
amans. O luxuria diaboli romphea/ q̄
vulnerat luxuriosū a capite vsq ad cor.
O luxuria pessima infamia: cui nō pla/
cet celestis decor. O luxura fatua. dia/
boli filla/ q̄ sic dementant luxuriosū: vt
saluratz displiccat illi correptor. Quid
igit illis restat/ nisi sempiternū horror.

Scōm q̄ꝫ documētū de luxuria de/
clarem9 luxurie. pcessum: z ḡdum: q̄ per
septem ḡdus pcedit. scz

Primus ḡdus p̄aua cogitatio.

Scōs ḡdus est morosa delectatio.

Tertius gradus in actū ꝓsensio.

Quartus gradus inhonesta cōsabu/
latio.

Quintus gradus libidinosa contr e/
ctatio.

Sextus ḡdus opis cōsummatio.

Septimus ḡdus mala cōsuetudo.

Primus inquā gradus luxurie que inci
pit ambulare/ est p̄aua cogitatio: quaz
amouēdā horter dns Esa. j. dicēs. Au/
ferte malū cogitationū vestraz ab ocu/
lis meis ait dns. Quia dicit Sapie. j.
Perucrse cogitationes separant a deo.
O im eñ pcōz p̄ior gradus est cogita
tio. Jdeo querit yrū ois cogitatio de
luxuria sit peccatū mortale: Respōdet
Alexander de Ales. ij. parte summe. q
cogitatio talis sit ꝑter q̄tuor. Primo
solū ad cognoscendū. puta cū quis vult
p̄dicare de luxuria/ cogitat de illa. z ta/
lis cogitatio non est peccatū: sed meri/
toria. Scōo cogitatio de luxuria fit ad
detestandū pcm cōmissum: z cauendū
in futuz. sicut fit in attritiōe/ vel cōtri/
tione: ante/ vel post cōfessionē. Et sīmi/
liter ista pcti cogitatio ē meritoria. iu/
xta illd Esa. xxxviij. Recogitabo tibi
oēs ānos meos in amaritudie aie mee.
Tertio cogitatio de luxuria fit ad dele
crandū. Et hoc dupl9. vel ad delectādū
de cogitatiōe peccati solū: z hoc est pec
catū veniale. Vel ad delectandū de re/
aut de pcō cogitato: z hoc est peccatuz
mortale. Quarto cogitatio de luxuria
fit ad ꝑpetrandū. z hoc est pcm mortā/
le. Quia dicit glo. sup illud Levit. xv.
Mulier que parit q̄ cogitationes z vo/
lunrates: quis ope non cōpleank: apud
deū ramē p̄o factis habenk z puniunk.
Hinc Hiero. ad Eustochiū. Impossi/
bile inq̄t est in mente hois non irruere
motū medullaz caloze. sed ille laudak:
ille p̄dicak beatus: qui statim vt ceperit
interficit cogitat9. Et sic ozit ex peri fo
mite. Aliquādo ozit ex sensuū abusiōe.
pura q3 non custodit visus: tactū: audi/
tum. Hiere. ix. Mors intrauit p fene/
stras vras. Aliq̄n etiā ozit ex demoniz
suggestione. Unde habek in vitaspatz
q̄ quidam patrū vidit demones mittere
sagittas ignitas ꝓtra fratres. Scōs
luxurie ḡdus est morosa delectatio que
fit q̄n q̄s cōsentit in delectatione pecca
ti carnalis/ licet non in actū. de q̄ queri
infra p̄mo ꝑmone noni p̄cepti. Terti
us luxurie ḡdus est in actū ꝓsensio. pu/
ta cogitat de luxuria: z libēr ꝑpetraret/
si posset. Sed q̄rit. verū ꝓsensus sit pec
catū mortale: Rūdet fm Antoninū in
suma de luxuria. q̄ duplex est cōsensus.
Unus indeliberat9/ vel repentin9. pu/
ta cuz aliqua cogitatio carnalis surre/
pit: z indeliberate animo ꝓsentit: z ra/
tio statim retractat. hoc nō est nisi forte
peccatū veniale. Secūdus ꝓsensus de/
liberat9 z pfectus. z h̄ est mortale pcm
absq̄ perpetratione. De quo dicit dns
Mat. v. Qui viderit mlierē ad concupi/
scendū eā: iam mechat9 est in corde suo.
Quart9 luxurie ḡdus est honesta ꝓfa/
bulatio. Nam q̄n̄q̄ dicit alicui aliqua
ꝓba: vt illū aut etiā se puocet ad libidi/

nem extra mrimoniū/ peccat mortalit: similr audiens delectabilr. Insup mediatores/aut ambasiatores taliū ꝟbox inter virū ꝛ mlierem. Iuxta illd Eph. v. Omis fornicatio/aut imundicia/aut stultiloquiū nō noiet inter vos. Et vocat stultiloquiū inhonestā ꝯfabulatōez. Ideo subdit: omis talis nō habet hereditatē in regno chri ꝛ dei. Quint⁹ luxurie gdus est libidinosa ꝯtractio. puta q fit i tactib⁹ manuū/pedū / aut osculis aplexib⁹: aut aliarū partiuz corpis: q si fiāt mala intētione/sunt pctā mortalia. Si vero fiāt ex casto amore/ aut patrie more ṡm scṁ Tho. nō sunt pctā. Silr in mrimonio nō sunt pctā mortalia. Et ꝗuis aliq se excusāt. ꝙ talia ex casto faciunt amore. tn̄ illis nō est credendū: qꝛ sepe mētiunt ꝛ damnant cū illis q se in locis ipudicis tangi pmittūt. Et qꝛ tpe aplī mlre psone talia puipendebāt. Iō dr illis. Nemo vos seducat. ꝓpter h em venit ira dei in filos diffidētie. Sextus luxurie gdus est opis cōsūmatio. De q aplus ad Gal. v. ait. Manifesta sunt opa imundicie ꝛc. Sequit. q talia agūt carnis. q sūt fornicatio: adulteriū: regnū dei nō ꝯsequunt. Septim⁹ luxurie gdus est in libidinosis actib⁹ mala cōsuetudo. puta totiēs iterauit luxuriā ꝙ ipossibile ei vr: ꝙse pcauere possz. Ideo dic. Quicqd faciet ds mihi: nunꝗ isto actu carere possuz. O maledicta luxurie cogitatio. O deo detestāda delectatio. O diabolica esca in pctm̄ ꝯsensio. O pniciosa ꝯfabulatio/retractio/ꝛ opis cōsūmatio: qꝛ stulti q hec agūt beatos se respectu ꝯtinētiū arbitrant. Iō gaudēt ꝛ letāt acsi magnū īuenissent bonū: sed nō intelligūt: qꝛ diabol⁹ ligatis qnpoti⁹ erutis ocłis eox ducit ad foueā male ꝯsuetudis: ꝛ inde ad eternū mortꝫ interitū/ vbi maledicunt se: diabolū /et dulcem creatorē suū deū omīpotentē: ac totā celestē curiā. Ve tibi maledicta delectatio: heu tibi momētanea voluptas ꝗmagnū incurristi dāpnū: qꝛ eternā vitaz deū pdidisti: queꝗ est vere vita ꝛ gaudium. Ad qd nos pducat omīpotens pater: ꝛ filius: ꝛ spūssanctus. Amen.

Sermo XXVII

Non mechaberis. Exo. xx. In q pcepto altissimus ds sub pena eterne mortis phibuit oēm actū venereū extra mrimoniū. puta adulteriū: fornicationem ꝛc. Est namꝗ circa hoc sciendū. ꝙ adulteriū capit tripliciter. scꝫ

Primo generaliter.
Secūdo specialiter.
Tertio singularit.

A Primo siqdem fornicatio capit generalr p omi culpa mortali: in q qs pcedit a deo legitimo spōso aie. Vn̄ Aug. Auaritia inqt: ꝛ qlibet culpa q anīa labit a lege dei fornicatio dici pōt. xxviij. q. j. Idolatria. De hac fornicatione dr dn̄s Hiere. iiij. Tu aūt fornicata es cū mltis amatorib⁹: tamē reuertere: ꝛ ego suscipiā te. Anīa em̄ cum tot amatorib⁹ fornicat: qñ res ꝯtra vł sup deū diligit. Scd̄o dixi. ꝙ fornicatio capit spealr p idolatria: ex eo ꝙ anīa recedit a deo ꝓ per itellectū: ꝛ adheret falsitati seu errori. De q fornicatiōe/seu Idolatria p ꝓpheras sepe dn̄s rephendebat ppłm israeliticū. sicut Osee. iiij. Fornicati st a deo suo israelite p idolatriā. Et. j. Paral. v. Fornicati sūt post dies ptimos israelite. Iudicū qꝗ. viij dicit. Fornicati sūt cū Baalim. Silr Sap. xiiij. Initiū fornicatōis exqsitio idolox. Proptera dn̄s ds tanꝗ fortis zelotes/freqnter illos repudiabat. ꝛ oms eox inimici affligebāt eos. Iō de hoc ait ps. Perdidisti eos q fornicāt abs te. Tertio denicꝫ fornicatio capit singłarit pro actu venereo inter solutū ꝛ solutam. Intelligitur vero solut⁹ et soluta a vinculo cōiugij ꝛ cōsanguinitatis / affinitatis/ordinis/seu religionis: ꝛ voti ꝯtinentie. ꝛ talis vocat simplex fornicatio. p eo ꝙ fornicatio etiā pōt accipi pro omi actu venereo. Iuxta illud. j. ad Cor. v. Auditur int vos fornicatio: qlis nec int gētes auditur. ꝛ tamē illd pctm̄ ꝓprie erat incestus. Et illum incestuosuz Apostolus tradidit sathane vt vexaret ad tps. Ideo domin⁹ deus altissimus ab his/

ne eternaliꝫ pereamꝰ phibet di. Nō me
chaberis. Vñ in ꝓsenti ꝯmone de luxu
ria seu fornicatiõe gra dei tria declare
mus saluris documenta: scz

Primo luxurie occasionẽ vanã.

Scdo luxurie spẽi distinctionẽ oĩmo

Tertio luxurie punitõz durã. (dã.
Prio in h ꝯmone declaremꝰ luxurie va
naz occasionẽ. Ex qbꝫ aiuꝫ luxuriosi sũ
pra occasione incirak ad luxuriandũ cõ
tra dei altissimi ꝓceptũ. Et ꝓcipue hu
iusmodi occasiones sunt scz:scz

Primo corpalis speciosiras.

Scdo fortuna z ꝓsperitas.

Tertio ocẽ assiduitas.

Quarto nimia ꝓsumptuositas.

Quinto elationis puersitas.

Sexto vini superfluitas.

O Prima nãz luxurie occasio est cor
poralis speciositas. Ex q̃ qppe mlti de
mergunt in luxuriã. sic boies ante dilu
uiũ. de qbꝫ dicit Ben. vj. Videtes filij
dei. i. filij Seth filias hoim. i. Cain / q
essent pulchre: acceperũt sibi yxores ex
oibꝫ ẽs elegerãt. Dixit ẽz dus. Nõ per
manebit spũs meꝰ in hoie in eternũ: qz
caro est. Silr pulchritudo Bersabee.
ij. Regũ. xj. fuit occasio adulterij Da
uid. de q̃ ibidẽ dr. Erat mulier pulchra
valde. Ideo dr Eccl. ix. Auerte faciez
tuã a mliere cõpta: ne circũspicias spe
cie aliena. Propꝫ specie eĩ mltos mlti
ri pcerũt. Et reuera tã mlti q illoz nul
lus est numerꝰ. Naz totꝰ hic mũdus in
diluuio fuit deletꝰ. Iré ꝓter pulchritu
dinẽ Helene Troia cum mltoꝫ militũ
hoim morte fuit destructa. et q̃tidiana
mors q̃nta sit in mũdo/ hoc nullꝰ expli
cabit. Ideo pulchritudo tam actiue/ q̃
passiue capra est mlta luxurie occasio.
Vñ Iuuen. lib. iij. air. Rara est pcor
dia forme z pudicitie. Nõ illud intelli
gentes stulti filij hoim. Prouer. vltio.
Fallaz in̾t gra z vana est pulchritudo.
Et certe fallaz. q̃ tam mltos/ etiã sapiẽ
tes decipit. ac reuera vana. qz post pau
cos dies detestabilr putrescit. Scda
nãz luxurie occasio est fortuna z ꝓspe
ritas. qz difficile est diuitẽ nõ esse luxu
riosum. Vnde Hiero. ꝓtra Iouinianũ.
Diuitie in̾t ꝓpter epulas z libidines
querũt. tolle epulaz z libidinũ luxuriã:
z nemo q̃rit diuitias. Quod patz in filij
gura Ben. xiij. q regio circa Iordanez
irrigabat ranctꝫ padisus. vbi habitãt so
domite pessimi. Sicz dat intelligi. q
tempalis ꝓsperitas est occasio luxurie.
sicut Salomon. Tertia ẽz luxurie
occasio est ocẽ assiduitas. Nam ocio de
ditos diabolꝰ luxuria capit. sicut sodo
miticos. Sic Ezech. xvj. dicit. Hec fu
it iniq̃tas sodome sororis tue superbia: sa
turitas panis: z ociũ filioꝫ z filiarum.
Vnde Hieroñ. ad Demetriadẽ. Nihil
ait in scto ꝓposito ocio dereri. est. quod
nõ solũ nõ acq̃rit noua: sed etiã pta con
sumit. Et idẽ ait de cõse. dist. v. ca. Nũ
q̃s ō manu tua/ aut oclis tuis liber psal
terij discedat. Dicak ad ꝓbum oro: sine
intermissione vigilẽt sensus. nec vagis
cogitatõibꝫ pareat: corpus parit̃z aius
rẽdat ad dñm. Irã vince patiẽtia. ama
sciẽtiã. scpturaz: z vitia carnis nõ ama
bis. Et ifra. Facito alq̃d boni opis: ne
diabolꝰ re sp inueniat occupatũ. Vnde
Ouidius. Querit egistus q̃ re sit factꝰ
adulk: In ꝓmptu causa est: desidiosus
erat. z Terẽ. in Andria air. Ingeniũ
oĩm boim est a labore, pcliue ad libidi
nem. Quarta in̾sup luxurie occasio.
est nimia ꝓsumptuositas. q̃n vicz ꝺs ni
mis ꝓsumit de sua scitate/ aut alia ꝓte
re quã fortẽ nõ habz. De q̃ Greg. xiij.
moral. air. Plerũq̃ eĩ dum latet supbia ex
castitas inoresciat: atq̃ ideo ostensa diu
castitas circa finem vite pditur: q: coo
perta supbia vsq̃ ad finẽ incorrecta re
rinet. Vnde Iudith. vj. dicit. Presumẽ
tes de se: z de sua ꝓtute gloriãres humi
liras. Vnde legit in vitas patrũ. q cum
q̃dam senex veller ire ad seculũ ꝓter in
firmitates: dixit illi abbas. Holi ire. qz
cades in fornicatiõez. Dixit ille. Jã cor
pus meũ est mortuũ. Cui abbas. Dia
bolus in̾t/ non est mortuus. Qui cum
recessisset: fuiebat et q̃dam virgo: cũq̃
cõsalutisset/ impgnauit illã. Natũq̃ fi
liũ rollens/ venit ad eccl̃iam: z ait fra
tribus. Ecce fratres: hic est filiꝰ inobe
dientie: orate pro me. quia in senectute
feci hoc. Reuersusq̃ ad cellã egit pen
tentiã: z postea recupauit dei gratiaz.

De sexto precepto

Quinta luxurie occasio est elationis puersitas. Nam superbi & elati demerentur: vt deus ipos in aliqđ peccatū/ pser tim luxurie cadere permittat: vt sibi ipis vilescāt ex illo casu qui pus in statu bono superbiebāt. Hinc Grego. xxvj. moꝛ. Culpa inḋt que p elationē mētis in oculto latuit: p carnis luxuriā in apto resplēdit. Deus em inḋt vnū pcm̄ q̄ncq̄ p aliud/ aut etiā p demonē aut hoiem corrigit. De pmo dicit apls Romañ. j. q̄ phos qui cū deū cognouissent: & nō sicut deū glorificauerūt: rideo deus in reprobū sensuz tradidit. vt masculi in masculos turpitudinē operantes &c. De scōdo dem q̄ deus pcm̄ elatiōis puniat in pāsenti p demones Legit in vitas patꝝ. q̄ cū quidā senes fratres venissent ad visitandū quendā iuuenē solitariū fatigati ex itinere: q̄ videns eos fatigatos/ vocauit ad se onagros quos vidit trāseūtes pcipiens illis in nomie dñi: vt duos sernes deferrēt quo rendebāt. q̄ stati obedientes/ illos detulerūt. Ꝺō cū relatū fuisset brō Antonio/ dixit. q̄ncq̄ nauis onerata sibus bonis tēdit ad interitus. Et post modicū accerrime cepit flere dicens. Maxima colūna ecclie cecidit hodie: & misit duos discipulos ad solitariū qui inuenerūt flentē eum pcm̄ in q̄ccidera. pꝛter elationē. Et post q̄ncq̄ dies mortuꝰ est. Et ibidē habeꝫ de quodā monacho claro. Qui cū venisset ad beatū Pachoniū: inuenit eum sedentē cum fratribꝫ ad ignē: q̄ psumens de sua fide & scritate dixit. Stemꝰ ad ignē: & expiamur quē ex nobis nō vrat. Ad quē brūs Pachonius senex ait. Vide frat ne reneris. Qui ait. Ubi est fides vra: & stās sup ignem/ illesus exiuit: deridens eos/ recessit. quē randē diabolꝰ in specie speciose mulieris decipiens eum arripuit: & in fornacē pcipitauit. Sexta luxurie occasio est vini & cibi superfluitas. Nam dicit Chrysosto. q̄ castitas est sobrietatis filia: & nutrit ab ea. Ideo ōt Bernꝰ. Periclitat castitas in delicijs. pietas in negocijs. humilitas in diuitijs. veritas in multiloqo. & charitas in hoc nequam seculo. Et apostolꝰ ad Ephe. v. Nolite inebriari vino: in quo est luxuria. Ac Prouerbio. xx. Luxuriosa res est vinū: scz effectiue. Propterea dicit Augustꝰ. q̄ facilꝰ ignis & aqua cōseruant in vno vase: cꝫ castitas in superfluitate cibi & potus. Et brūs Hieronymꝰ ad Eustochiū. Sollicite inḋt puidendū est: vt quos sanctitas de paradiso expulit: esuries reducat. non q̄ deus vniuersitaz creatoꝛ & dñs inrestinoꝝ nostrozū rugitu & inanitate: pulmonūq̄ delectet ardoꝛe. sed q̄ aliter pudicitia tuta esse non possit. Ideo ꝓta Iouinianū. Si vis pfectus esse: bonū est vinū non bibere: & carnes non māducare. Et post grandis aie exultatio est cū paruo ꝓtentus fueris: mūdum habere sub pedibꝰ: & oēm cꝰporēm tiam & epulas / ac libidines (pter que diuitie grunt) vilibus cōmutare cibis. O igitur vana formositas. O abijcienda pperitas. O superba puersitas. quor dei suos illiq̄stis: quor dei famꝰos et no incēdio tradidistiz: quor dei amicos nūc captiuos teneris: Brūs quippe est ille q̄ dei gratia liber est a vinculis carnalibꝰ: quia liber crit/ & ab ēmis supplicijs. Ꝑ Scōm documentū de luxuria declarem⁹ tpius speciei distinctōz oīmodā: & quia multi labunt in infernum pter hoc feduz vitiū. Ideo necesse est scire oībus has luxurie species: vt si lapsi fuissent/ quādoq̄ sciant de illis facere confessionē. Nam Augu. ponit septem species luxurie. & etiam habetur. xxxvj. q. j. scz

Prima est fornicatio.
Scōa est meretriciū.
Tertia est adulteriū.
Quarta est stupꝝ.
Quinta est sacrilegiū.
Sexta est incestus.
Septima pcm̄ cōtra naturā.

Prima traq̄ species luxurie dicit fornicatio. que est inordinatꝰ cōcubitus q̄ solutus solurā naturali vsu cognoscit. Et intelligit solutus & solura vinculo scz cōiugij: cōsanguinitatis: ordinis: religionis: seu voti ꝓmentie. Naturalis vsus dicit ad differentiā illius q̄ est ꝓta naturam: quē vsum plerīq̄ carnales ꝓtendunt ꝓbare / q̄ non sit pcm̄ mortale. doctores q̄ altissimꝰ deus nō ꝓhibuit sim

plicem fornicationez: sed adulteriū dicens. Non mechaberis: id est ne adulterium facias. Sed hoc non est verū: qa in illo precepto (vt predictū est) phibet ſm Augustī. z omes doctores catholicos: omis illicit⁹ coitus: z illoꝝ mēbroꝝ motuꝝ omis illicit⁹ vsus. Et ideo q̄ fornicario sit peccatū mortale: phemus sacrꝫ auctoritatib⁹. Docebat em Tobias ca. iiij. filiū dicens. Attēde tibi fili mi ab omi fornicatione. Et p̄ter vxorē tuā nō patiaris crimē scire. Et Gal. v. p̄missa fornicatiōe: z q̄husdā alijs vitijs/subdit. Qui inq̄t talia agūt: regnū dei nō possidebūt. Nihil aūt excludit hoiem a regno dei/nisi petm mortale. Sed fornicario est tale. ergo tē. Unde. xxiij. q. j. Talis patiētia debet iponi de pturio q̄lis de adulterio: fornicatione z homicidio sponte cōmisso: que sūt mortalia.

Secūda luxurie species dicit merericiū. qđ est vage libidinis insecratio. Vaga aut libido dicit ad differentiam fornicationis: in qua est libido determinata respectu vnius psone. Tertia luxurie species dicit adulteriū: quasi accessus ad alienū thoꝝ. de quo satis dictū est in supioribꝫ. Quarta dicit⁹ luxurie species dicit stupꝝ: qđ est inordinatus coubitus: quo modo virginalis integritas corrumpit extra matrimonium. Hoc pfecto vitiū est abolendū. Primo rōne amissiois: quia amittit virginitas que est thesaur⁹ irrecupabilis: quia illi debet aureola. Hinc Hieron⁹. Deus omia potest facere: non tamē de corrupta virginē. Quod sic intellige. Q⁹ ds potest carnis corruptionē sanare: z etiā premiū virginitatis supplere: sed nō potest facere q̄ non fuisset corrupta: quia hoc implicat cōtradictionē: scz fuit z nō fuit. Unō magna est virginū glia in celo. De q̄bus dicit Apocal. xiiij. Hi scz virgines sequunt agnū q̄cunq⁹ ierit: sine macula em sunt ante thronū dei. Secundo stupꝝ est detestandū rōne exclusionis. quia corrupta excludit de societate virginis Marie: q̄lemcūq⁹ peniten-
tiam agat/ virginitatē non recupat. De
q̄bus dicit Amos. vij. Virgo israel p/
iecta est: z non est qui suscitet eam. Ter
tio stupꝝ est detestandū rat̄ōe puniti-
nis. Nam si quis corrūpit virginē/ de-
collat. Si vero seduxit eam promitten-
do ducere in vxorē implear promissum: p̄
sertim si p̄missum iuramēto firmasset:
nisi nimis distaret cetum cōditio. puta
mulier est plebeia: et vir nobilis et po-
rens. quia tunc mulier non p̄sumit fra-
dem ignorasse. Si aut̄ sine tali p̄missa
seduxit: tunc in foro cōscientie satisfaciat illi. Et quis est dñe deus omipotens
eterne: qui satisfacere posset de rampre
ciosa re virginitate? Quis potest pensa-
re cꝫtum illi damnū intulit: infamiā effecit: insup aiam damnandā disposuit:
pro eo q̄ tales vt frequenter efficiunt me-
retrices/aut fornicarie. O maledicta d̄
lectatio momētanea: in qua damnū tale fit. Igitur tu qui habes virginitatem
retineas tanꝫ p̄ciosum thesaurū. quia
vt dicit Eccl. xxvj. Non est digna ponderatio animis. Quinta luxurie species dicit sacrilegium. quod est
inordinatus cōcubitus / quo virginitas
deo sacrata violat. Quod fit triplicit.
Primo cum quis ducit scienter in cōiugem illā que vouit castitatem. quia peccat mortal⁹/si cū illa matrimoniū intrēdit cōsummare. quia ex ipo voto effecta
est chri sponsa: que est magna dignitas
De qua Ambro. Pulchritudine z integritate estimare potest quis deo te virginis: que amat a rege. probat a iudice
dedicat a dño. consecrat deo. Et Cipian⁹. Virginū integritatis flos
est ecclastici germinis: decꝰ arcꝫ ornamentū gratie spiritualis: illustrior portio gregis christi. Secūdo modo fit sacrilegiū. cum psona sacrata deo luxuriatur. puta sacerdos religiosus. aut monialis tē. Quib⁹ dicit Leuit. xxj. Homo
de semine tuo: id est de genere sacerdo
tali. qui habuerit maculas / non offerat
panes: nec accedat ad ministeriū eius.
Et glosus Hieron⁹. Dicit inquit mihi
sacerdos: quomō cum his labijs / q̄bus
oscularus es filiū virginis in sacramento altaris/ oscularz labia meretricis. O
magnū crimen est hoc / z deo abominandū. inrantū vt vir inueniat dei gratia
nisi cum magna penitentia. Ideo

De sexto precepto.

distinctiõe.lxxxij.presbyter.dicit. Ꝺõ sacerdos pro fornicatiõe vna tm: debet penitentiã agere decẽ annis. Ita q̃ vnobus p̃mis in pane ⁊ aqua: ⁊ q̃nq̃ seq̃ntibus rer in hebdomada in pane et aq̃. In residuis vo annis fm formã ibi tradit. Tertio fit sacrilegiũ cũ quis luxuriatur in sacro loco.puta eccl'ia:cemiterio ⁊c.siue sit in sacris/siue laic⁹. Et debet reconciliari eccl'ia/vel cemiteriũ/ si pctm̃ est publicũ. Si vo fit in tecto ecclesie:nõ ꝓterea eccl'ia polluit: eo q̃ nõ fit in ea ⁊c. Hinc aplus.ij. ad Cor.vj. Qui autẽ violat templũ dei: disperdet illum dñs. Sexta luxurie spẽs dicit in cestus.q̃ est inordinat⁹ coitus:quo vinculũ cõsanguinitat⁹:affinitat⁹:vel paternitat⁹ corumpit. Dicit pmo cõsanguinitat⁹.cum frat⁹/aut sorore/aut ꝑquinqu⁹ simul peccãt. Et tale petm̃ est abominandũ: pro eo q̃ dicit quandã inhonoratissimã pentibr:⁊ per cõsequẽs cõsanguineis. Scõo dicit affinitat⁹.quia nõ potest ꝺs cognoscere p̃sanguineã vxor Alioqn duo aut tria pctã mortalia cõmittit in vno actu:scz adulteriũ: fornicationẽ: aut incestũ. Dicit deinde patrinatus.carnalis scz aut spiritualis. Hõ em̃ expedit cognoscere spirituali/aut carnali filiã spũalem/aut carnalẽ:quia hoc est seuũ crimẽ/ ⁊ ꝓtra nature debitũ honorẽ. Nam hoc etiã aialia bruta q̃dam abhorrẽt. Dicit em̃ Aristot⁹.viij.de aialibus.q̃ Lameli sup ꝓtias matres no ascendũt. Et Lyra sup.xix.ca. Matt. dicit. Ꝺõ cum q̃dam custos Lameli ligauit oculos ei⁹: ⁊ ira ascendere fecit ad mrem:qui cũ resoluiss̃er post coitũ: ⁊ vidisset se sup mrem ascẽdisse/ conturbatus insiliit in custodẽ: ⁊ ip̃m interfecit. Unde.ij.q.iij. Consanguineoꝝ. Incestuosi sunt infames ad testificandũ. Et fm legem ciuilem cõburunt. Hinc Leuitici.xx. Qui dormit cum cognata sua sine filiꝫ morient. Et.xxxv.q̃stio.viij. circa finẽ sic dicit. Incestuosi si nepha do scelere manẽt: nec inter fideles christianos: sed inter gentiles ⁊ catheciminos habeant.id est christiani cuz eis nõ sumant cibũ nec potũ.nec saluterẽt/si se non emendant. Ꝙ Septima luxurie species dicit peccatũ cõtra naturã. et habet q̃tuor species. Prima vocat mollicies. De qua.j. Corinth.vj. Neq̃ molles regnũ ꝺi possidebũt. Et hoc fit cum ꝺs se/ vel alĩ extra vas muliebre polluit. Scõa vocat sodomiticũ. ⁊ fit cum masculꝰcũ masculo:femina cum femina mechat. De quib⁹ apls Roma.j. Nam femine eoꝝ mutauerunt naturalem vsum in eum vsum qui est cõtra naturã. Et.j. Corinth.vj. Neq̃ masculorum ꝯcubitores regnũ dei possidebũt. Tertia vocat bestialitas. et fit cum ꝺs coit cũ iumẽto/ morte moriat⁹ ⁊ pec⁹ occidat. Quarta species pcti cõtra naturã dicit innoxabilis:eo q̃ nomẽ nõ habet. De q̃ Augusti. Cõtra naturã est si quis vrat mẽbra mulieris nõ ad h̃ ꝺi purato. Et Apls.j.ad Timo.iij. Sciat vnusq̃sq̃ vestrũ suũ vas possidere in honore ⁊ sctificatione: nõ passione desiderij:sic ẽgẽtes que ignorãt deũ. Et qõ libet istoꝝ est mai⁹ peccatũ: q̃ cũ mre/ aut patre peccare. Unde ꝓter hoc peccatũ aliq̃n vna regio punit per hostes: aut per tẽpestates:aut pestilẽtias. ⁊ sepe imꝓuisa morte moriũt: qui talib⁹ fedatur ⁊ sordet. Ꝙigit fornicatiõ q̃ cõtra legem magni ꝺi peccatis. Ꝙ adulteri qui fidem cõiugi datã frangũt. Ꝙ incestuosi:q̃ cũ vestris cõsanguineis.affinibus ⁊c.legẽ nature soluũt. Ꝙ sacrilegi q̃ deo sacras ꝑsonas cõtaminãt. Ꝙ sodomitici q̃ ꝓtra naturã peccatis: vos estis maledicti:ꝓter qõ ira ꝺei venit in nos. Ecce ꝓter pctã vra enormia data sum⁹ furcis nois christiani inimici. Ecce quot fames:q̃t pestilẽtie: quot infirmitates:quocauerũt in nos vestra vitia: q̃ multiplicati estis pro eo q̃ non est qui vos erudiret:nõ est q̃ reꝑhendat: q̃ nop̃tius q̃ talib⁹ sordescit:q̃ nõ vocamini: q̃ estis viui ꝺiaboli:bestiales: deo odibiles. Ꝙ q̃t sunt q̃ coeũt cũ cõsanguineis: q̃t sunt q̃ deflorant ꝯgines: q̃t q̃ se deo ꝓsecrauerũt p̃ sacri ordinis susceptõez: ⁊ tandem de christi patrimonio dirati/ impugnati taceamus de fornicatione: sed de aliꝭ nihil loquamur: quia diem ante clauderet olympus. Ꝙ si possem

altius clamare vsq; ad sidera ⁊ vsq; ad thronū dī excelsi clamarē dicēdo. Dñe dñe deꝰ etne nō miserearis oibꝫ illis qui sciēter talia agūt: sed iple facies eoꝝ ig̃minia vt grāt re i egestate. vel si. puidi sti ne patiarꝫ trā pollui ab eis: sz eradi ca vt dispeant put merent. Sic exītib⁹ in Tyro aliq̄n feciſti vbi tales abūdabāt: ⁊ domus plene corruerūt ō nocte. vbi repte sūt mlte plone sic erāt i actu pessimo: vt cunctꝫ paterer/ q ꝓpt̄ h̄ pēm facta sit ruina. Reuera bodie dñs poſſet dicere illud Gen. vj. dic dñs. Finis vniuerse carnis venit coꝝ me. repleta est tra iniq̄tate. ⁊ ego dispdam eos cū terra. Quātū ꝙ dñs sodomitas abominet ōr Dni in hiſtoꝛijs. Q, i nocte natiuitatꝫ dñi oēs sodomite extincti sūt: vt filiꝰ deꝰ h̄ pcm ei odibile nō inueniret in tra. Idē dic Hiero. sup illō Esa. ix. Habitātib⁹ i regiōe vmbre mortis lux orta est eis. Tertio in h̄ fmōe ō luxuria declarem⁹ ipsū puntionē durā. Hā fm diuersas luxurie species: ⁊ etiā diuersas leges diuersimode punitur. Simplex em fornicatio lege ciuili non punit: ānpotꝫ ꝓmittit in ciuitatib⁹ ꝓmat⁹ malū virandū. Hinc Augu. ait. Tolle meretrices de ciuitatib⁹ ⁊ oia p turbabis libidine. Cū fm ius canoni cū: septennis penitētia est iniungēda p fornicatione. Pro adulterio aūt fm leges imponit pena mortꝫ. C. ō adulterꝫ. l. q̄uis. femina autē a viro ꝓberata in monasterio includit quā infra biennīuꝫ viro recipe licꝫ. q̄ trāsacto vt viro mortuo: aūc⁹ vxorem de mōasterio educat adultera tonsa monastico habitu fusce/ pro: ibi dū viuit maneat. duab⁹ pribus substātie liberꝫ applicādis: ⁊ tria monasterio. Pro i cestu filiꝰ pena iponit. Pcm̄ po ꝺ naturā fuit punitū aī legē incēdio. Gen. xix. dī. Dñs pluit sup sodomā ⁊ gomorrā sulphur ⁊ ignē ō celo. Et i vetere lege h̄ pcm legit puntum gladio. sic Judicū. xix. in Gabaonitꝫ: g̃ mlto magꝫ mō rpe gratie. in q̄ assūpta hūana natura a filio dei hmōi peccatū igne ⁊ gladio est puniendū. imo oi genere tormentoꝝ est exterminādū a scīs potestate. De q̄ Rom. xiij. Potestas ñ sine causa gladiū portat. dei em̄ minister est vindex in iram ei q̄ malus agit. Ab ecclīastica ꝙ prāte oi genere censure tanq̄ putridū ⁊ infectiuū mēbrū ē abscindendū. Licz sacri canones sub silentio transeūt de h̄ vitio ꝓpt̄ ipsū horrorē q̄si nec debeat noiari. sed q̄d facit anr leges hūane: tñ oipotēs deꝰ abominandā luxuriā cū suis speciebꝰ pena punit duplici. scz

Primo pena rpali.

Scōo pena eternali.

Primo dixi q̄ iustus deꝰ luxuriā punit pena rpali: p q̄ ꝑmā iram suā vel portꝰ iustitiā ostēdit mūdo. q̄n totū mundum aquis diluuij deleuit: exceptis octo hominib⁹. Hā Gen. vj. dī. Cūq; cepissent hoies mlt̄iplicari sup terrā: ⁊ filias ꝓcreassent. Videres filij dei filias hoim q̄ essent pulchre acceperūt sibi vxores ex oib⁹ q̄s elegerāt. Et infra. Videsne ait deꝰ q̄ multa malitia hoim esset i terra ⁊ cuncta cogitatio hois intēta esset ad malū oī rpe. penituit eū q̄ hoiem fecisset ⁊ pcauens i futurū. delebo inq̄t hominē quē creaui a facie terre ab homine vsq; ad animātia. a reptili vsq; ad volucres celi. Peniter em̄ me fecisse eos. Et. c. vij. Facrūq; est diluuiū q̄dragīta dieb⁹ sup terrā: ⁊ mlt̄iplicate sūt aq̄ ⁊ eleuauerūt arcā a terra i sublime. vehemēter em̄ inundauerūt ⁊ oia repleuerūt i supficie terre: Q iustitia dei altissimi. Q magna vindicta factorꝫ ⁊ gubernatorꝫ mūdi. Q ingens indignatio dñi dei pñtissimi q̄ videbat multa milia hoim ꝙgregatos ad altissimū mostendū aī diluuiū clamātes. Dñe deꝰ oipotēs Miserere miserere miserere miserēque peream⁹. de cetero te pctis nō puocabimus ad irā. Quidā ꝙ euellēres crimelantātes facies: maledicebāt se ⁊ deū. Quidā deniq; videres mlta hoim coꝝ poza narantia i aqs clamabāt ad deū. ⁊ tñ deꝰ pius ꝓpter horridū luxurie pecatū illos nō exaudiuit: sz tpaliter puniuit. Dicūr em̄ docrozes/ q̄ dñs ideo successiue induxit aquā diluuij vt q̄ vellēt penitere: ⁊ tandē saluarent. Q magna dei misc̄dia quā i ira nō ꝓtinet. Scōo dñs deus luxuriā punit pena eternali.

De sexto precepto

Apoc.xxj. Fornicatoribꝫ idolatris ⁊ ve
neficis pars illoꝝ in stagno ardẽti:igne
De q̃ exemplũ legit in vitas patrꝝ. q̃ q̃
dã senex referebat:q; erat q̃dã ꝙ pro
uecte etatis valdeq; pfecerat ĩ timore
dei:⁊ interrogata est a me que res eam
ad hanc quersationẽ adduxerat. At illa. Cũ essez paruula erat mihi pr̃ man
suetus moribꝫ/debilis corpe: ⁊ vixit in
publico:terrã suam colebat.tanta erat
taciturnitas in eo vt ignorãres/sine vo
ce crederet. Cõtrario:mr̃ mea erat cu
riosa ⁊ vltra oẽs mulieres turpiorꝫ. oẽs
monibꝫ cõmouebat:ita vt totũ corpus
ipsi⁹ lingua esse crederet. Utres freq̃nt
cõmouebat:⁊ ĩebriare cũ viris luxu/
riosis cõsorabat. Dissipabat tã q̃ me
rrix oĩa bona domus.cui⁹ corpi nũ/
q̃ morbꝫ accidit. Tandem pater longa
egritudine defunctus est:⁊ ꝓtinue plu
uie:corruscatiões ⁊ tonitrua aerẽ cõtur/
bauerũt vt triduo sepeliri ñ posset. Jõ
omnes dicebãt. Jnimicus dei erat iste
ita vt nec terra ipm suscipiat: quẽ cum
difficultate sepeliuim⁹. Postea mr̃ to/
tam substãm liberius ĩ luxuria ꝙsumpsit
Qua mortua nimia serenitas facta est
acris. Ego aũt puellari erate crescens
cepit desiderio carnis pulsare.sed ratio
nans refrenabã. Quadã die aduespe/
rascente cepi cogitare:si patris aut ma
tris vitã debeã eligere mihi. pris vita
placebat:sed ei⁹ corpis infirmitas ac fi
nẽ qli tpe fecit retrahebãt. Si igit bõa
fuisset vita patris cur tanta fuissent se/
cuta incõmoda. ĩo eligere debeo vitam
mris q̃ nullũ turpe pretermisit. Delius
est em ꝓprijs oculis credere. Cũq; ĩ his
cogitationibꝫ dormissem:tũc astitit mi
hi quidã grandis corpe:⁊ iracũda visi/
one dixit. Dic inq̃t q̃d cogitas:⁊ et ego
territa dicebã(cũ replicaret inrogãs)
q̃ nihil cogitassem. Ille ꝙ reuocãs co
gitatũ meũ. Ego ꝙ perebam veniam
ꝙsequi:⁊ causam illi⁹ cogitat⁹ illi nar/
rabam. q̃ ait. Veni vide patrẽ ⁊ matrẽ
postea videas cui⁹ vitã eligas. Et me
inducens in quendã campum amenissi
mũ fructibꝫ ⁊ odoribꝫ plenũ:introduxit
me in pulchritudinẽ inenarrabilẽ. Oc/
currẽs ibi pater osculabat me filiã. quẽ
cum rogarẽ vt ibidẽ maneret: dixit pr̃.
Nũc nõ pores. Si ꝙ seq̃ vestigia mea
volueris huc venies. Qui ꝙ me duce
bat ait. Veni ⁊ ostendã tibi eriã mr̃ez.
⁊ statuit me in domo obscurissima ⁊ p.
turbatiõe plena:⁊ ostendit fornacẽ ar/
dentẽ:⁊ terribiles quosdaz stantes sup
fornacẽ. Ego inspiciens deorsum vidi
matrẽ in fornace vsq; ad collum demer
sam:stridentẽ dentibꝫ. Que videns cũ
ciulatu clamabat filiã me vocãs. Heu
inquit filia ꝓ peccatis hec patior. quia
opa fornicatoris ⁊ adulterij nõ videbãt
habere tormẽta. Et ꝓter exiguas deli
tias quãta exoluo tormẽta. Nũc g̃ mise
rere mei filia ĩgne ardeo ⁊ nõ ꝙsumor.
Ego ꝙ lachrymis ⁊ clamoribꝫ cepi illi
compati. Et surgentes ꝙ qui in domo
mea erant:causam clamorꝫ mei inter/
rogabãt. Ego vero ĩgnẽ causam illis as
serui. ⁊ ideo elegi sequi vestigia patris
vt ad amentissimũ locum paradisi veni
am. Ad quẽ nos ꝙducat qui viuit in se/
cula seculoꝝ Amen.

Sermo. xxvij.

Non mecha-

beris. Exod.xx. Jn q̃ ꝓcepto altissim⁹ deus nedum retra/
hit ab illicito actu venereo ⁊ illoꝝ mẽ/
brorũ vsu:verũtia inducit ad castitatẽ
obseruãdã dicẽs. Non mechaberis. sed
supple sua castitatẽ: q̃ q̃dẽ triplex ẽ.scz
Prima virginalis.
Secũda vidualis.
Tertia matrimonialis.

Prima inq̃ castitas ẽ ꝓginal⁹. q̃ fm
Rich.in.iij.di.xxxij.q.iij. ar.j. sumit
dupl'r. Uno mõ ipropꝛie ꝓ integritate
carnis.⁊ sic ꝙlibet hõ nascit ꝙgo. ⁊ hec
ꝓginitas nõ est ꝑtus: q; fm Aug.li.j.
de ciui.dei.c.xvij. Uirt⁹ est ĩ ania. hec
aũt in carne. Alio mõ ꝓgitas põr sumi
ꝓ habitu q̃ respuit oẽm actũ venereum
vt deo delectabili⁹ inhereat.j. Lon.vij.
Uirgo cogitat q̃ dñi sũt:vt sit sctã coꝛ/
pore ⁊ spũ. Et sic ꝓgitas est ꝑtus. Jdo
integritas carnis nõ est de essentia ꝓgi/
nitatis:ꝫ est q̃dã ei⁹ decor accidentalis.
q; si virgo violẽter corrũpit. ꝓginitatꝫ

ꝑtus nō ꝓdik:sed ad meritū duplicak: vt dixit ſcrā Lucia. Silr paruule puelle ſi corrūpank añ incipiāt pubeſcere ſm Aſtexanū nō ꝓdunt ꝟginitatē:qr in ralib añ annos diſcretiois dum in hoc neſciūt bonū t malū/nec pollutio/nec delectatio eſſe pōt nō debēt dici corrupte. Silr ſm ſcrm Tho. i. iiij. di. xxxiij. ar. j. ſilis ratio eſt de mīcribꝫ q in ebrietate/vel dormiētes a viris cognoſcūt. Coſilr que a demonijs incubis cognoſcunt nō ꝓdunt ꝟginitatē ſi quātū poſſent mente reniteretank. Si dicas qr virginitas nō ſit virtus:qr ſine pcō ꝓditur: ſic in mrīmonio: ſed nlla ꝟa virt ꝓdit ſine pcō. Ad qō ſm ſcrm Tho. rndeō ij. q xv. q licz ſine pcō ꝓdi pōt integritas carnis:nō tn ꝟginitas ſm q eſt ꝟtus:qr impoſſibile ꝓpoſitū integritatis voto firmatū. Si ꝟo tm mēte t nō carne:ds corrumpak talis p penitentiā recuperabit integritatē mentz. Scdo ꝟo caſtitas eſt virtualis:t eſt illoꝝ qui poſt amiſſam ꝟginitatē nō ſūt in mrīmonio Et dr caſtitas a caſtigādo.qr p rōnē cō cupiſcentia ad modū pueri debet caſtigari.vt dic Phs.iij.Ethi. Et apoſtol⁹ j.ad Tim.v. Que aūt vere vidua eſt t deſolata ſperet in deū:t inſtet obſecrationibꝫ t oꝛonibꝫ nocte ac die. Nā que i delitijs eſt:viuēs mortua eſt. Tertia caſtitas eſt matrimonialis:t eſt q cōtenrak ſua ꝓiuge:neq illi ꝓiungit niſi causa plis ſuſcipiēde/aut debituz reddēdi: ac fornicatiois vitande in cōiuge. Et hic dic dns. Non mechaberis. Vn in pūti ſermone de luxuria duo dūtaxat declarem⁹ gra dei ſalutz documēta.ſcz

Prio de luxurie filiabꝫ turpibꝫ.

Scdo ō luxurie remedijs efficacibꝫ.

Primū itaq documētū de luxuria dixi declarandū de luxurie filiabꝫ turpibus quas generat in hoīe luxurioſo. Et tales ſm b. Gre. xxxj. moꝛ. ſūt octo.ſcz

Prima cecitas mētis.
Scda inconſideratio.
Tertia inconſtantia.
Quarta ꝓcipitatio.
Quinta amor ſui.
Sexta odium dei.
Septima affect⁹ pūtz ſeculi.
Octaua horror futuri.

Prima ſiquidē luxurie maledicta t turpis filia dicit eſſe cecitas mentis. Naz luxurie deditus ira occupatus eſt circa carnis delectabilia/q neſcit de deo cogitare dulciter vt ipſum eligerer vt vltimū finem.ſed neq de alijs ſpiritualibus rebus curat ꝓter imerſionē in carnalibus S Ad cuius claritatē intelligentiā ſciendum/q triplex eſt cecitas mentis. Prima eſt intruendo ſupnaturalia. Secūda neſciēdo ad ſalutem neceſſaria. Tertia nō eligendo ſalutaria. Prima inq mentis cecitas eſt nō intruendo ſupnaturalia. Hō em cleuat mentem ad diuinā cōtemplationē. De hac igit dicit Greg. Cecus eſt qui lumē ſuperne cogitatiois ignorat. Et hec peſſima mentz cecitas duplex lumē ꝓtuar: vicz nature/t gratie. De lumine naturale dic pſal. Signatū eſt ſup nos lumen vultus tui dne. Dicit aut ratio vultus dei.qr ſicut p vultum homo vnus eſt alteri ſilis. Ita p lumen rationis ſumus ſimiles deo. Et ſicut p vultum cognoſcim⁹ hominē. Ita p rationē cognoſcimus deū. Et qd habet homo in vita p̄ſenti q̄ dei ſui cognitionē veram:certe ꝓualet diuitias/delitias:t omnia mundana. Hiere.ix. Nō gloriet diues i diuitijs:nec fortis i fortitudine:nec ſapiens in ſapiētia ſua.ſed q gloriat:in hoc gloriet ſcire t noſſe me. luxurioſus renera h lumine ꝓtuar⁹ eſt: dicēte Pſal. Supcecidit ignis ſcz ꝓcupiſcētie: t nō viderūt ſolem.i.chm dnm. Scdo lumine ſcz gre luxuria ꝓtuar hoiem. De quo pſal. In lumine tuo videbimus lumē. Sap.ij. Malitia excecauit illos in tantū q nō cogitēt ſi ſit infernus:ſi ſint diaboli:ſi ſint celi ſenarrabilia gaudia. ſed ōt in corde audacter. Vellem deus ſibi reſeruaret gllam t letitiā:ſolū mihi ꝓcederet hic viuere ſm carnē. O maledictū cor:cur cum tam modica ſpurcitia ꝓtentum es. Et cur diuinā maieſtatem ꝓ tam vili re ꝓtempſiſti: certe conremnendū oſtendet te deus. Secūda mentis cecitas eſt in neſciendo neceſſaria ad ſalurem:vt dominicā oratione: articulos fidei:diuina ꝓcepta. Hinc

De sexto precepto

Hieron. z habek. xvj. q. j. c. Si cupis. In his que ptinent ad ius diuinū: vt p cepta z articuli paruum distat a virtꝰ decipere vel decipi posse christianum. Et Greg. in moral. Qui ea q̄ dei sunt nesciūt. nesciunt. i. non approbant. In sup distin. xxxviij. c. Qui ea. Qui ea ig̃ rat que sunt legis diuine necessaria ad salutem: vt precepta z articulos fidei q̄ sunt p dicara z publicara p orbem: z p̄ cepta legis nature. z qui ꝛra ipsa facit nō excusak a culpa. Quid ergo ampli⁹ vis audire. Audi Gregoriū dicentem. Qui inq̄t stultus fuit in culpa sapiens erit in pena. Qui igitur occupant circa carnalia hec omnia ignorant. Tertia igitur mentꝭ cecitas est in nō eligendo salutaria. Et fit cum quis cognoscit eē malum quod vult facere z tamē facit: qō non potest esse nisi quia vniuersali cognoscit malum: tamē non in particu lari. Ira q̄ iudicat hoc bonum sibi esse: aut ꝓter delectationē: aut aliam vtili tatem. de quibus dicit Dionysi⁹. Nul lus intendēs in malum operatur. Et. j. Ethic. dicit Phus. Omnis malus est ignoraꝰ. Similiter errat qui operatur malum. Vnde si a luxurioso quereres. An luxuria sit peccatū: dicit q̄ sic. Si militer ab iracundo si ira est peccatum dicit sic. z tamē passione ocuicrus luxu riosus iudicat luxuriari: z iracund⁹ vl cisci. Ideo de his dicit psalmista. Ocu los habent z nō videbunt: quia exceca ti sunt per delectationē. Secūa luxu rie filia dicitur incōsideratio. Que sm sanctū Thomā. ij. ij. q. liij. ipozrat actū intellect⁹ veritatem rei non intuentis. Si enim veritatem rei considerarem⁹ pfecto luxuriam/ac alia peccara virare mus. Sed q: pleni sum⁹ iniquitatib⁹: ideo nō ꝓsideram⁹ hec sequēria trīa. scz

Primo non consideramus ꝓpriam miseriam.

Secundo non consideram⁹ opatio nem diuinam.

Tertio non consideram⁹ cōuersatio nem alienam.

Prima ita q̄ incōsideratio est pro prie miserie. non pfecto ꝓsideraꝭ homo q̄ vilis sit: q̄ modici tempis: q̄ fragil. Ideo se existimat aliquid cum nihil sit Hinc Job. xiij. Homo nat⁹ de mliere breui viuens tpe: repleꝭ miꝭ miseriꝭ. qui q̄si flos egredit z ꝓterit: z fugit ve lut vmbra: z nūq̄ i eodē zc. Hō nascit plorās q̄si murmurās/q̄ nat⁹ sit ad ran tam miseriā z laborē. Eccl. ij. Lucti di es et⁹ laboriby z erūnis pleni sunt: nec p noctē quidē q̄scit. Si em hō conside raret que egrediunt p os: nares cere ros q̄ meat⁹ corpis vilius sterquiliniū nō vidisset. Nā flores et arbores odoꝛē z fructū generār. hō vero pediculos/len des/lumbricos/stercus/z vrinā. Ideo ex ꝓsideratiōe raliū debet se humilia re. Iuxta illud Michee. vj. Humilia tio tua ī medio tui. Debet homo insup ꝓsiderare quanta peccara cōmisit quo tiens primos offendit. Sz quia ista nō ꝓsiderat: ideo superbit z se ignorat. sic dei altissimi iram ꝓuocat. Iuxta illud Grego. in moral. Cōsideret homo ela tus quid mereatur in terra. si angelus de celo ī terram pternitur. si illi parce re noluit quem in celo in tanta gl'ia sub limauit. Secunda inconsideratio est operationis diuine. Homo enim con siderare deberet creationē celi et terre z omniū q̄ sunt in eis. pura angelos/ho mines/animalia/herbas/arbores zc. Et quomodo deus omniū horum curā habet. z maxime peccatorum obstina torum nō dicit curam habere. Iuxta il lud Eccs. vij. Considera opera dei z vi de q̄ nemo potest corrigere quē ille de spexerit. Despicit aute quem sua gra tia deserit. Nullum autem deserit nisi ꝓius deus deseratur. Tertia inconsi deratio dicit cōuersationis aliene. ad Philipens. ij. Non que sua sunt singu li cōsiderantes: sed que aliorum. Debz enim cōsiderare ꝓximum ne scandali zet. impfectum vt peccatorem vt illius peccata euitet. virtuosum vt hunc imi tetur. presertim Jesum christum. He breo. iij. Considerate fratres pontifi cem confessionis nostre Jesum qui fi delis est ei qui fecit illum id est deo. Sed luxuriosus ista non considerat: sed rangꝭ iumentum sordet in stercore. Tertio quoq̄ luxurie filia dicitur in

ꝓstantia q̄ fm sctm Tho. ij. ij. q. liij. im/
portat recessum a bono ꝓpositi: a q̄ non
recedit/ nisi ꝓter aliqd q̄ ei inordina/
re placet. sicut luxuria q̄ ꝓter vehemen
tiam delectatiōis retrahit a bono/ q̄
agere ꝓpositum habuerat: que incōstantia ꝓcedit
ex triplici causa. scz

Primo ex inordinata affectione.

Scdo ex horrida tribulatione.

Tertio ex subtracta delectatione.

Primo dicit q̄ incōstantia ꝓcedit ex in/
ordinata affectiōe. Nam q̄n hō inordi/
nate afficit ad ista mutabilia: z ipse incō
stans et mutabil' efficit. Affectio em̄
ad ꝓpinq̄s incōstates efficit: marie car/
nalis libido erga aliquā psonā. Unde
Grego. Sepe quosdā videm⁹ mundū z
ꝓfessione reliqsse: z tm̄ ꝓ inordinato affe
ctu ꝓpinquor⁹ ꝓsperia irrūpere: terrenar⁹
rerū iurgijs vacare: liberatē intime de
tris relinqre: z mūdi studia iaz detracta
reparare cē. Scdo incōstantia causa
tur ex horrida tribulatiōe: q̄uis em̄ ꝓ
nat q̄s in bono ꝓseuerare: tm̄ aduenīere
mag̃ aduersitate/ recedit a bono ꝓpositi/
to. Sic̄ scr̄us Justin⁹ medic⁹: q̄ iam mlt
ta marryria sustinuerat ꝓ fide chr̄i: sed
vict⁹ ad decollandū cepit expauescere
z q̄si a ꝓposito recedere. scz ꝑbis scti Ui
ralis ꝓfortat⁹/ resūpto q̄ vigore spūs/
morē suscepit. Tertio incōstātia ꝓce/
dit ex subtracta delectatiōe: q̄n vicz q̄s
nō hz cōsuetā delectationē in cibo z po
tu/ vl' libidine: tūc recedit a ꝓposito. Un
de ꝑbs. vij. Eth. Nō mollis dr q̄ rece/
dit a bono ꝑ tristitias causatas ex defe
ctu delectationū. Hinc Prouerb. xviij.
Qui moll' z dissolut⁹ est in ope suo: fra
ter est sua opa dissipāris. z banc incon/
stantiā marie causat luxuria: in q̄ est ve
hemēs delectatio carnis. Quarta lu
xurie filia dr ꝓcipitatio. De q̄ dr sctus
Tho. ij. ij. q. liij. q̄ ꝓcipitatio dr ad silli/
tudinē in rebꝰ corpalib⁹. Dicit em̄ ꝓcipi
tari fm motū corpalem/ q̄d a superiori in
ima venit fm quendā imperū ꝓprij mo/
tus nō ordinate descendēdo. Sic̄ i spū/
alibus. Supmū em̄ aīe est rō. imū aut
corpis opatio. Ḡdus ꝙo medij sunt me/
moria ꝓteritor⁹. intelligētia ꝓsentiū. et
solertia in futuris euentib⁹: sed ꝓcipita
tio hec nō facit. Unde Sen̄. lib. de q̄/
rim⁹ ꝓtrib⁹ air. Si prudes es/ aius tu
us tribus tpibus dispensek. Presentia
ordina. futura, puide. ꝓterita recordare
Haz q̄ de ꝓterito nihil cogitat vitā per
dit. q̄ nihil de futuro puidet/ in oia in/
caut⁹ incedit. talis est luxuriosus q̄ est p̄
ceps in cogitatiōib⁹: in locutiōib⁹: in opi
bus: in secretis reuelādis: in iudicijs et
ꝓsilijs dandis. Ideo in oibus est incau
tus z icōsiderat⁹: nec mirū si pibit. Ul

Quinta filia luxurie dicit' amor sui.
Nam q̄ homo male se amat vl' superflue
causat marie luxuria: z est causa q̄ oim
maloꝝ. Unde Augu. sup ps. air. Omnia
pcrā, ꝓcedūt aut amore male inflāma/
te: aut ex timore male humiliāte. Nam
amor sui si est rect⁹/ ꝓncipalius diligit
aīam z laborat ꝓ ea. min⁹ ꝓncipalit' ꝙo
corpus: z ꝓtem sensitiuā quā facit de/
seruire ratōi. z talis amor sui nō est ma
lus: imo est naturalis: z quodāmodo p̄/
cipiēs Leuit. xix. Diliges ꝓximū tuū sic
reipm. Qui ꝙo est mal⁹ homo: ille puer
tit debitū sui amorē. de q̄ ps. Qui dili/
git iniq̄tatē odit aīam suā. Et iō amor
sui est triplex. Prim⁹ naturalis. quo q̄s
vult sibi ꝓ bonū/ quō ꝙgruit ei. Et ideo
exp̄sse ꝓceptū de amore sui deus nō de
buit dare: q: hoc ex lege nature p̄supo
nitur. Augusti. Amor ꝓrius ꝓcipi non
debuit in scꝓtura: quia hoc hoi est a na
tura ꝓpria. In ꝓmis diligit homo seipz
z postea ꝓximū. et talis amor sui non
est peccatū. Secūdus vero amor sui est
venialis: quo homo inordinate diligit
seipm: tamē citra deū: z talis est pecca/
tum veniale: z stat cum charitate. Ter
tius aūt amor sui dicit' criminalis: quo
quis sic se amat: q̄ non curat q̄ sit cōtra
deum: aut legem eius: aut in scandalū/
z damnū ꝓximi: sed solum sue ꝓsone sa/
tisfacit fm suam cupiditatem. De quo
Apostol⁹. Radix inquit omniū malo/
rum: scz tam hominū/ q̄ angelorꝝ est cu
piditas que facit deū cōtemnere. Ꝙo
inde Augustin⁹ in Psal. lxxiij. Duas
ait ciuitates duo faciunt amores: ciui/
tatem Hierusalez/ facit amor dei vsq̄
ad contemptum sui. Ciuitatem Ba/
bylonē facit amor sui vsq̄ ad ꝓtemptū

De sexto precepto

del. Et subdit. Inrrogaret se dsq; dd amet z inueniet vñ sit cinis. hec ille. Ex h reuera amore. s. pessimo pullulāt multa mala. pura homicidia/luxuria/rapina/z iniustitia: necnō alia neq; noīanda. De h apl'us. ij. Tim. iij. In nouissimis istabūt tpa piculosa z erunt hoies seipos amātes. z subdit. Cupidi/superbi elati/blasphemi/parētib; nō obedientes ingrati/sceleſti/sine affectiōe. sine pace incontinentes/imites sine benignitate: pditores: pterui: tumidi: voluptatū amatores magis q; dei. hītes dē specie pietatis virtutē aūt ei⁹ abnegātes. Sup q̄ ōr scrūs Tho. q radix oꝝ⁹ inātaz est amor suiipi⁹. scz fz sensualitatē. pdicta patēt p exēpla. Hā Nemroth amore sui cepit eē robust⁹ venator hoim. i. oppſor. Romul⁹ occidit germanū: vt solus obtineret regnū romanoꝝ. Dauid ꝓpt sui amorē adulteriū z homicidium ppetrauit. Amon filī⁹ su⁹ ꝓpt sui amorem Germanā pstuprauit. ꝓter hunc q̄ppe amorē sui pncipes opprimunt paupes: subditos calūniāt. Illos bōis suis spoliāt. volūt viuere gliosi. h in stabulo faciūt padiſū. q; nō sperāt i futuro. ꝓter hūc maledictū sui amorē clerici officiū negligūt diuinū. ab ouib⁹ lanam solū z lac q̄rūt de aiab⁹ po parū curāt. ꝓpt hūc amorē sui religiosi frequnt fiūt epi/aut ig̃minioſe recedūt a pfessione. Contra hūc amorē sui clamauit chīs filī⁹ deivi ui Jo. xij. Qui amat aiam suā pder eā q̄ sensualē vitā amat. siq̄de p ea ñ verecē facere ꝫ pceptra diuina pder illā i pena eēna. Sexta filia luxurie dr odiū. ōi. Hā in deo nlla ē rō. p q̄ possit odiri ab hoie vla demōe. tñ q; de⁹ vult suā optimā volūtatē: iō facꝫ malas alioꝝ volūtates: penas ill' istigēdo. iō q̄rū i eis ē deū odiūt. potiſſime luxurioſi. p eo q̄ illos eradicat de h mūdo ad penā futurā. Vñ Ber. in ſmone brē Lucie. Permanēs inq̄t in iniq̄tate tua vis eē ipunitū in vis deū eē iniuſtū. Erigit ei iuſtitia ei⁹ vt vnicuiq; reddat ſm opa sua. q̄ ār vult deū eē iuſtū: nō vult deū eē deū. z q̄ deliderat deū nō eē: nōne q̄rtū i ipſo est deū occidit. Insup ñ solū odiūt deū luxurioſi: sz ēt abnegāt. Quia ōr Hie/rony. z hī. xj. q. iij. c. Eſtimār. Quoti/ enſcū q; vincimur a virtus atq; pcris tortiens deū negam⁹. Nec arbitrādꝰ ē in die iudicij illos rīa a deo filio eē negandos q̄ in marryrio chīm negauerūt. sed illos oēs q̄z opc vel ſmōe vel cogitatione chīs negāt. Septima luxurie filia est affect⁹ pūtis secūi. Haz luxurioſi q; carnis se imerſerūt delectatiōib. iō vanitatē mūdanā toto corde diligūt et querūt. Sed q; hic mūdus nō sit diligendus: pbem⁹ tripliciter. scz

Primo auctoritatib⁹.

Scdo assimilatiōib⁹.

Tertio exprimētatiōib⁹. X

Prio inq̄ fallax h mūd⁹ nō ē diligēd⁹: nec sequēd⁹: pbem⁹ auctoritatib⁹. Dr em Job. xx. ca. Hoc air scio a pncipio ex q̄ posit⁹ est homo sup terrā q; laus ipiorꝫ breuis z gaudiū hypocrite ad instar pūcti. Si ascēderit superbia ei⁹ vsq; ad celū z nubes tetigerit q̄si sterq̄liniū i fine pdet. Vñ iste mūd⁹ ꝑe dr hypocrita: q; ſm exteriorē apparētiā videt bonus et honest⁹. sz fz rei ꝓtate ē mal⁹ z iniqu⁹. ei⁹ igit delectatio ē ad instar pūcti q̄ est q̄d indiuiſibile. Hā de ꝓteritz delectationib⁹ nihil habes sic nec de ꝓterito tempore nisi reatū. De futuro etiam nihil obtines. q̄ solū istās hr q̄d subito trāsit. Hā tota ꝓterita delectatio ñ valet vnā ficū. q; dr Job. xxj. Tenēt tympanū et citharā z gaudēt ad sonitū organi. duc̄it in bōis dies suos z i pūcto ad iferos descē. Scdo q; mūd⁹ cū sua vanitate ñ sit amand⁹: pbem⁹ assimilatiōib⁹. Prio preter suā istabilitatē q̄ppe assiliāt rebus valde caducis. puta feno: vmbre: flozi: nebule: seu vapozi terre. z alijs hmōi. Propter ea dr ps. Hō vanitati sīlis factus ē: dies ei⁹ sic vmbra prereunt. Et Esa. xl. Oīs hō fenū: z ois gl'ia ei⁹ q̄si flos agri. Sic ei herba crescit: viresc̄it z arescit. sic ēt hō. ꝛc. Tertio q̄z q; mūdus cū sua vanitate nō sit diligend⁹: pbem⁹ exprimēratiōib⁹ q̄ sunt rez magistra. Dr em Sap. ij. i ꝑsona mūdanoꝝ. Venite fruamur bonis q̄ sūt. z vtamur creatura tāq; iuuētute celeriter. vino ꝑciosо z vnguēt; nos ipleam⁹: z nos non ꝓtereat flos tpis. coronem⁹ nos rosis

ante q̄ marceſcãr. nullũ p̄tũ ſit qđ nõ p
trãſeat luxuria nr̃a. vbiq̄ relinq̃m⁹ ſig
leritie q m̃ hec eſt ps nr̃a. Et iſti ifra. c.
v. i etna vanatoe dixerũt. Quid nob p
fuit ſupbia/aut qđ diuitiar̃ iactãtia cõ
rulit nob: trãſierũt oia illa trãq̄ vmbra.
z tãq̄ nũci⁹ pcurres. g̃ ye ñ e diligẽd⁹
mũd⁹ cũ ſua vanitate q tanta pfert ro:
mẽta p vili delectatiõe. Octaua z vl
tima luxurie filia e hoz: ro: ſeu deſpatio
futuri. Nã dicẽtes ſcia ſciunt ſe h ſen
ſualiſ vite eſſe z diuina legẽ p̄teriſſe. Jõ
nõ hñt ſpẽ de bõis opib⁹ p qbꝫ ſperarẽt
bona futura. ſz q̃ſq⁹ p̄ñ delectanꝫ i lu
xuria: z volũ b remãere cũ trñ posſint.
Jõ hoz: rẽt ire coz̃a deo et angel⁹ eī. O
igit luxuriosi mẽte excecati incõſtãtes
z icõſiderati. O luxuriosi amatores ſui
dñi odioſi. O luxuriosi inq̃s amatores
p̄ñz ſeculi z hoz: rẽtes bõa futura ſeculi.
cur eſtz ſic icecati. vt nõ videatz vim ire
ritũ et nũ: neq̃ futurũ celi gaudiũ. Cur
eſtz ſic icõſiderati z inſtabiles. cur vos
pl⁹ q̃ deũ diligitz: z cur optimũ deum
ſic odiꝫ. vt ipm nec vide re vnq̃ velitz.
O miſeri. o decepti. o ſozdidi p q̃ modi
ca delectatiõe pditz et nũ bonũ: z re/
gnũ ſine fine iocũdũ. O decepti q̃ ama
rã mortẽ iferni ad q̃ritz et nal⁹ deuozã/
di. y Scõm ſaluz̃ documẽtũ decla/
rem⁹ ꝺ luxurie remedijs efficacib⁹. Nã
q̃cũq⁹ vult luxuriã euitare: hec q̃ttuoz
ſummo ſtudio debet attẽdere. ſcz

Primũ vt viuat abſtinẽter.
Scõm vt vincat viriliter.
Tertiũ vt ſe habeat prudẽter.
Quartũ vt deũ petat ſupplici ter.

Prio diri q̃ caſtitatẽ ꝺo placidã q̃ fuat
nec̃e e vt viuat abſtinẽter. Oz caſtitas
e ſobertatz filia z nutrit⁹ ab ea. Quicũq⁹
igit ñ e abſtinẽs nõ pt ee cõtinẽs. Hinc
Ber. Periclitat caſtitas i ꝺlitijs/hũi/
litas i diuitijs/pietas i negocio/charit/
tas i ꝺ nequã ſcio/pitas i mlt̃ilocio. Et
b. Hiero. Si ex vino credit⁹ fu⁹ ꝺi vinũ
p veneno fugiar. Vinũ ei z adoleſcẽtia
duplex e icẽdiũ. Et Ephs. v. Nolite in
ebriari vino i q̃ e luxu. Ac puer. xx. Lu
xuriosa res e vinũ. ſ. effectiue. cõ ꝺi diſ.
xxxvij. Loth qđ Sodoma nõ vicit vina
vicerũt. Vñ b. Aug. facil⁹ p̄ſu ad ignil
z aq̃ i vno vaſe q̃ i ſupfluitate ptinen
tia. Cui⁹ rõne ꝺt Hiero. Vlcer in q̃t vi
no eſtuãs cito in libidiem ſpumat. Vñ
ſcri ꝑs reglar p̄iarche iſtituer: teiu
nia z eſus carnaliũ abſtinẽtiã. q̃z trãſ
greſſores a ꝺo acrit puniũt. Sic refert
Vlce. i ſpe. moz. li. iij. q̃ qđã monachus
fact⁹ eps: relecit oẽm abſtinẽtiã cibi et
pot⁹. Cũ ãt veiſſet ad abbatiã ꝺ q̃ fue/
rat aſſũpt⁹ qđã frat⁹ querẽs⁹ vir vtiq̄bo
nus z p̄platiu⁹ aſtãs fuit abſozpt⁹ in
cogitatiõib⁹. Que inrues eps irriſorie
dixit. Frat⁹ dicas nob qđ i tuo raptu vi
diſti cui vehement⁹ iſtãti frat ille ñdit.
Dñe ex q̃ copellitz dicã. Videbat mihi
q̃ erã ante oſtium paradiſi. vidi et vos
venire. Cũ q̃ cupetis ingredi queſtuz
eſt de veſtra p̄feſſione. Reſpondiſtis.
vos eſſe monachum ſancti Benedicti
Vocat⁹ e ſcrũs Bñdict⁹: z ñdit. apiat
vẽter ei⁹ z videam⁹ ſi plen⁹ e fabis re/
fectoz̃: q̃ apto nll̃a faba e ibi viſa: ſed
auce z coſte gallinaz̃ z caponũ z volati
liũ. z ſic iudicatũ e vos ñ debere illuc i
gredi. q̃ ſ̃t pata obſuatoz̃ib⁹ regl̃e. Se/
cũdo q̃ caſtitatẽ bñ vult ſuare nec̃e e vt
vicat viriliter. Magnã p̄fecto pugnã hz
ptinẽs. Vñ Caſſia. li. col. Dato: inq̃t
ſ̃t e caſtitatẽ ſuare q̃ demões expelle
re. Hic Aug. i ſ. Jnf oia chr̃ianoꝝ cer
tamia vurioza ſ̃t plia caſtitatz. Nã ibi.
q̃tidiana pug̃ z rara victoria. rara auiſ
i terrz nigro ſimillia cygno. Et b. Hie
ro. i epl̃a. Etiã ferreas mẽtes libido do
mat q̃ maioz: i pgib⁹ patiſ famẽ dũ dul
ci⁹ p̄rat oẽ qđ nesciũt. vñ Hugo ꝺ ſcõ
Vlc. Trib⁹ i q̃t gñib⁹ armoꝝ ipu g̃ ca/
ſtitas. ſ. relo/haſta/gladio: tela ſ̃t vi⁹.
haſta yba. gladi⁹ ꝓtect⁹. ſic ei a lõge te
lũ vulnerat: ſic vi⁹. ſic haſta ꝑi⁹ ledit:
ſic yba. ſic gladi⁹ ꝑi⁹ occidit: ſic z tact⁹
Vñ ps. Sacerdores ei⁹ i gladio cecide
rũt. Quicũq⁹ ei e ſcti ſe viriliꝝ ñ pcaue
rũt oẽs corrucrũt. Jõ ꝺt Aug. ꝺ ſingu.
cle. Credo mihi eps loq̃r. vidi peſte illã deũcere cedros libani: ꝺ q̃z caſu non
min⁹ dubitabã q̃ Hieronymi z Am/
broſij. Hic Jo. abb. i col. ꝺ. Nõ credas
luto carnis tue ẽt donec obruaz̃. Nõ ei
es fortio: Sãſone. nec ſcrio: Dõ. nec ſa
pientio: Salomõe. q̃ oẽs luxuria coꝛrue

rũr. O de⁹ e⁹ne q̃ m̃l'ri dãnaꝝ ꝓt hoc abominabile scel⁹ q̃ nesciũt custodire se nesciũt fragilitatẽ hũanaz ꝑnam ad ꝟ. Vñ dr Hiero. q̃ rãta est ꝑsecuritas viri cũ m̃liere e aliena. sic stupe cũ igne q̃ cõ/ iũcti statim fumigãt. Jõ dr Ber. cum m̃liere quersari z ñ ledi mal⁹ miraculũ e q̃ mortuos suscitare. Od̃ mín⁹ e ñ po teris facere: vis q̃ credã tibi qd̃ mal⁹ fa cere posses: Tertio q̃ bñ vult obtua/ re castitatẽ necesse e vt se beat prudenꝫ. Ille eĩm dr prudẽs q̃ ꝓncipiũ: mediũ: z finẽ sui act⁹ ꝑsiderat. Pro eo q̃ castí/ tatẽ ꝓnus cogitat⁹ insurgit. rã ꝺ sua: q̃ de alioz pulchritudie/ꝺ diuitijs/de iuuẽrute/de delitijs. Vñ Hieron⁹ ad Eustochiũ. Quia ipossibile e in sensuz hois nõ irruere motũ medullaz caloꝛe. Ille laudaf: ille ꝓdicaf brũs q̃ stari vt ceperit cogitare inffician cogitat⁹: z alli dit ad petrã. Petra aũr est chr̃s. Debz eĩm q̃liber suos malos cogitat⁹ ꝓcurere ad chr̃m sic. O pie chr̃e statim si cogita ri oni ꝑsentio amittro fructũ tue passio nis. qdo re deũ vinũ ꝛc. Deinde mediũ castitaz est honestas ipudicitie turpi/ tudo. Finis aũr castitaz vita eꝛna. Jm pudicitie ꝓ eterꝛ⁹ interit⁹. Vñ Bꝛe. Domẽranẽ est qd̃ delectat: sz eternũ qd̃ cruciat. Hinc Hiero. in epl'is. O q̃ acerbꝫ fruct⁹ luxurie: amarioꝛ felle: cru delioꝛ gladio. z infra. Dignis infernal luxuria cui⁹ mateꝛia gula: cuius flãma superbia: cui⁹ scintille pua colloq̃a: cuius fumus ifamia: cui⁹ cinis iopia: cuius fi nis gehẽna. Hec ille. Vñ scti z sctẽ vir gines magz elegerũt mori: z q̃cũq̃ roꝛ/ mẽta pati q̃ castitatẽ amittere. sic sctã Doꝛothea/ Catarina ꝛc. Scribit nãq̃ b. Hiero. q̃ vidẽs sctus Paul⁹ certami na chr̃ianoꝝ aufugit in heremũ. Eo si/ qdẽ tpe duo iuuenes chr̃iani ꝑhẽdunt a Decio: q̃z vn⁹ roto coꝛpe melle ipun/ git: z sub ardoꝛe solis aculeis muscarũ z scabꝛonũ z vespaꝝ lacerãd⁹ exponit. Alter ꝓ mollissimo lecto ꝓponit. vbi saez erat tẽperies riuuloꝝ sonit⁹/ auiũ cant⁹/ z floꝝ olfact⁹/ blandis sertoꝝ ne/ ribꝫ: sic cingit iuuenis vt manibꝫ z pe/ dibꝫ se iuuare nõ posset. Adest q̃dã iu/ uencula coꝛpe pulcherrima ac ipudice tractat iuuenẽ dei amoꝛe implerũ. Cũ aũt ille in carne mot⁹? Dtios rõni sensit/ ser nõ bñs arma q̃b us ab hoste se eruat lingua ꝓria dentibꝫ suis icidit: z i faciẽ ipudice exput. z sic tentatiõez doloꝛe fugauit. Quarto q̃ bñ vult castitatem suare: nece e, vt deũ petat supplicter. Tãt⁹ nãq̃ e ꝺcupie ardoꝛ vt rõnẽ pẽt⁹ excecare possit/ ne videat etnũ suũ ireri tũ/ vl'rpale ifamiã: ío nece e vt clamet ad deũ adiutoꝛẽ suũ q̃ ꝓtẽs viribꝫ ñ va ler. Vñ Sap. viij. Scio q⁹ ꝓtinẽs ee ñ poto nisi tu ꝺderis mihi. Legit ei i vita Crisarl z Barle marryꝝ. q̃ cũ polemi⁹ pr Crisãti q̃nq̃ puellas assigisset ei z i/ miar⁹ fuisz nisi a fide chr̃i retraheret q̃ puellas q̃si vipas abhoꝛebat. Jace/ bat ei i oꝛone imobil'z oscla q̃si sagitta rũ ict⁹ fidel' scuto excipiẽs exclamabat ad dñm dr. Exurge dñe i adiutoꝛiũ mi hi dic aie mee sal⁹ tua ego sũ. Quis ei ista pugna a diabolo excitarã vicere ꝓ/ valet nisi tua fuerit ꝓ eo dextra dimica/ ra. Errat q̃ putat castitatẽ ꝑfectaz suis nisibꝫ obtiere. nisi ei tuo ibze fuerit ex/ tricta flãma libidis ñ ꝑt ai⁹ q̃ere q̃ p/ gir. Hic b. Aug. dicebat. dñe ꝓtinẽtiã iubes: da qd̃ iubes: z iube qd̃ vis. Digi tur luxuriosi dr altissimi timici. O gu/ losi z ꝛpzobi z sine pud̃ ꝺsidiosi. O im pudẽtes z ideuoti q̃ excusarõe vos co/ rã ꝺo excusatz. reuera ñ potestz dicere: ñ potui castitatẽ suare. q: si rãtũ curas/ sez ꝺ custodia castitaz q̃ntũ ꝺ custodia vini vti potuisseż. Rã q̃cũq̃ hoza dr si ue prandiũ sine dormiri ꝺsi vinũ stillat. statí puideż ꝺ remedio. Vñ ꝺ ania ꝑ malas cogitatões icipit ꝺfluere i luxu/ riã ñ curatz. Ꝺ digni est⁹ e⁹ne supplicio. A q̃ nos eripiat ꝑ z filꝫ z spũscti⁹.

Sermo. xxix. (Amẽ.

De furtũ facies.

Exo. xx. c. Jn ꝟ siqdẽ se primo ꝑcepto altissim⁹ deus oẽs hoies iduc ad pri dilectiõez: ꝑ eoq̃ phibet ne i bõis rpalib⁹ qs audat ꝓio nocere dr. Ho furtũ facies. Furtũ ei ẽz Astera. i sũ. li. j. tripl'r sumit. scz

Primo ꝓprie.

Scdo comuniter.

Tertio interpratiue.

Primo dixi q furtū sumit ꝓprie qō ꝺꝺē est ꝺrrectatio rei aliene ignorāte dño ꝯ voluntatē suā. z h mō distinguit ab vsu// ra z rapina. Quia rapina est ꝺrrectatō rei aliene sciēte dño. Vsura ꝙo est ꝺrre ctatio rei aliene sciente dño ꝯ ei⁹ volū// tatē absolutā: sed nō ꝯ oimodā volūta// tē. Scōo furtū sumit cōit. Et sic fur// tum est ois illicita vsurpatio rei aliene ſm qō dic Aug. in li. q. Exo. xxij. q no mine furti intelligit ois illicita vsurpa tio rei aliene. Nō em rapinaz ꝑmisit q furtū, phibuit. sed apte torū intellige// re voluit qcḋ illicite rez pti auferr. er ſm h noie furti intelligit rapina z vsura zc. Tertio furtū sumit interp̄tatiue. Et sic furtū dr ois illicita possessio rez Hinc Aug. ad Macedonē. Nōne oēs inqt q sibi vident gaudere licere ꝙsitz eisqz vti nesciūt. alienū possidere cōuin cunt. Hoc em recte alienū nō est qō iu re possideť. Hoc aurē iure qō iuste. z h iuste qō bn̄. Quicqḋ g̃ male possidetur alienū est. male aūt possider q male vti tur. Et dicti. xlvij. c. Sicuti. ait Amb. Quis rā iniust⁹ ꝯ q mltoz subsidia su as diuitias parat. De q speciali incul// pant eccl'ias p̄lati z rectores. de qbus Bern̄. in q̄dā ſmōe clamans ait. Nudi clamāt famelici z cōqueruntḋ clerici dī. Nobis fame z frigore miſabilit la borantib⁹ qd ꝙferūt tot mlta dolia/tot ornamēta: tot pallia errensa i pretiosis// nim est qō effundiť. Nōne crudelit no bis subtrahit qō inanit expēdit z nos dei plasmatio: z chīi sanguie redempti sum⁹. vita nr̄a cedit vob in superfluas co pias. nr̄is detrahit necessarib⁹: qcḋ ve strisvanitatib⁹ accedit. hec ille. Et ido in h septimo p̄cepto oīporēs de⁹ phibz sub pena eine mortz furtū: rapinā/vsu ram/z oēm illicitā rez possessionē cum dic. Nō furtū facies. Vñ in p̄ti ſmōe de furto gratia dei duo declarem⁹ po// cumēta. salutaria. scz

Prio furti detestatione magnā.

Scōo furti declaratione clarā.

Primū documentū de furto dixi decla randū ipsius magnaz detestatione. qō quidē ꝯ sit detestandū horrendū atqz vitandū ostendūt septē. scz

Primū amoris fidelitas.
Scōm operis rusticitas.
Tertiū clamoris anxietas.
Quartū penarū diuersitas.
Quintū criminis enormitas.
Sextū acrotis pudoris tras.
Septimū timoris ponderositas.

Prio siquidē furtū seu rapina est dete standum: qz dissuader amorz fidelitas: pura dei amor. qz p̄rim p̄cepit dilige// re sic seipm z nō spoliari ac bonis pua re: sz port⁹ sua illis cōicare. Vñ dilectō dei z p̄ri est ostiuz p qō intrak in ouile chīi. q ꝯ per h nō intrat fur est z latro. Joā. x. Oues em chīi nesciūt rape: nō furari/nō decipe: sed i sctā simplicitate viuere. Hec ē regla vite chīane quam tradidit chīus Mat. xj. di. Discite a me: qz mitis sum z hūilis corde. i. nemi nē ledēdo/z neminē p̄tenendo. Et apls Eph. iiij. Qui furabat: iam non furet. magis aūt laboret manib⁹ suis vt hēat vñ necitatē tribuat patitēti⁹. Scōo detestak furtū opis rusticitas. Fur em vilis z rustic⁹ est: z ē inḋ hoies sic⁹ milu⁹ z bubo inḋ aues. alter rapit i die: alter i nocte. Sic igit magne nobilitatz ē gra tuite dare alteri. sic magne ignobilita tis ē iniuste rape. Nō mgr Alan⁹ pha uit militib⁹. Expo em apud montē pessu lanū legēte i theologia itrauerūt intre// rim milites et⁹ lectorā inḋrumpētes di uersa q̄rentes ab eo. Quib⁹ nouissime ait. Rndeatz z vos mihi ō vna q̄stiōe. Que vicz est i mūdo maio: nobilitas z curiositas. At illi petētes inducias de mane rnderūt. q maio: nobilitas in cu ria est dare liberalr. q̄z rnsiōi ꝙsensit. z ertiā rnsio eoz ꝙclusit q ipi nō essent no// biles dī. Si maior nobilitas ē i mūdo dare liberalr. g maio: rusticitas est au ferre iuite alienū q ei nō facitis. Nā ipi minatz z abigitz boues/oues/z capras alioz. qm̄ p̄rias p̄cūdare mi pascendo minare. io ꝙsusiōe digni est. Juxta illd Hiere. ij. Sic inqt fur ꝺcp̄hensus in furto. ita z tu ꝙfunderz. Tertio furti detestak clamorz anxietas z gemit⁹ op p̄ssoz z impcatōes: qs dns exaudire cō sueuit. Job. xxxiij. Alij inqt t̄minos su stulerūt/diripuerūt greges aialiū pu//

De septimo precepto

pillor: z abegerũt et abstulerũt gregez vidue. Sequit. Agrũ nõ suũ demerũt: z vineã ei⁹ quã vi oppſſerũt vindemiãt nudos dimittũt hoies veſtimẽta tolen/tes: q̃b nõ eſt opimentũ in frigore. Sequit. De ciuitatib⁹ fecerũt hoies geme re: z aie vulnerator⁹ clamabũt: z dñs in ultõ abire nõ patit. Hinc Jac. v. Ecce clamor operariorũ q̃ fraudati ſũt a vob⁹ in aures dñi ſabaoth introiuit. Et Ecci. xxxv. Deprecationẽ leſi exaudiet dñs: z ñ deſpiciet preces pupilli et vidue ſi effun/dãt loq̃las gemit⁹. Que oia dñator⁹ mũ di chr⁹ confirmauit. Lu. xviij. dic. de vi/dua z iniq̃ iudice. Dñs ds ñ facier vin/dictã elector⁹ ſuor⁹ clamãtiũ ad ſe die ac nocte: Dico vob: q̃ cito faciet vindictã illor⁹. Quarto furtũ diſſuadet penaz diuerſitas. Fures em̃ mltiplicẽ penã in currũ: dei z eccl̃ie maledictõez. Zach. v. Vidi volumẽ volãs. Seq̃t. Hec eſt maledictio q̃ egredit ſup faciẽ oĩs tre. q̃ oĩs fur iudicabit⁹: z educã volumẽ vt veniat ad domũ furẽ z iurãtẽ mẽdacit⁹: z manebit i domo ei⁹ z cõſumet eũ: z ligna z lapides. Scda pena eſt. q̃ tales ſepe puniũt pauperes. Hic Prouer. xj. Alij diuidũt q̃ria/z ditiores fiũt. Alij rapi unt alica/z ſp in egeſtate ſt. Tertia furtũ pena eſt vita abbreuiata. q̃ ſepe ſuſ/pendunt/vl alit⁹ occidunt. Prouerb. iiij. Impij de fra pdent: z q̃ iniq̃ agũt aufe rent⁹ ex ea. Refert em̃ Vincen. in ſpec. moz. li. iij. pte. vij. Q⁹ fuit q̃daz comes apõ martiſcoñ. q̃ cõſuet⁹ erat rape alie/na. Cũ aũt quendã militẽ iniuſte occi/diſſet/oĩa bona illi⁹ abſtulit: z heredes illi⁹ exheredit⁹ fecit. Miles igit⁹ tribuit⁹ apparẽs ei monuit: vt ſaltẽ heredib⁹ ſũi reſti tueret ablata. Cũ aũt aliq̃s dixiſſet ſo mniũ/friuolũ illi reputauerẽt. Scdo ita q̃ z trio apparẽs die ſtatuit q̃ vellet nol ler/traheret rñſurus. Tũc comes frit⁹ illa die/ quo cauit maximã mltitudinez armator⁹: z in die ſolẽni in palacio reſi/dẽs vallat⁹ militũ mltitudie: ecce ĩgreſ ſus q̃dã q̃ bõ in eã reſidẽs dixit comiti q̃ hret cũ eo loq̃. q̃ ſurgẽs/eũ ſuppoſuit eã: z exiuit p oſtiũ clamãs z dt. Juuame me iuuare. ſz militib⁹ iuuare nõ valenti bus/p aera deportar⁹ eſt: nec vltra ꝓpa ruit. Quito furtũ deteſtat⁹ criminis enormitas. Haz q̃to pctm̃ fuerit mai⁹/ tanto pena grauio⁹. Juxta illud Deut. xxv. Juxta menſurã peccati erit z pla/garum modus. Furtũ vero eſt peſſimũ crimẽ. Tũ ꝓter crudeliratẽ: Tũ ꝓter culpaz cõcomitatiũ diuerſitatẽ. Tũ ex ꝓpẽ emẽde difficultatẽ. Prio inquã furtũ/ſeu rapina eſt magnũ crimẽ ꝓpẽ cru/delitatẽ: quã in ferũt fures boib⁹ innocẽtibus. Jõ ipi crudeliter ferit⁹ in ſacra ſcrĩ ptura aſſimilant⁹. pura leonib⁹/vrſis/lupis z draconib⁹. Sopho. iij. Principes eius i medio ei⁹ q̃ſi leones rugientes: iudices ei⁹ lupi veſpe. Et Prouerb. xxviij. Leo rugiẽs/z vrſus eſuriẽs/ꝓnceps ipi⁹ ſup ꝑm paupez. Et rles ſt peiores q̃dãmo do demonib⁹: q̃ in iferno nõ cruciãt niſi malos. Jſti aũt tã bonos q̃ malos. Sũt inſup crudeliores leonib⁹ z vrſis: q̃ leo nes Danielẽ nõ deuorauerũt in lacu: nec vrſi Heliſeo nocuerũt: imo fere tales bo nis fuerũt. Legit em̃ in vitaſpatrũ de ſcõ Amone: de cui⁹ cella fures pães fu rabant. Qui vadẽs ad eremũ inde du/os dracones addurit ſecum: z ꝓcepit vt ſtaret ad oſtiũ celle/z cuſtodiret. Fures igit⁹ nocte veniẽtes/vrſis draconib⁹ cecidẽrit q̃ſi amẽtes p timore. Facto mane vir dei arguẽs illos: dixit q̃ crudeliores ſt draconib⁹ q̃ res ſuor⁹ dei cuſtodiebãt. Tandẽ draconib⁹ remiſſis/latrones re fecit: qui q̃erẽs ad deũ egerũt pniam. Scdo ĝuitas hui⁹ pcti apparet: ipm mul te ĝues culpe ſolet comitari: vicz meda ciũ: homicidiũ ꝛc. vñ Oſee. iiij. dz Ma ledicrũ mendaciũ: furtũ: homicidiũ: ad ulterĩũ inũdauerũt ſup terrã. Tertio ĝuitas hui⁹ pcti claret ex h. Q⁹ exercẽ tes furtũ ſeu rapinã vix diſponũt ad ve ram pniam. q̃ ablata nõ reſtituũt. cum dicat mgr̃ in. iiij. di. xiij. Miles vel ne gotiator: aut alicui officio dedit⁹: q̃ſi/ne pctõ exercere nõ pt: aut q̃ aliena reti ner: aut ĩrã retinet: recogſcat ſe verã ve nirenterĩã nõ poſſe pagere: niſi aut offi/ciũ relinq̃t/z aliena reſtituat: ac ĩraz ex corde relaxet. Sexto furtũ diſſuadet acror⁹ pudor oſtras. Hã depẽhenſi in fur to mltũ ꝑcũdant⁹: pferri coz̃ ſuis nor⁹

ꝓfusio. Nã ſm Auſterã. licz latrocinũ ⁊ rapia ſit maioris crimis ꝙ furtũ: tñ mi noris ꝓfusionis. Cui⁹ rõ eſt. q: in latro cinio q̃dã gl'iatio eſtimat: quã appetũt hoies ſm ſenſualitarẽ viuẽtes. Septi mo furtũ diſſuadet timor⁹ pdero ſitas Fur enĩ vbiꝙ timet de appheſione. Ti met q̃ppe facie iudicis. Rom. xiij. Vis nõ timere prãtem: bñfac ⁊ habeb laudẽ ex illa. Si aũt malefeceꝛ/time. Inſup fur oꝛ timere eccl̃a dãnatoꝛ. Si ei oñs dãnat illos q̃ ſua paupib⁹ non dederũt. iuxta illõ Bar. xxv. Eſuriui ⁊ nõ dedi ſtis mihi mãducare ⁊c. Quid facier ill̃ q̃ aliena rapiũt: certe eccl̃s ignib⁹ depu tabit cruciãdos. Vñ Eſa. xij. Oñs veni et ad iudiciũ cũ ſenatoꝛib⁹ ꝑpl̃i ſui: vos depdati eſtꝭ vineã meã: ⁊ rapina paupe rũ i domo vꝛa. O igit̃ fures ⁊ raptoꝛes primis infideles. O oĩb⁹ deteſtabiles. O magni dei ꝑceptoꝛ violatoꝛes. Ꝯra vos clamãt pauper q̃s oppſſiſtꝭ. oꝛpha ni ⁊ vidue q̃b⁹ iuſtitiã nõ adminiſtraſtis. Necnõ alij q̃ꝛ bona furti/aut vi rapui/ ſtis. Vere vos expectat eternus iferni ignis: ⁊ ad toꝛmẽtũ cruẽliſſimo demõis. q: ꝑ terre puluerib⁹ pdidiſtꝭ eternã ve/ ſtrã hereditatẽ. ſempit̃nũ gaudiũ: ãge/ loꝛ ꝓfectiũ/ ac broꝛ ꝑmiũ. Scõm do cumentũ de furto dixi declarandũ fur/ ti declaratões clarã. Nam furtũ cõmit titur multipliciter. ſcz.

Primo ablatione.
Scõo inuentione.
Tertio exactione.
Quarto occaſione.
Quinto retentione.

B Primo q̃dem furtũ cõmittit ablati/ one rei violẽta: q̃ ſit a mlt̃is ꝙnis. puta ꝑmo a latronib⁹/ ſeu pdonib⁹ q̃ vi atoꝛes expoliant: aut q̃ nocte dcuaſtant agros: q̃s ſm leges ipune licz inficere. vt C. qñ. l. j. Verũtamẽ peſſimũ genus latronũ/ eſt gen⁹ receptoꝛ⁹ q̃ pari pena puniunt: q: ſine eis latitare non poſſet. ff. de recepto. l. j. Scõo ablatio rerũ fit a militib⁹. ⁊ ipi oñr pdões: q̃ accipiũt a ꝓuo vltra ſtipẽdia ſibi ꝓſtituta. xiij. q. j. c. Militare. ꝓterea militantib⁹ ſtipẽ dia ſũt ꝓſtituta: ne dũ ſumpt⁹ q̃rit̃ pdo graſſet. Ideo milites cũ interrogarent Joãnẽ baptiſtã di. Quid faciem⁹ nos: Ait illis. Neminẽ cõcuſſeritis: nec calu/ mniã faciatis: ſed ꝛtenti eſtote ſtipen/ dijs vꝛis. Tertio ablatio fit rei a ꝙ/ nis eccl̃aſticis. puta ꝑlatis: q̃ etiã dicũ tur pdones: q̃ vt ꝓcurãtoꝛes ipendãt/ le garo pl⁹ exto: quẽt a ſubditꝭ q̃ ſoluũt. ⁊ rales renẽt reſtituere a q̃b⁹ receperũt. vt pz extra. d. emu. eccl̃. c. q: pleriq̃. Quar to ablatio rei fit ab officialib⁹/ ſeu iudi dicib⁹. ⁊ hi ſiũiter dicunt pdones: q̃ in/ debite pecuniã accipiũt. vt C. ad le. iu/ liã repetũdã. Quinto ablatio rerũ fit a furib⁹ ⁊ raptoꝛib⁹: q̃ aliena rem furti/ piũt/ aut violent̃ auferũt. Circa q̃ q̃/ rit̃. Quid de eo q̃ nõ põt rehabere rem ſuã/ vel debitũ ſuũ: q: impotẽs eſt ꝛtendere cũ poſſeſſoꝛe: aut q: non põt ſua iu ra ꝓbare. aut q: in iudicio iuſtitia ſibi ñ adminiſtraꝭ. ⁊ ſiũibus cauſſis. Nunq̃d põt ſibi. puidere ꝑ occultũ furtũ: Rñdẽt cõ munit̃ docto. q̃ in duob⁹ caſib⁹ põt dãni ficaꝛ⁹ ſibi ſatiſfacere de reb⁹ debitoris. Primo. qñ de reb⁹ debitoꝛis efficit̃ diſ/ penſaroꝛ. Scõo. qñ res debitoꝛis ꝑ alia via licita venit ad man⁹ ipius. puta per inuẽtionẽ. Exceptꝛ his duob⁹ caſib⁹/ nõ licz alicui ſatiſfacere ſibi ꝑi/ ꝓpter mlta picula q̃ inde ſeq̃ poſſent. Primo. q: poſſꝛ debitoꝛ furtũ primo inoceri ꝛponere: et ipm dãnificare. Scõo ꝓpter piculũ ꝑpe infamie. q: ſic faciẽdo ſe ifamaret. Ter tio ꝓpter piculũ ꝓprie ꝙne. q: ſi per re/ ſtes ꝙincerẽt/ poſſet puniri ſicut fur. Quarto ꝓpter piculũ aie ſue. q: ſi dare tur ei iuramentũ/ de facili veniret in pe riculũ. Quinto ꝓp̃ ꝑceptũ maioꝛ⁹ poſi tũ. q: talis vſurparet ſibi publicã ptãt Ideo Deut. xvj. dꝛ. Juſte q̃ iuſtũ eſt exeq̃ris. Dlẽ tñ Heinri. de Gãdauo in q̃libe. Oꝛ vbi ꝑdicta nõ timent̃: ⁊ per publicũ iudicẽ rem ſuã aeq̃rere nõ põt. tũc rali eſt ꝓceſſum tanq̃ miſtro legis: vt iudici regulari. bmõi ſnia videt eſſe Auguſt. vt habet̃. xiij. q. v. c. Hõ ſane. Quicq̃d ab inuito ſumit̃/ iniurioſe au ferꝛ. Nam pleriq̃ nec medico volũt red dere honorẽ ſuũ: nec oparijs mercedem ſuã. Non hec q̃ ab inuito ſuſcipiunt: per iniuriã accipiunt: q̃ poti⁹ ꝑ iniuriã non darent. Hui⁹ etiã vid ek ſnie Innocẽ.

De septimo precepto.

extra. de restitu. spol. cap. Olim. Sil'r
idē renet Petrus de Palu. z Petr⁹ au-
reol. in q̄dlibe. iij. Uerūtamē ꝓma opi-
nio est tutior: ideo ꝓhiber lex ciuilis: ne
q̄s sibij pi satisfaciat. vt C. Ne q̄s i cau
sa ꝓpria. li. j. Et h̄ ꝓter q̄tuor causas.
Primo ne fur hēat excusatōem di. Ego
nō raput: z mihi satisfeci. q: mihi tātū
soluere debebat. Scōo ne disco:die na
scerenk: si ꝓter ordinariū iudicē q̄s sibi
satisfaceret. Tertio. q: in satisfaciendo
sibi pl⁹ iusto rei ꝑcio acciper. Quarto.
q:ꝓ se iudicaret rem suā maioris fuisse
valoris: z rē debitoris acceptā minoris
cē valoris. Ideo ꝓter p̄dictas duas cās:
q̄ rem suā furak / peccat: sed ad restituti
onē nō renek. Querit ireꝝ Utrū extre
ma necitas famis vel frigoris aliquē ex
cuset a furto? Rñdet ſm s. Thom. ij.
ij. q. lxvj. q. ea q̄ fiūt iuris hūani: nō pñt
derogare iuri naturali / vel diuino. Ex
diuina aūt ordinatiōe res iferiores sūt
ordinate ad h̄: q ex his subueniak hoim
necitati. z tō ꝓ rerū diuisionē z appꝛop-
riationē ex hūano iure nō impedik / q̄n ho
minis necitati sit subueniēdu ex hmōi
reb⁹. Et ideo res q̄s aliq̄ supabundanꝫ
habēt ex iure naturali / debenk necessita
ti paupeꝝ. reste Ambꝛo. z habek in de-
cre. dist. xlvij. ca. Sicchi. Esurientiū est
panis quē tu detines. nudoꝝ indumētū
est q̄ tu recludis. miseroꝝ redēptio et
absolutio est pecunia quā tu defodis in
terrā. Si igit vtgēs z cuidēs cogit necī
tas. pura cū iminet ꝑsone ꝑiculū / pōt li
cite ex reb⁹ alienis necitati sue subueni
re. Ric. ad idē dr. q̄ nullū ius positiuū
statuere possit: q̄ tpe necitatꝫ furari ñ
licꝫ. Nec postea tenek ad restitutōnem.
Sed si rammagna necitas nō cogebat:
tenek penitere z restituere. Uñ de talisdi
cit extra. de fur. ca. Si q̄s ꝓter necita-
tem famis / aut nuditatꝫ furatus fuerit
cibaria / vestem / vel pec⁹: penitear heb
domadas tres. si reddidit / nō tenek ie-
iunare. Querit deinde vtrū in re pua
cōmittak furtū sicut in magna? Rñdet
Gratian⁹. xiij. q. i. ꝗstione. vi. cap. vlt. Fur
aūt nō solū in maioribꝫ: sed etiā in mio
ribꝫ iudicak. Nō em̄ q̄ furto ablatū est
sed mens furantis arꝫdit. Hinc scīus
Tho. ij. ij. q. lxvj. di. q. si q̄s accipit fur-
tiue res minimas: habēs animū furādi
vel ꝓmo nocumentū inferēdi: tūc etiā
pōr in talib⁹ minimis esse ꝑcm mortā-
le. sicut in solo cogitatu per⁹sensuꝫ. Si
vero nō facit anio furādi: nec nocumen
tum inferēdi: sed pot⁹ ꝑsumit non esse
ꝓra voluntatē dñi: tunc nō reputak fur
tum. verbi gratia. Si q̄ rem alienā re
cipit: dic cogitatio sua. q si dñs rei vide
ret hoc modicū / nō doleret: aut q: talis
amicus / q pot⁹ ꝗtus esset de hoc. Si
anim⁹ dic. Certe si videret doleret: ī tō
debeo festinare ne q̄s videat. hoc dicit
furtū: q: ꝑscīēria iudicat ꝓra volūtatē
dñi rem recipe. C Scōo q̄ furtū
cōmittit inuētione rei alienaꝫ. Naz q̄
rem talē inuenit z nō restituer dño rei /
furtuꝫ cōmittit. q:. xiij. q. v. ca. Si q̄d.
dic Augusti. Si q̄d inuenisti / nō resti-
tuisti / rapuisti. q̄rū potuisti fecisti: q̄ ali
enū negas si posset: z tolleret. de⁹ coꝛ in
terrogat / nō manū. Et in ca. multi. dicit
Hieron⁹. Multi sine ꝑcō putāt esse / si
alienū q̄d inuenerūt tenent. Et dicūt.
Deus mihi dedit: cui habeo reddere?
Circa h̄ est bene distiguēdū ſm s. Tho
mā. ij. ij. q. lxvj. q. q̄dam sūt q̄ nunq̄ in
hois ꝑtate fuerūt. sicut lapilli z gēme q̄
inuenūtur in littoꝛe maꝛ / vl in medio. z aues
nō domestice: z fere syluaꝫ. z silūa. z ra
les licite retinenk: nec eaꝫ inuētione cō
mittit furtū. Si ꝙo aliq̄ res inuēte sūt
de ꝓpꝛio alicui⁹ / restituende sunt: als fur
tum cōmittit. Sed diceres. q̄d de his
qui thesauros in terra absc̄ditos inue
niunt? Respōder Alexan. de Ales in
ij. ꝑte sūme. q est distinguēdū. quia aut
inuenit in fundo ꝓpꝛio. aut in agro alie
no. Si in fundo ꝓpꝛio. et ignoꝛak dñs
rei: restituere nō tenek alicui. Si vero
scit rem cui⁹ est: restituere tenek. dato
q reperiat in aliq̄ vase sub t̄ra occulta
to. siue reperiat pecuniā sparsam / indi-
stincte tenek restituere. Si aūt reppe-
rit in agro alieno ab antiquo occulta
to: tūc est distinguendū. Quia aut de-
dit opam dño agri: z tūc totū tenek red
dere dño agri: ſm leges ciuiles. Instit.
de rerum diui. §. Thesauros. Si vero
inuenit non dando operaꝫ domio agri;

tunc medietatē thesauri teneꝫ reddere
dño agri ſm leges ciuiles. Si ār reper-
rit ꝗs thesaurū arte magica: etiā in fun
do vł agro ꝓrio. talis thesaur⁹ est fiſci
ſm Jo. And. Sz diceres. ꝗd debet fa-
cere inuētor rei aliene: Rñdet Sco. in
ij. ꝙ ſine aliq̄ ficriõe dz dare opam ꝓpe
rentē: vt repiat ꝗ eā amiſit. puta ꝙ pco-
nem faciat pclamare ꝛc. Q̄z ſi nō repiꝫ
poſſeſſor/extūc inuētor det paupiby: vt
ſic cui nō pōt reſtituere tpaliter/reddat
ſpūaliter. Tertio inſup furtū cōmittiꝫ
eractiõe. Quicūq; em̄ dñi tpales ſubdi
tos ſibi affligūt labores illis ꝓponēres:
exactiões idebitas facientes: vł alio mō
nimis grauādo/furtū cōmittūt. Jō ꝗri
tur vtrū dñi tpales ꝗ diuersas exactio-
nes indebitas a ſubditis extorquēt/ te-
neanꝫ ad reſtitutionē: Rñdet Heinri.
de Vlrimaria cū aliis docto. ꝙ ille cen-
ſus ꝗ fuit ab initio impoſitus ſine dolo
fraude/ꝛ coactiõe debet integraliter dari
Et ſi ꝗs de hoc ſubtraxerit/peccat mor
taliter: ꝛ teneꝫ ad reſtitutõez. ꝛ ſi certū eſt
ꝙ ab initio fuit cēſus ipoſit⁹. tūc q̄liſcū
q̄z ſit cenſus/debet reddi. Si ꝓ neſcit
vtrū cēſus licite vł illicite fuerit inſtitu
tus. ꝫ tñ certū eſt ꝙ ab antiq̄ reddi ſolz.
tū etiā dz ſolui ſm Jnnocē. Et ꝫ eſt ve
rū ſi fuerit rōabil⁹. Sin aūt: tūc dz mo-
derari/niſi agnoſcaꝫ cauſa inſtitutiõis.
Ex cauſis tñ rōnalib⁹ ſup̄ cēſum illū po
teſt dñs a ſubditz petere ſubſidiū mode
ratū: ita tñ ꝙ fiat ſine minis/ꝛ coactiõe
directa vł indirecta. puta dicendo: ꝙ ſi
ſibi nō ꝓſteris: iuſtitiā faciendā illis de
negabit: vel ipſos nō defenſabit. ꝛ ſil'a
ꝗ cū petō reciper: ꝛ teneaꝫ ad reſtitutio
nem/niſi eſſent fuꝛ emptitq̄: qz res illoꝝ
dñi ſui ſunt: licz dñs peccaret. ſi etiā ta-
les ḡuaret nimis. Vñ ſm Ray. ꝛ Ho-
ſtien. ſunt aliq̄ cauſe ꝓpter q̄s dñs exige
re poteſt vltra ꝓſuetū cēſum moderatū
ſubſidiū. Pria eſt ꝙ defenſiõe patrie. ꝙz
ad ꝫ oēs obligant ſubuenire/ nō ſolū
reb⁹: ſed etiā corpib⁹. xxiij. q. iij. ca. Foꝛ
titudo ꝙ bello rueꝫ a Barbaris pſam/
vel dom̄/defendit ifirmos: vł a latro-
nib⁹ ſocios: plena iuſtitia eſt. Scōa: qñ
dñs ire vult ad exercitū indictū ab ec-
cleſia/vel a ꝓncipe. ꝓtra hereticos/ aut
infideles: nec ſibi ſufficiētia eſt ad expē
ſas. Vñ extra. de ꝓuerſio. infide. c. j. &
glo. ꝙ pugnātes ꝓ fide ꝛ ꝓ pria: ob pria
vel fidē defendendā. pat̄ in filiū: ꝛ filiꝰ
in pīem inſurgere debēt. ff. de religioſ.
ꝛ ſum. fu. imo ꝛ mariti⁹ in vxoꝛē. xxiij. q.
vl. c. legi. Tertia cauſa ꝓpter quā dñs a
ſubditis exigere pōt vltra ꝓſuetū cēſuz
aliq̄d moderate. qñ in bello iuſto capt⁹
eſt ab hoſtib⁹: ꝛ non ſufficit ſe redimere
abſq; grauī dāno. Quarta cauſa eſt qñ
vult maritare filiū: aut deſpōſare filiā:
aut ꝓ obtinēdis ꝓilegijs ſpēalis preeri
onis. ꝛ ſil'ib⁹. qñ ꝓpie expēſe
ad iſta nō ſufficiūt/exigere pōt modera
te: tñ ſine notabili ſubditoꝝ ḡuamine.
Non tñ pōt petere ꝙ cauſis vanis/ iniu
ſtis/ ꝛ facinoroſis. aut vt ſibi cōgreget
pecuniā. Q̄ fures ꝛ ꝓdones ꝗ aliena di
ripiris. Q̄ miſeri ꝛ infelices ꝗ ꝓ medi-
ca re ꝓditis eternā vitā. Nā ꝙ vna ouꝫ
ſex anias aut decē poteſtis ꝓdere. Q̄ et
vos fures ꝗ aliena inuēta retinetis: ani
mas vras diabolo oppigneraſtz. quia re
nens aliena/teneꝫ a diabolo. Q̄ ſpēalit
dñi tempales: audiſtz quō ꝓtra vos cla
mat ſacra ſcꝑtura. Q̄ crudeles. o fures
ꝛ latrones. o deo multū deſpicabiles: ꝗ
nūc floꝛetis de ſudoꝛe pauperū. Jniuſtz
ꝓtinue raꝛatis cēſib⁹ affligitis inrantū:
vt vix q̄tidianū habeāt pauperē victū:
ꝗdam ex vobis vinū/ aut ſal/ aut frume
tum ꝓponūt ꝓtra iuſtā ꝓſuetudinē ſubdi
tis vt vendāt. ipi vero res ſuas tūc nō
vendāt. Quidā taxā extraoꝛdinariā de
biēnio in biēniū extoꝛquēt cū lachrymis
ſubditoꝝ. Quidā faciūt fuire ſubditos
cū coꝛpe ꝛ iumētis: ſi ꝗ habēt. Q̄ rapto
res. o ꝓdones. o leones. deuoꝛaſtis eoꝝ
bona inſup coꝛpa. ꝛ heu vtinā remane/
ret ſola aīa deo. Sed timeo ꝙ ꝓ impati
entiā ꝓtriuiſtz etiā ipoꝝ aīas. De vob
dic⁹ dñs Ezech. xxij. Principes ei⁹ in me/
dio ei⁹ ſi lupi rapaces ꝓdam. Conſiſtr
reclamat oipotens deus ꝓtra ꝓncipes
maledictos dicēs Oſchee. iij. Audite
ꝓncipes Jacob: ꝛ duces dom⁹ iſrl. Nū
q̄d veſtrū eſt ſcire iudiciū ꝗ odio habet
bonū: ꝛ diligitis malū: ꝗ violenť rolliz
pelles eoꝝ deſup eis: ꝛ carnē eoꝝ deſup
oſſib⁹ eoꝝ: qui comederūt carnē populi

De septimo precepto

mel: z pelle eoꝝ desup excoriauerũt: et ossa eoꝝ cõfregerũt z cõciderũt sicut in lebete: z sũt carne in medio olle. Audi/ dite ꝓncipes iniusti qõ iam sequit. Tũc clamabũt ad dñm et non exaudiet eos. Rogemus dñm ꝛc.

Sermo XXX.

De furtũ fa:

cies. Exo. xx. In q̃ ꝓcepto: vt dictũ est oipotes de⁹ phibuit oĩs rapinas: z rerũ alienaꝝ vsurpatõez z detentionẽ ꝓtra volũtatẽ dñi rerũ illa/ rũ. Sũt em q̃dam palliata furta q̃ ho/ mines vix reputant pctã. in q̃b q̃ttuoꝛ genera hominũ laborãt. scz

Primũ sunt ꝓncipes iniusti.

Scõi sunt clerici indigni.

Tertij sunt religiosi iniqui.

Quarti sunt vẽditores dolosi.

D Primi furtũ palliatũ cõmittẽtes: sc iniusti ꝓncipes q̃ ꝓter cẽsũ a suis sub ditis receptũ debẽt illos defendere: et ipis iustitiã admistrare: qõ si facere ne gligũt / furtũ cõmittũt ꝓ eo q̃ sub fidũ recipiũt: z ad q̃ tenenꝫ ptermittũt. Se cũdi sũt clerici indigni q̃ se clericos ostẽ dunt habitu exteꝛioꝛ/vel etiã officio: z in teꝛi⁹ nõ sũt tales/ q̃les rõne clericat⁹ eẽ deberẽt: qꝛ sũt in pctõ mortali. Jdeo ta les quicũd pcipiũt de bñficio vl officio furtũ cõmittũt. qꝛ sic nõ oꝛdinat⁹ ab epo iniuste recipet puentũ bñficij. sic ille in dign⁹ iniuste recipit: quẽ sũmus pontifex ds in clericũ nõ acceptauit. Reuera nõ est verisile q̃ ds illũ acceptauit in cleri cũ: q̃ nũq̃ voluit viuere vt cleric⁹. Ter tij q̃ palliatũ furtũ cõmittũt/sũt religi/ osi iniq̃ z hypocrite: q̃ habitũ religiõis pozrãtes viuũt irreligiose. Et sũt sicut testa sine nucleo. Jstis igit̃ q̃quid dat vel ꝓstruit/recipiẽtes furtũ cõmittunt. Dicit em magr Matthe⁹ li. de ꝓtrac. Quicunq̃ exhibet se: q̃lem scit se non esse: z rõne illi⁹ dat illi/ aut mutuat qõ non dareť/si scireť veracit̃ q̃ non sit ra/ lis: iniuste recipit /z tenetur restituere.

Quis q̃so credit q̃ malis religiosis / si sciremꝰ mali/ rante eleyne daremꝰ: talia moasteria ꝓstruerenť: vt inde ꝓtra deũ z regulã viuãt. g̃ mal⁹ religiosꝰ furtũ cõmittit/recipiendo vel comedẽdo eleemosynas/ aut habitãdo in cella. Quarti deniq̃ q̃ palliatũ furtũ faciũt/ vel cõmittũt sũt vẽditores dolosi q̃ conant vt res venalis melioꝛ appeat/ q̃ sit bona. quã emptoꝛ ꝓter hoc emit ꝓncipalit. ra les vendituꝛes furtũ cõmittũt: z tenenť ad restitutiõem. Propterea dñs phibuit tam occultã / q̃ manifestã rapinã di. Non furtũ facies. Ulñ in ꝓsenti fmone de triby rapine mõis gratia dei tria declaremus salutis documẽta scz

Primũ de mercatoꝛ decepcione.

Scõm de damnoꝛ occasione.

Tertiũ de restamẽtoꝛ executione.

E Primũ modũ rapine declarãdũ di ci Mercatoꝛ deceptionẽ. Nam in mer cantia difficile valde est. vt se a pctõ q̃s pcaueat: potissime ꝓter tria: scz.

Primo ꝓter circũstantiã multã.

Scõo ꝓter fallaciã magnã.

Tertio ꝓter intentionẽ bonã.

Primo dici q̃ in mercãtia est difficile hoi se pcauere a pctõ mortali: z nõ cõmitte re rapinã ꝓpt circũstantiã multã nimis. Nam licet mercãtia sit bona z licita/ si fiat bene: tñ m̃lte circũstantie reqrunť vt sit salubriť. puta Rõne tpis: ne fiat festiuis diebꝫ extra. de feriis. c. j. Rõne loci: ne fiat in loco dedicato. Rõne pso ne: ne fiat a clericis q̃ negotiãdo mozta liter peccãt. ij. Timo. ij. Nemo militãs deo iplicat se negotijs secularib⁹. Et dis. lxxxvij. c. Epi. z di. xc. c. Clericus. Et extra. ne cle. vel mona. ca. Scõm. Jtez circũstãtia fraudis. Fraus ꝺo fit ꝺm s. Tho. ij. ij. q. lxxvij. triplicit̃. Primo in substãtia rei vẽdite. vt cũ q̃s rem vnius speciei vendit ꝓ re alteri⁹ speciei. vt au ricalchũ ꝓto auro. aquã ꝓ vino. denariũ cupreũ ꝓ aureo. aut mixtũ ꝓ puro. ꝓtra illud Esaie. j. Argentũ tuũ versum est in scoziã. vinũ tuũ mixtũ est aqua. Se/ cũdo fraus cõmittit̃ in q̃titate / q̃ ꝓ mẽ suram cognoscit̃: siue res mensuret ꝑ pondus/siue ꝑ aliã rem. vicz modiuz: sextariũ: libzã. z oibus istis opz mẽsurã iustã habere in emẽdo z vendẽdo: alias fit iniustuz. qõ phibet Deut. xxv. Non habebis in sacculo tuo diuersa põdera/

maius ⁊ min⁹: nec erit in domo tua mo
dius maior ⁊ minor. Abominat eñ dñs
eũ q hoc facit ⁊ aduersat oẽm iniustitiã.
Tertio fraus cõmittit in q̃litate. pura
cũ ds aĩal infirmũ vẽdit q̃si sanũ: aut vi
nũ corruptũ q̃si purũ: aut crocũ mixtuz
cũ re vilioꝛi. Ex hỹ prz. q ꝙ defect⁹ re/
rum venaliũ occultat: renent ad restitu
tionẽ illi⁹ qõ occasione tal occultatiõis
eis dat⁹ reb⁹: nisi res ñ obstãte defectu
tãtũ valeat/ q̃tũ dat. Scõo ꝯz i mercã
tia ẽ difficile q ds rapinã nõ cõmittat ꝓ
pter fallaciã magnã. Dag siqde fit se
pe fallacia i mercãtia. Primo in facto.
Nã ỏr Aug. li. xiij. de ci. dei. Q⁹ vellet
vile emere: ⁊ care vẽdere. reuera viriuz
est. Et phs. j. polit. ỏr q rẽ car⁹ vẽdere
aut vil⁹ emere q̃ valeat i se vl in esti/
matõe hoim est ꝯ iustitia. Nã iura ciui
lia ꝛcrũ rescindũt: qñ ẽpto⁹ vl vendito⁹
vltra medietatẽ iusti pretij, defraudat.
Tũc ei ꝛcrus ẽ null⁹: ⁊ ꝓ iudicẽ irritan
dus. Vñ er. x. q. ij. §. Hoc ius. q si i ven
ditõe pl⁹ offerat q̃ res valeat/ et recipe
nõ pt/ nec dz: ꝯz tm iustũ pciũ. Et est bñ
norãdũ q alit⁹ iudicat de mercãtie frau
de lex hũana: alit lex canonica: ⁊ alit lex
diuina. Lex em hũana dt q negociato/
res seinuicẽ decipe pñt citra medietatẽ
pretij di. Res tantũ valz q̃tũ vẽdi pt. qd
vez est i foro imperioris qñ ꝓz: ꝯz nũ q̃ in
foro saluator⁹ directe. Eccl̃ia etiã tole/
rat eos q citra medietatẽ pretij sese de/
fraudãt. vt prz. iiij. di. c. denicq. Lex vo
saluator⁹ dicta Matth. vij. Quecũq
vultz vt faciãt vob hoies: ⁊ vos facite il
lis. ꝯz null⁹ est q vellet sibi rẽ car⁹ vẽdi
q̃ valeat. In trib⁹ tñ casib⁹ lz rẽ carius
vẽdere q̃ sit empta. Prio qñ res empta
meliorat. Scõo qñ piculuz rei ẽpte diu
sustinuit. Tertio qñ laborẽ suũ apposuit
j. ad Cor. ix. Unusq̃sq⁹ mercedẽ recipi
et ꝯz suũ laborẽ. Qui igit emũt rẽ ⁊ sta/
ri vẽdũt alijs sine laboze: nõ ẽ laudãda
lis mercãtia. Jõ ỏr apls. ij. Tes. iiij.
Hec est volũtas dei: ne ds supergrediat
neq̃ circũueniat in negotio frem suuz.
Scõa fallacia i mercãtia cõmittit i ver
bo. q: mercatores sepe vendũt vl emũt
ꝑbis mẽdosis vt alios decipiant. Et hi
Jude, pditoꝛi compar⁹. qz sic̃ ille chꝛs
ꝓ pecũia iudeis vẽdidit: sic illi vitatem
ꝓ lucro vendũt. Dic em chꝛs Joã. xiiij.
Ego suz via/ vitas/ ⁊ vita. Jõ ỏr. xj. q.
iij. c. abijt. Qui vitatẽ ꝓ pecũia negãt:
deũ ꝓ pecunia vẽdũt. ipe dixit: ego sum
vitas. Heu tãra abusio regũt int⁹ vendẽ
tes ⁊ emẽtes: q nec vendere/ nec emere
possint sine mẽdacio. de hỹ ps alr. Nõ
est in oze eoꝝ vitas: eoꝝ eoꝝ vanũ est. et
Prouer. xx. Malũ est malũ est dic̃ ois
emptoꝛ: ⁊ cũ recesserit gl̃iabit. s., primũ
decipisse. Vñ si intẽtio mẽtientis ferꝛ
ad nocumentũ primi in pson⁹/ diuitijs
vel fama: tũc fm s. Thom. ij. ij. q. xc. est
pcm mortale: ex q nocere ꝓrio sit mor
tale pcm. Et lz tale nocumtũ ñ pducat
ad effectũ: tñ est mortale. qz ex sola intẽ
tiõe peccat ds mortal⁹r. Si vo p talia ñ
intẽdebat nocere ꝓrio: ꝯz se indẽnem ser
uare: tũc nõ est pcm mortale. Moder/
nis vo tpib⁹ ex cautelis ⁊ fraudib⁹ omi
die ꝛringẽtib⁹ vẽdentes/ mlto car⁹ dñ
cũt se velle vẽdere q̃ vendãt: ⁊ emẽtes
min⁹ dare, p re illa/ q̃ postea dabũt. z̃ h
ꝛfirmãt nõ solũ mẽdacijs: sed ⁊ piurijs.
Vñ Chryso. vt hr di. lxxxviij. ejciens.
(qõ tñ qda decreta nõ hãt) Mercato⁹
inq̃t sine mẽdacio et piurio ce nõ pot. i.
difficulr ee pot. h ⁊ ipi fatent: qz vix cre
dũt alicui/ nisi iurãt: cũ tñ frequent iu/
ranti nõ ẽt credendũ. F Tertio in
sup dixi. q in mercãtia est difficile hoi
se pcauere a pctõ rapine ꝓpter intẽtionez
bonã. Tãta nãq̃ est occupatio mentis
cũ mercãtijs/ ⁊ tanta diligẽtia: vt raro
admittãt ani recollectiõez: sed ⁊ debitũ
deo fuirtũ sepe omittit cũ cura ꝓprie sa/
lutis. Hinc Ambro. sup Joan. Sicliu
qt hi q per insaniã mẽte trãslati sũt: nõ
iam res ipas: sed passionis sue phanta/
sias. vidẽt. Jta etiã mens auari seꝛ vin
culis cupiditatiz astricta sp auz: sp argẽ
tũ videre credit. sp reddit⁹ ꝯputat. auz
gr̃ius q̃ solẽ intueꝛ. ipa ei⁹ oro ⁊ suppli
catio ad dñm aurũ q̃rit: auruz petit. Et
Leo papa in qdã fmõe ỏr. q amoꝛ pe/
cũie respectu vtl est ois affectio. vt alia
lucri cupida, etiã ꝓ exiguo pire non me
tuit: nullũq̃ est iustitie in illo corde ve/
stigiũ: in q̃ auaritia fecerit sibi habita/
culum. hec ille. Reuera mẽs mercatoꝛ

De septimo precepto.

vir p̄r finē bonū intēdere. Triplici em̄ rōe seu fine est negociatio licita. vicz p̄ pter satisfactionē: vt sibi / familie q̄z fm̄ decētiā sui stat⁹ satisfacere possit in victu z vestitu: necnō alijs moderatis necessitatib⁹. Scōo mercātia bñ p̄ōt fieri intētione pterazʒ. puta cū q̄s fac̄ ideo negociatiōem: vt inde pauprib⁹ aut eccl̄ijs subueniat: z nō exercet ad sui necēitatē: q; nō indiget. Tertio mercātia p̄ōt fieri bene: bona intētione ꝑpt auxiliatiōez. puta cū se dat negociatiōi ꝑpt vtilitatē reipublice: ne. f. necarle res ad vitā patrie desint: z inde moderarū lucrū accipit. nō q̄si p fine laboris: sz p iusto stipēdio sui laboris. Prez has igit cās/quando mercator q̄s efficit: siue ꝑpt supbiaz. vt alios in diuitijs superet: siue ꝑpt seculi vanitatē. vt ipe: vxor z filie ei⁹ floreant sup̄ stat⁹ sui decentiā / mortal⁹ peccāt. sic̄ ptz di. xlvij. c. Omis. Et c. Sic̄ plenius legit. Ipa q̄ppe cupiditas intantū infatuat. vt in mltis impleat illō Eccl̄s xiij. Unus est: z scōz nō hz. Nō fillū: nō frem: z tñ laborare nō. cessat: nec sat̄iant oculi eius. Nec cogitat dī. cui laboro: z fraudo a tam meā bonis. Et q̄s magna amaritudine iplet illō ps. Relinquent alienis diuitias suas. Et qō his omib⁹ mirabil⁹ est/de fraudulētijs z deceptionib⁹: ac malis intētionib⁹: nec faciūt sibi ꝓsciam: q; neq; ꝓfitent. O mercātia demonis muscipula stricta. O negotiatio fraudulēta demonis esca. O cupiditas auara oīb⁹ te sequētib⁹ / q̄s es amara sub melle ꝓpinata. Cur mercatores fraudulēti piurat⁹: cur ꝑpter viles res mētimini? Cur alas vr̄as diabolo ipi⁹ generatis: cur nō ꝓsideratz q̄ modico tē poze cū bis reb⁹ cū ih̄u dānabrem acēpturis/stabitz? Si dicitz. Certe nō dānabimur. Nō em̄ oēs mercatores z negociatores dānabunt. Fateor z ego q̄ nō illi q̄ iuste z bōa intētione negociant. Sed audi q̄d dr̄ scriptura Eccl̄i. xxvj. Brūs vir q̄ post aurū nō abijt: nec sperauit in pecūie thesaurz: q̄s est h̄ z laudabim⁹ eū: Fē si tibi iust⁹ videz: ego q̄ro a te i vno foro vni⁹ speciei merces q̄re nō vēdis vni forumit oīb⁹. Hā cultellū vni vēdis ꝑ q̄r tuor denarijs: alteri ꝑ q̄nq⁹/vel sex: qui nescit ira recū ꝑcūi disponere. Similit pannū zsilem vēdis eidē mēsura ꝑ q̄r tuor flor. vni alteri ꝑ q̄nq⁹. O latro crudelis: o pdo dure/cur spolias innocentez frēm tuū: cur rapis: restitue illi: q; et̄ nal⁹ dānaberis. ecce iustitia mercatoz: q̄b⁹ nec videt fore petm̄. Scōm q̄z modū rapine dixi declarandū de dānoz⁹ illoz occasione. Rapinā q̄ppe cōmittunt nō solū raptores/fures/z pdones: sz etiam coopatores q̄ dant occasionē dāni/ sic̄ zsiliarij: pricipātes: occultātes: adulātes etc. Jō dr̄ Rom. j. Digni sūt morte nō solū q̄ talia agūt: sed etiā q̄ ꝓsentiunt faciētib⁹. qz q̄ occasionē damni dat/ dānū dedisse videt. Et tales sūt multi nimis. Primi sūt q̄ vineā: agrū: hortū: aut q̄cunq⁹ aliud sue cultu re cōmissuz infidelit z fallacit colūt. Sil⁹ carpentarij: lapicide: sutores: sarrores zc. q̄ fraudulēt laborār: z ꝑtim iniuste dānificāt. Scōi sūt q̄ t̄minos agroz suoz: vineaz hortoz/ꝓoz/vel silium possessionū diuitar⁹/vsurpādo de possessionib⁹ ꝓximi. q̄ nō solū possessionē: sz etiā fruct⁹ inde ꝓcepros tenenᵗ restituere. Tertij rapine sunt occasio illi q̄ ꝑcūi mercēnariozᵉ nō stari soluūr: z tenenᵗ restituere tātū q̄ntū ex h̄ mercēnarij sūt dānificati. Jō dr̄ Leui. xix. Nō morabit⁹ op⁹ mercēnarij tui apd̄ te vsq; māe. Et Eccl̄i. xxxiij. Qui defraudat mercedē mercēnarij: et q̄ effundit sanguinē frēs sī. Et Jac. v. Ecce merces ogariozᵉ vroz q̄ fraudata ē a' vob clamat: z clamoz eoz i aures domini sabaoth introiuit. Quarti sī q̄ rapinā ꝓmittunt vxores sui aut filij: q̄ de bonis mariti/aut ꝑis/aut dñi notabile el'ynam faciūt sine ipoz scitu z volūtate. Quinti sūt q̄ ex ires in aliq̄ officio collectaz/seu alio q̄cūq⁹: sibi absq; dñi volūtate aliq̄d de quentib⁹ retinēt: aut distribuūt: aut alio modo dñm damnificant. Septimi sunt q̄ rapinā cōmittūt iudices q̄ ex cupiditate: timore: odio: amore: aut alia q̄cunq⁹ cā scienter male iudicāt. z i damnū alicui⁹ sentenciāt. Hā fm̄. Ray. tenēt ad restitutōez.

Ocrauí rapinā cōmittūr: q̄ sciēter defendūt cāz iniustā. Noni sūt oēs q̄ aliena bona iuste detinēt seu rapiūt/aut defraudāt siue p falsū testimoniū/siue p calūniā: q̄z mlt⁹ est nūer⁹. ira q̄ consanguine⁹ ꝓsanguineū/frater frēm/pr filiū: z ecouerso: filia mrez decipiat/soci⁹ socīū/vicin⁹ vicinū: qđ plangebat Hiere. ꝓpha. ir. c. vi. Quis dabit capiti meo aquā: z oculi meis fontē lachrymaz: z plorabo die ac nocte inf fectoz⁹ filie ppli mei. Sequit. Vnusq̄sq̄z se a prio suo custodiat: z ī oī fratre suo nō bēat fidutiā. q: ois frat supplātās supplantabit. vbi Lyra. Duplicat aūt verbū supplātatiōis: q: mltū student ad hoc vt vn⁹ alterū decipiat z supplātēt. Sequit. Et ois amic⁹ frauduleter icedit. z vir frēm suū deridebit: z vitatē nō loquet. q: docuerūt linguas suas loq mēdaciū. Vigil raptores z fures iniusti. Vdiuites z mercatores opulēti ꝓ nos clamat ds p scripturas sacras potissime chīs filī⁹ dei viui di. Lu. vj. Ve vobis diuitib⁹ q̄ habetz ꝓsolatōez vram. Et Jac. v. Agite nūc diuites z plorate in miseriis vris que aduenient vob. diuitie putrefacte sūt: z vestimēta vra a tineis comesta sūt. Argentū vrm z aurū eruginauit: z erugo eoz in testimoniū vob erit: z māducabit carnes vras sic ignis Vere magna erit iustoz⁹ diuitū confusio. q̄n dicēt iusti pauper illi. Ecce hō q̄ nō posuit deū adiutoriū suū: ī spauit i mltitudie diuitiaz suaz: z pualuit i vanitate sua. ℞ Tertiū rapine modū dixi declarandū de testamētoz⁹ executione. Sūt reuera plerīq̄ executores testamētoz⁹: q̄ legata aliis sibi ꝓmēr: aut aliis q̄s sūt legata largiunt: z bi nedum viuos q̄z sūt ligata spoliant. Vnde tiā mortuos suis puant z facilīt eos in illo acerbissimo purgatorij igne cremare. Jō ad clariorē hui⁹ notitiā: rria dubia de testō erūt declaranda. sc̄z

Primo vtrū testamēta q̄z pūt ifrigi

Scōo vtrū executores statim teneāt

Tertio vtrū dilatio execu (exeq.
tiōis pīudicet aīe testatoris.

Primū nanq̄z dubiū de testamēto dixi declarādū: vtz testamēta a q̄cūq̄z pūt infringi: Ad qđ bñ rñdet Rich. ī. iij. dist. xlv. Q. si testamētū ē rōnabil⁹ factum tra q̄ nō sit ꝓ eqtatē iur⁹ naturalī/nec diuini/nec positiui. z tūc nll⁹ mō infringendū/aut testamētū est irrōnabil⁹ factū. z sic dz infringi. Est aūt testam ētū irrōnabile triplici rōne. sc̄z

Primo rōne testatoris.

Scōo rōne rei testate.

Tertio rōne modi testandi.

Prio testamētū ē illicitū rōne testatoris: cū. s. q̄s nō pt facere testamētū. Nazneq̄z eps/neq̄z religios⁹/neq̄z fatu⁹ pt facere testamētū. nisi eps vel sacerdos bīent bona ō p̄timonio/vl̄ prio labore artificio/vl̄ doctrīna añq̄z eēt eps vl̄ sacerdos. ō q̄b pōt facere testamētū. Nō āt ō eccl̄ie bonis. extra. ō testa. c. Quia nos. Rō ē. q: bonoz eccl̄ie solū sūt dispēsatores: rñ pt de reb⁹ eccl̄ie el̄ynā facere. Scōo religios⁹ nō pt facere testamētū cū rerū ꝓpetas nō sūt sua. xix. q. iij. ca. Quia. Tertio fatu⁹ nō pt facere testamētū q̄ rpe ordinatiōis testamēti nō est cōpos sue mētz. Extra. ō succes. ab intesta. c. Cū dilect⁹. Scōo testamētū est irrōnabil⁹ factū rōe rei testate. cū vicz q̄s fac testamētū de re quā ñ hz. vel de reb⁹ q̄ ñ ptinēt ad eū/vl̄ de ill⁹ q̄ sūte sit p vsurā vl̄ fraudes z hmōi. q: restituto debēt certz psonis. sec⁹ dū restitutio illoz eēt incerta. Tertio testamtū ē irrōnabil⁹ factū rōne modi testādi. puta cū q̄s exhereditat suos heredes q̄ nō merent: dās oīa eccl̄ijs: ral⁹ fac ꝓ eqtatē iuris naturalī: z ñ ē fuādū. ēt⁹ dr eccl̄ijs. xvij. q. vi. q̄cūq̄z. Scōm dubiū: vtz executores testāt⁹ teneant⁹ cīto. s. infra anno executiōez iplere: ℞ Rūdet Rich. in. iij. di. xlv. q̄ aut executores hñt bona legata ī sua ptāte aut nō hñt. si hñt tūc iplere teneñt⁹ q̄s cīt⁹ pūt. q: debitores sunt ill⁹ q̄b⁹ legata sūt. sic dr. ff. de re. vē. In oib⁹ obligatiōib⁹ ī q̄b⁹ dies nō ponit⁹ pti die debet. Hic z. xij. q. ij. Qui obligatiōes defunctoz⁹ aut negant ecclīs/aut difficile reddūt tāq̄z egentiū necatores excōicent. Si āt executores nō hñt bona: i. pmptu debēt facere q̄ntū i eis ē vt rehabeāt z distribuāt. Exemplū de illo milite q̄ in bello Karoli magni ea

De septimo precepto

quũ legatũ retinuit sibi ꝑ q̃ rapt⁹ est a demõibꝫ. Dic rñ Tho. i q̃dlibeto. q̃ si executor ꝑ modicũ tps eỹnas dare differt: vt reb⁹ defuncti melius vẽdiꝫ pꝛces eỹnas inde facere possit laudabiliꝫ hoc fac. Tertiũ q̃q; dubiũ erit declarãdũ: vtrũ defunct⁹ sentiat detrimẽtũ: qz tardanꝫ eỹne q̃s legauit. Rñdet s. Tho. in q̃dli. q̃ q̃ntũ ad meritũ eỹne nulluꝫ detrimẽtũ patit ex dicta retardatõe. qz siue reddãt siue nõ legata: tñ meritũ in celo nõ pdit. Sz q̃ntũ ad effectũ eỹne id ẽ q̃ citi⁹ liberet ꝺ pena detrimẽtũ patit. qz q̃uscz solutio fiat ꝑ eo: tamdiu in purgatorio punit aĩa ad penã obligata

Tales hodie ꝺ igne purgatorij clamãt ꝺi. Miseremini mei miseremini mei saltẽ vos amici mei. z ifra. Quare inqt pseq̃mi me sic de⁹ z carnifex meis. i. bonis tpalib⁹ q̃ cũ sudore adq̃siui satura⁊ bimini. de q̃b ꝺr dns War. v. Amen dico tibi ñ cribis ide donec red. nouiss. q̃dran. Vñ legit ꝺ acerbitate pene purgatorij q̃ q̃dã fr petiuit aliũ ꝑ stari vt moꝛeret missaz ꝑ eo diceret. q̃ sic pmi⁊ sit ira fec. q̃ cõplera defunct⁹ fr illi appa ruit z dixit. O fr q̃re tuũ pmissũ nõ seruasti: z me i igne ãnis. xx. stare fecisti: Cui fr rñdit: adhuc nõdũ sũt tres hore cõplere exq̃ moꝛtu⁹ es z missaz pmissaz celebraui: necdũ coꝛp⁹ tuũ adhuc est sepultũ. At ille. certe tũc tot ãni mihi vi si sũt ex acerbitate penaz. ego ei habui ex dina reuelatõe. q̃ si vna missa dicet⁹ ref. ꝑ me prin⁹ liberet. iõ dns de⁹ retri buat tibi vicẽ. O crudeles executores. O pessimi raptores. O alaz toꝛtores: cur pieras coꝛ vrm nõ emollit: vt patrẽ vrm/mrez dños/aut frẽs in tã acerbis penis cremari patiamini: vbi ẽ amicitia: vbi fidelitas: vbi frnitas: Hã inꝺ oẽs mõi h⁹ hoies vos sibi sup alios elegert paupes: ꝑ fidũq; ꝺ vza fidelitate z vos inhũane: q̃nꝑ⁹ puerse nihil de illoꝝ redẽptiõe ꝺ suis satisfacere curatz. Sz fortẽ cogitatz ꝑ rpe moꝛtis dimitter⁊ i restõ. Et rñ tã diu eris in pcto moꝛtali q̃ꝺiu apꝺ vos aliena detinerz. qz dicit Sco. q̃ sic pcm moꝛtale ẽ aliena tolle⁊re. ita retinere iusto ꝺio. Quid cñ tũc illis ꝓderit solutio restamẽti: cum post mꝛtã toꝛmẽta ibunt ad gl̃iam.

Sermo. XXXXI.

De furtũ fa

Decies Exo. xx. Vbi altissimus de⁹ ꝓhibuit oẽm fraudẽ i re⁊bus fieri solitã. z iõ vltra ꝓdcos adhuc sũt aliq̃ fures z raptores q̃ nedũ ꝓprios dãnificare nõ verenꝫ: sz z ipm dñz deũ q̃ntũ i eis est dãnificare studẽt. De q̃b tria hoim genera ꝺ iſinuem⁹. Icz

Primi sũt pessimi simoniaci.

Secꝺi sũt maliuoli sacrilegi.

Tertij sũt impij vsurarij.

De Primis inc̃p q̃ rãꝑ fures z raptoꝛes violãt ꝺ ꝺi ꝓceptũ sũt pessimi simoniaci: q̃ spũalia vẽdũt ꝑ tpalib⁹. Hã si⁊monia fm s. Tho. ij. ij. q. c. est studiosa volũtas emẽdi vl vendẽdi aliq̃d spũale vl spũali ãnexũ. Dr spũale vt sacros oꝛdines: aut eccl̃iastica sacra: puta baptiſ mũ: eucraristiã: mrimoniũ ꝛc. sic Act. viij. Simon mag⁹ vides/q̃ ꝑ ipositoez manuũ apl̃oꝝ dare⁊ spũsctũs: obtulit pecuniã Petro ꝺi. Dare mihi hãc poteſtatẽ vt cuicũq; iposuero man⁹ recipiat spũsctm. Cui Petr⁹ ait. Pecuniа tua tecũ sit i pditoez: qz existiasti donũ dei pecunia possidere. Et nũc istũ sequunt oes q̃ emũt sacerdotiũ: epatũ: abbatiaz ꝛc. Vnꝺ ꝺr s. Tho. q̃ accipe pecuniã ꝑ spũa li sacroꝝ gra crimẽ est simonie: qꝺ nilla ꝺsuetudie ꝓ ercusari. Et i q̃dlib. ꝺr idẽ Tho. q̃ si mistri sacroꝝ volũt cui tare simoniã nc̃aria sit tria. Pzio vt qꝺ recipiũt fiat ex ꝓcessiõe iurz dini vl humani/aut saltẽ ꝺsuetudinis. j. Coꝛ. xi. Nescitz qm̃ q̃ i sacrario opanꝝ q̃ ꝺ sacrario sẽt edũt. z q̃ al rari ꝺefuiũt cum altario pticipãt. Scꝺo reqrit q̃ intẽtio nõ sit coꝛrupta: vt ñ iredat emere sacrũ vl vẽdere. sz rñ ꝺsuetudiez obꝺuare. Tertio vt forma sit honesta: vt. s. ñ arteñ ꝑ sacroꝝ subtractoez: nec añ officiũ exhibitionẽ. sz officiũ exhibiritoez soluere nolẽtes pñt cogi ꝑ supiozẽ: vt prz extra ꝺ si⊼mo. c. ad apl̃icã. Dr spũali ãnexũ sic iuspatronat⁹: z silia. q̃ et vẽdi vl emi non pñt. Sed mꝺ plebanarũ/canonicarũ/epatũ: z sacra cũ Juda vẽdũt: z cũ pon

rificiꝫ iudeoꝝ rōc̄ chr̄m emūt. Et ide dc̄d̄ pcipiūt furāt. Scōi raptores sī maliuoli sacrilegi d̄ res eccl̄e diripiūt: siue sint i eccl̄ia siue extra cā: qz sacrū ō sacro: aut ñ sacrū ō sacro: aut sacꝝ ō nō sacro auferre vltra rapinā ē sacrilegiū.

Terrij raptores sī impij vsurarij: q̄rū mlt̄ē nūer⁹ i citatiꝫ: i villis. ps. Nō defec̄ ō plateis eoꝝ vsura z dol⁹. Jō de ea i pñti fm̄o dīna gr̄a tria declarem⁹

Prīo vsure dereſtatōez malā.

Scōo vsure offensionē magnā.

Tertio vsure punitionē mlt̄am.

J Prīo dixi ō vsura declarandū ipi⁹ dereſtatōez malā. Nā int̄ oia alia vitia vsura eſt valde dereſtāda potiſſime ſe⁹ pruplici rōne. ſcz

Primo rōne ẜiatiōis.

Scōo rōne infatuatiōis.

Tertio rōne malignatiōis.

Quarto rōne pditiōis.

Quinto rōne poſſeſſiōis.

Sexto rōne infectiōis.

Septimo rōne aſſimilatiōis.

Prīo itaqꝫ vsura ē valde dereſtāda rōne ẜiatiōis. Triplici nimirū legi hec peſtꝫ ẜiaē. vicz. Naturali/diuiali z humanali. Prīo ſiqdē vsura ẜiaē legi naturali: q̄ i coꝛde hois nāli t̄ē impſſa. vt ē iſta put declarauit ſaluator Luce. vj. Quecūqꝫ vultꝫ vt faci. vo. ho. z vos faci. ill. Vſurar⁹ ār idigeret ſīc ille q̄ pecuniā accipit velle t̄ ſibi gratꝫ pecuniaꝫ mutuari qō ipe nō fac̄. ſō ẜ legē nature peccar. Deide cū ſolū vegerabilia z vluentia mlt̄iplicent̄ p gnārōez: z nō lapides: ñ fra: ñ metallū. ẜ naturā rī vſura/ri⁹ vult vt pecūia ſua ſibi generet pecuniā ſine ſuo labore. Quocirca ōr ſcūs Tho. ij. ij. q. lxxvij. q̄ qdā ſunt res q̄rū vſus ī ē ipſūptio eaꝝ. ſīc vſus dom⁹ eſt inhabitatio. z vſ⁹ eq̄ ē eq̄tatio. aut alīt ei⁹ labor. z in tl̄ib⁹ pōt vſus alīt pcedi ſine pperare rei. z ꝺ ſub certo pcio. Quecūq̄ ẜo ſī q̄z vſus p̄ncipal̄r ē ipſūptio earū. vt ſī pecunia/panis/triticum: z hmōi. Vſus em̄ p̄ncipal̄r pecūie ē expēſio. vſ⁹ panis comeſtio ꝛc. i tl̄ib⁹ nihil p̄ exigit: p̄ter res illas aut equalēs: qz vſus illi⁹ rei mutuate cū dño ipſi⁹ ē tibi tradita. Si em̄ ego mutuo tibi pecuniā illa erit tua p mutuū: qz mutuum ōr q̄ſi de meo tuū. lō ſi mutuatū pdik: illi d̄ mutuo recepit pdik. mō ẜ naturā vſurarius vult vt frumētū iā mihi datū z ipſūptū a me ſibi fructificet. Jō ōr vſura ẜ nāe vſū. Scōo vſura ẜiaē t legi diuinali. Nec em̄ tā i veteri q̄ in nouo pbīuit teſtamēto. Dr̄ em̄ Exo. xxij. Vſurꝫ pauperē ne oppmes. z Leui. xxv. Pecuniā tuā ñ dab ad vſurā. deinde Deut. xxiij. Frī tuo id qō indiget cōmodab abſq̄ vſura. Et Ps. introgat. Quis aſcendet in montē dn̄i/aut q̄s ſta. in lo. ſcō ei⁹? Et ifra r̄nder dī. Qui pecuniā ſuā ñ dedit ad vſurā: z mūera ſup innocētē nō accepit. Nō clari⁹ redēptor mōi chr̄s ōclarauit dī. Lu. vj. Mutuū inānt dare nihil ide ſperātes: z erit merces vra magꝫ z eritis filij altiſſimi. Tertio inſup vſura ẜiaē lege hūanali. iuri vicz canonico: q̄ ē ſup oēs lēges hūanas. Dīc vero ius canonicū dīſ. xlvj. c. ſeditionarias. vbi phibēt vſurarij ad clericatū pmoueri: ẜ nil⁹ phibet a pmotiōe niſi p irregularitate aut pcō mortali. z extra. de vſu. c. Ex i oīb⁹. vbi ēt excōicant publici vſurarij q̄ntū ad ſacra pcipieda. z q̄ntū ad oblatiōes altari offerēdas. ac ecl̄eſiaſticā ſepulturā. z̄q temere reneret q̄ vſura ñ ē pctm̄ mortale: eſſet hereticꝫ

Sz dicet vſurar⁹. Ego int̄ nō fuiaz p̄rio pecuniā mutuādo: q̄ p pecuniā dimittabā. z ego iterim ñ poſſum cū pecunia mea lucrari. z ſic dānificor. Dr̄ ēt Deu. xij. Nō feneraberꝫ frī tuo: ẜ alīco. Silr L. de vſu. Q vſurarie iſenſate. O aure ſtulte: mlta itricas i paucis ꝺbis: et tua ſitibunda cupiditate vis reuellere legē nature/diuie/z hūane: ẜ ñ pores: q̄ ad tua callida argumēta r̄ndebimus ꝑ ſingula. Dicis p̄mo q̄ fuis tu. p̄timo mutuādo q̄ ſi tibi nil dat in vanum laborasti. Audi chr̄m dicēt̄/q̄ erit merces vra magꝫ: z eritis filij altiſſimi. Secūdo dicꝫ. de pecunia tua ipe vtabit⁹ male. qz ſola pecunia tua ipm ñ poſſit ditare quā itez repetꝫ: ẜ induſtria z laboz. Tertio dicis. q̄ tu cū pecunia tua mutuo data iterim nō poteꝫ lucrari. z ita dānificaberis. z q̄s coegit te vt illi dares pecuniā: nonne ſponte dediſti: z

De septimo precepto

forte vna vice totū capitale cū lucro p/
deres. Quarto errozē tuū vis ꝓfirma/
re cū sacra scḋptura quā ñ itelligis. illō
dictū ē Doysi ꝙ ppō isrl̄ ꝓmisit dare
ad vsurā alienis ne frēs suos iudeos gra
uarēt. z sic ꝑpt maiꝰ malū ꝓmisit miꝰ.
sic lex ciuil̄ ꝓmittit in citatib⁹ mercerti/
ces ñ puniēdo. nō qz ñ sit malū: sz ꝑter
maiꝰ malū ne libidie tota citas rurba/
rel̄. Idcirco s. Ambꝺ. ꝙ melꝰ itellexit
ꝗ tu ꝺr. z hz. xliij. q. iij. c. Sicḋs vsuraz
accipit/rapinā facꝫ: vita ñ viuit. Scḋo
vsura ē detestāda rōe ifatuatiois. Dis
ꝗppe vsurariꝰ ē stult⁹ cū magz vult hoi
fenerarī cum pctō z mo dico lucro ꝗm in
paupe ꝺo sine pctō z ingēti lucro. Aug.
O hō ego miroꝛ: cur fenerarz hoī: fene
rare ꝺo z cērupl̄ accipies: z vitā eternaz
possideb. Jnh ꝗppe valde apper stulti
tia vsurarū: ꝙ tlc officiū exercet cui tū no
mē audire ñ vult/nec illi⁹ officij nomen
corā aliis ꝓfitet. cū clerici/milites/furo
res/ac sarrazes libe ꝓfitent artiū suarū
noia. sol⁹ vsurariꝰ sue artis nomē ñ au/
det noiare. Tertio abominada ē vsu/
ra rōne maligtiois. nā vsurariꝰ ē mali/
gnus: ꝺ deū: ꝺ seipm: z ꝺ ꝓxim. Primo
ꝺ deū ē maligⁿ. qz tps qꝺ ē dei: z fecit
omiꝫ cōe. vsurpat sibi z vēdit. merito
igit̄ iusto ꝺi iudicio auferet sibi tps. iu
xta illꝺ ps. Clri sanguinū z dolo. ñ di.
dies su. Scḋo maligⁿ est vsurarius ꝺ
aiam suā appciatā chr̄i sanguie. qz ꝓ vi
li re venalē facꝫ. Eccs. x. Auaro nil ē sce
lesti⁹. h em aiam suā venalē hz. Tertio
vsurariꝰ ē maligⁿ ꝺ filios ꝗs inimicis
tradit. qꝺ relinqt rē vsuris adqsitam.
O see. ix. Effraim ducē ad inferozē fi/
lios suos. Legit ei/ꝙ qꝺam vsurarius
moꝛtuꝰ: relinqt sua filijs: ñ ꝑsuscipies mo
nita ꝓfessoꝛz. vnꝺ ait ex filijs de sua poz
rōe restituit qꝺ sciuit: cetera paupib⁹
erogauit. deide ad religiōez se cōtulit.
vbi rapt⁹ i visiōe vidit ꝑez z germanū
ee in iferno: z se inuicē maledicentes.
Maledict⁹ sis inqt ꝑ ad filiū: qz ꝓpt
re dānat⁹ su. z ecouerso: filiꝰ ꝑri. qꝺ cer
nes religiosꝰ filiꝰ: deo magz ꝺ libariōe
egit gras. Quarta vsura ē detestāda
rone pditiois. vsurariꝰ sicḋe ē pditoꝛ:
quer sando/loqndo/z comedēdo cū ho/
mine. quē inrēdit erheredit are z spolia
re suis bōis. sicḋis Jude pditoꝛi: q come
dēdo z bibēdo cū chzo ipm pdere itēde
bat. imo deicio: ee videt: q penituit z ꝑ
cū sanguis chr̄i restituit: sz ñ vsurariꝰ.
cū tñ dicat Aug. Pctm ñ dimittit̄ do/
nec ablatū restituat. z qꝺāmo vsurariꝰ
ē homicida. Eccl̄i. xxxiij. Panis egētiū
vita paupez ē. ꝙ defraudat eū hō san/
guinū ē. Quito vsura detestāda ē rō/
ne possessiois. Hā vsurariū tā i aia ꝗ i
reb⁹ possidet diabolꝰ. qꝺ Aug. ꝺclarat
ꝺi. Tenes aliēa: tenerz a diabolo. Jde
Lucrū i arca/dānū in ꝺscia/tulit vestē:
pdidit fidē. Nūqd iustū lucz sine iusto
dāno: adqsiuit pecuniā: amisit iustitiā.

Sexto detestāda ē valde vsura rōne
ifectiois. Jn tātū qppe ificit aiaz vsu/
rarij ipa vsura ꝙ nō ꝓmittat curari ec/
clesiastic̄z sacris. qz z si ꝓfiteat: tñ. ñ hz
ꝓpositū satisfaciēdi. ifo ꝺicebat redēptoꝛ
mōi Dat. xvij. Difficile ꝺ pecuniā hūt.
regnū dei possidebūt. facili⁹ ē em came
lū trāsire ꝑ foꝛ. ac ꝗ diuitē itra. i reg.
celo. Cui⁹ rō ē ista. qz apd deū ifcedē
do scī obtinēt pctōz gram. iuxta illud
Job. v. Voca si ē ꝺ rndeat. z ad aliqđ
scrōz te ꝙerte. z ps. Leuaui oc̄los me
os i mōtes. i. i scros: vñ veni. auxi. mihi
Sz vsurariꝰ ꝺ se z ñ ꝑ se ꝓuocat oīes
scros magz ꝗ alij pcroꝛes. qz alij pcro/
res a suis pctis actualr qnqꝺ cessant. pu
ra supbi/luxurioꝛ/gulioꝛ zc. i qdrage
sima vel saltē qñ doꝛmiūt. sed vsurariꝰ
ꝓtinuo peccat tā die ꝗ nocte. s. in festi/
uitatib⁹ scē trinitatis: pasceues: resur/
rectiōis: ascensiōis ꝺgis Marie: z oīz
scroz. Jnsup in oī loco peccat. vicz i ec
clesia / i mesa. i lecto qñ doꝛmit. qz rēpꝰ
tūc desluit. ipe ꝺo tps ꝺi vendidit. vñ
si pet ꝺo dicat vsurariꝰ. Scrā Maria
oza. p me. ꝺicere pōt. quo ꝑ te infceda
z ꝙ ob reuerentiā meā i festiuitatib⁹ me/
is a pctis cessare noluistis. sicḋ scī ꝺice
re pnt. Septimo abominada a est vsu/
ra rōne assiliatōis. nam vsurariꝰ assiliat
iudeo ꝙ de vsuris viuit. et reuera peioꝛ
est vsurariꝰ chr̄ian⁹ ꝗ iudeus. qz vnꝰ iu
deus vsurā nō recipit de alio iudeo: sed
iste recipit tā de iudeis ꝗ de chr̄ianis.
Peioꝛ insup est ꝗ Judas. qz ille chr̄m

sel'tm vēdidit triginta argēteis:z illos postea restituit pōtificiby.ſz vſurari⁹ ſe pe vēdit dñm deū:btām ꝓginē:z omes ſcōs:ac regnū celoꝝ:ſeipm:vxorē:z filios pauꝯ denarijs. imo ēt inferno peior est vſurari⁹.qz inferno cruciat ſm demerita. inocentē nō punit: ſed iſte tā inocē rez/cp̄s pcōrez punit/vſurā exigēdo. O vſurarie inocentū ſanguie ſaginare. O diaboli mācipiū z ſtulte. O dei ac ſcōrum detestāde inimice q̄d expectas:post paucos dies/qñ relinqs alienis diuitias vſurꝯ congregatas: nec audes facīe tuā leuare ad oipotentis z miſericordis dei mi/ſericordi ā:p eo q̄ nō es recordat⁹ face/re miſericdiam:ſed pſecut⁹es hoiem pau/pere vſuris. ſz nec potes ꝑſidere de inceſſione gḷioſe ꝓginis z ſcōꝝ oim. Ue igit z iterū ve:qz deſparas / ſtarim eris ꝑda demonū. Scōm veniēs documētū de vſura dixi declarandū ipius offensionē magnā. Vſurarioꝝ q̄ppe magna est offensio ꝓtra deū/z contra ꝓximū:q̄ cōmittit ſeptemlicit:ſcz

Primo mutuatione.
Scdo impigneratione.
Tertio depoſitione.
Quarto venditione.
Quinto aſſociatione.
Sexto ꝓcipatione.
Septimo coopatione.

R Pzio nāq vſura cōmittit mutuatiōe.qz vſura ſm Ray.z Innocē.extra eo.c.j. Eſt lucꝝ ex mutuo pacto debitū vl exactū. puta cū q̄s mutuat alicui pecuniā/aut frumētū/vel aliā rē cōſumptibilis vſus cū pacto aliq̄d vltra ſortē recipiēdi.tō Eſka.xxxiij. Brūs hō q̄ excutit man⁹ ſuas ab oi munere qđ.j.q.j.ſt nōnulli.tractās b. Greg.ōt.q̄ eſt mun⁹ a manu.mun⁹ ab obſeqo.z eſt munus a lingua:qz igit recipit mun⁹ a manu:puta pecuniā vltra cōmodatā pecuniā.frumentū vltra frumentū.vinū vltra vinū ꝛc.vſurā cōmittit. Silr q̄ recipit mun⁹ ab obſeqo.pura vltra cōmodatuꝝ nihil dat:ſed fuit ei laborādo. ꝓcrea ꝑſimiliter vſurā cōmittit/q̄ mun⁹a lingua recipit:puta cū mutuat alicui.ideo vr ꝓtra ſe ꝑces ꝓro aliq̄ bōficio tpali obtinēdo ꝓrigat. aut q̄ in ſua cauſa aduocet ꝓ mutuāte. Et in his q̄ cōmittāt.pz.xliij. q.iij.ca.putat.z ca.plerīq. Sed dicꝰ naꝝ aliqs mutuat alicui alteri nō cuz pacto: ſed cum ſpe aliq̄d inde recipiēdi nunq̄d eſt vſura: Rñdeꝝ ſm s.Thom. ij.q.lxxxiij. q̄ eſt vſura.qz ex ſola cōrupta intētione fit mortale pcm. Ideo bñdixit ſal.Lu.vj. Mutuū date: nihil inde ſpantes. Ierūm ſi mutuans nihil inde ſpauit: nec aliq̄ ꝑba ad dandū inducētia dixit: ſz creditor ex ſe aliq̄d ḡz donat mutuanti/ſine vſura recipe pōr. qz ex q̄ mutuauit/nō eſt peioris ꝑditionis effect⁹ cp̄s antea fuit. ſed antea potuit recipe datū tale.ḡ etiā poſt mutationem.vt ꝓz ar.di.xviij. de culogijs.xxvij. q.ij.c.ſicut. Sz q̄reres.q̄d ſi q̄s mutuat alicui eo pacto vt in ſuo molēdino molat:aut in ſuo furno panes coquat:vl in eⁱ⁹ aportheca emat: Rñſio q̄ eſt vſura. Cui⁹ rō eſt.qz libertatē illi⁹ recipit. in/ſup aliquā vtilitatē q̄ ꝓcio eſtimari pōr. ar.xliij.q.iij.ca.ſi fenerauerꝯ. Itez q̄rit q̄d de illo q̄ mutuat frumentū ver⁹/vt recipiat nouū.z b ideo facit/ne ſuū pereat:z recipieri gratiā faciat: Rñſio q̄ nō eſt vſura. In tribꝰ tñ caſibꝰ fit vſura. Primo ſi ꝓncipalr ideo facit: vt melꝰ recipiat. Scdo ſi nouū credit pl⁹ valituꝝ. Tertio ſi id qđ mutuat ē putrefactū z parū valēs. Hec Ray. z Hoſtiē. Queriē rurſus. Nū q̄d ē vſura:ſi veniēte t̄mino ſolutiōis debiti / creditor nō vult ꝓcedere ꝓlongatōez t̄mini/ niſi data pecunia. Rñſio.q̄ ſi b agit ſolū rōne t̄mini ꝓlongati: z nō ob cuitatōem ſui dāni/vſurā cōmittit:eriā ſi exp̄ſſe nō exigerer.vt ꝓz extrā.de vſu.c. Cōſuluit. Sz ſi b fac ad ſui indēnitatē.puta q̄ ꝓ/ꝑea opz rez ſuā vēdere vilioꝝ ꝑcio.aut recipe ad vſurā:tūc nō ē vſura ſz Ray. illud dānū exigere a debitore. Scdo q̄s vſura cōmittit impig:atiōe.puta cū q̄s ꝓpter mutuat ōez in pign⁹ recipit mobile vl imobile. Hā ſi talr recipit aliq̄s rē de q̄ nullū fructū recipit/nō ē vſura. Si ꝙo recipit rē fructuoſā. puta villā:agrū vineā:ſyluā:domū ꝛc.tūc oēs fructꝰ inde ꝓceptos dz ꝓputare in ptē impig:atis ſuis exceptis expensis z laboribꝰ: alīs vſurā ꝓmittit. Extra de.vſu.ca.j. Sed

De septimo precepto

diceres ytrū ī aliq̄ casu liceat creditori ultra mutuatū aliq̄d recipe. Rñdeo q in septē casib⁹ licz. Prio si ds illuste deti/ner bona alicui⁹: z illa bona sibi ipignrat tūc tal⁹ oēs fruct⁹ illi⁹ pignris tāq̄ suos ꝓ recipe. Scōs casus: si debitor nō sol/uit ī tmio z creditor ex hoc dānificat: pōt ultra sortē dānū rehere: vt dictū est ꝑus. Tertio casus ponit extra. ō usu. c. salu brit. si socer differt dare genero dorem quā mox dare deberet: z obligaret sibi aliq̄ rē fructuosam: tūc gener nō tenet fruct⁹ pceptos cōputare ī sortē. Ꝫ itelli ge qñ marit⁹ fusticiet oneratā mrimōy als nō. Jō dr Innocē. z Hostiē. q si alicui mulieri vidue dat aliq̄ possessio ꝑ dote donec illi dos soluat. oēs fruct⁹ illa dz cōputare ī sortē ipignrantz als ē usura: ꝓ eo q nō dz suppoztare onera mrimonij

Tertio usura cōmittit ī dōpositiōe. pu ta iste deponit aliquā pecuniē q̄ntitatē apud mercatorē hac intētiōe vt merca tor exercēs se cū pecūia det ꝺponēti ali qō lucrū: z ꝫ expsse nō dicat saluo sp ca/pitali. iō siue recipiat bona prādia siue aliq̄ bona fm Aug. ē usurari⁹ ar. xiij. q. iij. c. Si fenerauerz. de⁹ cor introgat ñ manū. Quarto usura ꝓmittit ī vēditi one. pura cū ds vēdit rē suā alteri cari⁹ ꝑ dilatiōez q̄ vēderet ꝑ ꝓmpta pecu/nia: usurā cōmittit. Sz qreres. q̄d si alt ds vēdat rē suā ꝑ pcio qō nūc currit. et addit pactū q si pl⁹ valebūt vsq ad pa scha vult illō plus: si ꝓ min⁹ valebūt nō vult illō min⁹: Rñdit Hosti. q pcul dubio usura est cum ī pacto claudicet. Rursus qreres. q̄d si vēdat ds pdictū tēꝑ ditiōe/q vsq ad tot annos si reddat pcīū rehēat pdictū. z ireī emptor pcipit fruct⁹. Rñdit Ray. ⁊, nō ē usura: eo q ñ ē mutuū: z vēditio. z ꝫ ē itelligēdū si nō sit ī fraudē usuraꝝ qō pōt ꝑsumi si modicū ē pcīū rectū valoz⁹ rei empte. vt prz extra. ō emp. z vē. ad uraz. Itez qreres. q̄d si ds emat segetes ꝑcturas ꝫ āno ō agro semīato. Rñsio fm Guil bel. q si dubitat: vtrū plus vl min⁹ de/beāt tūc valere ñ ē usura. Si āt sine du bio credit⁹ q tūc pl⁹ valebūt ēt cōputa ris ipedimēt⁹ hinc de ꝓtingere ꝙsuetis fraus ē. Quito usura cōmittit ī socia/tiōe. pura cū ds se associat cū allo dādo illi pecuniā ad negociādū ꝫ pacto q ea pitale saluo rehabeat z ꝑ tot lucri: ē usura māifesta: q̄ picz solū ad debito rē ptiner. si ꝓ sic associant⁹ q picm ca pitale ptineat ad vtq̄. pura ad illū q dedit pecuniā. z ad illū q labozat cum ea habēdo eē lucrū: nō ē usura. Se/cto usura ꝓmittit ptcipatōe. puta vtor usurarij si comedit/bibit/aut se vestit de usuz p virū exact⁹ tenet ad restituti one tātū q̄ntū ipa ꝙsumit. iō meli⁹ ē vt labozet manib⁹/aut petat subsidiū a cō sanguineis q̄ de usuz viuat. Sz dice/ret ds. vtrū el'yna ab usurario data lici te recipi possit: Rñsio fm Vldricū q si hz aliq̄ alia bona ꝑter usuras: tūc re/cipi pōt nisi ꝑt ꝫ efficeret ñ soluēdo. q tūc recipet tenerēt illt soluere: de ꝺb⁹ receptū fuit. ō māifesto ꝓ usurario ob latiōes recipi nll'o mō ꝑnt. Septimo usura cōmittit coopatiōe. Nā facrozes iudices z ꝓncipes q̄z auxilio exigit vsu ra sūt usurarij. Vñ ꝓrates/rectozes/cō sules/iudices/officiales: q statuta facī/unt/scribūt/dictāt: ꝑ q̄ cōpellat ds sol/uere usuras. aut qui fm ea statuta iudi cāt: ipo facto excōicati sūt maiozi excōi catiōe. extra. ō usu. c. ꝺbitozes. z. c. usu/rar. li. v j. z. c. ex gui. ī Clemētinis. Sz qreres. iste hō est paup z eget pecunia. vtq̄ liceat accipe mutuū sub usura: Rñ det. s. Tho. ij. ij. q. lxxviij. q nō licz ali/quē iducere ad mutuādū sub usura. ab eo āt q parat⁹ ē dare: q̄z exercet usuras licz mutuū accipe sub usuris ꝑt aliq̄ bonū vr ē subuētio necitatz/aut alicui⁹ vtilitatz: z ꝑt malū finē. pura ꝑt ludū. uere: vl aliū accipe ad usuraz: ē mortale fm s. Tho. O abominādū usure pctm q̄ mltos iuoluis. O ꝺrestādū vitiū: q̄ mltos decipis. O usura laqus diaboli. q occulte rēdit: ira q ēt astutos capiat. Et ds ē ꝺiues q ea nō ē capt⁹? Nā dñi moneras dāt simplicib⁹ vt aux soluāt. cū tñ min⁹ valeāt centū mōere q̄ vnus flozen⁹. z sic usurā ꝓmittūt. Ter tiū insup documētū ō usura erit ꝺclarā dū usurarij pūitio. Nā antiq⁹ sufficie bat ipoz (quā refert Vlncē. ī spe. moz. li. iij. qre. vij. di. xj.) punitio: q hēbat ꝑ

excõicato. sic ꝙ eĩ dom⁹ vocabat dom⁹ diaboli. ſſm vinca ⁊ alia bõa. nec ignis de domo eĩ accipiebat. a puerꝫ digito demõſtrabat. ſz mõ qz mltiplicati ſt. iõ eccl̃ia certas penas ill̃ ſtatuit. Prio ꝙ oblatões eoꝝ ñ pmittãt offerri ad alta re rpe miſſe vl̃ veſpaꝝ. vt ptz extra. de vſu. c. qz i oiv. Et ſi ſacerdos recipit oblationẽ vſurarꝝ mãifeſti reddere cõpel lit̃. Et ꝙ nõ pmittunt ad ſacrã cõionẽ.

Scõa pena ꝙ vſurarij eccl̃iaſtica ca/rebũt ſepultura. extra eo. Qz i oiv. Et ꝙcũqꝫ ſepelierit manifeſtũ vſurariũ: eo facto ſt excõicati. vt ptz i Cle. ỏ ſepul/turꝫ. vos. Eĩn refert Vlin. ꝙ ꝙdã mona chi ꝙndã vſurariũ ſepelierũt i eccl̃ia ſua ꝙ ſiguĺ noctiv videbat ſurgere de ſe/pulchro ꝙ cũ cãdelabrꝫ ꝥberãdo mona chos fugabat di. Iſti dei itimici ſalutẽ quã mihi pmittebãt ꝥferre ñ pñt: ⁊ pe/cuniã meã habuerũt. Cũqꝫ ħ ſepe face ret adiuraueñt eũ vt ꝙeſceret. Qui ñ/dit. Quieſcere nolo ꝙdiu i ẽra ſcta ſũ. iõ cozp⁹ ẽ effoſſũ ⁊ forꝫ piectũ. Tertia vſurarioꝝ pẽa ẽ mozs ſempiterna. O ma ledicta vſura mometanea quã tãta ſecu ta ẽ pena. O maledicti vſurarꝫ cur ñi/telligitꝫ itueritũ vẽm. O odioſi vſurarꝫ cur nõ puideꝫ vob vt penã iferni eua/deretis: ⁊ ad gaudia eterna trãſieritꝫ. Ad que nos ꝛc.

Sermo. XXXII.

De furtũ fa

cies. Exo. xx. In ħ ſiqdẽ pce/pto de⁹ altiſſim⁹ ꝓhibuit oẽ nocumẽtũ. prio iferedũ i reb̃. iõ ỏ ħ pec cãt: vt ſepe dcz ẽ oẽs furel/pdoel/rapto res/ſacrilegi/vſurarꝫ: ꝙ ſi volũt ſalua/ri neĉe ẽ ill̃ vt uedũ ỏfiteãt ⁊ peniteãt: ſz ẽt leſis ſatiſfaciãt. Qỏ pbe⁹ tripl̃r. ſ.

Primo auroritate.

Scõo ratione.

Tertio ſimilitudine.

D Prio nãqꝫ ꝙ reſtitutio rep ablata rũ ſit neĉaria ad ſalutẽ ꝓbe⁹ auroritate Dic̃ em Aug. i epl̃a ad macedo. ꝙdiu res ꝓp quã pcrim ẽ ñ reddit̃ ſi reddi põt pnia ñ agit̃. ſz fingit̃. ꝓacit̃ãt ſi dimitꝫ tit̃ niſi reſtituat ablatũ. vt Bat. xvij. Redde qỏ debes. In ħ ỏdẽ mlti decl/piunt putãtes ꝙ p⁹ ỏfeſſi fuerit ſua pcta ⁊ iũcta a ỏfeſſore expleuerit ꝙ ſta tim ſt̃libati ꝓſerti exỏ ỏfeſſor ill̃ nõ cõ miſit reddere. cũ tñ aliỏ ẽ ſatiſſactio ꝓ/pzie dicta. ⁊ aliỏ ẽ reſtitutio. nã reſtỏ de bet ỏ iure nature. ſatiſſactio ỏo iniũgit a ỏfeſſore. Itẽ reſtỏ ꝓr fieri ſine recõ/ciliatõe. vt reddere mutuũ: ſz ſatiſfactỏ ñ ꝓr fieri abſq; recõciliatõe. Differt ẽt ħ reſtỏ a ſatiſfactõe. qz reſtỏ reqrit añ ỏfeſſiõez ⁊ ſatiſfactõez. ſic̃ ceſſare a pcõ reqrit añ oẽs pres pnie al's idigne ſuſci pit ỏs ſacrm pnie ſi reſtỏ bñ fieri ꝓr. qz ꝙdiu tenet ỏs aliena tãdiu ẽ i mozali. Dic̃ em Sco. i. iij. ꝙ ſic̃ pcrim mozale ẽ auferre rẽ aliena inuito dño: ita ẽ pcrim mozale retiere iuito dño. vñ Aug. Te nes ỉndt aliẽa tenerꝫ a diabolo. Scõo ħ ỉdẽ pbe⁹ rõne tl̃i. ḋcunqꝫ vult ſaluari neĉe ẽ vt beat ꝥtutẽ iuſtitie. iuxta Bat rb. v. niſi abũdauerit iu. vza pl⁹ ꝙ ſcri. ⁊ phar. ñ i. i re. ce. Sz ſm Macro. Iuſtitia ẽ ꝓr⁹ reddẽs vnicuiqꝫ qỏ ſuũ ẽ. ſ̃ ſine reſtõe nõ ꝓr ỏs ſaluari. Tertio ꝺz ꝙ ſit neĉaria ad ſalutẽ reſtỏ. pbe⁹ ſſtitu die tl̃i. Nã ſic̃ vuln⁹ cozpis ñ ꝓr pfecte ſanari i ꝙ ẽ ferrũ. ſic vuln⁹ peti nõ ꝓr ſa nari niſi ſtituet alienũ. Cõſiderate bñ charitſſimi ꝙ mlti ſt̃ fures ⁊ raptozes ỏ tenẽt reddere aliena: ⁊ i ħ ỏfitẽt/ac eu charitatiã recipiũt ad tpoꝝ dñatioez: ꝺz i rendãt i articlo mozꝫ cõmittere vt ill̃ ſatiſfaciãt. Ỏ ħ ꝑcepit dñaroꝝ mundi di. Nõ furtũ ſa. vñ i pñti ſer. de reſtõe. gña dei tria ỏclarẽ ſalutaria documẽta. ſcz

Primũ ỏ ꝓſona ỏ ad ſtitiõez obligat.

Scõm ỏ re aliena ỏ reſtitui teneat.

Tertiũ ỏ ꝓſona cui res rite ſtituat.

Primũ ita ꝙ documẽtũ ỏ reſtõe i ħ ſer mõe dixi ỏclarãdũ ỏ ꝓſona ỏ ad reſtỏez obligat. Ad quã bñ tria boim genera

Prio ỏ alienũ abſtulit. (obligãt. ſ.

Scõo ỏ pãnũ intulit.

Tertio ỏ ad id aſſenſum pbuit.

Prio ſiqdẽ ad reſtỏez obligat ille ỏ ali enũ iuito dño abſtulit. vt fur/latro/vſu rari⁹. Cui⁹ rõ ẽ. qz ille tenet reſtituere ỏ peccauit. ſed qui rem alteri⁹ abſtulit peccauit: qz fecẽ ỏ illỏ ꝑceptũ. Nõ fur/ tũ fa, i ỏ ſm Ly. ꝓhibet ois rapia: ꝺz

De septimo precepto

dānū qđ hō fac/aut fec vł reticet iuito dño. ſō ōr Ber. ī li. ō diſpēſa. ꝑce. q nec papa poſſet diſpēſare q auferre alienū ñ eēt pctm. z ſm s. Tho. ī. iiij. di. xv. ar. j. q. v. ꝑfeſſor nō ꝑt diſpēſare cū ꝓximo ne teneaꝫ reſtituere aliena. Iz poſſz diſpēſare z aliq̄d rlaxare ī pniali ſatiſfactōe. Cui⁹ rōne ōr: q: inq̄t ſacerdos ī audiēcia ꝓfeſſionis ē vice dei z ñ vice hois dānificati. ſō ō ſatiſfactiōe ꝑt relaxare: ſz ñ rollere obligatiōez reſtōis. cū q: aliēa reſtituere ē ꝓ legē nāe q̄ ñ recipit diſpēſarſonē. cū ēr q: ē ꝓ dilectiōez ꝓxi Mar. xij. Diliges ꝓximū tuū ſic te. Scdo ēt teneꝫ ad reſtōez ille q̄ dānū irulit Iz nichil ide būeꝛit. vt q̄ icēdit domū alteri⁹: aut deſtruxit ī agro ſemīata ꝑ ſe vł ꝑ iumenta/aut q̄ fec iniuriā ꝓximo ī iuſte captiuādo/verberādo/mutilādo/occidendo/vituꝑando/infamādo. Tertio ſiłr teneꝫ ad reſtituriōnē ille q̄ ad faciendū damnū aſſenſuz ꝑbuit ſine cui⁹ aſſenſu dānū nō fuiſſet ſubſecutū. Uñ in. xj caſibꝫ q̄libet teneꝫ ad reſtituēez. Primo q̄ fuerūt ꝓſentēres: ſine q̄ conſen ſu dānū nō fuiſſet ꝑpetratū: z iſti teneńt reſtituere inſolidū. i. ꝑ ſingula capita. hinc Ro. j. Digni ſūt morte ñ ſolū/ qui q̄ talia agūt: ſed etiā q̄ conſentiūt facientibꝫ. Scdo teneꝫ q̄s reſtituere ꝑcipiēn. ex cui⁹ ꝓcepto damnū fiat ō q̄ dō. Qui occaſionē dat damni: damnū dediſſe videꝫ. Tertio reſtituere teneꝫ prōtipando ī ꝑda z crimīe. ſic q̄ latroniby ſe aſſociat. nā oēs q̄ ī vna comitiua vadūt ad faciēdū dānū q̄libz teneꝫ in ſolidum. i. ꝑ ſe tota le dānū reſtituere. alij tā dē ſuā ꝓtē illi reſtituere teneńt q̄ ſic ſatiſfacit qđ irellige ſine illo damnū nō fuiſſet facrū al's ſolū teneꝫ reſtituer poſtōez ſuā. ſi ꝓ ꝓticipat in ꝑda ī crimīne. tūc tm̄ teneꝫ reddere q̄ntū inde būit. Magnū q̄ppe ꝓiculū vꝛoꝛi z familie ō rapina viuere. meli⁹ ꝓfecto eſſet ꝛz Hoſtiēdicare hoſtiarim: z ira ſe ſuſtentare. Quarto ad reſtōez teneꝫ q̄s occłrādo rē aliēnā. vñ Hiero. aſt. Nō fur ſolū: ſz ille re⁹ teneꝫ q̄ ꝓſci⁹ furti q̄rēti poſſeſſori. i. dño ñ idicat. Quito reſtituer teneꝫ nō obſtādo q̄ ſine ꝓclo potuit obſtare rapie z ñ fec. ꝑſerti ſi illi ꝓpetit ex oſſō De qđ ōr s. Tho. ij. ij. q. lxij. q⁹ pncipibus ex ꝭ magnū imier pclm. ꝓꝛea ei ī prāte publica ponunt: nō vt voluptuoſi⁹ vłāt: ſz vt pclo obuient. Sexto teneꝫ reſtituere ꝓſulēdo ſcu adulādo q̄ inducit aliquē ad inferendū dānū. ſine cui⁹ ꝓſultatiōe aut adulatiōe dānū nō fuiſſet ꝑpetratū. Septio reſtituer teneꝫ ſcienter re aliēnā emēs: q̄ ēr ſi violēt auferaꝫ ab eo. aut ꝑ furrū. nihilomin⁹ teneꝫ reſtituere. Octauo ſiłr teneꝫ ille q̄ accuſat aliū z ex ꝭ ipm dānificat. Nono teneꝫ falſi⁹ teſtiſ reſtituer tm̄ q̄ntū ex ſuo teſtimonio alt ē dānificat⁹. Decio teneꝫ rdđer ꝓbꝛās ī iuſte ꝓbato oia q̄ ꝑ ꝭ paſſ⁹ eſt: z ipēſas q̄s ī medicos z medicias ex poſuit. Undecio reſtituere teneꝫ q̄ aliuz ifamauit. hec ponit Ray. ī ſua ſū. ſz in ſū. Angeł. exꝑmunt młte ꝓſōe q̄ ad rēſtōez obliganeꝫ. Ex qbꝫ aliqs recitē⁹. nefortē aliqs intelligat ex his ſe obligando ſatiſfacere z ne eſnaſr ꝑeat ſatiſfac q̄ em ī forō iſto nūc ñ ſoluit: ī forō iuſtitie vñ ſoluat nō bēbit: ꝓꝛea ſp debitoz remanebit. z dicer illi id Datt. xvij. Amē dico ti. ñ exi. ī. do. re. no. q. Et iō q̄cūq⁹ bñficiū eccłiaſticū ꝓfert idīg. teneńt reſtituere. Itē q̄cūq⁹ alimēta denegat illꝫ qbꝫ teneꝫ ꝓuidere obligaꝫ rſtituere. Itē cōedēs vł bibēs ō alieno. niſi i extrēa neciſtate. vł niſi tūc iducat rapto rē ad ſatiſfaciendū teneńt rſtituer. Itē i carceras aliquē: aut captiuās iuſte teneńt ad reſtōez. Itē mulier q̄ cōcepit de adulterio teneńt viro de alimēto qđ puer ſpurī⁹ ꝓſumit. nec raſ puer ꝓtē ꝑt bꝛe ī hereditate cū filijs legitimis. ſō młier ꝓſulere filio rłi vr reſignet vł ſi ſcit virū erga ſe tā fauozabilē reuelet illi. z petat vt ipz baſtardū legitiet. Itē fraudās decimā teneńt rſtituer. Itē ōnariosꝰ falſificās reddere teneńt. Itē emens vł vēdēs iuſte reſtituere teneńt ꝑri ille q̄ aduenis vł i ncłtate ꝓſtituꝰ car⁹ vēdit rē. Itē executoꝛ teſtamti teneńt illꝫ rdđere qbꝫ legata ſūt. Si vero alijs dar: nihilomin⁹ teneńt qbꝫ ſt legata. Itē vſura ri⁹ ō alieno fūdo vł agro teneńt. Itē iuſte ipedīēs a ꝓſecutōe alic⁹ bñficiū tłē q̄ntū ꝑt ꝛ ñ tñ teneńt ad recupādū tm̄ bñficiū. tū q: ꝭ eēt ipoſſibile. tū q: adhuc

nōdū fuit in illō? posseſſiōe: z aliūde po
tuit ipedirī. Itē q̄ iuēit rē alienā. ſi ſcit
dñz illi? tenēt reddere. ſi āt neſcit dz pu
blicare. Itē iudex iniuſtā ferens ſniam
aut i ꝓiudiciū alci? ꝓz differēs ferre iu
ſtā: tenēt reſtituere. Itē liras falſificās
tenēt. Itē p̄nceps exigēs iōbitas exa
ctōes tenēt reſtituere. Itē iponēs ſbditz
iniuſte ne vina aut fruſta ſua vēdāt: ſz
onerat vt ſua vēdāt tenēt ad reſtitūōez.
Itē vxor aut ſu? faciēs notabilē el'ynā
de bonis dñi tenēt rēddere. Itē luſor: lu
crata tenēt rēddere ñ illi a q̄ plusiſt: ſz da
re paupib⁹. Itē officiales ſibi vſurpan
res aliq̄d de puērū dñi ſui abſq; illius
ſcitu tenēt reſtituere ſic q̄dā dicatores
z puiſores facere ſolēt. Itē emēs aliq̄d
a furioſo. pdigo vl' puero tenēt reſtitue
re. Itē teloneū exigēs a ꝑſona eccl'iaſti
ca/aut illi? reb⁹ q̄s nō cā mercātie: ſz ꝑ
ſua necītate deferr tenēt reſtituere. In⁹
ſup ē excōicat⁹. Et dzeuit q̄cūq; tenet
rem alienā. aut ꝛſūpſit aut pdidit: cui⁹
ipe legitim⁹ dñs nō ē. tenēt ad reſtitu⁹
tionē q̄ntūcūq; ſit pua. Vñ legit i dia⁹
lo. Ceſarij. q̄ q̄dā q̄uerſ⁹ ozdis Cifter
rien. cū ab abbate ſuo fuiſſet miſſ⁹ p ne
gocio mōaſterij z ꝓtrāſire volēs q̄ndaz
fluuiū in nauī. pmiſit naute vnū obolū:
eo q̄ tūc nō hīet: quē poſtea nō curauit
reddere tā q̄ d̄ modicū. z ita defunct⁹
eſt. q̄ poſt obitū illū obolū hēbat añ ſe
q̄ trāſ creuit vt maio⁹ toro mūdo vide
ret. Et cū nil alīd obſtaret q̄ celi igreſ
ſū ipediret ad petitiōez tāde ſctoꝝ. d̄b⁹
fuicrat pmiſſū ē redire ad co:p⁹ z ꝑſe
ſus abbati. q̄ ꝓtinuo iuſſit reddi obolū
naute quē vt naura recepit q̄uerſ⁹ ꝓti⁹
expirauit. O dñe ds etne. O de⁹ iuſte
O de⁹ legiſlato: optie: q̄ arrā viā de⁹
diſti eūdi i celū/furib⁹/pdonib⁹/ rapto⁹/
rib⁹/aliena retinētib⁹/aut vſurpantib⁹.
De q̄b⁹ neſcio q̄ ſaluanf. q⁹ ecce m⁹tos
vidē rape aliena. ſz heu nullū q̄ debito
mō ſatiſfaciat. q̄ fortē aliā viā igrediē⁹
di i celū inuenīrit. aut certe oēs ad iſer
nū ibunt. O raptores. O iiuſte aliena
detinētes. cur ñ excutiz diabolū reſti⁹
tuēdo aliena. cur ꝓmittiz vos ſtare in
laqo diaboli. ecce apio vob diaboli laq
os vt ſciatz euadere. Primꝰ ita q̄ diabo
li laq⁹ ē q̄ deriet hoīez vt vſq; ad mo⁹
tē differat reſtitutōez. Scōs q̄ hi q̄ ſol
uūt q̄ tenēt dimīnuūt reſtituūt: ita q̄
q̄rā ꝓtē ñ reſtituūt. z creditoꝛes ex tioꝛe
aut ꝑcūdia vl' extoꝛto ꝑſenſu tacēt. illi
ꝓ ñ ō iuſtitia ōt curāt: ſz exſtioꝛe tm̄ cla
moꝛe ſedēt: ſatiſfaciūt. Tertiꝰ i diaboli
laq⁹ ſūt illi: q̄ ea q̄ tenerēt reſtituere ñ
reddūt. ſz i cās pias diſpēſant. puta edi
ficāt capellas/aut altaria: ſeu inſtituūt
calices/aut vār paupib⁹. vl' faciūt cōui
uia exide. ⁊ q̄s dī. j. q. j. Nō eſt purāda
el'yna ſi paupib⁹ diſpēſat q̄ ex illicitis
reb⁹ adq̄rit. z Ecci. xxxiij. q̄ offert ſacri
ficiū ō ſuba ꝓpis q̄ſi q̄ victimat filiū
in ꝓſpcū p̄ris. q̄ mō laq⁹ diaboli ſt ca⁹
pti illi q̄ in ſecl'ari iudicio q̄cūq; ꝑce/ꝑ
cio/fauoꝛe: z ſil'ib⁹ hīe pñt torū iuſtū re
purāt: nihil curātes de iure dīno. Qui
to diaboli laq⁹ ſūt ligati illi q̄ reſtitu⁹
tionē faciēdā ꝓmittūt filijs ſuis z here
dib⁹. q̄ ſic amāt ſepe frenā ſubam. q̄ po
tī⁹ aiam illi? z ēt ſuas dānare ꝓmittūt
q̄ aliena reſtituāt. q̄ ruīpe ſis ō te ſolli
cit⁹: ne ꝓſidas de alijs: q⁹ nunq; vidiſti
q̄ p alīq̄ ſic feciſſent ſui ſic ipe optabat

Scōm ſaluꝰ documētū reſtat decla⁹
randū de re aliena q̄ oz reſtitui. Tria
ſūt bona bonis q̄b⁹ bonis dāmnificari
pōt. ío illa tria debēt reſtitui. ſcz

Primo bona fortune.
Scōo bona ꝑſone.
Tertio bona fame.

¶ Primū bonū reſtituēdū dīci bonū
fortune. i. res tpales. in q̄b⁹ hō dānifi⁹
cari pōt. pur ſūt pecunia/victualia/ ve⁹
ſtimēta/domus/ager/vinea/fenerū/p⁹
monto:ū/ſilua/molendinū/ iumēta: et
illis ſi̅lia. q̄ ſi male auferanf/aut iniu⁹
ſte poſſideanf. reſtitui debent cū q̄bus
fructib⁹ z vtilitatib⁹ ide pceptis. decu⁹
ctis tñ ꝑ⁹ ſuis laboꝛib⁹ z expenſis q̄s
fecit i vtilitatē illaꝝ rep. z de hac reſti⁹
tutiōe i ꝓmo ſmonis documēto cōpetē
ter eſt dictū. Scōo igit reſtituēdo ē fa
cieda de bonis ꝑſone. ꝑſona ꝓ pōt du
pliciſ dānificari. ſ. ſpūal'r z corꝑal'r. i.
in aia z i coꝛpe. i bonis tñ aie nō pōt q̄s
directe dānificare aliū. bona aie (puta
frutes) auferendo z virtia infundēdo. q̄
dic Aug. li. de ꝑa religiōe. O me ꝑtū

De septimo precepto

adeo pctm in ntu voluntariu. sz dā/
mo (indirecte tn) pōt ds aliu i aia dāni
ficare. s.a bonis oplb retrahēdo dbus
fructus generank. z inducēdo ad mala
qb pctā generank: vl vitia qō fit mltis
modis vr ptz i his fplb. Jussio/ pfiliu/
cōsensus/palpo/recursus: Participās/
murus/nō obstans/nō manifestās. q sic
itelligunt. Jussio. i. preceptio ad pctm p
petrādu. Cōsensus. s. illoz sine qz pcen
su nō cōmitteret pctm. Cōsiliu illoz. s.
sine qz pfilio pctm nō fieret. Partici/
pans. s. i crimie. Ps. Cu puerio puer/
ter. Palpo. i. adulatoz iducēs ad pctm
Recursus. s. ad eu apud quē pctm ppe
trat. Murm. i. tacēs reclamare q pctm
posset i pedire. Nō obstās. s. pctō. Non
manifestās. s. illu q iducit aliu in pctm
illi q posset pdesse. Hi dānificātes ali/
os i bonis aie: gnius peccār: qs auferē/
tes rerrena bona. z tō tenenk ad restitu
tionē sm Sco. mō possibili sibi. vtpote
dānificatu p se vel p aliu iducat ad vir
tutes. O dne de? quātu est malū indu
cere alios pserti iuuenes vrtuisqz ser?
ad pctm. qz exā natura hūana ē pna ad
malū. vir pōt ds volūtarē depūatā re
ducere ad bonū. Sil'r retrahēs aliquē
ab ingressu religiōis intentiōe damni/
ficādi religionē i q regularit viuūt: re/
nek illu vl aliu eq̄lenter iducere ad re
ligiōz. fz Sco. vo. i. iiij. di. xv. si iā fuit
i religiōe z ide retraxit. tenek p se itrare.
si illu ad rcitrādu iducere ñ pr. Scdo
i psone bois dānificak ds corpal'r. pura
ledēdo. mutilādo. z fz Rich i. iiij. di. xv
Si irremediabil'r dānificauit. s. abscin
dendo mēbz. tenek nō solū ad placatio/
nes z expēsas in medicū: sz ad oīe lu/
cru qd potuisset ad crere. Si vo reme/
diabil'r vulnerauit. tūc tenek ad placati
ones z expēsas i medicū Jnsup ad lucr
qō pdidit rpe ifirmitatz si fuisset lucra
turus. Si vo occidit ds boiem: tūc sm
Sco. tenek tota vitā suā exponere ō ifi
deles vl hereticos ad satisfactiōz occi
si. Si vo rle bellū nō fuerit. tūc i iciu/
nijs. z oīonib vitā finire. z si ō nō vult
facere. tenek ad arbitriū boni viri satis
facere. insup quos ille sustētabat alere.

Tertio restitutio est faciēda de bonis fame. grauī? qppe peccat ds auferēdo bonā famā. primo qz quācūqz rē tpalē. qz fama est melioz mlto qz res tpalis. Hinc Prouer. xxij. dr. Beli? est nomē bonū qz diuitie. Et brūs Amb. Tole/ rabiliores inqt sūt fures q bona tpalia diripiūt. qz detractores q bonā famam nrāz dilacerāt. Jō tam detractores qz etiā libenter audientes tenenk ad resti/ tutionē. Quia dic Bern. Detrahere aut detrahentē audire/ qd hoz dānabi lius sit nō facile dixerim. Propter a irer cerera pctā difficilia sūt ista. scz Detra ctio/z rez iniusta ablatio. qz ibi nō suf/ ficit pfessio z satisfactio. nisi fiat et re/ stitutio: q rarissime fit. Nā multos sci/ mus aliena detinēres. sil'r mltos audi/ uim? detrahētes: sed vix vidim? restiti/ tuentes. q tn nō sūt in statu salutis no/ lentes restituere res alienas z famā in famatz. Tn tripliciter pōt ds aliū ifa/ mare z dānificare ipm in bonis fame. Tno mō falsū crimē illi imponēdo. et tūc si vult ei bn restituere famā. dz re/ uocare coram illis. qb ifamauit sic di. Falsē inqt dixi b de ipso homie. Scdo pōt ds aliū ifamādo dānificare pa di/ cendo. sz tn occ're reuelādo. z tūc debz sic restituere fama sm di. bec z hec mala di xi de illo hoie. Tertio mō pōt aliū ds i famādo dānificare. pctm alicui? augē/ do. z tūc coram qb audit i quātu audit dz reuocare. Tn sm oēs theologos sup iij. di. xv. Dagz tenek iuste pcio fua/ re famā. qz sibi iniuste. Jō nō dz cura/ re/ qz si sic restitueret famā infamato q ipse notaret de mēdacio: qz pti? debe/ bat pōderare qd diceret. Verum in ser casibo non tenetur ad fame restitutiōz. Primo qn tal' restitutio nō posset fieri absq; pric'o pbabili alti? pcti mortalis vl' mortz corpal'. Scdo qn pctm dixit ti lis qb ōbebat: puta plato: vl' pri vl' ma tri: q sciūt/ volūt z pnt. pdesse. tūc si fo/ nicatiōez filie diceret mri. Tertio ad restōnē tūc ñ tenek ds qn tlia yba ō sui natura ñ erāt ifamatoria. qz poterāt in cerpprari ad ventalia q ñ ifamāt: vt si di xit. Jste ē m'tū suph. Quarto ñ tenek restituere famā. qn solū audita ab alijs recitauit vt audita: nihil addendo. exā

facerer credulitatē. q; tunc ſm Sco. vi
det̄ venīale pctm̄. Eccl. xviij. Qui mi
mis cito credit leuis ē corde. Quito nō
tenet̄ famā reddere qñ pctm̄ alicui⁹ di
cit ill̄ q̄ ſcit̄ p alīā viā: vel p⁹ ea publi
catū ē p alios. Sexto ñ tenet̄ famā in
ſtituere qñ ille ō q̄ dz crimē ē infamis in
illo vl̄ alio crimīe ſaltē apō illos coram
qbꝫ infamauit: q; ſic ille ſe infamauit. Ō
mōi dñator. Ō chze ſaluator. Ō oiz iu
ſte rerributor. Vide filios hoiz ō ſolio
tuo celeſti q̄ꝫ m̄ti ñ reſtituūt res alīeas
z q̄ꝫ m̄ti ñ ſatiſfaciūt ō dāno pſone. Et
reuera pl̄es nec aduertūt dāna fame:
ſz acuūt liguas ſuas z vulnerāt diuites
z paupes: mariratas: z ꝑgines: z viduas
z clericos: z religioſos. Ō ꝑe mirabi
lia fiēt i tuo vltimo iudicio iſtꝫ iuſtꝫ er
dracroribꝫ q̄ deuozāt ſuas p̄ dolore lin
guas z maledicēt ꝛgi ſuo diabolo: z dō
viuēti i ſecla. Ō Tertiū ſalutꝫ docu
mētū erit declarādū de pſona: cui res
aliena rite reſtituat. q; ſt̄ plericꝫ aliena
reſtituere vōlētes q̄ ñ reddūt iſtꝫ q̄s cō
cernit. ſz aut ꝓfeſſoribꝫ aut paupibus/
aut alīꝫ: q̄ tñ ñ ſatiſfaciūt ꝓ eo q̄ dicāt
cōiter doc. in. iiij. diſt. xv. Ō illi pſone
debet reſtitui: que eſt ver⁹ dñs illi⁹ rei/
aut ſi nō eſt ver⁹ dñs. res tñ rūc ad illū
ꝓtinuit: qñ res ē ablata ſic mutuū ſubla
tū. ſi dñs rei ablate pñs nō ē dz illi de/
ſtinari ꝓcio auferētis ſi domicilīū non
tranſtulit vñ res fuerat ablata niſi res
eſſet qui valoꝛ. z dñs m̄tū diſtarer: dz
reddi illi⁹ heredibꝫ. ſi ꝓ dñs rei abla
te ē mortu⁹ dz reſtitui illi⁹ heredibꝫ. ſi
heredes ꝑcrebat i toto: totū. ſi i ꝑte:
ꝑē. ſi aūt neſciunt heredes. dz paupibꝫ
diſtribui. vt cui reddi ñ ꝑt cozpalr: reſti
tuat ſaltē ſpualr. Vlꝫtñ i ſer caſibꝫ q̄s
ñ tenet̄ ad reſtōnē rei aliene. Pri⁹ ſi illi
cui⁹ ē nocēr: ſic gladi⁹ ꝺpoſit⁹ ñ dz red/
di furioſo effecto. Secōs ſi ſuſpoꝛ ipio
reſtō inꝺicit. Tertiꝰ ſi dñs rei ē pupil
lus vl̄ mio: q̄tuozdeci ānis. q; tūc tu/
tor ē reſtituēda. Quart⁹ ſi dñs rei (vt
ſā dcm ē) mortu⁹ ē. Quint⁹ qñ dñs rei
aliene ſe fec̄ idignū illa re. Sic ſi ſimo
niace dedit aliq̄d vt hēat aliq̄d ſpuale
vl̄ ſpuali annexū. aut pluſir bōa ſua. q;
tūc pauplbꝫ ſūt erogāda: aut mercetrix
a ꝓſona eccl̄iaſtica ō puentibꝫ eccl̄ie re
cepit. q; tūc eccl̄ie ē reſtituēdū. Sext⁹
qñ rē aliena recepit i extrema nēcitate
q; tūc ñ tenet̄ reſtituere. Ex bis irelligē
re poſſum⁹ q̄ reb⁹ tpalib⁹ vrit̄ diabol⁹
ſic piſcato: hamo. ſic piſcis q̄ deglutit
hamū. z trahit̄ a piſcatore. exenterat̄/
ſalſat̄/ z aſſat̄. ſic reb⁹ alienis caprū dia
bol⁹ ad portū mozꝫ trahit. vbi eēna de
ſperatiōe ſalſat̄. z ſic ad ignē iferni po/
nit̄: z iſti erūt: fuerūt: z ſūt m̄ti. Vñ le/
gīt̄/ q̄ cū q̄dā obſeſſ⁹ fuiſſꝫ ad q̄ndā vir
ſcm̄ adduct⁹ vt meritꝫ z oꝛonīb⁹ libe/
rare. a demonio. q̄ adiurauit. ꝺmone ꝑ
nomen Jeſu vt diceret quot in homie
eſſent: z quib⁹ noib⁹ vocarent̄: Rñdit
eoꝝ vn⁹. h̄ inq̄t tres ſum⁹: z vn⁹ nꝛs vo
cat̄ obturato: cozdis: alter obſtructoꝝ
oꝛis: terri⁹ ꝺo burſe ꝓſtrictoꝝ. Cūq; vir
deī rationē nominū illoꝝ quereret.
Air demō. Nos inq̄t alia noīa ñ hēm⁹
niſi ex officio nob iīūcto. officiū iraq̄ ꝑ
mi nr̄m eſt iducere hoies ad pctm̄: z po
ſtea illoꝝ cozda īdurare: ne ꝓrank. da
m̄tū ē mlſicoꝝ de⁹ chzianoꝝ: z remit
tit mozte eēna de dolore ꝓtritoꝝ. Offi
ciū ſcōr: ē os z guttur obſtruere. ne pu/
re ꝓfreāt ēt illi q̄ ꝓterūt. Officiū aūt
meū eſt ꝓſtrigere z colligare burſaz ne
ſatiſfaciāt: erſi ꝓrank z ꝓfreāt. Pri⁹
igit̄ nr̄m m̄tos lucrāt hoies. ſz ſcōs m̄t
ro plēs ego ꝺo plīmos. Iraq̄ vir aliq̄s
cuadir ō māib⁹ meis. Ō dñe de⁹ rex ēt
ne gl̄ie. Ō fili ꝺgis Dauid. Oēne iu
dex eaſſime: q̄ꝫ m̄ti dñant. ꝓter vilc
res tpales. Ō qlc gaudiū pdūt. Ō q̄ꝫ
amarā mozte iurenūr. Et ecce ñ ē q̄ hec
ꝑcif recoḡſcar: aliena reſtituat: z ꝺce
tero ſe ꝓtineat a talib⁹ vt recte viuēdo
ad vitā pueniat eternā. ad quā nos du⁹
cat pater z fili⁹ zc.

Sermo. XXXIIII.

Non loqueris

Exo. xx. c. In h. vtij. ꝑcepto
de⁹ altiſſim⁹ phibz documētū oē p vo/
cē iferēdū. Nā tripl̄r ꝑ ꝺs nocere ꝓio
puta ope/voce/ z corde. ope i tribꝰ bōis
ꝑ nocere. ſ. i. ꝑſona qō ꝺs phibuit

De octauo precepto.

di. nō occides. Scōo ī psona sibi ꝑiuncta. qō sīc ꝓhibuit di. nō mechaberis. Tertio i re possessa. qō itez ꝓhibuit d. nō furtū facies. h ia ꝓhibet fieri nocumentū ꝑ vocē di. nō loqris ꝛ ꝓxim ꝛc. Vñ h ꝑceptū ꝑt accipi tripl̄r. scz

Primo stricte.

Scōo large.

Tertio largissime.

Prio dixi q h dei. viij. ꝑceptū ꝑt sumi stricte: ꝑut aliqs ꝓxim iuste ledit in iudicio ꝓniciose loqndo. ꝛ sic accipiūr docto:es hebzei.

Scōo mō h ꝑceptū sumit large. q qs fm Aug. q falsitatē ozꝛ ledit ꝓxim ī iudicio vl extra. ꝛ h mō ponit h ꝑceptū Leui. xix. vbi di. Non eminī: nec ocipiat vnus sqs ꝓxim suū. Sīc h mō itelligit ꝓhibita hic ēt raciturnitas ꝑtaꝛ. vt ꝓz. xxj. q. iij. qs. et Ghry. ōt. q ñ solū ꝓdicto ē ꝑtaꝛ q ꝓlā meritū: sz ēt q ñ libere ꝓnūciat ꝑtate: quā libe ꝓnūciare optz. Cā tñ facit raciturnitatē licitā.

Tertio h ꝑceptum sumit largissime. p oi deceptoria ꝛ pnicioſa simlit̄ cō. ō q Amb. ꝛ hz. xxj. q. v. Caucre frēs oē medaciū. Nā q amant medaciū filij sūt diaboli. Medaciū ei ñ solū ē in ꝓis falsū: sz ēt ī simlit̄ opib. Medaciū nanq est chīanū se dicere ꝛ opa chīi ñ facere. hec ibi. Pricipalr tñ de⁹ in h ꝑcepto exꝓmit nocumētū oris dicēdo. Nō loqꝛs ꝓxim ꝛc. Vñ i pñti sermōe de mendacio gra dei duo declarem⁹ salutis documēta. scz

Primū medacij mirabile ꝺrestatōez

Scōz medacij miltiplicē offesiōz. Q

Primū nimiz documētū erit ꝺclarāda medacij mirabil ꝺrestatō. Est qppe medaciū absolute malū ñ sicut homicidiū aut furtū: qō aliq circūstātia ꝑt eē licitū: sz medaciū sp ē pctm. nlla em circūstātia ꝑt excusar. ꝛ iō ipm ē ꝺrestādū se ptuplici rōne. scz

Primo diuine volitiōis.

Scōo hūane inclinatiōis.

Tertio nature inclinatiōis.

Quarto magne inq̄natiōis.

Quinto mutue cōpactatiōis.

Sexto rōne originatiōis.

Septimo rōne anxie subsecutiōis

Prio inq̄ medaciū est ꝺrestādū rōne diuine volitiōis. Nā de⁹ q est ꝑmū exemplar ꝑtatis vult vt ꝑtas ī oibus ꝛ ab oibus fuet. Iō dicere q in aliq casu deus vult medaciū ē deū blasphemare. ꝓpter ꝺ glo. sup. j. Cor. xv. q. hoc rēdū est aliq medaciū dicere de deo. g medaciū ñ vult de⁹. q dicā ēt ꝓ sīc q ad ei⁹. s. honorē videret ꝓtinere. Quia dī Job. xiij: De⁹ nr̄o medacio ñ idiget: nec ꝑ salutem ꝓioꝛ est mentiēdū. Vñ si cū medacio oēs ifideles posset qs baptizare ꝛ saluare ñ eēt mentiēdū: q de⁹ si vellet absq; tali medacio nr̄o saluare posset. Hic ꝺr Anſ. q de⁹ ꝑt facere q furtū ñ sit pēm: q dñi ē tra ꝛ plenitudo eius. ꝛ cui vult dat eā. Sz nō ꝑt facere q medaciū non sit pctm. q ñ ꝑt a ꝑtate discedere: exq̄ sit ipe suma ꝑtas. Scōo medaciū est detestādū rōne hūane ozonis ieraudiciōis. os cm q medacio abūdat nō mereat a deo exaudiri: q de⁹ ꝓtenit ozonē labij medacis. Vñ Greg. Cū inqt inquit gnus ad inſecedū mittit ſrati animus ad delicta puocat. Hic legit q qda scō pre: que cū visitassent alij frēs ꝓfessorio angelico fluuiū trāsissent: vnū illoꝝ q̄suit de ipi⁹ vita q̄lis esset q h meruisset. Rñdit. A tpe ꝙersiōis mee nunq̄ de ore meo mendaciū exiuit. ꝛ q̄dā de rī obtinui. Tertio q̄ mēdaciū est detestādū rōne iclinatiōis nature. Quilibet em audies ꝓba naturalē hz apperitū nullū sibi mētiri: sz dicere vez. q̄ probat Aug. li. ꝙfeſ. Mētos inq̄t expertus sum q fallere vellēt: falli aūt a nemie. G oīs mentes facit ꝺ naturalē rōnis iclinationē. z sic est ꝓditoꝛ: q vult q ille cui mentit fidē sibi adhibeat: cū tū ipe fidē illi nō seruat. imo vult decipe. ꝛ ido mētiri est ꝺ mētē ire. Nam differētia ē fm Ray. int falsū dicere: medaciū dicere: ꝛ mētiri. q mētiri ē q̄si ꝺ mētē ire. iō siue dicat vez siue falsū dūmō ꝺ mētē loquit mētiri dī. sic pharisei chīo verū dicebāt di. Mgr verax es. tñ sic esse in ꝑtate ñ credebāt iō ꝺ mētē loqbāt. Dicere aūt falsū est dicere aliq̄d ira eē q̄ ita ñ est: siue irēdat verū dicere siue falsū. Et sic falsū dicere q̄q ꝑ esse si⁹ ne pctō: nunq̄ tñ mendaciū. Vnō sīc⁹ interrogat me de iudice si viuit: dico illi

ꝙ viuit q̄ me nescīere mortuꝰ est. Ecce falsū dico: ꝫ nō mētior: qz sīc habeo in mente: ita dico in voce. Mendaciū ꝯo vtrūq; cōplectit. ita ꝙ ꝫ mēte sit qō loquit: z er falsū sit. Jō fm scrm Tho i. iij. di. xxxviij. ad mēdaciū duo requrunt. s. i voce falsa significatio. i mēte fallēdi intētio. Lōtra hoc clamabat saluator di. Mat. v. Sit fmo vr ē est: nō nō. qō ūt ampli⁹ ē a malo. Quarto mēdaciū est ōtrestādū rōne magne inq̄natiōis. Mē daciū q̄ppe inq̄nat illa mēbra q̄ decent magnā scritatē sīc lingua z labia cū qbꝫ deū ozam⁹. isup os. vbi tpe cōtōis chīi corp⁹ reponim⁹. De⁹ ei hoiez singlarit donauit loq̄ci lingua z nullū alīd aial. z cū illa magꝫ iuriat ei z ꝓtio. Jō ꝫ ipm valēt clamat sacra scptura dīces puer. xij. Abominatio est dño labia mēdacia. Et ps. Obstruat os loq̄ntiū iniq̄. Idē q̄rēdo ait. Filij hoim vt q̄d diligitꝫ va/ nitatē z q̄rit ꝫ mēdaciū: z addit i alio ps Perdes oēs q̄ loquunt mēdaciū. Qui/ to mēdaciū est ōtestandū rōne mutue cōpactiōis. Est siq̄dē q̄dā cōpactio mu tua siue ius int hoies vt ꝙ voces signi/ ficēt q̄d hnt i corde. vor em iō data est a deo vt ꝙ eā hoies sibꝫnuicē volūtatē significēt. iuxta illd. s. Periher. Voces fūt signa eaꝝ passionū q̄ gerunt i anio. Si ꝙ fallacit annūciauerit de corde: rūc ozīt pctm. Ecci. v. Noli velle mēti/ri ore mendaciū. assiduitas ei illi⁹ nō ē bona. Sexto mendaciū ē ōtestandū rōne origiatiōis. Hā illi⁹ origo ē a dia bolo. Gen. ij. primū air mendaciū. Ne/ quaqꝫ moriemīi: ꝫ eritis sīc dij. Jō dī/ cit saluator Joan. viij. de diabolo. ille ab initio homicida ē. dū loquit ꝺ ꝓꝓꝛijs loq̄t. qz mēdax ē z pr ei⁹. i. inuētor men dacij. Et b. Amb. qō hz. xxij. q. v. Ca/ uete frēs mēdaciū: qz oēs q̄ loquunt mē daciū filij sūt diaboli. s. ꝙ imitatiōez. qz ūt Amb. Scīrote frēs: qz cuius opa q̄sqꝫ facit ei⁹ z filij cōprobat. Septimo mēdaciū ē ōtestandū rōne anxie subse curiōis. m. ra reuera mala ex mendacio sequūt. ide em fit vt vir alicui ꝙa dīcē/ri credat. Hic Aug. Mēdaces inqt fa ciūt: vt ꝙa dicentib⁹ nō credit. tō ꝓpter mendacia sūt multiplicata iuramenta. diffidētie. lites ⁊c. Hiere. ix. Sagitta vulnerās lingua eoꝝ locuta est dolum. Sz d. vtrū mortaliꝫ peccet q̄s negando piratē ꝙ quā ꝺenarec⁹. Rñdet s. Tho. ij. ij. q. lxix. ꝙ sic. qz q̄cūq; facit ꝫ ōtrū iustitie mortaliꝫ peccat. Ad ōtrū aut iustitie ptinet q̄ aliq̄s obediat suo supi ori in his ad q̄ ius sue plationis extēdit. z tō accusat⁹ tenet iudici q̄ ē supior ei⁹ ꝙponere piratē. quā ab eo fm formā iuris exigit. z tō si eam ꝓsequi noluerit aut piratē negauerit mortaliꝫ peccat. Si ꝙ iudex ꝺ exigat qō nō pōt fm ordi/ dine iuris nō tenet ei rñdere: ꝫ ꝙ appel lationē vl aliter subterfugere. nō tñ licet mendaciū ei dicere. Q hoiz fragilitas Q derestāda hoim puersitas. Q men/ ticrīū multiplicitas: quō pdūt suas alas hoies nec reputāt pctm mendaciū q̄n/ pot⁹ gaudēt z rident: erq̄ cū suo mēda cio decipe aliq̄s potuerūt. Jam pstra/ ta est i plateis vitas. Jā inundauit in rantū: vt vix inueniat cui⁹ etiā fidei sit credendū. pcertim dñi nō solū mēdaciū sed z piurīū putpendūt vt possint decī/ pere: spondēt famulis: spondēt artifici bus: spondēt amicis: astruūt fide. peto vos electos ne credatis filijs diaboli mendacib⁹ q̄ sunt sine piratē: sine fide: ideo sine deo. ve vob qz ꝓsurgent i iudi cio ifideles paganis: z cōdemnabūt vos dissiparores piratꝫ z seminatores men daciꝫ. Hoc q̄ppe est qō ꝺclebat Hiere. ix. c. di. Quis dabit capiti meo aquā z oculis meis fontē lachrymaꝝ: z plora/ bo die ac nocte. z reddit causz di. Oz extenderūt linguā suam. ssi arcū mēda cij z nō piratis. docuerūt em linguā su am loqui mendaciū. Ps. Acuerūt lin/ guas suas ⁊c. Scōm itaq; saluꝫ docu mentū erit declarandū mendaciū multi pler offensio. Naw maledictū menda/ ciū cōmittit septupliciter. scz

Primo locutione.
Scōo adulatione.
Tertio duplicitate.
Quarto ꝓmissione.
Quinto simulatione.
Sexto gloriatione.
Septimo oparione.

R Primo nāq; mēdaciū cōmittit lo/

De octauo precepto

tutiõe z mꝛtipliciter brũs Augu.li.de mẽdacio ponit octo spẽs mẽdacij. et hꝫ xxij.q.ij. Primũ est i doctrina religiosi Religio ꝓ sumit fm ꝙ nos religat ad tenendũ nõ solũ q̃ sũt circa fidẽ: sz etiaz circa bonos mores. Jn his duob cõsistit sũma chriãe rligiõis. Scdz ẽ vt alĩ quẽ ledat iiuste z nlli pfit. Tertiũ ẽ qõ vni pdest: sz alti obest. Quartũ qõ fit sola mẽtẽdi fallẽdiq; libidie. vt cũ qs õ lecrak i asturia ꝓponẽda mẽdacia. Qui tũ mẽdaciũ qõ fit placẽdi cupiditate. vt adulatorz mẽdaciũ. Sextũ ẽ qõ nlli ob est: z alicui pdest ne. s. pecũia auferatur Septimũ ẽ qõ nlli obest z alicui pdest z. s. mortẽ euadit. Octauũ qõ nulli obest z alicui pdest: ne castitas violet. Sz Dgr i. tij. distinct. xxxvj. õt. ꝙ triplex est mendaciũ. scz

Primũ iocosum.
Scdm officiosum.
Tertiũ pniciosum.

Primũ mendaciũ dixi ꝙ est iocosuz cũ scz qs mentit in ioco vel fabulis. de rlt mẽdacio dr. xxij.q.ij.§. Vlent. ꝙ st qdã mẽdacia q̃ rlt culpa leui nõ carẽt: tñ nõ sũt dãnabilia. Et fm. s. Tho. ij. ij.q.cx Mẽdacia iocosa de se nõ sũt mortalia: nec ipfectis: nec etiã pfectz q̃ sũt i statu pfectiõis adꝺrẽde: vt religiosũ nisi forte rõne scandali. Põt tñ mẽdaciũ ioco sum cẽ mortale qdruplici rõne. Primo rõne exercẽde pfectiõis. Vñ õr Sco. i iij. di. xxxviij. ꝙ mẽdaciũ officiosũ ẽ pecatũ mortale virz existẽtibꝫ i statu exercẽde pfectiõis. q̃. s. exercẽt act ꝙ cõpetũt eis rõe tal stat pfectõis. sic docere iudicare/ pdicare. Rõ qz auferẽ bõitas doctrie quã docẽt vl pdicãt. Juxta illũ Aug. i ep la fũdamẽti. Si ingr ad scripturas sacras admixta fuerit qntũcũq; iocosa mẽdacia nihil remanet i eis solidi tatz. Rõ. qz audiẽtes pdicatõez vbi miscẽt mẽdacia iocosa pũt dubitare õ q̃cũq; dicto ab eo vl ab alio. z sic pirent auctias doctoꝝ i eccl ia docẽtiũ. pirerẽt vtilitas audiẽtiũ. Silr ẽ itelligẽdũ i iudicio solẽni sic tñ ꝙ ñ pcipiak id menda cij dicũt eẽ seorsũ ab actu docẽdi vl iudicãdi. Dũ em aliq̃s seder ad iudicium pt aliq; truphã admiscere q̃ ex mõ loquẽdi scit nõ esse õ iudicio. Hec Sco. Scdo fm eũdẽ mẽdaciũ iocosũ pt esse mortale rõe scãdali. vt si vider religiosus vl ali ꝙ ex sua truphe ẽt i cõi fmõe oriꝛ scandaliũ pusillorꝫ ꝓpt virtãdũ tñ hui usmodi scãdaliũ ñ vult mẽdaciũ dimittere. Tertio mẽdaciũ iocosũ fit mortle rõne dãni: vt. s. cũ videt qs ꝙ ex suo mẽdacio iocoso ꝓxim damnificak: z tñ nõ vult dimittere tle mendaciũ. Quarto mẽdaciũ iocosũ fit mortle rõe nimie libidinis. puta: cũ hõ tãtũ delectak i mẽdacio ꝙ par ẽ ꝓpt h grenere õi pceptã. Vñ Aug. nullũ pctm ẽ adeo veniale ꝙ ñ fiat mortle si placet. iõ cõiter dr. Nullũ mortale dũ displicer: nullũ pctm venia le si placet. s. mtrũ si placet: qz licz actus idẽ nũero ñ possit esse sil mortal z venialis: tñ silis act ꝓpt nimiã ꝓplacẽtiã vl minimã pt eẽ mortal aut veniale. Scdz mẽdaciũ locutiõis dr officiosũ. z est qõ nlli nocz z alicui pdest õ sui natura. Et fm Sco. vbi sup. idẽ est dicẽdũ õ mẽdacio officioso. sic tã dicrũ ẽ õ iocoso. Dic tñ Vuilhel. ꝙ si qs i iudicio diceret mẽdaciũ officiosũ: puta mẽtirek pro libatiõe alicui bois esz pctm mortale. Jdẽ õr Sco. Sz vtz licitũ sit mẽtiri extra iudiciũ ꝓpt bois libatiõez a q̃cũq; picloputa qz qrik ad mortẽ vl silẽ. Rñdet s. Tho. ij. ij.q.cx. ꝙ ñ. sz licz occultare ꝑ rate prudent sub aliq; simlatiõe: sic fec Abraã de Sara q̃ fuit soror sua z vxor qz rũc de sua genealogia accipiebat vires vxores. iõ dixit Sare. Dic qso ꝙ soror mea es. qz si egyptij (Gen. xij.) scierint ꝙ vxor mea sis/ me occidẽt: z te sibi reseruabũt. Jõ dr. xxij.q.ij. Ne qs. z extra õ vsu. sup eo. vbi dr. ꝙ scptura sacra phibet ꝓ alti vita mẽtiri. Sed dr. vtz ille q̃ sic mẽtit peccet mortal r. Rñdet ꝙ nõ. nisi ex hoc oriret scandaliũ. Et tñ sacra scptura õt nõ esse mẽtiẽdũ. Qz fm Apl m ñ sũt faciẽda mala vt veniãt bona. Sz õi. qđ de Judith q̃ mentit/ do decepit z occidit Holofernẽ. Rñdz Lyra sup. li. Judith. ꝙ lz mẽdaciũ Judith vẽit i pctm Holofernis. tñ ꝓpter cauit mortal r: sz veniale r. Rõ ẽ. qz Holofernes merebat mortẽ tãꝫ hostz z latro. Judith ꝓ mẽrita ẽ ꝓ libatiõe ppli

sul. Nec Jacob fuit mentit⁹ dicendo se Esau. q⁹ fuit Esau dignitate ꝓmoge niture: q̄ ꝑm dī ordiatīoez sibi dēbak: lz ñ fuit Esau i ꝓsona: q⁹ ꝑ mō. s. officio et dignitate chīs dixit Joānē bap. Helīa War. rj. ipe tñ Joānes dixit. Nō sum Helias. s. i ꝓsona Joā. ij. Tertio locu/ tiois mēdaciū dr ꝓnicioſū. est aūt ꝓnici osum qđ vēit i ꝓnicīe alic⁹. qđ q̄dē men dacīū ꝑm s. Tho. ij. q. cx. ē ꝑtm mor/ tale. q⁹ Jriak charitati dei z ꝓx. Ūñ ꝓ gnāli regla ē tenēdū/ q⁹ oē mēdaciū siue iocoſū/ officioſū siue ꝓnicioſū ē peccatū aut vēiale aut mortale. xxij. q. ij. Vbi aūt. Scda regla/ q⁹ oē mēdaciū qđ vēit ꝫ charitatē dei z ꝓx ē ꝑtm mortle. s. si ꝓxim⁹ notabilr dānificet. Tertia regla q⁹ oē mēdaciū ꝑ qđ occrtat vl⁹ corrūpit ꝑtas i notabile ꝓx nocumētū est ꝑtm mortle. Jō ꝑm Wgr̄m i. ij. di. xxxviij. Mēdaciū ē falsa fcatio voc⁹ cū intētōe fallēdi. Jdē hz. xxij. q. ij. Ḥ. ille ḡ. Et no mine voc⁹ i relligi dz oē signū. pura scri ptura/ ꝓbo/ nutu/ signo/ habitu. Jō mlt ra mentiūt oñi suis lris aut sigillr: z pe/ iozes lr q̄ ḡtil⁹ Pilat⁹: q̄ scꝑturā tituli crucis chīi ad instātē petitiōez iudeoꝝ noluit ꝛuocare d. Ō scꝑsī scꝑsī. Sillr mlta mēriunt hypocrite: q̄ ñ sūt rles q̄/ les se ostēdāt. Sillr hītu mēriunt multa religiosi q̄ nō obꝶuant regłam. Verbo ꝓ mēriunt q̄si oēs hoies ꝑferri chīiāi q̄ nō ꝶūt ea q̄ in baptīsmo ꝓmiserūt: iō dr ꝑs. Ego dixi in excessu meo: ois hō mēdax. S Scdo q̄s mēdaciū cōmit rit adulatiōe/ seu ꝙersa laudatōe. Ūñ dīc Alex. in. ij. ꝑte sū. z scrūs Tho. ij. q. cxv. q⁹ adulatio ꝑ fieri ꝑtm mortle tripl⁹. Ꝓio rōe malic. pura cū q̄s lau/ dat alicui⁹ ꝑtm mortle: fouēdo ipm in ꝑtō. q⁹ Jriak charitati dei z ꝓx. sic fa/ ciūt serui oīs suis q̄ dicūt alīū ꝓbera re: ferire iniuste aut dānificare: dicunt ꝓ bū fecisti. discat ex hoc etiā ali⁹. Hinc Sene. i epla qdā. Illustres inqr cū oia habeāt vnum illis deest. s. q. vcy dicar. Si em i clientulū felicē hois porrexeris pueneris/ aut ꝑtas/ aut amicitia pden da est. Scdo adulatio fit ꝑtm mortle rōne intentiōis. pura cū q̄s adulat ali⁹ cui⁹ vt ipm decipiat/ aut ei corrigat aut ꝙginū vel iuuenū dī. Vere pulchra ꝶ go es tu: ꝓ honesta es: non deberes tu sic esse: lz aliter. z sic seducunt. Attēde iuuencla/ q⁹ si tibi. q̄s dicat laudē malū tibi machiat. iurta illō Esa. ij. Populе me⁹ q̄ te brm dicūt ipi te decipiūr. Ter tio adulatio est mortale p occasiōez. sic cū laus adulantiz fit alteri occasio pec candi etiā ꝑter adulatiōis intētiōez. er tūc ꝓsiderāda ē ruina ide secura. s. mor/ talis vl⁹ venial⁹. puta cū ex adulatiōe ali cui⁹ orit scādalū auditori/ aut odiū vel ille. Si ꝓ adulatio fit intētiōe vt ali/ cui⁹ ꝓsit z nlī obsit: sic ē veniale. Ter tio adulatio cōmittit⁹ ꝑmissiōe. nā q̄ al/ teri⁹ ꝑmittit reddere tenet⁹. si ñ reddide rit mēdaci⁹ est tā: q⁹ oē ꝑmissus cadit i de bitū vl⁹ ꝑtī⁹ i dubiū. Ūñ dr s. Tho. ij. ij. q. cx. q⁹ si ille q̄ ꝑmittit bz aīm facien di qđ ꝑmittit ñ mentit⁹. s. voce: q⁹ nō lo/ quit ꝶ id qđ bz in mēte. Si aūt ñ iplet infidelr agit z mētit⁹ ꝑmissiōe. excusat tñ a mendacio qñ mutant⁹ ꝓsone ꝓdītio nes vel negocia. Jō apl⁹s. nō est mēti⁹ q̄ ꝑm q⁹ ꝑmiserat. ij. Cor. j. nō iuit co/ rinthū: q⁹ fuit impedit⁹. O dñe rex iu/ stitie. O amaroz ꝑitatz pure: vide q̄ mlt ra mētiant mō artifices/ mercatores: ꝑ sertim magni oñi q̄ ꝑmittunt facere ḥ. v el illd: cū tñ credant se ñ posse facere/ aut nō intēdant iplere. q⁹ mētiri ē ꝓra mentē ire. Ꝑromissio tñ in malis est in fringēda. q⁹ dicit Jsido. z hz. xxij. q. iij. Jn malis ꝑmissis rescinde fidē. i turpi voto muta decretū. ipia em est ꝑmissio q̄ cū scelere adipler. Quarto deniq⁹ mendacio cōmittit⁹ duplicitate q̄ ꝑmit rit ꝓbo z facto. Uoce cōmittit⁹ duplici tas qñ q̄s intēdit dcipe alīū ꝑ vocū du plicē sensū. z si sit i notabile dānū. ꝑi ē mortale. pura negociatoꝝ q̄rendo ō ve nalis eq̄ defectu. Dīc ille. Alīū ofectū nō bz nisi q⁹ ñ ascendit lignū: nec ferrus accipit. vides bñ q⁹ equ⁹ ē bon⁹: q̄d am pli⁹ q̄ris: z empto⁹ ñ intelligit q̄ vēdi tor palliatz ꝓbis dixit. q⁹ ponte vl⁹ nauē ñ ascēdit equ⁹: nec ferrū i caput recipit. Jn facto ꝓ fit duplicitas: cum viles merces: pura panni/ rele ꝛc. oñdūt me/ liozes q̄ ñ sūt rorali⁹ rles. De his bū dī

Job.xxxvj. Siłaroꝛes ꝛ callidi puocãt ira õi. ℒ Quiro mendaciũ fit simulatiõe. q fm scm Tho. ij. q. cxj. ppe ẽ iterstoꝛ facroꝛ signis. ꝛ Sco. i. iij. dist. xxxviij. ac scũs Tho. sup Gen. m. ł tiplex siłatio repit. Pria ẽ siłatio significationis: qlis fuit in Jacob. q se siłauit foꝛe Esau coopiẽdo manꝰ ꝛ collũ pelliby bedoꝛ Gen. xxvij. ꝛ ꝑ fit sine pcõ. ꝑ qõ si significabat ꝙ miꝰ ppłs. i. chꝛianꝰ ꝑfe/rendꝰ erat maioꝛi. i. ppło iudaico. sicut Jacob q fuit miꝰ naru ipo Esau q fuit maioꝛ naru. Jdo dixit dns Rebeccemri illoꝝ di. Gen. xxv. Duo gẽtes egredient ỏ vtꝛo tuo: ꝛ maioꝛ fuiet minoꝛi. Scda siłatio ẽ cautele. pura q qs sibi puider de vtilitate aliq: sic Josue siłauit fugã ab eis q erant i ciuitate Hay: vt egrederẽꝝ pleqntes ꝛ magz illos perderet. Jos. viij. Et talis siłatio i bello iusto ñ ẽ pcm: sz i iniusto est pcm. Tertia ꝙo siłatio ẽ doctrine: q fit ad instruẽdũ alios. sic chꝛs finxit. i. siłauit se longꝰ ire. Lu. vł. ꝑ qõ docuit ꝙ hospites sũt cogẽdi ad hospitiũ. diuerrẽdũ amore dei. Quarta siłatio est ꝓtuosa. pura cũ aliq̃ pſona ꝙꝛ scriptꝝ siłat se aliã foꝛe: sic Eufrosina ꝛ Eugenia siłauerunt se viros: ꝛ i hitu monachoꝝ scrẽ ꝙuersare sũr. Quinta siłatio est sagacissima: q̃ Dauid siłauit se stultũ. ꝛ saltue defluebãr i barbã coꝛã Abimelech vt sic euaderet moꝛte. xxj. Re. x. Silr Jero. rex usr siłauit se colere Baal: iõ congregauit oẽs sacerdoteꝰ illiꝰ Baal qs occidit xxj. Reg. x. ꝛ ꝑ nõ ẽ pcm: qz laudat ipz deꝰ Hiero. ꝛ bz. xxj. q. ij. vtile. Sexta siłatio ẽ scelerata: q̃ fit qñ sub specie boni abscõdit vir ꝰ iniqtaz: sic Judas siłauit chꝛo amicitiã i oscło: ꝛ rñ pditiõez fecẽ. Sexto mẽdaciũ cõmittit głificatiõe siue iactãtia. Nã q iactanter aliq̃d ỏr de se qõ nõ ẽ ita mẽtit. Vñ fm scm Tho. ij. q. cxij. qñ qs pfert iactãter qõ ẽ ꝛ głiam dei ẽ pcm moꝛtale. Silr qñ pfert i ꝓmelia alioꝝ: sic Lu. xvij. pharisꝰ dicebat ñ sũ sic ceteri vel vt ł publicanꝰ. Si ꝙo iactãtiã pfert ꝙꝑ apertiõ lucri ꝛ deceptiõe alioꝝ sic ẽt est moꝛtale. Septimo mẽdaciũ cõmittit opatiõe. pura cũ qs agit vt aliũ ỏcipiat qũcũq; de quo Amb. ait. Scitote frẽs ꝙ nõ solũ i ꝓbis: sz eriã i siłatz opibus posse fieri mẽdaciũ. Dẽdaciũ ẽ ei chꝛianũ se dicere ꝛ opa chꝛiani ñ facere. O deꝰ esne q es sũma ꝓitas. O ỏs creatoꝛ optie q es summa bonitas. O chꝛe redẽptoꝛ q es sũma pietas. ℑ te est oĩe mẽdaciũ. te puocat: te ad punitiõẽ irritat. ꝛ qz es sũma ꝓitas: iõ inultũ nõ dimittes: qz es sũma bonitas abominaris oẽ falsũ: qz es sũma pietas: expectas hoies vt a mẽdacio ꝙuertant ꝛ saluent. O filij Adã: cur diligitz vanitatẽ ꝛ qritis mẽdaciũ. cur deũ ꝙe puocatis. cur optimũ deũ inhonoꝛatz mẽdacijs. De vobis mẽdacibꝰ dr Prouer. ij. Suauis est inãr panis medacij: sed implebit os eiꝰ calculo ignito inferni pena eterna. A q̃ nos ꝑtegat ꝑ ꝛ filiꝰ ꝛc.

Sermo. XXXIIII.

Non loqueris ℑ prim tuũ falsũ testimoniũ. Exo. xx. c. Jn b. vij. ꝓcepto deus oim phibuit nõ solũ mendaciũ: sz ꝓncipali ex vi ꝓbꝰ falsiz testimoniũ iudicio fiendũ. Vñ test; in iudicio peccat tripłr. sz

Prio dicẽdo falsitatẽ sciẽter.

Scdo asserẽdo dubietatẽ ꝓacit.

Tertio vẽdẽdo ꝓiatẽ negter.

¶ Primo dixi ꝙ testis in iudicio peccat testificãdo dicendo falsitatẽ sciẽter: qz directe facit ꝓtra ℑ ꝓceptũ dei. Nõ loqueris falsum testimoniũ ꝛc. Scdo retis peccat moꝛtaliter i testificãdo ꝓtra aliquẽ asserendo dubietatẽ sciẽter ꝑ veritate. iõ aũr peccat talis. qz exponit se ꝓiculo periꝛ ꝛ dãnificaꝛi alterius: cum possit ꝓtrariũ illius esse. qđ dicit. scũs Tho. ꝙo dicit. ij. q. lxx. ꝙ si illꝰ debita sollicitudine recogitauit. ꝛ ꝙ examinauit non peccauit moꝛtaliter. quia nõ ỏr falsum ℑ intentiõez suã seu formaliter: sed materialiter tm. Tertio peccat testis ferẽdo testimoniũ: vendẽdo ꝓiatẽ negter. Nã testis nõ ꝑ accipere pecuniã etiã ꝑ testimoniũ ꝓiatis. quia ł est ꝓhibitũ. Vñ. xiij. q. v. non sane. dic Aug. Nõ licet testi vendere ver testi-

niū:ut tamē aliud est accipe p̄ciū ꝑ testificatione. z aliō est sūptus nēcarios accipe. Primū em̄ sez accipe mun⁹ ꝑ testificatiōe nō licz, qz ds Augu. ad Wace doniū. Sic iudex nō dz vēdere vez iudiciū: ita nec testis verū testimoniū. Et b. Grego. Acceptio munez est ꝑuarica tio ꝑitatis. Sz sūptus nēcarios ꝑ testificatiōe accipe licz: et p̄cipue qñ opz ad remotū locū ꝑ testimonio ferēdo acce/dere. Nemo em̄ sm aplm tenet suis stipendijs militare. Testz igit nō pōt aliqd accipe ꝑ laboze in testificādo: cū illō teneat. Ihū sm Ray. Si aliqs dat p̄cium testificatori ista intentione vt ius sibi ꝓseruet. nūc testis tenet restituere illi a q̄ accepit. Si vo dederit mala intē/tione. pura vt testē cōrūpat: nūc nō debet restituere ei a q̄ accepit: sz pauplbus erogare/vl illi dare in cui⁹ iniuriā data erat. Et qz mlti peccāt in ferēdo falsum testimoniū. iō dns ds oīportēs sub pena etne dānatiōis, phibuit di. Nō loqris ꝓra ꝓximū tuū falsū testimoniū etc. Ihū in ꝓsenti sm̄one de falso testimo/nio tria (gra dei) declarem⁹ salutis documenta. sez

Primū de falsi testimonij detestatiōe
Secōm de falsi testimonij offensione
Tertiū de falsa testificatiū punitiōe

P rimū ꝰ inquā documentū declaremus de falsi testimonij detestatiōe. qđ qdez est valde abolendū: tam deo altissimo/ q̄ hoibus pessimē ꝓ tria: sez.

Prio ꝓter scpture reclamationē.
Secdo ꝓter vitiū assimilationē.
Tertio ꝓter primoz iniuriationē

Primo siqđe falsus testimoniū est detestandū ꝓ sacre scpture reclamationē. Nam tota sacra scptura ꝓra ipm mirabiliť clamat. Prio reclamat illa scptura naturalis que cuilibz hoi: tam fideli q̄ infideli scpta est i corde. quā saluator plegit Lu. vj. di. Quecūq vultz vt faciāt vob hoies: z vos facite illis. sz nullus vult q̄ ꝓra ipm ds falsum ferat testimoniū. g̃ nec ipe dz ferre: als ō scptura a deo in corde scptā facit. qđ etiā gētes infideles detestanť. Iuxta illō Ro. ij. Gentes q̄ legē nō habēt: ea q̄ legz sūt faciūt. ipi sibi sūt lex sī: ondentes legē scripta in cordib⁹ eoz. Deiñ scdo ꝓra hoc ꝓceptū clamat lex vet⁹ di. Exo. xx. Nō loqris ō ꝓximū tuū falsū etc. Et eiusdem xtij. Nō iūgas manū tuā vt ꝓ impio dicas fallū testimoniū. Et Prouer. Sex sūt q̄ odit ds: z septimū detstat aia eius: oculos sublimes. cor machinās cogitationes pessimas. manꝰ effundētes sanguinem innoxiū. pedes veloces ad malū. linguā, ꝓferentē mēdacia. testē fallacē. z eū q̄ semiat inť frēs discordiā. Tertio ō falsum testimoniū clamat ipe chr̄s filꝰ dei viui in suo euāgelio Mat. x. ait iuuenī cupiēti ꝓgere ad vitam eternā. Non loqris falsum testimoniū. z vt hoc pessimū z aboiandū penūs eradicaret ō tra: venit in hunc mundū filꝰ dei viui. iō dicebat coīa Pūiaro Joā. xviij. Propter hoc veni in hūc mūdū: vt testimoniū phibeā ꝓhibeā ꝓrari. Ihū etiā suos aplos ad hoc misit in mundū ꝓdicandū: dicēs illis Act. j. Eritis mihi testes in oi iudea z samaria: z vsq; ad vltimū tre. Et Esa. xliij. Vos testes mei estis dr dns. Illi vo discipli veri chr̄i. Act. iiij. ꝓtu/re magē reddebāt testimoniū iesu chr̄i: tam cōstanť: tam feruenť q̄ ne deficeret a ꝓitate: aut falsū testimoniū ferrēt: ele gerūt diuersis tormētis affligi z mori. Ihū ꝓ hac causa Petrus crucifixus est: Paulus decollaꝰ: Joānes exulaꝰ: Jacobꝰ p̄cipitaꝰ: Bartholomeꝰ excoriaꝰ Et ds enarrare pōt q̄t martyres: q̄t virgines: q̄t ꝓiugati sūt mortui ꝓ ꝓitatē testimonio: De q̄b apls Heb. xj. Sancti iudibria z vbera expti. Seq̄t. Hi oēs testimonio fidei ꝓbati inuēti sūt. Secūdo falsum testimoniū est detestandū ꝓter vilitū psonaꝝ assiliationē. Falsi ꝓpe testes assiliant Antichr̄o / aut Jude iniq̄: aut latroni sinistro. aut iudeis. aut sepulchr̄ custodiētib⁹. Prio dirit q̄ ferētes falsū testimoniū assiliant antichr̄o: q̄ venies ꝓsurget ꝓra chr̄m: ac ei⁹ ꝓplm z legē. Jdeo dr antichr̄s q̄si ꝓra chr̄m Vō ꝓ ꝓsurrexerit ō chr̄m falsi testes/ ꝓitatē q̄si chr̄m lacerātes. q̄ ait Jo. xiij. Ego sum via/ ꝓitas/ z vita. Deinde falsi testes assiliant Jude pditori: ꝑtim q̄ pecunia vendūt ꝓitatē. qz sic vēdidit Judas ipam ꝓitatē chr̄m. ita isti ꝓita/

tem,p falsitrare ꝛ pecuia. Jnsup falsi testes siles sunt latroni in ꝑte sinistra pẽdenti. p̃sertim illi q̃ nõ accipiunt pciũ,p ꝓtare ferẽda:sed eã impugnãt.puta p curatores.Sic latro ipam ꝓtare chm impugbat dñ.Matt.xxvij. Si filꝰ dei es saluũ fac temetipm. Consilr falsi testes sunt siles iudeis.illi potissime q̃ in iniusta causa sua falsos pcurãt testes.sicut fecerũt iudei de dño ꝛ Mat.xxvj. Et q̃rebãt falsum testimoniũ aduersus ieſum. Nouissime falsi testes sunt siles sepulchꝛ chri custodiẽtibꝫ militibꝫ: q̃ videntes gtiosum chm resurrexisse: ꝛ sal uis sigillis ꝛ lapide magꝝ ꝓpria ꝓtute exisse de sepulchꝛo.territi euntes nũciaue runt põtificibꝫ. Illi ꝯo istos pecuia coꝛruperũt:vt dicerẽt q̃ chꝛs discipli ipis dormiẽtibꝫ furati sunt.vt habeꝫ Mat. xxviij. Ecce maledictus testimoniũ / q̃ dãnabilr compauerũt:ꝛ suis filjs relq̃runt. Si g̃ dormierũt quõ scierunt q̃ chri discipli furati sunt. Si nõ dormierunt:cur portare pmiserũt? Jnsup non solũ falsi testes sẽ siles malis boibꝫ: sed etiã filjs detestabilibꝫ diaboli. Hic.iij. Regũ.xxj.ꝺo. Adductis duobꝫ viris filjs diaboli fecerũt sedere ꝟtra Naboth: ꝺ̃ quẽ falsum q̃rebãt testimoniũ. Tertio falsum testimoniũ est abominandũ ꝓter primoꝝ iniuriationẽ. nam prim⁹ ꝟtra quẽ ferũt testimoniũ/ledit seu dãnificãt. Aliq̃n i reb⁹.aliq̃n in fama. aliq̃n in ꝑsona.ꝛ sic testificans obligãt ad reſtitutiõem plenariã:als pctm nõ remittit.vt ptz.xxij.q.v. Nõ sane.ꝛ.ij.q.vj. Si res aliena.ꝛ extra.de iureiur.ca.fi. Testis em falsus iniuriã facit iudici/ quẽ suo testimonio nõ pmittit iuste iudicare.Scꝺo iniuriã in cãm attracto facit quẽ dãnificat.Tertio iniuriã facit aie ꝓprie quaꝝ dãnat. O igit testes falsi. O filij diaboli. O latrões iudeis ꝛ chri inimicis siles. O chri dñi/ suoꝝ q̃s aplorꝝ ad uersarij. O ꝓtaꝛ traditoꝛes ꝟtra vos detestabiles deo ꝛ hoib⁹ clamat tota sacra scptura. ꝟtra vos cogitat chꝛus dei sapia.vos dãnat ꝓpria ꝓscia. De vobis loquit sic ps. Sedens aduersus primũ ruũ:ꝛ filiũ mris tue ponebas scandalũ. hec fecisti ꝛ tacui.extimabas inique. q ero sicis tui.s.mẽtiẽdo.arguã te ꝛc. X

Scõm documentũ erit delarandũ de falsi testimonij offensione. Cui? ꝺdem offensio ꝺclarabit ex his tribꝫ gõnibꝫ.s.

Prima.vtrũ falsũ testimoniũ sit pec catũ mortale.

Secũda.vtrum testis obligeꝫ ad testificandũ sine necessitate.

Tertia.vtrum testimoniũ aliqua arte verboꝝ sit reꝑhensibile.

Primã q̃stionẽ ex q̃ ꝺclarabit falsi testimonij offensio dixi istam.vtrũ falsuz testimoniũ sit sp pctm mortale. Ad quã rñdet s. Tho.ij.ij.q.lxx.q falsum testimoniũ habz triplicẽ deformitatẽ. Vnã de piurio.qz testes nõ admittunt ad ferendũ testimoniũ:nisi iurati cũ tucunq; religionis fuerit.extra.de testi.ca. Nuper.ꝛ ex hoc falsuz testimoniũ sp est pcatũ mortale.Scꝺam deformitatẽ falsum testimoniũ habz ex violatiõe iustitie.ꝛ ex hoc etiã est pctm mortale in suo genere.sic ꝛ q̃libet iustitia.ꝛ ideo in ꝑcepto decalogi interdicit falsum testimoniũ sub hac forma.cũ dicit Exo.xx. Nũ loq̃ris ꝟtra primũ ruũ falsum testimoniũ.vbi nõ interdicit verũ testimoniũ.qz nõ est ꝟtra primũ. nõ em facit iniuriã verũ ferẽdo testimoniũ: sed portꝫ impedit.Tertia deniq; deformitas est ex ipa falsitate i testificãdo. Nã ex q̃ oẽ mẽdacij est pctm alicle. ex ꝺ nõ hz falsum testiõm q̃ sp sit pctm mortale.sz oẽ falsũ testim siue fiat mẽdacio iocoso/vl officioso:rõne iuramẽti/ ꝛ etiã diuini ꝑceptl:sp est pctm mortale. vt si ꝙs ferat falsum testiõm ꝓ liberatiõe hois inocẽtis peccat mortalr rõe iuramẽti. Si ꝯo diceret falsum testiõm ꝓ illi⁹liberatiõe peccaret venialr solũ. Scꝺa q̃stio de falso testio est ista.vtrũ testꝭ obligeꝫ ad testificandũ sine necitate: Rñdet scrũs Tho.ij.ij.q.lxx.q q̃n requirit alicui⁹ testimoniũ. Aut requirit auctꝛ supioris / cui tenet obedire in his q̃ ꝓtinẽt ad iustitiã ꝛ sic tenet ferre testiõm in his in ꝺbꝰ ꝛz ordinẽ iuris testiõm exigit.vt in manifestꝭ:ꝛ i his de ꝺbꝰ ifamia ꝓcessit.i aliꝭ ꝯo nõ tenet. Aut testiõm requirit non tm auctꝛ supioris.ꝛ tc si requirit ꝓ liberatõe hois ab iniusta morte/siue pena q̃cũq;/

vł falsa infamia: siue eriã ab aliq̃ dãno: reneꝯ restificari. Si eriã restim eiꝰ non reqrik/reneꝯ facere qõ in se ẽ. vt. s. denũ ciet alicui ꝓtatẽ q̃ possit ad hꝫ ꝑdesse. ℔z illõ Prouerb. xxiij. Erue eos q̃ ducunꝯ ad mortẽ. Et Ro. j. Digni sꝯ morte ꝛc. Glosa. Cõsentire est racere cũ posses arguere. Sup his ꝙ q̃ ptinẽt ad ꝓdẽnari onẽ alicui? nocẽtis/nõ reneꝯ aliq̃s testificari: nisi cũ a supioze cogꝯ fm ordinẽ iuris. q: si circa hꝫ ꝓtas occultek/nulli spẽale damnũ nascit. ꝛ si piculũ imineat accusatoꝛi/ nõ est curandũ. q: se sponte ingessit in hꝫ piculũ. Alia ꝙ rõ est de reo/siue de aliq̃ in cãm attracto: cui periculũ imineꝯ ipo nolente. Jõ fm Goff. illi q̃ subtrahũt suũ testim illi inocenti. q̃ nõ nisi ꝑ eos ꝓbare põt/mortaḷ pecc/ eant. ꝛ marie peccat q̃ metu alteri? celat ꝓtatẽ. Vñ Augu. ꝛ habeꝯ. xj. q. iij. Quisq̃s metu cuiusq̃ ptãis ꝓtatẽ occultat: irã dei sup se puocat: q: magꝭ timet hoiez q̃ deũ. Et post pauca vterq̃ reus est: ꝛ q̃ celat vez: ꝛ q̃ mẽdaciũ dic. q: iste nõ vult ꝓdesse: ꝛ iste vult obesse. Et iõ trib̃ modis ferre restim q̃s nõ tenek. Prio sup his q̃ ad ꝓdẽnationẽ ptinent: si nõ reqrak a suo supioze. q: vt dicit crũ est rũc nõ teneꝯ. Scõo de his q̃ sub ꝓfessionis sigillo alicui sacdoti sit comissa. Rõ est. q: talis sacdos illa nescit. vt hõ: ℔z vt dei mister. Tũ eriã: q: mal? est vinculũ sacri/ q̃ gõlibz ꝓceptꝰ homis. Tertio õ his q̃ sub secreto alicui cõmitt̃ur. Attẽde tñ circa hꝫ. q̃ talia sub secreto cõmissa: aut redũdant in dãnũ corpale/vł spuale: coitaris/vel ꝓsone pricularis. ꝛ in tali casu q̃libz testificãdo/vł denũciando talia ꝓdere teneꝯ. aut nõ redũdat in malũ alicui?. ꝛ in tali casu nullus teneꝯ reuelare secretũ: eriã si sibi ꝓcipiak a supioze. q: secretũ celare est de iure naturali. Et nihil põt ꝑcipi hoi cõtra ius naturale. Adde q̃rtũ. q̃ q̃ supi oꝛ ꝑcipit secretũ reuelare ꝓtra ordinẽ iuris. puta q: illõ secretũ sol? scit: nec aliq̃ ifamia fragrauit de illa ꝓsona ꝙ quã testimoniũ exigit. Jn aliꝭ ꝙ teneꝯ ferre testimoniũ fm Goff. eriã si iurasset non perhibere testimoniũ. quia hoc iuramẽtum esset temerariũ: q̃ non nisi q̃ ipm posset de ꝓtare liqre: ꝛ tũc posset ꝓtia aucte ꝓtra tale iuramentũ venire. xxij. q. iij. Jn malis. ꝛ hoc q̃ est cerrũ q̃ pec carũ mortale veniret. Secus si dubitaꝛeꝯ. q: tũc nõ esset sine aucte supiozis iuramentũ infringendũ. Tertia denicq̃ q̃stio de falso iuramẽto erit declaranda ista. vtrũ testimoniũ aliq̃ arte ꝓbaꝛ/ latum sit reꝓhensibile. puta di. q̃ nec manũ apposuit ad rem ablatã: cũ tñ illã ligarã ad scapulas trahendo aspoꝛtauit. aut q̃ nõ vidit tps: q̃ illũ q̃s ꝓcussit ꝛc. De hmõi eñ est iudicandũ sic de iuramento: ꝛ tũc restes debent iurare. ꝛ iõ ad hui? q̃stionis obligatõez diuersimode rñdent doct. Cõcedũt tñ in hoc q̃ aliq̃ iurare/siue testificari aliq̃ arte ꝓbo/rum nõ est reꝓhensibile: q̃ fit sine dolo malo. q: fm Rod. Si q̃s iuramẽtũ exigit ab aliq̃ violenꝯ qõ pstare non teneꝯ: ille peccat extoꝛquẽdo: ꝛ iste ad clidẽdã malitiã eius: ꝓbis duplicib̃ vtaḳ intelligens in alio sensu q̃ ipe/nõ credit peccare. Vñ ꝙ tale iuramentũ/ siue testimoniũ fit cũ dolo: rũc dr scrũs Tho. ij. ij. q. lxxxix. q̃ si iurat dolose ex duabꝰ pribus põt culpa seq. s. Ex fractõe iuramẽti: ꝛ ex dolo. Cuis q̃ ex ipa rõne iuramẽti nõ obligeꝯ ad fuandũ: nisi fm iuã intentionẽ. q: ad obligatõez volũtas reqritur: tñ ex necitate iuramẽti inꝯrũ dolosum fuit obligaꝯ ad fuandũ: taliter q̃ ex dolo eiꝰ aliꝰ nõ ledaꝯ. q̃ fit q̃ fm intentionẽ recipictis iuramẽtũ ipler. Jõ deber fuari fm sanũ intellectũ eius cui iuramentũ pstak. Vñ Jsido. ait. Quacunq̃ arte ꝓbaꝯ q̃s iurer: dus rameꝰ qui sciẽtie testis est/hoc ita accipit: sic̃ ille cui iurak intelligit. ꝛ extra. de resꝑtis. c. ij. Fraus ꝛ dolꝰ nemini debẽt ꝓcinari. Vñ legit in legẽda s. Nicolai. q̃ vir q̃dam ab vno iudeo quandã pecunie sũ mã mutuo accepit: iurãs per altare scti Nicolai (cũ aliũ fideciussoꝛẽ hr̃e neqret) q̃ ꝑcti? posset/sibi redderet. Tenente aũt illo diu pecuniã/iudeꝰ eam postulauit: q̃ sibi reddidisse affirmauit. Trahit itaq̃ iudeꝰ debitoꝛẽ ad iudicium: ꝛ illi iuramentũ indicit. Ille ꝙ baculũ cauatũ/ quẽ auro minuto ipleuerat/ secũ detulit: ꝛ cũ eius admiclo indigeret. volẽs

De octauo precepto

ſgiſ facere iuramẽrũ/baculũ iudeo tra/
didit reſuandũ. Iurauit ille q̃ plus ſi/
bi redderet/q̃ deberet. facto iuramẽ
to baculũ ſuũ recepit:z iudeus ignarus
aſtutie eũ ſibi reddidit. Rediẽs aũt q̃
fraudẽ fecerat: in q̃daz biuio ſomno op
preſſus corruit:currusq̃ cũ iperu veniẽs/
eũ necauit:z baculũ auro plenũ fregit:
z aurũ effudit. Audiẽs hoc iude⁹ cõci/
tus illuc venit/cũ dolũ vidiſſet: z a mul
tis ei ſuggerit vt aurũ reciper/ oĩno re/
nuit:niſi q̃ defunct⁹ fuerat/ ad virã bri
Nicolai meritz redderet:aſſerens ſe (ſi
hoc faceret) baptiſmũ ſuſceptuz:ꝓinue
q̃ defunct⁹ fuerat reſuſcitat:z iude⁹ ba
ptiſat. O hoies vani.o teſtes iniq.o de
niq̃ demonis mãcipia': q̃ in iuſta cã ad
vtilitatẽ innocẽtiũ nolũt teſtificari. q̃dã
ſe credta ſibi cõmiſſa inutilr manifeſtãt.
q̃dã acſi aiam z deũ nõ hrent/ ſcient ad
teſtificandũ ſe ingerũt. q̃dã dubia ꝑ ve
ro farenk. q̃dã arte ꝓbor z dolo iurãt et
teſtificank. hi oẽs z ꝑiles ſũt vere eſca
demonũ: z ignis iferni erũt eternũ pa/
bulũ:q̃ ſpm̃ſcm̃ a ſe effugãt falſa teſti
ficãdo:q̃ oĩ ſpũs ỽitaris. Magnũ q̃d/
pe argumẽrũ eſt q̃ os q̃ abũdat falſitas
re:coꝛ illi⁹ eſt ſine ſpũſcrõ. y Terti
um ſaluz documẽrũ in ỽ mone erit de
darandũ de falſa teſtificantiũ punitiõe
Nam ſic ỽt Augu. Teſtis falſus trib⁹
eſt obnoxi⁹. ſ. deo cui⁹ ꝓceptũ ꝓtenit. iu
dici: quẽ mentiẽdo fallit. z primo: quez
ledit. extra. de cri. fal. c. j. ꝓter ꝓmũ ſe/
ꝓcnis pniã ſibi tanq̃ ꝓiuro debz impo
ni. vj. q. j. q̃cunq̃. ꝓter ſcõm ꝓo ifama
bit. vt ptz. xxij. q. v. Si q̃s ꝓuiccus/ vel
ꝓberiõ caſtigabit. v. q. v. illi q̃. vl extra
ordinarie poterit puniri. extra de reſti.
c. nullũ. Prop̃t tertiũ ꝓo modũ leſiõis
cõdemnabit. ar. c. de piu. q̃ male. vel. ij.
Vñ ex his oĩ clare itelligi q̃ teſtis fal
ſus trip̃r punit. ſ. tpaliter: ſpualiter: er
eternaliter. Prio q̃dem punit tpalit. q̃
ꝓpellit reſtituere oĩa q̃ per ſuũ falſuz te
ſtimoniũ alĩq̃ partiũ amiſit. Scõo pu/
nit ſpualr inq̃tũ pdit ſuũ honoꝛẽ et fa/
mã:q̃ oĩb⁹ bonis tpalib⁹ eſt ꝓcioſior. iu/
xta Prouer. xxij. Deli⁹ eſt nomẽ bonũ
q̃ diuitie mꝛe. Tertio niſi agat pniaz
punit falſus teſtis eternalr. ꝓter hec tria
dicit Prouerb. xxv. Jaculũ/z gladi⁹/z
ſagitta acuta hõ q̃ loquit̃ꝛ tra. ꝓrim falſ
ſum teſtimoniũ. Hinc Prouer. xix. Te
ſtis falſus nõ erit ipunit⁹. Nullũ reue/
ra petrñ eſt/ qõ tam frequent punias in
ꝑſenti vita/q̃ falſum teſtimoniũ. aut re
rum dãnificatiõe: aut filioꝝ ꝓuatione:
aut infirmitarũ inflictiõe: aut mẽbꝛoꝝ
punitiõe. Vñ legit̃ q̃ q̃dã falſus teſtis/
noie Berninus in reb⁹ eccl̃ie b. Quin/
tini martyris falſuz ferebat teſtiõm vo
lens q̃ndã ſillua de ꝑdio q̃dã penit⁹ au/
ferre:que. ſcrũs martyr in ſomnis redar
guit:apꝑhendẽſq̃ naſum ei⁹ falſatoꝝz
pclamauit: leſitq̃ cũ q̃ cũ a culpa ſana
rer in mẽte: z pedib⁹ calcitrat⁹ expgefa
ctus:q̃ cũ facie ſuã aq̃ linire deberet/ac
cerſita ꝑuge cepit ei explanare qõ ĩ ſo
mnis vidiſſet. vt aurẽ puentũ eſt ad b̃ q̃
martyr eius naſum tenẽs/ falſatoꝛẽ eu⁹
vocauit: extẽſa manu naſũ ſuũ ceſum re
cepit:q̃ nimiũ ẽritus ad iudiciũ die ipa
q̃ debebat ire diſtulit. Nec tñ b̃ ſuppli/
cio correct⁹:iz ob ſupbie faſtũ aureũ ſi/
bi naſuz fabꝛicare conar⁹ eſt: carentiſq̃
aureis aptare. quẽ itez ſcrũs admonuit
di. Nõne tibi nãlem abſtulli naſuz:vt te
mõſtrarẽ oĩb⁹ falſuz dixiſſe teſtim: Vñ
de igit̃ z ꝑuce aureũ abs te:z cũctis ino
teſce re falſũ dixiſſe teſtim ob illi⁹ ỽita
tis indiciũ. Naſus ipe aure⁹ ad memo/
riã futuroꝝ ibidẽ fuat⁹ remãſit. Si oĩ/
cas. q̃re ds oiporẽs magis falſos punit
teſtes/q̃ alios pctoꝛes: Rndet q̃ iõ. q̃
due ſẽ hereditares. Una ỽitas q̃ eſt di.
alia falſitas q̃ eſt diaboli. ꝓterea deus
vult ſuã hereditarẽ ꝓſuare. Diabol⁹ ve
ro cum falſis teſtib⁹/ac mẽdaciõ conat
diſſipare. q̃ qui falſitarẽ aut fouent: aut
faciũt diaboli hereditarẽ augent: z dei
altiſſimi diſſipant. Bñ igit̃ ỽt Prouer.
xxj. Teſtis mẽdax pibit. ſ. eternalr: tã q̃
ꝓrius deo oiporẽri. Oigit̃ falſatoꝛes. o
hereditarẽ dei altiſſimi diſſipatoꝛes. o
demonũ imitatoꝛes: attẽdite bñ q̃ ſtati
venier ſup vos iuſta dei ira: z pibitz cũ
mẽdace diabolo in iferni paꝛibulo: vbi
cruciabimi die ac nocte in ſecla ſeclox.
A quo nos eripiat ipa ỽitas chꝛus qui
air. Si veritas vos liberauerit:vere li/
beri eritis. Qui viuit. ⁊c.

Sermo XXXV.

Sermo. XXXV.

Non loqueris ꝛ. Exo. xx. c. In ꝟ reuera ꝓce// pto dñator mõi de⁹ ꝓhibuit ꝓncipalit᷑ iustitiã q̃ fieri solet i iudicio. Ad cui⁹ claritatẽ notitiã est sciendũ/ꝙ triplex est iudicium. scz

Primũ discretiõis.
Scõm correptiõis.
Tertiũ suspitionis.

¶ Primũ ita q̃ iudiciũ ẽ discretõis q̃ ꝯlibz ꝑt iudicare: puta virtũ qñ ẽ manifestũ. sic ꝯlibet ꝑt ẽt oz se iudicare q̃ sit fragilꝭ ꝛ inꝭ laqos diaboli posit⁹ i lucifico. pn⁹ ad casũ. ꝛ nisi diuina gr̃a succurrat. ex se ñ ꝑt de hoste triũphare. ℏ reuera iudiciũ ẽ bonũ ꝛ salutare. De q̃ apls. j. Cor. ix. ꝙ si nosipos diudicare mus ñ vti q̃ iudicaremur. q̃ igit᷑ ꝺ se bñ diudicar ñ tieat i futuro iudicio. Secundũ iudiciũ ẽ correptiõis. ꝛ ẽ q̃ culpa cozrigit᷑ qõ ꝓtinet ad ꝓlatos/ꝓncipes/ ꝛ iudices q̃ oꝑt iudicare de ꝛuicz ꝑ te/ stes aut ꝓfessis. De q̃ ps. Et nũc reges intelligite eruditmini q̃ iudicatꝫ terram.

Tertiũ q̃z iudiciũ est temerariũ siue suspitciõis. qõ fieri solet tripl'r. s. Pzio qñ iudicat᷑ psona q̃ntũ ad futuꝝ euẽtũ q̃lis sit i futuro. sic freq̃nt fit ab astrologis ac alijs di. Iste nũq̃ fiet ꝓb. ꝺa ex natura hz malitiã. De ℏ oꝛ mõi sal/ uator Mat. vij. Nolite iudicare ꝛ ñ iudicabimi. v bi glo. Nescim⁹ q̃lis ẽ futurus q̃ nũc appet malꝰ. de cui⁹ correctõe desp̃are temerariũ ẽ iudiciũ. m'ri certe fuerũt mali/ q̃ tñ finaliꝛ facti sũt boni. Scõo iudiciũ sit temerariũ qñ iudicat᷑ intrinsecũ icerta. nõ em̃ scis q̃ intrinsecõe illa psona iduit veste ꝓclara/aut q̃ intrinsecõe ille loq̃t cũ mlere: vl' q̃re ñ ieiunat iste Jõ oꝛ Bern̄. Si potes excusa actiõez: excusa intrinsecõez: si nõ pores intrinsecõez: excusa retrinsecz. Tertio sit iudiciũ temerariũ qñ iudicat᷑ factũ occultũ ipi⁹ iudicãti. fm quẽ modũ dr. j. Cor. x. Nolite añ tps iudicare q̃usq̃ veniat dñs. Ex p̃/ dictis ꝑz/ꝙ iudex nõ oz iudicare quẽ/ piã de occultz/neq̃ de incertz. nec oꝛ bis que ñ ptinẽt ad ipz: als peccat ℥ ꝓxim. qz dñs de⁹ ꝓhibuit di. Nõ loq̃ris ꝓxim. tuũ falsum testimoniũ. Ult i pñti monet de iusto iudicio. gr̃a dei q̃nq̃ declarem⁹ saluris documeta. fm q̃ quisq̃ redrunt ad iustũ iudiciũ. scz

Primo iudex ad sententiãdũ.
Scõo actor ad accusandũ.
Tertio reꝰ ad rñdendũ.
Quarto restꝫ ad ꝓbandũ.
Quinto aduocat⁹ ad defendẽdũ.

Primo dixi/ꝙ ad iustũ iudiciuz requirit iudex ad sñanduz in quo ꝓncipaliꝛ tria requrunt. s. Potestas: bonitas: et scientie claritas. Potestas em̃ est de essentia iudicij. Bonitas vero ꝛ scientia de cõgruitate ꝛ idoneitate. Nam sicut in dictum dicit iustũ ex animo causa ꝛ oꝛdine. ita etiã oꝛ intiustũ iudiciũ ex puersitrate animi: cause et oꝛdis. Ult̃ he tres ꝙditiões iudicij ꝓdicte solẽt puerti ri/ more/amore/ꝛ mũere. vt patz. xj. q. iij. Nã oꝛ Petrꝰ rauc. in epla. ꝙ nihil i iudice adeo gl'iose relucet sic amare ꝛ exhibere iustitiã sine oi acceptiõe psonarũ. Jõ ꝓcipit dñs. videte igit̃ factaris. ne. s. pcipitat᷑ sñam ferat. nõ em̃ ait hois exercetis iudiciũ: sz dñi. ꝛ qꝛ oi te nẽt vice. iõ iudices dij appellant. Exo. xxij. Dijs nõ detrabes ꝛ ꝓncipi populi tui nõ maledices. Et qꝛ plerꝙ iudicuz iudicant iniuste. Jdeo hic ponam octo casus in q̃bus iudices peccãt ꝛ puertũt iudiciũ. Primꝰ quãdo iudex ferr iustaz sententiã. sed oblatꝫ muneribꝫ vẽdit veritatẽ sic Judas chr̃m: q̃ est ipa ꝓitas. De quo Augu. ꝛ hr̃. xj. q. iij. c. Non lic cet inquit iudici vendere iudiciũ iustũ. Et Grego. eadem q̃one. c. Recte. Qui (ait) recte iudicat ꝛ premiũ retributionis expectat: fraudem in deũ ꝓpetrat. qz iustitiã quã gratis impartiri debuit acceptiõe pecunie vendidit. et sic talis simoniacꝰ est. Scõs est: quando iudex scienter dat iniustã sñam pecunia corruprus. ꝛra quẽ Micheas reclamat. c. iij. di. Audite hec ꝓncipes dom⁹ Jacob: ꝛ iudices domus israel qui abominamini iudiciũ: ꝛ oia recta puertitz. ꝓncipes eius in muneribꝫ iudicabant. Sequit. nunq̃d nõ dominꝰ i medio ve

De octauo precepto

strū. q. d. sic ꝯ debebaꝝ timere. Seqꝫ. ꝓter ꝟ Sion q̄si ager arabilꝭ. Et Esaie c. j. Principes inqꝫt tui infideles: oīes diligūt munera: pupillo nō iudicāt: ⁊ cā vidue nō ingredīt ad eos: heu ꝙ solabor sup hostib⁹ meis. Hinc Jsido. li. ij. de sūmo bo. Sepe inqꝫt iudices pui cupidi taris causa aut differūt/ aut puertūt iudiciū: nec finiunt cepta partiū negotia: q̄sqꝫ miarsupia eoꝝ q̄ causanꝫ exhauri// anr: aut q̄ pei? cſt quertūt: ⁊ tales ma ledicūꝫ a deo. Deuꝫ. xxvij. Maledict⁹ q̄ puertit iudiciū aduene/ pupilli/ ⁊ vi// due. Tertiꝰ casus q̄n iudex amore/ timo re/ aut odio fert iniustā sniam dī. Dns ds aiam dñi mei/ vel illi? ⁊ illi? sup hoc rograt. ⁊ ita q̄libet fur/ vel latro posset se excusare: si esset excusatio sufficiēs: ſz talis iudex mortalr peccat: ⁊ tenet ad re stitutionē dāmificato. pſ. Juste iudica// te filij hoim. Quartꝰ casus q̄n iudex tā rantia crassa, pferr iniustā sniaz / mozta liꝫ peccat. q. d. j. Lox. xiij. Jgnozans ignozabilꝭ/ si em nesciuit discernere: nō debuit officiū suscipe. ḧcunqꝫ em aliqđ officiuz assumit/ tenet scire oia illa q̄ ad illud ꝓtinent. Quintꝰ casus q̄n iuste nō vult dare iustā sniam, put debet: ne dif plicet habēti iniustitiā: aut differt, ꝓt dictā cām/ peccat mortalr. Cōtra q̄s iu dices dr pſ. Facies pcōꝝ sumitz. Jsido. Paup inqꝫt deū nō hz q̄đ offerat: nō solū nō audiꝫ: sed etiā ꝓtra iustitiā oppeimi tur. Debēt em iudices deū q̄ est sūmus oim iudex imitari. De q̄ Deuꝫ. x. dicit. Apud deū nō est acceptio ꝑsonaꝝ. Un extra. de regu. iu. li. vj. dicit. Accipe p// sonā in iudicio nō est bonū: imo ꝓhibi// tum dicēte dño. vt magnū ita ⁊ paruuz audietis. Et Jac. ij. Frēs mei nolite in ꝑsonaꝝ acceptione hre fidē dñi nr̄i iesu chr̄i. etem si introierit in cuentū vestrū vir aureū anulū habēs in veste candida Jntroierit aūt ⁊ paup in sordido habi// tu: ⁊ intēdatis in eū q̄ indut⁹ est veste p// clara: ⁊ dixeritz ei. Tu sede h̄ bene. pau peri aūt dicatz. Tu sta illic: aut sede sub scabello pedū meoꝝ: nōne facti estis iu// dices cogitationū iniquaꝝ: Audite fra tres dilectissimi. Nōne dns elegit pau// peres in ꝟ mūdo: Hinc Cice. puerdia litē dr. Exuit ꝑsonā iudicez q̄ sqs amicum idiuit, talis esse dz iurz mister. vt in ei? manu nulli? aucte ꝑsone vacillet libra iustitie. Sext⁹ casus q̄n iudex ex leuib⁹ signis vl̄ suspicionib⁹/ aut phariſoib⁹ in sufficientib⁹ pfert sniam. De q̄ Melchi ade papa ait. Pzio sp añ oia diligenter inqrite: vt eū iustitia ⁊ claritate diffini atis. Et Ben. xvij. dr. Dixit ira q̄z dns. Clamor sodomoꝝ ⁊ gomoꝝ reoꝝ multi// plicat⁹ est: ⁊ pcm eoꝝ aggrauatū e nimiz. descendā ⁊ videbo vtrū clamorē opa cō pleuerit. Sz cur ds descēdēs voluit vi// dere: q̄ oia añq̄z fiāt nō scit: nisi fm Ly. daret ꝓcipib⁹ ⁊ iudicib⁹ exm: vt pus rē deberēt diligent examiare: ⁊ postea sentēciare. Qui igit sine debita ꝓiratz cognitiōe: sz opione fert sniam / peccat mortalr. Rō est, q̄ tales dei iudiciū si// bi vsurpāt. sic em ds ipe sol⁹ alas crea auit: ita de illis occultz vult dīudicare ad pmiū/ vl̄ suppliciū. Ro. xiij. Tu q̄d iudicas frem tuū: oēs stabim⁹ ante tri// bunal chr̄i: vt recipiat vnusq̄sqꝫ put ges sit in corpe: siue bonū/ siue malū. Tria em sc̄q ds sibi retinuit. s. gl̄iam dī. Glo riam meā nō dabo alteri. Ulindictā dī. Mihi vindictā ⁊ ego retribuā. Et iudi ciū dī. Jo. v. Pr̄ oē iudiciū dedit filio. Septim⁹ casus est q̄n iudex est in pcis sil⁹ vl̄ gulozib⁹/ ꝙs quos iudicat: ⁊ pci pue notozijs: ⁊ ramē illos ꝓdēnat. q̄ sic mortalr peccat. ꝑ eo fm s. Tho. ij. q. xxxij. q. alios scādalizat Rom. ij. Jn q̄ aliū iudicas: teipm ꝓdēnas. Et Matt. vij. Nolite iudicare: ⁊ nō iudicabimini Seqꝫ. Quid vides festucā in oc̄o fris tui: trabē aūt q̄ est in oc̄o tuo nō ꝓsidē// ras: Ejce ꝑmū trabē de oc̄o tuo. ⁊ tūc videb⁹ ejcere festucā de oc̄o frat̄z tui. Un q̄đ pbs cū videret quendā dānā// tū duci ad mortē: risit. Qui interrogatus de risu ait. Jdeo inqꝫt rideo, q̄ video q̄ isti magni latrones illū paruū latronez ducūt ad mortē. Hinc b. Ambro. et hr̄ ij. q. vij. Judicet de alteri? erroze q̄ nō hz q̄d in sci ꝑo ꝓdenet. ⁊ ifra. Discite iu dices sec⁹ q̄ cū iudicādo rectē debeꝫ affectū: sobrietatez inquā ⁊ sinceritatē.

Octauus casus in q̄ iudex peccat: ⁊ per uertit iudiciū: q̄n cām orphanoꝝ ⁊ pau//

pez nō defendit sic tenet. Vñ di. lxxxiij. error dicit. Veritas cū minime defen/sat/oppzimit. qppe negligere cum pos/sis perturbare quersos: nihil aliud est q̄ fouere. Ve igit vob iudicib falsis q̄ iu stū iudiciū venditis. Ve inquā vob: q̄ pro pecunia vl munere false iudicatis. Ve vob ignorantib: q̄ iudicādi officiū assumitz. Ve denicz vob q̄ diuitib/magnatib/z nobilib fauetz. Ve ve. Ve q̄ de incertis pctis vos pleni alios iudicaris: z put vultis pdenatz. Quia stari cō dēnabimini iusti iudicis chri sma. A

Sedm salutz documētū dicit. qō erit de iusto iudicio declarādū. Accroz ad accusandū/siue denūciādū. Accusatio ei est p quā pcurat bonū rei publice p punitionē peccātiū que flt in iudicio. Denūciatio est alicui⁹ crimen manifestare ad pniam pagendā: z vtrūcz horz si fiat ex charitate est licitū z scrm. qz siue plecrendo/siue ignoscēdo hoc bene agit vt vita hoiz corrigat. vrz. xxvj. q. v. pdest. Hinc Aug. in regu. Si inqt frat tuus vuln⁹ habet in corpe qō velit occultare cū timet secari: nōne crudelr simules: z misericordit indicares? Quāto g̃ magis debeo vuln⁹ aīe indicare: ne deteriꝰ putrescat in corde. qō intellige indicare illi q̄ pōt z vult pdesse. Sz di. nun qd index pōt ptra aliquez pcedere sine accusatore. Rñdet Astex. li. j. tit. xxxix. q. iudex est interpes iustitie. Justitia vero nō est ad seipm: sed ad alterū. et ideo opz q̄ iudex inter alios vindicet. h aūt fit cū vnus est actor: z alter reus. Hinc Amb. z habet. ij. q. j. de manifesta. iudicis nō est sine accusatore dānare. Si g̃ nō sit accusator legitim⁹ nō fatigek reus. extra. eo. c. j. Qñcz tñ ifamia tenet locū accusatoris. Vñ sup illō Gen. iij. Ecce vox sanguis frīs tui Abel clamat ad me de terra. ōr glo. Euidētia patrati sceleris accusatore nō eget. Sec⁹ est in denūciatione: vbi ertā sine accusatore/aut infamia a supiore pōt inq̄sitio fieri. Cui⁹ rō est. qz nō intendit peccātis punitio: sed correctio. Ideo nihil ptra euz agit. sed pro eo cui⁹ pctm denūciat. ob hoc non est necessari⁹ accusator. Vñ sciendū q̄ actor/siue accusator tribꝰ modis peccat mortalr. Primo calūniose agendo: sez alicui falsum crimen imponendo/vel petēdo aliquā tem pmalez ex auaritia rancꝰ sibi debitā. et talis in vtroq̄ casu peccat mortalr. qz agit contra charitatē. primi: z etiā ptra iustitiā. Secdo peccat actor. quādo ab executiōe desistit cause. z hoc ppt pecūiā a reo vel ab alio sibi datā: z sic peccat. quia facit ptra rempublicā: cui⁹ bonū pcurat per punitionē criminū. Sic cum latro/vel fur infest⁹ cōmunitati deberet puniri. In causa jo ciuili vbi agit de rempalibus/bnō intelligit. qz dlibet pōt renūciare iuri suo. vt pz. vij. q. j. q. piculosū. Tertio peccat actor q̄n cām suā/pse dt: siue ciuilē/siue criminalē p indebita media. pura p falsos testes: vel p mēdacia in iudicio: aut p instrumēta/seu pbationes falsas. z hoc ex s. Tho. ij. ij. q. lxviij. est pcrm mortale: ertiā si haber iustā causam. Quia dicit Deut. xvj. Qd iustuz est iuste exeqūris. nō tñ tenet ad restituēdū: qz qd est suū recepit. Oigit falsi litigatores. o mali calūniatores. o diuine maiestatz offensores. o ōtiens i lite peccatis mortalr. O q̄ multotiens ptrīs diuinā legez impōedo calūniā/aut dimittēdo malefactorē/seu false pcedendo in vris causis. Igit diuia iustitia dignē dānat vos: ex q̄ illi⁹ bonā legem infregistz: z mendaciū spem vram posuistis. Jtē stari dicet ab angel⁹ vobis illis pz. Ecce homo q̄ nō posuit deū adiutorem suū: sed spauit in m̄titudine diuitiarū suaz z pualuit tc. Tertiū itaqz sa luris documētū erit declarādū de iusto iudicio: de reo/seu accusato/aut citato ad rūdenduz. z circa hoc q̄runt q̄tuor. Primo vtrū absens possit cōde mnari? Rñdet Astex. vbi supꝰ q̄ nō. nisi sit absens ex pmacia. q̄les fuerūt Daran: z Abiron: q̄ vocati a Moyse noluerūt. Hume. xvj. Absens vero ex iusta causa nō pōt pdenari. vt pz. ij. q. ix. Absens nemo iudicet: qz hoc diuine et humane leges pbibent. Secdo q̄ritur vtz m̄ti tudo peccās sit punēda? Rñdet Aug⁹ lib. cōtra Faustū. q̄ crimina tūc sit punienda q̄n salua pace eccl̄e fieri pōt: in q̄ tamē discretio est adhibēda. Aliqn m̄t

titudo delinquentiū diu per pariam est expectāda: pſertim vbi timeret etiā innocentiū cum nocēte puniri. ſic Aug. xij. de ziſanijs. dicit ſeruꝰ dñi: imus z colligim⁹ ea: Rñdet dñs q non. ne forte cradicetis ſil' et triticū. ſinite vtraq; crescere vſq; messem zc. Aliquādo est in paucis puniēda mltitudo: vt illoꝝ exemplo cereri terreant: z ad pniam puocent. ſic Moyses z Helias in pauc⁹ puniērūt pplm: vt alij xriani eaz dimitterēt. Hinc Auguſti. Quādo inqr mltitudo est in ſcelere: nec ſalua pace eccl'ie mali poſſūt puniri: debēt poti⁹ tolerari. Terrio q̄z q̄rit. vtruz iudex punire debeat reos in ſe delinquēres: Rñdet Aſtera. q ſic intuitu diuini honoris: nō aūt in intuitu xpiane iniurie. Ihū Petrus ꝓra ſe ꝓmelias cū gaudio ſuſcipiebat. petā ꝓ quē cōmittebant in deū/ acerbe puniebat. vt patz in Anania z Saphira. Act. v. Similr Paul⁹ delinquētes in ipm ad amoꝛē ſui per cplas renocabat. Etiā vero magum qui cereros a fide retrahebat cecitate percuſſit. Act. xiij. Quarto q̄rit. vtrū cōdemnato ad mortem liceat ſe defendere ſi poſſit: Rñdet ſcrūs Tho. q non. ſi iuſte eſt cōdēnat⁹. Ihū Roma. xiij. Qui poteſtati reſiſtit dei ordinat oni reſiſtit. Secus ſi iniuſte eſſet ꝓdemnat⁹. Ihū reus ſiue accuſat⁹ ſiue iuſte/ ſiue iniuſte pōt peccare tripliciter. Primo dicendo falſitatē: z tacendo veritatē. puta cum iudex exq̄rit veritatem ab eo ſm ordinē iuris: ſiue in causa ciuili: ſiue in criminali. Sicut ſi interrogat. ſi pecunia mutuo accepit. aut ſi reſtituit. z hoc falſe negat/ vel aſſerit. Similr in cauſa criminali. puta cuz q̄s accuſat de maleficio. z ſunt ſemiꝓbationes ꝓra eum: aut ſola infamia fragrat. Si negat cozā iudice / peccat mortaliter. Ratio cui⁹ eſt ſm ſcīm Tho. ij. ij. q. lxix. quia facit ꝓra debitū iuſtitie. z hoc eſt mortale. ꝓtinet aūt ad debitū iuſtitie: vt q̄s obediat ſuo ſupiozi i his ad q̄ ius ſue ptātis extendit. Supioz aūt eſt iudex reſpectu eius q̄ iudicat. Dico notanr ſm formā iurz. q̄z ſi interrogat de debito pecunie ſine aliq infamia. vt in q̄rit ſine aliqua accuſatione de homicio/vel furto: non tenet reſpōdere. Secundo reus peccat mortaliter calūniose ſe defendendo. puta per falſos teſtes/ aut falſas lras. Deut. xvj. Od iuſtū eſt iuſte exeq̄ris. Tertio reus peccat mortaliter p appellationē iniuſtā. puta ſcit ſe reum: z ꝓpter dilationē/ aut aliā cām appellata iuſta iudicis ſentētia. talis agit ꝓra iuſtitiā: ideo iudicis officiū impedit: z ex hoc illi iniuriā facit: z etiam ad uerſarios nocet. Ideo ꝓra ſpm ōz. ij. q. vj. Punicdus eſt oīno cui⁹ iniuſta appellatio pnunciat. De his ōt pō. Cum iudicat exigit ordinatus: z ozō eius fiat in pctm: ex quo cuz peccato ſe defendit.

Quarrū documentū eſt de iuſto iudicio. q teſtis requirit ad pbandū. Verū tamē aliq̄ ꝓſone non admittrunt ad teſtificandū. Ihū ꝓſus. Cōditio: ſexus: etas diſcretio: fama. Et fortuna: fides: in teſtib⁹ iſta req̄res. Primo in teſtib⁹ requiritur ꝓditio: quia ſuus a teſtimonio repellit. iij. q. ij. Ş. Jtē in criminali. Secūdo requirit ſexus. quia mlier repellit a teſtimonio cū agit de crimine crimiāliter. Secus q̄ agit ciuilit. Tertio req̄ritur etas. quia maſcul⁹ minoꝛ q̄ttuoꝛ decim annoꝝ. z femina minoꝛ duodecī annoꝝ nō admittit in ciuilib⁹. iij. q. ij. c. j. Quarto diſcretio. quia furioſus et mēte capt⁹ repellit a teſtimonio. iij. q. vij. Ş. tria. Quinto fama. q̄ infamis nō pōt ferre teſtimoniū. extra. eo. teſtimonij. Sexto fortuna. q̄ puna a teſtimonio repellit: q̄ defacili cauſa lucri mētit. iij. q. ij. Jtem in criminali. Septimo fides. q infidelis nō admittit ꝓra fidelē extra de here. c. j. Lz ꝓdicta ſeptē poſſ ſime ſunt ꝓſideranda. ſunt tamē et alia ꝓſideranda. ne ſcz ſint inimici: aut ignoti/ vel ſocij criminis familiares/ vel domeſtici: excōmunicati/ aut ꝓiuri/ ſeu criminoſi. et alij nōnulli. Sed diceres. vtrū iudex debeat iudicare ſm ꝓtatez quā ipe nouit: vel ſm teſtiuz allegata? Reſpōdeo q de hoc eſt diuerſa opinio docto. ōt tñ Nico. de Ly. ſup. illō Exo. xx. Non occidas. q ſi iudex ſcit aliquem eſſe innocentez. ꝺato q veniant contra eum teſtes: non debet occidere: ſed rc/ mittere ad ſupiozem iudicem: et ſi non

hz supioze relinqr portꝰ iudiciarīa prā//
rem/ꝯ occidar innocentē. cui ꝛeozdant
Ray. z Rod. in ꝛriū tū ōt sctūs. Tho.
Rich. z alij. q in tali causa nō iudex: sed
testes occidūt. Pria tū opinio est securi
oz. Uñ restq pōt peccare tripl'r. Primo
dicendo falsitatē scienē. qđ est phibitū.
Exo. xx. Nō loqris ꝛra. primū tuū fal
sum testimoniū. Scđo cū illō qđ est si//
bi dubiū/ asserit sibi certuz. Tertio qñ
accipit pecuniā. p ferendo testimonio: si
ue verū/ siue falsum fateat. qz est phibi
tū. xiij. q. v. Non sane. vbi dr. nō licz te
sti vendere verū testimoniū. Quintū
ꝯz documentū ad iustū iudiciū reqrit
aduocatꝰ ad defendendū. Qui ꝙdem q
drupl'r pōt peccare mortal'r. Primo fm
s. Thom. y. y. q. lxxj. qñ scienē defēdit
cām quā nouit iniustā. qz fm Ray. tene
tur ad restitutōem. Scđo si videt in pn
cipio iustā esse cām. sed in pgressu videt
fore iniustā/ z nō deserit: iz eā defendit
quā stari tenet relinqre: postēꝯ sibi osti
terit de iustitia. z būte dicer illō. y. Pa
ral. xix. Impio pbes auxiliū: et his qui
oderūt dñm amicitia iūgeris: z idcirco
ira dñi mereberꝭ. Tertio si ex negligen
tia/ vl ignoratia nō defendit cām iustā
quā suscepit. nā tenet vt laboret reuol//
uēdo libros vt iueniat ꝓbatē. Quarto
si falsa iura allegat ꝛra ꝓsciam: aut fal
sos testes instaurat: aut falsis instrumē
tis pbat. qz talis linguā suā diabolo de
dicat. de q ps. Exacuerūt vt gladiū lin
guas suas: venenū aspidū sub labijs eo
rum. Et ꝛpterea etiā ozat. p mēbris su//
is di. illō ps. Custodi me a labijs iniqs
z a ligua dolosa. Uñ vbicūqz in iudicio
iudex est pius z iust⁹: actoꝛ benign⁹: re
us rect⁹: rectꝫ verus: fidelis aduocatus:
iudiciū est deo valde grū. iuxta illō ps.
Justus dñs z iustitias dilexit. Nā dñs
ds inrantū dilexit iustū iudiciū. q nō le
git tantā gram fecisse. p aliq̄ bono ope:
quantā fecit. p iusto iudicio. Traianus
em imperoz q tale fecit iudiciū. q filiū
suū dedit. p filio mulieris paupcule: cu//
ius filiū pedib⁹ eq occiderat. Jdo scrūs
Greg. ozauit. p ipo: z dñs ds illū paga//
num saluauit. Refert ꝯz Petr⁹ de pa
lude in. iij. sniaꝝ. q in Francia dū qdā
foderet in agro suo inuenit humanā lin
guā viuā z loquentē: z interrogat⁹ qs eēt:
Rndit fuisse lingua hois infidelis: q iu
dex fuerat: z diu in paganismo mortu⁹
z sepult⁹. z qz nunqꝯ dederat sniam ini
quā: ideo ds refuauerat aiam illi⁹ in il//
lo mēbro sue lingue quoqz baptismū re//
ciper. Rogauit ergq hoiem vt diceret
hec ei⁹ loci: z veniēs baptizaret. z hoc
esset signū ꝛitatis dictoꝝ: q ipa lingua
baptizata subito in puluerē resolueret.
Aduocato ergq ei⁹ cū clero z pl'o/ lin
guā viuā baptizauit: z ptin⁹ in puluerē
est redacta: cūctis mirantib⁹ z ꝛgaudē//
tib⁹ de diuino tanto miraculo. O deus
oiporens. O iudex crerne. O amator
iustitie: vide de solio maiestatis tue. q
inf tuos fideles magꝫ tnūdauit iudiciū
iniquū/ inter infideles. Nā vbiqꝯ potē//
tia est iustitia: z pecūia fiduria. heu mu
nere puerrūt iudiciū z timoze: amoze z
fauoze: intrātū vt vix videat iustitia pau
pex subleuata. Jdeo ve vob: z iterū ve
inqs iudicib⁹ dei altissimi inimicis: q
iudex oim iustus chr⁹ ꝺdēnabit vos ex
oze vro in eternā infernī penā. Ꝫ q nos
liberet q cū ꝓre z spūscto viuit z regt.

Sermo XXXVI.

Non loqueris
ꝛra primū tuū falsum testi//
moniū. Exo. xx. In quo ꝓce//
pto altissim⁹ deus phibuit generaliter
oīe nocumētū qđ possit inferri primo
p linguā. de q dicit. Mors z vita i ma//
nib⁹ lingue. Pro q est notandū q tripl'r
est locutio: scz

Prima est nature
Scđa est gratie.
Tertia est glorie.

B Primā locutionē dixi fore nature,
z hāc inf oia aialia homo sol⁹ habz. iu//
xta illud Sap. j. qđ ꝓtinet oia. i. homo
quilibet cū oibus creaturis ꝙuenientiā
sciam habz voc. Licz em leganē aialia
irrōnalia locuta fuisse. sic serpēs Eue:
aut asina Balaā: tū fuit miraculose: q
de serpente loqbat diabol⁹: de asina ve
ro angelus: tamē nec serpēs / nec asina
intelligebāt illa ꝓba. Jdeo. qz hoi rōna//

nall est lingua loq̃r a deo donata/ debz illa vti rõnabiliꝫ z vtiliꝫ. Scõa q̃ꝫ locutio est gre:q̃ licz oẽs creature quodã modo loquank: pfectꝰ tñ hõ debet illa loq. Nã oẽs creature locutione gr̃e ista q̃ttuoꝝ ꝓba clamãt. regtiemur: faciemꝰ pficiamus: nos nõ sumꝰ. Nã regratiak q̃s bñfactoꝝ/ qñ ipm laudat: z eo qõ illi ꝛcessit q̃tak. sic facit oĩs creatura. Secundũ ꝓbũ creature est faciamꝰ. nulla em̃ creatura repik ociosa. sed z ꝑmũ homĩne ideo õs posuerat in padiſũ: vt operarek. Beñ. ij. Tertiũ ꝓbũ creature est pficiamꝰ. omĩs q̃ppe creatura vegetabilis ꝑma ozigine fit pua: z postea pficiendo crescit. sic z hõ in spũ debz facere. Quarrũ creature ꝓbũ est nos nõ sumꝰ: qz õs fecit nos ex nihilo: q̃ nisi manu ỏi teneremk/ in nihilũ redigeremk. Jõ ista q̃ttuoꝝ dz loq hõ locutiõe gr̃e: vt deo re gratiek: z dono dei ꝓcntek: ac bona ad suã/ aut alioꝝ vtilitatẽ opek: necnõ sibi z alijs pficiat: z se humiliãdo vile vera citer recoḡscendo fateak. Tertia insup locutio est gr̃ie: q̃ est dissitis a pñti locutione. qz apls. j. Cor. xiij. Lingue cessabunt. s. ab hmõi locutõe. Loquũk ei an/ geli z hoies locutiõe admiratiõis de diuina bonitate. z sic õz. Esa. vj. q angeli nõ cessant clamare sctis sctis sctis ꝛc. Scõa locutiõe loquunk appetitiõis: qz appetũt diuinã iustitiã. dicẽtes illõ Apoc. vj. Usq̃ q̃ dñe sctis z verꝰ nõ iudicas z vindicas sanguinẽ nr̃m. Tertia locutiõe gr̃ie loquunt sancti angeli: z anie locutiõe recognitiõis bñficientie diuine dicẽtes illõ Apoc. vij. Bñdictio z claritas/ z sapia/ z gr̃az actio/ honoꝝ/ ꝓtus/ z fortitudo deo nr̃o in secla seculoꝝ. Et qz lingua ad talẽ laudẽ est ordinata: iõ domin̄ õs ꝓhiber ad aliud applicandũ dicens. Nõ loq̃ris ꝓtra primũ ꝛc. Uñ in ꝑsenti ꝓmone de lingua/ seu locutiõe gr̃a dina tria declarem⁹ salutẽ documẽta. s.

Primo lingue causalitatem.

Scõo lingue bonitatẽ.

Tertio lingue malignitatem.

Primũ nãq̃ documentũ dixi declarandum lingue causalitatẽ. pura de q̃/ quõ: z cur lingua sit formata. Circa cuiꝰ q̃dẽ causalitatẽ est nobis sciẽdũ: q ipius lingue inq̃ramus triplicem causam. scz

Primo causam formalem.

Scõo causam materialẽ.

Tertio causam finalem.

Prio itaq̃ inq̃ram⁹ cãm formales: quõ vicz lingua/ z cur sic sit formata. naz ons õs ops sic hũanã linguã formauit. Primo vr magis sit lata q̃ grossa/ ad fcan/ dum q̃ hõ cũ illa loquak apte cũ claritate z veritate. Ad quod monet saluator Matt. v. dicẽs. Sit ꝛmo vester est est: non nõ. i. si affirmatio est ĩ corde: sit ẽ in ore z e conuerso: si est negatio ĩ corde de aliq̃ re/ sit ẽtia in ore. Uñ subdit. q̃ amplius est a maligno est. Scõo lingua sic ẽ formata q̃ amplius est lõga q̃ lata. vt cũ illa hõ loq̃t cũ stabilitate. iuxta illõ Eccl. v. Ne velites te ĩ oẽm ventũ: z eas in oẽm viam. Tertio ipa lingua sic ẽ formata: q̃ supi ꝑ ã libã: si inferi⁹ ẽ ligata. z hõ : vt hõ cũ ea de celestibꝫ z dei laude mẽta loq̃t: de ẽtenis ꝓ pauca. iuxta illõ ps. Bñdicã dñm in oi tpe: sp laus eiꝰ in ore meo. Quarto lingua est formata ĩ loco altioꝝ purã ĩ capite: z nõ in latere/ vel pede. iõ ne tã nobile mẽbꝝ q̃cũq̃ spurcitia q̃s audeat inq̃nare: nec flãt hoies sic pozci q̃ os cito ponũt in lutũ: qz hõ ex sua lingua saluabit. iuxta illud Matt. xij. Ex ꝓbis tuis iustificaberis: z ex ꝓbis tuis ꝺdẽnaberis. Sz de plerisq̃ iplebik illõ ps. Posuerũt in celũ os suũ: z lingua eorum trãsijt in terrã. Quito lingua a deo est formata iferioꝝ auribꝫ. et hõ vt hõ cũ ipa ꝓnioꝝ sit ad tacendũ/ q̃ loquẽdũ. Jac. j. Sit ois hõ velox ad audiendũ: tard⁹ autẽ ad loquendũ. Sexto lingua est sub ocꝫlis z in facie. iõ vt hõ cũ ipa loq̃t/ bñ visa z clare cognita: non incerta aut falsa. qz õz Prouerb. xvj. Cor sapientis erudit os eiꝰ: z labijs eiꝰ ardet gra: et eꝛrio. Cor stulti ĩ ore eiꝰ: qõ si apuerit/ torũ effundit qõ intꝰ hz. Scõo q̃z de lingua inq̃ramus ipius cãm materialẽ. de q̃ vicz matia sit formata. Et sic ad sensus ꝑz ipa est causata de carne caro triplici rõne. Prio iõ est lingua carnea sine ỏs sc mollis: vt loq̃mur cũ hũilitate/ miti/ tate/ z benignitate: z nõ dure nisi obstinatis subdit. Jõ õz Prouer. xxv. Lingua mollis frãgit irã: ꝛmo dur⁹ excitat

rixas. Scdo lingua iō est carnea: vt per ipam discernam⁹ sapores/ac eligamus dulce: z respuam⁹ amarū. qđ fit spūal'r qñ bōis ꝓbis lerificą⁹ prim i dño. Hic dr Eccl. xl. Tibie z psalteriū suauē faciunt melodiā. z sup vtrūq; ligua suauis q̄ amaritudinē tristitie auferr a cordib⁹ hoim. Tertio ligua licz sit carnea: tñ ne de facili moueat ꝯ primi ꝓtrarē/ clausa est seu icarcerata duplici muro. pura labijs z dētib⁹ ꝓ eo q̄ est ꝓmpta ad nocendū. Propter dr Jacob⁹ apls in can. iij. c. Lingua ꝓstituit in mēbris nris q̄ maculat totū corp⁹: z inflāmat rotā naturā tis nre. i. rotā vitā inflāmata a gehēna. Si igit q̄s in ꝓbo nō offendit/ h ꝓfect⁹ est vir. Tertio insup de lingua inq̄rimus cām finalē. ad quē vitz finē sit ipa data hoi. Et circa hoc sciendū q̄ lingua data est hoi ad q̄ttruor. scz.

Primo ad exprimendū.

Scdo ad erudiendū.

Tertio ad ꝓsulendū seu arguendū.

Quarto ad laudandū.

Prio dicit q̄ lingua data est hoi ad exp̄/mendū mēris ꝯceptū. Vnde phs. j. perher. Voces inq̄t st sig eaꝝ passionū q̄ st in aia. Et saluator: Mat. xij. Ex abundāria cordis os loq̄t. Vñ etiā Aug. ait Verba ꝓcerea sūt instituta/ nō p q̄ homines sciunt̄ fallār: sz p q̄ vnus/q̄q; in notitiā cogitatiões suas ꝓferat. Secūdo lingua data est hoi ad erudiendū. vt hō doceat alios: ram i secreta admonitiōe/ q̄ in publica p̄dicatione. Juxta illud Esa. xlix. Dñs dedit mihi linguā eruditā vt sciā sustētare eū q̄ lapsus est in ꝓbo. Tertio ligua hoi data est ad ꝓsolandū/ vl' arguendū. prim. Esa. lviij Clama ne cesses: q̄i tuba exalta vcē tuā z annūcia ꝑplo meo scelera eoꝝ. z. ij. Timo. iiij. Argue. s. malos: obsecra. s. bonos: increpa. s. puersos: in oi patia z doctrina. ꝓpt ista em officia. vt dr apls. j. Cor. xiij. Lingua cessabit in pria. quia rūc (vt dr apls. j. Cor. iij.) dns illuminābit absconditā tenebraꝝ: z manifestabit ꝓsilia cordiū. Silr Hiere. xlj. Non docebit vltra vir ꝓxim suus di. Cognsce dñm. oēs em cognscent me a maiore vsq; ad minimū. Profecto nō introgabit q̄s ab alio di. Quis est dns iesus: rex gl'ie Que ē dei genitrix ygo: Quis ē ictus Petrus: ꝛc. Sz z necz q̄sq; ꝓsolabit/ al rerū tbi: q; null⁹ erit tbi tristis: sz gaudes z letus. iuxta illd Apoc. vj. Absterget inq̄t ds oēm lacrymā ab oc'lis sctoꝝ. z iā nō erit vltra clamor nec̄z gemit⁹ ꝛc.

Quarto deniq; ligua data est ad laudādū deū. pur dr Eccl. lj. di. Dedit mihi dns linguā mercedē meā: z in ipa beneficā eū. Q igit btā lingua dei laude replera. Q bona ligua dei donario ꝯta Q inquā ligua mlta laude dign. q̄ alios erudis z virtq; ad salutē: alios accēdis ad deuoroez: q̄sdā reduc̄ ad pacē: z vniuersos ad dei laudez. Felix mēbrū p qđ hoies saluant̄. demones expellunt̄. ꝑtes dant̄. pmia cumulant̄. z diuina vocabulas iplet. Merito de te dr illd Prouerb. xxij. Lingua placabil' lignū vite est ne. Scdm etiā documētū declarem⁹ de ligua ipius bonitatē. Audiuim⁹ ꝙpe cām quo. s. sit creata. de q̄ matia: et ad quē finē cū suis rōnib⁹: restat nūc audire eiusdē bonitatē. Quāta ꝙo sit ligue bene recte vtilitas: q̄s explicare valeat? Dic em Sap. Prouerb. xviij. Mors z vita in manib⁹ ligue: q̄ diligūt ea comedunt fruct⁹ eius. z Jac. iij. Ligua q̄dem modicū mēbrū est: sed mag exaltat. Q magnificat tā merito/ q̄ pmio. Vñ ꝓpt ligue bonitatē z gratiositatē eius: habet inf alia q̄druplex nobile officiū. sc.

Primū deum orare.

Scdm sacramentū coīcare.

Tertiū dei ꝓbum p̄dicare

Quartū pacem ordinare.

Primū lingue bñficiū est deū exorare. Est em ligua q̄i aduocat⁹ cōtra iustū iudice deo: q̄ si bona fuerit placabit: si ꝙo mala ad vindictā ꝯcitabit. Teste b. Bego. Q̄ñ inq̄t indign⁹ ad intercedēdū mitt̄ frē: irati animus ad deteriora ꝓuocat. Illa q̄ppe ligua q̄ contra deo cām ꝓponit z supplicat: nō dz se turpiloquio z maledicto cōmiscnare. ꝓpt sui officij scitatē. Hoc innuit b. Jacob⁹ apls. iij. c. In ipa benedicimus deū z ꝑem: z in ipa maledicimus hoies: qui ad imaginē z similitudinē dei facti sūt. q. d. Qui imaginē dei maledicit ipm deū maledicit cui⁹ ē imago. Se

De octauo precepto.

quik. Ex ipo oze pcedit bñdictio z male dictio. Non opz frēs mei hoc ita fieri. Nunqd fons de eodez fozamie emanat dulcez z amarā aquā: q. d. sic ex vno oze non debet bonū z malū pcedere. sed bonum rantū. qz os est porta cozdis. si coz fuerit bonū/de oze nō exibit nisi bonū. Juxta illō Mat. xij. Ex abūdantia coz dis os loquik. z. xxij. q. ij. Hoies. dicik. Ream linguā nō facit nisi rea mēs. Secundū insup officiū lingue est sacrm cozporis chri cōmunicare. Loicare vo est vnius cuz alio pticipare. ita q sic totus chrs in sacro sumik: ita roz hō in chm debet trāsformari. Silr ita q sic chrus tria in lingua scrā sua habuit: sic debz z coicans hre scz fitarē: vtilitatē: z modernantiā. Primo nāq chrs habuit in sua lingua fitarē. Jdeo dicebat Joā. xiij. Ego sum inqt fitas. sic coicans oz ve/ritatē pticipare cū chro: z ita diligenť a chro/a deo/z hoibv. ps. Ecce em fitatē dilexisti. Et per oppositū mēdax odik a deo z hoibv. Rō hui⁹. qz talis nō pticipat cū chro: sed cū mēdace diabolo. Jo. viij. Jpe em mēdax est z pat eius. Jdcirco merito oz de hmōi illō Proverb. xij. Mendacia labia aboiatio dño. Secūdo chrs cui pticipare debem⁹/in sua scā ligua habuit vtilitatē. qz nunqā ali qō vbum ociosum aut supfluum locutus est. Ita etiam hō facere oz. qz dixit chrs Mart. xij. De omi vbo ocioso qō hoies locuti fuerint: reddent rōnem in die iudicij. Quid ei pdest hoi dicere se chrianū: si chm non vult imitari: Jac. j. Si qs putat se religiosum esse/ nō refrenās linguā suā: hui⁹ vana est religio. Propterea dixit ps. Dixi. i. pposui: cu/stodiā vias meas: vt nō delinquā in lingua mea. Vñ legik in vitasparrū. q. quidam patrū inceſſanť clamabat. Dñe os libera me a lingua detractiōis: mēdacij z vaniloquij. Et de abbate Patricio legik ibidē. Q. cū sine lrīs esset: accessit ad quendā pzem vt psalmos docerer. q cū audisset pmū vsum tricesimi octaui psalmi. s. Dixi custodiā vias meas: scōz vsum nō est passus audire dicēs. Si potuero ope implere: hic vsus sufficit mihi. Cuncp docens qui ei tradiderat verbum culparet: cur per sex menses minime veniret ad se. Rñdit. qz inqt vsum illū ope adhuc nō impleui: postea multos supuixit annos: et a quādam illi noto reqsitus si vsum didicisset. dixit Quadraginta anouē annis vix eus adimplere valui. Hec ibi. Tertio chrs cui pticipare debem⁹/in sua lingua habuit modernantiā. vt qñ expediens fuit/ tacuit. sic coram pōtifice Pilato z Herode. Jta hoies debēt facere. q: dr Amb. li. de officijs. Quā plures vidi icidisse pctm loquēdo: vix aūt quenq tacēdo. Debz igitur hō cōsiderare qñ loquik: cur loquik. qd loquik: cui loquik: quō loquik: qñ loquitur. qz Eccl. iij. dicik. q est tps loquēdi: z tps tacēdi. Quō loquak: vtz benigne an dure. Tertiū deinde bone linguę officiū est dei vbū pdicare. qō ramscrm. est: q nulli nisi valde bonis pmisit et cō misit illud pdicare. puta scris apostolis Marci vlt. Euntes in mundū vniuersum pdicate cuāgeliū omi creature. demoniby vo z demoniacis phibuit. z erī am pcō/iby. ps. Pcōzi aūt dixit deus: qre tu enarras iustitias meas: z assumz testamentū meū p os tuū. qsi dicat. Nō est tibi ocessum pter diuini vbi scripta/rum. Tam scrm reuera est diuinū vbum vt illud voluendo in lingua efficit qñq chrianū: cū illo ocecrat in sacdotiū. aut mrimoniū. cuz ipo absoluik qs a pctis. cū illo mittit in celū. Quartū postremo bone lingue officiū est pacem ordinare. Nam sm brm Augu. xix. de ciui. dei. Tantū est pacis bonū: vt in frenis rebus atq; mortaliby nihil gratiꝰ soleat audiri. nihil delectabilius ꝛcupiscī. nihil melius inueniri. nihil felicius possideri Cur bellū a bonis gerik: nisi vt pax habeat: Hanc tam speciosam rem ligua bona ordinat int hoies dissidētes. Sed lingua maledicta grurbat. Juxta illud Eccli. xxviij. Lingua tertia mltos commouit: z dispsit illos de gente in gentē. Et ciuitates muratas destruxit. Et iterum. Susurro z bilinguis maledictus. mltos enim turbauit pacem habentes. Hinc Augustin in epla ad eremitas ait. O pax: brūs q te habet: maledict⁹ q te odit: z q impedit z frangit inter hoies;

q̄m ral' antichr̄s est: z filiꝰ pditiōis .ꝑt' q̄ officia lingua magnā hz̄e dz bonitatē. Inf'oia q̄pe hois mēbza nō est melius q̄ lingua bona: nec vlī q̄ ligua mala. Vñ legit' q cū dīspēsaroz fidelis cuiusdā dñi magni apd dñm fuiſſz iniuste accusat': et dñs occasionē q̄rens/ꝓcepit illi vt carnes meliozes q̄ctū q̄ de macello portaret (quē nō latuit dolꝰ) tō liguas oēs portauit. qđ admirās dñs. Rursus altera die ait dīspēsatori: vt carnes vili ozes de macello portaret. q̄ iterū solas linguas detulit. Accersito itaq̄ dīspensatore: ait illi dñs. Cur inq̄t me sic illusisti: vt q̄ meliozes carnes tibi p̄cepi deferri/portasti linguas solas. z q̄ ite/rum p̄cepi vilioꝛes carnes portare/ detulisti ꝙlles linguas: Rñdit dīspensator. Dñe mi iussum tuū bñ ipleui: q̄ nō est caro melioꝛ lingua bona: cū q̄ toram familiā tuā q̄rā gubernaui mltis ānis vt ipe nosti: nec est vilioꝛ caro ligua mala: q̄ p meo fuirio tibi me exosum fecit. Qđ dñs aduertēs/ipm fidelē dīspēsatorem in suā grām recepit: z adulatorē reiecit. Q igit' lingua bona: q̄s tuā explicabit bonitatē. Q ligua scrā: q̄s enarrabit tuā vtilitatē? Q lingua pia angelorū esca: q̄s tuū fructū declarabit: tu certe deū oipotentē placas: tu corꝑ salnatoris cōficis z coicas. Tu dei ꝙbū p dicādo viā salutis ostēdis: tu pacē z ꝛcoꝛdiā disponis. Beata ꝓter hec meritoes dicēda: z ad diuine maiestatē laudes applicāda tanq̄ illi grā. Tertiū insuper documentū de lingua / seu locutiōe declarem⁹ ipius malignitatē. Quā quidem intelligere possum⁹ ex tribꝰ. scz

Primo offensione.
Scdo cognitione.
Tertio originatione.

E Prio dixi q ligue malignitatē possum⁹ intelligere ex offensione. Nā vna mala lingua vna mala locutiōe tres p/sonas offendit. Prio ipm loq̄ntē. q̄z coꝛ loquētis euacuat grā z ꝓtutib⁹. vñ Bēr. Leuis inq̄t res est ꝛmosꝫ grauit' vulnerat. grām. s. inde euacuādo. Scdo nocz ei cui loq̄t'. i. auditoꝛi: q̄z sepe ipm cōcitat ad pctm. puta luxuriā/rapinam/aut detractionē. Bern. Detrahēs z libenter audies vterq̄ diabolū portat: iste in lingua: ille in aure. Et Prouer. x. Os stulti cōfusio in prim est. Tertio sic̄ dē lingua mala nocz illi de q̄ loquit'. q̄z ꝺbus/dam detrahit. q̄sdā infamat ꝛc. et frequent' inde oziunt' odia/rixe/homicidia ꝛc. Jdeo dr Eccl'. xxviij. Multi ceciderunt in oze gladij: sed nō sic sic ꝑ linguā Jnsup ipa lingua nō solū nocz hoib⁹ in terra: sed etiā aiab⁹ in purgatorio exīti bus/qb⁹ detrahit. z qđ plꝰ est: etiā scris celo q̄ sc. dnpoti⁹ ipi altissimo deo quē blasphemat. z talē Paul⁹ apls excoica/uit: z sathane adhuc in psenti tradidit. j. Timo. j. de qb⁹ inq̄t est Hymene⁹: et Alexāder q̄s tradidi sathane: vt discāt nō blasphemare. Scdo deniq̄ ligue malignitatē possum⁹ intelligere ex eius cognitiōe. Nā tres sc. puincie q̄b⁹ viuer sis: sed ꝓpr̄is linguis loquunt'. Prīa ꝓuincia est celestz: z hui⁹ loq̄la est deū laudare/z ei regratiari. vñ ps. Brī q̄ habitāt in domo tua dñe: in secla' secl'oꝝ laudabūt te. Et Esa. lj. Gratiarū actio: et voꝛ laudis inueniet' in ea. q̄ q̄ de deo diligēter loquunt': libent' oꝛant: z freq̄nt' ei de bñficijs regratiant'. signū est q sc̄iues celestes. q̄ sic̄ ītalicus: būgarus: aut alemanus ex sua lingua cognoscit' de q̄ regno sit: aut q̄ natiōe sit ꝛc. Scda puincia est trestris: z isti⁹ lingua est loq̄ de mūdanis. Jo. iij. Qui de tra est de tra loquit'. Et. j. Jo. iij. Jpi de mūdo sūt: ideo de mūdo loquūt'. Qui igit' frequēter loquit' de reb⁹ mūdanis: mūdan⁹ est tor⁹. Tertia ꝺo puincia est infernal': cuius linguagiū est false iurare/maledicere/z blasphemare. nā dānati ꝑ magnitudine penaꝝ maledicūt se: diabolū et blasphemāt' eriam deum altissimū. iuxta illud Apocal'. xvj. Blasphemauer⁹ runt deū celi ꝓe dolorib⁹. et Esaie. vij. Cum esurierit irascet' z maledicet regi suo z deo suo. Qui loquit' h blasphemias aut maledictiōes ex eoꝝ loq̄la intelligē illos ciues foze inferni. dicendo illis id qđ Petro dicebat'. Nam z loq̄la tua manifestū te facit. Tertio quoq̄ malignitatez lingue possumus intelligere ex oꝛiginatione ei⁹. q̄z ex ea q̄si oia petā oziunt'. puta latrocinia: fornicatōes: cri

De nono precepto

minatiões ꝛc. q̃ꝫ criminũ lingua est me
diatrix: qz nisi ꝓpus int̃ se mediãte ligua
disponerẽt/ralia minime facerẽt. Jdeo
dr Jacob. xlix. ca. Ecce q̃ntus. i. modic⁹
ignis q̃m magnã sylua incẽdit. Er lingua
nra ignis est vniuersitas iniq̃tatis. glo.
qz per eã fere cũcta facinora: aut ꝓtinu
antur/aut ꝓpetrant̃ aut defendũt. Vñ
subdit. Ligua maculat totũ corp⁹: z in/
flãmat rotã natiuitatis nre. i. cursuz vite
nre: est inflãmata a gehẽna. i. suggestio
ne diaboli. Cui⁹ cãm subdit di. Est em
iniq̃tũ maluz plena veneno mortifero.
Omis em natura bestiaꝝ et volucrũ/ vel
serpentũ domaꝝ ab hũana natura: lin/
guã aũt nullus domare ꝑt. Et qz ligua
sic est venenata. sic imãsueta. sic ignitra.
ideo diligenꝫ est custodiẽda. iuxta illud
Aug. Sermo tuus ꝓpus veniat ad limã
q̃ ad linguã. alioq̃n ex lingua mors ꝓce
dit. Vñ adulatio: nõne ex lingua: vnde
detractio: vñ ꝓrentio: vñ falsa excusa/
tio: vñ mẽdaciũ: vñ giuriũ: vñ blasphe
mia: vñ irrisio: vñ maledictio: vñ secre
ti reuelatio: nõne ex lingua maledicta:
Hec ꝓfecto Hieremias ꝓspiciẽs ploza
bat di. ca. ir. Quis inquit dabit capiti
meo aquã: z oculis meis fontẽ lachrymа
rum: z plorabo die ac nocte. Cur sancte
ꝓpha: qz int̃r extenderũt linguã suã q̃si
arcũ mẽdacij z nõ vitatis. docuerũt lin
guã suã loq̃ mendacia. O inquã lingua
mala demonis ala. o lingua ꝓua omiby
nociua. o ligua maledicta demonis esca
q̃m multos turbas pacẽ habẽtes. q̃m mul/
tos fallis. heu q̃m tos seduciz. tu es ve
re instrumẽtũ dãnationis eẽne. tu susci
tatrix es ois discordie. tu sepas ꝓlem a
filio. mrem a fulia. tu es illũ maledictũ
mẽbriũ qũ re/z tecũ alios mltos dãnas.
Ue ve ve igit̃ tibi: si dei oꝑtetis ꝑce
pto te non refrenas: q̃ ait. Nõ loqris ꝛ
ꝓxim tuũ falsum testim. A quo nos cu/
stodiat christus dñs.

Sermo XXXVII.

De concupi

scis vxoꝛẽ ꝓximi tui. Exo. xx.
In isto nono ꝓcepto altissi
mus dñs ꝓhibet hois cor ne ꝓximo cũ illo
noceat. Prius nẽpe ꝓhibuerat man⁹ z
os: hic ꝙ cor. idcirco dr. Nõ ocupisces
vxoꝛẽ ꝓximi tui. Uñ sm Alex. de ales i
expõne h⁹ ꝓcepti ocupia tripl̃r sumit. s.

Prio modo ꝓ appetitu vegetabili.

Secũdo modo ꝓ appetitu sensibili

Tertio mõ ꝓ appetitu rõnali. Q

Prio dixi q ocupia sumit̃ ꝓ appetitu ve
getabili. z talis ꝓpr est ordiata ẽ a fomi
te mouẽte. i. a corruptõe originat culpe
z ista ocupia est in suggestiõe. de hac dr
Gen. viij. Cũcta cogitatio cordis hũa/
ni ꝓna est ad malũ ab adolescẽtia sua. z
hec ꝓprie nõ est pctũ. Secdo mõ ocupia
sumit̃ ꝓ appetitu sensibili. z hec ꝓpr est
ordiata/ ẽ a mouẽte sẽsualitrate cũ fomi
te. sic cũ ꝓter volũtatẽ mouet in hoie a/
liq̃ delectatio. z hec q̃nq̃ ẽ sine oi pcõ:
qz sine volũtate. q̃nq̃ ꝙ est cũ pcõ ve/
niali. puta tũc q̃n tal deordinatio ifur/
git i sensualitrate cũ negligẽtia volũtat.
Tertio ocupia sumit̃ ꝓ appetitu rõnali
z sic est a liberi arbitrij voluntrate: q̃ est
pctũ mortale/ si est ocupia de mortali.
Pria igit̃ z secda ocupia nõ ꝓhibet: q vi
tari nõ ꝓ ar nob: sed tria ꝓhibet h in h
ꝓcepto. ideo dr Eccl. xviij. Post ocupi/
scẽtias tuas ne abeas. Nõ dr q illas nõ
habeas: sz dr ne seq̃ris. nã ꝑmo delecta
bile offert sine ocupit. secdo aduerrit. ter
tio in id qd delectatio trahit ꝓsentit. et
hoc vltimuz ꝓhibet a dño deo dicente.
Nõ ocupi. vxo. ꝓxi. ꝛc. Uñ in ꝓsenti ser
mone de ocupia gra dei tria dcclarem⁹
documenta salutaria. scz.

Primũ ocupiscentie originẽ.

Secm ocupiscẽtie detestationẽ.

Tertiũ ocupie remediationẽ.

Primũ inquã saluris documẽtũ erit de
clarandũ de ocupie origine. vñ vicz ori
atur in hoie vt intelligẽtes sciam⁹ diui/
nũ hoc ꝓceptũ adipiscere. Que qdem ꝑ
cipaliter oritur ex septem. s.

Primo ex nature corruptione.

Secdo ex gulosa comestione.

Tertio ex mulierũ cõuersatione.

Quarto ex sensuũ abusione.

Quinto ex feminarũ adornatione.

Sexto ex verulaꝝ inclinatione.

Septimo ex frequẽti vacatione.

Primo vtiq carnalis ocupia orit/ siue

causak ex nature corruptione. Ex q̄ em̄ liter: sed p accns. Nā z poete dicūr: sine baccho z cerere friget ven⁹. i. sine vino z pane refrigescit carnis ꝯcupia. Ter tio ꝯcupia carnalis oritk ex mulier fami liari quersatiōe. de q̄ dr Bern̄. Cū mu liere. s. aliena quersari z nō ledi: maius miraculū ē q̄ mortuos suscitare. qđ mi nus est facere nō pores. vis q credā ti bi qđ maius facere possis: Et Hiero. ad Heporianū. z habek di. xxxij. ca. Ho spitiolū tuū aut raro/aut nunq̄ mulier pedes terāt. Sequik. Nec cū eis sub eo dem tecto mānes: nec impterrita casti rare confidas. nec Dauid sanctior. nec Sālone fortior. nec Salomone pores esse sapiētior. Sequik. Solus cū sola in secrero nō sedeas. Cui⁹ rōne dr Bern̄. Luxuria inqt lucē odit. tenebras appe tit. velamē q̄rit: in q̄ luxurie defor mitatem oñdit. Hec aūt mulierū quersatio incitat libidinē. Libido p fm Hiero. ferreas ctiā domat mētes. Prouer. vij. Fauus distillās labia meretricis: sed no uissima ei⁹ amara q̄si absinthiū. Quar to ꝯcupia carnalis oritk ex superfluitate. Cum em̄ sensus hois sint q̄si q̄daz fe nestre corpis nr̄i: q̄s si q̄s nō custodierit irrabit mortifera fur z latro ꝯcupiscētia Hinc Hiere. ix. Mors ascēdit per fe nestras vras. z Augu. in fmo. Per has air q̄nq̄ sensus q̄si p q̄sdam ianuas aut mors/aut vita ad aiam nr̄am ingredik. Et br̄ūs Grego. xxj. moral. dik. Valde nam q̄ caro deo resuz trahit: z semel spēs forme cordi p oculos illigata: vix magni luctaminis man⁹ soluit. ꝓterea valde p̄monuit saluator Mat. v. vi. Qui vi derit mk. ad ꝯcupiscam: iam mecha. est in corde suo. Quinto carnal' ꝯcupia ori tur ex femina⁹ adornatiōe. Nam se ornans illa intrētione vt ꝯcupiscak/mortā liter peccat. cum Augu. dicat nō solum apperere: sed ctiā apperi velle/ crimino sum est. Vñ dr Prouer. xxiij. Fouea p fūda meretrix ornata. De q̄ Ezech. xxj. dr Si q̄s aperit cisternā z foderit z aperuerit eam: cecideritq̄ bos aut asin⁹ in eam: reddet dn̄s cisterne pēcū iumenti. Vbi dr glo. Cisterna aperik q̄n mulier ornak: q̄ qđē m'lier ornata nō solū est sed ta fouea cotā pe dibꝰ insipientiū: Et ctiā

laqus demonū. ideo dr Eccls. vij. Jnue
ni mlierē amariorē morte q laqus vena
torū. i. demonū est. q aias venant: z qs
pulchritudie capiūt/ducūt tandē ad in/
fernū. ideo dr Eccl. ix. Auerte faciē tuā
a muliere cōpta. Sexto ꝛcupia carna
lis oriť ex verulaz inclinatiōe. Nā mul
te psone indecēres nec cogitāt de tali cō
cupiscētia: qs tñ maledicte verule incli/
nant seducēdo q diaboli exercēt officiū:
imo sūt qdāmodo peiores qz demones.
qz qō demones nō possunt efficere mul
tis annis. h ipe in breui pficiūt. Jnsup
tales verule sūt peiores ipo Herode/q
innocētes occidit. qz illoz anias nō tra/
didit demonib⁹ sic verule. Jtē adhuc st
peiores qz iudas: qz chr̄m. xxx. argēteis
vēdidit. Jste vo vendit pvili pcio Joe
lis. iij. Puellā vendidērūt p vino: ideo
fel draconū erit vinū eoz. Deut. xxxij.

Septio ꝛcupia carnal oriť ex frequn
ti vacatione/ seu ociositate. Qui em se
dat ocio: diabol⁹ illi dat opus ꝛcupiscē
tie male. Jdeo dr Hiero. O is ociosus
est i desiderijs. Jdē scribēs ad Deme
triadē. Nihil inqt in scroposito ocio de
rerius: qō nō solū nō acqrit: sed etiā pa
trata ꝙsumit. Jdē. Nō facile capiť a di
abolo q bono vacat exercitio. Audi igi
tur qd dicat de ociosis Ezech. xvj. cap.
Hec (ait) fuit iniqtas Sodome sororꝭ
tue: superbia: saturitas panis: z abūdātia
z ocīū filioꝝ z filiaꝝ eius. Vñ vulgariť
dr. Dan⁹ ociose st scabiose. sic mentes
ociose st sepe crimiose. O nature corru
pte lex z fomes. O status nri miserabi
lis ꝙdirio: cmarie trahis ad puā ꝛcu/
piscentiā qz fortit ligas in illa. z qs po/
terit liberare de tuis virulētis manib⁹:
certe null⁹/ nisi adiutrix dei gra. O in
sup detestabil⁹ gulositas: necnō mlierū
familiaritas. O sensuū incuria z ociosi
tas. O verulaz iniqtas/ac mlierū ozna
ta spēositas. vos estꝭ laqus diaboli. vos
estis orīgo ꝛcupie carnal. vos rere de/
monis. vos inquā estꝭ aiaz cōbustores/
z occisores. O qt p vos pdiderūt viraz
eternā. O qt intrauerūt gehēnā. O vñe
vs omps ad te sūt oculi nri/ ne peamus
inf ror laqos: inf ror insidias: inf ror fal
lacias z deceptiōes: z qbrūs qz felix
q pua nō capiť ꝛcupia. E Scōm sa
luris documētū de carnali ꝛcupia/ erit
declarandū de ipius detestatiōe. Que
qdem est detestāda tripli rone: scz

Primo rone obnubilatiōis.

Scdo rone infatuatiōis.

Tertio rone offensionis.

Primo dixi q carnalis ꝛcupia est dete/
standa rone obnubilatiōis. qz ipa obnu
bilat mentē. Dic em Egidius li. ij. pte
j. ca. xx. q corpus est qdā infirm aie. sic
martellus est infirm fabri. z sic debili
taro martello/ debilitant actiones fabri/
les. sic debilitaro cerebro ex ꝛcupia in/
ordinata: impedit aia ab vsu rōnis: vt
nō possit sufficienť z psiliari de expediēti
bus. Vñ z sm phm ralia si vehementia
sunt/ rōnē pturbāt. Hinc est q q estuant
ꝛcupia carnali lumē diuinū capere nō pos
sunt. sic sidera nō videnť ppť nebulas: p
ut Aristoť. vij. eth. dr q in venereis nō
ꝛtingit intelligere. Scdo ꝛcupia carna
lis est detestāda rone infatuatiōis. naz
ipa nō solū obnubilat: sed etiā infatuat
qz tucunq; qs lumie sapie polleat. Hoc
patz in sapiēte Salomone. q cū plus fuis
set sctūs/ ita q os illi loqrēť: amore mu
lierū sic fuit infatuat⁹ vt idola coleret.
Vñ. iij. Regū. xj. dr de ipo q mulieriby
aligenigēis copulat⁹ e ardētissimo amo
re: z cū senex esset depuatū e cor ei⁹. ꝛ
dic Hiero. in ep̄la. O me fomentū vo/
luptatis mentē alienat. Sic etiā infatu
auerat vxorē Futiphar⁹ dñam Joseph:
vt narrať in testamēto duodecim pātar
charū. q ipa Joseph mltiplicitť induce
bat ad cōcupiscentiā sui. Primo qdem
cum fuisset sedecim annoz fuit vēdit⁹
Futiphari: qui vxor illi⁹ frequenť am/
plexabať vt filiū. ex q ipa nō habuit filī
um. malo tñ amore: qz postea cepit ipm
inducere ad adulteriū: sed Joseph recu
sabat dicēs. q deus celi phibuit adulte
rium. At illa velut fatua sm modū sug
gerebat dicēs. Vlrum meū veneno ne/
cabo/ si postea me reciperes in vxorem.
quod dictū Joseph horruit: cōminans:
q si hoc agerer/ manifestarer scelus su/
um: nec illi iungerer. Tertio pmittre/
bat relinquere idola/ z virum suum ad
idem inducerer/ si ei assentirer: z sic es/

lo.tāta iocūditas lucis eſne:vt ſi nō licē ret ampli⁹ manere in ea ꝙ vni⁹ diei mo ra.ꝓrer ꝟ ſolū innumerabiles anni bu ius vite pleni diuitijs recre / meritoꝝ ꝓmereꝛ. Et ꝟ c̄ ſm aplm: qđ oc̄ulus no vidit:auris nō audiuit: nec in cor hois aſcēdit:q̄ ꝓparauit ds diligētib⁹ ſe. de qb⁹ in ſequenti ſmone diffuſius tracte// mus ꝛc̄. Tertio vtiq; declarem⁹ ig̃// rantie maligtoez.tāta ꝓfecto eſt mali// gnitas ig̃rantie:vt oīe malū ex ipa vi// deaꝫ oriri. Cur hō in pcm̄ ꝓſentiret/ſi nocumētū pcti nō ig̃raret: q̄ ſtari efficit diaboli captiu⁹. Et ꝟ eſt qđ ait Eſa.v. Propter ea captiu⁹ ductꝰ eſt ꝓpl⁹ me⁹: da nō habuit ſciam. Cur traz altiſſimi dei ꝓuocaret ſup ſe:ſi nō ignoraret dei ma//ieſtatē/ac ei⁹ iuſtitiā? Hinc ps.lxxviij. Effunde oīe irā tuā in gētes q̄ te nō no uerūt:z indignatiōe tuā in regna q̄ no men tuū nō inuocauerūt. Cur peccaret hō/ſi nō ig̃raret eternā penā quā incur rit:z ſempiternā g̃liaz quā pdit. Oigit ignorātia excecati. O ꝓua calūnia ille// ri. O demonū captiui: contra vos cla// mat Eſa.lvj.di. O mes beſtie agri ve// nite ad deuorādū:z beſtie vniuerſe ſal// rus. Sequit. Specl'atores cui cecī oēs neſcierūt vniuerſi. Et O ſee.liij. Hō eſt ſcia dei in terra:maledictū et mēdaciū: furtū z adulteriū inundauerūt ſup ter// ram. A qb⁹ oib⁹ malis nos cuſtodiat et eripiat pater:filius: z ſpūſſanctus in ſe cula ſeculoꝝ Amen.

Sermo xliij.

SI vis ad vi// tam ingredi ſerua mandata. Matt.xix. Verba hec ſt̄ chr̄i filij dei viui cuida q̄renti. Quid faciē// do vitā eternā poſſideret. Ipe ꝟo ait il li. Si vis ad vitā ingredi/ſua mādata. ℟ Eli ſic ad ambulandū tria ſunt ne ceſſaria ſic eundo ad eternā g̃liam.ſcz

Primo terminus a quo fit receſſus.

Scdo mediū p qđ fit inceſſus.

Tertio termin⁹ ad quē fit acceſſus. Primo dixi q̄ ſic ad ambulandū in via pediby corpalib⁹ eſt neceſſari⁹ t̄minus a q̄ fit receſſus.z iſte t̄min⁹ eſt ſtat⁹ pcti. nam peccātes mortal'r/recedunt a vere deo pio creatore:a fonte tori⁹ bonitatꝫ/ z miſcōia:nō loci ſpaciꝫ/ex q̄ vbiq; eſt ds:ſed affectib⁹ dño deo ihū. Ideo dr Aug. Peccare eſt ſpreto incōmutabili bono reb⁹ cōmutabilib⁹ adherere. Et Eſa.lix. Iniq̄tates vre diuiſerūt inter vos z deū vr̄m.et de iſto pcti t̄mino eſt recedendū ad veram vitā deū. Se// cūdo ſic ad ambulandū corpal'r:ita ſpi// ritual'r neceſſariū eſt mediū p qđ fit in// ceſſus.z hoc eſt diuinū mandatū. De q̄ via ſalutꝫ eſne dr ps. In via mādatoꝝ tuoꝝ cucurri:cū dilataſti cor meū. Hec ꝓfecto eſt via illa arta. de qua ſaluator Matth.vij.air. Arta eſt via q̄ ducit ad vitaz:z pauci inueniūt eam. Nam vita ꝑſens eſt trāſitus aut ad ifernū: aut ad celū. ſic videm⁹ad ſenſum q̄ null⁹ fina// liter ꝑmanere ſinit̄ ꝟ. Vñ Grego. in re giſtro. Vita inq̄t nr̄a nauigāri ſi⁹ eſt. Js nāq; q̄ nauigat ſter/ſedeat/ aut ia// ceat ſemp vadit: q: ipulſu nauis ducit. Sic hoies ꝛtinue vadūt: nulli tamē ad g̃liam/niſi q̄ in via mandatoꝝ dei ince// dūt. Teſte filio dei viui. Si vis ad vi// tam ingredi ꝛua man.ꝛc̄. Hinc Bern̄. Si ait vis de nūero forte ſaluādoꝝ:fias de nūero paucoꝝ.ꝑcepta pauci ſuant:z nō niſi illi ſaluant.q: currūt p larā z ſpa cioſam viā ad eternā mortē. puta q̄dꝫ in via ſuꝑbie. q̄dam in via auaritie. q̄// dam in via luxurie.q̄dā in via ire.q̄dꝫ in via gule.q̄dā in via inuidie.q̄dam in via acidie. Ideo dulcis z rect⁹ dñs ds viā mādatoꝝ ſuoꝝ miſericorditer dedit vt in ea ambulem⁹. Tertio q̄q; ſicut ad ambulandū corpal'r neceſſari⁹ termi nus intrent⁹ eſt.ſic ſpual'r et termin⁹ eſt ſcrā trinitas:pater:filius:z ſpūſſctus:q̄ eſt via eꝛna. Aug.air. Ipe ds erit finis deſideriozꝝ nr̄oꝝ:q̄ ſine fine videbit: ſi// ne faſtidio amabit:ſine fatigatioe lau// dabit. Et ſaluator mūdi iſtū t̄minū cla// rius declarauit Joā.xvij.di. Hec eſt vi ta eterna:vt cognoſcāt te ſolū deū ꝑez z filiū/quē miſiſti chr̄m. Hic pfecto eſt termin⁹ vite noſtre. Hec pa// via ad quā ibim⁹ in via mādatoꝝ dei ſm noſtri re// demptoris doctrinā. Si vis ingr̄ ad vi tam ingredi:ſerua. ꝛc̄. ℣ Vñ in p̄

De acerbitate penaꝝ infernaliū

senti ſmone de obſuãtia mãdatorū dei duo declarem⁹ gra dei ſalutaria documenta. ſcz.

Primū ad obſeruantiã mandatorum dei quid cogit.

Secundū ad obſeruantiã mandatorum dei quid trahit.

Primū vizi declarãdū. ſ. ad obſuantiã diuinoꝝ mandatoꝝ q̃d cogit: ⁊ Rñdet ꝙ magn⁹ timor. iuxta pſ. Initiū ſapie timor dñi. Et Prouer. xv. Timore dei clinat oĩs a malo. ſic em̃ ania aliq̃ dele/ctõe recedit a do:ira aliq̃ amaritudis timore reuertit ad deū: potiſſime timore penarū infernaliū. q̃ q̃dem valde ſũt timende: pſertim ꝓpter tria. ſcz

Primo ꝓpter acerbitatem.

Scõo ꝓpter eternitatem.

Tertio ꝓpter imenſitatẽ.

Primo ita ꝙ pene iferni ſũt timẽde ꝓpt eius acerbitatẽ. Hã ignis ille ifernalis dãnatũ in corpe ⁊ aĩa rotab⁹ vult/ledit/ ⁊ cruciat mirabil⁹. Jn cui⁹ pſona pſ dicit. Dolores inferni circũdederũt me. Tãtus nãq̃ ibi erit dolor ⁊ cruciat⁹/ꝙ oprabũt miſeri mort: ſed nõ poſſunt. Iz in pſenti vita nihil eſt terribili⁹ morte: ſed in iferno nihil dãnatis eſſet dulci⁹: ſi eſſet poſſibile. Hic Apoc. ix. Jn diebus illis boies q̃rent mortẽ: ⁊ mors fugiet ab illis. Proprerea dicit Ber. O mors q̃ dulcis eſſes q̃b tam amara fuiſti. Videm⁹ q̃ppe ad oculũ. ꝙ in pſenti etia vita tanta eſt aliq̃ tribulatia ⁊ pena ꝙ ſe occidũt: vt penã euadãt. Si igit̃ h tanta inuenit pena: q̃d q̃ſo erit in inferno: ⁊ ſi miſicors pat̃ tam acerbã dedit penã h pati filio. puta crucifixionẽ ⁊ ſuis amicis. puta Bartholomeo excoriatione. Petro crucifixionẽ. Paulo decollatione ⁊c. Quid q̃ſo ſuis dabit inimicis: Ad id ait Hier. in epla ad Pãmachiũ ⁊ Oceanũ di. Job ſcripſ in dolore clamabat. Quid pdeſt in rozmentro lux mea. cur nõ in vẽtre mr̃is mortu⁹ ſum: ⁊ non vt de vtero egreſſus ſum/ptinus obij: Si h̃ ꝺr amic⁹ dei in lumie: q̃d inimicus eius ꝺicer in tenebris: ſi ille in/gemiſcit q̃ſ febris vrgebat. q̃d dicturꝰ eſt q̃ſ gehẽna ꝑſumer. Refert Clinc. in ſpe. mora. li. ij. pre. iij. diſt. ij. ꝙ q̃dam ſactdos vitã ducẽs inordinatã/ ſepe monebat a q̃dam poze ordinis Ciſtercien. ſumere habitũ illi⁹ ordinis: q̃ pmiſit ſe ordinẽ ingreſſurũ. Sed cũ vieri differret/ſubito ſuiter infirmat⁹: mittit pro dicto poze. Qui (vt ſuis oꝛõibꝫ eius pregeret exitũ) venit: rũc ſacerdos acſi expiraſſet: rapit ad iudiciũ: et audit ibi ſniaz dãnatois ꝛra ſe. Qui redies/narrauit viſa: ⁊ dixit ſpem ſalut̃ ab eo pci ſam. Et ait. Ecce iam duo demones venerũt portãtes vnam magnã ſartaginẽ vt frigar in ea in eternũ: ⁊ ſciatis ꝙ nõ inſanio. q̃ cũ diceret gutta vna frixure cecidit ſup manũ egri: ⁊ deuozauit eam vſq; ad oſſa cũctis videntib⁹. Et ait. Jã nũc credite. Ecce nũc demones me pũcient in ſartaginẽ: ⁊ hec dicẽs expirauit Vulnus aũt appebat ſup euz/etiã poſt ſepulturã. Ex q̃b patz ꝙ minoꝝ inferni pena maioꝝ eſt ⁊ acerbioꝝ / cꝫ pena torius mũdi hui⁹. q: nulla erit intruptio: ſz ꝓtinuitas in tozmẽtis. Dic em̃ Ray. in ſũma de penis. c. xxv. q illõ Job. xxiiij. Transibũt ab aq̃s niuiũ ad caloꝛẽ nimium. Hic trãſitus nõ ꝺr interpolatõem int̃ penã ignis ⁊ penã aq̃. nec erit ibi alt̃ q̃s ozdo: q: in ſupplicijs dãnatoꝝ ꝓpria q̃litas ſupplicioꝝ non generab⁹ ſic hic in mũdo. Sed Job notat eſſe duas gehẽnas. ſ. ignis ⁊ frigoris. Nam videm⁹: ꝙ ſi q̃s patiat̃ penã ab aq̃ / tũc nõ patiat̃ ab igne. hoc aũt nõ eſt in penis inferni. q̃a cuz vtraq; dãnatoꝝ culpa ſit ꝓtinua. ſcz amoz male inflãmans: ⁊ timoz male humiliãs. vtraq; pena debz eſſe ꝓtinua. ſ. frigoris: ⁊ caloris. Vñ dãnatus ſit̃ erit in q̃liber pte corꝑis: ⁊ etiã potẽtijs anie in caloꝛe ⁊ frigoꝛe. Preter hec. reprobi habebũt intra ſe q̃ſi alitũ infernũ ex q̃litate q̃truoꝝ elementoꝝ / ex q̃b corp⁹ eſt formatũ: q̃ impputiũ pugnabit ira in corpe ſicut extra. Erit aũt hec pena tanto acerbioꝛ ⁊ gulioꝛ: q̃to intrimioꝛ ⁊ magis ꝓtinua. Hoc eſt q̃d dicit Apoc. xx. Cruciabũt die ac nocte in ſecla ſeclorum. O igit̃ reprobi eternũ ignis infernalis pabulũ. O illi⁹ ignis ardens incendiũ. O penaꝝ illaꝝ augumentũ: Cur p trã/ſitoꝛijs obligaz vos ad ranrũ tozmẽtũ: Cur non pſatis vr̃m futurũ tozmẽtũ:

Et q̄s vos liberabit de illis cruciatibꝫ? non certe amici: non diuitie: nō poꝛētie vre: non delitie. Credite igit̄ nunc tpe gr̄e ⁊ obſuate diuina p̄cepta: vt diuina vos eruat gr̄a. Scō deinde pene in ferni mulꝛū ſunt timende p̄ter eꝛnita/ tem: q; nō vno anno: nō decē: nō centū: nō decē milibꝫ: inſup nō centū milibꝫ an noꝝ: ſed in ſempiternū erunt in illis pe nis. q̄ꝫ p̄demus tripliciter. ſcz.

Primo rationibꝫ.

Secūdo auctoꝛitatibꝫ.

Tertio reuelationibꝫ.

Prīo vtiq; p̄ pene repꝛobꝝ ſint eꝛne/ p̄demus rōnibꝫ. Prīa raō ſumit̄ ex gre offenſionis. Nam ſm p̄hm pene tanant̄ ſm dignitatē illi⁹ in quē cōmittit̄ iniu/ ria. ſic ertiā ſm iura ciuilia plus offēdit ille q̄ offendit militē/ q̄ꝫ q̄ offendit ruſti cum. ⁊ maxīe q̄ regē offendit q̄ſi eterna liter. i. mozte punit̄/ a q̄ naturaliꝫ nō p̄t reſuſcitari. Quilibet vero moꝛtaliꝫ pec cans/ offendit regē regū: ⁊ dñm dñaꝝiū: oꝑimū: eternū. g̃ ſm diuinā iuſtitiā/ et eius legē eternaliꝫ debet puniri. ⁊ h̄ eſt q̄ dicit ſaluatoꝛ Mat. xxv. Ite male/ dicti in ignē eꝛnū. ⁊ ſequit̄. Ibūt hi in ignē eternū. Scō. q̄ repꝛobꝝ pene ſt eꝛne. p̄demus rōne p̄ue volūtatis. Naz maloꝝ volūtas talis eſt. q̄ ſi in eternuꝝ viuerent/ in eternū peccarēt. Et q; iſta volūtas in illis nō ceſſauit q̄uſq; vixe/ runt: iam ceſſare nō p̄t. ſm em̄ Bern̄. Quid punit̄ in iferno/ niſi p̄ꝛia volun/ tas. ibi q̄ppe nō ſunt ligna: nō aliq; alia ignis materia/ q̄ꝫ corpa ⁊ aīe dāpnatoꝝ. Et ſic ignis noſter nō extīgueꝛet/ ſi ha beret cōbuſtibile. ſic nec pene illoꝝ defi cient. Hinc Greg. liij. dial. lib. ait. Ad magnā iuſtitiā iudicāt̄ p̄tinet: vt nūq̄ careāt ſupplicio: q; in hac vita nunq̄ vo luerūt carere p̄cō. Si dicas q̄ volūtas dānati mutab ad p̄niaz. q; dr Sap. vij. Pniam agētes: ⁊ pre anguſtia ſpūs ge/ mentes. g̃ ꝛc. Rūdet ſeraphic⁹ doc. Bo naueñ. in. liij. di. lxx. q. vnꝝ⁹ p̄t q̄s pe nitere de culpa cōmiſſa. Prīo p̄ter leſi onem nature. Scō p̄ter offenſam ma ieſtatis diuīe. Prima p̄t eſſe ſine gr̄a. q̄ꝫ q̄s nulli⁹ vtilitatis. ⁊ hāc habebūt dāmnati. Scōa nō p̄t eſſe ſine gr̄a. et hāc nū q̄ habebūt. q; de offenſa diuina nunq̄ dolebūt/ niſi p̄ter offenſionē ſue nature. Tertio. q̄ pene repꝛobꝝ erunt eterne: p̄demus rōne hūane electiōis. Deꝰ em̄ ꝑſtituit hoiem in arbitrij liber tate. vt libere eligat vitam eternā: aut moꝛtē eternā: ⁊ q̄ ſibi eligūt eternā moꝛ tem ſibi iputent. Eccl. xv. Ante hoiem moꝛs ⁊ vita: bonū ⁊ malū: q̄ placuerit dabit̄ ei. ⁊ q; repꝛobi in p̄ſenti vita ele/ gerūt mala culpe cū p̄ua delectatione cui eſt annexa ſm diuinitatē eſna pena g̃ eternaliꝫ puniunt̄. Quarto pene da/ mnatoꝝ ſunt eꝛne rōne bt̄ē iocūditatis. bt̄oꝝ ſiq̄dē leritia eſt eꝛna. ⁊ q; ſm p̄hm q̄t modis dicit vnū oppoſitoꝝ/ tot mo/ dis ⁊ reliquū. Si igit̄ eſna eſt gl̄ia bt̄ō rū. g̃ ⁊ repꝛobꝝ pena. Vñ videꝛes bea ti miꝛos dāpnatos: ⁊ ſe ſaluatos glificāt ⁊ laudant deū: q; ipſos ſua miſeꝛia a tali eſno periculo eripuit: ⁊ eis eterna bōa tribuit. ⁊ hoc iuſte feciſſe vident. Ideo laudātes deū dicūt illud p̄s. Juſtus es dñe: ⁊ rectū iudiciū tuū. Scō hoꝛri/ dum. p̄dem⁹ ſcrōꝝ auctꝝ. ſ. q̄ repꝛobi eternaliꝫ puniēt̄. Dicit em̄ Eſaie vlt. Vermis eoꝝ nō moꝛiet̄: ⁊ ignis eoꝝ nō extīgueť. Et b. Brego. Erit inq̄t miſe ris moꝛs ſine moꝛte. defectus ſine defe ctu. q; ibi moꝛs ſp incipit: ⁊ deficere ne ſcit. Q̄d fides ꝑfirmat catholica dices. Qui bona egerūt ibūt in vitā eternā: q̄ vo mala in ignē eternū. Tertio q̄ pe ne repꝛobꝝ erūt eꝛne. p̄dem⁹ reuelati onibꝫ. Nam legit̄ in Vitaſpatꝝ q̄ Ba charius Alexandꝛin⁹ in eremo repperit caput cuiuſdā defuncti: ⁊ admiranſ id: vt diceret cuius caput fuiſſet. ⁊ rndit q̄ cuiuſdā pagani: ⁊ vbi eſſet reqſiuit. At illud in iferno inq̄t. ⁊ tandē reqſiuit de pena ignis q̄tum p̄funda eſſet: ⁊ ait. q̄ tum diſtat celū a tra: tantū hūt gētiles de igne ſup̄ capita. ⁊ reqſiuit/ ſi aliq; illt eēnt iferiozes: Rūdit. infra nos ſūt iu/ dei q̄ maiozē notitiā habuerūt de deo: ſed ifimi ſūt mali cp̄iani q̄ habuerūt ve ri dei legē/ ⁊ non ſuauerūt: ſed ſcient in p̄cis vixerūt deū offendendo. Jō eter/ naliter ibi puniunt̄. ſic mom̄tanea em̄ p̄tio ꝑpetū ius poſſidēdi facit. ſic mo/ mentanea p̄ti ꝑpetratio ꝑpetuā infer/

De acerbitate penaꝝ infernaliū

ni penā mereꝛ. O maledicta delectatio
q̄a vendiꝛ eterna vita: z emiꝛ mors p̄
petua: sempit̄na cōfusio: z ois mali pos
sessio cū diabolo vīsione. Tertio insu
per pene inferni sunt valde timēde ꝓp
eius imensitatē. Nemo q̄ppe pōt mesu
rare q̄t sunt ifernales pene q̄ lesiue. q̄
diuturne. verūtamē hec imensitas pōt
ppendi ex trib⁹. scz

Prima ex reclusione.
Secūda ex lesione.
Tertia ex duratione.

Prio tragꝫ pene ifernales possunt ppē
di imense ex reclusiōe. naz recludenꝫ in
illam maledictā foueā: z ꝓstringenꝫ ad
muicē sic salsati pisces: z mole magꝫ dep
menꝫ. iuxta illud ps. Sic oues in iferno
positi sunt: mors depascet eos. Sed
diceres. vtrū dānati exire possunt de in
ferno an nō: Rūdet sctūs Tho. in. iiij.
di. xlv. q̄ nec ante iudiciū: nec post iudi
ciū exire possunt. q̄ ibi sunt ligati p̄ di
uinā sniam. verūtamē ex diuina dispen
satione aliq̄ coꝛ añ iudiciū exeūt / z hoi
bus appent ad ꝛroꝛē z erudirionē hoim
Sil̄r z de purgatorio exire nō possunt/
nisi pmittaꝫ a deo ad petenda suffra
gia: sed illi q̄ sunt in celo possūt exire, p
pria volūtate: q̄ sunt positi in libertate
filioꝝ dei. Quāuis aūt aīe dānatoꝝ ibi
pseuerāt affinꝫ vbi appent: nō ꝛeꝛe
dendū est hoc semp accidere. Aliquan
do em̄ hmōi appitiones dormiendo / vel
vigilādo fiūt operatione bonoꝝ / vl̄ malo
ruꝫ spiritū ad instructionē vel decepti
onem viuentiū. sic ertiā viui homes aliq̄
alijs appent: z eis mīra dicūt in somnis
cum mīl cōsteꝛ eos nō esse p̄sentes. Post
iudiciū vo dānati nulla via exibunt de
inferno: q̄ erunt in pfundo ꝛre p mul
ta miliaria: z sup̄ se plura q̄ decies cen
tena milia dānatoꝝ coꝛpa. q̄ in iudicio
terra apieꝛ. et quo q̄s ibi ceciderit: siue
ad capud siue ad latus / siue ad pedes /
in eternū ira stabit: iuxta illud Eccl. xj.
Lignū q̄cunq̄ ceciderit: siue ad dexte
ram / siue ad sinistrā ibi erit. Scōo pe
ne infernales possunt ppendi imense ex
lesione. ledi q̄ppe reprobos alias z coꝛ
pora amaritudo spūalis rodens q̄si ver
mis. Esa. vlt. Vermis coꝛ non moꝛieꝛ
di. O maledicta aīa q̄ modica dele
ctatōe pdidisti hereditatē celestē: z acq̄
sisti moꝛtē eternalē. Insup ignis ille in
ferni ranq̄ dei oipotētis gladi⁹ scindēs
z aiam z coꝛp⁹. Vñ sm̄ Augu. z Tho.
in. iiij. dist. xliij. z in suo q̄dlibe. q. xij.
Ignis iferni in q̄nq̄ differt a nr̄o. Pri
mo in lesionis acerbitate. quia ledit ille
ignis indicibiliꝛ magꝫ q̄ noster. sic cer
te se habz ad nr̄m ignē in ꝛrure: sic ignꝫ
verus ad depictū. z tamē nr̄m ignē non
valem⁹ sustinere. Tanta igit̄ illi⁹ ignis
est lesio sm̄ Augu. q̄ vna aīa ab igne il
lo mal⁹ roꝛmentū hēbit / q̄ oīa roꝛmēta
z lesiones q̄s passi sunt: z in futurū pati
enꝫ oīs homes / martyres / latrones ab
Adā vsq̄ ad finē mūdi. si pena vni⁹ aīe
dānate p oīes diuideꝛet: plus succede
ret seoꝛsū oib⁹ / q̄ oīa roꝛmēta q̄ sūt / vel
fuerūt in mūdo. Scōo ille ignis differt
a nostro in deterōnis ꝛrute. Noster em̄
ignis solū detinet z vrit coꝛp⁹: aīam ve
ro nō pōt in se retinere. Sed ille iferni
ignꝫ sil̄ vrit coꝛp⁹ cū aīa: z facieꝛ ignitū
ranq̄ ferrū candēs. Tertio differt i de
lectatione. q̄ noster ignis delectat ex q̄
lucꝫ: sed ille nō. z si paruū q̄d lucet. h̄ est
ad maioꝛē penam dānatoꝝ: ex q̄ inde
fum⁹ egredi nō potest. Ideo Job. x. dī
cit. Infernus ꝛerra miserie. z tenebraꝝ
Quarto differt in succesione z extima
tione. quia noster ignis succendit z alit
per cōbustibilia: z illis subtractis extin
guit. sed nō sic de igne iferni. de q̄ dicit
Deutero. xxxij. Ignis succensus est in
furoꝛe meo: z ardebit vsq̄ ad iferni no
uissima. Quinto differt in cōseruatione
quia ignis noster maꝛerīā quā deuoꝛat
ꝓsumit. sed non ille infernalis ignis. de
quo Matth. ij. Paleas aūt comburet
igni inextinguibili. Tertio insup pe
ne ifernales sūt imense ex duratōne. q̄
nunq̄ hēbit finē. iuxta illud Dan. xxv.
Ite maledicti in ignē eternū. Unde si
aīe dānate daꝛeꝛ optio talis: q̄ vna co
lumna esset a terra vsq̄ ad celi sūmita
tem erecta: z nouaculis acutis circūsce
pta: vel vna foꝛnax ferrea z ignea a fine
vsq̄ ad finē ꝛerre ꝓtensa: z diceꝛeꝛ. Si
tu misera aīa damnata que es separa a
dulci deo cuꝫ coꝛpe tuo quolibet die de

ſūmo celo demitti volueris ꝙ colūnam illā vt corp⁹ z oſſa ſcindant: z tādē ꝓijci in fornacē ardētē z ignitā tot annis q̄t ſūt ſtelle celi. q̄t herbe: q̄t folia: q̄t gramina: quot arene. O q̄ leta z ridēs ſuſciper. O q̄ ḡta accipet. O q̄ beniuola eligeret tot annis rātas penas q̄ i foro miſcōie modicā pniam noluit ſuſcipere vt dei magnā ꝙ illā ſueniret miſericordiā. O perōes obſtinati. O oipotentz dei inimici. O i delirijs excecati. Quis vīm poterit ſtare i carcere eſno ifernali: Quis vīm manere poterit in igne iextinguibili: Quis eruet vos ō ſa illa horribili: Certe null⁹ niſi dūs ds ꝙ ſuoꝝ obſuantiā ꝓceproꝝ. ḡ deſcēdatz in ifernū ꝙ meditarōz viuētes ne illac eatis mortēres: alioq̄n maledicti eritis vbiq̄. ſic pfiguratū ē Deuter. xxvj. vbi dr. Si ſp⁹ ueueritz leges meas: ego q̄z h facia vob. Ulſtrabo vos velocit egeſtate z ardore q̄ ꝓficiat oculos vros z cōſumat anias vras. Et Deut. xxviij. dicit. Maledict⁹ eris egrediens z ingrediēs Maledict⁹ i ciuitate ſi ñ audieritz vocē dñi dī tui i ſuis. ſ. ꝓceptz. D Scōz deniq̄ documērū erit declarandū. ſ. ad obſuantiaz ꝓceproꝝ dei q̄d trahit: Et rūdeā ꝙ magn⁹ amoꝝ magni bōi. poſtq̄ em aiam a pcō recedere coegerit magnus penaz ifernaliū timoꝝ: ſtati magnus amoꝝ magne glie eā trahit. Que q̄dē erit i ſepte gie z coꝝpis dotib⁹. ſcz

Pmo i viſiōis dote:
Scōo in dilectiōis dote.
Tertio in renriōis dote.
Quarto in claritatz dote.
Quinto in ſubtilitatz dote.
Sexto in agilitatz dote.
Septimo in īmortalitatz dote.

Pmo vtiq̄ brōz glia trahit ad ſuanda ꝓcepta cū dote viſiōis diuine. in q̄ conſiſtit tota merces gaudium z exultatio brōz. Videres nanq̄ illā ſūmā dei pulchritudinē pfundenē letitia ienarrabili. q̄ q̄dā lūine brifico eleuabunē ſupra ſe ad mirādū/laudādū/z glificādū deū vez. Juxta illō Eſa. lx. Tūc videbis z affluez z mirabit z dilatabit coꝝ ruum Sicq̄ ꝙ uertet ad deum/q̄ nihil extra ipſum z ꝓtra ipm deſiderare poterit: ꝙ eo q̄ inueniet fonte z oꝝiginē oīs boni. Hic Ber. i medi. In brā (air) vita amabim⁹ ſine mō: videbim⁹ ſine timoꝝ: coherebim⁹ ſine medio. ſ. deferente. ſicut aer deferr lumen: vl ſine medio. ſcz ob nubilāre. nō tñ ſine medio diſponēte. ſ. lūine glie. iuxta illō pſ. In lumine tuo videbim⁹ lumē. Quia ōr ſcūs Tho. ꝙ. gte ſūme. q. xij. q̄ facultas videdi diuinā eſſentiā nō coperit intellectui p naturā: ſz p lumē glie. Videbim⁹ itaq̄ illō diuinū z viuidū ſpeculū diuinitatz clare i ſe z i nob ac i oīb⁹. Nos q̄z z oīa in illo. De iſta q̄ppe viſiōe dr Eſa. xxvij. Regē i decoꝝe ſuo videbūt. Et B poē. vl. Serui ei⁹ ſuiēt ei: z videbūt faciem ei⁹. Sz z Aug. Valle inq̄t eſſe in iferno z videre deū q̄ in celo z non videre eū. q̄ hec ipa viſio totalr ſatiat z ꝺerat appetitū. iuxta illō pſ. Satiabor cum apparuerit glia tua. Scōo trahit aiaz ad ſe magnus glie amoꝝ cum dilectōis dore. Poſtq̄ em viderint diuinam maieſtatē ꝓtinus ineffabili dilectione dilīgēt. ita ꝙ ſuper oīa z in oīb⁹ z omnia z ſeipſos ꝓter ipſum diligēt. ita ꝙ ibi perfecte implebīt id charitatz ꝓceptum Mat. xxij. Diliges dñm deum tuū ex toto coꝛde tuo: z ex tota anima tua: z ex oī mēte tua. Cogitent nimiq̄ tūc pfecte q̄nrū dilexit eos ab inirio nondum exiſtentes z q̄ñ inimici eius fuiſſent. et tūc q̄ñ amici eius facti ſunt in ꝑpetuū. z quātū bonū illis fecit ꝙ ſeipſum eis videre z amare dedit. ad ipſum igitur amandū eſt laboꝛandū: q̄ ꝙ eius amore apli z martyres occiſi ſūt. cōfeſſores durā egerūt pniam. z h eſt q̄d dr Anſl. pſologio dī. Excita nūc te ania mea z erige tuū intellectū z cogita quātum pores q̄le z quārū ſit illud bonū q̄d ꝓtinet iocūditatē oīz bonoꝝ. z nō quale in reb⁹ creatis ſum⁹ exptī. iz tanto differēter quanto differt creatoꝛ a creatura. Qui h bono fruet: quid illi erit: Certe q̄cq̄d voler erit: z quicq̄d nolet nō erit. Quid q̄ ꝑ mulra vagaris hominio q̄rendo bona anime tue z coꝛpoꝛis tui. Ama vnū bonū i q̄ ſūt oīa bona ſufficit.

Tertio q̄q̄ brōz glia trahit cum dote tētiōis dūice. Poſtq̄ em bti vident

De iocūditate celestis glorie.

deū ſtāti ineffabiliʳ amabūt. deiq; inſe/perabiliʳ ei ꝯiungent: itaq; certi z ſecu/ri erūt nūq; amittere deſiderarū ꝫ bo/nū. videt nimiq; q hito deo/hēbūt oē bo nū: ſic q de ceſo nūq; triſtabūt. nūq; in digebūt. nunq; timebūt. Et hec ꝓfecta oēs rentiōis cauſaꝫ magnā iocūditatē ipis. q; dos viſiōs ſuccedet fidi: dos di lectiōis ꝓficiet charitatē q nūq; excidit Dos ꝑo tētiōis ſuccedet ſpei. hic Beꝛ. ait. O ciuitaꝫ celeſtiꝫ ſecura māſio. inco le q̄ti. hoies nullā iudigētiā hūres. O q̄ gl'oſa dicta ſt de te citas dei. Ihū re ferť q dno frēs monachi erāt / q in vita frequēter loq̄bant de gl'ia dei ex viſiōe/ dilectiōe/z tētione eis ꝓueniēre. vñ ꝺi xerūt inť ſe: vt cor q ꝑ ꝑ deccſſerit ſi be neplacitū dei fuerit/ reueler alt'i de glo ria tali. Dortuo cor vno/alť deū dep̄/ cabať de ꝫ. Et ecce appuit illi ſoci⁹ ei⁹ luce ſplēdidior dī. Nō audiuim⁹ oli/iā vidim⁹ q̄ oc'lus nō vidit: aurꝫ nō audi/ uit: nec in cor hois aſcēdit. q̄ dicto diſpa ruit ℍ Quarto etiā brōꝛ gl'ia trahit cū dote claritatꝫ ſm cor⁹ q̄ tollit de eo nigredinez q̄ cauſať ex igne. Erit q̄ppe cor⁹ gl'ioſuꝫ/pulchꝛ/z fulgidū q̄ ho mies appetūt. Hā cor⁹ minoꝛ brī erit ſeptupl'r ſole clariοꝛ. Dat. xiij. Fulge/ bunt iuſti ſic ſol in ꝓſpectu dei. Scōm ꝑo Eſa. xxx. Poſt iudiciū ſol fulgebit ſe ptupl'r. verūm ſcti nō erūt eq̄l'r gl'ioſi z ſplēdidi: ſz vn⁹ alio tāto erit clariοꝛ: q̄n to ꝫ claritate fuit pleniοꝛ. iuxta. ſ. Coꝛ xv. Stella differt a ſtella i claritate: ſic z reſurrectio mortuoꝝ. Dic nāq; mag. Alber. in cōpendio ſuo lib. vlť. q duplʳ ꝺi aliq̄ res cē clara. Uno mō vt eſt per/ uiū ſic vitrū vl' criſtall⁹. Alio mō vt eſt lucidū ſic ſtella. z vtroq; mō cor⁹a brōꝛ erūt clara: nō tñ eq̄l'r oēs cor⁹is ꝓtes ſz s. Tho. i. iiij. diſt. xlix. Rō ē. q; gl'ia cor ꝓis nō tollet nām: ſz ꝓficiet. ſz vna ꝑs cor⁹is nr'i ſm nām hz maiοꝛē diſpoſitio nē ad claritatē q̄ alia. ſic oc'lus maiοꝛē q̄ man⁹/aut oſſa/z neruꝰ zc̄. Cauſať re uera hec claritas ab alia in corꝑe. q̄ cum viderit pulꝛitudinē diuinā /mirabili lumie replebiť: q̄ ētiā redūdat ad cor⁹ pus. Quinto inſuꝑ gl'ia brōꝛ trahit cū dote ſubtilitatꝫ; q̄ tollit groſſiciē que cauſať ex tra in corꝑe. Erit q̄ppe gl'ioſū cor⁹ tam ſubtile q oia metalla: oēs la/ pides: oia liq̄ z corꝑa poſit ptrāſire/ ꝑrer cor⁹ gl'ificatū: ita pōt eē ſil' cū cor poze nō gl'ificato. q; mō groſſicies ipe/ dit q duo corꝑa nō gl'ificata ſil' eſſe nō pñt: q̄ rollet a corꝑe gl'ificato. Sexto gl'ia brōꝛ trahit cū dote agilitatꝫ/ q̄ tol lit a corꝑe tarditatē: q̄ cauſať mō ex aq. Tūc em erit cor⁹ tam agile: q̄ in bze/ ui momēto ꝑt moueri q̄uꝺ vult. iuxta illō Augu. Ubicūq; inq̄t volet ſpūs/il luc ꝓtin⁹ gradiť z cor⁹. Hā in ictu oc'li pōt moueri diſtātius q̄ millemilia mi/ liariοꝝ. non tñ mouebť in inſtāti ſm ſcīm Tho. Hinc Beꝛn. Aia ita velociť po/ terit mouere cor⁹ ſic ſine corꝑe ſeipaz.

Septio brōꝛ gl'ia trahit cū dote im/ mortalitatꝫ q̄ tollit a corꝑe paſſibilita/ tem/ q̄ mō in eo cauſať ab aere. Dic em Rich. in. iiij. di: q ex ꝓtute aie ſuū cor/ pus potenť regēris/reſultat tāta vis q ipm cor⁹ a nullo pōt imurari z ledi ex tioni agēte. Hic apls. ſ. Coꝛ. xv. Opz coꝛruptibile ꝫ induere incoꝛruptionē. z mortale ꝫ induere imortalitatē. Scien dū tñ q triplex eſt ipaſſibilitas. Prima eſt ꝑ mor⁹ ꝑntū rpe inocētie: q̄ ne pare/ renť leſionē/ poterāt ꝑſeruari: z ꝫ p dī uinā ꝓuidentiā z p ꝓpriā rōnē. Scōa im paſſibilitas ē pueroꝝ q ſť in limbo: q̄z corꝑa poſt reſurrectionē non patiūť alt quā penā ſenſus. ꝫ aūt nō ſit ex poſtia reſiſtēdi extrinſece leſioni quā nō bnt ex ordinatiōe diuie miſcōie. q; ſi poneréť in igne lederenť/ niſi diuina miſcōia tu ereneť. Tertia ipaſſibilitas eſt brōꝛ. et hec eſt aliq̄ mō nō poſſe pati. Ihū ſi po/ nerenť in iferno in igne nō ſentirēt ex ꝫ aliquā leſionē. Ex ꝓdictz ſiq̄dē aduerte re poſſumus: q rot erūt ibi in celo gau dia brōꝛ/q ea ſoli⁹ dei notitia ꝓpben/ der: z ille q̄s ſapia diuia voluerit ea ſci re. Tantū nāq; gaudebit q̄s de bono al teri⁹/ q̄ntū de ꝓprio. ſ. nō intēſiue. i. tam dulciť. ſed extenſiue. i. de nūero gaudiοꝝ Ihū q̄t opa ſcti in pñti feceruūt: q̄t oꝛōes q̄t cłynas: q̄t ieiunia: q̄t paſſiōes amoꝛe dei/ de ſingl'is gaudebim⁹. Tot igiť et tāta erūt ibi gaudia: q oēs arithmetici hui⁹ mūdi nō poſſent nūerare. oēs geo/

metrici nō posset mēsurare: oēs grāmatici: dialectici: t rhetorici ñ posset ſmonstrare explicare. q; oculus nō vidit: nec auris audiuit: nec in cor hois ascēdit: q̄ p̄parauit ds diligētib; se. Gaudebūt scti sup se de dulci visiōe. Infra se de celi t alia; creatura; pulchritudine/ ac pena rū infernaliū euasione. Intra se de aie t corpis glificatione. Extra se de angelorū associatiōe. ūt Aug. Nihil erit qđ appetat: nihil intrus qđ fastidiat. Idem li. de anie t corpis misera vita. O inđt caro illā vitā implecti debuisti/ vbi vita sine morte: iuuent⁹ sine senectute: lux sine tenebris: gaudiū sine tristitia: volūtas sine iniuria: regnū sine cōmutatōe. Et Bern̄. Merces ait scriptor erit tāma gna q; nō pōt mēsurari: tām multa q; non pōt nūerari. tam copiosa q; nō pōt estimari. Sed t Aug. consilr ūt id qđ pmittit ds fide nō capiāt. spe nō attingāt. charitate non p̄hendāt. desideria t vota transcendit acq̄ri pōt. estimari nō pōt. Idez de ista desiderāda glia sic ait. O vita viralis dulcis t amabilis: t semp memorialis. ibi sūma securitas. secura trāquillitas. trāquilla iocūditas. iocūda felicitas. felix eternitas. eterna britudo. t britudis sine fine visio/ atq; laudāda ds affluētia diuitiaꝝ: ifluētia ūlitiaꝝ: pfluētia bonoꝝ. o regnū dñi dei altissimi. o glia oipotētis dñi gliosissimi. o gaudia suoꝝ dei vera cissimi: q̄ ocosa: q̄ copiosa: q̄ desiderāda. certe morte t oīm tribulatiōe pquirenda. Et tamē leui p̄ceptoꝝ obsuātia gmēda. Vix videt q̄ ista fidelit desiderent: feruenter q̄rat: sed habitur⁹ gaudeat. O dei eterni felix creatura. O laudanda t brificāda hūana natura: q̄ priceps hoꝝ gaudioꝝ spas futura. Hec gaudia he letitie. hi honores. per amorē aiam trahūt h ad deū: t tandē ad celū. O oīno felix aīa q̄ ad hec conaris. O brā spēs q̄ hec scrutata fuerit. O setā t īmaculata dei lex: q̄ ad ista te suantes introducis t bñdicis: vt veniāt sup illam bñdictiones q̄ habent in figura Deut. xxviij. Si audieris voce dñi dei tui: vt facias atq; custodias oia mādata ei⁹ que ego p̄cipio tibi hodie: faciet te dñs deus tuus excelsiorē cūctis gentib; que ſtantur in terra: veniēt sup te vniuerse bñdictiones iste. Bñdictus tu in ciuitate/ et bñdictus in agro: bñdictus fructus ventris tui: t fructus terre tue etc. Hec q̄p̄pe p̄ceptoꝝ obsuātia est finis vite hois in pſenti vita. Finis q̄q; p̄cepti eterna charitas t sempiterna britudo. Juxta illud Eccs vlti. Deum time: t mādata eius serua. hoc est oīs hō. i. p̄ter h est creatus. Sup quo Bern̄. Si inđt h est oīs homo. siue hoc nihil est ois homo q̄ est ordinat⁹ ad vitam gliosam. De q̄ chr̄s filius dei viui ait. Si vis ad vitaz ingredi serua mādata. Charissimi chri discipli: imo filij dei t heredes: coheredes vero chri: horor per nomē saluatoris oīm: t eius piam passionē/ ac eternā gliam: vt dei altissimi obsuem⁹ p̄cepta vt hic det nobis deus gram: t in futuro gliam. Ad quā nos perducat pater: filius: t spussanctus. Amen.

Registrum exemplor.

Sequūt miracla fm ordinē alphabeti.

j	Abstinencia a carnib⁹ pecorū nō valet/ si ds vtāt hūanis.	xxij
ij	Affectū parentū vita gl'ia christi vicit Celsus puer.	xxiij
iij	Affectus parentū vicit sancta Theodosia virgo.	xxiiij
iiij	Angelū docuit frater Wasse us pulsare ad portam.	xxv
v	Baptizat quidam gentilis ex mirabili visione.	
vj	Beneficior pluralitas quendam damnauit.	xxvj
vij	Būficiū eccl'iasticū p dño remunerat.	xxvij
viij	Beniuolētia Abraaz eremite neprem suam a lubrica vita reuocauit.	xxviij
ix	Castrates seipos ab episcopo excōmunicank.	xxix
x	Conuersio mirabilis Pelagie in legenda.	xxx
xj	Conuertunk latrones charitate beati Francisci.	xxxj
xij	Cōuersio dereflabilis Boysi abbatis in seculo.	xxxij
xiij	Diffamatus scrūs Boar apud epm quō se expurgauit.	xxxiij
xiiij	Dimittenti occisori patricidium/ chris caput inclinat.	xxxiiij
xv	Docet mala femina innocentem peccare puerū.	xxxv
xvj	Doctrina simplici sancti episcopi conuertit pbus.	xxxvj
xvij	Eccl'iam dei t primum offendens quomō punit.	xxxvij.
xviij	El'ynam facere volēs Petrus relonar⁹ seipm vendi fecit.	xxxviij
xix	El'ynaz daturu s Serapiō vestimēta se t euāgeliū vēdidit	xxxix
xx	El'ynas largas tribues Tiberius scōs imperator⁹ thesaurus inuenit.	xxxviij
xxj	Familiaritate femine decept⁹ Benebaudus post pmissam	xxxix
	ptinentiā cū sua vxore in sororem mutata peccauit.	
	Festiuitate natiuitatis christi cōta dcuotione brūs Francisc⁹ celebrauit.	xl
	Ficta morte volens ab Epiphanio epo el'ynā cape mozit	xli
	Fide et orōne suor⁹ monocul⁹ montem transtulit.	xlij
	Bl'iam hoim fugiens monachus qui fuit visitat⁹ a The odosio recessit.	xliij
	Bl'iaz hoim fugiēs Pinuphi⁹ relicto mōasterio vbi pr erat in alio monasterio sub minoris fratris impio militauit.	xliiij
	Bulam viso passo chro monachus Cistercien. deuicit.	xlv
	Bras agens de modicis būficijs dei femia nobilē maritū (accepit.	xlvj
	Hospitio accipiēs demonē in specie pegrini filiū illius ignem pectum occidit: quia mala intentione recepat	xlvij
	Hūllis frat añ portā manens letaniā fecit septem annis.	xlviij
	Hūllis Hōna fatuā se finxit: vt cōseruaret humilitatē.	xlix
	Humilitatez oclor amissione mercari voluit frat masse⁹.	l
	Incōstantia rēratus nouitius exire ab ordine scti Franci. volens visione pulcherrime pcessionis / stabilis efficit.	li
	Infernalē capam Filonis discipul⁹ pter iactātiā meruit	lij
	Infirmo leprōso b. Franciscus corpus t aiam sanauit.	liij
	Inuidia actus q̄da sener alīū frem cū baculo voluit pellere	liiij
	Just⁹ iudex pximū nepotē occidit: t chri corp⁹ a do recepit	lv
	Luxuria instigatus q̄dam diabolo homicidiū fecit: vt habeat puellam.	lvj
	Luxuria cruz sit deo horridū monstrat in q̄dam milite.	lvij

Registrum

xl Lupū ferocissimū b. Frācisc⁹ signo crucis domesticauit. lxj

xlj Luxuria tentatus senex digitos cōcremauit. lxij

xlij Maria Joāni Damascēo am putatā manū reddidit. lxiij

xliij Miraculose sup ardētes picas nas ḡdiens frat a diabolo occiditur. lxiiij

xliiij Miraculū miraculosum. lxv

xlv Misericors Paulinus seipm pro filio vidue vedit. lxvj

xlvj Negās deū.ss.in spē colūbe p didit:sed penitēs recupauit. lxvij

xlvij Negare chm volens negatus chri crucifixi iruitu respicit. lxviij

xlviij Necromāticus cū demonū turba ad inferna dilabit. lxix

xlix Nomen iesu cordi Ignacij scriptum inuenit. lxx

l Obediēs frat a cocodrillis venerat:z mortuū suscitat. lxxj

lj Oratio beate Scholastice pluuiam impetrauit. lxxij

lij Oratione Publij mōachi demō decem dieb⁹ ire impedit⁹ est. lxxiij

liij Orationē impedire volēs demō/ pluries annis fuluit: vt nola poneret sup capellā:z tardi⁹ veniret pp̄s ad orandū. lxxiiij

liiij Patientia sua Libertinus abbatem mitigauit. lxxv

lv Patēres mōachi prez sua olera ofingentē charitatiue tractarūt. lxxvj

lvj Persequētes abbatē Melidō mutuis vulneribꝫ cotruerūt. lxxvij

lvij Prelatōe male vtēs Eldo eps corpe z aia punitus est. lxxviij

lviij Quō chr̄s dn̄s exeuntē ab ordine reuocauit nouitiū. lxxix

lix Quomō abbas pafuncius conuertit Thaidem meretricē. lxxx

lx Quomō Alexius amore paueris chr̄isti in paterna domo ignotus vixit. lxxxj

Quō mirificos⁹ Eustachius visione mirabili quertit. lxxxij

Religiosam vitaz inter viros duxit Eufrosina. lxxxiij

Religiosam viram inter viros religiosos duxit Eugenia. lxxxiiij

Religiosam viram inter viros duxit sancta Marina. lxxxv

Religiosus apostatare volēs ocij sui ozone pcuerat. lxxxvj

Sacerdos q̄dam lubric⁹ a quodam visus est damnari. lxxxvij

Sacdos indigne celebrās/hostibili vicere a dño pcurit. lxxxviij

Supbus eremita damnat/et hūllis latro ad celū pducit. lxxxix

Suspitionē malā senex infirmus grādi miraculo expauit xc

Tentatū frēm extre ab ordine chr̄istus intincto pane in suo sanguine confortauit. xcj

Tentatū Rufinum a spū blasphemie b. Frācisc⁹ libauit xcij

Tps longū pnis vite respectu gaudij celi breue videt. xciij

Tentatuz frēs demonē Macharius vidit induruz lincis vestib⁹ āpullis plib⁹ plenis. xciiij

Veste humili vsus sctūs Equitius a dño sublimat. xcv

Vestiū ornatū deus in femis maxime odit z punit. xcvj

Virgis domū spoliare nō valens Mutius latro quertit. xcvij

Virginitatz cā ofuande q̄dam nasum z labia ampurauit:z b. ꝓgo miraculose reddidit. xcviij

Xpi passionis memoria cor deuori viri dirupit. xcix

Xpi passionē meditāti in corde ei⁹ scisso imago crucifixi in/ c

Xpi passionis meoria (uenit. sup alia bona exercitia. ci

Xpo passo / compatiunt aues mirabiliter cij

ydola adorans q̄dā eps grauī

penitentia damnauit.

lxxxiij ydoli ipotētiā ꝑsideras ꝺdaz sacerdos gentiliū ꝙuertit.

lxxxiiij ypocrita ad cui⁹ mortem ꝙuenerāt ꝙsiholis del dāmnat.

lxxxv ypocrita ꝙ ꝓbis hūlitate ꝑferebat corrept⁹ supbo inotuit

lxxxvj Zelus fidei quo defendit.

lxxxvij Zelo ꝙuertendi iudeū mediā vitā suā ozone ꝓcastinauit.

lxxxviij Zelo fidei diacon⁹ ꝺdā facere non potuit etiā iné acerba tormēta.

lxxxix Zozimas abbas Marīā egy ptiacā penitentē in solitudine repperit mirabiliter.

Miraculum ꝑmum.

Abstinentia a carnib⁹ peccoꝝ nō valet siqs vtaꝫ humanis.

LEgitur in scala celi ꝙ ꝺdam ꝓlatus semel erat. ꝙ nō comedebat carnes tm faciebat multas iniustas exactiones. Cū igit sel exheredirasset vnā viduā. Illa cū filijs suis i brachijs accessit ad eū di. Dne tu nō comedis carnes mortuas: sz comedis carnes viuas: qz cū de ꝑdatoribꝫ tuis interficiz devoras oēs subditos tuos. devoza g istos etiā duos filios meos z comede eos. qō ille audies z cōpuncꝰ restituit ei oia. Patz ex ꝫ abstinentiā a carnib⁹ nihil boi ꝓfuturā esse/necꝫ vllas castigatōes cozpis. si hō nō abstineat a pctis ꝙsertim ab opꝓfiōe pauperꝝ. qz nō ꝓdest bonū facere nisi abstineat a malo. Sūt em due partes iustitie. scz declinare a malo z facere bonum.

Miraculū secundū.

Affectū parentū visa gloria chīi vidit Celsus puer.

VJ aūt ꝑfectiōis ingraueſcēre ꝓses Marcian⁹ sctm Julianū post dira tormenta et diuersis penis afflictū zvi cultis ferreis ꝙ oē corp⁹ oneratū. iussit sub voce ꝓconis ciuitatem circūire di. Hec merent deoꝝ rebelles z ꝓncipum ꝓteptores. z cū veniret ad locū vbi Celsus vnic⁹ filiꝰ ꝓsidis studebat. ait puer ad discipulos suos Rem iaudirā videoillū. s. chīanū que ducūt cū mltitudine abbatoꝝ colloquēre: z cozonā sup capuț ei⁹ ex gēmis z auro: cui⁹ fulgor excecat hui⁹ aeris lucē: z alios tres viros albes centib⁹ comis alarūq volatu i silitudine aḋlaꝫ sup eū excubias celebrātes. et ꝫ mihi videt: qz dignū est tali deo fuire: ꝙ suos sic tuet z tali decore circūdat Hoc audītes discipli z mgr ei⁹ blande corripiētes eū ab intentiōe reuocare conati sūt. At ille doctoꝝ volumina abijcies. erīā vestes qs indut⁹ erat abiecit dicēs. Nudū me mater fudit huic seculo. qō mūdi est mundo relinq. Hec dicēs ꝙ plateas ciuitaꝫ cursum arripuit: donec vbi scrūs Julian⁹ torq̄bat venies pedib⁹ eius ꝓstrat⁹ ait. Te secūde natiuitaꝫ quā mihi chīs ostēdit patrez agnosco. Marcianū ꝺo gentiōe meū ꝓtaris inimicū despicio. Tota aūr ci⁹ uitas ꝛcurrebat: z filiū ꝓsidis sic vulnera martyris osculantē mirabat. Si qs aūt voluisset ex ꝓcepto ꝓsidis pucz Juliani complexu auellere. statim manus ei⁹ z brachia ꝛhebanț. Ꝓsentaꝫ g eis ꝓsidi. ait Julīão ꝓses. Spei mee fructū magicꝫ artib⁹ auferre ꝓtēdis. et ipz parētū amoꝛe negare ꝛpellis. Hoc eo dicente aduenit z mr cū mltiplicata familia crine soluto z nudataz vberibus clamās. Qd vidēs ꝓses clamauit inciſis vestib⁹ ad Julianū. Juliane crudel aspice doloꝛ patriz z mris: z plāctū tāte familie z magicꝫ artib⁹ innocētē solue. z ego imparoziib⁹ suggerā vt illesus abscedas. Cui rndit. Suffragijs tuis op⁹ nō habeo/nec dimitti ꝺsidero. Ecce adest ꝙ a te nat⁹ mō credēdo mecū renat⁹ ē. ipe tibi z mri rndeat. Rndit puer. De spinis rose nascūt. nec rosa nata ꝺ spinis odoꝛe suauissimū. nec frutex ꝙ rosas genuit amittit aculeos suaꝫ penaꝫ. Et g ꝙsueniſtz pungire z me odore suauitaz credētib⁹ ꝓpinare. ꝓmittere vob obedīāt ꝙ ꝓpe parati sūt. me imtenent ꝙ de tenebrꝫ ad lucē venire ꝓtēdūt Ego ꝓ chīo vos parētes nego. z ꝓ vitā

Exempla siue

tpalē vitam eternā reḧro. Nō possum in vos pius esse: z in me crudeł. Quid mozaris q̄si incredul⁹ z crudeł. Nō q̄si Abrāā paternis manib⁹ apꝑhēde gladiū z victimā offer filiū. vani sūt vult⁹ virī falsc lachryme. ab hac ꝓfessiōe pietatz nemo me valebit diuīngere. Dox ḡ iubenk i renebrosū carcerē ꝑmiḃ sca ruriētē includi. Quē ingressi statim re/nebre verunk in lucē z ebulliens pena disparuit. hoc videntes milites viginti conuersi sunt.

Miraculū tertiū.

Affectū parentum vicit sancta Theodosia virgo.

DAssa est sub Diocletiāo apō Cesareā palestine Theodosia ẏgo ō eadē ciuitate. Nobilissimo gñe ọrta āno. cxliij. parēṫiḃ vnica deo cōsecrata elegātz speciei. Dignū q̄ppe erat i tali fabrica chr̄i palatiū fabricari. hec igit nesciēṫiḃ parēṫiḃ ad martyres i carcere reclusos ꝓfugit. eisq̄ se ꝑiunxit z vt ozarēt p ea rogauit. Dō cū faceret. fama ē de celo vox di. Ego eā olco athlete pungo: meoq̄ spū ꝓfirmo ad vincendas oēs crutiatiōes. deide introgara a ꝑside Urbāo. libere ac pudēter ad oia rūdebat. psalmosq̄ freq̄nt rumigabat. post ḃ stipite capillis suspēsa ē. in q̄ cum nuda staret: nubes niues apparuit q̄ illā velauit. Urbano ār mināte se acriora supplicia illaturū. rūdit. Exurge Urbane: nullū mihi ō parato prādio fercula fraudes. Jn oiḃ iratq̄ tormētis suis q̄si doloze ñ sentiebat. q: oia ei⁹ i cozona rota pēdebat. amaroz inḋ castitatz i honestz vultiḃ hīrat. frustraq̄ mihi minarz cozruptiōez. q: nō ꝑ caro cozrupi nisi mens fuerit añ cozrupta. Post hec ait ꝑses. rebellē ẏginē i angustū herone coarrate z ei⁹ collo ḡuissimū sarū alligate: eāq̄ i mare ꝓcipitate. Quod cū facrū fuisset ab angel⁹ ad trā reducta ē. sarū q̄ ei ad collū pepēderat māiḃ redditās: post hec dimissi sūt ad eā leopardus z rogala. lenitatz sue signa demonstrātes. z nihil eā leserūt. Tādē dū de⁹ collaret visa ē ō ore ei⁹ exire colūba auri splēdoze pulchriorz ad celū ascendēs. eadē ḋo nocte parēṫiḃ suis cū magno choro ẏginū apparuit idura cyclade niueacrucē aureā i manib⁹ z cozonā in capite gestans z dicēs. Ecce qualis est gloria vnde me ꝑuare volebatis.

Miraculū quartū.

Angelum docet frater Wasse⁹ pulsare ad portam.

IN ꝓncipio ordis q̄n erāt pauci frēs z adhuc nō essent capta loca. S. Francisc⁹ iuit ad visitandū s. Jacobū ducēs secum aliq̄s socios: q̄r vn⁹ erat frat Berñ. Cū aūt irēt parit iuenerūt i q̄dā therma vnū ifirmū: cui ꝓpiās s. Frā. dixit sctō Beř. Volo fili q̄ remaneas ad fuiendū isti ifirmo. Qui statim flexis genib⁹ z capite inclinato suscepit recreter obediētiā sctī pris. Sanct⁹ aūt Fran. relicto frē Beř. cū dicto ifirmo iuit ad s. Jaco. cū aliis socijs. z cū staret z adorarer i sctō Jaco. fuit ibi reuelatū a deo q̄ caperet loca p mūdū: eo q̄ deberet ei⁹ ordo in magna mltitudie dilatari. Ūñ z rūc ex diuio impio cepit loca cape circūq̄q̄. Rediēs aūt s. Fran. p vīa ꝑmā inuenit fratrē Beř. z infirmū ibi cōmissū ꝓfecte sanatū. Ūñ seqnti anno ꝓcessit s. Fran. q̄ s. Bernñ. iret ad sctm Jaco. interi s. Fran. redijt ad vallē spoletanā. Et cū staret in q̄dā deserto loco ipez fr Wasse⁹: z fr Helias z q̄dā alij. z q̄dā die s. Fran. iuit i silua ad orandū. socij aūt ei⁹ hñtes eū i magna reuerētia timebāt ei⁹ ozonē aliq̄d ipe dire ꝓpter magnalia q̄ sibi ds i oiḃ facie bat. accidit q̄ q̄dā valde pulcher iuuenis accinct⁹ vestes q̄si ad ambulādū parat⁹ venit ad portā z pulsauit tam festinanter z diu q̄ fuit insolitū. Accedēs aūt frat Wasse⁹ ad portā z ait iuuenil illi. Fili credo te nō dū ad portā fratrū fuisse. q: nesc̄ moderate pulsare. Et iuuenis rñdit. Quō dz fieri: Dixit frat Wasse⁹. Pulsa rer z raro vnā pulsati onē post aliā. postea expecta donec compleat pr nr z veniat ad re. tū in h̄ interuallo nō venit: rūc ter⁊ pulsa. Juuenis rñdit. Ego magnā festinātiā habeo: ideo sic pulso. Nā habeo facere magnū iter. veni aūt huc vt loqrer fratri Fran. sed

ipse mō est in ꝓtēplatiōe in silua: iō no lo cū ipedire: ꝫ valde mitte fratrē Helīā. Audiui q ipe est valde sapiēs: ꝛ iō volo sibi facere vnā q̄stionē. Frater ār Wasse⁹ cū dixiſſ ꝫ fratri Helie vt iret ad eū. rulit moleste ꝛ noluit ire ſupbies ꝛ ira sēcs. Frater ār Wasse⁹ nesciebat q̄d faceret. q̄ si dicebat q ñ poterat ire mēticbat. Si ꝙ dicebat q erat turbatus timebat ne hīet malū exemplū. Et q̄ inteꝛi tardabat venire. Iste iuuenis irez pulsauit vt ꝓtius. tūc venit frat ad portā ꝛ air iuuen. tu nō fuasti doctrinā meā i pulsādo. ille aūt iuuenis erat angelus dī q̄ anticipās rīsionē frīs Wasei dixit. frat Helias nō vult venire ad me. ꝫ vade ad s. Frā. ꝛ dices q ego vēi ad loq̄ndū cū eo. q̄ ꝙ nolo ipedire ipz dicas q mihi mittat frēm Heliā. tūc frWasi. iuit ad s. Fran. stante ꝛ orātē facie eleuara in celū: ꝛ dixit ei torā ambastarā dicti iuuenis: ꝛ rīsionē frarz Helie. tūc s. Francis. nec se mutādo ō loco nec facie declinando a celo dixit. vade ꝛ dic fratri Helie q ꝙ obedientīa stari vadat ad eū. Frat ꝙ Helias iuit ira turbat⁹ ad portā q i apiendo hostiū cū ipetu fec validū strepidū ꝛ rumoꝛē dicēs iuueni. Quid vis tu: ille aūt iuuēis air. Caue charissime q videꝛ turbat⁹ cū ira ipedit aim ne possit cernere vez. Tūc frat Helias ait. Dicas quid vis. Et ille. Quero a te inqt. vrz obſuatoꝛib⁹ scti euāgelij de oib⁹ q̄ apponūt, put chis tradidit licet māducare: ꝛ vtz alicui boi liceat obſuatoꝛib⁹ scti euāgelij ꝛia ꝙonere euangelice vitati: Frater Helias rīndit supbe. Bñ scio: ista nolo tibi dicere: vade ꝙ facꝛ tuis. Iuuenis rīndit. Ego scirē ad istā q̄stionē melius rīndere q̄z tu. Frater ꝙ Helias clausit hostiū cū ipetu ꝛ recessit. Et cū cogitaret ira se de dicta q̄stiōe: helitauit: nec enodare sciebat. ipe eīm cū eēt vicarius ordis pūpserat vltra euāgelia ꝛ regulā ordinare ꝛ cōstitutionē ia fecerat q null⁹ fr in ordīe carnes māducaret: ira q̄ dicta q̄stio erat toraliter cōta eū. Unde cum nesciret declarare considerans ꝓdicti iuuenis modestiam ꝛ q ꝛtiq̄ dixerit q̄stionē ꝓdictam eo melius enodare. redīt ad portam: aperiēs portam vt ab ipo iuuene dicta q̄stiōez sibi peteret enodari. sed aperta porta null⁹ apparuit/ nec circūquaq̄ quesit⁹ porcorat reperiri. Ille aūt iuuenis erat angelus dei. qui ꝓpter a non expectando ipm recessit. quia supba mens non fuit digna habere colloquium angelicum.

Quib⁹ gactis sctus Francisc⁹ cui oia fuerant reuelata: redīes de silua acrius redarguit cum clamoze valido fratrem Heliaz dicēs. Male facis frat Helia ꝛ superbe. quia repellis sanctos āgelos qui veniunt ad nos visitrādos ꝛ instruendos. dico autem tibi q rimes vehementer ne tua supbia extra istū ordinē faciat fieri ꝛ ira sibi in posterū accidit sicut s. Francisc⁹ spū ꝓphetico añ dixit. In eodem aūt die ꝛ hora qua iste angelus a fratre predicto recessit apparuit in eadem specie frarri Bernardo redeunti de scto Jacobo. ꝛ statim iuxta q̄n dam magnū fluuium quē trāsire no poterat: ꝛ salutans frēm Berñ. idiomate ꝓpio dixit. Deus det tibi pacē o bone frater. Et frater Berñ. admirās ō pulchitudine eius ꝛ ō ligua sibi nota: ꝛ ō salutatiōe pacifica. ꝛ ō facie leta intro gauit eū. Uñ re habeo o bone iuuenis. ꝛ ille rñdit. Ueni ō tali loco vbi morat s. Frācisc⁹. ꝛ iui ad colloquēdū cū eo: ꝫ nō potui. q̄ stabat in silua ad ꝛēplandū diuia. Et stabat cū eo in illo loco fr Wasseus: et frater Egidius: et frater Helias. ꝛ frat Wasse⁹ docuit me sonare ad portā vrām. Frater vero Helias quia de questiōe quā sibi feci me audire contēplit. q̄n postea eum penitui ꝛ voluit me audire ꝛ videre nō potuit. Et his dictis air angel⁹ frī Bernardo Quare charissime differs vltra fluuium transire. Rñdit. q̄ piculum timeo ꝓper pfunditatem aquaꝝ quas video. Et angelus dixit. Trāseam⁹ sil nō dubites. ꝛ apphensa manu ei⁹ in ictu oculi frēm Bernardū in alterā partem fluminis incolumen posuit. Cernens hec frater Bernardus q esset angelus dñi cū magna deuotione ꝛ reuerētia dixit. O angele benedicte dei dicas mihi q̄ est nomen tuū. Qui rñdit. Quid q̄ris

nomẽ meũ qđ est mirabile. ꝛ hoc dicto disparuit. ꝛ relict frẽm Bernardũ valde ꝓsolarũ. ita vt rotã viam illã cũ gaudio ambulauit. Ipse ꝓ fo frater Bernũ. dic ꝛ hotã norauit qñ angel⁹ sibi appa/ruit. ꝛ postq̃ puenit ad locũ vbi sanct⁹ Francisc⁹ cũ sociis ꝑdicꝛ motabat: ois illis p ordinẽ recitauit. Vnd certissime aduerterũt q̃ iste idẽ angel⁹ ꝛ ipis ꝛ illi eadẽ die ꝛ hora apparuit.

Miraculũ quintũ.

Baptisatur quidam gentilis ex miraculi visione.

QVm qđã nobil⁹ adhuc gẽtilis in exercitu tartarorꝫ febre acutissima laboraret: ꝛ mactia ad cerebrũ ascẽdere ꝛ furiã rapt⁹ esset: dormiẽtib⁹ oib⁹ q̃ circa illũ erant aufugit nud⁹: ꝛ tribꝰ noctib⁹ p eremum vastissimaꝫ aberrauit. Tertia igit nocte digesta materia creticauit. ꝛ ad se redũt cepos mẽtis. Qui ꝛ renebrꝫ horrentꝫ solitudinis qđ faceret. q̃ se ꝓteret nesciebat. Ecce q̃ post instãs modicum discussis tenebrꝫ vidit ī mõtis cacumine ingẽs lumẽ. reprãs g̃ manib⁹ et pedibus ascẽdit ī montẽ. ꝛ ecce sup oẽm sol fulgorẽ regẽ ãmirabilẽ vidit in throno aureo residentẽ: ꝛ ad ei⁹ dexterã regiõ incõpabili fulgore fulgentẽ. vidit ẽt mixtim seniores ꝛ iuuenes ī throis aureis assidentes mistros ex oi ꝓte vultibus fidereis rutilantes. Hec vt vidit gentilis sup id qđ credi põt obstupuit. Hec mota vn⁹ mistror⁹ a rege missus ẽ cũ vestib⁹ nudũ induit: ꝛ ad regẽ duxit. Qui ait rex. Nihil i reb⁹ hũanis sile qđ vidisti? Et ille. Nihil iđt dñe. ꝛ rex ait. Ego sũ iđt chr̃iãor⁹ de⁹ rex ꝛ dñs sempit⁹. Tu ãt redibis ad ppl'm tuũ: et p q̃s inuenies ī gẽte Bulgarica q̃ imitꝛa ẽ genti tue duos pb⁹ros chr̃ianos tal' habit⁹: ꝛ tal' forme: a qb⁹ erudieris ad normã chr̃iãe fidei. Hec vt audiuit gẽtil' renuit bonor⁹ societate frustrari ꝛ mox ad eũ rex. Impossibile ẽ iđt ta/lẽ te remanere nobiscũ. sz si chr̃ianor⁹ fidẽ suscepis vt ꝓcepi: sociorate ista locũ dissima ꝓfruerꝫ. h̃ dicto miles sedẽs in albo eq̃ suscepit illũ ꝛ ī exercitũ tartarorũ ppl'o mirãte reduxit: fuitq̃ apud eũ dieb⁹ trib⁹ ꝛ post repete disparuit. Nobil' ãt vt iust⁹ erat pb⁹ros q̃suit: ꝛiuit ꝛ erudit⁹ ad fidẽ cũ mltꝫ militib⁹ tartarorꝫ sacꝫ baptisma suscepit: ꝛ chr̃il ane postmodũ ac scte vixit. Vestes ãt q̃s vr dixim⁹ nud⁹ accepat ꝓpui coloris ꝛ molliciei. op⁹ ꝓ eaꝫ plumariũ. i. ex acu factũ aduerti ñ potat/ nec retrti nũ: sz sup oẽ artificiũ hois diuia ꝓtute

Miraculũ sextũ. (ꝓextũ.

Bñficioꝫ plitas q̃ndã dãnauit.

SImili mõ cũ qđaꝫ cleric⁹ mactime lr̃ature mihi agonizãs ī morte mãdaret ꝛ ꝑsiliũ q̃rerꝫ q̃si i primo mig̃tur⁹ reduxi ei ad memoriã disputationẽ illã solẽne et determinatõez de plitate bñficioꝫ parisius. cui ille inf̃uerat doctor magn⁹ cõ suluitq̃ illi cũ mag̃ instãtia lachrymaꝫ vt vnã pbendaꝫ dimitteret. qꝫ duas ꝓ aiam suã renuerar: qꝫ vna ad oẽm vite copiam oi clero sufficere potuisset. tũc ille facte auersa diffimulãs. ꝛ tantũ nõ dix. orare dñm vt inspiret. Hec diu cũ recessissem ꝛ tenuissimo spũ vix berẽre h̃ idẽ qđ ꝓsulerã ei qđã ꝓbrin⁹ su⁹ inuencul⁹ cũ maxis lachrymis inclamaret cũ voce nõ posset: manu innuẽs expirauit. post cui⁹ obitũ cũ qđã ex nr̃is stupefact⁹ nimiũ cogitaret cur tant⁹ hõ ꝛ tant⁹ cleric⁹ si mozrale pcm̃ esset plura bñficia retinere in tali statu mortu⁹ extitisset. mox q̃si semiirigilãti o efficẽt⁹ apparẽs dixit. hec sola pbẽdaꝫ cã est p q̃ ifelix ego eternal'r sum dãnat⁹.

Miraculũ septimũ.

Bñficiũ eccl'iasticũ ꝓ dño relinquẽs q̃liter remunerat.

DVo clerici vno corde intrabãt monasteriũ ꝛ tam exemplarit viuebãt vt oẽs eos diligeret. post duodecim ãnos vnus mozit. Qui minor ait. Tecũ ꝓ oparetes ꝛ patriã relicꝫ solare g̃ meum exiliũ tuo redit⁹ vt scia q̃ meruimus oia relinq̃ntes. Facia iđt o⁹ simidium cordis mei deo ꝓpitio. Tu ãt dilige mozrũ: qꝫ viuus re efficacit sic mrez dilexi. Dozit g̃ q̃si dulciter dormiens. ꝛ

ecce die ſeptima redit mortuꝰ iocũda t
ſplendẽte facie dicẽs. Vi fraꝛ Henri
ce ſic audiuim⁹/ſic vidim⁹ in ciuitate
dñi virturũ. dudũ iam centuplũ accepi
Ecce vitã eternã poſſideo. Preferebat
aũt i dextera ei⁹ eccl̃iam aurea miri ar
rifici t decoris. ſiniſtra vero coꝛdis lo/
cũ tegebat. Ille ꝓ viuꝰ ſuꝑ ꝯ dici ꝓt
exhilaratꝰ ait. Cur mi dulcis fraꝛ Ge/
barde in manu tua ita reuerenꝫ geras
eccl̃iam: q̃re etiã coꝛ tuũ celes: ſolita di
lectõe edicito: Intrepidus ait. Audi
qꝫ ꝓſolari te reuerſus ſum. Noſtiqꝫ ec
cleſiã a meis mihi ſũptuoſe ꝓcurãta
eiꝰ honoꝛe t cõmodo: amoꝛe ꝓfectiõis
ſeu angelice t timoꝛe ꝓculi q̃d eſt i cu
ra aiaꝝ reliqui. Quare ſup oẽs reges
terre t cũctas ſeculi diuitias cũ beatis
eſtnaꝫ exulto. Cur aũt amoꝛe coꝛ meũ
celo: qꝫ ipm ꝑcioſo lapide rãt ſplendo/
ris decoraꝛ. vt viſus tuus moꝛ illo ce/
carek q̃d ꝓſecuꝰ ſum a dño meo Jeſu
chriſto. qꝫ eiꝰ paſſiõis t incarnatõis bñ
ficiũ q̃tidie deuotꝰ ruminare ſolebaꝫ.
Si diligis inq̃t me me tolle cito manũ
libenter ꝑ b̃ videndo vnum oculũ expẽ
dã: q̃d dixit t fecit. Cũ aũt nimis ardẽ
ter ꝑ tanto gaudio etiã altero ꝑuari de
ſiderabat ait illi btũs. mea intuẽtõe tri
ceſimo die mihi iũgeris: t gaudiũ nr̃m
nemo tollet a nobis. Jteꝝ dic fratrib⁹:
qꝫ magna eos ꝑmia manẽt nemo tepe/
ſcat. Fraꝛ ꝓ ſic diſponebat domui ſue
i. ꝓſcie vt nihil liberet niſi cib⁹ anime.
flentib⁹ aũt ꝑ amoꝛe fratrib⁹ eius. xxx.
die iocũde eiſdẽ valedixit atqꝫ migauit.

Miraculũ ocrauũ.

Benuolẽtia Abꝛaam heremite ne/
ptẽ ſuã a lubꝛica vita reuocauit.

Olim aũt vir ſctus Abꝛaã ere
mita fortiſſimus athleta chꝛi
in oi ꝓture t ſcritate ſenuiſſz
res apud eũ geſta eſt huiuſce
modi. Habuit vir btũs ꝓpin
q̃tate germanũ. q̃ defuncto vnica eius
filia annoꝝ ſeptẽ relinq̃t. quã cũ parẽti
bus oꝛbaram amici noticꝫ ꝓris eius in
tuerenꝫ ad ꝓarruũ pducũt. Cũqꝫ eã ſe/
nioꝛ cerneꝛet in cella exteꝛioꝛi cõclusit.
Erat aũt inẽ mediũ eoꝝ feneſtra modi
ca ꝑ quã docebat eã ꝓſalteriũ: necnõ et
reliquas ſcꝑturas cũ eo ita qꝫ in dei lau
dib⁹ vigilabat. ꝯnebat ꝓſalmos. t i oi
bus ꝓturib⁹ eum emulabaꝛ. atqꝫ ſic. xx.
annis i diuino ſuirio ſedulo deuote ꝓfi
ciẽs: diaboli ꝯ ſe puocauit iuidiã. Erat
aũt q̃dã ꝓfeſſionẽ tm monachi bñs qui
ſub obtentu vtilitaꝝ ad btm ſenẽ ſe ꝓ/
reciſſe ſimulauit. Re aũt ꝓa illã brãm con
tẽplari t i ſui amoꝛe trahere nitebatur
Ardoꝛe q̃ppe libidis coꝛ ei⁹ vehemẽt
accẽderat. Q̃ cũ ꝑ iregrũ annũ facere
tentauiſſet: tãdẽ apies feneſtrã miſera
femia diſcẽdit ad eũ nefarie ꝓſtupꝛãda.
Monach⁹ ãr ptin⁹ vt ea polluiſſet ſo/
lã t ꝑti ꝓfuſiõe diſolatã reliq̃t t diſceſ
ſit. Elides igit̃ ſe ꝓfuſam t cõtamiaraz
gemuit t dilaceraꝝ cilicii q̃ iduta erat
ꝓtiã facie ꝓberauit: t cepit eiulãs dice
re. Heu me miſerã q̃d feci. heu q̃d ma
li ꝓpeſſa ſum ifelicitiſſima feminaꝝ. quõ
obſcurata ẽ mẽs mea i illa hoꝛa qñ deũ
meũ exacerbaui. patruũ meũ triſtitiaꝝ
acutiſſimo enſe trãſfodi. me ipam iteꝝ
feci. q̃nto oppꝛobꝛio opui aiam meã. et
demões oẽs letificaui. q̃d agã/q̃ ibo/q̃
me ꝓtã: Nõ audeo iã celũ reſpicere: cui
apõ deũ t hoies me moꝛtuã ſciam/nec
ad feneſtrã illã ꝓinq̃re ampliꝰ valebo:
ne forte ignis exiẽs ex ea me peccatricẽ
exurat. Velꝰ q̃ mihi eſt abire ad aliã
patriã vbi nullꝰ eſt q̃ me poſſit agnoſce
re. t vbi mutato habitu mcipſaz ama/
toꝛib⁹ m⁹ꝛ ꝓſtituã: poſtea moꝛituꝛã. q̃n
ſel moꝛtua ſum: nec remanſit mihi ſpes
future ſaluꝫ. Et ꝓſurgẽs ptin⁹ pgit in
aliã ciuitatẽ vbi i publico hoſpitio ſe ꝓ
ſtitues de fornicatiõe ſumptũ lucrabat
Deꝛ cũ hec ruina memoꝛare femie cõ
tigiſſet tal̃ viſio viro ſcto oſtẽſa ẽ. Vi/
debat diaconẽ terribilẽ atqꝫ immanez
aſpectu ferociſſimo i fortitudie ſibilan
tẽ exeuntẽ d loco q̃dã: t vſqꝫ ad cellã ſu
am veniẽtẽ. reppiſſe ꝓ ibidẽ colũbam
t deglutiſſe eã. t iteꝝ i foueã ſuã reme
aſſe. Expgefactꝰ aũt ꝓriſtatꝰ ẽ nimis:
t fleuit amare. exiſtimãs ne forte ꝓſecu
tionẽ eccl̃ie futuꝝ hec viſio deſignꝛet.
Cũqꝫ hec dubia mẽte reuolueret: poſt
duos dies vidit eũdẽ diaconẽ eodẽ mõ
in ſuaz cellã adueniſſe: t poſuiſſe caput
ſub pedib⁹ ſuis. atqꝫ ilico diruptũ: colũ

Exempla siue

bāq̄ illā quā ꝺuozauerat uiuā ī ventre
eiꝰ regrā. z exꝺiſſe manū ſuā z ꝛcepi
ſe eā uiuā nullā ī ſe maculā hñꝛē. Exp
gefactꝰ āt ille vocauit eā ſeꝫ arq̄ iterū
putās eā eē ī cella ſua: ſz cū ſibi ñ rñde
ret: aiaduertit uiſionē ſuā certiſſime ad
eā ꝑtiere. Tūc ī gemuit z fleuit: z ama
re pfundēs lachꝛymas ait. Heu me: q
agnam meam crudeliſſimꝰ lupus uiru
pit z filia mea capt̄ua facta eſt. atq̄ ſic
attentiſſime rogās ꝺñm vt ad ſe ſuam
agnam ꝙuerteret ꝑ ꝺuos integros an
nos ī ꝺolore z triſtitia pmanſit nihil p
cipiēs ḡnam abūſſet hec femina. Poſt
ꝺuos ꝝo p̄dictos ānos qñ iſta ꝛrigerāt
q̄ꝺo hec colūba ī ventre ꝺraconis abſoꝛ
pta tenebaꝫ ubi eſſet z quēadmoꝺuꝫ ſe
gereret uir ſctūs cōperit z ptīn exiens
cellā mutauit habitū: ciliciū eruit. mili
rarē veſtē iduit. velauit faciē ḡnū poru
it: z equū ꝙſcendēs ad locū ubi erat fe
mina iſta ꝓuenit. Ingrediens igit̄ ꝺo
mū ubi erat. ſolicitos oc̄los huc illucq̄
rotauit cupiēs eā uiꝺere: ſz cū mlta ho
ra ptrāſiſſet z uiꝺēdi eam minime ꝺa
reť occaſio. ſubꝛidens ait ad ſtabulariū
ſiue ꝺñm ꝺom. Audiui o amice/ q̄ ha
bes hic puellā pulcherrimā. quā ſi ſube
res libēter uiꝺerē. Qui ꝝo cū eraꝫ ſue
canicie intuereť ſenecture feſſam/ q̄ ob
luxuriā eā cuper nō ſperās. ſic ꝺedit ſi
bi reſponſū. Eſt inq̄t vt tibi cōperū ē
admoꝺū ſpecioſa z pene ſup id q̄ natu
turā exigit/ ac poſtulat forma pulchꝛi
tuꝺinis mlrū ꝺecorata. Cūq̄ ꝝo ſenioꝛ
nomē req̄reret Mariā vocari: ille rñ
ꝺit. Tūc hilari vultu inquit. Queſo vt
eiꝰ p̄ñtiaz mihi exhibeas vt cum ea ho
ꝺie valeā epulari. Que cū vocata eſſet
z ī hiru mererricio ſcrūs eiꝰ patruꝰ eā
viꝺiſſet: pene totū eiꝰ coꝛpꝰ ꝑ ꝺolore ſo
lutū eſt. amarituꝺineq̄ lero vultu cela
uit. z lachꝛymas erūpentes virili ſexu
retinuit. ne forte ſi cū femia coḡuiſſet
refugeret. z pferēs ꝺenariū hoſpitī ſi
ue ꝺño ꝺom̄ tribuit ꝺi. Facito nob q̄
ſo o amice optimā cenā vt epulari poſ
ſim cū puella hac. ꝑ longū em̄ iter cauſa
eiꝰ amoꝛ aꝺueni. Parabit igit̄ cena z cū
int̄ epulas femina beatū viꝝ fuiſſz am
plexata. neſcio q̄ ſpiritu ꝛacta vehemē
ter ingemuit z q̄ſi vim ꝓpeſſa ītrinſecꝰ
in hec ꝝba ꝓrupit. Ele inq̄t mihi mſe
re ſoli. Tūc q̄ erat ꝺomui obſtupefa
ctus ait. Quiꝺ ꝺña mi Maria ſubiro ī
tam ḡuiſſimo ſuſpirio ꝓrupiſti hodie:
uuoḃ annis ḃ pmanēs z nunq̄ a te ge
mit̄ vl̄ triſtior ſermo auꝺit̄ ē. Beata
inq̄t illa eſſem ſi ante ḃ triennīū ꝺefun
cta fuiſſez. Et btūs ſenioꝛ ne coḡſcereť
q̄ſi cum q̄ꝺā ſeuerirate ait ad eā. Nō
cū letitie interſum̄ tu petā tua veniſti
cōmēoꝛare: cohibe hos ītēpeſtiuos ſin
gult̄: z ſerena frontē tuā q̄ſq̄ abiero.
z rūc ſi libet lachꝛymas made. Tūc ipa
q̄etioꝛ facta reliquū cene cū gaꝺꝺio ce
lebꝛauit. Poſtq̄ igit̄ epulari fuiſſent. ꝑ
uocabat eum puella vt ad cubitāꝺū cu
biculū introiret. At ille cū ītraſſet cer
nit lectū ī ſublime ꝓſtructū ī q̄ alacrꝰ
ꝓceſſum ꝙſeꝺit: ꝺicēs femie: obſera ꝺili
genter z veni ad accipiā te. Quoꝺ cū il
la feciſſet. Ꝺña inq̄t Maria: appꝛopiꝛ
q̄ mihi. Cūq̄ appꝛopinq̄ſſet renuit fir
miter manū eiꝰ. q̄ſi q̄ vellet ꝺcoſculari
eam. z auferēs velamētū q̄ ſe nec facile
agnoſceret operu erat. erupit in lachꝛy
mas z cuz etulatu ſic ait ad eam. Filia
mea Maria non me agnoſcis? viſcera
mea nōne ego ſum q̄ te nutriui? Quis
te filia mea inꝑfecit? vbi q̄ſo eſt habit̄
angelic̄? vbi ꝓtīētia tua? vbi fleꝰ? vbi
vigilie: quō ſic celſiſſimo celo vſq̄ ad i
fernū collapſa es? Quare ꝺulciſſima fi
lia cū peccaſti nō mihi ilico retuliſti? et
ego ꝓ te pnīam pegiſſem. ḋs ſine petō ē
niſi ſol̄ ꝺe? Cūq̄ illa hec audiuiſſet. z
patruū ſuū Abꝛaā agnouiſſz. q̄ſi lapis
effecta int̄ man̄ ſe rencruꝫ obꝛigit z i
terrā cozruens: nihil rñdit. At vir ſctūſ
toꝰ ī lachꝛymas reſolutꝰ: adiecit. Non
loq̄ris mihi filia mea Maria? Nō loq̄
ris mihi pars viſcer̄ meoꝝ? Nōne ꝓpter
te filia mea huc veni? ſz me ſit ḃ petīm
tuū. ego ꝓ te ſatiſfaciā. ego ꝓ te filia
mea ī ꝺie iuꝺicij rōnē reꝺꝺam. Vſq̄ in
mediū ꝛaq̄ nocꝛ huiuſcemoꝺi ſmoiḃ
ꝝ ſolabať eā. Et cum lachꝛymis vberri
mis ām̄onebat. tūc cū paulū reſpiraſ
ſet z reꝺiſſet ad ſe velut roꝛēte lachꝛy
mas effundēs ait. Nō valeo in te ꝓ̄ cō
fuſionē vult̄ mei intēꝺere. Et quō poſ

sum deo oꝛonē fundere: ⁊ ſpōſum meū quē ꝺreliqui inſpice: magna nimis ē iniq̃tas mea. nō pōt mihi ſpes eſſe ſalutis. At ille ad eam. Sup me ſit inquit iniq̃tas tua filia mea ex meis manibuſ deꝰ ꝑcm req̃rat. rantū veni mecum ⁊ redi in locū tuum. Que ait ſic ad eum. Si em̄ ſcis q̄ poſſim̄ penitentiā agere ⁊ ſatiſfactionē meā ſuſcipiat benigniſſimus deꝰ. Ecce vt iubes ego aduentiaz. Et hec vices ponēs caput eiꝰ ad pedes tota nocte deflebat ⁊ ꝺixit. Quid tibi ꝓ oiby būficijs tuis retribuā. q̄ ſic mei miſertꝰ es ⁊ veniſti huc. vt me ex vora gine imūditie huiꝰ educeres: ꝺiluculo facto ait ad eam. Surge filia hinc ⁊ eamus ad cellam noſtrā: zimponens eam ſup equū trahebat ꝓcedēs ⁊ vehemēter exulrabat incedēs. ⁊ cum ꝙuenīſſet ad ꝓrium locū: illam quidē vbi ipſe fuerat in interiori cella concluſit. ipſe vero in exteriori ꝑnanſit. hec ita cū cilicio rein dura in būlliarioe coꝺris ⁊ oculoꝝ ꝺulorabat. vigilijs atq̄ ſtrictiſſimis abſtinētijs ſemeipſam ꝑficiens. lachrymabat etiā peccatū ſuum. ⁊ ita vehemēter ſuam ruinam lamentrabat. vt ſiquis vel ſaxeum pectus habēs eius lamentationem audiuiſſet in lachrymas ſoluebat. Quo factum eſt vt dñs in ſignum accepte penitētie ⁊ venie imperrate multas ſanitates per eam ꝑficeret. Btūs autem Abraam poſt hec adhuc decem annos in hac vita ꝑdurans et cernens optimā penitentiā eius gloꝛificās deū ſeptuageſimo anno vite ſue quieuit in pace. Vixit aut̄ Maria alios quinq̄ annos poſt obitū patrui ſui ꝺieb ⁊ noctibus in lamentatione marie ⁊ lachrymis ꝑſeuerans. Hora aut̄ ꝺormitiōis eius omnes preſentes ꝓpter ſplendoꝛē in eiꝰ vultū intendere nō valentes gloriam ꝺei retulerūt.

Miraculū nonū.

Caſtrantes ſeipſos ab epiſcopo excōmunicant.

Pater alicꝫ cōtriſtabat ad ꝺersus aliū fratrem. q̄ ꝺudiens ille venit ſatiſfacere ei. ille aut̄ non aperuit oſtium celle ſue. ꝓrexit ergo ille ad quē ꝺam ſenē ⁊ ꝺixit ei cauſaz: ⁊ rñdit ei ſenex. Uide ne q̄ſi iuſtitiaz habeas cauſe apud temeipm̄ i coꝛde tuo tāq̄ culpatus frēm tuū: vt teipm̄ iuſtifices ⁊ illū reꝑhendas: ⁊ ꝓterea nō tetigit deꝰ coꝛ ꝺ eſt q̄ ꝺico tibi. Uerūtn̄ ꝺuo eſt q̄ ꝺico tibi. vt vꝛi ille peccauit in te. ponas in coꝛde tuo: quia tu in illo peccaueris ⁊ frātrē tuum iuſtifices. ⁊ tunc deꝰ ꝺat in coꝛde illiꝰ cōcoꝛdare recū. Et narraꝝit ei exemplū tale ꝺi. Duo q̄ꝺē erant ſeculares religioſi ⁊ loquēres ſecum egreſſi ſunt ⁊ facti monachi. Emulatione nem aut̄ habēres vocis euangelice. ſz non ſm ſcientiā caſtrauerūt ſe q̄ſi ꝓter regna celorum. Audiens aut̄ hoc Archiepiſcopꝰ excōmunicauit eos. illi aūr putantes: quia bene feciſſent indignati ſunt ꝓra eum ꝺi. Nos ꝓter regna celorum caſtrauimꝰ nos ⁊ hic excōmunicauit nos eamus ⁊ interpellemꝰ aduerſus eum Hieroſolymoꝝ archiepiſcopū abeunres aūr indicauerūt. ei oia. Et ꝺr eis archiepūs hieroſolymitanꝰ. Et ego vos excōico. Exq̄ ite ꝙriſtari abierūt antiochiā ad archiepm̄: ⁊ ꝺixerꝫ ei oia q̄ facta ſunt circa ſe. Et ille ſil'r excōicauit eos. ⁊ ꝺixerunt ad ſeipſos. Eamus Romam ad ꝑriarcham ⁊ ipſe vindicat nos de hoiby iſtis. Abierūt ergo ad ſumum archiepm̄ romane ciuitaz ſuggeſſerunt ei q̄ fecerant memoꝛati archiepiſcopi diceñ. q: venimus ad re: q: tu es caput oim̄. ꝺixit aut̄ eis ⁊ ipſe. Et ego vos excōico ⁊ ſeparati eſtis. ⁊ ꝺeſecerūt aio excōicati totiēs ⁊ ꝺixerūt ad ſeipſos. Iſti epi ſibi inuicem ꝙſenſū ꝺederunt ⁊ ꝙſentiunt ꝓpter q̄ꝺ in ſynodis ꝙgregant. Sz eamus ad illū viz ſcm̄ Epiphaniū epm̄ ꝺe Cypro. q: ꝓpha eſt ⁊ ꝙſonā hois nō accipit. Cumq̄ autem ꝓximarent ciuitati eius: reuelatū eſt ei ꝺe ipſis ⁊ mittens in occurſū eoꝝ ꝺixit Ne intretis ciuitatē iſtam. tūc illi in ſe reuerſi ꝺixerunt. p ꝑate nos culpabiles ſumus. vt quid erga noſipſos iuſtificamus eriamſi nos illi iniuſte excōicauerūt. Nūq̄d ⁊ iſte ꝓpha: ecce em̄ ꝺeus reuelauit ei ꝺe nob ⁊ reꝑhēꝺerꝫ ſeipſos valde ꝺe culpa quā fecerant. Tunc videns q̄ coꝛda ꝑuit: q: ſe ꝑ ꝑate cul-

Exempla siue

pabiles fecerit/reuelauit eꝑo Epipha/
nio:⁊ vltro missit ⁊ adduxit eos:⁊ ꝓsola
tos eos susceꝑit in coloñ. Et sedit de
eis archieꝑo Alexandrie. Suscipe fili
os tuos/qm̃ in ꝑtare pniaz egerũt. Et
addidit senex q̄ ꝑ exm̃ narrauit dñ. Hec
est hois sanitas:⁊ ꝑ est q̄ ꝺs vult/vt hõ
culpã suã/pñciat ante deũ. hec cũ audis/
set frater/fecit sm̃ ꝓbũ senis:⁊ pgens
pulsauit ostiũ fratris. Ille aũt mox vt
sensit eũ ꝑus deint⁹ pniam gessit: ape/
ruitq̄ stari ostiũ:⁊ osculati sunt seinui/
cẽ ex alio:⁊ facta ẽ inť vtrosq̄ pax mag̃.

Miraculũ decimũ.

Conuersio mirabilis Pelagie.

Elagia ꝑma femina⁊ Antio
chie ciuitatis reb⁹ et diuitijs
plena.cozpe pulcherria.habi
tu ãbitiosa:⁊ vana anio⁊ cor
pore ipudica. Quadã vice p
citarẽ cũ ambitiõe maxia cñsibat:ita vt
nihil sup eã/nisi aurũ ⁊ argentũ:⁊ ꝑcio
si lapides viderent: ita vt q̄cunq⁹ iret/
acre diuersoz aromatũ odoze repleret:
quã ꝑcedebat⁊ seq̄bat mltitudo maxi/
ma puellaz ac pueroz:q̄ ⁊ ipe p⁊eclaris
erãt induti vestimẽtis. Quã q̄dez sctus
pat⁹ noie Nonus eꝑs Elyopoleus (que
nũc Damiata vocat)vides amarissime
flere cepit:ex eoq⁹ ipa maioꝛe curã habe
bat placere mundo/ q̄ ipe bñet placere
deo;pcidensq⁹ sup pauimẽtũ/faciẽ suaz
cũ fra pcutiebat:⁊ ipam rerrã lachrymꝫ
rigas dicebat. Altissime ds ig̃sce mihi
pcoꝛi:q⁹ vni⁹ diei mererricz oznat⁹ to/
tius vite mee industriã supauit. Ne me
dñe ꝓfundat vni⁹ mererricz oznatus an
te cõspectũ tremẽde maiestatz tue. Illa
p rerrenis sũmo se studio ꝺcozauit:ego
tibi imoꝛtali dño placere ꝓposui:⁊ p me
am negligentiã no ipleui. dixitq⁹ his q̄
secũ erãt. In ꝑtare dico vob:q⁹ ds hãc
ꝺ nos in iudicio ꝓducit⁹ est:q̄ hic ram
sollicite se ꝺ epingit:vt frenis amatoꝛi/
bus placeat: ⁊ nos celesti spõso placere
negligim⁹. Dũ hec⁊ silia diceret/subi/
to obdoꝛmiuit: visumq⁹ est sibi q̄ q̄daz
colũba nigra ⁊ ferida nimis circa cũ ce
lebzarẽ volaret: q̄ dũ carbecumios ab
scedere ꝓcepisset colũba disparuit:⁊ p⁹
missam redies:⁊ ab ipo eꝑo in q̄dã vase
aq̄ mersa/mũda ⁊ cãdida exies tamalte
volauit q⁹ videri nõ potuit. Euigilans
igit dñ quadã vice ad ecclam ꝓcedens
ꝑdicaret:⁊ Pelagia ꝑsens essz:adeo cõ
pucta est q⁹ ei lras p nunciũ missit dices
Sctõ eꝑo discipl'o chri Pelagia disci/
pula diaboli:Si ⁊e chri discipul⁹ com
pbarz: q̄ vt audiui,p pctoꝛib⁹ de celo de
scendit:me peccatrice/sed penitentẽ su
scipe digneris. Cui ille remisit. Rogo
vt humilitatẽ meã nõ rentes:qz hõ pec/
caroꝛ sum. Sed si ⁊e saluari desideras:
solũ me videre nõ poterz: sz inter alios
me videb. Cũq⁹ ad eũ cozã plurib⁹ ad/
uenissẽt/pedes ei⁹ apꝑhendit:⁊ amaris
sime flens dicere cepit. Ego sum Pela
gia:pelagus iniq̄tatz/ exũdans fluctib⁹
pctoꝛ:ego sũ pditiois abyssus:ego vo/
rago ⁊ laqus aiaz mltos decepros de/
cepi:q̄ nũc cũcta phoꝛrui. Tũc eꝑs int/
rogauit eã dices. Q̄ tibi nomen est:
Cui illa. A natirate Pelagia vocoꝛ:sed
ꝓter vestimẽtoz pompã oẽs me Mar
garitã apellãt. Tũc eꝑs eã clemẽter su
scipies/pniam ei salutarẽ iniũxit: et in
dei amoze diligent instruxit:⁊ sacro ba
ptismate regenerauit. Diabol⁹ aũt tbi
dem clamabat dñ. O violẽtia quã pati/
oꝛ ab hoc sene decrepito. O violẽtia:o
senect⁹ mala. Maledict⁹ dies in q̄ ꝑi
us natus es mihi:qz spem meã maximã
abstulisti mihi. Quadã insup nocte cuz
Pelagia doꝛmiret/diabol⁹ ad eam ve/
nit:⁊ eã excitãs:dixit sibi. Dña Mar/
garita q̄d vnq̄ tibi mali feci:nunq̄d nõ
oib⁹ diuitijs⁹ gl'ia te cozonaui:q̄so dic
mihi in q̄ te cõristaui:⁊ ꝓmitto tibi sa/
tisfactam.tm̃ obsecro ne me deseras:ne
chrianis obꝓbriũ efficiar. Ipa aũt se
sig̃uit:⁊ in diabolũ sufflauit:⁊ stari eua
nuit. Die trio oia q̄ hebat ꝓparauit/ et
cõgregauit:⁊ pauplb⁹ tribuit. Postali
q̄s aũt dies cũctis ignoꝛãtib⁹ Pelagia
inde noctu aufugit:⁊ in montẽ Oliueti
deuenit:vbi habitũ eremite accipies/ i
pua cella ibidẽ se collocauit:⁊ ꝺo in mlt
a abstinẽtia fuiuit. Varie aũt fame
ab oib⁹ habebaf:⁊ frat Pelag⁹ dice/
bat. Post hoc q̄dam diacon⁹ ꝑdicti eꝑi
Hierosolymã causa visitandi loca sctã
aduenit.cui dixit eꝑs:vt post sctoꝛ loco

Miracula.

rum visitationē ḡndaz monachū nomie Pelagiū ḡreret/z ipm visitaret: cū ve/ rus dei ſuus eſſet. Qđ cum ille feciſſet: mor ab illa cognit/ :nequaq; ipaz ꝑter nimiā maciē coḡuit. Cui dixit Pelagia Habes epm/ Et ille. Immo dñe. oꝛer p me ad deū: q; vere apls chri eſt. Re/ cedens aūt inde die terria ad cellā eius redit: ſed cū ad oſtiū pcuſſiſſet: et null/ ci apuiſſet: feneſtrā apuit: z moꝛtuū euz vidit. Currēſq; cum hoc epo nūciaſſet: eps z clerus/ omeſq; monachi zuenerūt: vt tam ſcto viro exeq̄as celebꝛarēt. Cū q; de cella coꝛpus eius extraxiſſent/ rep pererūt q; mlier eſſet: z plurimū admi/ rantes deo gras reddiderūt: z ſcm coꝛ pus honorifice ſepelierūt. Obijt aurez octauo die Octobꝛis circa annū domi/ ni ducenteſimū nonageſimū.

Miraculū vndecimū.

Conuertunt latrones cha ritate beati Franciſci.

Cum ſemel trāſiret p montem Caſalē caſtrū: qđ eſt in diſtri/ ctu Burgi ſcti ſepulchꝛi: rece pit ibi vnum iuuenē nobilē de Burgo dicto. q; cū veniſſet ad dom Franciſcū: dixit ei. Pater: ego vel lem libentiſſime efficī veſter frat. Scto ꝙo Franciſcus rūdit ei. Fili tu es iuue/ nis delicat/ z nobilis: z aſpitatē nr̄am z paupꝛatē nō poteris ſuſtinere. Ille ve ro ait. Pat nōne vos eſtꝭ boies ſic ego: Sic ḡ vos q; eſtis mei ſiles: z ſuſtinetis ſic: z ego cū adiutoꝛio dei potero ſuſti/ nere. Que rōne multū placuit b. Fran ciſco: z ſtati recepit eū z bñdixit: z frēm Angelū appellauit. q; ita groſe ſe habu it: q; paulo poſt ipm in pdicto mōte La iuli guardianū inſtituit. In illis aūt di ebus erāt tres famoſi latrōes in illꝭ pꝛti bus: q; vndiq; multa maleficia ꝓpetra/ bant. Iſti latrones q̄daz die ad pdictū locū venerunt/ rogantes frēm Angelū guardianū: vt eis de comeſtibilib; pui/ deꝛet. Ipe ꝙo guardian/ rigida repht/ ſione eos redarguens dixit eis. Vos fu res/ z ſeuiſſimi homicide: nō ſolū ū eru beſcitꝭ alioꝝ laboꝛes depdari: ſed inſu/ per ꝑſumittis: vt effrontes ſuis dei ele/ moſynas exhibitas ꝺcuoꝛare: cū nō ſitꝭ digni q; terra vos ſuſtineat: q; z nullus hoiem reueremini: z deū q; vos creauit ꝓtēnitis. Ite ergo ꝙ factis vꝝis: et huc amplius nunq; accedatꝭ. Illi ꝙo turba ti valde/ cū indigꝝtione maxia receſſerꝛ. Et ecce eodē die ſcūs Frāciſcus ad lo/ cum redijt/ poꝛtās de q̄ſta quā cū ſocio fecerat vnaz taſtam panis: z vnū vaſcu lum vini. Cū aūt guardian/ q̄liter illos latrones repulerat/ retuliſſet. s. Franci ſcus dure redarguit ipm di. q; ipe geſ/ ſit. q; pcōres meli/ reducūt cū dulcedi ne pieratis/ q; increpatiōe crudeli. Nā z chr̄s magr̄ noſter (cui/ euangeliū ſer/ uare ꝓmiſimus) Nō inq̄t opus eſt valē tibus medicus: ſed male ḥabitb. z nō ve ni vocare iuſtos: ſed pcōres. Et iō fre/ quenť cū pcōꝛib; mā ducabat. q; ḡ ꝓta charitatē z exm chr̄i feciſti. ꝙ ſancta obe dientia ꝓcipio tibi. ꝙ ſtari accipias iſtā taſtam panis: z vaſculū vini qđ acq̄ſie/ ram: z ſollicite p mōtes z valles dictos latrones q̄ras donec inueniās: z panes iſtos oēs z vinū ꝑſentabis eis ex parte mea. Et poſtea coꝛaz illis genuflectas de incuꝛſalitate z crudelitate tua: dicaſ q; humilr culpā tuā: z roga illos ex pte mea q; amplius mala iſta nō facīāt: ſed deū timeāt: z pximos nō offendant. Et ſi hec fecerint/ ego ꝙmitto eis de neceſ/ ſarijs p eoꝝ coꝛpib; ꝓtinuc puidere. Et cū his hec humilr dixeris/ reuertaris. Interim tūc s. Franciſcus rogabat do minū: vt eoꝝ coꝛda ad pniam emolliret Ihū factū eſt q; cū elemoſynas illas a s. Franciſco miſſas latrones illi comede/ rent: adinuicē cōferre ceperūt di. Heu nos miſeros z infelices: q̄ durus z infer nalis cruciaꝛ nos expectat: q; pgimus non ſolū ꝑdando boies z vulneꝛādo: ſz etiā occidēdo. z tū de tam hoꝛrēdis ſce/ leribus z homicidijs nullo dei timoꝛe z puncrīōe ꝓſcīerie ſtimulamur. Et ecce iſte ſcūs frater q; venit modo ad nos ꝑ pter alią ꝙba valde iuſta: ꝑter noſtraz malitiā in nos irrogata/ ſe coꝛā nob̄ bu/ militer accuſauit. Et inſup tam ſcī pa tris liberale pmiſſum retulit: z panis z vini beneficiū attulit charitatis. Vere iſti ſunt ſcī dei q; celeſtem pīam pme/ rent. nos filij pdītōnis eterne p flāmas

Exempla siue

vitrices q̄tidie nobis nostris nefandis sceleribꝫ cumulamus. Nescio vtrum de parratis facinoribꝫ: z cōmissis flagitijs possum⁹ a deo misericordiaz inuenire. Vno ergo illoꝝ pdicta ꝓba dicente: reliqui duo dixerūt. Quid q̄ faciendū est nob: Et ille. Eamus ad sctm̄ Fr̄aciscū inq̄t: z si ipe nobis ꝓfidentiā tribuat: q̄ possumus de magnis pctis nostris misericordiā inuenire a deo: q̄d ipe manda uerit faciam⁹: vt possimus aīas nr̄as de iferni barathro liberare. In q̄ ꝓsilio oīs tres ꝓsenserūt concordiā. Et venerunt ad sctm̄ Franciscū festinant̄ dicentes. Pater: nos ꝓter multa et pessima pcā nostra nō ꝓfidimus posse misericordiaz dei inuenire: sed si tu ꝓfidis q̄ deus ad suā misericordiā nos recipiat: ecce pari sumus tecū pniam facere: z in oib⁹ q̄ nob p̄cepis obedire. Quos sctūs Fr̄aciscus benigne z charitatiue suscipies exemplis eos mīlpliciꝫ exhortādo/certos eos ō inuenieda dei misericordia reddidit. z insup se illis adq̄situz a dño ipam misericordiaz z gr̄am repromisit. Instruēs illos ēt quō diuine misericordie imensurabilis magnitudo cūcta pcā nr̄a: eriā si infinita essent/ excellit. Et quō testante euāgelio z ap̄lo Paulo chr̄s bñdictus in būc mōz, p pec catoribꝫ venit redimēdis: ꝓter que subdita hortamēta tres dicti latrones ab renūciauerūt mūdo: z recepti a sctō patre sibi ram habitu/ q̄ dño adheserunt. Duo aūt illoꝝ pax viuētes post mutati oīe laudabile: de pīti sect⁹ dño vocāte migrauerūt. Terti⁹ vo suppliuens ꝑsiderās multa z mala pcā q̄ fecerat: rali penitētie se subegit. q̄ p. xv. annos: exceptis coib⁹ q̄dragesimis q̄s sicut alij faciebat: cōtinue ter in septimana panē cū modo z aquā māducabat: z ꝓtera vna tunica: icedebat discalciat⁹ ꝓtinue. Et post matutinū nūq̄ dormiebat. Infra illud. xv. annoꝝ tps sctūs Franciscꝰ trāsiuit de hoc mūdo ad pzem celestē. Cuz dict⁹ frat⁹ districtione hanc pnie annis ꝑmis tenuisset: q̄dam nocte post matutinū tanta somnolētia sibi supuenit. q̄ nullis argumētis poterat somno resiste re: nec pur cōsueuerat vigilare. Qui cū ꝓcūctari ne q̄ret: nec valeret orare rētatioui succūbens/ iuit ad lectū vt dormirer. Stati aūt vt posuit caput in lecto/ fuit duct⁹ in spiritu in montē excelsum valde: in quo erat ꝓfundissima rip̄a: et bincinde saxa ꝓrupta: z diuersi scopuli ineqliter ꝑminētes. Ille vo a quo ducebat/ impulit eū de cacumine dicte ripe: q̄ in p̄ceps ruēdo p saxa collisiones de rupib⁹ in rupes sustinēdo. q̄n ad fundum ripe puenit/ oia videbant sua mēbra dirupta: z ossa ꝓfracta. Qui dū iaceret sic male collisus: a suo ducto⁹ vocat⁹ vt surgeret: quia magnū adhuc iter illū facere oporteret. Cui frat⁹ rndit. Durus homo z indiscret⁹ videris: quia cuz me videas vsq̄ ad montē ꝓritū: tū dic̄q̄ surgaz. Qui ducto⁹ accedēs z tangēs euz/ statim ab oīi mēbroꝝ collisione p fecte sanauit. Et tc̄ oīdit ei magnā planiciem acutis lapidib⁹/ z spinis/ z tribulis plenā. vnde illū oprebat discalciatū incedere: z ad finē illi⁹ planicie accede re: vbi erat q̄dam fornax ignita/ q̄ a longe videbat: in quā debebat intrare. Cū aūt planicie illā cū multa angustia pertransisset: z ad fornacē illā quenisset: dixit angel⁹ ad illū. Ingredere fornacem istā: q: sic est necessariū. Ille frat⁹ respōdit. Deus q̄durus ducto⁹ es: q̄ cū videas me p istā angustissimā planicie rā penalit⁹ tribulatū/ q̄ maxia q̄re indigeā: z tu dicis intra in fornacē. Cū aūt aspiceret circa fornacē: vidit vndiq̄ demones cū furcis ignitis astantes: quē diffe/ rentē intrare cū ipis furcis eum subito impulerūt. q̄ cū ipm ignē intrasset: z ad spaciū aliqđ ibi stetisset: Angelus expulit eum extra fornacē di. Prepara te ad eundū: q: adhuc habes horribile pic̄m ptransire. Cui ille dicebat. O durissime ducto⁹/ q̄ nulla ꝓpassione moueris. vides q̄ sum q̄si rotus ꝓbustus: z dicis. veni adhuc ad horribile pic̄m. Angel⁹ vo tangēs eū pfectissime sanauit: z duxit eum ad quendā pontē quē trāsuadare non poterat absq̄ ingenti piculo: q̄a erat nimis exigu⁹: z excessiue politus: sub ponte vero fluuius fribilis fluebat serpentib⁹ z draconib⁹: scorpionib⁹ z buffonib⁹: z ferocib⁹ plenus. Dixit angel⁹. transi pontē istū: quia venit⁹ cōuenit te

Miracula

transire. Ille autē respōdit. t quō ptrā sire potero/ q̄n cadam in tam ꝓiculosū fluuiū: Respōdit angel⁹. Venias post me: et pone pedē tuū vbi videris poni meū: t bene trāsibis. Qui incedēs post angelū/ pedes suū ponēdo vbi ꝑcedens ponebat: quenit vsq; ad mediū pontis cū salute. cū esset in medio pontis angelus volando recessit: t ascēdit in altū in quoddā habitaculū valde mirabile i altissimis collocatū: t bene notauit quomodo angelus volauit. sed cū remāsisset absq; duce in ponte: etiā illa terribilia alia fluminis iam capita elcuarēt ad deuorādū illū si caderet: stabat in tanto terrore q̄ nullo modo sciebat q̄d facere: q; nec poterat retro/ nec ante ꝑcedere. Vnde in tanta tribulatiōe t ꝓiculo positus/ iclinauit se: t ample⁹ est pō tem. Et videns q̄ nō erat refugiū/ nisi deū: cepit ex intimis cordis inuocare dominū iesum: vt p suā sanctissimā ac ꝑissimā misericordiam sibi subuenire dignaret Et facta oratione/ visus est illi vt ipe emitteret alas: de quo gauisus valde/ expectauit donec creseret ale: sperans extra fluuiū ad locum quo volauerat angel⁹ transuolare: sed cū nimis festinasset volare: quia ale nō plene creuerāt: a volatu deficies cecidit sup pontē: t omes pēne insup ceciderūt: qui territ⁹ valde/ ire rum pontē amplectes: chri miscōiam la chrymabilit⁹ implorabat. t ire rū visum est sibi vt emitteret alas: sed sicut ꝓius añ ꝑfectionē alarū ad volādū festinās/ scō cecidit sup pontem: t penne vt ꝓius simil⁹ ceciderūt. Qui attendēs q̄ p festinantiā ꝑfecte volare nō poterat: dixit in corde. Si alas terrio emisero/ tādiu expectabo/ donec ampli⁹ non deficiam a volatu: t visum est sibi q̄ inter ꝓimā/ t scōam/ t tertiā missionez alarū p annos centū q̄nq̄ginta/ t ampli⁹ expectasset. Cū aūt videret sibi q̄ alas optime ꝓcreuisset hac tertia vice/ leuauit se valenter in altū: t vsq; ad ꝑdictū habitaculū quo volauerat angel⁹/ ipe aduolauit. Cui vero ad illū admirabilis habitationē ianuā pueniret: dixit illi portarius. Quis es tu q̄ huc venisti: Qui respōdit. Ego sum frater minor. Expecta inq̄t: vt ducam scm̄ Franciscū/ si recognoscit. Cum aūt ille iret p scm̄ Franciscō. iste cepit muros illi⁹ ciuitatis mirabiles respicere. Et ecce muri illi tanta erant claritate ꝓspicui: q̄ cūcta q̄ intus fiebāt/ t chozos sanctoz mirabiles q̄ intus erant/ clare cernebat. Et cū respiceret: ecce btūs Frāciscus: t sanctus frat⁹ Bernardus: et frater Egidius: et t ꝓst scm̄ Franciscū tanta multitudo scoz t sanctaz dī q̄ secute fuerāt illius vestigia/ q̄ quasi inumerabiles videbātur. Et cum scūs Frāciscus venisset ad eum: dixit portario. Permittas eum ingredi: quia de fratrib⁹ meis est. Et tūc scūs Frāciscus duxit eum in ret⁹/ multa ei mirabilia ondendo. Statiz aūt vt illō ingressus est tanta ꝓsolationē t dulcedinem sensit/ q̄ oblitus est oim tribulationū que ante ꝑcesserant: acsi nunq̄z in mūdo fuisset. Post hec dixit sanctus Franciscus. Opz te fili redire in mundū t septē diebꝫ morari: in q̄bus ꝓpara te oīi ꝓparatione qua vales: quia post septē dies ego pro te veniā: t tūc mecuz venies ad locū istū mirabilē brōz. Sanctus Frāciscus erat chlamyde tota stellis pulcherrimis decorat⁹. Et q̄nq̄z stigmata eius crāt quasi q̄nq̄z splēdidissime stelle: que tanta luce fulgebāt/ q̄ vidēnem rotam ciuitatem illam radijs illustrare. Frater vero Bernard⁹ habebat in capite corona stellarū pulcherrimarū. Frater etiam Egidius tot⁹ erat mirando lumine decorat⁹: t mlt̄os alios sanctos fratres minores ibidez cum sancto Francisco gloriosos quos nunq̄z viderat/ recognouit. Lictiatus dilect⁹ frater: q̄uis cum redio ad mundū rediit. Et cum redijsset/ fratres pulsauerūt ad ꝓmā. Nō plus tempis fluxerat post matutinū vsq; ad eiusdē noctis aurorā. cum tamē sibi videret per plurimos annos abfuisse. Ipe aurez ꝑdictus frater ꝑdictā visionē t terminū seprem dierū Guardiano suo per ordinē recitauit: et statim febricitare cepit. In septimo vo die venies scūs Frāciscus cū gl'iosa comitiua sanctoz: aiam illi⁹ fratris in visione ꝑdicta angelo deducente purgatam duxit ad gaudia beatoz.

Exempla siue

Miraculū duodecimū.
Conuersatio mirabilis Moysi ab/
batis in seculo.

Quidā Moyses noīe Ethi/
ops gñe fuus fuit cuiusdam
curiał. quē ꝓ mlta puersita
rē z furta z latrocinia ꝓcit
oñs ei⁹. Dicebat em ꝙ vsq
ad homicidia ꝓuenisset. Cōpellor autē
dicere mala ei⁹ vt ostēdā ꝑtē patien
tie ei⁹. Dicebat ei qz dux latronū erat
sic ex ipis ei⁹ opib⁹ ondit in furtz latro
cinijs. Veniēs cuidā pastori malitia re
tines subito voluit i nocte irruere z in/
terficere eū. p̄sensit aūt loca vbi caulas
haberet ouiū. Indicatū ē ei qz trans
nilū esset. Ille modicū renēs gladiū i
ore. tunicā iposuit sup caput suū z tra/
natauit fluuium. Dū g ille nataret ita
studuit pastor ille se occultare z latere.
Nā ille vrpore latro q̄ttuor arteres oc/
cidit z ligās eos trahēsq ꝑ flumē iterū
renatauit. Et egressus ō fluuie excori
auit eos z comedēs optia q̄q carnium
relīq in vina distraxit. bibitq decem z
octo calices. Stat̄q q̄nq̄ginta milia/
ria itinere sub die fec z puenit ad locū
vbi erāt socij ei⁹. Iste g tal ac tant⁹ la/
tro i rant⁹ malis ꝙersat ē. Quodā tpe
a q̄dā religioso viro audiēs ꝑbū dei et
i die iudicij futurā examinationē int⁹ iu
stos z pcōres: int⁹ criminosos z scōs:
ac etiā amaras gehēne z ignis eēnī pe/
nas z cruciat⁹ sine fine i tenebris exte/
rioribus q̄ ꝑpata sit inidꝰ z pcōrib⁹. Ītē
audiēs etnā glias z etnos honores: z re
quiē i regno celoꝝ int⁹ āgelos scōs q̄ ꝑ
pauit de⁹ scis z iustꝰ fuit̄ib⁹ sibi. ꝑp̄ū
crus cozde cepit amarissime flere cū ge
mitu z eiulatu. Ingressusq in mōaste
riū dedit se i pniam z cruciabat se i mł
ris lachrymis: idulgētia z veniā pcōꝝ
suoꝝ ō pietate z misēdia a dño postulā
do. z ita pmānsit i mōasterio. quodā tpe
latrōes i cellulā ei⁹ ingressi sūt iḡrātes
qs esset. Erāt aūt q̄ttuor: qs ligauit sil
z iposuit eos sibi i dorsuꝫ. z deriuit eos
ad eccl̄as fratꝝ vicēs. Quia iā mihi ñ
expedit nocere aliquē. qđ iubet ō istis
disponite. Tūc illi latrōes cogitauerūt q
ipse esset. Moyses. q fuerat sceleratissi/
mus inter latrōes. Et cōpuncti sūt cor
de glificantes deū: z ōderūt se i pniaz
abrenūciantes oib⁹ malis actib⁹ z ꝑcu
piscētijs carnalibus q̄ desiderijs.
Miraculū decimūtertiū.
Diffamat⁹ sanct⁹ Goar apud ep̄m:
quō se exp̄urgauit.

Legit in vita scti Goarꝫ. q ipe
bitauit i suburbio treuerico:
vbi eccl̄esiolā fec mlt⁹q sā/
croꝝ ibi relīq̄as collocauit: ibi
die noctuq dedicauit i leiu/
nijs z vigilijs: ꝑdicatiōe z ozone mlt⁹
q paganos ꝑbo q̄uertit/z egrotos mł
tos ozone sanauit. Nō vides ois mali
artifex diabol⁹: vrpote q generi hūano
inuidēs neminē saluare cupit: iudicestī
mulos mētib⁹ eoꝝ q̄s ab amore scti vi/
ri auertere cupiebat ingessit nacruscq
occasionē legatos epi Treuerox odio
scti Goarꝫ capitali iflāmauit. Itaq cō
rigit vt legati/epi Treuerici noīe Ru
stic⁹. ſ. Alboin⁹ z Aluerian⁹ ad cellā vi
ri dei q̄si specłatores aduenerūt vt ibi
aliquā rē nouā vł inanē iuenire possent.
Viderunt g: qz more soliro mane post
psalmodiā z missaz cū pegrinis z pau/
pib⁹ i charitate cibū sumeret. nō ipi nō
charitate: z gulositate fieri existiman/
tes accusauerūt eū apō archiepm dicē/
tes: se eū vidisse sine tēperamento ma/
ne comedere z potū sumere. Nō audi
ens archiepus stari iussit ipos legatos il
luc redire z scrm dei Goarē sibi p̄ntari
dices/q inq̄sitiōez ō ipso facere vellet
vt posset scire q̄ ingenio vł arte ralia p̄/
sumpsisset plebi sibi cōmisse exēpla mō
strare. Qui venientes ad dm Goarē lo
cuti sūt ei dolose purātes/q accusatōez
illā p quā eū infamauerāt possent blādi
tijs ꝑbo⁹ obtegere. Archiepus inquit
noster Rustic⁹ salutē tibi mādat. iubet
q̄s vt ad colloquiū ipi⁹ Treueris festi/
nanter accedas. Hec audiēs hō dei scti⁹
Goar cū gaudio dixit. Factat mihi de⁹
vt possim ei obedire: qz obedientia ē sine
mora facienda. Nocte illa fecit illis ce
nam sm suas vires: z ipse in dei laudi/
bus vt solebat fuit perseuerans. Ma/
ne aut̄ facto postq̄ cursum suū finiuit
missarū solennia celebrauit. Tūc q̄ cō/

Miracula.

pleſſet diuinũ officiũ die illo: dixit mini ſtro ſuo. Fili fac hodie nob letũ diez de abũdantia nr̃a: vt iſti legati archiepi ſi mul nobiſcũ faciãt charitatẽ: q; in itine re ſr̃: z foꝛtitã os aliquẽ pegrinũ vl̃ pau perẽ adducz: vt parit epulemur. Quod audiẽtes illi/ nõ potuerũt malignitatẽ coꝛdis abſcõdere: nec ei voluerũt ꝓſenti re. At ſctũs introducto q̃dam pegrino p charitatẽ comedit cũ illo, q̃ videtes legati/ cũ letitia ſtatuerũt eq̃s di. Nũc manifeſte vidim⁹ q̃d archiepo nũciem⁹ accepto eq̃ a viro dei cibo z potu in va/ ſculis ad viaticũ itineris ambulãtes cũ eo/ ceperũt fame z ſiti vehemẽt vrgeri. Diſſerũtq; man⁹ ad ciſtertiã z ad vtrẽ z nihil inuenerũt: cũ vtiq; de domo ſcti Goaris ſufficiẽtẽ in his ꝺoꝛtaſſent ali moniã. Et ait Alboin⁹ ad Aluerianũ. Talẽ ego famẽ z ſitim nũq̃ habui. Et hec dices cecidit de eq̃ ſuo q̃ſi moꝛtu⁹. Aluerian⁹ ꝓo ꝑuerſus ad famulus dei Goarẽ. Succurre nob pie ſacꝺos chriſt: q; fame z ſiti moꝛimur. Scũs Goar cũ ꝟ audiſſet: cũ gaudio dixit. Hodie filij q̃n me indignũ vidiſtꝭ charitatẽ facere/ nõ debuiſſetis recuſare. Iſta ꝓo q̃ nũc patimi ad coꝛripiẽdũ vos ꝺs me⁹ pmit tit fieri. Dũ hec illꝰ diceret q̃s vehemẽ ter cruciabat fames: venert tres cerue mire magnitudis/ q̃ſi ſanctã trinitatez ꝑfigurãtes: ſtererũtq; a lõge/ ipos q̃ lo q̃bant aſpicieres. Quas cũ vidiſſet vir dei: z inuocaſſet ſcrãm trinitatẽ/ iuſſit eas ſtare, q̃ cũ ſtetiſſent/ ap̃hendit va/ ſculũ z mulſit eas. Ꝺõ cũ factũ fuiſſet/ ꝑcepit eas abire. Et ex ipo lacte liniuit mẽbra ꝓdictoꝝ viroꝝ: z ſtati nullũ dolo rem laſſitudis q̃ eis ꝺ inedia acciderat/ ſenſerũt. ℔ remedio coꝛtati: mox vt mi ſerũt man⁹ ad ſaccꝰs victualiũ: inuene runt q̃ apta erãt ad mãducandũ z bibẽ/ dum vſq; ad abundantiã. Et tũc ipi ce/ perũt epulari. Cũ admirarenk de his q̃ viderãt: z ſtupẽtes timerẽt: ceperũt inci ratis eq̃s velocit̃ itinerare donec vene/ runt Treueꝝ ciuitatẽ. Seruus aũt dei Goar p oratoꝛia z eccl̃ias ſcꝛoꝝ ſic ſoli tus erat facere pgebat. Et ſepedicti le/ gati feſtinant venientes ad epm Me/ tꝛopolitanũ: inuenerũt eũ in ſynodo ſe/ dentẽ in ſolio ſuo/ vna cũ clero: narraue runt ei oia q̃ acciderãt eis: vl̃ q̃ fcã vide rant ab ipo s. Goare. Ꝺõ cũ audiſſet/ cũ tracũdia cepit dicere. Jnq̃rũ inrelli gẽtia coꝛdis ꝓſiderare valeo: ꝓſuetudo iſti⁹ ꝓtinacis viri q̃ ſic mane comedit et beſtias mulger: ſine dubio poti⁹ depu tanda eſt guloſitati/ q̃ charitati. Jnq̃/ rẽdus ẽ tũ ob quã rẽ/ vl̃ q̃ bũane laudis deſiderio id faciat. z vtq; ex pte dei ſit/ an ex ꝺceptiõe aduerſarij. Elit aũt ꝺba ꝓleuerat: z ecce vir dei Goar intrauit domũ in q̃ archiep̃s reſidebat. Jngreſ ſus ita q̃ cepit q̃q; ꝑſum aſpicere/ ſi fo/ re eẽt loc⁹ vbi ſtare poſſz diſcipul⁹ ei⁹: z capã ſuã pẽdere/ vl̃ abſcondere. Ꝺiu q̃ circũſpiciẽs/ vidit in angulo dom⁹ q̃ſi ſi militudiné fuſtis/ q̃ certe nõ erat fuſtis: ſz radi⁹ ſolis q̃ p feneſtrellã penetrabat inſioza mãſionis: cũq; appꝛopinq̃ſſet ad radiũ ſolis: de mõſtrante ſpẽm groſſioꝛ ꝑtice pẽdentis: apẽdit capã ſuã ſup ipz radiũ: ibiq; ſtare ꝑcepit miſtz ſuũ. Ꝺõ cũ vidiſſet Ruſtic⁹ archiep̃s vna cũ cle ro ſuo dixit. Videtz nũc q̃d fecit: Vere ſi hec cã ex deo fuiſſet/ tam mane nõ co mediſſet/ nec bibiſſet. q; anteriotes ſcti p elynas z ieiunia intrauerũt in regnũ dei. Hoc aũt mirabile factũ q̃d ſit omẽ mode neſcio. ſed inde nõ mediocrit ſtu peo: mane comedit z bibit: beſtias mul ſit: capã etiã ſuã in radio ſolis ſuſpẽdit. Quid pꝛa. accedat ꝓpius z reddat rõnẽ circũſidentib⁹. Tũc venit q̃dam poꝛtãs in bꝛachio ſuo infantẽ tres nocres habẽ rẽ: q̃ fuerat ꝑiect⁹ in conchã marmoꝛeã: vbi paupcule mlieres ſolẽt infantes ia ctare. Q̃uẽ vides archiep̃s inq̃t ad ſan/ ctũ Goarẽ. Nũc opz vt oñdas nob my/ ſteriũ tuũ: ſi verũ ſit/ an falſum. Si ve/ rum eſt/ p verã obedientiã ꝑcipio tibi: vt facias iſtũ infantẽ nob inoreſcere ge nitoꝛe ſuũ: z genitricẽ ſuã. Si ℔ facere potes credim⁹ tibi z ꝓtutib⁹ tuis. Sin aũt/ nihil tibi credere debem⁹. Tũc vir ꝺi ſuſpiravit ſuiter: z lachrymas fudit vehemẽt admirãs: quã ob rem ponti/ fex ſuoꝝ viruparoꝝ operũ talem ſibi ina nem atq; ineptã obedientiã facere ꝑe piſſet: z fundens oꝛonem ait. Trinitas ſancta te inuoco: atq; te infans in noie

trinitatis eiuſdē cōiuro: vt genito: ē tu/
um per nomē venies: z genitricē tuaz
ſimilr. Reſpondens infans dixit. Iſte
Ruſticus eps eſt pat meus: z mat mea
affliga nūcupat. Quo audito/eps ceci
dit velocit ad pedes ſcti Boaz dī. Nūc
ſcio ꝑe: z credo te dei ee fuū ſcrm: cui ſce
lera mea q̄ ſic abſconſa putabā: vt null⁹
alius ꝓter me z illā mulerē: z vnū puer
meū vnq̄ noſſe poſſet. Ita ſūt tibi pare/
facta p illi⁹ nati mei ꝙba. Hec audiēs
brūs Boar/ſtupore miraculi replet⁹: ar
q̄ ſi in exceſſu mētis fact⁹ dixit ad ei.
Heu heu dñe: q̄re per me miſerū pcta
tua bacten⁹ latētia facta ſūt manifeſta:
Deli⁹ q̄dem fuiſſet ſp̄ōranca z ſecreta
coīa do ꝓfeſſio/q̄ iſta ꝓra votū tuū ig̃
miniosa publicatio. Deiū ſolicite ac de
ligne monuit eū ad pniam dī. Quantū
ſaluator noſter pius eſt ad dimittendū.
tantū nos opz paros eſſe ad penitendū.
Ego aūt in q̄ſtrū diuina pieras me exau
diſe/z vitā dignabit ꝙdonare ſeptē an/
nis pniam pro te compellente fraterna
charitate iam deliberaui facere.

Miraculū decimūquartū.

Dimittenti occiſori patri
cidiū chr̄s caput inclinauit.

Vir q̄dam vt dicit/potentio
rem ſe hoiez inſſecit: a cui⁹
etiā filio mīras moleſtias p
tulit (moze ſecti/nō legib⁹
euangelij) paterni ſcz vltor
interitus: z ſtrages anhelabat hoim: et
frequētū reportator: manebat rapina/
rū. Inſt has homicida deꝑhensus angu
ſtias: impiale decreuit adire faſtigiū. ſi
q̄ō fortaſſis ī rot calamitatib⁹ poſſet re
perire ſolaciū. Quo compto patni ſan/
guinis vltor inſequtur: z eū ſiue vt tribu
nalū lege ꝙſtringat: ſiue vt repēte gla/
dij⁹ oꝑmat/impiger comitat. In teu
tonicis ꝙo ptib⁹ tūc imperator degebat.
Cum itaq̄ ꝓcedens modeſte q̄ſi ſecur⁹
incederet. Subſequēs aūt celeri⁹ ꝓce/
rarer. tandē ꝓtigit vt ſibi inuicē ꝓtinqua
tes in mutuos vtercq̄ ducerēt aſpectus
Sed cuz his q̄ homicidū reus erat/vir
q̄tuor vel q̄nq̄ comitū ducerēt auxilio
Interfecti vero filius/trigīta fermē
cingerentur obſequijs armatoꝝ: q̄ternio
omes ſuos cohortat vt fugiant. Ille ſe ꝓ
ſpiciens de ꝓſequentiū manib⁹ auolare
non poſſe/miſcōie parricidiū petijt: ad
humilitatis vmbraculū ꝙfugium fecit.
Proiectis igit armis/brachijſq̄ in mo
dum crucis extenſis/ſolo ꝓſternit: z ve
miſerendū ꝓtoſtat. Ar ille iam victor
ad reuerentiā crucis manus reꝑmen/
do cōpeſcuit. vltro etiā ne ab aliq̄ ferire
tur inhibuit. Poſtremo pacem integrā
facies ad honorē ſancte viuifice crucis/
non modo vitā: ſed z paterne necis do/
nauit offenſam. Hac igit inſigni pacta
victoria. que ſcz non tam alteri⁹/q̄ ſui:
z vt ita fatear: nō tam hoſt⁹/q̄ ꝓpriū
cordis victor extiterat: ad regis curiā q̄
non pcul erat/acceſſit. Sed mox/vt ad
eccl̄iam oratur⁹ ingredit: res mira z ni
miuz ſtupēda: ſaluatoris imago/que in
cruce videbat exꝑſſa: trib⁹ eū vicib⁹ in/
clinato capite viſa ē ſalutare. O q̄ glo
rioſum z inſigne ꝓcōiū: vt ab auctore
miſcōie mereret reuerent accipi: q̄ ꝓ
eius reuerētiā omiſerat vindicare. z ab
eo reciper ſalutatiōis honorē: ꝓ o q̄ ſa/
luti ꝓtrarīa poſtpoſuit vltionē. Ob cuz
primus imperator audiuit/ honorifica eū
z affectuoſa ꝓnut decebat/affabilitate
ſuſcepit: z copioſa munerū largitate di
tauit.

Miraculū decimūquintū.
Docet mala femina inno/centem ꝓcreare puerū.

Quer q̄dam in cōfinio Bur/
gundie fuit: qui in mona ſte/
rio ordis ſcti Bñdicti apud
Cluniacū ab ipis cunabulis
inocentiſſim⁹ ac ſimpliciſſi/
mus adoleuit. Adultū ergo iuuenē ab/
bas ſuus ꝓro recreatiōe/vel loco ſecum
ꝓficiſci extra ꝑcepit. Sufferrandoꝝ er/
go equoꝝ cauſa abbate cū ſuis ante do
mū ferrarīa deſcendēte: miratus ex ſim
plicitate iuuenis: ex eo q̄ nunq̄ tale q̄d
viderat: ferrū candēs/nudaq̄ illud manu
ſine aduſtione aliq̄/vel leſura eleuās cō
trectauit. Stupefactus ergo abbas: et
omes qui ꝑſentes aderant/innocentiaz
in iuuene venerati ſūt: z rem iteraro ac

plurīes pbauerūt. Post hoc abbate cuz
ſuis alias occuparo / iuuenis interioza
domicilij eſt ingreſſus: vbi yroze fabzi
cū puero ſup genua mirat⁹ inuenies:cū
puulo cui nunc̄ ſiſe videra / iocabar.
Jlico mulier iuuenē q̄ſi inexptū mali/
tia ſtimulara: ſi ralez habere vellet inq̄
rit. Et ille libētiſſime inq̄t. quc moz ne
ſciū ad ycubitū inſtruēs puerū ſic fieri
pmitrebat. Ergo vbi iuuenis poſt ycu
bitū innocētia ſpoliat⁹ egreſſus eſt: fer
rum candēs vt pus exiſtimās ꝓtrectare
aduſtus guiter erclamauit. Qua in re
abbas turbat⁹ eſt nō modicū admirat⁹
aiaduerrit ex interioꝛi leſura anime: iu
uenē foris leſuz z ꝓzi innocētia/ q̄ euz
ꝓtra ignēptexerat denudatū. Reductū
ergo ad monaſterīū iuuenē/ abbas ſup
geſtis diligenter inq̄rit veritatē/quam
ſimpliciſſime cōfiteꝛ. Et ſic cum mltis
lachzymis damnū ſuū tremebūdus ex/
pauit.

Miraculū ſedecimū.

Doctrina ſimplici ſancti epiſcopi cōuertit Phus.

Vnc̄ in Niceno cōcilio eſſet
ꝓfeſſoꝛū magnus numerus ſa
cerdotū omes Arrij nouitati
bus aduerſabant. Fauebant
vero ei viri q̄ſtionib⁹ callidi:
z ob id ſimplicitate fidei aduerſi. Qua
ram ꝓ ꝑtrē habeat ſimplicitas fidei:
etiā geſta q̄ ibi referūt agnoſcim⁹. Ere
nim cum ꝓ studio religiosi imparoris
Cōſtantini:ex oīm terra ſacerdotes dei
coiſſent: opinione cōmoti phyſici q̄c̄ et
dialectici valde nobiles z opinatiſſimi
cōuenerūt. Jn qbus q̄dam inſignis in
arte dialectica p ſingl⁹ dies cōflictus
ſumi certamis cuz epis noſtris viris eq̄
in dialectica non ip̄obabilr eruditz mo
uebat:z ficbat ingens ſpectaculū ꝓue/
nientib⁹ ad audiendū doctis z ſtatis vi
ris:nec tñ vllo genere phs a quocūc̄ cō
cludi poterat/aut cōſtringi. Tanta em
dicendi arte obiectis q̄ſtionib⁹ occurre
bat:vt vbi puraret marie aſtrict⁹ velut
anguis lubꝛc̄ laberet. Sed vt oſtende
ret dcus:q; nō in ſmone regnū dei: ſed
in ꝑtre conſiſtit. q̄dam ex ꝓfeſſoꝛib⁹ ſim
pliciſſime nature vir / z nihil aliud ſci/
ens:niſi chm̄ ieſum z hunc crucifixum
int cereros audiroꝛes epos aderat. qui
cū vidiſſet phm inſultantē nris: z calli/
da ſe diſputationū arte iactantē: poſcit
ab oib⁹ loc̄ū di. velle ſe cū pauc̄ pho ſer
mocinari. Tū ꝓ nri q̄ ſimplicitatē vi/
ri z impitiam ſmonis dūtaxat noſſent/
pauere ccperūt:z velut pudoꝛe quendā
pati:ne foꝛte apd callidos homies riſui
efficeret ſcta ſimplicitas: pſtitit tñ ſent
oz:z huic mouit ſmonis eroꝛdiū. Jn no
mine inq̄t ieſu chr̄i phe audi q̄ vera ſūt
De⁹ vn⁹ ē q̄ fec̄ celū z trā: q̄c̄ hoi quē
d limo formauerat ſpm dedit: z vniuer
ſa q̄c̄ q̄ videt:z q̄ nō vident/ ꝑture ver
bi ſui creauit:z ſpūs ſui ſcrificatiōe fir/
mauit. Hoc ꝑbum ac ſapia que nos fi/
liū noiamus būanos miſerat⁹ erroꝛes/
ex ꝑgine naſcit:z per paſſionē moꝛt⁹ p/
petua nos moꝛte liberauit/ac p reſurre
ctionē eternā nob⁹ ꝓtulit vitā:que expe/
ctam⁹ iudicē oim: que credim⁹ eſſe vēru
rum. At ille velut ſi nunc̄ vllū ſmonē
ꝓtradicere vidiciſſet. ira obſtupefactus
ꝑture victoꝛ mut⁹ ad eia. hoc ſolū po/
tuit rūdere Jra ſibi videri:nec aliud eē
c̄ qd̄ dicerat. Tū ſenioꝛ. Si hec ita c̄
credidiſti: ſurge ſeqre me ad ouile dñi/
cū:z hui⁹ fidei ſuſcipe ſignacl⁹m. Et phs
ꝙuerſus ad diſcipl⁹os ſuos⁹: vt ad eos q̄
audiēdi gra ꝓcuerāt. Audite inq̄t. O
eruditi viri:donec vbis mecū geſta eſt:
vba vbis oppoſui: z q̄ dicebanc̄ dicēdi
arte ſubuerti. Vbi p vbis ꝑtus pceſſit
ex oze dicētis nō poturerūt vba reſiſtere
ꝑturi: nec hō aduerſari potuit deo. Et
ideo ſi q̄s vrm potuit in his q̄ victa ſt̄ ſen
tire: credat chr̄o / z ſequat hūc ſenē in q̄
locut⁹ eſt dō. Jra pbs effectus chriā⁹
tande ꝑtulatus eſt ſe eſſe victū.

Miraculū decimū ſeptimū.

Eccl̄iam dei z primū offendens quomō punitur.

Legit in libro q̄ dr̄ Faſciculus
moꝛ de q̄dā pncipe magno: q̄
nō tm̄ in primis paupib⁹ duz
adhuc viueret vltra modū ſe/
uiebat:verū etiā ſup oia in eccl̄ia dei z
fuitoꝛib⁹ ei⁹. Jn ipo moꝛmo q̄dam cl̄i
c⁹ i curia ſua nutrit⁹: z p eū pmot⁹ vehe

menter sollicitabat de eo q̃ sic crudeliter
vixerat/ vtrū dānatus aut saluat⁹ esset:
accidit aūt q̃dam vice dum ipe cū aliis
per nemus quoddā trāsiuit. Jn q̃ dicit⁹
ꝓceps ꝓsueuerat venari. dū sic sollici-
te cogitabat de illo: ecce nubes dēsa su-
per eos venit: in q̃ dens itrate ipe a socijs
diuisus est. Cū ḡ vagabūdus deuiaret/
habuit obuiā q̃ndam sessorē in eq̃ mag̃
nigro: q̃ dixit ei. Si vis scire q̃ desidē-
ras cito ō eq̃ tuo descēde t mecū ascēde
q̃ ad hostiū aule secure satis portabit te
vbi cū veneꝛ descēde: t talē camerā in-
tra: t ibi videbis q̃ opras. Sz si vis cū
vita euadere: statim cū audieris ish⁹ eq̃
hinnitū: t chorde ei⁹ sonitū: equū ascen
de/ t fuge pictū. Et ille fecit oia q̃ ꝑce
perat. Cū ḡ porta dictā camerā intrasset/
vidit cathedrā ignitā positā: i quā duo
demones imposuerūt hoiem oīb⁹ volo
ribus aggrauatū. Jn cui⁹ capite imposi
erunt coronā ignitā. Quo facto itrauit
magn⁹ ceruus cū cornib⁹ acutissimis: et
a cathedra ipm ipetuose ꝓpiciens cū cor
nib⁹ totū corpus dilacerabat: t recessit.
Sz ille q ipos in cathedra restitut⁹ est: t
ecce duo lepozarij tribiles t nigri vene
runt: t iterū a cathedra illū retraxerūt:
t mirabiliter lacerauerūt. Quib⁹ egres
sis iterū in cathedra restituit. Jntrauit
igit q̃dā iuuenis cū gladio euaginato:
t illū ꝑ coronā capitis de cathedra ꝓs
trauit in terrā: t gladiū in coronā vsq̃
ad cerebrū infixit: t postmodū radendo
ipam totaliter āpurauit. t cū ad pedes su-
os illā plecisset/ statim festinus exiuit.
Cū igit in cathedra miser esset restitu
tus/ illū clericū respiciēs. Ego suz inqt
ille quē q̃ris. Sciscitāte ḡ clerico q̃ cent
ōs vidit sic ipm cruciātes. Coꝛona inqt
ignita quā sic in capite gero plus pōde
rat de pena/ q̃ tota tra mūdana. Et qz
ip ecclīam dei t clerū in odio habui: et
ipm toto conamine seruū feci t destruxi:
t coꝛonā cuiusdā cleri q̃si radēdo cōrem
ptibiliter amputaui. igit coꝛonat⁹ sic in ca
pite tantā sustineo penā. Silr qz aliq̃n
in illo nemoꝛe in venatione fui: t duos
hoies suspēdi feci: qz vltra volūtatē me
am duos deinuerūt lepozarios: tōs ab
illis bis in die toꝛq̃z. Quia etiā ꝑ vele
ctationē venatōis/ missam/ t diuinū of
ficiū cōtempsi t omisi: ideo ceru⁹ ille in
toto coꝛpe me lacerat: t affligit ineffa-
bili pena. Jn q̃b⁹ ergo delectationē hu-
bui maioꝛē: merito in illis afflictus/ sic
cruciꝛ. Et his dictis/ audiuit ipe equū
hinnire: t chorde sonitū: t equū ascēdit
t vix euasit. Filia aūt dicti ꝓncipis ista
narrauit cuidā religioso hoi.

Miraculū decimūoctauū.

Elynam facere volens Perrus Telonearius seipz vendi fecit.

Tsctūs priarcha alios ad
elynas largiēdas ꝓuocare
solebat dicere. q̃ erat in Af
frica q̃daz Telonearius di
ues valde: imisericoꝛs vehe
ment. Sel' ergo in hyeme paupib⁹ sedē
tib⁹ ad sol': se cū cale facienrib⁹/ ceperūt
singli domos elynarioꝛ collaudare: ꝙ
eis ozare ꝑ singlos eoꝛ: silr per domos
elynas nō facientiū vituꝑare. Jnf que
venit in mediū coꝛ nomē Telonearij: t
ceperūt singuli infrogare primū. Ve-
re tu frater aliq̃n accepisti de domo illa
bñdictionē. Et oib⁹ inuicē infroganti-
bus: null⁹ inuent⁹ est accepisse aliq̃n de
domo ei⁹ aliq̃d. Dicit ergo vn⁹ ex eis.
Quid dabiꝛ mihi: t ego accipiā hodie
ab eo bñdictionē. Et facietib⁹ cū eo pa
ctum: venit t stat foris portā dom⁹: ex-
pectās q̃n ad domū suā reuerteret. Ex
dispensatiōe aūt dei q̃uenerūt silr ipe in
gredies portā: t aial portās siliginis cā
prādij illi⁹. Ydes ergo egenū: nō inue
niens lapidē/ ꝑ furoꝛē arripit siliginem
de clitella: t iactauit in facie eius. Jlle
ꝙ suscepit eam t abijt: vt satisfaceret
cōfratrib⁹ suis: q̃ ex manib⁹ ei⁹ accepis
set eaz. Jtaq̃ post duos dies egrotauit
infirmitate vsq̃ ad moꝛtē: t vidit in so
mnis se raptū ad iudiciū: et suos actus
oēs sup stateꝛā appendi. Jn vna q̃dem
acie cōgregabāt mauri q̃dā diffoꝛmes.
altera aūt acies alioꝛ q̃ndā erat cādi
doꝛ t terribilis ꝑ specie. q̃ nihil inuent
entes boni: vt z ipi appenderēt ꝓtra ma
la oga q̃ collecta erant a mauris/ mimis
rurbabant: t mente ꝓsternabant: et ad
altercutꝛ dicebāt. Ergo ne nihil habē⁹

Miracula

hic. Tunc ꝺt vnus eoꝝ. Vere nihil habemus niſi vnā ſiliginē/quā dedit anre duos dies chr̃o: z ipam non volūtarie. z mittētib⁹ eis ſiliginē eḡlitas facta eſt. Tūc dicūt teloneario hi q̄ apparuerant ei cādidati. Vade z auge ſiliginē hanc: alioq̄n mauri iſti te apprehendēt. Eu/gilans ergo/ agnuit q̄ viſa ſunt ab eo nō eſſe mendacia: ſed veracia. Q̄a em̄ q̄a iuuētute ſua fecerat: z q̄z ipe erat obliti tus: videbat illos ethiopes ꝓgregare z depoꝛtare ad libz̄ā z dicebat. Si vna ſiligo quā iactauī p furoꝛe ita pfuit: a q̄ntis malis liberat ſe:q̄ dat in ſimplicita/te ſua bona indigētib⁹: Et de cetero ita modeſt⁹/ prudēs/ arq; ſūmus el'ynatoꝛ factus eſt: vt etiā coꝛpi ꝓrio nō ꝑceret. Cōtigit em̄ aliq̄n ꝺm ꝺuerudine ꝓcedere eū diluculo ad teloneū: z obuiauit ei nauta: q̄ a naufagio nudus vt natus eſt euaſerat: z cecidit añ eū/rogās vt tegumentū ab eo reciꝑat. Ille ꝙ putans q̄ egenus eſſet expoliauit ſe eſophozio. i. veſte inferioꝛi ſuo: z q̄ illi melꝰ erat: z dedit illi/rogauitq; cū vt ꝺ ipe veſtire tur. Pergēs ꝙ ille z erubeſcēs ꝺ veſtiri dedit illō vēditoꝛi vt venūdaret. Q̄ cū ad vendēdū teloneariꝰ vidiſſet ſuſpē ſum triſtatus eſt vehemēt: z aſcēdens domū ſuā nihil guſtauit p̄ triſtitia: ſed claudēs oſtiū ꝛclauis ſui ploꝛās z cogitans: q: nō fui ingr̄ digꝰ vt mei memoriā hꝛet egenꝰ. Cū g̃ anxiaret obdormiuit. Et ecce vidit q̄ndā ſpecioſum tāq; ſolē ferentē crucē ſup caput ſuū: z Eſophoziū q̄ dederat naute aſſiſtentē ſibi z dicentē. Quid ploꝛas dñe Petre: hoc em̄ erat ei nomē. Ille ꝙ dixit ad eum. Q: dñe ex q̄b⁹ largiz̄ nob dam⁹ alicui: z in turpe lucrū ꝓtunt accipiētes. Tūc dic ei. Cog̃ſcis hoc: z oñdit ei q: inꝰ eſſet veſtitus eſophozio ei⁹. Dic ei. Ecce ego eo veſtioꝛ: z gras ago volūtati tue bone: q̄n frigoꝛe affligebar z cooꝑuiſti me. Ad ſe g̃ reuerſus/cepit beatificare egenos z dicere. Vluit dñs: et ſi inops chr̃s me⁹ fuit: nō moꝛiar donec fiā vn⁹ ex eis. Accerſito g̃ vno de ſuis ſuis quē z emerat: z dic ei. Secretū volo crede/re tibi/ſi publicaueriz: aut nō audieris: Barbaris vendaz te. dat̄q; ei. x. lib⁹ auri z dic ei. Vade z eme negotiū tibi: z ſume me: z duc/in ſanctā ciuitatē: z vē de me alicui chr̃iano: z ꝑciū da pauꝑibus. Seruo aūt ei recuſante: ꝺt ei iterū. Q̄m ſi me non vēderis: ego vendā te Barbaris vt ꝑditi tibi. Q̄ audiuit g̃ ei fuus: z pueniēt⁹ eis ad loca ſcta: vēdidit eū ſoꝛdidis veſtimētis indutū ꝓ nuꝑmiſmatib⁹ triginta. Relinquēs g̃ eū ſeruus ab⁹ Cōſtantinopolim: pmittēs q̄ nulli ꝺ manifeſtaret: z q̄ de ꝑcio neq; q̄ tum pauꝑib⁹ daret. Ergo aliq̄n idē coq̄ nabat dño ſuo: aliq̄n aūt laubat pānos eius q̄ q̄ nunq; ꝓ⁹ in q̄libet hoꝛ aſſuetus fuiſſet. Aſſiſtit aūt ſeipm ieiunio m⁹to. Cū ꝙ vidiſſet ſe ꝺdici dñs ei⁹: ꝺ ei ꝙ ꝑies būlitati ipius. Volo bu/milis Petre liberare te: vt ſis de reliq̄ frat̄ me⁹. Ille ꝙ noluit. Videbat ei eū ꝙ triſtia frequent̄ pferre: z ꝑcuti a ꝙfuis ſuis. Habebāt aūt eū tanq; amentē: ita vt z nomē ei ꝙponerēt amētis. Quotieſ cunq; g̃ tribulabāt eū ꝙfui eius: z doꝛmiebat in tribulatiōe: apparebat ei ille q̄ in Africa illi apparuerat veſtitus eſophozio eius: renēs illa trigīta numiſmata in manu: z ꝺt ei. Noli meſt⁹ eſſe frat̄ Petre: ego ſuſcepi ꝑciū tui: ſed ſuſtie vſq; ꝺū cogſcaris. Poſt aliq̄ꝺ ꝙ tempis venerūt de patria ei⁹ q̄dam argēti vēditoꝛes: vt oꝛarēt ad loca ſcta: z inuiauit eos ad prandiū dñs dñi Petri. Et cum miniſtraret Petrus/ſtatim recognouit eos. Ꝙpi aūt cū prāderēt/ceperūt inuicem ad aures dicere. Q̄a ſilis eſt puer iſte dño Petro teloneario. Ille vero occultabat ꝙrum poꝛeat vultū ſuum: z nō potuerūt eum recogn̄ſcere. Erat em̄ ꝑter laboꝛes arq; ieiuniū imutata facies ei⁹. Diu ergo ꝙſideratib⁹ eis dic vnus ex eis. Vere dñs Petrus eſt: ſurgam z tenebo eū. Q: Valde em̄ imꝑatoꝛ audiens/triſtaꝰ eſt de eo: quia dudum non cōꝑaruiſſet. Foꝛis ita q̄ ſtans audiuit hec: z ponens a ſe cartinū non eſt ingreſſus: ſed recto curſu cucurrit ad poꝛtam. Erat itaq; ei qui eū tūc habebat/oſtiarius murus et ſurꝺ ex natiuitate: qui ꝑ nutū tm̄ aperiebat z claudebat. Feſtinans ergo ſuus dei exire: dic ſur/

do ⁊ muto. Tibi dico in noie chri. Ille ꝙ audiuit ſtari ⁊ dixit. Etiã dñe. Ire/rum ꝙ ait ille ad eũ. Aperi. Rñdit ſur/dus ⁊ mutus ſcõo. Ego dñe. Surrexit ꝙ ⁊ apuit ei. Et exeũte illo clamauit hõ/ille coã oib⁹ gaudẽs ⁊ exultãs (q⁹ audi/uit ⁊ locut⁹ ẽ) Dñe dñe. Dozo oib⁹ q̃ ex/cadẽ domo erãt ꝑterrit⁹, qm̃ audiebãt. eũ loquentẽ. Iterũ dixit illi q̃ndã mut⁹ Ille q̃ co ꝓnabat exijt currẽs: sed videte ne forte fuga lapsus ſit. Magn⁹ em̃ deꝰ/fuus est. qñ em̃ diſcedebat: dixit mihi. Tibi dico in noie dñi. ⁊ mox vidi ex ore eius exeuntẽ flãmaz: ⁊ tangentẽ linguã meã ⁊ aures meas: ⁊ ſtari audiui ⁊ locu/tus ſum. Tunc pniam agebãt oẽs q̃ in domo illa erãt: ⁊ ipſe dñs eius q̃ in rali exhortãria babuiſſent eu⁹: maxime qui eum vocabant amentem.

Miraculũ decimũnonũ.

Elynam daturus Serapion veſti/menta ſua ⁊ euangeliũ vendidit.

VAlde diligebat loq̃ Joãnes ꝑſbarcba de actib⁹ ſcõz par/trũ: ⁊ coz q̃ elyne cultores fuerũt. Ihi vna diez recita/uit de vita ſcti Serapionis q⁹ inuenik amicꝝ ſuũ dediſſe egeno: ⁊ ſtez paululũ, pceſſiſſe: ⁊ illic cuidã frig⁹ pariẽti obuiaſſe: ⁊ illi tunicã ꝑbuiſſe. et q⁹ nud⁹ ſedebat tenẽs ſcm̃ euãgeliũ in/terrogat⁹ a q̃dam. q̃s re expoliauit ab/ba: demõſtrãs ſcm̃ euãgeliũ: ait/ iſte. Et alio tpe hoc ꝑpm euãgeliũ vendidit/ ⁊ dedit elynam. Diſcipl⁹ aũt ſuo dixe/re. abba euãgeliũ vbi est: Rñdit. Ere/de fili h̃ q̃ dixe mihi. Elẽde q̃ habes: et da paupib⁹: ipm̃ vendidi ⁊ dedi eis vt ī vite iudiciũ habeã⁹ fiduciã abũdantioꝛẽ ad deũ. Alio aũt tpe vidua q̃dã ab eo/de m̃ ſcto Serapione elynã petijt: quia eſuriebãt filij ei⁹: ⁊ nõ aliud habẽte eo Serapiõe: tradidit ei ſe: vt vẽderet eu⁹ nũmis: q̃s ⁊ chriſtianos fec̃ in pauꝑ diebꝫ Hec legẽs ſcrũs de ſcõ Serapiõe: ⁊ mi/ratus ſcti induſtriã/ rorus lachrymis p fundit: vocans oẽs ꝓpos diſpẽſatoꝛes: legit eis oia de ſcto Serapione: ⁊ dixit ad eos. Heh veh o chriani. Quid pdeſt hoi colloquẽti de actionib⁹ ſanctoꝝ pa/trum. Credite mihi: q⁹ vſq̃ hodie puta bam q⁹ vl aliq̃d facerẽ: dans q̃s habere poſſum pecunias. Neſciebã aũt q⁹ ⁊ ſe/ipos venderẽt q̃dam ꝑpaſſione ſupati.

Miraculũ viceſimũ.

Elynas largas tribues Tiberius ſcõs imꝑator: theſauros inuenit.

LEgit etiã in Chroniz impa/toꝛũ. q⁹ Tiberius ſcõs chriã/niſſim⁹ imꝑatoꝛ: qui impabat anno dñice incarnatiõis octogeſimo: largiſſime dedit elynas in tã/tum vt etiã imꝑatriz ipm̃ reꝓhendit et arguit. Cui ipe dulciſ rñdit. q⁹ nõ debe/ret turbari: q⁹ dñs abũdant⁹ deberet ꝓ/uidere: qõ ⁊ fecit. Nam q̃dam vice am/bulans in palatio ſuo: cui⁹ pauimentuz fuit ex lapidib⁹ diuerſimode artificialiter ſculptis. Elidit int⁹ alios vnũ/cui ſi/gnũ crucz fuit inſculptũ: ⁊ ſtãs dixit hec vel ſilia ꝙba. Ecce ſignũ crucz q̃ pingi/mus in frontib⁹ nr̃is poſtrũ: vt pedibus ꝓculcet. Et ꝓcepit ſtari illũ lapidẽ eruꝫ: ſub quo inuenit alium lapidẽ: ⁊ ſub illo terriũ cũ ſili ſigno. ⁊ cũ oẽs tres lapi/des eſſent eruti ⁊ amoti: inuenit plus q̃m/mille centenaria auri. Et poſtea in illo loco iuenit eriã theſaurũ maxim̃. Sic centuplũ recepit in hac vita: eternã ex/pecta ns in futuro.

Miraculũ viceſimũ ꝓximũ

Familiaritate femie decep⁹ Gene/bandus poſt ꝓmiſſam ꝓtinentiã cũ ſua vxoꝛe in ſozoꝛe murata peccauit.

LEgitur in vita ſcti Remigij: q⁹ Genebandũ nobilẽ atq̃ eru/ditu⁹ (q̃ relicta vxoꝛe. ſ. ne pte ſcti Remigij/ vitã religioſam experierat) Laudunũ epm̃ oꝛ/dinauit. q̃ Genebandus pluſq̃ neceſſe fuit de anteacta vita ⁊ q̃dus ſublimita/te ꝓfidens/incaute vxoꝛe ſuã quã relin/quẽs mutauerat in ſozoꝛẽ: q̃ſi ꝓ inſtru/ctione ſalutari frequẽtius ſe viſitare ꝓ/miſit. Ihi factũ est vt coꝛ virile blanda colloq̃ mlieris mollirẽt: ⁊ tandẽ opus iam ſibi illicitũ cum ea ꝑtractarer: atq̃ illa filiã ab eo ꝓceptam genẽ̃arer: ſz q⁹ culpa hoib⁹ non inotuit ne ſuſpecta mu/lier haberẽt. cepit vt antea domum epi/ frequẽtare. Sicq̃ factũ est vt tecta hoi

bus culpa occasio fieret iterū relabēdi. cepit iteraro: ⁊ mādat eo se feminaz pepisse. cui ille in se reuersus amarissi/me defleuit cōmissum. ⁊ mittēs ad scm Remigiū: rogauit vt Laudunū ꝓtoci us veniret: q̄ cū pueniss Benedandus ei cū mlt lachrymis/ozdinē nefāde rei ꝓfessus ē: ⁊ pniam sibi debitā iponi po stulauit. Audīes aūt Remigi⁹ lamēta/bilē hist oziā/eide collachrymatus est: ⁊ facta mās iuncula in modū sepulchri iu xta eccl iam s. Juliani Benedandū i ea recluss. Parochiā aūt ipius cū sua sll ꝑ annos q̄tuoz gubnauit: ⁊ vnā die dñi cam Remis: altera apd Laudunū cele brauit. Septio aūr anno reclusionis cū ide Benedādus in vigilia cene in ozone pnoctaret: venit angel⁹ dñi ad se dicēs. Eraudite sunt ozones pis tui Remi/gij: suscepit os pniam tuā ⁊ dimissuz est cri tuū: surge ⁊ egredere hinc. Tunc Benedādus in modū cruc se iactās in limie dixit. Etiā si ipe dns meus ieſus chs vigtus fuerit venire ad me pcōē hinc nō egrediar: nisi venerit q̄ me i ei⁹ noie in hac reclusione ꝓstituit. Et statim discedēs angel⁹ dñi: hoc eodē scto Re/migio ꝓstituto in visione narra/uit: iubens vt cr̄ocius Laudunū pete ret: ⁊ Benedandū sedi epali restitueret Doxcp sctus Remigi⁹ nihil dubitans Laudunū per ȳr: ⁊ in limine apto ostio: sal uo tū sigillo: ⁊ reserata sera Benedā dum iacentē reppit: quē ꝓfestim eleuās sedi/⁊ epali officio restituit. et ita Re/mis cū gaudio repedauit. Benedādus aūt in scribate ⁊ iustitia postea oēs di es vite sue peregit dei gratia/ ꝑdicans cunctis cr̄ta fecerit sibi dns.

Miraculū vicesimūsecōm.

Festiuitatē natiuitatis chri cr̄ta de/uotione sctus Franciscus celebrauit.

Refert Bonauētura in vita s. Francisci. q: ꝓrigit anno ter/tio ante obitū scti Frācisci vt memoziā nariratis pueri ie su ad deuotionē excitādā apd ca strū Grecū: Frācisc⁹ disponeret age/re cum cr̄to maiozi solēnitate valeret: Ne ꝓ hoc nouitati posset ascribi: a sū mo pontifice petita ⁊ obtenta licentia: fecit ꝓparari ꝑsepiū. appoztari fenū. b⁹ uem ⁊ asinū ad locū adduci. Ad quo cant frēs: aduenit ꝓpl: psonāt sll voces: et claris laudibus q̄: ⁊ sonozis ⁊ psonis re splendes efficitur at q̄ solēnis. Stabat vir dei cozā ꝑsepio pterate replet⁹: resꝑ sus lachrymis ⁊ gaudijs suffusis. Cele brant missaz solēnia sub ꝑsepe. Leuita chri Francisco euangeliū cantāte. ꝑdi/car deiū ꝓplo circūstanti de nrītate pau peris reg: quē cū nomīare veller: pue ꝓ de Berhlee ꝓte amoris reneritudie nū cupauit. Miles aūt q̄dam ꝓuosus et verax ꝓter chri amoꝛē seculari relicta militia: viro dei mag fuit familiarita/te cōiunctus. dns Joānes de Grecio h se vidisse asserut puerulū quendā val/de formosum in illo ꝑsepio dormientē: quē btus Frāciscus ambob⁹ amplexās brachijs/excitare vidēbat a somno. Hāc q̄dem deuotā militis visionē non solus videntis sanctitas credibilē facit: sed et dignata vitas cōprobat: ⁊ miracla sub secuta cōfirmāt. Nam exemplū chri cō sideratū a mundo: excitatiuū est cordiū in fide chri roꝛpētū: ⁊ fenū ꝑsepij reser/uatū a pl⁹ mirabilit sanatiuū bzutozuz languentiū: ⁊ aliaz repulsiuū pestiū di uersaz: glificante deo ꝓ oia seruū suū: sancteq̄ ozonis efficacia cuidentib⁹ mi raculoꝛ ꝓdigijs demōstrante.

Miraculū vicesimūtertiū

Ficta morte volēs ab Epiphanio episcopo cl'ynam capere monik.

Quidā etiaz paupes studētes Epiphaniū arte ludere vt aliq̄d eis daret. cū iter age/ret vnus eoꝛ supinū se ꝓstra uit in fra: alter stabat moztu um q̄si deflens: nec habēs vnde eū sepe lire posset. Epiphan⁹ ār supueniēs oza uit vt sub q̄rto dormiret: ⁊ sepulture ne cessaria ꝓbuit: silq̄ ꝓsolaz⁹ est flentē d. Quiesce fili a lachrymis: nō ei fletu re suscitari poterit. Est em ineuitabile q̄d euenit. Cūq̄ discessisset Epiphanius/ cepit ille pulsare socium vt resurgeret: ⁊ cum hoc semel ⁊ secūdo fecisset dicēs. Surge: hodie tuis laboꝛib⁹ epulemur;

z ille penit⁹ nō sentiret/ cognoscēs vere mo⁹tuū: cucurrit ad Epiphaniū flens z petēs vt eius sociū suscitaret. At ille cō solat⁹ est eum: hortans ne ferret ḡuiter qō euenerat: nō tñ defūctū denuo suscitauit. Hoc em̄ credo puide gestū: vt nō ministri dei facile deludant.

Miraculū vicesimūq̄rtū.

Fide z oꝛone surꝛ mono culus mōtem transtulit.

Anno dñi. D.cxxv. Calipus rex Tartaroꝝ conatus est ex tirpare chr̄ianos de reḡ suo: qz chr̄iani mixti habitabant inter paganos. Ymus aūt de ꝓsiliarijs suis ꝓsuluit regi: vt eos vinceret ex euāgelio. Nam chr̄s chr̄ianoꝝ dns locut⁹ est. Si q̄s chr̄ianus nō hesitauerit: z dixerit huic monti Tollere z mittere in mari fiet ei. Qui ꝙocans oīes chr̄ianos q̄siuit si ꝑbū chr̄i z euangeliū verū sit. Rñdentib⁹ oībus q̄ sic. stati cōminatus est eis. q̄ nisi infra decē dies hꝰ facerēt oīes pirent. Tunc epi z sacdotes ꝙocauerūt chr̄ianos: z indicto ieiunio per triduū: z oꝛōnib⁹ intēderes rogauerūt dñm ieſum chr̄m: vt suis fidelib⁹ succurreret. Et reuelatū est cuidaz epo denoto: q̄ surꝛ monocul⁹ dign⁹ esset ꝓferre illa ꝑba: z ꝓm chr̄i de ꝑcullo eruere: q̄ et hūiliare renuit: z se pecc̄atorez esse asseruit. Tunc et obediētia ꝑcepto se sūmisit: et chr̄iani ex vna pte steterūt: z crucē chr̄i secū habuerūt. z Calipus ex alia pte cū suo ꝓl⁹: qui fuerāt pati ad occidēdū chr̄ianos. Qz aūt surꝛ fletis geniby ne chr̄s tot chr̄ianos necari ꝑmitteret. et ꝑcepit monti vt se rolleret: quod z factū est: quo viso/ nec baptizatus est: z plures cum eo. et sic fides roborata est z augmentata.

Miraculū vicesimūq̄ntū.

Bl̄iam boim fugiens mona ch⁹: qz fuit visitat⁹ a Theodosio recessit.

Ioniā fuit q̄dam nup̄ monachus in Cōstantinopoli cē poꝛibus Theodosij imꝑatoꝛis. Hic habitabat in parua cellula foꝛas ciuitatē: vbi solent imꝑatoꝛes egressi de ciuitate libēter degere. Audiens ḡ imꝑatoꝛ: q̄ sbi esset q̄dam monachus solitar⁹: q̄ nusq̄ egrediebat de cella: cepit deambulādo ꝓgere ad locū vbi erat ꝓdict⁹ monach⁹ ꝓcepitq̄ se comitantib⁹ z eunachis: vt null⁹ appꝛopinq̄ret ad cellā monachi illius. Ꝙc aūt solus perrexit/ pulsauitq̄ ostiū cellule. Surrexit ꝙo monach⁹/ et aguit ei: z nō cognouit q̄ esset imꝑatoꝛ. Tulerat ei sibi coꝛonā de capite suo: vt nō cognosceret. Post oꝛonē ät resedēs parit. Et infrogauit eū imꝑatoꝛ dices. Quō scri pīes degunt in Egypto: Respōdens monach⁹ ait. Qēs exoꝛāt deū ꝓ salute vr̄a. Aspiciebat aūt imꝑatoꝛ in tentoꝛio cellulā ipam. z nihil vidit in ea/ nisi paucos panes siccos in spoꝛta pendētes: dixitq̄ ei. Da mihi bñdictōem abba: vt reficiamur. Statimq̄ festinauit mōach⁹: z misit aquā z sale: z misit buc cellas: z comedert ꝑiter. Poꝛrexitq̄ et calicē aq̄ z bibit. Tūc Theodosius imꝑatoꝛ dixit ei. Scis q̄s sim ego? Et rñdens dixit monachus. Nescio q̄s sis dñe. Dic ei ego sū Theodosi⁹ imꝑatoꝛ. z ob deuotionē veni huc. Hoc cū audisset monach⁹/ ꝓstrauit se añ illū. At ille dixit ei. Bri estis vos monachi: q̄ seculi ac liberi de negotijs sec̄li tranq̄lla et q̄eta ꝓfruimini vita: z solūmodo de salute aīaꝝ vr̄aꝝ habetis solicitudinē quō ad vitā eternā: z ad celestia reḡ quentis. Jn vr̄tate em̄ dico tibi: q̄ certe i regno nat⁹ sum: z nūc in reḡ dego: z nūq̄s sine sollicitudine cibū capio. Post hec aūt valde honoꝛifice saluauit eū imꝑatoꝛ: z ita egressus est ab eo. Eadem aūt nocte cepit intra se cogitare dei famul⁹ dī. Quia nō opꝛ me iam i hoc loco esse. Bꝛi em̄ nō solū de ꝓl⁹: sed etiā de palacio: z de senatoꝛib⁹ ꝓplurimi ex̄cluz imꝑatoꝛis secuti ad videndū me veturi sunt: z honoꝛē mihi tanq̄ suo deꝰ defe/rendo nō cessabūt. Et illi q̄dem hec ꝓpt̄e nomē dñi facturi sunt. Ego aūt timeo/ ne foꝛsitā malign⁹ diabolus mihi surrepat/ z libenter eos suscipiā: z odelecter coꝛ meū laudib⁹ z honoꝛib⁹ eoꝝ: z ꝓ hoc iam incipiā ꝑtrē humiliaꝛ perdere: z laudes aq̄ honoꝛes hoim affectare. Hec ḡ oia hō dei secū cogitans/ eadem

nocte fugit inde: ⁊ perrexit in Egyptū ad sanctos patres in eremū.

Miraculū vicesimūsextū.

Blozīā hoim fugiens Pinuphius: relicto monasterio vbi pater erat/ in alio monasterio sub iuniozis fratris imperio militat.

VIdim⁹ abbatē Pinuphiū: q̄ cū īmanis cenobij / q̄d est in Egypto nō longe a panefisi ciuitate. Et cū p ipa reuerētia: vl vire sue / vl cratz sue: vl sacdotū cūctis venerabilī atq; venerandus exīsteret: videſ se ꝓ hoc ipo būlitatē illā quā fm sue mētis ardoze ꝓcu/ pierat exercere nō posse: nec bre q̄ ꝓtu/ tem desiderate subiectionis exteēderet: clam fugiēs de cenobio / secessit sol⁹ in Thebaidos vltias ptes. Ibiq; deposito habitu monachoz / assumpta secłari veste/cenobiū Tabenensiotaꝝ expetit: q̄d sciebat cūctis esse distinctū: ⁊ in q̄ se vel p lōgitudine regiois credidit ignorandū: vl p magnitudie monasteriȝ: ac mltitudine fratrū facile se posse celari: vbi diutissime ꝓtē fozīb⁹ pseueras cum/ctoz fratrū geniby puolur⁹: vt susciperē sūmis pcib⁹ ambiuit. Cūq; mlto despectu ꝓbarus tandē fuisset admissus: q. s. decrepit⁹ senex: ⁊ q̄ oēm suā in secło per uigilasset etatē cenobiū ingredi: rūc postulat q̄ tpe iam defuire suis voluptatib⁹ nō ꝓualeret: ac nec h ipm q̄dem cā religionis expetere eū asserebāt: sed famis ⁊ inopie necītare ꝓstrictū: vt seni nulli/q; opi apto ozti cura diligētiaq; manda tur: quā sub alio fratre iuniozi/ q̄ cū si/bi credirū retinebat/ exercēs ita eidem subdebak: tāta; obedictia desiderata būlitatis excolebat ꝓtutē: vt nō solum ea q̄ ad hozti diligētiā ptinebāt: verūe/tiam vniuersa officia q̄ erāt cūctis aspa ⁊ indīg: atq; ab oīb⁹ ducebant hozroꝛi/ tora q̄tidie sedulitate cōplerer: q̄plura ꝓ eriā nocte ꝓsurgēs: ita furti vt nullo reste/vl cōscio occulti⁹ renebzis efficiebat. vt penit⁹ auctoꝛe opis nemo de/ꝓhenderet. Cūq; ibi triēnio delitescēs p vniuersam Egyptū dispsis vbiq; fratrib⁹ ꝑ ereꝛ: a q̄d tādē visus: q̄d de Egypti pib⁹ cōmearat: vix potuit p būlitate habitus sui: ⁊ vilitate officij q̄ gerebat agn̄sci. Nā sarcło dozsū incuruās/ laxabat oleiby terrā. Deiū sterc⁹ hūeris suis aduectās / eoꝛ radicib⁹ ingerebat. Cūq; hec intuēs frat sup agnitōe ci⁹ di utissima hesitatōe deterer⁹: ꝓius tandē accedēs nō solū vultū: verūetiā sonū vocis diligēt explozās ad pedes ei⁹ cōmi/nus pcidit. Pzio q̄dē sup h stupoze sum mū videntib⁹ cūctis iculsit: cur vicz id facere ei q̄ apō ipos habebak extrem⁹: ⁊ velut nouitī⁹/ ac de secło nup egressus. Post ꝓ miracło sē maioze pcussi: cui ei⁹ nomē q̄ apō ipos q̄s magī fuerat opinione ꝓtum/ prin⁹ pdidisset: a q̄ vniuersi frēs pozis igzantie veniā postulātes: q̄ eū vicz tāto tpe int iūiozes/ ac puulos ō puraſſet. Inuitū ac flentē ex iudicia vdoli diḡ sibi fuisz ꝙersatōe atq; būlitate fraudat⁹: quā diutissime incōsultā tādē se aliqñ inuenisse gaudebat. Nec meruisset vitā suā in illa quā arripuerat sub/iectione finire/ad ꝓtiū cenobiū reduxerunt: custodientes euz sūma diligētia/ne ab eis tūc q̄s sil⁹ q̄q; dilapsus aufugeret. Ubi cū fuisset modico tpe demoratus: eodē rursus būlitatz desiderio atq; ardoze successus/captās nocturna silētia ita diffugit: vt iā nō vicinā puincīā: ⁊ incognitas ⁊ alienas lōge laregz diutias regiōes expeteret. Nā ꝓcēdens naium in Palestie ptes cōmeare curauit: credēs se turi⁹ latitur⁹/ si ad illa semeti/psū aſportasset loca: i q̄b⁹ nec nomē q̄dē suū fuisset auditū. Quo cū venissz nrm monasteriū prin⁹ experiuit: q̄d nō lōge fuit a Spelea: in q̄ dñs ex virgine nasci dignat⁹ ē. Jn q̄ modico tpe delitescēs/ fm dñi sniam tā q̄ citas sup montē posita/diuti⁹ absc̄di nō potuit. Nā ꝓtinue q̄dā fratrū q̄ ad loca sctā de Egypti pribus ozonis cā ꝙuenerāt agnitū cū suma vi ꝑsuz pcū ad suū cenobiū reuocabāt.

Miraculū vicesimūseptimū.

Gulā viso passo chr̄o monachus Cisterciēn. deuicit.

SImili ꝓpe modo cuidaz militū Cisterciēn. ordinem trāscuntī chr̄s in visioe succurrit. Nam cā ille ꝙuissime a diabolo ad extrā tentarer: ⁊ de nocte i no

Exempla siue

ctē meditarer̄ apostatare p fugā sel̄ pa
rato ad exitū: z q̄si cōmodioꝛe hoꝛā in le
ctulo p̄stolāri z semiuigilāri chr̄s appu
it in forma p̄sonatissimi viri. Et cū ab
illo q̄reret q̄d sic iacēs h̄ret mali. Illi re
spōdit. Doloꝛē coꝛdis habeo: z magnuz
defectū debilitat̄ in mēbꝛis. Cui dn̄s
grossum panē hoꝛdeaceū offerēs dixit.
Surge z comede panē istū. Quem ille
turbat⁹ intuit⁹: quō inq̄t panē istū gros
suz comederē: q̄ panē simulagineū mā
ducare nō possū. Tūc dn̄s derecto late
re vulneri pectoꝛis sanguine z sanie p
fluenti/hoꝛdeaceū panē admouit: z tali
pfluuio madefactū iubet comedere lan
gueſcētē. Woꝛ ille cū hoꝛꝛoꝛe dissiliēs.
Heu inq̄t quō talit̄ pollutū comederez
quē ipollutū recusabā. Et dn̄s q̄si mina
ci vultu innuēs refutāri. Qꝛeꝛ inq̄t vt
gustu saltē arrēres: q̄d sapiat panis iste.
Cūq ille diffugiū nō h̄eꝛ: z susceptum
panē tremebund⁹ sumis vir labijs arri
gisser: sensit in pane sup omnē suauitatē
dulcedinē mirabilē: Que hiāti q̄dē oꝛe
p̄tectās totū subito cū mira auiditate
comedit. Hec moꝛa. Dn̄o disparēte ren
tatus ille ad se reuersus ē. Et q̄d vidil/
set z sensiſſz syncoꝛo coꝛdi ꝛtractās ab oi
doloꝛe mēris z carnis tētatiōe qualuit:
z in mag̃ trāq̄llitate spūs vsq̄ in finē vi
re pmansit. Quid miri. Oꝛdeace⁹ em
panis austeri oꝛdis: mellea chr̄i lateris
pfusione linitus est.

Miraculū viceſimūoctauū.

Gras agēs de modicꝫ bñficijs dei
femina nobilē maritū accepit.

Quidā filij⁹ diuitissimoꝝ pentū
cuī p̄ su⁹ despōsauit filiā cu
iusdā nobilissimi/z p oiꝛb lo
cupletissimi regz nimis pul
cherrimā. Douit g̃ fmonez
cū puero ō nupt̄ijs: z quō facere medita
bat annūciauit. Dō ille q̄ rem malā ac
nefariā respuēs relicto pꝛe in fugā ela/
psus est. Ambulās aūt declinauit i do/
mū cuiusdā senis paupis/apt̄ estū diei
femetip̄m repausarur⁹. Tūc filia senis
p go: q̄ erat ei vnigenita: sedēs añ ianuā
opabat manib⁹ oꝛe autē suo deū lauda
bat: assidue gras agēs ei de imo coꝛdꝫ.
Iuſ⁹ aūr laudes iuuenis ausculrās ait.
Dō est istud o mulier studiū tuū? cui⁹
aūr rei gra/cū ita sis paup z tenuis: q̄si
p q̄busdā magnis donis gras referēdo
sic laudas dn̄m. Que rndens ait: Nesc̄z
q: sic exigua medicina de magnis labo
rib⁹ sepi⁹ liberat hoiem. ita z in puis dī
donis grazactio magnoꝝ auctrit bono
rum efficit. Ego q̄dē filia suz senis pau
peris: gras tū refero deo p modicis istꝫ
donis: et bñdico dn̄m. Certa q̄m q̄ hec
ꝓtulit: z maioza valet dare. Et ista q̄dē
de his q̄ extrinsecꝫ viā pgentib⁹: z ad eū
dem pueniētib⁹ finē. Eoꝝ po q̄ magꝫ sē
necaria z p fectissima / mꝛa z maxia ac
cepi dei dona: q̄ innumerabila z inestia/
bilia sē. Nā fm imaginē dei facta suz: et
ipius notitiā hr̄e meruī: z rone p oibus
aialib⁹ sum p̄dita: z ab ipo deo inuitata
sum ad vitā p viscera miseꝛe eius: cui⁹
z mysteriozꝝ priceps eē meruī: cui z pa
radisi ianua para ē: facile si voluero in/
troitū mihi p̄bitura. Pro rāris igit̄ z ta
lib⁹ donis: q̄ indifferent̄ diuites pcipūt
z paupes: vt dignū est gras agere/peni
tus est impossibile. Si aūr z modicā lau/
dationē largitoꝝ bonoꝝ non obtulero/
q̄lem excusationē hēbo? Iuuenis iraꝫ
eximiū illi⁹ stupēs intellectū / ei⁹ prem
accerſuit: cui z dixit. Da mihi vxoꝛē fi
liā tuā: adamaui em illā apt̄ intellectū z
pietatē. Tūc senex ait. Nō licz tibi acci
pere paupis filiā: cū pentū diuitū sis fi
lius. Rursus ait iuuenis aīt. Etiā hanc
accipiā: si rn̄ mihi nō negauerꝫ eā. Nō/
biliuz q̄ppe z diuitū mihi filia fuit de/
spōsata. Sz hāc respūs fugaz arripui.
Filiā q̄q tuā apt̄ pietatē quā hz in deū:
z p̄clarū illi⁹ intellectū adamās copula
ri mihi p̄ oib⁹ cogitaui. Senex aīt dixit
ad cū. Nō possuz tibi filiā meā dare/vt
ducas i domū p̄is tui: z ab vlnis meis
separes eaz. vnica em mihi est. Sz ego
inq̄t iuuenis/apō vos manebo: z vxam
su scipiā quersationē. Deiū z splendidū
deponēs vestimētū/senis habitū postu/
lans induit. Tūc ille senex in mꝛis ten
tans eū: z varie ipius examinās cogita
tiones: postq̄ cognit iuramēti illi⁹ sta/
bilitatē. z q: nō amoꝛe inſipiēcie detēt⁹

petijt ei⁹ filiã: sed pietatẽ amoze elegit
pauprime viuere / hãc ꝓponẽs sue gẽ
ꝛ nobilitati: renẽs eũ manu / introduxit
in suũ cubiculũ: ꝛ oñdit ei diuitias mul
tas ibi repositas: ꝛ imensum põdus pe
cuniaꝝ: ꝗrũ nõ viderat aliq̃n iuuenis il
le. ꝛ ait ad eũ. Fili hec oĩa tibi do: eo ꝙ
elegisti mee fieri heres subẽ. Quam te
nẽs hereditatẽ ille oĩes supgressus est
gloriosos ꝛ diuites.

Miraculũ vicesimũnonũ.

Hospitio recipies demonẽ in specie
peregrini: filiũ illi⁹ in ignẽ piectũ occi⁊
dit: quia mala intentione recepat.

Alo q̃ꝫ ꝓe i sdem vir oipo⁊
tẽtis dei famul⁹ ex obsesso q̃
dam hoie i mundũ spm̃ excus
sit. Qui malign⁹ spũs cũ ve⁊
spasc̃ere iã die secretã ab hoi
bus hozã cernerer. pegrinũ quẽpiã se eẽ
simulans/circuire cepit ciuitatẽ plateas: ꝛ
clamare. O virũ scrm̃ Fortunatũ ep̃m:
ecce q̃d fec̃ pegrinũ hoiem de hospitio
suo expulit. quero vbi reḋescere debeã:
ꝛ in ciuitate ei⁹ nõ inuenio. Tũc q̃dã in
hospitio cum vꝛore sua ꝛ puulo filio ad
pzunas sedebat: q̃ voc̃ eius audiens: ꝛ
q̃d eps ei fecerit/reḋrens hũc inuitauit
hospitio: ꝛ sedere fecit iuxta pzunas fec̃.
Cũ q̃ꝫ vicissim aliq̃ ꝓfabularent/puulũ
eius filiũ ifãt malign⁹ spũs inasit/arq̃ꝫ
in easdẽ pzunas piecit. Ibiq̃ moꝛ eius
ꝙm excussit: q̃ ozbat⁹ miser/vt quẽ ipe
succepit/vt quẽ eps expulisset agnouit
Petr⁹. Quidnã h c̃ dicim⁹: vr occidẽ⁊
di ausum in hospitio ei⁹ antiqu⁹ hostis
accipet: q̃ hũc pgrinũ estimas/ad se ho
spitalitatẽ gr̃a vocasset. Greg. Multa
petre videt bona/sed nõ sunt: qm̃ bono
aio nõ fiũt. Cũ in cuãge. pitas ỏr. Si
oc̃lus tu⁹ nequã fu.to.coꝛ.tuũ ten. erit.
qz cũ puersa est intrtio q̃ pcedit: p̃uũ est
oẽ op⁹ qõ seq̃t: ꝙis rectũ esse videat.
Ego nãq̃ hũc virũ q̃ dũ q̃st hospitalita
tem exhibẽt/ozbat⁹ est: nõ pietatẽ ope
delectatũ estio: ſz epi derogatõe. Nam
pena subsc̃ans inoruit. qz pcedẽs illa su
sceptio sine culpa nõ fuit. Sũt nãq̃ nõ
nulli q̃ idcirco bõa facere studẽt: vt gra
tiã aliene opatõis obnubilẽt: nec pasc̃ũt
bono q̃ facit: ſz laude boni q̃ ceꝛos p
mũt. Qua de re existio hũc virũ q̃ mali
gnũ spm̃ i hospitalitate suscepit: ostẽta⊹
tiõi port⁹ intrediſſe ep̃m opi: vr meliora fe⊹
cisse ꝗ eps vidꝛet: qrus ipe suscepit eũ:
que vir dei Fortunat⁹ expulisset.

Miraculũ tricesimũ.

Humilis frat ante portã monaste
rij manes/leraniã fecit septẽ ãnis.

Ir q̃dã noie Isidoꝛ⁹ ex pnci
patiua dignitate Alexãdrie
citatẽ añ hos ãnos abrenũci
auit in q̃dã monasterio/ quẽ
ego ibidẽ adhuc reppi. Hũc
serissim⁹ pastoꝛ monasterij recipies: ac
ꝑsurũ ꝛ oĩno crudelẽ: dirũq̃ ꝛ arrogãtẽ
ispicies ꝙ humanã ispiratões syllogisat
sapietissimus astutiã demonij. er ỏr ad
Isidoꝛ. Si vere ꝓegisti vtiq̃ rollere
chri iugũ añ oia te volo obedietiã exer⊹
cere. Ipe ꝓo rñdit. Sic̃ ferrũ fabꝛo: ita
ꝛ ego scrissime ep̃r mci ꝑz trado subiectũ
existere. Ille ꝓo vir magn⁹ sup tali cu⊹
rat⁹ enigmate ꝓfesti eũ gymnasio tradi
dit q̃i ferrũ pbatoi dato Isidoꝛ. ꝛ ait vo
lo te inq̃t frat i pzta mãsiois assistere:
ꝛ oi aie ingredieri ꝛ egredienti: leraniã
.i.pstratoes facere ꝛ dicere. Ora ꝙ me
pr̃ qz peccaui. Obediuit ãt iste tãꝗ an
gel⁹ dño. Jgit. vij. ãnos ipo ibidẽ facie
te: ꝛ in pfundissimã bũlitatẽ ꝛ ꝓpctoꝛ
venientẽ: volebat sctus ille ꝓpctu⁹ post
legalẽ septimanã annoꝝ/et viri incõpa
bilem patiam vt supdignũ ãnumerare
cũ frib: ꝛ ordinaõe facere dignũ. Ipe
ꝓo plimas supplicatiões ꝙ alios ꝛ ꝙ me
infirmũ. s. Climachũ ad pastoꝛẽ fecit: q̃
eus ibidẽ dimitteret suũ pficere cursũ.
Inseres ꝛ ybo q̃dãmodo obscure insi⊹
nuãs finem iam suũ/ꝛ vocationẽ appro
pinq̃re. qõ et factũ est. Dimittẽte eum
magꝛo in ordie tali: post decimũ die cu⁊
gl̃ia gl̃iosus migrauit ad dñm. Septima
ipius dormitiõis die ꝛ poꝛtariũ mãsio
nis assumẽs. Predixerat em̃ ei ille btus
qm̃ si pcipauero fiduciã apõ dñm. ibi
dem in breui insepabil⁹ mihi fies. Oõ
ꝛ scrm̃ fuit ad maximã plenãq̃ certitu⊹
dinẽ ipi⁹ obie incõfuse: ꝛ adeo imitatie
bũlitatẽ ꝛ introgaui ad huc supstitẽ hũc
magnũ Isidoꝛ q̃lẽ ei⁹ mẽs opatõez pos
sidebat in pozta degendo: ꝛ nõ abscon⊹

Exempla siue

dit mihi. volēs vtilitatē facere sempit⁹ ne memorād⁹. In pncipio ait hec cogi tabā. qz p pcris meis vēdit⁹ opor. Vñ cū oī amaritudie z violētia z sanguine pniam agebā. Anno āt ipo ꝓpleto abs ꝙ cordis degebā tristitia. deiceps aōo er patria z obedientia mercedē expectās Ac rursus alio vno anno finito z mās ●nis i mōasterio cū ꝓsensu cordis repu tabā meipm idignū z vilissē z colloco patrū. diuioꝝ mysterioꝝ assūptiōe z fa cieī cuiusꝙ ꝓplatiōe. deorsū ꝙ oc'o intuēte z iferiori pudēcia .p ozone in⁹ troeuntes z exeuntes īregre exorabā.

Miraculū. xxxj.

Humilis. Nōna fatuam se fixit vt ꝓseruaret humilitatē.

Arrauit sctūs epus Basilī⁹ di. Fuit q̄dā ꝙgo i q̄dā mōa sterio femiaꝝ q̄ stultā esse ac demonē se hāe simulabat. q̄ vsq; adeo ab oīb⁹ alīs .p horroze hēbat. ita vt nec cibū q̄dē cū ea accipe rēt. Talē siq̄dē vitā elegerat: vt a coq̄ na nūq̄ recedēs rotā illic misterij ipleret officiū. z erat scōz vulgare puerbiū. vniuersē dom⁹ spongia. ipletū i se reb⁹ pbās qō i sctis libris scptū legim⁹. Si q̄s inq̄t ex vob putat se se sapientē in h mūdo. stult⁹ sit vt sapiēs fiat. hec igit i uolutū pānis hēbat caput. z ita oīb⁹ ser uiebat. Cetere aūt ꝙgles tonse cucull' coopiebāt. Alla aliq̄n hāc potuit de q̄ dringēt⁹ ꝙgib⁹ videre manducārē. Nū q̄ p oē euū suū sedit ad mēsam a nulla vl' modicā prē panis accepit. Sz micas rū deterges illaꝝ mēsaꝝ: z ablues ollaꝝ his sol'alimonijs prēta viuebat. Nulli vnq̄ fec iniuriā. nll'a ipi⁹ murmur au dīuit. nll'i aut paꝝ aut satis locuta est. z certe cū ab oīb⁹ cederet. cū oīz viueret odio maledicta oim sustineret sctō Pite rio cui h vocabulū erat. pbatissimo vi ro sp̄q i dekto viuēti assitit angel⁹ dñi q̄dā die sedēti i loco q̄ dī portirice. affa rusq; ē eū his ꝙbis. Cur inq̄t grāde ali q̄d te eē credis vt sctūs i hmōi degens loco. vis videre mīcrē te sanctiorē vad ad thabenēsiotaꝝ mōasteriū femiaꝝ et vnā ex ipis illic inuenies i capite hītē co ronā. ipaz ꝙgsce te eē meliorē. q̄ dū ꝛ tā tum ppli'm sola die⁹ z noctib⁹ pugnat cor ipi⁹ nūq̄ a deo recedit. cū aūt loco in vno resīdēs. nec q̄q̄ aliq̄n pgrediens p oēs vias aimo z cogitatiōe vagaris. Statiq̄ ad supdictū mōasteriū veīt et mgros fratꝛ rogauit. vt introducerēt eū ad hiraculū femiaꝝ. Quē mox illi vt vi rū gl'iosuz; viz er puectiorꝝ eratz cū grā di fiducia introduci fecerūt. Ingress⁹ aūt oēs sorores ꝺsideraūt inspicere inq̄ ꝙs solā illā. p q̄ venerat ñ videbat. Ait aūt ad postremū oēs mihi iq̄t adducite. de esse em mihi videt aliq̄. Dicunt ad eā. vnā stultā hēm⁹ intrinsec⁹ i coḋna. sic ei eā q̄ a demōio vexat appellāt. Et ait. il le exhibere ad me ipam q̄z vt eā videā. Quo audito sup mēoratā vocare cepe rūt. Que cū nolle veīre sentīes vt cre do aliq̄d. aut fortassis h ipz diuia reue latiōe ꝙgscēs: dicūt ei. Sctūs Piterī⁹ re videre deslderat. Erat aūt vir fama z noie grādis. Cūq̄ ad ei fuisset exhi bita z vidisset pannos i fronte ipi⁹ iuo lutos. piccit se ad pedes ei⁹ dī. Būdic me inq̄t rurī⁹ ad ipi⁹ pedes z ipa corru ens. Tu me inq̄t būdic dñe. Omēs ꝙ sorores obstupuerūt sil' dicentes. Noli abba talē tibi facere iniuriā. fatua ē em ipa quā cernis. Tūc sctūs Piterī⁹ ipis oīb⁹ ait. Vos magꝺ estz fatue. Nā hec z vīa z mea ē. Nōna: h em noīe vocāt illi femias spūales. Et deꝓcor deū ait: vt ita dign⁹ ipe i die iudicij merear inue nirī. Quo audito oēs sil' ad pedes ei⁹ p ciderūt singl'e varia pcā z ꝓpria ꝙfite tes. Alia āt ablues sordes catini super eā se fudisse dicebat. Alie ꝙ colaphis eā a se ꝺberarā sepe memorabāt. Alie nares ipi⁹ sinapi ipleras a se cē ꝺstebāt Cetere q̄z diuersas referebāt se ei iniu rias irrogasse. p q̄b⁹ oīb⁹ sctūs ille fusis deo pcīb⁹ egressus ē. Post paucos āt di es nō feres illa tanta sui gl'iam tanto q̄ se nolēs sorox honore cumulari: guari ꝙ credēs singl'aꝝ excusatoīb⁹. egressa ō mōasterio illo occulte: quo ierit i quē se miserit locū: vl' q̄ fine defecerit ad nul li⁹ potuit notitiā puenire.

Miraculū. xxxij.

Humilitatē oculoꝝ amissiōe mercari voluit frater Wasseus.

Miracula.

Cecidit ꝙdam die Q. frater Wasse⁹ vn⁹ de electꝫ socijs scri pris. Cū de deo socij loquerent. vn⁹ eoꝝ dixit. Q. erat ꝺdā dei amic⁹ q̄ magnā actiue vite ꝛ ꝓplatiue gr̄am possidebat. ꝛ cū his bēbat pfundā humilitatis abyssū q̄ se pctōē maximū estimabat. q̄ hūilitas illū sanctificabat ꝛ ꝓfirmabat ꝛ crescere i dctis donis ꝓtinue faciebat. ꝛ qō melio⁹ est: a deo nūc̄ cadere pmittebat. Que mirāda vt fr Wasseus audiuit ꝛ aduerterer illū thesaurꝫ esse vite et erne. in tanta exarsit amore ad habendā vtutē dicte hūilitatis dei amplexu dignissimā/q̄ in seruore mag̃ ad celū elevas facie voto se strinxit firmissimo. nunc̄ velle in isto mūdo laberi donec hūilitatē illam p̄clarissimā in aia sua sentiret adesse. Et h̄ voto i ꝓpositu scto sacro stabat ꝓtinuo cella reclusus ꝛ inter de eo gemitib⁹ lenarrabilib⁹ ꝓtinue se affligebat: qz videbat sibi esse hoiem penit⁹ dignū iferno nisi ad illā hūilitatē pueniret: q̄ ille amic⁹ dei/ que audierat plenū vtutib⁹ inferi ore se oib⁹ repurabat. imo sc penit⁹ dignū estimabat iferno. Et dū sic tristis fr Wasse⁹ p dies plimos pmansisset: i fame ꝛ siti ꝛ mlt⁹ lachrymis se mactado accidit/q̄ ꝺdā die intrauit i siluā et eundo p ipam p dicto desiderio vehemēti: emittebat luct⁹ clamoꝝ ꝛ lachrymosa suspiria: postulādo dictā vtutē a dño sibi dari. ꝛ qz dns sanat ꝓtritos corde. ꝛ exaudit voces hūiliū: facta ē sibi ꝺ celo vox bis clamans. Fr Wassee frat Wassee. Qui p spm̄scm cogn̄scēs rndit. Ecce mi. ꝛ dns ad eū. Quid vis dare. ꝺd vis dare ad hāc gr̄az possidēdū: Et fr Wasse⁹ rndit. Oculos capitis mei. Et dns ad eum. Et ego volo q̄ oc̄los ꝛ gr̄am habeas. Fr ät Wasse⁹ remāsit i tāta gr̄a optate hūilitatꝫ ꝛ lūne dei q̄ ꝓtinue erat i iubilo. Et sepe q̄n otabat faciebat q̄si colūbꝫ. v. v. v. ac facie hilari ac iocūda ꝓplatiōi vacabat. Et sup h̄ hūillim⁹ fact⁹ ꝺ cūctꝫ hoib⁹ se mīnimū reputabat. Int̄rogauit eū fr Jacobus ꝺ fallereno scte meozie. Quare ꝓsū n̄ mutabat i iubilo. Qui rndit cum magna letitia: qz i vna re inuenit oīe bonū n̄ optz q̄ variet ꝓsum ad laudem dn̄i nostri Jesu christi.

Miraculū. xxxiij.

Incōstantia tentat⁹ nouicius exire ab ordine scri Francisci voleñ. visiōe pulcherrime pcessiōis iuuenis valde nobilis ꝛ delicat⁹ vētr ad ordiez scri Frācisci q̄ idut⁹ biru fratrū post alijs dies diabolo ist⁹ gāte cepit hr̄e i tāta abominatiōe birū quē gerebat. q̄ videbatur sibi portare saccum vilissimū. ꝛ ꝓpea horre bat manicas: abominabat caputium et ipam lōgitudinē tunice ꝛ aspitatē eius tā q̄ ipotabilē estiabat. Tū fcm̄ est: q̄ crescere rligiōis fastidio deliba uit pen⁹ tus reūcere birū ꝛ redire ad scl̄m. Dagister ät ei⁹ docuerat eū q̄ qñ altare cōuent⁹ trāsirer i q̄ fuabat scrissimi chr̄i cor⁹ cū mag̃ reuerētia genib⁹ flexis et discoopto capite ꝛ cancellatꝫ māib⁹ se ꝺ orissime icliaret. Dict⁹ ät iuuēis h̄ sp sollicite obſuauit. Accidit ät illa nocte q̄ ꝺliḃauerat dimittere birū ꝛ redire ad scl̄m/q̄ oportebat eū añ altare trāsire: vbi sic ꝛsuecuerat: genuflexit. ꝛ stati fuit rapt⁹ i spū: ꝛ o n̄sa fuit sibi mirabilis visio. Nā ci vidit q̄si mltitudinē infinitā cōā eo. pcessionalr trāsientez. oēs ꝺ q̄ i illa pcessiōe brā erāt. bini icedebāt. ꝛ erant vestiti in ornatissimis diaspis. Facies ät eoꝝ ꝛ man⁹: ꝛ ꝺcḋ apparebāt ꝺ corpe. sole splēdidi⁹ radiabat. Et ibāt cū cātu ꝛ iubilo angelor⁹ solēnissime ꝛ dulcissime decārādo. Int̄ q̄s duo nobiliores ceteꝝ icedebāt tāta claritate velati q̄ mirādū stupore aspiciētib⁹ i gerebāt. ꝛ q̄si circa finē pcessiōis pdē: vidit ēt q̄ndā tāta gl̄ia ꝺcorarū: q̄ videbāt q̄si nouē miles ab oīb⁹ singlarit ꝺ honorari. dict⁹ ät iuuēis h̄ videns mirabat valde ꝛ nesciebat q̄d h̄ eēt/nec int̄rogare transeūtes audebat: nec poterat: nimia dulcedie stupefact⁹. Sz cū pcessio ptrāsisset ꝛ ipe adhuc vidēs extremos: resumēs audaciā cucurrit ꝛ illos int̄rogās dixit. O charissimi rogo vos q̄ dignemini placerat q̄ istis tā admirabiles q̄s ꝓtinet hec venerāda pcessio. illi ꝺ cui uerterēs ad eū splēdidissimas facies: dixerūt. Nos oēs sum⁹ frēs miores: q̄ mo

Exempla siue

venim⁹ de paradiso. Et ille rursū inter rogās ait. Qui sūt illi duo q̄ tā excellēt inē alios rutilāt: Rñderūt. Illi duo ce reris clarioꝛes sūt b. Frā. z scrūs Antonius. Ille aūr vtrim⁹ tātū honoꝛat⁹ est q̄dā scrūs fr nouiē moꝛtu⁹ quē qz valenter ꝺ tentatiões pugnit: z vsq; ad finē pseuerauit i scto ꝓposito ad gaudia eterni regni cū gl̄ia z triūpho peducim⁹ non solū comitatiby scris: sz etiā letatiby angelis. Ista ꝙ vestimenta diaspi q̄ nos tā decoꝛa poꝛtam⁹ data sunt nob ꝓpter aspas tunicas: q̄s i religiõe patient de tulim⁹. z gl̄ie claritas quā tu vides data est nob a deo ꝓpt̄ hūilē pariaz quā fecim⁹: z ꝓpt̄ scrāz pauptatē z obediētiaz z castitatē mūdissimā quā vsq; i finē hilari mēte seruauim⁹. vñ fili nō sit tibi durū saccū religiois tā fructifeꝝ deferre qz si i sacco bti Francisci amoꝛe dñi nri Jesu chr̄i mūdū spnēdo: carnē moꝛtificando: z ꝺ diabolū dicādo viriliter ha⁹ huerz nobcū silī veste fulgeb. z his dictis iuuenis ad se redīt: z ꝓfoꝛtatus ex tpa visiõe oēm tētatiõez abiecit. culpaz cozā Gardiano et alijs friby recoḡuit. asptatē pnie z idumēti vt diuitias de cetero ꝓcupiuit: z sic mutat⁹ in melius in scta vita finiuit.

Miraculū. xxxiij.

Infernalē capā Silonis discipulus ꝓpter iactantiā meruit.

Magister Silo q̄ndaz suum scholarez egrotantē obnixe rogauit vt p⁹ moꝛte ad se redīret: z statū suū sibi renunciaret: p⁹ aliq̄t igit̄ dies apparuit cū capa de pgameno: tota de sophismatiby descpta z int̄ flāma ignis tota ꝓtecta. q̄ req̄sit⁹ a magiꝛo q̄snā esset ait. Ille vtiq; sū: q̄ ad te redire ꝓmisi. Qui ꝺ statu suo req̄sit⁹ ait. Hec capa pl⁹ ſſp me pōderat z pl⁹ me pmit q̄s si vnā turri sup me hīem z ē mihi data vt eā poꝛtē ꝓ gl̄ia quā i sophismatiby habui. Poꝛro flāma ignis q̄ coopta ē. pelles sc̄dicate z varie q̄s ferebā q̄ flāma me cruciat z exurit. Sz cū mgr̄ illā pena nā facilē iudicaret: dixit eidē ꝺfunct⁹ vt manū extenderet: z sic facilitatē sue pene sentire posset. Cuiq; manū extendisset: ille gutta vnā sui sudoꝛ diuisit q̄ ꝑdicti mgr̄i manū sagitta citi⁹ ꝓfoꝛauit. tracq; cruciatū mirabilē sensit: z ait. Talis tus ē ille ignis. Ille igit̄ mgr̄ ex illi⁹ pene acerbitate pterrit⁹: scīm ōlibauit deserere z religionē intrare. vñ mane schollariby ꝙgregatz hos ꝑsus ꝓsequit. Vin q̄ coaꝛtanis/cras coruis/vana q; vanis Ad logicā pgo q̄ moꝛtz nō timeꝛ ergo. z sic scīm deseres: ad religionē ꝓfugit.

Miraculū. xxxv.

Infirmo leprōso beat⁹ Frācisc⁹ coꝛpus z aiam sanauit.

Ordinauit b. pr̄ Frācisc⁹ q; frēs sui ordis ob amoꝛē chr̄i (q̄ vt leprōs⁹ voluit ꝑ nob reputari) vbicūq; essent leprōsi eis sollicite ōfuire r. Frēs autē tanq; se obie filij h̄ pmptissime facebāt. Accidit aūt q̄ i q̄dā loco vbi friby lepꝛosis fuiebat: erat q̄dā lepꝛosus: tra pestilēs/ipatiēs/z pterus⁹/q; nl̄i dubiū erat ipm p malignū spm agitari. Hanc frēs sibi fuietes n̄ solū hoꝛrēdis ipropꝛijs iperebat z sagittabat iuriūs: sz qō pei⁹ erat eos flagell̄ z plag; mīrimodis vulnerabat. Et isup qō hoꝛrēdū valde erat z pessimū chr̄z bñdictū z mr̄ez ei⁹ scrissimā z alios scōs blasphēabat. Tū q̄uis ō iuriūs z plag; suis: frēs illi sustinerēt ꝑ posse: patie meritū cumlare: tn nl̄o mō chr̄i blasphēias z sue mr̄is scrissime: ipoꝛ ꝙcia poſſat sustinere ne tāti sceleꝛz ꝓtcipes eē videret. q̄ ꝑpt̄ ōcreuerūt ōm lepꝛosū ōrelinq̄re ne foꝛēt blasphematoꝛes ōi z ꝙaſ diaboli nutrītoꝛes videret. Sz h̄ facere noluerūt nisi ꝑus scrō Frācisco q̄ i alio loco moꝛabat oia ꝑ ordinē idicassent. Quiby auditis s. Frā. ad lepꝛosū accessit: z ingress⁹ ad eū dixit. de⁹ det tibi pacē fr̄ charissime Qui ille. Et q̄lis mihi pax ē: imo de⁹ accepit mihi pacē: q̄ toꝛ iḡt sū marcid⁹. Et s. Frā. ait. Charissime habe patiaz qz mala q̄ h cozpib⁹ iferūt. ad aīe salutē pueniūt si eq̄nimit̄ tolerēt. Et ille rñdit. quō possū tolerare patient̄ cū mea pena die nocteq; ꝑseueret. nā n̄ solū ab ifirmitate ꝺburoꝛ z crucioꝛ: sz z a friby ds ōdisti mihi fuitioꝛes vehemēt̄ affligoꝛ: qz null⁹ ē q̄ mihi fuiat vt oꝛ. Brūs aūt Frā. ꝙscens ꝑ spm̄scm q; ille a maligno spū vexabat: iuit z ꝑ ipo ꝺuote deū ex-

ezauit. z fcā oz̄one redȳt ad cū vi. Eha
rissime ego volo fuire tibi exq̄ ñ es ꝑté
tus ō alȳs. Et rñdit z dixit. placz mihi:
ſz q̄d potis facere pl⁹ cꝫ ceti. Et s. Frā.
ait. Quicq̄d voluerz ego faciā. Et ille.
volo ic̄t q me lauces: tot⁹ fereo ī tātū q
m̄emeripm ferre nō possū. Sctūs aūt
Frā. feč calefieri aquā cū m̄tris herbis
odoriferꝫ. z expoliā illū cepit suis sctis
mānb⁹ lauare lepzosū. z ali⁹ fr aquā su⁊
peri⁹ i fudebar. Et sīč coꝛp⁹ aq̄ lauabat
exti⁹ z a lep̄ torū mūdabar. sic aīa ipi⁹
int⁹ sanabat z mūdabat. Ūñ cū sanari
exti⁹ se videret: stari ex ꝓpctōe nimia
cepit amarissime flere. Et sīč coꝛp⁹ aq̄
lauabat z a lep̄ mūdabat: ita cōscia la⁊
chꝛymis baptizabat z mūdabat ab oi
iniq̄tate. Cū ꝙ tot⁹ eēt lot⁹ z sanatus
exti⁹: ꝓfecte fuit vnct⁹ z sanat⁹ int⁹. et
ī ō in tātā ꝓpctiōez z lachꝛymas pru⁊
pit/q altissima voce plozabat dicēs di⁊
gnū se eē iferno. ꝙt iiurias illaras frib⁹
zp plagz z flagell⁹ q̄ fecerat ī eosdē. z ꝙt
ipatientiā z blasphemiā ꝑ deū. vñ bñ p
ndeci dies durauit sibi ille plāct⁹ mi⁊
rabil⁹ q̄ ab intimis ꝓcozdijs erūpebar.
z ꝓtinue nihil aliō cꝫ miſcebiaz dī iuoca
bar. Et cū hac cōpunctiōe z lachꝛymis
oia pctā ꝓfessus ē sacerdoti. Brūs aūt
Frā. vidēs tā notū miraculū gras agēs
deo recessit illic z ad ꝓtes m̄tū remo⁊
tas accessit ne dū dictū miraculū fieret
notū ꝑplo oēs ad ipm ꝓcurrerēt: qō ꝙt
hūilitarē toto posse vitabar. Studebat
em̄ tā cꝫ fidē z pudēs fu⁹ deo gl̄iaz et
honoꝛē reddere. z sibi inf̄ hoies dedec⁹
z iḡminiā ꝓcurare. Dicit⁹ ꝓo lepzos⁹ p⁹
illam sctitarē z cōpunctiōez mirabilē ad
paucū tps ifirmat⁹. z bñ armat⁹ eccle
siastic⁹ sacramēt⁹. ō hac vita ꝺcessit. scō
aūt Frā. ozāre ī q̄dā loco remoto in silua
appuit sibi dict⁹ lepzos⁹ ō fuct⁹ specio⁊
sioꝛ sole: subleuat⁹ ī aere dicēs ei. reco⁊
gnosc̄me: Cui s. Frā. Quis ic̄t es tu:
Et ille. ego sū lepzos⁹ ille qué chꝛs bñ⁊
dict⁹ re ꝓmerēre sanauit. z hodie vado
ad gadiſū ad regnū brm: ō q̄ ꝺo oipo
tēti z tibi gras ago. Bñdicta sit anima
tua z coꝛp⁹ tuū: z bñdicta sint ꝙ ba tua
z opa tua: qz ꝓ re m̄re aīe saluabūt. Et
scias q ñ ē dies in q̄ sctī ągeli z oēs alie
sctī z sctē ñ ꝛferāt magꝫ gras ꝺo ō sctis
fructib⁹ q̄ ꝓ te z tuū ozdinē vndiq̄ ꝓ oz⁊
bem patrant. Et ꝙpea ꝑfectare z gras
redde ꝺo z ista facito cū bñdictiōe dī. z
his dict⁹ disp̄uit. z s. Frā. rmāsit valō
Miraculū. xxxvj. (ꝑsolat⁹.

Inuidia act⁹ q̄dā senex aliū frem cū
bacculo volebat pellere.

Referebāt sctī seniozes nobis
dicēres. Qz fuit q̄dā mona⊅
chus ī eremo Sichie. Venit
aūt ad visitādos sctos ꝓes q̄
hitabār ī loco q̄ ꝺ cellia vbi
m̄kitudo mōachoꝝ diuisis hitabāt cel
lulis. Cūq̄ nō iueniret ad pīs cellulaz
vbi posset manere. q̄dā ō seniozib⁹ hīs
aliā vacantē cellulā dedit ei dicēs. Jn⊅
terim repausa i hac cellula donec inue
nias vbi possis manere. Cūq̄ ad visitā
dū eū quenirēt q̄ plimi frēs ꝺsiderātes
ab eo audire ꝙbū salutis e⁊ne. hēbat ei
gram spēalē docendi ꝙbū dei. Videns il
le senioz q̄ ei ad habitādū pstiterat cel⊅
lā. inuidie liuoze coꝛ eis vulneratū est.
z indignari cepit ac dicere. Qm̄ ego tā
tis tp̄ib⁹ in h̄ loco habito z ñ ad me cō⊅
ueniūt nisi rarissime. z h̄ in diebꝰ festis.
Et ecce ad istū pene q̄tidie frēs cꝫ plu⊅
rimi vadūt. Dixit aūt discipulo suo. va
de z dic ei vt egrediatur de cellula illa.
qm̄ necaria est mihi. Cū autē pretisset
discipul⁹ ei⁹ ad illū frem dixit ei. Dā
dauit abbas me⁹ sctitari tue. Jube mi
hi mandare q̄tē habeas. audiuit em̄ te
infirmari. Jpse ꝙo remādauit ei dicēs
Oza ꝙ me ꝺne pater. qz valō stomachū
doleo. Reuersus aūt discipul⁹ dixit ab
bati suo. Nimis rogat sctitatē tuam vt
vel tres dies iubeas inducias ei dari vt
sibi possit aliā cellulam ꝙuidere. Trā⁊
actis tribꝰ diebus iterum misit discipu
lum suum dicēs. vade z dic ei⁹ vt egre⊅
diat de cellula mea. Nā si rursus disꝰ⊅
lerit dices ad eum quia ꝓtinuo venio z
cum bacculo cedendo expello eum ō cel
lula mea. Pergens aūt discipul⁹ ad su
pradictū fratrē dixit ei. Qm̄ valde sol⊅
licit⁹ est abbas meus ō infirmitate tua
ideo misit me requirens si meli⁹ habe⊅
as. At ille h̄ audiens dixit. Gras ago
ꝺne sancte charitati tue: quia sollicitus
es de me. verūtamē precibus tuis me⊅
lius habeo. Reuersus aūt discipul⁹ di

Exempla siue

ꝑtr abbati suo: erãt nũc sarꝯ depcat sanctitatẽ tuã dñ. vt vsq; in die dñicũ expectes: cũ statim egredieꝝ. cũ aũt aduenisset dies dñicus: nõ stati egredereꝝ: accipies baculũ senioꝝ inflãmat⁹ inuidie & iracũdie spũ pgebat vt cedẽdo eũ expelleret de cella: Accedẽs aũt discipl's ei⁹: dixit ei. Si iubes pat ꝑcedo te: & video ne forsitan aliq̃ frẽs ad salutandũ eũ venerint: & si viderit te scãdalizent. pcessit ꝯ discipul⁹ ei⁹: & ingressus ad eũ: dixit. Ecce abbas me⁹ venit ad salutandũ te. Egredere ꝯ cleric⁹: & cũ grãactiõe occurre ei: q; p nimia charitate & dilectõe venit ad te. Qui statim surgens cũ nimia lacritate occurrit ei. Cũq; vidisset eũ anteq̃ appropinq̃ret/ pstrauit se ptin⁹ in terrã: adorabatq; senẽ cũ grãactiõe d. Retribuat tibi dñs charissime pr bona erna p cellula quã mihi ꝓpt nomẽ ei⁹ ꝑstitisti: & in celesti Hierlm inf scẽos suos chr̃s dñs gl'iosa & splẽdida tibi ꝓparet mãsionẽ. Hec aũt audies senioꝝ/ cõpũctus est corde: & p̃icies baculũ cucurrit in amplexũ ei⁹: & osculat⁹ est eũ: inuirauitq; eũ ad cellulã suã: vt piter cũ grãactiõe sumereꝝ cibũ. Vocauit aũt se/nioꝝ sup memoratũ discipulũ suũ: & inf rogauit eũ d. Dic mihi fili: si dixisti isti fratri ꝓba q̃ ꝓpt cellulã illã mandauit vt diceres ei. Tũc discipl⁹ ei⁹ confessus est di. Vere dñe dico: q; ꝓpt hũilitatẽ quaz tibi exhibere debeo q̃si pr & dño. iõ nõ audẽs me ad eũ. Verũ tñ nil illoz dixi q̃ mãdabas ad eũ. Hec audies senioꝝ/ statim spstrauit & rerrã ad pedes discipli sui di. Et hodierna die tu pat me⁹ esto: & ego discipul⁹ tu⁹: qm̃ te moderate cũ timore & charitate dei agere: & meã & illi⁹ frisq̃am de pcti laqo chr̃us dñs liberauit. Pro voro em & scrã sollicitudie & intentione discipli q̃ pfecte in charitate chr̃i diligebat abbatẽ suũ: & anxi⁹ timebat: ne p inuidie & iracũdie vitiũ tale aliq̃d ageret pr ei⁹ spualis: & ꝑderet oms sanctos labores: q̃s ab ineũte etate in chr̃i fuitio p vite eterne ꝓmijs laborauerat. Et ideo dñs donauit illi gram suam: vt in pace chr̃i pariter letarent.

Miraculũ tricesimũseptimũ.

Justus iudex ꝓximũ nepotẽ occidit: & chr̃i corp⁹ a deo recepit.

Rkenbald⁹ de Burbõ vir nobilis erat & potẽs: rant⁹ amator iustitie: vt nullã i iudicijs ꝑsperet psonã. Hic aũt cũ guik in firmaret lectoꝝ decũberet in pxia camera tumultũ clamoreſq; femineos audiuit. Qui cũ de cã scilicitaret: nullus ei circũstãtiũ ꝓtate dicere ꝑsumpsit. Tũc mitres vnũ ex puerꝯ ait. Pcipio tibi sub infminatõe ocloz tuoz: vt dicas mihi merã ꝓtatẽ. Cui ille paues rñdit Dñe domicell⁹ me⁹ fili⁹ sororꝯ vre feiaz vi oppmere voluit. & hec fuit cã clamoris. ad qõ ꝑbũ valde cõmot⁹ dixit mili tiby. Ire z suspẽdite illũ. Dilites obediẽtiã simulãres: postq̃ egressi dixit ad iuicẽ. Si occideri⁹ iuuenẽ hũc nobilẽ: & dñs nr sic opiabile ẽ: mozru⁹ fuerit: aut morte mctabimur/ vl erim⁹ extorres: oia tñ iuueni itimãtes: & vt ꝑtie auũculi subtraherer ꝓmonẽtes: p⁹ hozas aliqs ad dñm suũ ingressi se ei⁹ iplesse mãdaru affirmauerꝝ. Quito ꝯo die: iuucis esti/mãs auũclz õ culpa ee placatũ/ vl imemozẽ: apto ostio irrospexit. Quẽ vt ifirm⁹ ꝓspexit ꝑb blãdz iuxta se sedere ꝑcepit: vno brachio collũ ei⁹ strigẽs: & mãu alfa cultellũ clã extrahẽs/ gutturi ei⁹ infixit & occidit: q̃ cũ plãctu m'roz & dolore elat⁹ ẽ: & tori puicie icussit hozroꝝ ix Erkẽbaldo addit⁹ ẽ dolor dolori ado vt iualesceꝝ ifirmitate p eõ mitteret: peres sacꝯ sibi corp⁹ deferri: q̃ cũ veniſſer/ille cũ m'tz lach:ymis & orritiõe cordis oia ꝑca sua ꝓfess⁹ ẽ: tacita tñ iuuẽis infectiõe. Sup q̃ eps irat⁹ rñdit. Ire subiricez pricidiũ qõ ꝓmissiz & cogtũ vrm Dicere illo: fuit ne h pcm? Subiecẽ eps ẽt crudele nimz. Et ille. Ego neq; pcm iudico: neq; a dõ mihi remitti deposco. Rñdẽte epo. Ego vob corp⁹ chr̃i ñ tradã: nisi pricidiũ idẽ ꝑfiteri. Subiũxit vir nobil⁹. Sciaz dñe me ñ illũ occidisse ex aliq̃ rãcoze siue moru ire: & solũmõ ex dei timoze: zeloq; iustitie. Hunc̃q; aliqs filiũ sororis plus diligere potuit/ q̃ ego illũ dilexi. Si mihi corpus dñi mei negauerit⁹: ego illi corpus z aiam meã ꝓmitto. hec ci z dixit. ꝓter exm̃/ ne iustitie z iudicio dorogare videreꝝ. vix pontifex limen dom⁹ egressus fuerat. z ec/

ce egrotꝰ eū reuocauit dñs. Reuertimī dñe ℞e reuertimī: videre si i pyride hēatz cozꝑ chr̄i. qđ cū feciſſz: nec aliqđ i ea reppiſſe. ſubiūxit ille. Ecce quē mi hi negaſtz ipe ſe mihi ñ negauit. Appu troꝑ hoſtia i ore eiꝰ: z ipletū ē i eo qđ p ſapiēte dcm ē. Diligite iuſtitiā q iudi/ carz trā. Sētite ō dño i bonitate z ſim plicitate cordis q̄rite illū: qm̄ iuenīt ab his q ñ tētāt illū. apperāt ei eis q fidē hnt in illū. ℞s vero pauens tantū miracu lum vbiqꝫ diuulgauit.

Miraculū. xxxvij.

Luxuria inſtigat quādam diabolo ho magiū fecit vt habeat puellā.

Legit i vita ſci Blaſij ceſarien/ ſi epi: q vir qđā venerabil' noīe Eradꝰ filiā vnicā hēbat quā ſecrare dño diſpōebat. Sed diabolꝰ hūani gñis inimicꝰ h aduertēs vnū de ſuis pdictū Eradij in amoꝛe puelle plūmū iflāmauit. vez cuz ipoſſibile cerneret vt ipe q fuꝰ erat in ap̄lez tā nobil' puelle acceder poſſz ad vnū de maleficz acceſſit: ꝓmittēs ei mlt tā pecūie q̄ntitatē ſi adh eū iuuare vel ler. Cui dixit maleficꝰ. h ego agere nō poſſū. Iz ſi vis mittā te ad dñz meū dia bolū. z ſi fecerz q ipe tibi dixerit: deſi/ deriū tuū obtineb. Et dixit iuueīs. q̄cū/ q dixeris mihi faciā. Ille g maleficus epl'az ad diabolū feꝰ: z eā p pdcm iuue nē i hec vba trāſmiſit. Qmqđē mi dñe oz me feſtinā z ſolicite q̄ſcp a chr̄ianoꝝ religiōe abſtrabere z rue adducere vo/ lūtati: vt ps tua q̄tidie mlt'pliceť. miſi tibi hūc iuuenē cupidītate i talē puellā erarſum. Et poſtulo vt ſuū deſideriū af ſeq̄t: vt z iiſta gloꝛier. z alios tibi dece rero fideli? valeā aggregare. z dans ei epl'am dixit. Clade z tū hora noctꝫ ſta ſup monumētū gētil': z ibidē dmōes ac clama: z hāc chartā i aere eralta: z ade rūt tibi stari: Qui vadēs dmōes iuoca bat: z chartā p aerē ei̇ciebat. z ecce ad eſt pnceps tenebraꝝ vallaꝝ mlt'titudie dmonū. Qui cū epl'am plegiſſz: ait ad iuuenē. Credis i me vt tuā ꝓpleā volū tatē. Qui ait: credo dñe: Cui diabolꝰ. Et abnegaſ chr̄m tuum: q ait abnego. Dixit ei diabolꝰ. Perfidi eſtz vos chr̄i ani: qz qñ q̄dē me opꝰ haberz ad me ve nirz. qñ vo deſideriū vr̄m affecuti eſtis ſtari me negatz z ad chr̄m vr̄m accediťz Ille ār qz clemētiſſim' eſt ſuſcipit vos. Sz ſi vis vt ꝓpleā tuā volūtatē fac mi hi manu tua ſcp̄tū i q re ofitear abre/ nūciare chr̄o: z baptiſmari: z chr̄iane p feſſiōi: vt me ſis ſuꝰ: z mecū i iudicio ꝓdēnādꝰ. Qui ſtari manu ꝑpa ſcp̄tū fe cit q̄liť chr̄o abrenunciaret: z ſe futuri diaboli manciparet. Cōtinuo igit diabolꝰ accerſiuit ſpūs q erāt ſup fornica/ tionē ab ipo ad tēradū hoīes deputati: iubens eis vt pdictā puellā accederēt z coꝛ eiꝰ i amoꝛē iuuenis iflāmarēt. Qui accedētes coꝛ eiꝰ ado succēderť vt puel la ſe ad trā p̄ceret: z ad p̄ez lamētabi liť exclamaret. Diſcere mihi pꝰ miſere mihi: qz dure rozq̄oꝛ ꝓpť amoꝛē ral' pue/ ri nr̄i. Dixere pr̄ viſcerib tuis: z pat/ nū mihi amoꝛē oñde: z puez quē amo z p q crucioꝛ mihi ꝓiūge. Sin ār pꝰ mo/ dicū mozruā me videb: z p me i die iu dicū rōnē reddes: pr̄ ār eiulās dicebat. Heu me miſez qđ contigit miſere filie mee. Quis meū theſauꝝ furatꝰ eſt: qs dulce lumē ocloꝝ meoꝝ extirit: Ego te volebā celeſti ſpōſo ꝓiugere z p te ſal/ uari put abā z tu in amoꝛē laſciuie inſa nūſti. Sine vt te ſic diſpoſui ꝺo ꝓiūgā ne ducas ſenectutē meā cū doloꝛe ad ife ros. Ille clamabat dr̄i. pr̄ mi aut cito ōſideriū meū cōple: aut pꝰ modicū moꝛ tuā me videb. Cum ār illa amariſſime fleret z q̄ſi iſanirer. pꝰ eiꝰ i magōſola/ tiōe poſit? z amico cōſilijs deceptꝰ eiꝰ volūtatē cōpleuit: z eā puero i vxoꝛem dedit ac vniuerſaz ſubam ei tribuit dr̄. vade filia mea ꝑ mitā. Cū g iſť ꝑna nerēt. iuueīs ille eccl'iaz nō itrabat/ nec ſibi cruꝛ ſigculū faciebat: nec ꝺo ſe re/ cōmēdabat vt ō h a nōnull' notaꝝ quā vꝛoꝛi ſue cognouiſſet. Scis qz vir tuus quē tibi elegiſti chr̄ian? ñ ē: nec eccl'iam in/ gredit. Ꝺ illa audiēs vehemēt exti muit. z humo ſe ꝑſternēs vngul' ſeipaz diſcerpe cepit: z pecꝰ ſuū rūdere ac oi cere. heu me miſerā cur nata ſū: z nata ꝓtinue rapta ñ ſū: Cū g viro ſuo q au/ dierat reniſſet. z ille neq̄q rem ſic cē aſſereret: ſz oīno falſū qđ ipa audierat

Exempla siue

affirmaret: ait illa. Si vis vt credā tibi: ego & tu cras eccl'iaz ingrediamur. videns ille q̄ latere nō posset: narrauit ei totū ordinē geste rei. Qō illa audiens vehemēt ingemuit: & ad b̄m Basiliū p̄perauit. cui & oia q̄ viro suo & sibi cōtigerāt enarrauit. Basiliꝰ aut puer vocans & oia ab eo audiēs dixit. Vis fili reuerti ad dñm: q̄ ait. vtiq; dñe: sed nō valeo. q̄z diabolo sum pfessus: & christū abnegaui. & abnegatiōis mee scr̄ptū feci: & diabolo ip̄z dedi. Cui Basiliꝰ. Nō tibi sit cure. benignus em̄ est dñs & te penitentē suscipiet. Et p̄inuo apphendens puez: signū crucis i eiꝰ frontē fecit & ip̄m p tres dies recluſit. post ea eū visitauit & dixit. Quō te habes fili? Qui ait. i magn̄ sum dñe defectiōe/nec sufferre clamores eoz & strozes seu dilapidatiōes possū. tenētes i manu scr̄ptū meuz causank dī. Tu venisti ad nos: non nos ad te. Dixit Basi. Noli timere fili tm̄ mō crede. Et dans ei modicā escam faciens q̄z signū crucis itez eū recluſit & post eo ozauit. post aliq̄d dies itez eū visitauit & dixit. Quō te habes fili? q̄ ait. p̄a lōge clamores eoz audio & minas: sz eos nō video. & dans itez ei escam & signās & claudēs hostiū: abijt & p eo ozauit: Et q̄drageſimo die redies ait. quō te habes? q̄ rndēs. Bñ me habeo sancte dī. vidi em̄ te hodie i visu pugnātez p me & diabolū vincētē. Pꝰ Bē eū educēs oēm cleꝝ & religiosos & pplm̄ quocauit & oēs p eo ozare admonuit. tenēsq; manū pueri ducebat eū ad eccl'iaz. Et ecce diabolꝰ cū mltitudie demonū ad eū venit & iuſibl'r ap̄hendes puez conabat eū rapere ō manu eiꝰ. & cepit clamare puer scte dei adiuua me. & tanta eū imbus istātia aggress̄ ē. vt et scrm̄ ipel'leret trahēs puez. Qui ait ad eū. Im̄pbisse ñ suffic̄ tibi pditio tua nisi & dei mei rēteres plasma. Diabolꝰ ār dixit ad eū mltz audiētib. p̄iudicas mihi o Basili. Tūc oēs clamauerūt kyrie eleiſon dixitq; ad eum Basi. Increpet te dñs diabole. q̄ ait. p̄iudicas mihi Basi. nō abij ego ad cū: sz ip̄e venit ad me. abnegauit chr̄m suū: & p̄fessus ē mihi. Ecce scr̄ptū eiꝰ i manu habeo. q̄ ait. Nō cessabim⁹ orare donec reddas scr̄ptū. Et ora re b. Basi. & rēdēte i celū mā⁹. ecce charta p aerē delata ab oīb⁹ visa venit & imposita ē i man⁹ Basi. Quā ille suscipiens dixit puero. Loḡsc̄ has l'as fr. & ille. ēt dñe manu em̄ mea scr̄pte sē. Et frāges Basi. scr̄ptū pduxit eū ad eccl'iam & dignū fec̄ eū sacro mysterio & bñ istruens cū regl'az ei dās eū reddidit mlieri

Miraculū. xxxix.

Luxuria q̄ntū sit deo horridū monstrat in q̄dam milite.

Quantū ār malū & q̄z ōforme luxuria sit: & sup oia adulciū deꝰ ops i q̄dā milite Teutonie ōnōstrauit. h̄ de latere ꝓiuḡ itēpeste noctis silētio eū surgēs ꝓplero cū aliena flagitio domuz luna lucēte redibat. Cui⁹ facie p fenestra intrāz vroz emin⁹ cont̄plata clamat horrifice, ad cui⁹ clamoz ācille domus & famuli ꝓcurrētes mox ad ꝓuitū dñi q̄t clamauer̄t q̄si a ꝓspcū ōnōis ō turpari. Qō vt miles vidit aniaduertit facie sua a ꝓpa forma ꝑceſſisse: & diuino iudicio scōz vilitarē pcri: ꝓfessiōis ign̄miniā iduisse: Ergo vbi ōlituit ysoz mane ꝓperat ysꝰ eccl'iaz vt ꝓfessꝰ sacerdoti: formā ap̄ria recipe mereret. Cui cū vacce & pecudes ville ꝑcedēte ad pascua lōgiꝰ obuiarēt mox diros dedere mugit⁹ & q̄si mox minaci fulmīe ꝓrite q̄z q̄ p̄ne diffugiūt. Idē pastores & obuij q̄z fecer̄t. Sacerdos ār i hostio ecclesie ad dicēdas horas residēs: mox vt illū vidit sig̃uit se & itrās eccl'iā: hostiū p̄ se clausit. Tūc miles p̄sternēs se ante fores eccl'ie: miſere inḡt pr̄ scte miſere mi frimo pctōri. Nō em̄ sū ille q̄ videor sz h̄ mihi pctis meis exigentib⁹ accidit vt i me q̄si laruata facies ōformet: sed penitēti iūge q̄ vis. & sic ō me q̄ deꝰ voluerit expectabo. Nec mora vbi miles cū mira ꝓritōe & lachrymis ꝓfessꝰ ꝓinuo illa ꝓfusio dterſa ē: & ꝓpaz faciē cū sua integritate ꝓcepit. Dira. xl.

Lupū ferocissimū b. Frā. sḡ crucis̄ docuit.

Ecidit q̄dā mira (mesticauit) a bile & celebri meoria dignū ap̄ō ciuitatē Engubi. Vaz cū adhuc viueret scr̄us pr̄ Frā. Erat i territorio

eiuitatꝫ eiusdē q̄dā lup⁹ terribil⁹ magnitudine corpis. ⁊ ferocissimus rabie famis q̄ nō solū aialia: sz hoies ⁊ femias deuorabat. Ita q̄ oēs ciues i tāto troze renebāt q̄ oēs ibant muniri cū egredie bant trā acsi deberent ad bella funesta pcedere. nec tn si armati valebāt dēi lupi mozdaces dētes/aut truculētā rabiē cuadere: dn eidē p ifortuniū obuiabat. Ell tant⁹ troz oēs inuasit. q̄ vir aliqs extra portā citatꝫ audebat secur⁹ exire volēs ātes os mortificare scritarē bri Frā. ciuib⁹ supdict⁹. Cū ipe brūs pr tūc epis esset ibidē cōpatiēs illis disposuit exire obuiā dcō lupo. Cui ciues dicebāt. caue pr Frā. ne portā exeas. q: lup⁹ q̄ iam multos deuorauit. penit⁹ te occidet Sanct⁹ āt Frā. speras i dño Jesu chzo q̄ vniuerse carnis spiritib⁹ dñāt nō clypeo. p/tect⁹ vel galea. sz sīg̃ scte crucꝫ se muniens exiuit portā cū socio tota fiduciam suā tactās in dño. Et sic fidelissim⁹ pat⁹ Frā. itr epid⁹ exiuit ad lupum. Et ecce mitis cernētib⁹ de locis i q̄b ad spectaculū ascēderūt. lup⁹ ille tribil⁹ ꝫ s. Frā. ⁊ sociū apto oze cucurrit. ꝫ quē brūs pr oppositū signū crucis. ⁊ trā a se q̄ a so/cio brute diuia lupū cōpescuit ⁊ cursuz retinuit ⁊ os truculent aptū pclusit: et demū aduocās eū ait. veni ad me fr lupe: ez ex pte chr̄i tibi pcipio/q̄ nec mihi/nec alteri noceas. Dirabile dictu statim facta cruce pclusit os illō tribile. et facto mādato stari se ad pedes scti iam fact⁹ q̄si agn⁹ ex lupo capite iclinato p strauit. Sic ār pstrato añ se dixit scts Frā. Fr lupe. Tu facis mlta dāna i pribus ist⁹ ⁊ horrenda maleficia ppetrasti creaturas dei sine mia destruēdo. Non solū aūr irrōnalia iuxta destruis. sz q̄d detestatior⁹ audacie occidis ꝫ diuozas hoies ad imaginē dei factos. Ell tu es dign⁹ horrēda morte mutilari trāꝫ pre do ⁊ pessim⁹ homicida ppt q̄d oēs ꝫ te iuste clamāt ⁊ murmurāt. ⁊ tota ista ci uitas ē iimica. Sz fr lupe: ego volo int re ⁊ istos facere pacē. ita q̄ a re ipi nō ledant amplꝰ. ⁊ ipi tibi oēm offensam p rerit̄ dimittētes. nec hoies/nec canes re āpli⁹ pseq̄nt. Et lup⁹ gestib⁹ corpis ⁊ caude/auriū: ac capit̄ iclinatiōe mō/strabat illa q̄ scts dicebat q̄modo acceptare. Et ait iterꝫ sā. Fran. Frater lupe exq̄ tibi placz facere pacē ista ego p mitto tibi q̄ facia tibi dari expensas q̄ tidie dōec viveret ꝫ hoies isti⁹ citatꝫ ita q̄ nūq̄ famē āpli⁹ patieris: q: ego scio q̄ dcq̄d malefacis ppt rabiē famis facz Sz fr mi lupe exq̄ adq̄rā tibi talē gra/tiam volo/q̄ tu promittas mihi q̄ nunq̄ aliq̄d aial vl hoiem ledas. promittas mihi ista: ⁊ lup⁹ signū euidens iclinato capite fecit q̄ promittebat facere illa q̄ sibi iponebāt a scō. ⁊ scts Frā. ait. Fr lupe Ego volo q̄ tu des mihi fidem vt posim ꝫfidenter credere q̄ promitz. Et cū extendisset scts Fran. manū ꝫ recipiē da fide lupus eriā leuauit pedē anteri/orē dexterū ⁊ blande ⁊ leniter posuit super manū s. Fran. signo q̄ poterat fidē dando. Tūc scts Fran. ait Frat lupe pcipio tibi in noie dñi nri Jesu chr̄isti. q̄ venias amō mecum nil dubitās in ciuitatē ad faciendā pacem istā. Et lup⁹ obediens statim cepit iter cum sancto Frā. tanq̄ mānuetissim⁹ agn⁹. Qō vi dētes illi de citate ceperūt vehemēt mirari. Et nouitas hec statim ꝑ citatē tonuit. ita q̄ omēs tā viri q̄ mlieres magni ⁊parui ad plateā sīl̄ ꝓuenerūt: q: s. Frā. ibi erat cū lupo. Congregata igr ppli maria m⁹titudie surgēs s. Frā. fec illī mirabilē pdicatiōez dices inter alia quō ppt pctā tales pestilētie ꝓmittunt. ⁊ quāto sit piculosior vorax flamma gehenne q̄ hz i eternū deuorare dānatos q̄ rabies lupi q̄ nō pt occidere nisi corpus ⁊ q̄ sit pauendū in barathrū infernale ꝺmergi gñ tārā m⁹titudinē vnū paruū aial in tāto pauoze ⁊ piculo detinebat. Reuertimi igit charissimi ad dñz ⁊ face cte pnāz dignam. ⁊ a lupo libabit⁹ vos de⁹ i pnti ⁊ i futuro ab ignis barathzo deuorantꝫ. ⁊ bis dictis ait. Audite charissimi frat lupꝰ q̄ b cozā vob astat pro missit mihi ⁊ de pmissiōe fidē exhibuit facere pacē vobiscū ⁊ nunq̄ vos i aliq̄ ledere si tn vos pmittitꝫ sibi ātidie ex pēsas dare. ⁊ ego p fr lupo fideiubeo/q̄ paccū pacis firmit⁹ obseruabit. Tunc oēs ibi congregati cū clāore valido pmiserūt lupū nutrire ⁊tinue. ⁊ s. Frā. corā

Exempla siue

oīb⁹ dixit lupo. Et tu frat lupe ꝑmittꝫ stiū introduxit eā intro. Cepit āt diabo
fuare pactū istꝫ.s.q nec aīal aliq̄d/nec lus velut sagittꝫ stimulare coz ei⁹ in eā.
ꝑsonā alic⁹ ledas:z lup⁹ se igemiculāt Qui cū itelleriſſer diaboli cē stimulos
cū iclinatiōe capitis z gestib⁹ cozpis z dicebat itra semetipm. Ecce inimici re
caude z aurīū blādimētꝫ se fuatuꝫ pa nebꝛe sūt.filīꝫ aūt dei lux ē. Et surges
cta ꝑmissa oīb⁹ cuident mōstrauit. z s. incēdit lucernā.z cū iflāmaret ōsiderio
Frā.ait. Frat lupe ego volo q̄ sīc tu de dicebat.qm̄ q̄ talia agūt in tozmēta va
ḃ dediſti fidē cū essem⁹ extra pozrā ita dūt. Proba ḡ reipm ex ḃ si potes susti/
z ḃ cozā toto ppl'o isto des mihi fidē q̄ nere ignē eſnū. Et mittrebat digitū suū
ista obſuabis.z i fideiussiōe ꝓ re facta in lucernā. Quē cū icēdisset ardēs ñ sen
minie delinq̄s. Tūc lupus leuato pede tiebat ꝓp' nimiā flāmā carnal' ꝛcupie.
dexrro dedit fidē i māu s. Frā. fideiuſ/ z ira faciēs vsq̄ mane icendit oēs digi
sorꝫ sui cozā cūctꝫ astātib⁹.z facta ē tāta tos suos. Illa āt ifelix videns q̄ facie
miratio z gaudiū oim tā ꝓ ḃuotiōe scti bat a tīmoze velut lapidea facta est. Et
q̄ꝑ nouitate miracli q̄ in sūp ꝓ pace lu veniētes mane iuuenes q̄ eā miserāt ad
pi z ppli.vt oēs clamarēt ad sidera. lau monachū illū dicebāt. Venit huc mult
dantes z bñdicētes dñm Jesū chr̄m.q̄ er sero: Ille āt dixit. Ecce vbi dormit.
eos meritꝫ illi⁹ scti de oze fere.pessime z intrātes iuenerūt eā mortuā z dicūt.
libauit z tā ō horrēda peste i pace posu Abba mortua ē. Tūc ille excutiēs pal
it z dete. Ex illo igit⁹ die lup⁹ ppl'o z po liolū suū q̄ vrebat oñdit eis man⁹ suas
pul⁹ lupo pacta ꝓ s. Frā. ordinata fua dī. Ecce q̄d fec̄ mihi filia diaboli. qđ/
uit. z lup⁹ ꝓ duos annos veniēs:z ꝓ ciui dit omēs digitos meos. Et narrās eis
tatē hostiarī victrās neminē ledēs.nec q̄ factū fuerat dicebat. Scptū ē. Nō
ipe lef⁹ ab aliq̄ fuit curial'r nutrit⁹. Et reddes malū ꝓ malo. Et faciens oz̄onē
mirū ē valde q̄ nūc̄ latrabat canis ali susceptauit eam q̄ ꝙersa caste se egit ꝓ
q̄s ꝑ eū. Tāde lup⁹ senēs mortu⁹ est ō reuiduū vīre sue.
cui⁹ morte clues plurimū doluerunt qz
dicti lupi pacifica z benigna patia qñ/ Miraculū.xlij.
cūc̄ ꝓ ciuitatē ꝓgebat. mirā s. Frā. ꝓ/ Miraculū miraculosum.
ruté z scritatē mirificā in memoriā re/
Miraculū. xlj. (uocabat. Rant aūt septē filij relicti ex
Luxuria tēra⁹ senex digitos ꝛcrauit. gne Charini ip̄atoꝛꝫ defuncti.
Quos Diocletian⁹ z Maxi
Olitar⁹ q̄dā erat i ifeioꝛib⁹ mian⁹ amoze p̄ris eoꝝ retinē
S p̄rib⁹ Egypti ḃ erat noiarissi res ꝑmiserāt sine aliq̄ ꝓsecu/
mus:qz sol⁹ sedebat in cella i tiōe chr̄o defuire.z hēbāt secū ꝓl byrex
ōrto loco. Et ecce iuxta opati q̄ eis scrā mysteria celebꝛabat. His ḡ
onē sarbane mlier q̄dā ihone iubek diuinit⁹ vt cū ꝓl chr̄o carcerē pere
sta audiēs ō eo dicebat iuuēib⁹:q̄d vul/ rent. qtūs puer z milites.xx. baptisma
tis mihi dare z ꝑono istū solitarīū ve susciperēt. Stat̄q̄ ag̃elo pcūte ad car
strū: Illi aūt ꝓstituerūt certū q̄d dare cerē veniunt z angeli tactu clausira pa
ri cēnt ei. Que egressa vespe venit i cel tescūt. ḃ audiēs Marcian⁹ ꝛtremuit.
lā ei⁹ velut cerās. Et cū pulsasset cellaz z educt⁹ eis ō custodia dixit. Cur o ifan
egress⁹ ē ille. z vidēs illā turbat⁹ est dī. tuli adeo optatꝫ mori q̄b⁹ ꝑmissū ē arbi
Quō huc venisti:Illa āt q̄si plozās di trio vestro deū colere: Rūdit senior.
cebat. Errādo huc veni. Qui cū miser/ Massa auri naturā sue claritatis obti
rōe viscer⁹ mouerē⁹ introduxit cā i atri ner. Iz nisi igne z malleis z limis vissi/
olū cellule sue z ipe itrauit ireri⁹ i cel/ pet dignū capitri regis diadema nō pfi
lā z clausit. Et ecce ifelix illa clamauit cit. Ira z nos q̄dē chr̄iani sum⁹. Sz ni
dī. Abba:fere comedūt me ḃ. Ille aūt si Juliani vestigia secuti fuerim⁹ dia/
itez turbat⁹ ē:timēs ēt iudiciū dī/ dicē dema regis efni ee ñ possum⁹. Tūc de
bat. Vñ mihi venit hec ira:z apīes ho/ ꝓsensu ip̄atoꝛꝫ iubent cupe cum pice et
sulphure z cera ꝑari z singl'i singulis

imponi. Interim autē deferr circa eos
corp⁹ mortui. tunc dixit pſes Juliano.
Chris vester mortuos dī suscitasse. In
h̄ g̃ patebit q̃ ver⁹ de⁹ sit si iſtū suscita
uerit. Rñdit ille. Licz h̄ ifidelitas ve
stra nō mereat. ne tñ ipotētie deū meū
arguatz stari mira videbitz. Tūc ozone
facta coīa oīb⁹ ait ad corp⁹. Tibi dico ī
noīe chri. q̃ Lazar q̃triduanū suscita
uit Surge. Stari aūt surgēs ille cla
mabat. O acceptabil⁹ ozo vbi ducebar
vñ reduct⁹ sum. pſes irridēs ait. vñ re
diſti. At ille. Ducebar iđt a q̃b⁹ nescio
ethiopib⁹. q̃r statura erat vt gigantiuz
aspectus horrēdus. Oculi vt fornaces
ignis. dentes vt leonū. brachia sic tra
bes. vngues vt aḋamz. q̃ letantes duce
bāt me ī ifernū. sz cū ea ī ore purei abys
si essem brō Juliano ozāre ois ifernus
ꝓtremuit. Tūc veniēres duo albati et
auferēres me ꝺ dānatiōe ipioz huic lo
co reddiderūt. vt p eū q̃ suscitauit me il
lū a g̃ scaz quē nimis negabā. h̄ eo dicen
te iussit pſes. xxxj. cupas parari z sctōs
imitti. Prim⁹ tñ ait Celsus ad patrem
iudicē. p ipam vanitatē quā colis te ob
testor vt cū post ignē me videriz illesū p
mitras me cū matre triduo hīe cōfiteri.
Ꝺ si fecerz. nec me. nec ipaz amittes.
Rñdit pſes. Si ex igne exierz qꝺ tñ nō
credo. facia qꝺ petisti. Tūc nō ferēs in
cendiū filij scissis vestib⁹ vlulās cū vxo
re domū fuertit. Imissis g̃ sctis singu
lis cupis ignis supponit z plus q̃. xxx.
cubitz flāma leuat. fleuit ois citas q̃ cō
uenerat. sz ꝺ medio ignis melodia psal
lentiū resonabat. Trāsiuim⁹ p ignē er
aquā z eduxisti nos ī refrigeriū. Tunc
scri rursus iclusūt ī custodia. z mr Cel
si fm. pmissū cum eis. Ozātib⁹ aūt eis
subito locus mot⁹ est. splendor emicuit:
odor ꝺuct⁹ affuit: z vox psallentiū. iso
nuit. hec aūt vides z audiēs mulier cla
mauit. Nūq̃ hec cōperi. Nam ira refe
cta sum vt oīm dolor oblita: illū solum
deū credo. p q̃ filī me agonisat. Cui
puer. ꝑe nūc te mirem mea ꝓfiteor. nec
tu me amiras: nec ego te. si ad illud vo
nū meū ꝓtēdas: p q̃ scri tanta sustinēt.
Illa aūr iam diuit illustrata sclas ait:
fili nihil me ei⁹ amori ꝓponere: quē tu
diligis p qua re quicqd saluti mee nec
cessariū cognoscis exerce. Nā z pñti vi
ta carebo libenr. vt ad illā eternā posſ
sim vobiscū ꝓtingere. Tūc sctūs pb⁹ yt
Antoni⁹ baptizauit eam. Cui Celsus
ei⁹ filī. ī baptismi gra p̄ fact⁹ est. Au
diens hec Darcian⁹ iussit vroze suaz
apphēsaz domi suari. Sz apprōpinqn
tes ei mistri ceci facti sunt. Jussit aūt
Darcian⁹ ī crastino. xx. milites decol
lari. vij. germanos cōburi. Julianū aūt
cū Antonio pb⁹ro matrē z filiuz: z illū
quē inferi⁹ redḋerat suo iudicio reſ
uari. Dixit g̃ sacerdotib⁹ tēploz. Ozna
te tēplū Jouis qꝺ sel ín ano apīc. Quo
adducti sctis ait. Ecce tps saluz vie si
in h̄ tēplo venerādo numiḃ offeratis.
Rñdit Julian⁹. Tpe g̃ salutis nr̄e fac
oēs sacerdotes esse pñtes: vt videāt ma
gnitudinē sacrificij nr̄i. Gaudēs g̃ pſes
iussit oīa ezor vincla auferri dñs. Tur
pe est eos catenis renere qꝺ vij ceperit
esse ꝑrij. Cōgregatz g̃ oīb⁹ Julian⁹ z
Anton⁹: cū oīb⁹ ozauerūt dī. De⁹ eter
ne q̃ nō ī manufactz: sz mūdis cordibus
hiras: respice ī subuersiōez tēpli huius.
cultoꝝ ei⁹ vt credāt soli noi sctō tuo.
Statim aūt scris Amē rñdētib⁹ tēplū
subuersū est. sculptilia ceciderr. Sacer
dotes ꝙ mille cū tēplo dimersi sunt. z
alia mag̃ ps paganoꝝ ireriyt. Tūc ait
pſes. O virt⁹ magica: tā nō miserebor
nec parcā. z retrusis eis ī carcerē appa
ruit mltrudo sctōꝝ. Etiā pdicti. xx. mi
lires z. vij. germani: z sctā Basilissa cū
choro ygtinū omēs ī mag̃ glia dī. Reg̃
celoꝝ patefacta sunt voḃ venire. Alta
die iussit pſes Juliano z puero cuī ea
pitis auferri. Antonio pb⁹ro z Anasta
sio a morte ꝙocaro oculos vncinis erui.
mrez ꝙo quā credebat penas tolerare
nō posse oculeo applicari. Sz statim vt
volebāt eā mistri punire excecati sunt.
Singul⁹ aūt dñs subito sanitatē restitu
it. Tunc clamauit pſes: heu heu vinci
mur. Quid nūc ꝺpli⁹ eis facia. Jubet
g̃ oēs feras ad sctōs ī ampitheatro dī
mitti q̃ statim oēs pedes eoꝝ lingebāt.
Post hec iubet oēs decollari. Quo fa
cto subito ꝑe rerre motu media ps ci
uitatis corruit. mltrudo ifidelis ppli;

Exempla siue

fulgure ꝛ tonitruo extinguit. Q̄ia tem
pla idoloꝝ corruerūt. Ipse aūr iudet se
miuiu⁹ euadēs ñ m̄lto post ꝓmiꝫ cbul
liens expirauit. Passi sūt. viij. id⁹ Ja⁹
Diraculū. xliij. (nuarij.

Daria Joanni Damascēno ampu
tatam manū reddidit.

Q̄nes Damascē⁹ floruit tē
pore Theodosij. Hic ab ifan
tia grecis lris erudit⁹ ifra. xij.
annos oīm liberaliū artiū scie
tiam cōprehēdit. in amore dei
ac gl̄i oseris ei⁹ se exercens monacha
le hirū assumpsit: ꝗo ꝑmanens: regie
ꝗginū horas q̄tidie studiosissime decā
tabat. fact⁹ ꝑsbyter i eius honore mis
sas deuotissime ac frequentissime cele
brabat. Insup etiā oīones: antiphōas:
rīsoria: psalsq̄ facere cōsueuerat. q̄s in
eius solenitatib⁹ ad ipi⁹ laudē dulcissi
me decātabat. Tradebāt ei nobiles vi
ri ꝓpios filios erudiēdos q̄s ille ñ solū
lris instruebat: sz etiā ad timorē i oīm
mor honestate diligēter ifozmabat. q̄
dam die cū egressus ciuitatz muros cū
scholaribꝫ paulisꝑ spaciaret. Saraceni
subito irruētes: more solito cū hoim et
aialiū m̄titudie ipm q̄s rapuerūt: ac
secum i psidem detulerūt. Et cū inter
pdones pzede fieret diuisio contigit vt
cuidā inter illos ditissimo Joannes in
grem veniret q̄ ceterz ad fuituris opa
deputatz nutu diuino: meritis b. ꝗgis
erga ipm miti⁹ agerer. Captiu⁹ nanq̄
seruitutz pensū solitū reddere nō negli
gebat. sed z iciunijs insistēs oīones ad
brās ꝗginē deuotissim⁹ q̄tidie dirige
bat. Q̄ō ille gentil⁹ aiaduertēs ei⁹ bōa
uersatiōe quicꝫ ipz ire ac redire libe
rū q̄ veller infra palariū spacia ꝓmitte
bat. Et die q̄dā sic est cū allocut⁹. Di
Joānes charissime mirat⁹ sum pruden
tiā tuā: dicrādi curialitatē: scribēdi vti
litatē: cantādi z organisandi suauitatē:
sctm q̄s ꝓposituz z uersationē habeo
filiolū nō mīn⁹ meiꝑo mihi charū quē
ꝑco⁹ vt in artib⁹ eruditas: z in dictādo/
scribendo/legendo/cantādo: sic eū tibi
ꝑformare studeas. vt si forte alioqn a no
bis liber recesseris: in ipso tū apud nos
q̄dāmō⁹ totus remancas. Qui puerum
obedienter humiliterq̄ suscipiēs. z a ꝑ
mis elemētis erudire incipiēs ifra pau
cos in oīb⁹ artib⁹ liberalib⁹ annos istru
ctū adeo reddidit: vt si mgr̄i ac discipu
li: rherozicū dicrādi genus attēderes si
lre formā aspiceres. si vocis melodiam
audires nullā esse differētiā int̄ vtrāq̄
clamares. Postro cū imperat⁹ Theodo
sio ꝑ vite meritꝝ z mox honestate: nec/
nō ꝑ eloquētie nitore: in q̄b⁹ causis ne/
cessari⁹ videret: missa legatiōe sub pēa
capitis dño mādat: vt ei q̄ntor⁹ mitte
ret. q̄ pcepto impiali ꝺdicere nō ausus
Joannē Cōstātinopoli ad ipm honori/
fice deduci fecit. imperat⁹ eū cū honore
suscepit: z ei monasteriū in q̄ cum trib⁹
ō q̄ete fuiret i vbe dedit: vbi ipemet
sepi⁹ veniebat: ac de statu regni z salu
te aīe sue familiariter cōtrectabat. Ut
aūr bon⁹ Joānes ad meritoꝝ augmen
tū, pbaret adhuc i camino tribulatiōis
iuuenis quē in ꝑside docuerat suū gen⁹
dicrādi z ꝓpriā manū scribendi: neq̄tie
spū exagitat⁹: epistam ꝓprio sensu igenio
q̄ dictauit: scpturāq̄ Cōstātinopoli fur/
tiue direxit: z in palatij loco vbi cirt⁹ a
mistris inueniri possz iactari precepit.
Eratq̄ tal. Dilectz amicꝰ q̄ sūt i ꝑside
Damascen⁹ Joānes monachoꝝ mim⁹
Salutē. Noueritz imperatoꝝ robur ex/
ercit⁹ ad diuersa illa in natiōes extreas
misisse. vbiq̄ regiā z finitimas hoib⁹
vacuas remānisse. Q̄m g̃ sapietes estis
securi venire z victoria vob⁹ parata abs
q̄ mora viriliꝰ obtinere. Inuicta est igr̄
a mistris epla. et cotra imperatoꝝ plectra
tradirio ab oīb⁹ exclamat. z q̄s hui⁹ ꝓ/
ditiōis actoz esset inqrit. Forma lre in
genitiuq̄ scribēdi respicit. z Joānes esse
imperatoꝝ nunciat. Stari Joānes q̄rit
z cū iniuria m̄ta ad imperatoris pñtiam
trahit. Ipso mirate vñ tam subito tal⁹
rumul⁹ z q̄ se ꝙspiratio oziret: popul⁹
vniuersus iroꝝq̄s z uitia mille. nō sa/
cerdoteꝫ, pditoteꝫ. nō monachūꝫ apo/
statā, pclamabat. z furibund⁹ vir man⁹
ab eius oculis ꝓtinebat. Tūc imperat
sacro silentio sui spiras ait. O nequissime
Joānes beneficijs meis ingrate malū
ꝓ bono mihi reddidisti. Sarabica pes/
sime q̄ntū est in te patrīa tradidisti. mi

hkꝯ ac meis auferens libertatē. ī captī
uitatē nos rerrusisti. Ostēsaꝯ illa epi/
stola rñdit ira. Clere dñe formā scriben
di z dictandi genus meū ꝟ esse cogno/
ui: sed restꝫ est mihi de⁹/ꝙ ea oīno nō fe
ci. Cūꝯ oēs in eū pstreperēt. eo ꝙ veri
tatē occultare velle videret. vndꝯ cla
mabāt vt absꝯ dilatione morte puni/
ret. Judices facto ꝑsillo pari assensu di
cunt ipm (qz specialr amic⁹ ipatorꝫ fue
rat) nō debere occidi: sz manū q̄ tātū fa
cinus ꝓpterauerat abscidi. Quo facto
Joānes de dolore vulnerꝫ/ac diminu/
tione corꝑis grās agit dō. sz ꝙ in ei⁹
honorē ampli⁹ offerre sacrificiū nō pos
set. paulisꝑ ꝓdoluit. Abscisa itaꝯ ma/
nus officio spiculatorꝫ: iussu imperatoris
ad testimoniū tāti scelerꝫ suspensa est ī
monasterio/ac residētie loco ipi⁹ Joā.
ille mox ad imaginē specialr dñe sue mā
cus aduenīēs discoopto vulnere z extē
to ac ostenso brachio cum ea pie rixaba
tur inquiens. Hoccine dña nr̄a ꝑmia
meritoꝝ sūt. hoccine tuoꝝ brūtudo fuo/
rū: Esto dña mea: digne ꝑ meritis pec/
catorē me flagellare voluisti. sz vt quid
instrumētū officij tui ꝑmisisti penitus
abscidi. hec q̄ppe manus hymnoꝝ lau/
dis tue cantica sepi⁹ scribēdo parabat:
z deo patri sacratissimū corꝑ⁹ z sangui
nē filij tui mīstrātes i honore tuo ad pec
catorū salutē offerebat. Cūꝯ ralia sepi
us ibi lamentrādo ꝓrarer corigit nocte
q̄dā vt post hmōi lamentatione ī lectu
lo fessus. nec dormiēs/nec vigilās ex to
to pensarer. Et ecce regina virginū af/
fuit cū ingenti lumie hilari facie: rkī cū
ꝓsolans affamie. Quid agis inq̄t puer
me⁹?: Deu inq̄t ille: dña q̄d me interro
gas: Quiimo interrogo te ego cū hec
paterer vbi eras?. Ecce ad meum: imo
ad tuū dedecus ī eccl'ia pendet abscisa
clientis tui man⁹. At illa. Cōfortare ī
q̄t fili in dño manum tuam tibi restau
rare pōt q̄ totū hominē plasmauit ex ni
hilo. his dictis eo videte eccl'iaz illa pe
tyt delatāꝯ inde manū ei⁹ brachio cū
mira benignitate in momēto restituit.
Cūc ille grās ineffabiles agens redi/
ta diei luce surgit: fribꝫ uocatis manū
ostēdit. eosꝯ secū ad magnalia dei glo/
rificandū animauit. Mox solēniter in
ductus altra voce missam de brā ꝑgine
celebrauit. Imperator audito miraculo
pedes ad eū venit: z ozē ꝓcio manū de
osculās post dei laudez z gl'iose ꝑginis
ab ipso diligenter inq̄rit. siquidē alicui
cōfiterer q̄ suū dictrādi gen⁹ ac scriben
di formā haberet. Ōō ille q̄dē ei retu/
lit. z sic rei ꝑitas inquisita diligentius
innouit.

Miraculū. xliij.

Miraculose super ardentes p̄unas
gradiēs frater a diabolo occidit.

Cum quadā die Palemon et
Pachomi⁹ ignē accendissent
frat' q̄dā dixit ad eos. Si q̄s
est fidelis ex vobis stet super
hos carbones: z ozonē dñicā
sensim pnūciet. quem beatus Palemō
intelligens superbie tumore deceptum
cōmonuit dicēs. Desine frater ab hac
insania: nec tale quid vlter⁹ loquaris.
Qui cozreptione senis non solum non
profecit in meli⁹: sed plus elatione mē/
tis elatus stare cepit sup ignem anda/
cter nll'o sibi imperāte: z coopante dia
bolo z dño pmittente. nullaten⁹ ignis
attactu adustus est. ꝯ itaꝯ cum factum
esset. postero die idē frater mature ꝑfi
ciscens ac velut exprobrās eis ait. Ubi
est fides vestra: Post nō multum aurē
tꝑis cernens diabolus hūc sibi ꝓ omia
mancipatū trāsfigurat se in specie pul/
chre mulieris z cepit ostū cellule vehe
mēter extendere. q̄ cū aquisset ei. ait ad
eū diabolus in forma mulierꝫ. obsecro
te: qz nimis a creditoribꝫ vrgeor. et me
tuo ne mala me ꝓhendāt. recipias me
in cellā tuā q̄m debitū soluere neḡo. de
us ēi me direxit ad te. Qui cecitate mē
tis penit⁹ obscurat⁹. nec intelligēs q̄s
esset q̄ tl'ia sibi loq̄ret diabolū miser in
suū recepit exitiū. Tūc hostꝫ videns eū
ad oē scelus ꝑclīuē imisit in eum turpē
ꝓcupiscentiā qui mox cedens suggestio
ni eius q̄si mulieris amplexus petiuit.
Quem spūs imundus inuadens. elisit
atrociter z resolut⁹ sup pauimentū ve/
lut mortuus diu pmansit. Post aliq̄ tant
dies tandē in se reuersus z ōmēte sue
sero penitens ad scm̄ Palemonē venit;

Exempla siue

z cum magno fletu qđ sibi accidisset exposuit dñi. Agnoscо pax agnoscо/q ego causa pditiois mee exista. z subito corripuit ab imũdo spũ de ꝓspectu illoꝝ psiliuit. z p deserta discurrens agebat infrenis. quenir aũt ad ciuitatẽ panos. z ibi informacẽ sese ꝑcipirans primus incendio interijt.

Miraculũ. xlv.

Misericors Paulinus seipsuz pro filio vidue dedit.

Cum seuientiũ et wandalorũ rege fuisset italia i campanie partib⁹ depopulata. multiq⁹ essent de hac tra i africanã regionẽ traducti vir dñi Paulinus cũcta q̃ ad eparus vsum hre pokat captiuis idigẽtibusq⁹ largit⁹ est. Cũq⁹ iam nihil oino supesset qđ petẽtib⁹ dari potuisz. qđã die q̃dã vidua aduenit q̃ a regis wandalor genero filiũ suũ in captiuitatẽ fuisse ductũ phibuit: atq⁹ a viro dei hui⁹ ꝓcũ postulauit. si forte illius dñs h̃ dignaret accipe. z hũc cõcederet ad propria remeare. Sed vir dei magnope qđ peteꝛi femie dare potuisset ingrens nihil apud se aliud nisi se inuenit. petentiq⁹ femine rndit dñi. Vulier qđ possũ tibi dare: nõ habeo: sz me tm̃ tolle. me fuũ iuris tui esse pfitere. atq⁹ vt filiũ tuũ recipias me vice illius in fuitiũ trade. Mõ illa ex ore ranti virꝝ audies irritionẽ port⁹ ꝗ cõpassionez credidit. At ille erat vir eloquẽtissim⁹ z valde i exteriorib⁹ q̃z studijs eruditꝰ dubitãti femie citius psuasit vt audiret crederet. z p receptiõe filij i fuitiũ traderet nõ dubitaret epm. Perrexerũt g vtreq⁹ in africã. Procedẽti aũt regi genero. q̃ eius filiũ habebat. vidua rogatura se obtulit: ac p tius petiuit: vt ei filius donari debuisset. Mõ cũ vir barbarus typo superbie turgidus gaudio trãsitorie ꝓspiratz inflatꝰ nõ solũ facere: sz z audire despiceret: vidua subiunxit dicẽs. Ecce hoiem hũc p eo vicariũ pbeo. z solũ modo pierate i me exhibẽt mihi filiũ meũ vnicũ redde. Cũq⁹ ille venusti vultꝰ hoiem ꝓspexisset. quã arrem nosset inq̃siuit. Cui vir dei Paulinus respõdit dicẽs. Arrem qđe aliquã nescio: sed ortũ bene excolere scio. Mõ vir gentilis valde libẽter accepit. cũ in nutriẽdis oleribꝰ: q̃ prius esset audiuit. Suscepit ita⁹ fuũ z rogãti vidue reddidit filiũ. Quo accepto vidua ex africana regione discessit. Paulinꝰ ꝙo excolẽdi horti suscepit curã. Cũq⁹ isdem regis gener crebro ingrederet hortum suũ hortulanũq⁹ qđã redreret. z sapiẽ valde hoiem esse videret. amicos cepit familiares deserere. z sepius cũ suo hortulano colloq. atz emoniꝰ eꝰ delectari. Cui Paulinꝰ q̃tidie ad mẽsaz olera virẽteq⁹ herbas deferre ꝓsueuerat. z accepto panc ad curã horti remeare. Cũq⁹ diuꝰ h̃ ageret. qđã die dño suo secum secretꝰ loquenti ait. Vide quid agas z wandalorꝝ regnũ q̃liter disponi debeat. puide: q̃ rex citꝰ z cũ oi celeritate moritur⁹ est. Mõ ille audiẽs: quia ab eode rege pre ceteꝛ diligebat⁹ ei minime tacuit. sed qđ a suo hortulano sapienti. s. viro agnouisz indicauit. Mõ dum rex audisz: rndit ilico. Ego vellẽ hunc de q̃ loqueris hoiem videre. Cui gener eius: venerabilis Paulini talis dñs rndit dicẽs. Virẽtes herbas mihi ad prandiũ deferre ꝓsueuit. Has itaq⁹ hũc ad mensam tuam deportare facio. vt q̃s sit q̃ mihi hec locutꝰ est agnoscas. Factũq⁹ est cũ rex ad prandiũ discubuit Paulinꝰ ex suo ope olera quecq⁹ z virentia delaturus venit. Cũq⁹ hunc rex subito conspexisset irremuit. atz accito eius dño sibi p filiũ ꝓinquo ei secretũ qđ prius abscõderat indicauit dicẽs. Ecce est qđ audisti. Nã nocte hac i somno sedentes i tribunali ꝺ me iudices vidi. inter q̃s iste z simul sedebat. z flagellũ qđ aliqñ acceperã: eoꝝ mihi iudicio tolebat. Sz pcontrare ꝺsnam sit. Nã ego hũc tanti meriti viꝝ: populare vt ꝓspicit: esse nõ suspicor. Tũc gener regis secreto Paulinũ rulit. q̃snam esset inq̃siuit. Cui vir dei rndit. fuus ru⁹ sum qui p filio vidue vicariũ suscepisti. Cũq⁹ ille instãter redreret vt nõ q̃ esset: sz qđ in sua patria fuisset indicaret. atq⁹ hoc ab eo facta iteratiõe frequẽtis inq̃sitionis redreret vir dei strictus magnisq⁹ ꝓturionib⁹ iam nõ valens negare qđ

ehet Epm se fuisse testatus est. qō post
sessor eius audiēs valde obtimuit atq;
hūiliter obtulit dī. Pere qd vis qtenus
ad terrā tuā a me cum magno munere
reuerraris. Cui vir dñi Paulinus ait.
Vnū est beneficiū qō impendere mihi
potes. vt oēs ciuitatq; mee captiuos re
laxes. Qui cuncti ptinus i africana re
gione reqsiti cū onustis frumēto nauī
bus p venerabilis viri Paulini satisfa
ctiōe in eī comitatu laratī sūt. Post ñ
mltos po dies z wandalor rex occubu
it z flagellū qō ad suā pniciem dispen
sante deo p fidelitū disciplina tenuerat
amisit. Sicq; factū est: vt oiporēq; vel
famul⁹ Paulin⁹ vera pdiceret. et q̄ se
solū in fuitiū tradiderat cū multq; a ser
uitio ad liberrate redirer. Illū vicz imi
tatus. q̄ formaz seruī assumpsit/ne nos
essem⁹ seruī pctī. cui⁹ sequēs vestigia
Paulin⁹ ad tēpus voluntarie fuus fa
ctus est solus. vt postmoduz esset liber
cum multis.

Miraculū. xlvj.

Negans deū spīm sctm in specie colū
be pdidit: z penitēs recupauit.

FRater q̄daz ipugnabat a fo
nicatiōe. Cōtigit aūt vt veni
ret in vicū quēdā egypti z vi
dens filiā sacerdotq; pagano
rū adamauit eā. Et dixit pri
ei⁹. Da mihi eam vxorē. Ille aūt rñdēs
dixit. Nō possum eā dare tibi nisi irer
rogauero deū meū. Et abiēs ad demo
nē quē colebat dixit ei. Ecce monachus
q̄dā venit volēs accipe filiā meā. do eā
illi. Rñdēs demon dixit. Si negar de
um suū z baptismū z pposītū monachi
interroga eū. z veniens dixit ei. Nega
deū tuū z baptismū z pposītū monachi
z dabo tibi filiā meā. Ille po cōsensit.
z stati vidit velut columbā exire de ore
suo. z volare i celū. pgens aūt sacerdos
ad demonē dixit. Ecce pmisit tria illa
se facturū. Tūc rñdēs diabol⁹ dixit ei.
Nō des ei filiā tuā in vxorē: q2 de⁹ ei⁹
nō recessit ab eo: sed adhuc adiuuabit
eū. Et veniēs sacerdos dixit fratri illi.
Nō possum eam tibi dare: q2 adhuc ōs
tuus adiuuat te: z non recessit a te. hec
audiēs frater dixit in semetipo. Si tan
tam bonitatē ostēdit de⁹ in me: cū ego
infelix negauerim z ipm z baptismū z
pposītū monachi. bon⁹ aūt de⁹ erīa sic
malū nunc vsq; adiuuat me. cur ego re
cedā ab eo. Et isemetipz reuersus rece
pit sobrietatē mētis: z venit in eremuz
ad magnū quēdā senē z narrauit ei rem
q̄ fuerat facta. Et rñdit ei senex. Sede
mecū in spelunca: z ieiuna tres hebdo
madas ptinuas. Et ego depco2 deum
p te: z laboz auit senex p fratre: z depze
cat⁹ est dñm dī. Obsecro te dñe da mi
hi aīam hāc z suscipe pniam ei⁹: z exau
diuit oz̄onē ei⁹ de⁹. Et cū impleta fuis
set ꝑma hebdomada venit senex ad illū
frēm z introgauit eū dicēs. Aliā vi
dist: Et rñdēs frat dixit. Etiā: vidi co
lumbā sursū i altitudie celi ō caput me
um volantē. Et rñdēs senex dixit ei. At
tende tibimetipī: z depcare deū intēte
Scō po venit itez senex ad frēm z in
terrogauit eū dī. Vidisti aliq̄d: Et rñ
dit. Vidi columbā venientem iuxta ca
put meū. Et pcepit ei senex dicēs. So
brius esto mente z oza. z cōpleta tertia
hebdomoda venit itez senex z interro
gauit eū dicēs. Ne aliq̄d plus vidisti: z
rñdēs ille dixit. Vidi columbā q̄ venit
z sterit supza caput meū. z rerēdi manū
meā tenere eā. Illa aūt surgēs intrauit
in os meū. Et gras agens deo: senex di
xit fratri. Ecce suscepit de⁹ pniam tuā
de cetero attēde tibimetipī: z esto solli
citus. Et rñdens frater dixit. Ecce ām
modo tecū ero donec moriar.

Miraculū. xlvij.

Negare chm volēs notari⁹ chī cru
cifixi intuitu respicit.

QVanta sit virtus sctē crucis
pater in illo fideli notario:
quē quidā magus decepit: z
ad q̄ndā locū i quē demōes
aduocauerat duxit: pmittēs
q̄ eū multz diuitijs faceret abundare.
Et ecce vidit q̄ndā magnū ethiopē sup
altū rhonū sedentē: z circuitu ei⁹ ali
os ethiopes: cū lanceis z fustibz stares.
Tūc ille magnus ethiops magum pdi
ctū vocauit d. Quis est iste puer: Et il
le rñdit. Dñe fuus vester est: Et tūc cō
uersus demon ad notarium ait. Si vis

me adorare: z seruus meus esse z chr̃m tuū negare: faciam te sedere ī dextera mea: z multꝫ copijs vitabo te. Ille aūt mox signū crucis edidit: z se chr̃i seruū libere pclamauit: statimq; ois illa multitudo cuanuit. Post hoc cū rēpluz scrē Sophie pdicr' notari' cum oño suo in trasset. z añ saluatoris imagiñe ambo starent. vidit dñs ei'/q; pdicta imago sup notariū ipsum oculos fixos haberet z artēte ipm respiceret. Ꝺō vidēs dñs admirās iuuenē ex pte dextra stare fec̃: vidit̃q; q; imago in illā itcrū partē oculos reflexisset. z sup notariū fixos hīet. Rursus fec̃ cū stare ad partē sinistrā. Et ecce itez imago oculos voluit z notariū vt prius dignāter aspexit. Tunc adiuratus a dño vt sibi diceret qd apō dñm deū meruisset: ꝓpter qd sic cū imago respiceret. Dixit se nulli' boni conscium esse nisi q; eum coram diabolo negare noluisset.

Miraculū. xlviij.

Necromantic' cum demonū turba ad inferna delabit.

LEgit in scala celi q; fuit apud Tolet̃ū qdam magist' necromantic': ad quē accedēs qdaz scutifer paup: ꝓt' diuitias se ei' seruitio mancipauit. Cū aūt die quadā vna cū mgro dño suo ad nemus cū aue venatica venissent visuz fuit illi scutifero: q; ad ripam cuiusdaz fluminis venissent vltra qd erat castrū mirabilis structure. Cumq; rex ingressuisset mgr̃m cui' esset illd castrū: Rndit. dñi mei est: z cū eo ꝓnoctabim': para te ad faciēdū homagiū sibi. Cūq; icepissent ambo trāsire flumen speculator clamauit. qui essent q; flumen trasirēt: Rndit mgr. Ego amicus sum dñi regis. Tūc apit pons tornatilis: inclinat' et. z. xl. iuuenes cū torricis occurrerūt: z etiā mlires ifinit̃. Cūq; introduci fuissent palatiū. z rex descēdisset ō aureo solio. iuxta se posuit mgr̃m. Et q̃sinit cām sui aduēt'. Et mgr. Ꝺō veni: vt dites soci/um meū pñtez: z ab eo recipias homagiū. Cūq; p homagio fuisset reqsit': vt abnegaret pfez z filiū z spūsctm. Ju/uenis stupēs z dexterā manū eleuās si/gnauit se z ait. Ego reddo me patri et filio z spiritui sctō. Tūc subito illa tota curia cū rege z mgro ī abyssum descendit: solo iuuene prerrito remanente.

Miraculū. xlix.

Homen Jesu in corde Ignacij scr̃i/ptum inuenit.

LEgit in vita bti Ignacij. Q; inter oia sibi rpe passiois sue illata tormēta nūq; ab inuocatiōe nois Jesu chr̃i cessabat. Quē cū tortores reqrerēt cur h̄ nomē toties replicaret. Rndit. Hoc nomē cordi meo insculptū habeo. z iō abeī' inuocatiōe cessare nō valeo. Postq; a leonib' suffocat' est: nō tñ vilacerat'. tortores volentes curiosi' q̄ scrūs direrat expiri. Cor ei' a corpe ipsi' euellūt. z illō scindētes p mediū: torū cor ei' inscptū h̄ noie Jesus chr̃istus lr̃is aureis inuenīūt. Unde ex hoc miraculo pluri mi crediderūt.

Miraculū. l.

Obedies frater a Crocodillis venerat̃ z mortuū fusciratur.

Ꝺo carnales frēs venert habitare in qdā monasterio: ex qb' vn' erat pclare ꝓfitētie. alter ꝺo obedientie magne. Cui dicebat pr̃. facḣ. z facie bat. z fac illud: z faciebat. Ꝺe q̃ re magnā opinionē i mōasterio hēbat: qz ita obedies exīstebat. Pūct' aūt iudicium crone fr̃ ei' ille ꝓfitēs aduers' cū dixit in semetipso. ego pbabo istū si hz obedientiā. z accedēs ad pfez mōasteriū ōt ei. Dimitte mecū frēm meū vt eamus alicubi. Et dimisit abbas ire. Et assumēs cū ille fr̃ abstinēs voluit rēare eū. Et cū venissent ad flumē vbi erat mīrtudo crocodillor̃ ōr ei. Descēde i flumē z trāsi. Et ille mox descēdit. venerūt aūt croco dilli z lingebāt corp' ei': i nllo ledētes cū. Ꝺō cū vidisset fr̃ ei': dixit ei Asce de de flumie. Et cū iter ageret in uenerūt corp' ihumatū iacēs i via z dixit abstinēs ille ad frēm suū. Si habuissem' aliqd vetusti vt iactarem' sup illō corpus. Et rndēs ille obedies fr̃ dixit. Magz ozem' z fortitan resurget z stātes ad ozonē atq; ozātes intēre: surrexit

mortuꝰ ille. Quo facto gliatꝰ est absti
nēs fr. Et dixit, p ꝓtinēria mea fuscita
tus ē mortuꝰ hic. Oia aūt hec ꝛuelauit
deꝰ abbati mōasterij eoꝝ: z qlīt retraue
rit frēm suū de crocodillis. z quō susci
tatꝰ est mortuꝰ ille. Et cū veniſſent ad
mōasteriū: dixit abbas abstinēti fratri
illi. Quare ita feciſti fri tuo: Ecce tñ p
obediētiā eiꝰ mortuꝰ ille surrexit.

Miraculū. lj.

Oratio beate Scolastice pluuiam
impetrauit.

Soror bri Bñdicti Scolasti
ca noīe oipotēti dño ab ipo in
fantie sue tpe dedicata ad eū
sel p annū venire ꝛsueuerat.
Ad quā vir dei nō lōge extra
ianuam ipossessionē monasterij descen
debat. Quadaz ꝙ die ex more venit:
atq ad eā cū discipls eiꝰ venerabil fr
descēdit. q rotū die i dei laudib sacrifi
cq colloquijs ducēres. incūbēribꝰ tā no
ctis tenebris sil acceperūt cibos. Cūcq
adhuc ad mēsam sederent z intra sacra
colloq tardior se hora ꝓtraheret. cadē
scrimonia femina sororꝰ eiꝰ eū rogauit
dicēs. qso te ne in ista nocte me deseras
vt vsq mane ō celestꝫ vite gaudijs loq
mur. Cui ille rndit. Quid ē qd loqrꝫ so
ror: manere extra cellā nullarenꝰ possū
Tāta ꝙ erat celi serenitas vt nulla in
aere nubes apperet. Scrimonial ār fe
mina. cū ꝓba fris negarꝫ audisset iserꝫ
digrꝫ manꝰ sup mēsaz posuit: caput in
mānib oipotēte dñm rogatura dclinauit.
Cunqz leuarer ō mēsa capur: tāta coru
scatiōis z tonitrui ꝛt: tātaqz inūdatio
pluuie erupit: vt neq venerabil Bñdi
ct neq frēs q cū eo aderant. extra loci
limē q ꝛsederāt ꝓdē mouere potuisset
Scrimonial q ꝓpe femia caput i mānib
dclinās lachrymaz fluuios i mēsa fude
rat p qs serenitatē aerꝫ ad pluuiā tra
xit. Nec paulo tardi pꝰ oīonē inūdatō
illa secura ē: fz rādē ꝙueniēria fuit ostis
z inūdatiōis vt ō mēsa caput iā cū toni
truo leuaret. qrūs vnū idēq eēt mome
tū z leuare. caput z pluuiā deponēs. tūc
vir dī ink coruscatiōes z tonitrua atz i
gerꝫ pluuie inūdatiōez vidēs se ad mōa
steriū rmeare ñ posse cepit ꝓqri trista
tus dī. Parcat tibi dns dns sororꝰ. Quid
ē qd feciſti: Cui illa rñdit. Ecce te roga
ui z audire noluisti. rogaui dñm meū et
exaudiuit me. Dō g si potes egredere
z me dimissa ad mōasteriū rcede. Ipe
aūt extra tectū exire ñ valēs q remanere
sponte noluit i loco mālt iuitꝰ. Sicq
factū ē vt tota nocte puigilē ducerent.
atq ꝓ sacra vite spūal colleqa sese vica
ria relatiōe satiarēt.

Oīone Publij monachi dmon decē
dieb ire impeditꝰ est. Mira. lij.

Empib Juliani apostate cū
ascederz i pside: missꝰ ē demō
ab eode Julião vt velociꝰ va
dēs i occidētē adduceret ei ali
quē rīsū inde. Cū aūt ꝙueniſſet
demō iste i qndā locū vbi qdā mōachꝰ
hirabat: stetit ibidē p decē dies imobil
eo q ñ poterat vltra ꝓgredi: q mōachꝰ il
le ñ cessabat orādo/neq die/neq nocte
z egressꝰ ē sine effectu ad eū q miserat
illū. Dixit aūt illi Julia. Quare tarda
sti: Rñdit demō z dixit. Et morās feci
z sine actiōe fuerꝫ sū. sustinui em decē
dies Publiū mōachū si forte cessaret
ab oīone vt trāsirē: z redij nihil agens.
Tūc ipissimꝰ Julia idigē dixit. Cū
regressꝰ fuero: facia i eo vidicta. Et in
tra paucos dies inexpt ē puidētia dī
Cōtinuo vnꝰ ex ꝓfectz q cū eo erat z rē
coḡuerat vadens vēdidit oia q hēbat z
ōdit pauplb. z veniēs ad senē illū factꝰ
ē mōachꝰ magnꝰ. z sic qeuit in dño. In
illo tpe Julia apostata pgēs ad psicū
bellū venit Cesaree. Basilij aūt cū suis
obuiauit ei: z obtulit ei p bñdictōe tref
ordeaceos panes. Imparor aūt iussit su
os qde accipe panes z reddere ei fenū
di. Ordeū cib ē iumētoz. qd obrulit no
bis: scipiat z ipe fenū. Dō suscipiēs di
xit ei. Nos qde o iparor ex qb cōedim
obrulim tibi. Tu ꝙ ex qb nutris ir
rōnabilitatē nature reddidisti nob. Ju
lian aūt in ysaniā ꝓsus dixit ei: Pallio
feni isti sine ablatiōe dabit tibi. qñ ār
ꝓsas subigēs reuersus fuero dolabo ci
uitatē tuā z arabo eā vt fiat farrifera
magꝫ q homifera. Non em igro auda
cia pplo a re suaſaz vt a me adorata de
am. postq eā statuerī ꝓfrigeret vsq in

Exempla siue

finē. Et hec dicēs ꝑgebat ad Persarū regionē. Redīes aūt Basilī ī citatē: t ꝙuocās oēm mīltitudinē narrauit ei im paroīs ꝓba: t ꝙsolās ꝓpīm/ atq; ꝙsiliū dans ōt. Pecuniā frēs ad nihil vtile re purāres salutis vre puidētiā facite. vt si datū fuerit tps tyrāno impatoī mu neribꝫ eū placem⁹. Qui abeūtes in do mos suas q̄ hēbat vnusq̄sq; cū rota ala critate attulit ad eū auri. s. z argēti/ la/ pidū q; ꝓciosoꝝ infinitā mltitudinē: q̄ vidēs alacritatē eoꝝ posuit ea ī thesau rario/ suꝑscribēs vuiuscuiusq; nomē di cens: q̄ potēs est ōs. z illi⁹ furozē a nob auferre: t vob vīa restituere. Stati q; ḡ ꝑcepit clero t oī ꝓlo cū mulieribꝫ/et infantuꝫ ascēdere in montē didimi: in q̄ honozat⁹ dei genitrīx memozabile tē/ plū: t tribꝫ diebꝫ ieiuni sustinētes postu lauerūt deū dissipare iniquū impatoꝝ ꝓpositū. Et ecce adhuc postulāribꝫ t vi gilātibꝫ illis in oꝛone: vidit Basili⁹ in visu mltitudinē militie celestꝫ bīnciī ī mōte: t ī medio eoꝝ sup thronū gl'iosus sedentē q̄ndā in mltebri hitu: t dicētez ad ꝑsie sibi astātes. Vocate mīhi mer curiū: t abīdit infficere nob Julianū/ in filiū meū t me tumide blaspheman tē. sctūs aūt cū armatura aduenīēs ius/ sus ab ea veloci⁹ abyt. Et aduocans q̄ erat ī mltebri hitu magnū Basilliū: de dit ei libꝫ hīstē in hīstoria oēm mūdi fa crurā: de trroꝛsuz ꝙ hoiem fozmatū a deo. In ꝓncipio aūt libri scriptū erat: dic. in fine aūt ei⁹ vbi psalmabat hō p/ ce. susciꝑes aūt libū in pīria ei⁹ legit vsq; ad subscꝛiptionē ḡce t ꝙtinuo ablq; somno fact⁹ est sub tiore t gaudio ꝙē rus. Sil'em ꝙ visionē mozt̄ Juliani/ vidit etiā eadē nocte Libani⁹ sophista cū eēt cū eo in pside. Expauēs ꝙ visio nē Basili⁹ cū Eubolo sctō euigilās ve/ nit ī citatē: audiēsq; martyriū scti mer curij in q̄ t iacebat: t arma ei⁹ ꝙfuabā tur: q̄rēs ea t nō inueniēs vocauit custo dē: t scisciabāt ab eo vbi illa fuissent. Qui cū sacro diseb at illa ibi v espi fuis se: vbi ꝑpetuo ꝙseruabant. Credidit ḡ idubitant Basili⁹ q; ꝙ a est visio: t gli ficans deū/ q̄ nō despicit ꝙfidētes in se festinatiōe mlta/ t gaudio inenarrabi li recurrit in montē/ adhuc oīb⁹ dormīē/ tibꝫ: ōs excitās ad oꝛonē hozrat⁹ est: et gaudēs eu ḡclizauit ex deo reuelatōez sibi factā. q; ista nocte interfect⁹ est ty rānus: t gras agēs/ reuersus est in ciui/ tatez: t veniēs ru sus ad martyriū scti Mercurij inuenit lācea illi⁹ sanguine madidā. Et itez cū oīb⁹ gras agēs deo: impauit cūctos venire in magnā eccl'iā t pricipare dine admistratōez: t hozta tus ē oēm ꝓlm ibidē. vȳ. dicb⁹ ī oꝛone manere. Ꝓp'lo aūt cū oī clero festiuita tem agēte vsq; ad finē septē dierū oīb⁹ ī eccl'ia ꝙgregatis. Ecce Libani⁹ Juli ani q̄sto: fuga vsus venit ī citatē: t di scens ꝓpl'i ꝙgregatōz i eccl'ia occȳus ad uenit annūcias impiā mozt̄ Juliani t dicēs. q; cū secus fluuiū eēt Eufratē: t relicta nocte septia excubia milites cu stodirēt eū: venit q̄dā ignor⁹ miles ī ar mis t lācea valido t tribili ipetu ꝓfo/ dit eū. t subito nusq; cōpuit. Ꝙpe aūt mīfrimā vocē emittēs / cū blaspheme clamoze expirauit. Procidēs aūt Liba nius genib⁹ Basilij/ postulabat sibi da ri chr'i sīgculū. Crastia die ꝑcepit oīb⁹ Basilī⁹ recipe pecuniā. Qui vna voce dixer̄t ad eū. Si mozt̄ali imperatoꝝ hec tribuere voluim⁹: vt non desolarer̄ no/ strā citatē/ mltomagꝫ chr'o imozt̄ali im peratoꝝ opꝫ offerri ea: q; a tanto iteritu nos liber auſt. Ecce in manib⁹ tuis oīa sūt. Fac de eis vt tibi ōs iusserit facere. Qui mīrās ꝓpl'i magnīmitatē / etiā no lentib⁹ tertiā prez reddidit: t de relīqs vestīuit oēs ꝑs byteriū cū ciborio. Al/ tare aūt auro puro t gēmis ꝓciosīs de/ cozauit.

Miracl'm. LIII.

Oꝛonē impedire volēs de mon pluribꝫ ānīs fuinit vt nola ponerēt sup capellā.

Emon q̄dā ad olescētz venu/ sti spēm indues ad q̄ndā mi/ litez venit/ obsequiū suū illi offerēs. Qui cum mltū place rer: tā in decoze/ q̄ in fmone grant⁹ ab eo insceptus est: q̄ mox milit fuire cepit diligent z tā timide/ tam fi delit/ t tam iocūde: vt sat̄ ille miraret: nunq; equū suū ascēdit: nūq; descēdit: q̄n ille eēt ꝑparat⁹: t genuflexo strepā

reneret: discrerũ/puidũ/ z hilarẽ sp se
exhibuit. Dic ḡda dũ sel' eqtarẽr: z ve/
nissent ad fluuiũ ḡndã magnũ miles re
spicies/z ples ex inimicꝫ suis mortali/
bus post eos venire ꝓsiderans: ait suo.
Dortui sum⁹. Ecce inimici mei post
me festinãt/fluui⁹ ex opposito est: null⁹
supest loc⁹ refugij: aut occidẽt me/ aut
capiẽt. Tũc ille. ne timeas dñe. Vladũ
flumis hui⁹ bñ nouisꝫre tñ me bene
euadem⁹. Rñdente milite: nũꝯ hõ flu
uiũ istũ in ꝟ loco trãsuadauit. Spe tñ
cuasiõis fuũ ducẽ secut⁹/siue pict'o ve
nit ad lit⁹. Et ecce eis tũspositꝫ hostes
ex opposito litoze ꝓsistẽtes mirati sũ di.
Quis vnꝯ audiuit vadum in flumine
isto: nõ ali⁹ nisi diabol⁹ illũ trãsuexit: ti
mẽresꝫ reuersi sũ. Processu ꝑo tpis ac
cidit vt militꝫ vroz infirmaret vsq; ad
mortẽ: in q̃ dũ oẽs medicoꝝ artes defe
cissent: ait iterũ demon dño suo. Si do
mina mea inungeret lacte leonino/sta/
tim sanaret. Dicẽte milite. vñ haberet
lac tale: Rñdit ille. Ego offerã. q̃ va/
dẽs: z post spaciũ vñi⁹ hore redies/vas
plenũ secũ rulit: a q̃ cum fuisset puncta
mor meliozata/pstinũ recupauit vigo/
rem. Cui cũ diceret miles. Vñ habui/
sti tã cito lac istud: Rñdit. De mõtib⁹
artuli Arabie: recedẽs a re Arabiã iui
Leene speluncã intrauit: catulos abegi
z ipam mulsi: sicꝫ reuersus sum ad re.
Stupẽte milite ad ꝑba ista z di. Quis
ḡ es tu: Rñdit ille. Nõ solliciteris de
ꝟ: tuus em tu⁹ sum ego. Instãte milite
tandẽ ꝓfessus est di. Demõ ego suꝫ vn⁹
ex illꝭ q̃ cũ Lucifero ceciderũt. Tũc ma/
gis milite stupẽte subiũxit. Si natura
diabol⁹ es: qd est q̃ tã fidelꝭ fuis hoi:
Rñdit demon. Magꝫ est mihi ꝓsolatõ
eẽ cũ filiis hoim. Dicẽte milite. nõ au/
deo de ceko vti fuitio tuo. Irez ille re/
spondit. Hoc ꝑ certo scias: qz si me re/
nueris: nũꝯ a me/vel ꝑ me aliq̃d ma
li tibi eueniet. Nõ audeo inq̃t: ſz q̃cq̃d
ꝑ mercede tua postulauerꝫ licz dimidi
um bonoꝝ meoꝝ libẽs tradã tibi. Nun
q̃ hõ hoi fuuuit tam fidelꝭ z tã vtilꝭ: ꝑ
tuã puidẽtiã iuxta fluuiũ mortẽ euasi.
ꝑ te vroz mea recepit sanitatẽ. Tũc de
mon: ex q̃ recũ eẽ nõ porero: nihil ꝑ fui
tio meo nisi q̃nq̃ solidos reḡro. Quos
cũ recepisset/militi illi reddidit dicẽs.
Peto vt ex eis nolam cõpares: z sup re
ctũ paupis illi⁹ eccl'ie/ac desolate suspẽ
das: vt ꝑ eã salutẽ dñicis diebꝰ fideles
ad diuinũ ꝟocenꝫ officiũ. sic ab oculis
ei⁹ disp uit. z ꝟ idcirco demon petijt: vt
hi q̃ bacten⁹ debitã horã officij ꝟuenie/
res cũ suma deuotiõe expectabãt: eo q̃
timerẽt tardi⁹ ad diuia mysteria ꝟcure
rere: de ceko nõ nisi post auditũ nole so
num cõuenirẽr. Miracl'm. liiij.
Patria sua Libtin⁹ abbatẽ mitigauit.

Vladã die his q̃ post venera
bilis Honozati monasterij
regimẽ renebat ꝟtra venera
bile Libertinũ in ꝟtui iracũ
dia exarsit: tra vt eũ manib⁹
cederet. Et q:ſ;gã q̃ eũ ferire posſz nõ
iuenit: ꝓhenso scabello suppeditaneo/
ei caput z facie tutudit/totuꝫ illi⁹ vul
tũ rumẽre z liuidũ reddidit: q̃ vehemẽ/
ter cesus/ad stratũ ꝓtiũ racit⁹ recessit.
Die ꝟo alka erat ꝑ vtilitate mõasterij:
z cã ꝓstitura exitur⁹: explez q̃ hymnis
matutinalibꝫ Libertin⁹ ad lectũ abba
tis venit: ozonẽ sibi hũiliter petijt. Sci
ens ꝟo ille q̃rtũ a cũctis veneraret/ q̃ꝯ/
tũꝯ diligeret ꝑ iniuria quã ei ingesse/
rat: putabat eũ ex mõasterio velle rece
dere: atq̃ reqsiu⁹t. Quo vis ire: Cui
ille rñdit. Monasterij cã ꝓstitura ẽ pr:
quã declinare neḡo: q̃ hesterna die ire
hodie iteꝝ ꝓmisi: z illuc ire disposui.
Tũc ille a fundo cordis ꝓsideras aspi/
tatẽ z duritiã suã: hũiliterẽ ac mãsuetu
dinẽ Libtini ex lecto psiliuit pedes Li
bertini renuit/se peccasse/se reũ esse te
statꝰ est: q̃ tãto tali cꝫ viro tã crudelẽ fa
cere ꝓtumelia ꝑsumpsisset. At Liber/
tin⁹ sesc in terrã, pternẽs: eiusꝫ pedib⁹
puolu⁹ sue culpe/nõ illi⁹ seuitie fuisse
referebat qõ ꝑtulerat. Sicꝫ actũ ẽ: vt
ad magnã mãsuetudinẽ ꝓducik paſ: et
hũilitas diſcipli magra fieret magr:
cũꝯ ꝑ vtilitate monasterij ad ꝓstitui/
onẽ cause egressus fuisset: mkti viri/ac
noti nobiles: q̃ eũ valde sp honozabãt
vehement' amirati sollicite ab eo inqre
bant. qd nã hoc esset q̃ tam tumentẽ ac
limidã faciez hẽret: Quib⁹ ille dicebat.

Exempla siue

Hesterno die sero pcis meis facienti
bus i scabello seppeditaneo ipegi/ atq;
ptuli. Sicq; vir sctūs suans in pectore
honorē piratq;: nec magri/ nec pris p/
debat vitiū: nec falsitatē icurrebat pec
catū. Miraculū. LV.

Patiētes mōachi pīem suū olera
pfringentē charitatiue tractarūt.

Rant duo qdā frēs monachi
pter i cella pmanētes: q̄r bu
militatē z pariam mīti et de
scris pīb; collauda bant. Au
diēs hoc qdā sctūs vir/ voluit
pbare: si verā pfectq; hūilitatē hrent:
z veit ad visitādū eos. Lūcq; cū gaudio
suscepissēt eū: z ex more pplessēt orōes
z psalmodiā: egredīēs foras cellulā vi/
dit puū horrū vbi sibi olera faciebant.
Appēhensoq; backo/ cū toto ipetu cepit
oia olera cedēdo pfrigere: ita vt ibi oi/
no nihil remaneret. Clīdētes ār supdi/
cti frēs/ nihil penit⁹ dixerūt: sz nec vultū
tristē/ aut turbulentū hītes: rursus in/
gressi cellulā/ vesprinasq; orōes cōplē
tes: adorātes cunctē senē dixerūt. Pre/
cipis vñe. vt egm⁹: z cū q remāsit caulē
coīnres gustem⁹: qi iā hora est vt cibū
sumam⁹. Tūc senior adorauit eos di.
Bras ago salnatori nro chro: qr video
spīm scrm requiescere in vob. Et ideo hor
ror z monco vos frēs charissimi/ vsq;
in finē custodiatq; scte hūilitatē z patie
ntiā: vt ipa in regno celesti vos magnos
z sublimes i ospectu dñi faciat appere

Miraculū. LVI.

Persequētes abbatē Melidionē
mutuis pberib; corruerunt.

Arrabāt de abbate Milidi
one: qr cū habitaret aliqn cū
duob; discipulis suis in finib;
Parasc: exierūt duo filij im/
peratris fm ysuerndinē in ve
natōez: z miserūt retia in longū/ p milia
qdragita: vt qcūcq; intra retia inuent
rent: tentū occiderēt. Inuenus est aūt se
nex cū duob; discipulis suis intra rete.
Et cū vidissent eū pilosū z terribilē a/
spectu: āmirati sūt: z dixerūt ei. Hō es:
an spūs aliqs: dic nobis: Et dixit eis.
Hō sum pctōr: z exiui flere pctā mea: z
adoro Jesum chrm filiū dei viui. Illi
aūt dixerūt. Nō est alius ds nisi sol et
ignis z aq; ipsos adora: z sacrifica eis.
Et ille rndit. Ista creature sūt/ z errat:
sed obsecro vos puertimi z agnoscite ve/
rū deū: q̄ ista creauit/ z cetera oia. Illi
aūt deridētes dixerūt. Cōdenatū z cru/
cifixū dicis eē vez deū. Et rndit. Etiā
ipm q̄ crucifixit pcm: z q̄ occidit mor/
tem/ hūc dico verū deū esse. Illi aūt tā
ipi/ cpō fribus q̄ cum eo exierāt inferētes
tormenta/ cogebāt eos sacrificare. Et
duos qdem frēs post plima tormēta de
capitauerūt: senē aūt diebus mltis torque
bant. Postea po statuerūt eū in qndam
locū: z sagittabāt in eum qsi ad signū:
vnus a dorso: ali⁹ a pectore. Senex aūt
dixit eis. Om̄ facti estis in psensū vnū
vt effundat sanguinē innocentē: crastino
in mometo hac hora que modo est: fine
filijs remanebit mat vestra: z priuabi/
tur affectu vro: z sagittis ppijs sangui
nem vrm inuicē effudetis. Illi aūt sub
sannātes pba eius/ exierunt in crastino
vt venarentur: z prigit vt euaderet de
rerī eor vnus cerijs: z ascēderūt eqs:
z currebāt vt cōprehenderēt eū: q̄ cum
sacrassent sagittas post ipm/ inuicē sibi
in cor dederūt: z mortui sunt iuxta pbū
qō pdixerat senex.

Miraculū. lvij.

Prelatione male vrēs Ydo
corpe z anima punitus est.

Anno dñi nongētesimo qdra
gesimo Ottone ctio impan
re apud Parthenopolim. i.
Weydenburg in Saxonia
prigit/ pdig ium terribile ni
mis/ z a seculis iauditū: p quēadmodū
factū sit stilo pacī referā: vt oib; inno/
tescat/ cpō malū z cpō dānabile sit in sta/
tu plationis turpit viuere: z primonitū
chri/ res vicz eccle iniuste distrahere:
scādalor; ferorib; subditos corrūpere:
z monīales deo dicatas ausu temera/
rio violare. In pdicta igit vrbe scho/
laris qdā noie Ydo: liberalib; lris ius
dabat: q̄ cū cet inertz ingenij/ nihil onio
pficere potat cpūctū q̄ magris pberi
bus rorēret. Quadā aūt vice post enor
mes plagas de scholis exiens/ ecclīam

malozē ad honozē ſcī Dauricīj/ſocios rūcꝫ eiꝰ magnifice fabricatā intrauit: ibicꝫ cū ingēti deuozōe ſe pſternēs/re/gine celi clemētiā/z ſcī Dauricij pzo ciniū p illūinatione ſui ingenij iploza/uit. Ar ipe in pce poſtrus alicꝫtulū ob dozmiuit:cui ptinꝰ mī miſcbie apparēs vixit. Audiui oz̄onē tuā: z vidi afflicti onē tuā. Et ecce non ſolū ſcie munꝰ trī/buo:imo etiā poſt mozte epī q nūc peſt eccl'iam pncipis mei Dauricij tue fi/delitati recōmendo: quā ſi bñ reqeris/pmiū grāde pſequerꝫ:ſi aūt male/i aia z corpe moziꝫ. Et his dictis b. virgo Daria diſputr:z iuuenꝫ euigilās ſcho las moze ſolito repetiuit. Cūcꝫ ad loqn dū apuiſſet os/cepit oēs diſputādo cō/cludere:z in oi ſcia pitiſſimus appere. Stupebāt aūt oēs q eū audiebāt dicē/res. Vñ huic rāra/z ram inſpara ſcia: Nōne iſte eſt Ildo q heri mactabaf vr pecꝰ:z ecce hodie,pbaf eſſe pbus: Poſt biēntū aūt archieps mozīf Weydebur geñ.z Ildo a cūctis electꝰ Wetropo/litanus efficīf. Cōfirmatꝰ igīf:z pallio infulacꝫ decozat/ aliꝫtū diu bñ vixit Et qz honozes murār mozes/cepit pro ceſſu tpis ꝛſiſtū mīis dei negligere: et ꝑpe ſaluꝰ imemoz eē:z voluptatibꝰ ser uire:z vilapidare eccl'ie facl'tares:z nō ſolū ſecl'ares fcias:ſed etiā velaras vio lare:inſup qō deteriꝰeſt/ abſcꝫ vllo tio re ad oīa flagitioꝫ gña habēas laxare. Sicꝫ fcā eſt eiꝰ vita oib⁹ odioſa: oib⁹ detеſtāda,pchdoloz. Cūcꝫ p mīta āno/rum curricl'a memoratꝰ eps aerē mun dūcꝫ totuz ſuis ſcelerib⁹ cozrupiſſet: et q̄dā nocte quandā nigraꝫ montaliū ab batiſſam de regali cenobio:qō nūc val lis lilioꝫ ōr Cliſtercīē.ordis ſecū hr̄et. Audiuit vocē i hec ꝑba fribil'r ironārē Ceſſa ō ludo: qz luſiſti ſarꝫ Ildo. His audirꝫ mīrū cachinans/fictirū ſuſpica baf. Et mane fcō/rurſus delirꝫs ſe in/uoluit:factuſcꝫ durus q̄ſi lapis:ad,pdi gioſe vocis cōminatōem minie ꝑpūge baf. Sequēti etiā nocte vocē ſil'em au/diuit:ſed pūpendēs ſtultꝰ ille in duri/ria ſua pdurauit. Nocte igīf tria apud abbatiſſam ꝑdictā cubās: cū nefanduz opus cōmixtionis libidinoſe exercuiſ/ſet:vox ſepe dicta cū ingenti fragoze in tonuit dicens. Ceſſa de ludo:quia luſi/ſti ſatis Ildo. Hac igīf voce audita ve hemenf ſtupefactꝰ ali cꝫrulū ingemuit: ſed nō reſipuit:verūtn dānatōi iam ꝑ xim⁹:miſer ille cozuinū cras ſepe ceci/nit:ſed neq̄ꝫ ad pnie lauacꝫ ꝑperuit. Dira dicturꝰ ſum/ꝑa tū.q ſi Sapōes apō q̄s geſta ſūt/tacerent: lapides cla/marēt.ſic ſequēria manifeſtāt. Poſt mē ſes igīf tres canonicꝰ q̄dā eccl'ie Dey denburgen. Friderīcꝰ nomie: in choro ſcī Dauricij criſtes: z oz̄onī frequen rius inſiſtēs:deū p ſcrā vnluerſali eccle ſia ꝑcabaf. marie intentꝰ pro ſua De tropolitana. vr ꝙdiroz oīm iuſtꝰ iudex: aut citꝰ mozbidū caput. ſ. Ildonē epī/ſcopū p interitū de medio tolleret: aut certe in meliꝰ cōmutaret. Verba pon/dus habuerūt. Ecce ſecuta eſt viſio ni/mis hozribil'r:z cūctis mozralib⁹ metuē da:marie trī eccl'iaꝫ rectozib⁹ q gregez dñicū ſibi cōmiſſuz ꝑcedentes:z malis exēplis inficiētes ꝑlpirāt ſeptus in in/fernū.vidit ḡ. Et ecce vētus oēs lapa/des eccl'ie parif extinxit. Quaꝛtopf ni mio terroze cozreptus loco adheſit: ſte terūt come.vox eſt i fauciḃ intercluſa. Cūc veneꝛt duo iuuenes duos cerceos geſtātes/z ad altare,pcidēres bincinde iuxta cozpus aſtitert. Poſt q̄s ingreſſi ſūt alij duo:q̄ꝫ vnus taperia ante altaꝫ re decenf ſternebat: alter ꝙo duas au/reas cathedras deſup collocauit. Poſt illos alter q̄dā ſolus itrauit:q velut pu gil ſtrenuꝰ incedebat/cuaginatū renēs gladiū:z ſtans in medio eccl'ie valēter clamabat. Oēs ſcti q̄ꝫ hic habenf reli/q̄e:ſurgite z venite ad iudiciū. De his dictis aqpuit maria z ꝑfulgida mīritu do vtriuſcꝫ ſerus. Alij militari habitu ado:nat. Alij etiā pōtificalib⁹ infulis iſigniti. Et hi oēs choꝫ intrauerf:z ſm ordinē z ſcōm merita ſua bincin ſe inui cem locauerūt. Cūc etiā duodecim vi/ri intro ierūt:in q̄ꝫ medio gradiebaf q dam ſole ſplēdidio:regio diademate z ſceptro ado:nat⁹. Aplī eīm erāt: z dns ieſus chr̄s celi z terre rex: quē moꝫ oēs vt viderf deuotiſſime ado:rauerf: z ſup cathedrā ſedere feccrūt. Affuit ꝑterea

Exempla siue

Regina celozuz z luna z stellis clariozi quã clarissima turba ꝑginũ sequebat. sancti vero oẽs dei matrẽ honozantes. genicl'ariter susceperũt. cui dñs noster chr̃ist⁹ mox occurrẽs. z manũ ei⁹ app̃// hendẽs. iuxta se venerabiliter colloca// uit. Et ecce pstremo appuit. s. Dau// ricius. dux gl'iosus cum sua legione sex milib. cccccclvj. q̃ vnanimiter se pster nẽrcs adozauerũt di. Equissime iudex. z pdiroz seculoz: da iudiciũ. His dictꝫ surgẽtes steterunt reuerẽter pstolãres. Quib⁹ dñs respõdit. Beati mei q̃d q̃rl tis: z adiecit. Pozrare Eldonẽ epz. Cõ tinue q̃dã ex astantib⁹ abierũt: z misꝫ Eldonẽ de larere abbarisse trahentes. miserabil'r addurerũr. Quem sanctus Dauricl⁹ seueri⁹ intuens: dixit. Dñe mi iudica. Ecce iste Eldo nõ epus: sz lu pus: nõ pastoz: sed raproz. maculatoz et deuozatoz gregꝫ tui. Iste ẽ cui dña mea mr̃ tua scientiã donauit. cui hãc eccl'iaz ad honorẽ nois mei socioꝝqꝫ factam cõ mendauit. pdicens ei si bñ eam regeret vitam eternã: si aũt male mozrẽ in coz// poze z in aia mozlek. Iste miser est qui admonit⁹ semel z iterũ z tertio se coꝛri gere noluit. z nõ solũ hanc eccl'iam: sed etiã se z oia sibi cõmissa ꝓhanando ad nihilũ redegit. imo sponsas tuas semp z vbiqꝫ turpiter z temere violanit. Er go iudica de eo iudex eqssime. His au ditis dñs psidens i iudicio scrõsqꝫ re// spiciẽs dixit. Quid vobis videt' d isto: Pugil aũr ille supradict⁹ voce magna clamauit di. Reus est mozrꝫ. Judex ve ro z oẽs scri q̃ aderant in vnũ cõuene// rũt: z qle genus mozrꝫ ille impius susci pere ꝺberet inter se tractauerũt. Tunc iudex. caput amittere meruit q̃ sine ca// pite tẽpus ꝓsumẽdo in sozdib⁹ cõputru it. Quo dicto pugil confestim ꝓcepit Eldoni vt ceruicẽ tẽderet. Qõ cũ Eldo feciss̃et. z pugil gladiũ ad ictum leual// ser: quidã clamauit di. Cõtine manum tuam donec reliquie ab eo auferantur. Tũc q̃dã cum calice coram Eldone sta bat donec pugil miserimi hois. colluz cũ pugno multis vicib⁹ valide pcussiss̃et. Et ecce post quelibꝫ pulsum hostia pollura ꝓ os epi exiens. in calicẽ coꝛru// it. q̃s oẽs Regina celi reuerẽter accipi ens diligẽtissime lauit: z sup altare i ca lice ponens. cũ sua turba deceter incli// nauit/ abỹt z recessit. Post hec misera// bilẽ Eldonẽ pugil sepe dict⁹ aggredies decollauit. siccꝫ tota illa ꝙgregatio san croꝝ dispariuit. Canonic⁹ aũt Frederi⁹ cus supdict⁹ hõ iust⁹ q̃ h ec vidit mani// feste nõ i somnis: sz aptis oculis stupẽs z tremẽs z lumẽ i cripra repiens oẽs ec clesie lãpades reaccẽdit. Cũqꝫ de facto adhuc dubi⁹ z anxius secũ miraret: tan dẽ resupta audacia. ad lo cũ iudicij. pau lulũ. pcessit. vidit calicẽ cũ hostꝫs i altra ri z caput Eldonis a trũco coꝛpis longi us. piectũ/ necnõ pauimẽtum sanguine madefactũ. Post hec oẽs eccl'ie ianuas obseruauit z nullũ oĩno ingredi ꝓmitrẽs donec sole iã orto oẽs clericos z laicos sil' quocauit. Tũc ianuas reseras seue// rissimã dei vltionẽ. s. epm i suo sanguie tabefactũ oĩb⁹ ondit. z cũcta q̃ viderat z audierat ꝓ ordinẽ enarrauit. Eodem die q̃dã ex capellanis ei⁹ noie Eldo: cũ legationẽ cõmissam pegisset partheno polim qõ est Weydenburg ꝓtinuo fa// mulis longe aũ se pcedẽtib⁹ studuit re// meare. interim Guĩ oppssus somno ar// doꝝ quãdã vmbꝛosaz vidit de eq̃ dsce// dit: z frenũ foztiter ad bzacbiũ alligãs ibidẽ paululũ reqeuit. Et ecce igẽs glo bus spirituũ imũdoꝝ cũ tubis/ tympa// nis/ cũ gladiꝫs z fustib⁹/ cũ lanceis z se curib⁹ ad eundẽ locũ gradu concito ꝓpe rabat. Cũqꝫ oẽs quenissent vnũ ex eis q̃ ꝓnceps videbat: qz erat statura ꝓce// rioz z vultu terribilioz soliũ ꝓstruentes desup sedere fecerũt. nec moza alter cu neus grãdis clamãs cachinnãs z tripu diãs eminus apparuit. De quo quidaz velociozes aquilis ꝓcesserũt z foztiter clamauerũt. Dare locũ. dare locũ. Ec// ce ꝓnceps Eldo noster charissim⁹ ap// ꝓpinq̃t. His dictis satellites satha// ne miserã Eldonis aiam i effigie coꝛpo ralt catena ignea ad collum ei⁹ ꝓstricta ad suũ ꝓncipẽ pduxerũt. Cui satban ꝓ// rinus assurrexit saluras cũ ꝑbis pacifi cis in dolo. Bene inquit venisti o prin ceps fautoz z dilatatoz regni nr̃i. Ecce paratissimus sum tibi z omnib⁹ amicis

nostris fidelib⁹ reddere talionē. Cūq; Ydo obmurescerēt / sathan assistēt⁹ air. Fatigat⁹ est iste dilect⁹ noster huc venīedo. & ī⁹ placz nob⁹ vt ꝓsolet. Date ḡ ei mādūcare. Illo aūt tremēte / renuēte / & caput reuertēte: crudles mistri ozi ei⁹ bufones & serpētes violent impsse⁹ runt: & liquoze sulphureū potmodū in⁹ fuderūr. Adhuc illo nō loquēte / sathā pcepit dī. Ad balneū pncipū deducat. Et ecce nō pcul erat pute⁹ coopculum habēs: q̄ ablato flāma vozax vsq; ad celū crūpebat. q̄ nō solū arbozes / mōtes / sed lapides: imo etiā aquā iuxta manā rem velut stipulā ꝓsumebat: in quē illā infelicē Ydonis aiam pcipitauerūt: er postmodū extrabētes / in modū ferri cādentē: & rotā igneā suo pncipi deruleꝝt. Qui subridēs dixit. Hōne balneū sua ue habuisti o pnceps? Cūc Ydo dāna tum oīno se vidēs cepit blasphemare & dicere. Waledict⁹ sathan tu & oīs familia tua: oīmisq; suggestio tua: & omne imperiū tuū. Waledict⁹ ōs q̄ me creauit. Waledicta ꝛra que me potauit. Waledicti pentes qui me genuerūt: & maledicta oīs creatura in celo & in terra. Cūc dēones vna cū pncipe suo ce⁹ pert manib⁹ plaudere: & dicere. Vere dign⁹ est iste manere nobiscū: q; optime scit officiū nr̄m. Dittak ḡ nunc ad pn⁹ cipalē scholā dānatoz: & videat / audiat & sentiat / & addiscat ampli⁹ in secla se⁹ culoz. Vix ꝙba finierat: & ecce vnani⁹ miter in odiosam illā creaturā irrueꝝt: eāq; tam impetuose in tartareū illud barathꝝ sactādo imiserūr: actī celū et terra: & oēs mōtes hui⁹ mūdi inuicē q̄⁹ terenk. Capellan⁹ aūt ille supdict⁹ hec oīa in somnis vidēs & audiēs / tremuit vehemēt. Cūc pnceps tenebraz digi⁹ to eū oīndens dixit. Videre ne effugiat cleric⁹ ille q̄ nos aspic: q; sp extirit ma⁹ litiaz suaz cooparat⁹ ꝓsci⁹ et defensoz. Ergo sic fuit fautoz cpe: sic sit pticeps & vidicte. ī⁹q; & illū pureū ad suū dñz demergak. Quo dicto / cū dēones eū cape vellēt: & ipe fugere conarck / repente a somno exilies cuigilauit: sicq; equ⁹ frit? rādiu hicīn salrabat: miseꝝ trahēs hoiem / donec a sua ūctura ei⁹ brachiū penit⁹ soluebak. Difficulk rādē equū ascendēs Parthenopoli venit: & moz vt dñz suū mozruū eē coḡuit visione visioni. frozē frozi. iudiciū iudicio. pdigiū pdigio cumulauit: & oīa q̄ sibi acciderūt q̄ viderat & audierat / patefecē. Oñdēs ēt a sua ꝓpage brachiū anulū: & repērt nam canitiē in arguntū pirat. Cives ār videtes & audietes ħ horribile & iso litū dñi dei nr̄i iudiciū / vehemēt timuerūr: & cadauer ḡbile pcul ab vrbe i palude iactaueꝝt. Ō bestie ferales cum plausib⁹ & lusib⁹ potū exceperūt: & huc illuc trahēdo morsib⁹ discerpserūt: & ruriculas iuxta habitātes varijs iniurijs mktorles affecerūt. Cādē inito ꝓsilio gebā illā maledictā ō palude trahētes cō bussert & in puluere in Albā fluuiū pie cerūr. Mira res. oēs pisces suū gurgitem relinquētes / oceanū adierūt: nōec letanijs / psalmodijs / oīonib⁹ / & penitē⁹ tijs placat⁹ ia dñs / post decēnū vix tandē redierūt. Hui⁹ horrēdi pdigij mēozi am ingerit oc'lis cruoz Ydonis ex ipi⁹ decollatiōe effusus: sup pauimētū marmoz eū cādidū posit⁹: q̄ tā visibil'r adheret pauimēto: vt de eēntia marmoz eē q̄dāmodo videak. Sup locū aūt illū vbi decollatio est fcā / sp psternūr raperia. Et q̄n sup electos eps Te deū laudā⁹: iuxta moz canit / rollunk. & ibi ad oīo⁹ nez psternūr: vt videres sibi caueāt / ne forte peant sic ille. A dño vere factū e isto ad terroz vtiq; ep̄oz illi⁹ eccl'ie. et oim inutiliū plaroz: vt audiētes cōtemiscāt diuine maiestatz tribile iudiciū & seueriss̄imā vltionē.

Miracl'm q̄nquagesimū octauū.

Quō chr's dñs nouitiū ab ordine exeuntē reuocauit.

Iuenis q̄dā religione intrās in secl'o delicate fuit nutrit⁹: & ī⁹ austerā vitā fuc regl'e vix renere potat. Pāis erat niger & durus: vinū acre: & oīa guia videbank. & ī⁹ a suo plaro petiuit liniaz recedēdi: dices se nō posse potrare ordinem. Cui abbas. Charissime fili nō potes recedere: q; es ꝓfessus monach⁹ in ordie isto: & magis roga deū vt ꝓseuerare possis cū alijs. q; fortassis tētatio

Exempla siue

diaboli est. Ille aũt rpe brevi acqeuit: ⁊ iterũ rẽcatus ẽ: ⁊ murato habitu/ iuit ad sect'z. Qui eũi appuit chr̃s in specie cuiusdã iuuenẽ: ⁊ seqbat eũ. Ille ꝓ fe stinabat q̃si desperatus/ nesciens q̃ iret. Chr̃s aũt clamabat dicẽs ad eũ. Expecta me. Ille ꝓ ampli⁹ currebat. Tũc dñs vocauit eũ noie ꝓpo dicẽs. Frater expecta me ⁊ ibo recũ. Tũc ira⁹ ille q̃ eũ frẽm noiauit: admiras q̃s ei dixisset nomẽ su um/ forti⁹ cepit currere: ⁊ chr̃s alti⁹ ce/ pit clamare. Tãdem tedio vict⁹/ expe/ crauit eũ. Et chr̃s ad eũ. Quo vadis: Cui ille. Quid ad te? Ego trasco viaz meã: sic̃ tu tuã. Tandẽ aũt ad ꝓces iu/ uenis dixit ei/ q̃ dimisisset religionẽ: ⁊ iret ad sect'm. Tũc chr̃s eleuãs vestẽ et brachiũ/ latus discooperuit: ⁊ vidit efflu ere sanguinẽ ex vulneribꝫ chr̃i: et dixit ei. Reuertere ad monasteriũ tuũ: ⁊ pa nem durũ ⁊ alia onerosa ordinis intrin/ ge i lar̃. istõ: ⁊ erit tibi rorũ suaue. Ꝺ ille audiẽs: redijt ⁊ sancte vixit.

Ꝺi rack'm q̃q̃ gestimũnonũ.
Quõ abbas Pafuntius cõ/
uertit Thaidem meretricẽ.

Quidam meretrix (vt in vitas pa. legit) tante pulchritudis extitit: vt m'ti ꝓpt eã vẽditis substãtijs suis ad vltimã pau pratẽ deuenirẽt. Sed amato res sui ꝑ zelo litibꝫ int̃ se oserẽ frequẽt puelle limia sanguie replebãt. Ꝺ cuz audisset abbas Pafunti⁹ sumpto bitu sect'ari: ⁊ vno solido ꝓfect⁹ est ad eaz in ãdã Egypti citare. Dedit q̃ ei soliduz q̃si ꝑ mercede peccãdi. Illa accepto ꝑ/ cio ait illi. Ingrediamur in cameram. Cũq̃ ingressus eẽt: ⁊ lectũ ꝑciosis ve/ stibꝫ stratũ aspẽdere inuitaret: ꝺ ad eã. Si est inter⁹ cubicul'ũ/ in ipm eamus. Et cũ duxisset eũ ꝑ pka loca/ ille ip di/ cebat q̃ videri timebat. Illa aũt dixit. Est q̃ddã cubicl'm vbi null⁹ ingredit. Si ꝺ deũ rimes/ nõ est loc⁹ q̃ deitati ei⁹ absc̃dat. Ꝺ cũ senex audisset: dixit ei. Et scis eẽ deũ: Cũq̃ illa rñdisset se scire deũ: ⁊ regnũ futuri sect'i: necnõ ⁊ tozmta pcõz: dixit ei. Si q̃ nosti: cur tãtas anias pdidisti: Et non solũ paia tua: sz ꝑ illoz redditura, rõne dãnaberz

Illa ꝺo Ꝺ audiẽs puolura ad pedes ab baris Pafuntij cũ lach̃ymis exorabat di. Scio esse pniam pat̃: ⁊ ꝺfido remis sionẽ te oãre sortiri. Tm̃ peto tribꝫ horis inducias: ⁊ post Ꝺ quo iusseris ibo: ⁊ q̃cunq̃ ꝑcepis faciam. Cũq̃ locũ illi abbas ꝓstituisset vbi veire ꝺberet. illa collectis oibꝫ q̃cunq̃ ex pcõ lucrata fu erat: plarisq̃ in media ciuitatẽ pp'o spe crante igne cõbussit clamans. Venite oms q̃ peccastis mecũ: ⁊ videte quõ ea q̃ mihi ꝛtulistis exurã. Erat aũt ꝑciuz auri libraz q̃dringenaz. Que cũ oia incẽdisset/ ad locũ quẽ abbas Pafuntius ꝓstituerat/ prexit. Quã ille reperto monasterio in cellulã paruã recludens ostiũ cellule plũbo sigillauit: ⁊ paruã reli/ q̃t fenestrã: ꝑ quã ⁊ vict⁹ modic⁹ infer/ ret. Iussitq̃ ei oibꝫ diebꝫ parũ panis: ⁊ paululũ aq̃ a cereris mistrari. Cũ aute senex discẽderet: Thais ad eũ ait. Quo iubes pr̃: vt ex nãli meatu aquã meam effundã. Et ille. Jn cella sic digna es. Cũq̃ iret quõ deũ deberet adorare in q̃rerer/ rñdit. Ꝺ es dig̃ nomiare deũ: neq̃ i labijs tuis nomẽ trinitatz addu/ cere: sz nec man⁹ ad celũ expãdere: qm̃ labia rua iniq̃rare plena st: ⁊ man⁹ rue sozdibꝫ inq̃nare. Sed tm̃mõ incũbens ꝓra oztenẽ respice hũc ꝺmonẽ frequẽt irerãs. Qui plasmasti me mikere mei. Cũ g̃ tribꝫ annis fuisset inclusa/ ꝺdolu it abbas Pafunti⁹: ⁊ pfectus est ad ab batẽ Anthoniũ vt ab eo req̃reret: si re misisset illi ꝺs pcta sua. Et narrata cau sa scrũs Antonius ꝓuocatis vigilãtes i ozone ꝓsisteret singl'atim: qtus alicui ex bis declararet ꝺs cãm/ p'o q̃ abbas Pafunti⁹ venerat. Cũ igit̃ incessanter orassent. Abbas Paul⁹ maioz discipu lus Antonij vidit subito in celo lectuz ꝑciosis vestibꝫ oznatũ: quẽ tres ꝓgines clara facie custodiebãt. Tres iste ꝓgi/ nes fuerunt timoz pene future: q̃ ipam a malo retraxit. Pudoz culpe comisse/ q̃ ei venia ꝓmeruit. Amoz iustitie/ qui eã ad supna rñsuexit. Cũq̃ Paul⁹ illis diceret q̃am illã tm̃ esse Antonij: voz diuina rñdit. Ꝺ est pris tui Antonij: sz Thaidis meretricẽ. Ꝺ cũ abbas pau lus mane retulisset: cognita dei volũta

te/ abbas Pafunti⁹ cū gaudio diſceſ//
ſit:z mox pfectus ad monaſteriū/ oſtiū
celle diſſipauit. Illa vo rogabat :vt ad
huc maneret iclusa. Dixit aūt ei. Egre
dere:qm̄ remiſit tibi ds pcta tua. Et il
la rndit. Teſtor deū:q: ex q̄ huc ingreſ
ſa ſum ex oib⁹ pctis feci velut ſarcinā:z
ſtatui añ oc̄los meos. Et ſic nō diſcedit
anhelit⁹ de narib⁹ meis: ſic nō diſceſſe
rūt pcta mea ab oc̄lis meis:ſz flebaz ſp
illa ꝓſideras. Cui abbas Pafun. dixit.
Nō ꝓpter pniam tuā remiſit tibi deus
pcta tua: ſed q: ſp habuiſti in anio. Et
cum inde illā eduxiſſet.xv. dies ſuperi
xit:z pauſauit in pace.

Miraculū ſexageſimū.
Quō Alexius amore paupis chri in pãna domo igit⁹ vixit.

Alexius fuit fili⁹ Euphemi
ani viri nobiliſſimi Roma//
noꝝ:z in aula imperatoris pri
mi:cui tria milia pueroꝝ aſ//
ſiſtebāt :q̄ zonis aureis cīge
bant:z veſtimentis ſericis induebant.
Erat aūt ꝓfectus Euphemian⁹ valde
mifico:s: z ſingulis diebꝫ in domo ſua
tres meſe pauperib⁹/orphanis/viduis/ z
pegrinis pabant/ qbꝫ ſtrenue fuiebāt:
z hora nona ipe cū viris religioſis cibū
in rimore dñi capiebat. Cui vxor nomē
Aglaes/eiusdē religioſis z ꝓſiti erat
Cū aūr filiū nō haberet:ad pces rn ſu//
as dns eis ꝓtulit filiū. Poſt quē ipi de
inceps in caſtitate viuere firmauerūt.
Tradit⁹ aūt puer liberalib⁹ diſciplinꝫ/
cū oib⁹ phīe artib⁹ ipe flozeret : z iā ad
pubertē etatē veniſſet: puella ſibi de do
mo impiali eligit :z ſibi in ꝯiugem co//
pulat. Venit noc in q̄ cū ſponſa ſua ſu//
ſcepit ſecreta ſilētia. Tūc ſctus iuuenꝫ
cepit ſpōſam ſuā in dei rimore inſtrue//
re:ac ipam ad ꝙginitatis ꝓpocare pu//
dore. Deinde anulū ſuū aureū/ z capur
balthei q̄ cingebat / ſibi ſuanda tradi//
dit dī. Suſcipe hec z ſua dōec deo pla
cuerit: z dns ſit inf nos. Poſt h̄ de ſub//
ſtātia ſua addipies/ad mare diſceſſit:a//
ſcendenſq; occulte naue Laodicīā vſq;
deuenit: indeq; pgēs i Ediſſam citate
Syrie pfect⁹ eſt:vbi imago dñi nri ie//
ſu chri ſine bn̄ano ope fcā in ſindōe ba
bebat. Quo pueniēs oſa q̄ ſecū detule
rat paupib⁹ diſtribuit : z veſtimēta vi//
lia indues cū ceteris paupib⁹ i atrio dei
genitricꝫ Marie ſedere cepit. De ele//
moſynis vo ꝯtū ſibi ſufficere poſſet re
tinebat:ceta vo alīs paupib⁹ erogabat.
Ar vo pr de receſſu filij plīmū ingemi
ſcēs:p vniuerſas mōi pres pueros ſuos
miſit q̄ eū ingrerēt diligēt. Quoꝝ cuꝫ
alīq ad citatē Ediſſam veniſſent ab eo
cognit:ſz ipi eū minie cogſcētes:eidez
cū ceteris paupib⁹ elynas tribuēt:q̄s ac
cipies deo gras agēs dixit. Gras tibi a
go dne q̄ a fuis meis elynaz recipe me
feciſti. Reuerſi aūt pueri nūciār pri .q
nuſq; valeat repiri. Dr igit ſua a die
ſui receſſus ſaccū i pauimto cubicli ſui
ſtrauit:vbi eiulans lametabiles voces
dabat dī. Hic ſp i luctu manebo :dōec
filiū meū recupauero. Spōſa vo ad ſo
crū dixit. Donec audiā de ſponſo meo
dulciſſimo iſtar turturꝭ ſolitaria tecum
mābo. Eū igit Alexi⁹ in pdicto atrio
xvij. anis maneret i dei fuitio. Imago
rādē b. ẏgis q̄ ibidē erat/ cuſtodi eccl̄ie
dixit. Fac itroire boiez dī : qr dign⁹ eſt
re q̄ celoꝝ:z ſpūs dei reqeſcit ſup eum.
Hā oro ei⁹ ſic incēſum in ꝓſpectu dei a
ſcēdit. Cū aūr cuſtos de q̄ nā diceret iq̄//
raret:itez ei dixit. Ille q̄ foris ſedet in
atrio ipe ē. Tūc cuſtos feſtinus exiit: z
ipz i eccl̄iaz itroduxit. Mō factū dū cū
ctz inoteſceret:z ab oib⁹ venerari cepiſ
ſet bn̄anā gl̄iam fugies in receſſit : z la
odicīā venit:ibiq; naue aſcēdens cū in
Tharſū Cilicie veller pgere/ diſpēſan
re deo nauis a vēz pulſa i romanū por
tū deuenit. Mō cernēs Alexi⁹ : ait itra
ſe. In domo pris mei iq̄⁹ manebo. nec
alīs oneroſus ero. Prem igit a palatio
redeūt mlt̄itudie obſeq̄ntiū circūda//
tū obuiū h̄uit:ac poſt eū clamare cepit
Serue dī me pegrinū i domo tua ſuſci
pi iubeas:z de mic̄ meſe rue me nutri
ri facias: vt tui q̄z pegrini dignef dns
miſeri. Mō audies pr̄s job amoꝛe filij ſui
eū ſuſcipi iuſſit:z locū ꝓtulī i domo ſua
ſibi ꝓſtituit:z cibū o meſa ſua ſibi ꝓbu//
it:z miſtq ꝓtiū delegauit. Ipe aūt i oro
nib⁹ pſeuerabat:z corp⁹ ſuū ieiunijs et
vigilijs macerabat. Famuli aūt dom⁹
ipius mlt̄iplicer deridebant:et aquam

Exempla siue

vrensiliū sup caput ei⁹ frequent funde
bant: t mīras iuras ei irrogabāt. Sz
ipe ad oia patiens valde erat. xvij. igit
annos in domo pīs pmansit sic ignor⁹
Videns g̃ p spīm/q apprōpinqret fmi/
nus vite sue chartā cū atramēto petijt:
t totū ordinē vite sue ibidem cōscripsit.
Dūica igit die post missaꝝ solennia in
sctuario vox de celo insonuit dī. Veni/
te ad me oēs q̃ laborazt̃ t onerati estis:
t ego reficiā vos: qō audietes omes/in
facies suas tristi ceciderūt. Et ecce vox
scō dī. Querite hoiem dei vt ozet pro
Roma: q̃rentib⁹ illī: t minimie inueni
entib⁹/itez dictū est. In domo Euphe
miani q̃rite: reqsitus ille se nihil scire ō
h̄ dicebat. Tūc imparozes Archadi⁹
t Honorius vna cū pontifice Innocē
tio ad domū pdicti viri venerūt: t ecce
mīster Alexij ad dūm suū venit dī. Vl
de dñe ne ille nr̄ pegrinus sit: q̃ magne
vite t parie hō est. Currēs igit Euphe
mianus/cū defuncū regit: t vultū eius
rancꝫ angeli rutilantez vidit/ voluitꝫ
chartā quā in manu hēbat/accipe. ſ̄ n
quit. Exeūte igit eo cū hoc impatorib⁹
t pōtificib⁹ reruliſſet: t illī ad eū intras
senr: dixerūt. Quānis pcōzes sim⁹: re
gni tū gubnacla gerim⁹ t hīc curā vni/
uersalis regimis pastozalis. Da igitur
nobis chartā: vt sciam⁹ que in ea scpta
sunt. Et accedēs pōtifex/chartā de ma
nu sua accipiebat: t ille eā stari sibi dī/
mīsit: fecitꝫ eā legi cozā oī pplo t mul
titudie/ t pre ipius. Et Euphemian⁹
hoc audēs/ nimio dolore ꝓturbat⁹ ob/
stupuit: t fact⁹ exanimis/ resoluto suꝫ
viribꝫ in tra decidit. Cuz so alicꝫtulū
ad se redijsset vestimta sua scidit: cepit
qꝫ canos capitz sui euellere: barbā tra/
hēr: atꝫ semetipz dilacerpe: ac sup filij
sui cozp⁹ cozrues exclamabat. Heu me
fili mi: q̃re me sic cōristasti: t p tot an
nos mihi dolores et gemit⁹ incussisti.
Heu me miserū. q̃ video te baculū se/
nectuz mee in grabato iacentē: t nō lo
quentē mihi. Heu me q̃lem ꝓsolatōez
de ceso hr̄e porero. Dat ꝓo ei⁹ hoc au
diens/ q̃si leena rūpens rete: ita scissis
vestimētis ruens: coma dissoluta/ad ce
lum oculos leuabat. Et cū p nimia mul
titudie sctm cozp⁹ adire nō posset/ cla/
mauit dī. Date mihi viri aditū: vt vi/
deā filiū meū. vt videā ꝓsolatōem aīe
mee: t q̃ surit vbera mea. Et cū quenis
set ad cozp⁹/ incūbens sup illō clama/
bat. Heu me fili mi: lume oculoz meoꝝ
q̃re sic nob fecisti: t tam crudeliter nobis/
cum egisti: videbas pīem tuū/ t me mi
serā lacrymātes: z nō ostēdebas reipz
nob. Serui tui iniuriabant ribi: t sustī
nebas. Et iterū atꝫ iterꝫ psternebat se
sup cozpus: t nūc brachia sup illō expā
debat: nūc manib⁹ angelicū vultū ꝓre
crabat/osculansꝫ clamabat. Plozate
mecū oēs q̃ adestiz: q̃ p. xvij. annos euz
in domo mea habui: t nō cognoui/ q̃ vni
cus filij⁹ me⁹ esset. Serui ei⁹ eū etiā cō
uictiabant: t alapis pcutiebāt. Heu me
q̃s dabit oculis meis fontē lachrymarū
vt plangā die ac nocte dolorez aie mee.
Spōsa ꝓo eius induta veste adriatica
cucurrit plorās t dicēs. Heu me. quia
hodie desolata sum/ t apparui vidua:
iam nō habeo in quē ospicia: nec in quē
oculos leuē: māc ruptū est speculū meū/t
pertit spes mea. Amodo cepit dolor q̃
finē nō haber. Pplus aūt audiēs hoc la/
chrymabilr flebat. Tūc pōtifex cū im/
peratorib⁹ posuert cozpus in honorato
feretro: t duxerūt in mediā ciuitatē: t
nunciatū est pplo inuentū esse hoiez dī.
Quē ciuitas tota q̃rebat: t oms obuiā
currebāt sctō. Si q̃s aūt infirm⁹ cozp⁹
illō sacratissimū tāgebat/ptinus cura/
batur: cecī visuz recipiebāt: demoniaci li
berabant: t oēs infirmi q̃cūqꝫ infirmi
tate tenti/tacto cozpore sctō curabant.
Imparozes aūt tanta mirabilia viden
tes/ceperūt p se cū pōtifice lectū portā
re: vt z ipi sanctificarent ab eode cozpe
sctō. Tūc imparozes iusserūt copiā au
ri t argenti in plateis spargi: vt turbe
occuparent amoze pecuniarū: t sinerēt
cozp⁹ sctm pduci ad ecclīam. Sz plebs
amoze pecuniaꝝ seposito/magis ac ma
gis ad tactū sacratissimi cozpis irruc/
bat. Et sic cū magno labore ad templū
sancti Bonifacij martyris illō tandez
pduxerūt: t illic p septē dies in dei lau/
dib⁹ psistentes/ opati sunt monumētū
ex auro/t gēmis/t lapidib⁹ pciosis: in

quo sanctissimū corp⁹ cū magna vene/ratiõe collocauerũt. De ipsoq; monu/mẽto ita suauissim⁹ odor fragrauit vt omiby videret aromatiby esse plenum. Obijt aũt.xvj. Kal. Augusti circa an nos dñi. cccxcviij.

Miraculũ. lxj.

Quomodo misericors Eustachi⁹ vi sione mirabili querit.

Eustachi⁹ aũ Placid⁹ voca/batur. Hic erat magister mili/tũ Traiani imperatoris. Erat aũt opiby miscõie valde assi/duus. sz tñ idoloꝝ cultui dedi tus. Habebat aũt duos filios. quos. s. miscõie exñrem duosq; filios. percauit. ãs iuxta suã magnificentiã magnifice educari fec. Et qz opiby miscõie sedul⁹ iisistebat ad via ꝓficiẽdi militi illustrari. Quadã ei die cũ venatiõi iisisterer gre gẽ ceruoꝝ reppit int ãs vnũ cereris spe ciosiorẽ z maiorẽ ꝑspexit: q ab alioꝝ so/cietate discedẽs in siluã vastiorẽ ꝓfugit. vey alijs militiby circa ceruos reliquos occupatꝫ Placid⁹ huc toro nisu insequit z ipm capere nitebat. Que cũ torꝫ viriby insequeret. ceruus rande sup ḡndã rupis altitudinẽ ꝑcedit z Placid⁹ appropiãs ꝗliter capi posset ais sedulus reuolue/bat. Qui cũ ceruũ diligẽter ꝑsideraret vidit inf coznua ei⁹ formã scte crucis sup solis claritatẽ fulgentẽ. z imaginẽ Je/su chr̃i: q p os ceruꝰ sic olim p asinã Ba laam: sic ei locut⁹ ẽ dicẽs. O Placide qd me insequris. Ego tui gra h̃ in aiali tibi apparui: Ego sum chr̃s que tu ig/rans colis. elemosyne tue coram me ascẽ/derũt: z ob h̃ veni vt p hunc que vena/baris ceruũ. ego ãs te ipe venarer. Alij tñ dicũt q ipa imago chr̃i: q̃ inf coznua ceruꝰ apparuit hec ꝓba. ꝓtulit. Hec au diens placidus nimio timore corrept⁹. de equo in terrã pcidit. Et post vnã ho ram ad se rediens de terra surrexit et ait. Reuela mihi qd loquaris: z sic cre/dã i re. Et ait chr̃s. Ego Placide sum chr̃s. q celũ z terram creaui. q̃ lucẽ ori/ri feci. z a tẽbris diuisi. q̃ tempa z di es z annos ꝓstitui: q̃ hominẽ ỏ limo rer re formaui. q̃ ꝑter salutẽ hmani gene ris in terris in carne apparui. q̃ cruci/fixus z sepultus tertia die resurrexi. Hec audies placidus irey in terrã decl dens ait. Credo dñe: qz tu es q̃ omnia fecisti: z qui errãtes quertis. Et dixit ad eũ dñs. Si credis: vade ad epz̃m ciui tatis z te baptizari facias. Cui Placi/dus. Vbi dñe vt hec eadẽ vroꝝ mee et filijs meis nunciẽ vt z ipi pariter in te credant: Cui dñs. Renũcia illi: vt z ipi pariter recũ mũdenẽ. Tu q̃q die cra/stina huc venias vt tibi rursus appare/am: z q̃ futura sint pleni⁹ tibi pandam. Cũ ḡ domũ veniss̃et z hec vroꝝ i lecto denũciasset. Exclamauit vroꝝ eius di. Dñe mi z ego eũ trãsacta nocte vidi di centẽ mihi. Eras tu z vir tu⁹ z filij tui ad me venietis: z nũc cognoui qm̃ ipse est Jesus chr̃s. Perrexerũt igit̃ ad epm Rome media nocte: q̃ eos cum magno gaudio batizauit: z placidũ Eustachiũ vocauit: ei⁹ vroꝛez Theospitẽ: z filios ei⁹ Agapitũ z Theospitũ. Vbi ne fa/cto Eustachi⁹ sic ꝓius ad venationẽ ꝑ cessit: z ꝑ locũ veniẽs milites suos q̃/si sub obtentu inuestigande venatiõis dispersit. Stansq; in loco formaꝝ ꝑme ysiõis aspexit cadẽsq; in facie sua dixit Supplico tibi dñe vt mãifestes q̃ pmi seras fuo tuo. Cui dñs. Btus es Eu/stachi q̃ accepisti lauacrum gre mee: qz mõ diabolũ fugasti: mõ eũ q̃ te decepe/rat ꝛculcasti: mõ apparebit fides tua. Diabol⁹ em̃ eo q̃ ipm dereliq̃ris ꝓtra re senem armat. Oportet igit̃ te mlta sustinere: vt accipias coronã victorie. Oportet te multa pati: vt de alta secli vanitate humilieris: z rursus i spũalib⁹ diuitijs exalteꝛz. Tu ḡ ne deficias nec ad gllam ꝓtinã respicias: qz ꝑ tentati/ones optz te alte. Job ỏmostrari. Sz cũ hũiliat⁹ fuerz: venia ad te z in gllaz ꝓtinã restituã te. Dic ḡ si mõ tentatio nes vis accipe aut i fine vite: Dicit ei Eustachi⁹. Dñe si optz ita mõ nob acci dere tẽratões iube: sz frutẽ patiẽtie tri bue. Cui dñs. ꝓtãs esto. qz gra mea cu stodiet aias vias. Sicq; dñs i celũ ascẽ dit: z Eustachi⁹ domũ rediens h̃ vroꝛi sue nunciauit. Post paucos igitur dies moꝛs pestifera cũctos seruos z ancillas ipi⁹ inuasit z vniuersos occidit. Deide

post aliq̃d repus oēs equi z oia ei⁹ peco
ra subito irerierūt. Quidā aūt seelesti
ei⁹ depdationē videres. z p nocte in do
mū ei⁹ irruētes cuncta q̃ reppererūt as
portarūt z domū tota auro z argento z
reb⁹ aljs spoliarūt. Et ipe cū vxore sua
z filjs gras agens nocte nudus aufu⁹
gir: q̃ ruboē verētes egyptū pgebant.
toraq; ei⁹ possessio p rapinā malorū ad
nihilū ē redacta. Rex aūt totusq; sena⁹
tus p mgro militū rā strenuo mtū do⁹
lebāt/eo q̃ de eo nullū indicium repire
porerār. Cū aūt iter agerent appropin
querūt mari z iuenietes nauim sup eā
nauigare ceperūt. Vides āt dns nauis
vxoē Eustachij q̃ pulchra esset nimis:
ipam plurimū hīe desideravit. Cū vo
transfreraſſent naulū ab eis exigebat.
Nō habētib⁹ vo illis vñ solueret iussit
p naulo detineri vxoē volens illā secuz
habere. Quod vt Eustachius audiuit
nullatenus assentire voluit. Diu vo eo
dicēte innuit dns nauis suis vt eū in
mare ꝓcipitarēt vt sic vxoē suā habere
posset. Ō cū Eustachi⁹ cōperissz. vxo
rē eis tristis relict z duos infantes acci
pies igemiscēs ibat ac dicebat. Ue mi
hi z vob: q̃ mat vīa alienigene marito
tradita ē. Peruenitesq; ad quēdā fluuiū
pter aq̃e abundantiā non est ausus cū
duob⁹ filjs fluuiū ptrāsire. Sz vno cir
ca ripā fluminis relicto altez trāsporta
bat. Qui cū fluuiū trāsuadasset illū in
fantē quē baiulauerat sup terrā posuit.
z ad accipiendū aliū festinauit. Cū aūt
circa mediū fluminis pueniss: ecce lu⁹
pus ꝓcitus venit z infantē quē deposue⁹
rat rapies i siluā aufugit: q̃ ō eo despe⁹
rās ad aliū festinauit. Sz cū abiret leo
venit z aliū filiū rapies abjt. vñ eū ꝓse
q̃ nō valēs cū esset i medio fluminis ce⁹
pit plāgere: z capillos suos euellere vo
lēs se i aquā ꝓjcere nisi eū diuina puidē
tia ꝓtinuisset. Pastores āt videres leo/
nē pueꝛ vnū portare cū canib⁹ isecu
ti sūt. Per diuinā aūt dispensatōez leo
pueꝛ illesum abjcies recessit. Quidaz
insup aratores post lupuz acclamātes:
aliū pueꝛ ō ei⁹ faucib⁹ icolumē libarūt.
Utriq; vicz pastores z aratores ō vno
vico fuerūt. z penes se pueros nutrierī

Hoc vo Eustachi⁹ nesciebat: sz merēs
ac plorans ibat dicēs. Heu mihi: q̃ nō
vt arbor pullulabā: sed mō penit⁹ sum
nudat⁹. Heu me q̃ mlitudine militū
circūdari solebā: sed nūc solus remanēs
nec filios ꝓcessus sum habere. Demi
dne te mihi dixisse: q̃ oportet te tentari
sicut Job. Sz ecce plus aliq̃d i me fie⁹
ri video. Ille em z si possessiōib⁹ nuda⁹
tus fuerat. tñ stercus habuit sup quo se
dere potuit. Mihi aūt nihil hoꝛ remā
sit. Ille amicos sibi cōparietes habuit.
ego imites feras habui q̃ meos filios
rapuerūt. Illi vxoꝛ est relicta. a me vo
ablata. Dare quiem dne tribulatiōib⁹
meis. z pone custodiā oꝛi meo ne decli⁹
net coꝛ meū in vba malitie. z ejciar a
facie tua. Et hec dicēs cū lachrymis ad
quēdā vicum abjt. z data sibi mercede
agros illoꝛ hoim p annos q̃ndecim cu
stodiuit. Filij aūt ei⁹ i altero vico edu⁹
cati sūt/nec se esse fratres sciebāt. Dns
aūt vxoꝛ Eustachij ꝓseruauit/nec illā
ille alienigena ꝓgnouit: sed pot⁹ eam
intactā dimittes viram finiuit. Impa
roꝛ aūt z populus roman⁹ plurimū ab
hostib⁹ molestabant. Et recoꝛdat⁹ Pla
cidi cp̃s strenue ꝓra ipsos hostes sepius
dimicasset: de ei⁹ subita muratiōe plu⁹
rimū tristabat. Direxitq; mlt⁹ milit⁹
res p diuersas mūdi ptes. pmittēs oib⁹
q̃ cum inuentissent mlas diuitias z ho
nores. Duo aūt ex militib⁹ q̃ aliquādo
Placido militauerāt ad ipm vicum in
q̃ degebat venerūt. Quos Placid⁹ de
agro ventre ꝓsiderans eos ex incessu. p
rinus recognouit. Et veniēs in memo⁹
riā dignitaz sue prturbari cepit ac dice
re. Dne sicut istos qui aliquādo mecuz
fuerūt ꝓter spem vidi. sic da vt aliq̃s
coniugē mea videre possim. Nam ō sci⁹
ljs scio q̃ a feris comesti sūt. Uenit āt
ad eum voꝛ dicēs. Cōfide Eustachi: q̃
ciro honoꝛe tuum recupabis z filios et
vxoꝛem recipies. Cum igit militib⁹ ob
ulasset ipsi eū minime cognouerūt. Cū
q̃ eum saluraſſent/q̃sierunt si aliquem
peregrinū nomie Placidū cum vxoꝛe z
duob⁹ filjs cognosceret. Ille aūt se ne
scire pfessus est: ad preces tamē eius in
hospitio suo diuerterūt. et Eustachius

eis seruiebat. Et recolens pristinū sta-
rum suū lachrymas ptinere nō poterat
Egressus aūr foras suā faciem lauit et
trez rediēs eis seruiebat. Illi vo cōsi-
derātes ad inuicē dicebāt: q̄ similis est
homo hic illi quē querim⁹. Et rīdens
alter dixit. Valde quidez silis est. Cō-
siderem⁹ igit z si habet signū cicatricis
in capite: quod sibi in bello accidit: z si
hoc habet ipe est. z respicīēres: z signū
videntes ipm esse quem querebāt pti-
nus cognouerūt. Et insilīēres z oscula
tes eum de vroze z filijs scisitati sunt.
Qui dixit eis q̄ filij mozui essent et
vroz detenta. Audīni aūr omnes: quasi
ad spectaculū occurrebant. dum milites
virtutem eius z primā gloriam predi-
cabant. Tunc milites preceptum impe
ratozis ei exponunt z optimis indumē
tis ipsum induunt. Post vero iter. xv.
dierum ad imperatorez deuenerūt. Qui
eius aduentum audiens primus eidem
occurrit z ipm videns in oscula ei⁹ ruit
Narrauitq̄ omnib⁹ cuncta que sibi per
ordinem acciderant. Stratimq̄ ad ma
gisteriū militie trahitur z idem quod
pius officiu⁹ exercere compellit. Qui
numeratz militibus z paucos cōtra tot
hostes esse cognoscēs: iussit tyrones col
ligere per oēs ciuitates z vicos. Con
tigit aurem illam terrā in qua filij eius
educati sunt deserībi vt parent duos
tyrones. Vniuersi autem eius loci in-
cole illos duos iuuenes tanq̄ ceteris
apriozes: magistro militum consigna-
runt. Videns vero iuuenes elegantes
z mozum honestate compositos cum si
bi plurimum placuissent inter primos
conuiuas suos ordinauit eosdem. et sic
profectus ad bellum subiectis hostib⁹:
exercitum suum tribus diebus in quo
dam loco: vbi vroz sua pauper hospita
manebat reqescere fecit. Illi vero ado
lescentes in tabernaculo matris sue nu
tu dei hospitati sunt. Nescientes tamē
q̄ mater sua esset. Et sedētes circa me-
ridiem et mutuo zfabulantes expone-
bant sibi inuicem de infantia sua. Ma
ter vero eoz contra sedens que ipsi re-
ferebant attentius audiebat. Dicebat
enim maio: minori. Ego dum infans es-
sem nihil aliō recolo: nisi q̄ pater meus
mgr militū erat: z mater mea speciosa
valde: duosq̄ filios habuerunt. s. me z
alīū minorē me. q̄ z ipe speciosi⁹ valde
erat. Accipiētes nos egressi sūt de do-
mo nocte. ingressiq̄ sūt nauim nescio q̄
euntes. Cū aūt de nauī egrederemur.
mr nra nescio quō in nauī relicta e. Pr
vo nr portans nos duos flens pgebat
peruenīesq̄ ad quēdā fluuium trāsiuit
cū fratre meo iunioze. z me sup ripam
fluminis dereliq̄t. Cū aūt reuerterer: ec:
vt me acciper lup⁹ ventr. z infantē illū
rapuit: z añ̄q̄ ad me appropinq̄rer. leo
de silua exies me rapuit: z i siluā duxit. Pastozes vo eruerūt me de ore leo
nis: z nutrit⁹ sum i illa possessiōe in q̄ z
ipse scis z nō potui scire qd factū sit de
patre meo: neq̄ ō infante. Hec audiēs
mino: cepit flere et dicere. Per deū vt
audio frater tuus sum ego: qm etiaz q̄
me educauerat. hoc dicebat qm de lu-
po eruimus re. Et in amplex⁹ ruentes
oscula bank se inuicē z fleuerūt. Audiēs
ō mater eoz z psiderās q̄ cuentū suuz
ira seriatim dixissent. diu apud se tra-
cauit si illi filij sui essent. Altera aūt
die ad magistrū militū adijt: z interpel
lauit eum dicēs. Depco: te dñe vt me
ad patriaz meā pduci iubeas. Ego em
de terra romanoz sum z peregrina hic
sum. Et hec dicēs vidit in eo signa ma-
riti sui: z eum cognoscēs cū se ia cōtine
re non posset: procidit ad pedes suos z
ait. Peco: te domine vt exponas mihi
pristinam vitam tuaz. puto em q̄ tu sis
Placidus mgr militum: q̄ alio nomine
diceris Eustachius: quē Placidum sal
uator conuertit: q̄ talē z talē rentatio-
nē sustinuit: z cui vroz q̄ ego sum i mari
ablata fuit: q̄ tñ ab oi corruptione ser-
uata sum: q̄ z duos filios scz Aga pitū
et Theospirum habuit. Hec audiens
Eustachius: z ipsam diligenter psidē-
rans: vrorē suā cognouit: z lachryma
tus pre gaudio ipaz osculat⁹ est: glorifi
cans deum q̄ psolat afflictos. Cūc di-
cit ei vroz sua. Dñe vbi sūt filij nostri:
Et ait. A feris capti sunt. Et exposuit
ei quō pdidit eos. Et illa. Gratias aga
mus deo. Puto enim q̄ quemadmodū

Exempla sue

ꝺs donauit nob vt inuenirem⁹ nos in/
uicez: donabit etiã recoꝺscere filios ꝓ
stros. Et ille. Vidi tibi q̃ a feris capti
ſſ. Et illa. Hesterna die sedes in horto
audiui duos iuuenes: sic z sic suã infan
tiam exponêtes: z credo q̃ filij nr̃i sint.
Introga igit ab eis: z dicẽt tibi. Et cõ
nocãs eos Eustachi⁹: z audiens ab eis
infantiã suã: recoꝺsit q̃ filij sui essent.
Et amplectẽs eos ipe z mat sup eoꝝ
colla/plimũ fleuerũt: z crebri⁹ eos oscu
labant. Dis igit exercit⁹ plimũ gaude
bat: z de inuentione eoꝝ: z de victoria
barbaroꝝ. Cũ igit rediret / ꝓgit iam
Traianũ obisse: z successisse ei petroe
i sceleribꝫ Adrianũ. q̃ victoria obtẽa
z inuẽtiõe vtroꝝ z filioꝝ magnifice eos
suscepit: z magnũ ꝓfectũ ꝓbauit. Alre
ra aũt ꝺe ad templũ ꝺoloꝝ pceſſit: vt
ibi sacrificaret ꝓ victoria Barbaroꝝ
Vidẽs ꝙ imparoꝝ q̃ Eustachi⁹ nec ꝓ
victoria: nec ꝓ inuẽtione suoꝝ sacrifica
re vellet: horrabat vt sacrificiũ imola/
ret. Cui Eustachius. Ego chr̃m ꝺeuꝫ
colo: z illi soli sacrificꝺ. Cũc iparoꝝ ira
replet⁹/ipꝫ cũ vroze filijs i arena sta
it: z leone ferocẽ ad eos ꝺmitti fecit. Ac
currẽs ꝙ leo: et demisso capite q̃si eos
adorãs/ab eis humilit recessit. Cũc im
peratoꝝ boucm eneũ incẽꝺi fecit: z eos
ibiꝺe viuos imitti mãꝺauit. Oantes
igit scri/z se ꝺño cõmendãtes bouẽ in/
trauerũt: z ibiꝺe ꝺño spm̃ reddiderũt.
Tertia aũt ꝺie ꝺe boue coꝛa imparoze
extracti: ira penit⁹ intracti/inuẽti sũt: q̃
nec capillos: nec q̃ꝺq̃ coꝛ vapozes in/
eendꝫ aliqtenus ꝓgerũt. Chriani ꝙ
coꝛ coꝛpa rulerũt: z in loco celeberrio
recõdentes ibiꝺe ozaroziũ ꝓstruerũt.
Passi sunt aũt sub Adriano: qui cepit
circa annũ oñi. cxx. Kal. Nouẽbꝛis. vel
ſm quosꝺã. xij. Kal. Octobꝛis.

Miraculũ. LXII

Religiosam vitam inter viros ducit Eufrosina.

Vlit in Alexandria ꝙ noie
Eufrosina: quã cũ ꝑ ei⁹ Pa/
funti⁹ veller nuptijs tradere:
illa monachũ q̃ndã adiẽs /pe
tijt se edoceri ea q̃ oi ſſ. Qui
dixit ei. Si potes tẽtamẽta carnis fer
re: dimitte oĩa z fuge. Qua postulãte/
vt desideriũ ei⁹ ipleret. ſ. in mũdi con
ẽptũ facta ozone/comã ei⁹ abscidit/in
ꝺues eã habitu honesto: z ipositi ei no
men Smaragdus. Et ozãs ꝑ ea discesſ
sit. Cogitans aũt ait intra seipam. Si
intrauero monasteriũ puellaꝝ/ ꝑ meus
rediꝛet: z inuenies violenꝫ me traher in
ꝺepter spõsum meũ. Erat ei ciuis ma
gnus z potẽs. Proiecta g̃ a se veste mu
liebꝛi/virilẽ accepit. Pergẽsq̃ ad mõa
sterii vbi ꝑ erat notissim⁹/ simulãs se
eunuchũ cẽ: z de palatio imparoꝛis ha
bitũ petijt z accepit: dicens se Smara
gdũ vocari: quẽ abbas tradidit vni san
cto viro et mõachis ꝺicto Agapito ad
instruendũ ꝺi. Hic est fili⁹ tu⁹ z ꝺisci/
pulus: talit eũ instruxit vt mgr̃m super.
Cũ aũt Smaragd⁹ veniret in eccliaz/
m̃tros ꝺiabat diabol⁹ ad ꝺecoꝛe vul/
tus ei⁹ p malas cogitatiões: ita vt cẽt
oes molesti abbati: q̃ talẽ pulchꝛitudi
nem introduxisset in monasteriũ ad tẽ/
tationẽ fratrũ. Quã ob rem ꝺixit ab/
bas Smaragꝺo. Fili: pulchꝛa ẽ facies
tua: z fratrib⁹ ifirmis ruina. Volo g̃ re
manere in cellula tua solũ: ibiq̃ psalle/
re: z ibi mãducare/nusq̃ ingressurꝰ: qõ
z feꝯ. Ingressus g̃ Smaragꝺ⁹ cellã so
litari⁹ ibi manebat/nõ inꝺe egreꝺies:
sed vigilijs/ozonib⁹/z ieiunijs vacans:
ita vt miraret magr̃ ei⁹. Agapitus: et
referebat fratib⁹ ꝺstantiã ei⁹. Pasunti⁹
aũt ꝑ ei⁹ cogitãs q̃ꝺ actũ esset ꝺe filia
ei⁹/multũ ꝺrristabat: qꝛ vnica illi erat:
z ꝺe vroze sterili eã habuerat p. suffra/
gia z ozones monachoꝝ. Ꝺ em a ꝺco pe
tierat: vt sibi heredẽ ꝺaret: q̃ subam su
am cõgrue ꝺispẽsaret. Sitr z sponsus
ei⁹ venies ad Pasuntiũ socerũ suũ: cuz
eo ꝺrristabat ꝺi. Forte aliq̃s seduxit eã
z cũ ea recessit. Srati g̃ mittrunt̃ fui p
totã Alexandriã z Egyptiorũ/ad rediꝛen
ꝺũ eã. monasteria etiã puellaꝝ scrut an
tes/z spelũcas eremi: z nusq̃ inuenien
tes eã: ꝑ filiã: spõsus spõsam q̃si mor/
tuã plãgebãt. Pat aũr nõ feꝛes ꝺolorẽ
suũ/venit ad monasteriũ vbi filia erat:
sed igta oibꝰ: z pcidit ad pedes ei⁹/ro/
gans z ꝺi. Ne cesses ozare ad ꝺñm: vt
inueniat fruct⁹ ozonũ tuaꝝ. Ne scio cñ

ait: qđ actũ sit de filia mea Eufrosina. Iussitq; abbas oēs frēs ꝓ hac re ostendere charitatē ad Pafunciũ orādo ꝓ in uentiõe filie sue. Sup q̄ oēs cõtristati: ex cõpassiõe ieiunijs t oꝛonibꝫ se magꝫ dederũt. Ipsa aũt oꝛabat vt nõ manifestaret i vita sua. Itaq; cũ nulli reuelaret aliq̄d de ea ait abbas pr̄i. Credo q̄ bonã pr̄ē elegerit. t iõ nihil de ea reuelak. Altera die ventente ad monasteriũ patrē vidēs abbas mlt̃ũ afflictũ ait ei. Vis loq cũ vno fratre mlt̃ũ spũali q̄ venit de palatio Theodosij. Qui ait. volo. Dixit ḡ abbas Agapito vt induceret eũ in cellã Smaragdi. Cũq; introductũ Eufrosina vidisset patrē suum t cognouisset tota lachrymis repleta ē. Pr̄ aũt nõ cognoscẽs eã: t ꝓpter muratiõez habitus: t ꝓp̄t alterationē vultus: ex abstinentia t lachrymis: putauit luctũ illum ex cõpunctiõe ꝓcedere: cooperuerat etiã cuculla facie suã ne agnosceret. Facta ḡ oꝛone ꝓsederũt. Et cepit Smaragdus loq̄ pr̄i suo de futura britudine. t q̄ ad tantã gl̃iam nõ ꝓuenit nisi ꝑ elemosynã t patientiã. De rẽptu etiã sue culi t q̄ nõ essent diligendi filij plusq; de⁹: nec patrẽ plus eo q̄ facroꝫ est oĩm. Volẽs aũt magꝫ eũ ꝓsolari afflictũ ait Si filia tua esset in ꝑditiõe de⁹ ℔ reuelasset. Potẽs est aũt de⁹ adhuc i ℔ sc̃lo tibi manifestare. Tu tãtũ age deo gratias nihil desperans. Nã t ego a mgro meo Agapito doloꝛẽ tuũ audiẽs t valde cõpatiẽs deũ oꝛaui vt tibi sufferẽtiã tribuat: t de re t ꝺ filia tua qꝺ expedit adipleat. Cõsolat⁹ ḡ mirabilr ꝑ ex ꝑ bis ei⁹ dixit abbati. Edificata est ania mea a fr̄e isto: t ita lerus effect⁹ tãq; si iuenissem filiã meã. Et reuersus est domũ. Cõplens aũt Smaragd⁹. xxxvij. annos i cella sua decidit demũ i ifirmitatẽ gue. Nõ audiẽs Pafunci⁹ accessit t visitauit eũ. Cepitq; deosclari eũ clamãs t dicẽs. Heu me vbi sunt ꝺba tua dulcia: qbꝫ mihi filiã meã videdã ꝑmittebas. Ecce nõ solũ illã nõ videbo: sꝫ t te a q̄ ꝓsolabar amitto: Cui Smaragdus ait. Iam pone finẽ tristitie recordare: q⁹ de⁹ Jacob mãifestauit Joseph pr̄i suo quẽ moꝛtuũ putabat. Cũq; iam instaret dies dormitiõis ei⁹ in dño dixit pr̄i. Quia de⁹ desideriũ meũ implauit: t vsq; ad finẽ viriliter decertãdo ꝑ duxit. noli ḡ tã sollicitus esse ꝑ filia tua Eufrosina. Ego em̃ sum illa miser: et tu es pr̄ meus coꝛp⁹ meũ nudari t laqueari ab alio nõ ꝑmittas: sꝫ t ꝑ reipm ℔ facias. Et q: i ingressu meo ꝑmisi abbati me mlt̃as possessiões hẽre: t si ꝑdurarem in ℔ monasterio ꝓducere possem. Tu imple qꝺ ꝑmisi t oꝛa ꝓ me. Quibꝫ dictis tradidit spm̃. Oꝺ cũ audisset et vidisset Pafunci⁹ cõmota sunt viscera eius t cecidit quasi moꝛtu⁹. Adcurrẽs Agapit⁹ ꝓfotãs leuauit eũ a tra. Leuitq; surgens lamẽtari dicẽs. Heu me filia mea dulcissima q̄re añ nõ manifestasti te mihi: vt ego recũ sponte cõmorarer: Nunciata sũt hec abbati t fribꝫ t mirantibꝫ t flentibꝫ cũctis. ait abbas Eufrosina sponsa chr̄i ne obliuiscaris seruoꝝ tuoꝝ: sꝫ oꝛa ꝓ nob ad dñm Jesũ chr̃m. Et cũ honoꝛe mlt̃o coꝛpus sepulture traditũ est. Vnus qq; ex mõachis q̄ oculũ amiserat osculãs vultũ ei⁹ visũ recepit. Pater aũt in dicto monasterio quiescens fact⁹ magnã ptẽ subc ei ꝓulit ꝑ decennũ laudabilr̃ suguixit.

Miraculũ. lxij.

Religiosam virã inter viros religiosos duxit Eugenia.

Rothus t Hyacinth⁹ fuer̃t domicelli t i studio phie socij Eugẽie filie Philippi nobilissimi romanoꝝ gñe. Qui q̄dẽ Philipp⁹ a senatu ꝓfecturã Alexãdrie accepat t illuc Claudiã vxoꝛẽ suã t filios Auitũ t Sergiũ filiã q̄z Eugeniã secũ duxit. Poꝛro Eugenia oĩb⁹ liberalibꝫ artibꝫ t iris erat ꝓfecta. Prothus q̄z t Hyacinth⁹ secum studuerãt t ad ꝓfectionẽ oĩm sciaꝝ deuenerãt. Eugenia igit̃. xv. erat̃ sue anno. ab Adlino aquilinj⁹ ꝓsulis filio petitur vxoꝛ. Qui illa. t marit̃ nõ naralibꝫ sꝫ moꝛibꝫ est eligẽd⁹. Peruenit igit̃ ad manus ei⁹ doctrina Pauli t cepit anio fieri chr̃iana. ꝑmissum erat rũc chr̃iãis iuxta Alexãdriã bitare. Vñ illa q̄si solaciando ꝓgens ad villã transiẽs: audiuit chr̃ianos cantantes. Oẽs dñ gen

Exempla siue

triũ demonia: dñs aũt celos fecꝫ. Tũc ỏt ad pueros Prothũ ⁊ Hyacithũ q̃ secũ studuerãt. phoꝛ syllogismos scrupulo/ so studio trãsegim⁹ Aristotelica argumẽta ⁊ Platõis ideas ⁊ Socratꝫ monita. ⁊ breuiter q̃cq̃d cantat poeta: q̃cq̃d oratoꝛ: ⁊ q̃cq̃d phs cogitat/ hac sentencia excludunt. Dñam me vob vsurpare ptãs. Sozoꝛe ỏ sapiẽtia fecꝫ. Sum⁹ q̃ frẽs ⁊ chm seq̃mur. Placet ꝓfilii et assumpto hitu viri ad monasteriũ. cui Elen⁹ vir dei ꝑerat venit q̃ nulla ad se femina venire sinebat. Qui ẽt q̃dã vice cũ hereticꝫ diſputãs. cum vim argumẽtoꝝ ferre nõ possꝫ magnũ ignẽ accẽdi fecꝫ. vt ille q̃ nõ cõburereꝫ: verã fidez ꝓbaret hẽ. Ỏ cũ fem cẽt: ỏꝛ: ire iuit: ⁊ ille⁹ exiuit. Hereticꝰ ãt cũ intrare nollet ab oib⁹ expulꝰ ẽ. Ad hũc igit cũ accessiſſꝫ vt se viꝫ diceret: ille ait. Recte vir dicerꝫ: q: cũ sis femia viriſꝫ agꝫ. Nã sibi ei⁹ ỏdinio fuit a ỏo ruelara. Ab eo igit cũ Prothọ ⁊ Hyacinthọ monasterio hitũ suscepit. ⁊ se frẽm Eugeniũ ab oib⁹ appellari fecꝫ. Pr aũt ei⁹ ⁊ mr vidẽtes currũ Eugenie domũ vacuũ reddisse merẽtes vndiq̃ filiã inq̃rere fecerũt: ſz mime iuenire potuerũt. Infroãt vates q̃d de filia facrũ ſit. Qui rñdent eã ỏjs inẽ astra trãsiatã. Quo cita pat imagine fillie fecꝫ. ⁊ ipam ab oib⁹ adozari mãdauit. Ipsa ỏ cũ socijs in dei tioze pmãsit. ⁊ mozruo ỏpositio ipsa ꝑficit. Erat tũc Alexãdrie mrona q̃dã diues ⁊ valde nobil⁹ Melantia nomie quã sctã Eugenia oleo pungẽs a q̃rtana liberauit in noie Jesu chꝛi: vñ mr ei⁹ missa munera: ſz ñ recepit. Predicta igit matrona frem Eugeniũ viꝫ eẽ arbitrãs septẽ eã visitabat: videnſq̃ elegantiã iuuẽtutꝫ ⁊ pulchritudinẽ corꝑis in ei⁹ amoꝛe vehemẽter exarsit. ⁊ q̃liter cũ eo cõmiſceri posset anxia cogitare cepit. Simulãs igit languoꝛẽ misit vt ad eã veniret ⁊ se inuisere dignaret. Qui cũ veniſſet aperuit sibi q̃lit ei⁹ amoꝛe capta eẽt. ⁊ q̃lit in ei⁹ ỏcupia estuaret. rogãs vt secũ carnalit cõmiſceret. Statimq̃ eũ apphendẽs amplectit ⁊ oscula: ⁊ ad crimẽ hortat. Ỏ facrũ frater Eugenius abhoꝛruit dicens ei. Recte Melantia nomẽ hꝛe cognoſcerꝫ. nigredinis em̃ replera ꝓfidia nigra dicerꝫ: et obſcura filia renebꝛarũ amica diaboli dux pollutiõis/ fomẽrũ libidis/ sozoꝛ anxietatꝫ/ ꝑpetue ⁊ mozꝛ filia sempiterne. Jlla ỏ se deceꝑam vidẽs et timẽs ne forte scel⁹ publicaret. voluit ipa ỏꝛ deꝛegere. clamareq̃ cepit q̃ Eugeni⁹ se voluit violare. Abijt igit ad Philippũ ꝑfectũ ⁊ ỏq̃sta est di. Jnuenis q̃dã pfidus chꝛian⁹ ad me medẽdi cã igressus in me irruẽs ipudẽter voluit me violare. ⁊ nisi vnius ancille q̃ intra cubiculũ erat fuiſſem libata suffragio sue me libidini sociaſſet. Audiẽs h̃ ꝑfect⁹ ira accendit: ⁊ missa appitoꝛe m'tritudie Eugeniũ: ceteroſq̃ suos chꝛi ferro vinctos adduci fecꝫ dicẽs staruit. in q̃ oẽs trahi deberẽt moꝛsib⁹ bestiaꝝ. Accerſitꝫ aũt eis cozã se dixit ad Eugeniã. Dic nob em̃ sceleratiſſime h̃ vos chꝛs vt quẽ colitis docuit vt opam coꝛruptoꝛib⁹ detis ⁊ matronas ipudenti vestania violetis: cui Eugenia ỏmiſſa facie ne ag̃scerek: rñdit. Dñs nr castitatẽ docuit. ⁊ iregrate fuatib⁹ efnã viꝛãpmiſit. Hãc aũt Melãtia falsaꝝ teste mõstrare possꝰ. sed meli⁹ est vt nos patiamur q̃ꝑ illa cũ pulcra fuerit puniat: ⁊ fruct⁹ patiẽtie nr̃e depeat. Verũtn adducat ancillam quã dic nr̃i sceleꝝ esse testẽ: vt ex oze ei⁹ possint refutari mendacia. Que cũ adducta eẽt illa a dña sua docta cõstanter sibi opponebat: q̃ dñam suaꝝ oppmere voluit. Cũq̃ oẽs ỏ familia silꝛ depuari sic eẽ testarent: ait Eugenia. Tẽpus tacẽdi trãsijt: ⁊ tps loq̃ndi aduẽit. Ho/ o vr ipudica i fuos chꝛi crimẽ iponat: nec fallacia glick. Et aũt mẽdacijũ veritas super: ⁊ sapia malitiã vincat: ꝑtatẽ oñdã: ñ ꝑpt iactantiã: ſz ꝑpt di gl'iaz. Et hec dicẽs tunicã ỏ capite vsq̃ deorsũ sciue vsq̃ ad cingulũ scidit: ⁊ femia apparuit. dixitq̃ ꝑfecto. Tu mihi pr̃/ Claudia mr frẽs hi duo q̃ recũ sedent Auit⁹ ⁊ sergi⁹. ego Eugẽia filia tua. Hi duo Prothꝰ ⁊ Hyacinthꝰ. Ỏ pr audiẽs ⁊ filiã cognoscere icipiẽs: i amplexꝰ cũ mr̃e irruit: ⁊ lachrymas m'tras effudit. Eugenia aũt vestib⁹ aureis induit ⁊ i sublime tollit. Jgnis aũt de celo venit: et

Delārīā cū suis ꝓsumpsit. Sicq; Eugenia p̄rem ꝛ mīez: frēs ꝛ tota familīa ad fidē chr̄i conuertit. ita q; p̄ a p̄fectura deposit⁹ a chr̄iānis eps ordiat. ꝛ i ozone pssistēs ab ifidelib⁹ occidit. Claudia ār cū filiꝭ suis ꝛ Eugenia romā reuertit. ꝛ ibi mīti ab eis ad chr̄z sūt uersi. Eugenia aūt iussu ipatozis ligata grandi saxo sup undas incolumis gradiebat. Tūc i foznacē ardētē pijcit: ꝛ extincta fornace refrigerio utebat. Recluditur deide i tenebzosū carcerē: ꝛ lumē splendidissimū radiabat eidē. Lunq; p decē dies sine cibo fuisset. Saluator eidem apparuit: ꝛ panē candidissimū sibi porrigēs dixit. Accipe cibū ō manu mea. Ego sum saluator tu⁹: quē tota mēz in tentōe amasti. eodē die q̄ ad ꝛas descē di ipe te eripiā. In die igit̄ natalis dñi spiculator mitrit: ꝛ caput ei⁹ abscindit. Que postmodū mīi apparuit: ꝛ q; die dñica se seqret̄ pdixit. Veniēte igr̄ dñi ca die Claudia i ozone posita emisit spiritū. Prothꝰ aūt ꝛ Hyacinthꝰ cū ad tē plū idoloz traherent ozone simulachrū cōminuerūt: ꝛ cū sacrificare nollēt: capitis obtruncatōe martyriū postmodū cōplcuerūt. Passi sūt aūt sub Valeriano ꝛ Gallo circa annos dñi. cclvj.

Miraculū. lxiij.

Religiosam uitaz inter uiros duxit sancta Marina virgo.

Arina ꝙgo unica erat p̄ri suo. Cū aūt p̄ q̄ddā monasterīū itrassz murauit birū filie sue ut nō femia: sz mal sculus uideret. Rogauit; abbatē ꝛ frēs ut filiū suū unicū recipe/rēt. Quib⁹ e⁹ p̄cib⁹ annuentib⁹ i monachū ꝙsito ꝙfirmās: ꝓcepit ne aliq̄ alicui⁹ fuelaret q; mīer cēt. Ibat igit̄ freq̄ntcū plaustro ꝛ bob⁹ ꝛ ligna monasterio ōferebat. Cōsueuerat ār hospitari i domo cuiusdā virī cui⁹ filia cū ō q̄dā milite ꝛcepissz: inꝛrogata Marinū monachū se uiolasse asseruit. Inꝛroga tus aūt Marin⁹ cur tantū flagitiū p̄petrasset: se peccasse fatet̄ ꝛ ueniā p̄cat. Stati de mōasterio eiect⁹ ad ostiū monasterij māsit: ꝛ triby annis ibidē pmanēs buccella panis sustētabat. Postmodū filiꝰ ablactat: abbati mittit. ꝛ Marino educād⁹ tradit: ꝛ ibidē cū eo p̄ duos annos ꝓmorat. Dia ār maria patria recipiebat: ꝛ oib⁹ gras deo referebat. Postmodū ār uidētes frēs miscōia cōpūcti igressi ad abbatē rogare ceperūt ut eū recipet i mōasteriū dicētes. Abba idulge ꝛ suscipe frēm Marinū. Ecce q̄nq; āni sūt q; i pnia añ ianuā mōasterij tacet ꝛ ñ̄rcessit hic: suscipe eū i pniaz sic dñs ñr dñs Jesus chr̄s p̄cepit. Egr̄ aūt ipositū ē ei: ꝛ iussit eū igredi: ꝛ uocauit eū ad se ꝛ ait. P̄r tu⁹ fuit uir sanctus q̄ tu nosti: ꝛ puulū introduxit te in mōasteriū. Hoc nūc ār igressus es cū filio tuo: quē ō adultio habes: uñ oꝑz te penitere. Gue em̄ pctm̄ feciste: et ℔ tibi iubeo ut oēs imūditias mōasterij tu solus q̄tidie facias: ꝛ aquā ad necessaria purgāda portes ꝛ calcearīū oib⁹ ꝓ singulos dies tu pficias oib⁹ tuis: ꝛ ī habebis mea grām. Sctā ꝙ libēti animo suscipies: oē opus q̄ ei iussuz fuerat: ꝓficiebat. Cōtigit aūt eā inf̄ paucos dies dormire i dño. Euntes ꝙ frēs nunciauerūt abbati dicētes. Frat Marinus defunct⁹ ē. Dic⁹ eis abbas. Videte frēs q̄le pctm̄ fuit ut nec meruit penitētia: sz tm̄ ire lauate eū ꝛ sepelite longe a mōasterio. ꝛ cūres dū lauāt eū cognouerūt: q; femia eēt. ꝛ ceperūt oēs emittere uoces ꝛ tūdētes se clamabāt: q; talē quersatio ꝛ patria sctā inuēta ē i ea: cui⁹ mysterīū null⁹ agnuit. ꝛ sic ab eis afflicta ē: ꝛ ueniētes cū lachrymis dicūt abbati. Abba uenī ꝛ uide frēm Marinū Dic⁹ eis: q̄d ē ℔: Frēs dicūt ei ire. ꝛ ueni et uide mirabilia dei: et uide quid de te agas. Ille territ⁹ ꝓcurrit ꝛ uēit ad corꝓ: ꝛ leuās palliū uñ cooꝑt ei: ꝛ uidit q; mulier eēt. ꝛ mox cecidit ꝛ capite suū pcutiebat i terrā ꝛ uociferabat dicēs. Conturo te ꝙ Jesum chr̄m dñm ne me ꝺdēnes añ ꝓspectū dei: eo q; afflixerim te q; ignrans feci. Tu dña nō dixisti mysterīū tuū: ꝛ ego nō cognoui in ꝓuincia tua

cā ꝓuerſatōez tuā: z iuſſit corp⁹ ei⁹ in monaſteriū itra oratoriū reponi. Qdē ꝙ die puella illa arrepta a demōio: ve nit ad monaſteriū: z ꝙfitebat crimē qō admiſerat: z de q̄ ꝺcepiſſet. Et in ſepti ma die repauſatiōs ei⁹ in dño ibi intra oratoriū libara ē a demonio. Audiēres aūt q̄ erāt in ipo emporio: z vicia mōa ſteria mirabilia q̄ fcā fuerāt: accipiēres cruces z cereos/ cū hymnis z pſalmis: z cāticis bñdicētes deū/ veneri i eodez monaſterio: z oratoriū ingreſſi/ vbi corpus ei⁹ reqeſcebat/ bñdixerūt deū: vbi vſq̄ mō chr̄s oꝛonib⁹ ſcē ꝙgis mlta fa cit mirabilia ad laudē nois ſui. Qui cū pr̄e z ſpūſctō viuit z regit ꝺus. Per oīa ſecla ſeclox. Obūt ār. xiiij. Kl. Julij.

Miraculū. LXV.

Religioſus apoſtatare volēs ſocij ſui oꝛone perſeuerat.

Erant duo ſcholares renūci/antes ſeculo: z clauſtꝝ ingredi ebant. Diabol⁹ aūt rentauit vnū eox: vt ad ſeculm rediret. Qui tētatiōi reſiſtere non valens/ dixit ſocio ſuo. Redire me opz ad ſeculm. Quē ille retinere nō valens ait. Veni vt ꝑus ad altare Marie ꝙginis z ſalutem⁹ eā ꝑus. Cūq̄ oꝛonē faceret ille q̄ rentrabat attediabat oꝛare: q: cor ei⁹ vt citius ferret cruciabat. Soci⁹ aūt ei⁹ vberrie cū lachꝛymis b. ꝙginē inuocauit. Tetatus aūt vidit Mariā pal/lio ſuo lachꝛymas ei⁹ recipientē: z filio ſuo oñdentē z dicentē. O dulciſſime fi li mi: q̄ ſp exaudis ſupplicit⁹ te inuocan tes: ſuſcipe has lachꝛymas fui tui: z ef fectū petitiōs ꝺcede. Cui filiꝰ. Nō eſt faſo mat⁹: vt tibi aliq̄d denegē: fac cuz eo ſīc⁹ vis. Cūc ille q̄ de ſuo ſomno eui gilās/ ſocīū adhuc ſtentē eleuat: z ad pe des ei⁹ ꝑcidens ait. Hodie meritz z la/chꝛymis tuis ab oī tētatiōe ſum libera tus: z ad clauſtꝝ redeam⁹: z beate ꝙgi/ni ſuiamus.

Miraculū. LXVI.

Sacerdos q̄dam lubꝛicus a q̄dam viſus eſt damnari.

Othox rpe q̄dā ſpectabil⁹ vir Re parat⁹ noie venit ad mortē. Qui dū diu imotus ac rigid⁹ iaceret viſuz ē q⁹ ab eo fundit⁹ flat⁹ vitalis exiſ ſet: atq̄ exanie remāſit corp⁹. Cūq̄ eſ ſent z mlti q̄ ꝙuenerāt: z eū iaz mortuū familia lugeret/ ſubito redit: z cūctoz plangētiū in ſtupoꝛē ꝙſi ſūt lachꝛyme. Qui reuerſus ait. Citi⁹ ad eccl'iam bti Laurētij martyris: q̄ ex noie ꝺditoꝛis Damaſi vocat⁹ puerū mittite: z q̄d de Tiburtio pbro agat⁹ videat: z renūcia/re feſtiner. Qui vicz tūc Tiburti⁹ car/nalib⁹ ꝺſideriꝭ ſubiacere ferebat. Cu ius adhuc vite moꝛq̄ bñ q̄z Flozenti⁹ ei⁹ nūc eccl'ie pbr memit. Cū ꝺo puer ꝙgeret/ narrauit iſdē Reparus: q̄ ad ſe reuerſus fuerat: q̄d de illo vbi ductus fuerat a q̄uit dī. Parat⁹ fuit rogus in/gens. Deduct⁹ aūt Tiburti⁹ pbr in eo eſt ſuppoſitus: atq̄ ſuppoſito igni ꝺcre matus. Alī⁹ aūt parabat rogus/ cuius a ſra in celū cacumē tendi videbat: cui emiſſa voce clamatū eſt cui⁹ eēt. His q̄ dictis ſtati Reparus defunct⁹ eſt. Pu er ꝺo q̄ rñſmiſſus ad Tiburtiū fuerat/ iā eū mortuū inuenit: q̄ vicz Reparus duct⁹ ad loca penaz: dum vidit/ redit/ narrauit/ z obiit/ apte mōſtrat: q: nob illa/ nō ſibi videratur: q̄d dū adhuc cōceſ ſum eſt viuere: licz a malis opib⁹ emen dare. Rogū ꝺo ꝙſtrui Reparus vidit: nō q⁹ apud ifernū ligna ardeāt vt ignis fiat: ſed narrarur⁹ ꝓ viuētib⁹ illa de in/cēdio ꝑuoꝛ vidit: ex q̄d nutrirī apō vi uētes coꝛpalis ignis ſoler. Vt per hec aſſueta audiētes diſcerēt: qō de inſuetz timere debuiſſent.

Miraculū. LXVII.

Sacēdos indigne celebꝛans horꝛi bili vlcere a dño percutit.

Qodā tpe viſitationis atq̄ edificationis gr̄a prexi ego verba autoꝛz huius libri ad eū: z inueni añ oſtiū atriū ei⁹ iacētē quēdā pbrm toto coꝛ/poze vlceꝛib⁹ plenū: capitz aūt ei⁹ etiā ipa oſſa ꝙtruerūt: q̄ tō aduenerat vt oꝛonib⁹ ei⁹ ſanitatē reciꝑer. Sed ſctūs Machari⁹ nō ſuſcipiebat eū. Ego aūt ꝓtraui me in terrā añ pedes ei⁹: z dep cabar vt ſuſciꝑet eū. Rñdenſq̄ vir bea tus ꝺixit mihi. Jndign⁹ eſt vt ſanitatē recipiat: ſed magz increpa eū: et ſuade

ctã ꝙuersatõez tuã: z inssit corꝑ eiꝰ in monasteriũ intra oratoriũ reponi. Eodẽ ꝯo die puella illa arrepta a demõio: venit ad monasteriũ: z ꝓstrebat crimẽ qõ admiserat: z de q̃ ꝓcepisset. Et in septima die repausatiõs eiꝰ in dño ibi intra oratoriũ libara ẽ a demonio. Audiẽtes aũt q̃ erãt in ipo emporio: z vicia mõasteria mirabilia q̃ fã fuerãt: accipiẽtes cruces z cereos/ cũ hymnis z psalmis: z cãticis bñdicẽtes deũ/ venert i eodez monasteriõ: z oratoriũ ingressi/ vbi corpus eiꝰ reqescebat/ bñdixerũt deũ: vbi vsq; mõ chrs oronibꝫ sctẽ ꝑgis mꝛta facit mirabilia ad laudẽ nois sui. Qui cũ ꝑze z spũsctõ viuit z regꝛ dus. Per oia secla seclorꝫ. Obijt ãr. xiiij. Kl. Julij.

Miraculũ. LXV.

Religiosus apostatare volẽs socij sui orone perseuerat.

Crant duo scholares renũcãntes seclo: z clausꝛ ingredi ebanꝫ. Diabolꝰ aũt tentauit vnũ eoꝝ: vt ad seclm rediret. Qui tẽtatiõi resistere non valens/ dixit socio suo. Redire me opz ad seclm. Quẽ ille retinere nõ valens ait. Veni vt pus ad altare Marie ꝑginis z salutem⁹ eã pus. Cũq; oronẽ faceret ille q̃ tentabat attendiabat orare: qz corꝰ vt citius exirer cruciabat. Socꝰ aũt eiꝰ vberrie cũ lachrymis b. ꝑginẽ inuocauit. Tẽtatus aũ vidit Mariã pallio suo lachrymas eiꝰ recipientẽ: z filio suo oñdentẽ z dicentẽ. O dulcissime fili mi: q̃ sp exaudis supplicit re inuocantes: suscipe has lachrymas fui tui: z effectũ petitiõs ꝓcede. Cui filiꝰ. Nõ est fas o mat: vt tibi aliq̃d denegẽ: fac cuz eo sic vis. Tũc ille q̃ de gui somno eui gilãs/ sociũ adhuc fientẽ eleuat: z ad pedes eiꝰ pcidens ait. Hodie meritz z lachrymis tuis ab oi tẽtatiõe sum liberatus: z ad clausꝛ redeam⁹: z beate ꝑgini fuiamus.

Miraculũ. LXVI.

Sacerdos q̃dam lubricus a q̃dam visus est damnari.

Orthoz rpe q̃dã spectabil⁹ vir Reparatꝰ noie venit ad mozẽ. Qui dũ diu imorus ac rigidꝰ iaceret visuz ẽ q̃ ab eo fundit⁹ flatꝰ vitalis exisset: arcz exanie remãsit corꝑ. Cũcz essent z mlti q̃ ꝓuenerãt: z eũ iaz mortuũ familia lugeret/ subito redit: z cucroz plangẽtiũ in stupoze ꝑsi fuit lachryme. Qui reuersus ait. Citi⁹ ad eccliam bri Laurẽtij marryris: q̃ ex noie ꝓditoris Damasi vocaꝝ puerũ mittite: z q̃d de Tiburtio pbro agaꝝ videat: z renũcia/re festiner. Qui vicz rũc Tiburti⁹ carnalibꝫ ꝺsideriꝭ subiaccre ferebaꝝ. Cuius adhuc vite mozcz bñ q̃z Florentiꝰ eiꝰ nũc eccl'ie pbr memit. Cũ ꝯo puer ꝑgerer/ narrauit isdẽ Reparus: q̃ ad se reuersus fuerat: q̃d de illo vbi ductus fuerat aguit di. Paratꝰ fuit rogus in/gens. Deductꝰ aiꝛ Tiburti⁹ pbr in eo est suppositus: arcz suppositꝰ igni ꝑre matus. Alij aũt parabaꝝ rogus/ cuius a tra in celũ cacumẽ tendi videbaꝝ: cui emissa voce clamatũ est cuiꝰ cẽt. His q̃ dictis stati Reparus defunctꝰ est. Puer ꝯo q̃ trismissus ad Tiburtiũ fuerat/ ia eũ mortuũ inuenit: q̃ vicz Reparus ductꝰ ad loca penaz: dum vidit/ redijt/ narrauit/ z obijt/ aptꝛe mõstraꝝ: qz nob illa/ nõ sibi videratꝫ: q̃d adhuc cõcez sum est viuere: licz a malis opibꝫ emendare. Rogũ ꝯo ꝓstrui Reparus vidit: nõ q̃ apud ifernũ ligna ardeãt vt ignis fiat: sed narratur⁹ ꝑ viuentibꝫ illa de incẽdio ꝑuoꝛ vidit: ex q̃bꝫ nutriri apõ vicerez corꝑalis ignis soler. Ut per hec assueta audiẽtes discerẽt: qõ de insuez timere debuissent.

Miraculũ. LXVII.

Sacdos indigne celebrans horribili vlcere a dño percutit.

Quodã rpe visitationis atcz edificationis gra prexi ego verba auroz huius libri ad eũ: z inueni añ ostiũ atriꝰ eiꝰ iacẽtẽ quẽdã pbrm toto corꝑe vlcerib⁹ plenũ: capitz aũt eiꝰ etiã ipa ossa ꝓputruerũt: q̃ tõ aduenerat vt oronibꝫ eiꝰ sanitatẽ reciꝑet. Sed sctũs Bachariꝰ nõ suscipiebat eũ. Ego aũt pstraui me in terrã añ pedes eiꝰ: z depcabar vt susciꝑet eũ. Rñdenscz vir beatus dixit mihi. Indignꝰ est vt sanitatẽ recipiat: sed magꝭ increpa eũ: et suade

ei: vt nō audeat accedere ad sacrosctm altare dñi: z offerre sacrificiū dño: quia fornicando offert: z ꝓter hoc castigat. Suade ergo ei vt resipiscat: z ꝓdignaz agat pniam: vt miscōiam a dño mereat accipe. Jtaq; ego egressus ad illū infirmū: dixi ei oia. Et ille tribiliter ꝓturbatus itremuit. Jurauitq; qz in exitu vite sue nō vsurparet ad altare dñi accedere. Post hoc ꝓcepit vt ingrederet. Suscepitq; eū: z dixit ei. Credis: quia deus est qui nihil latet: Rndit: etiā domine. Dixit ei. Nunqd potuisti illudere aut latere deū: Rndit nō. Ait ergo. Si g̃ cognoscis tanti crimis pctm tuū: z del castigatōez intelligis: p q̄ cā tanti mali plaga in corpe tuo est. Jdeoq; pcussus es: cessa a malis tuis: z corrige de ceto/z ꝓfitere sp cū lachrymis pnie: et intimo cordis dolore in ꝓspectu dñi pctm tuū: vt in die iudicij possis aliquā miscōiam ac pietatē dñi inuenire. Dedit g̃ sacramētū se nunq̄ peccare neq; ad sacrosctm altare accedere: nec obla tionē ꝓsecrare: sed sicut laici sortē habere. Jtaq; post hoc imposuit ei manū: z otauit pro eo ad dñm: z in paucis diebꝫ sanus factus est: capilliq; capitis eius creuerunt: z abijt sanus.

Miraculū. LXVIII

Superbus eremita damnat: z humilis latro ad celū pducit.

Efert frater wilhelmus Tugdunen. epūs: qm̃ fuit qdā frat in mōasterio qdam mltū verbosus. et sek accidit q loqbat de nō sibi cōmissis. Tūc abbas dixit sibi seriose. vade z tace. Qui recedēs ab abbate. z cordi suo imꝑmēs ista ꝓba abbatz / amplꝰ in monasterio silentiū tenuit. Et cū sic taceret: tūc ab intra in spū intantū pfecit/q deus sibi multa secreta reuelauit: ita q alij frēs mirabāt de taciturnitate sua. Accidit aūt q qdam eremita in sylua/nō longe a monasterio infirmabat: q̄ misit ad abbatē vt ad eū veniret: z sibi ecclastica sacramēta porrigeret. Tūc abbas duxit illū taciturnū secū: z iuit cū sacramētis ad cōmunicandū illū eremitā. Tūc in via qdam latro audiēs campanā paruam / secutus est eos vsq; ad cellā eremite: z mansit foris / reputans se indignū q̄ deberet intrare cellā tam scti viri. Sz post q̄ eremita ꝓfessus ē z cōmunicauit: tunc latro stans ꝓpe ianuā/cum humilitate cordis sui dixit. O si essem talis/qlis es tu. Et eremita in elatiōe mētis/z ꝓplacētia sui ꝓpius ē z dixit. Hoc libenter deberes: q̄ esses talis qlis ego sum. Tūc frat iste taciturn⁹ cepit flere amare. z post q̄ abbas z frater ille recesserūt: tunc latro iste cucurrit a remotis post eos: z inuocauit deū vt daret sibi ꝓtritionē verā/z vite emendationē: qz iam ꝓsuit illi abbati ꝓfiteri: z amplius nūq̄ peccare velle: sed pniaz pro pctis assumere. et sic in veloci cursu ille cecidit: z mortuus est imediate. Qō videns frater iste/ cepit lerant ridere. Sed post q̄ abbas cū isto fratre ad cōuentū redyt/q̄siuit ab isto fratre quare sic taceret. z respōdit. Pater: semel dixistis ad me. vade z tace. Et ab illo die sp tacui: nisi interrogat⁹ fuissem. Tūc abbas dixit. Quare tu fleuisti/ cum illum scti eremitā cōmunicaui. z tu risisti cū iste mal⁹ latro post nos cucurrit/ volens nos spoliare/ vl occidere: z sic peccādo in pctis suis obyt: Tunc frat respōdit. Pater: causa fletus mei fuit ista: quia cū cōmunicasti illū eremitam infirmū: tunc latro stetit foris sanuam dicēs ex hūilitate cordis. O si essem talis/qualis tu es. Et eremita respondit in elatione mētis. hoc posses libenter vel le: z sic mortuus est/ z dānatus. ideo fleui. Sed latro qui post nos cucurrit/ habuit firmū ꝓpositū ꝓfitendi: z non spoliandi/nec occidēdi: z sic currēs cecidit/ z obyt. z angeli eius aiam rapuerūt: et ad celū cuz gaudio deduxerūt. quia sua ꝓtritio fuit tanta: q̄ deleuit penā z culpam. ideo risi.

Miraculū. lxix.

Suspitione malam senex infirmus grādi miraculo expiauit.

Senex qdam erat in cenobio ꝑ batissimus mōachus: z incurrit gr̃uissimā egritudinē. Confecrusq; nimio/z intolerabili infirmitate ꝑ longa tempa la-

bozabat in dolozib⁹ mꝛtis: nec inueni/
re porerat frēs ꝯliter succurrerēt egri/
tudini ei⁹: qm̄ ea q̄ necaria erant infir/
mitati eius nō habebāt in monasterio.
Audiēs aūt q̄dam famula dei de affe/
ctione eius/ deꝑcata est ꝑem monaste
rij vt ad cellulā suā eū ꝛolleret: z mini/
straret ei marie: qꝛ faciliꝰ inueniri pos/
sent in ciuitate q̄ necaria eiꝰ egritudi/
ni videbant. Pꝛecepit ḡ paꝛ monaste/
rij: vt poꝛtarēt eū frēs ad cellulā famu/
le dei. Ꝑpa vo eū omi veneratiōe susci
piens scnē/ꝑter nomē dni ministrabat
ei p mercede retributiōis eꝛne: quā cre
debat a chꝛo dño saluatoꝛe nꝛo recipe.
Cūq; trib⁹ z ampliꝰ annis obseqꝛef: et
mistraret famulo dei: cepeꝛt hoies mē/
te coꝛrupti ꝺm scabiē mꝛtis sue suspica
ri: q non syncerā seniꝛ bꝛet ꝓsciam de
ꝑgine q̄ mistrabat ei. Audiēs aūt hec
seniꝛ exoꝛabat diuinitaꝛe chꝛi dñi di.
Tu dñe ꝺus nr̄/ q̄ solus cognoscis oia:
z vides qm̄ multi doloꝛes sunt egritu/
dinis mee/z miserie/z afflictiōes tan/
te infirmitaꝛ: que me ita ꝑ tanta cōsu/
mit rempa: vt necessariū habeā obseq̄/
um hui⁹ famule tue/que mihi ꝑter no
men tuū ministrat. Tribue ei dñe ꝺus
meus cōdigna mercede in vita eterna:
sicut dignatus es ꝑter tuā bonitatē p
mittere his q̄ ꝑter nomē tuū egenis z
infirmis suū exhibent ministeriū. Cuꝝ
aūt apꝛopinq̄sset dies trāsitus eius/
quenerꝛ ad eū ꝯplīmi sancti seniꝛes/
z fratres de monasterio: z dixit eis se/
niꝛ. Obsecro vos dñi pres z fratres:
vt cū defunctus fuero/ tollatis baculū
meū: z planteris cū sup sepulcrū meū.
Et si radices miserit/ fecerit q̄ fructū:
tunc scietis qꝛ mūda est ꝓscia mea a fa
mula dei q̄ mihi ministrabat. Si aūt
nō frōduerit: scitote qꝛ nō sum mūdus
ab ea. Cū ergo vir dei exisset coꝛpe ſm
ꝑceptū eius/ scti seniꝛes plantauerūt
baculū eius sup sepulchrū ipius/z frō
duit: accedentiq̄ tpe ꝓtulit fructū: z
admirati sunt oēs glificantes deū. Ad
tale em̄ miraculū de vicinis eriā regio
nib⁹ mꝛti veniēres magnificabāt gram
saluatoꝛis. Nam z nos ipam arbustulā
vidim⁹ z bñdixim⁹ dñm q̄ ꝓtegit in oi
bus i synceritate z ꝓitate sibi fuleres.

Miraculū. LXX.

Tentatū frēm exire chꝛs intincto pane in suo sanguine ꝓfoꝛtauit.

Similī ꝑe modo cuidā militi ad Cistercien. ordinē transcū
ri chꝛs in visiōe succurrit. Nā
cū ille grauissime a diabolo ad
exitū tentaref: z de nocte i no
crem meditaref apostatare / ꝑ fugā sef
paraꝛo ad exitū: z ꝙsi cōmodioꝛe hoꝛaꝛ
in lectulo ꝓtolanti z semiuigilāti: chꝛs
appuit i foꝛma ꝓlonatissimi viri. Et cū
ab illo qꝛeꝛet q̄d sic iacēs haberet ma/
li: rndit ille. Doloꝛe cordis habeo: tma
gnū defectū debilitaꝛ in mēbꝛis. Cui
dns grossum panē oꝛdeaceuꝫ offerens:
dixit. Surge z comede panē istū. Que
ille turbaꝰ intrutus: quomō inqꝛ panē
istū grossum comederē: q̄ panē similagi
neū māducare non possum: Tūc dns
detecto latere vulneri pectoꝛis sangui
ne z sanie ꝓfluenti oꝛdeaceum panē ad
mouit: z tali ꝓfluuio madefactū /iubet
comedere languescentē. Doꝛ ille cum
hoꝛroꝛe difficiliens. Heu inqꝛ quō tali
ter pollutū comederē: qꝛe impollutū re
cusabā: Et dns q̄si minaci vultu innu/
ens refutanti. Opꝛ inqꝛ vt gustu saltez
attētes q̄d sapiat panis iste. Cūq; ille
diffugiū nō bꝛet: z susceptū panem tre
mebundus sumis vix labijs attigisset:
sensit in pane sup oēm suauitatē dulce/
dinē mirabilē. Que hanri q̄dez oze cō
trectās: rotū subito cuz mira auiditate
comedit. Nec moza dño dispente rēta/
tus ille ad se reuersus est: z q̄d vidisset
z sensisset syncero coꝛde retractans/ab
oīm doloꝛe mēris z carnis tēptatiōe cō/
ualuit: z in magꝝ tranquillitate spūs vsq;
in finē vite ꝓmansit. Quid miri: Oꝛ/
deace⁹ em̄ panis austeri oꝛdinis melleꝫ
chꝛi lateris ꝓfussione linitus est.

Miraculū. LXXI.

Tentatū Rufinū a spū blasphe
mie brūs Franciscus liberauit.

Erat Rufinus ꝺnobilioꝛib⁹ de Assisio soci⁹b. Frācisci q̄
dam tpe viuēte b. Frācisco ꝑ
uis a demone de ꝑdestinatoꝛe

verabatur in anima. Nam suggerebat cordi eius hostia antiquus: q ipe non erat de predestinatz ad vitā: z pderet dc qd in religionis fuitio faceret. Propt hanc verarōez p multos dies durārem tor⁹ erat melancholic⁹z triſt⁹ effectus: z suā pugnā brō Frā. dicere verecūdabat. nihilomin⁹ tñ oznes psuetas mi/nime dimittebat. Sz hostz antiqu⁹ volens sibi triſtitiā sup triſtitiā addere/q guiter vulnerat suos dei: ad pugnā interioꝛez addidit etiā exteri⁹ impugre. Vñ appens sibi in specie crucifixi dixit O frat Rufine: qre in oznibꝰ z in penitētia re affligis: cū tu nō sis de predestinatis ad vitaz: z hec credas mihi: quia ego scio qs elegerim. Et nō credas filio Petri Bernardonis/si ꝑrium tibi dixerit: nec etiam ipm introges de ista materia: q ipe vel ali⁹ hoc ig⁹at. Sed ego q sum dei fili⁹ bene scio. ideo credas mihi p certo/ q tu es de nūero damnatoꝝ. Et ipe frat Frācisc⁹ rus z pr ei⁹ est dānatus: z qcūqz seqt eum decipit. Frat aūt Rufin⁹ erat ira obrenebratus a pncipe tenebraꝝ: q iaz fidē et amoꝛē in scō Frācisco pdiderat: z h si/bi dicere nō curabat. Sz qō scō patri frat Rufin⁹ nō dixit/spūs dñi revela/uit. Vñ ipe pius pat videns in spū rārū dicti fratris Rufini piclm: misit frēm Wasseū p ipo vt ad euz oino veniret. Nam frat Rufinus z s. Frācisc⁹ stabant in loco mōris subasū ppe Assisiū. Frat aūt Rufin⁹ rndit fratri Wasseo Quid habeo ego facere cū fratre Frācisco? Et tūc frat Wasseus hō tor⁹ spū scō repler⁹ clare agnoscēs malignū hostis fallacia alt. O frat Rufine: nescis tu q s. Fran. est sīc angel⁹ dñi q tot animas illūinauit in mūdo: z a q etiā nos tot diuine gre recepim⁹ dona? Vñ ego volo oino q tu venias ad eū. qz ego clare video a diabolo te deceptū. Statim aūt frat Rufinus venit ad scm Franciscū. Et cū s. Fran. vidit eū a longe/cepit clamare. O frat Rufine catinelle: cui credidisti? Et dixit tota sibi per ordinē tentationē quā habuerat int⁹ et extra. Et docuit eū q ille q dicta suggesserat erat diabol⁹/ z nō chr̄s. Ideo nullo modo ei⁹ suggestionibꝰ assentiret Sed qñ dicet tibi. Tu es dānatus. tu secure rndeas. Aperi os tuū: z tibi ponam sterc⁹. z sit tibi signū q ipe est diabolus: q dicto/seu pnūciato ꝑbo h̄ stari fugiet. Adhuc recogīscere debes ipz fuisse diabolū: qz cor tuuz indurauerat ad oīe bonū: qō ꝓpriū eius officiū est. Sed chr̄s bñdictus nunq̄ cor hois fidelis indurat. Immo dicit. auferā tibi cor lapideū: z dabo tibi carneū. Frater ꝑo Rufinus videns q scrūs Fran. dicebat ira rotam p ordinē serie tentatiōis q intus z extra vexat⁹ fuerat: cepit fortissime lachrymari. Et adoraās scm ac culpam būiliter recogīscens de h qō ab ipo celauerat: ac tor⁹ ꝓfectus est in domino: z p monita pris totus murat⁹ in melius. Dixit ei scrūs Fran. Vade fili ꝓficeris: z oznis ꝓfectū studiū nō dimittas: z scias p certo q rētatō ista erit tibi ad magnā vtilitatē z ꝓsolatōem si cut experieris in breui. Frat aūt Rufin⁹ redijt ad cellā suā ad orandū in syluaz. Et dū staret cū mltz lachrymis ad oraā dū. Ecce venit hostis antiqu⁹ in pſona chr̄i dicens. Frat Rufine: nōne dixi tibi: q tu filio Petri Bernardonis non credere: z q es dānatus: z in oznibꝰ et lachrymis nō laboꝛes. Quid em pdest tibi si dū viuis affligeris: z cū moꝛiez es dānatus: Cui stati dixit frat Rufinus. Aperi os tuū: z tibi ponā stercus. Tunc diabol⁹ indignatus recessit cū tanta rēpestate z ꝓmotōe lapidū: mot⁹ sub asū: z p magnū spaciū fluxit lapidū mlt/ritudo: vbi adhuc apꝑet lapidū boꝛrenda ruina. Nam p vallē etiā dicti monꝛis saxa scinuitē collidendo ignem plurimū emittebant. Vnde ad tam terribile strepitū lapidū scrūs Franciscus z socij admirantes: extra dictū locum vt nouitatē illā aspicerēt/ exierūt. Et cūc frater Rufinus manifeste aduertit/q ipm hostis malign⁹ decepat. Vnde seꝛcundo ad sanctū Franciscum redijt: et ꝓsternēs se in terrā: iterū culpā dixit. qui cōfortatus a sancto Francisco/ totus pacificus remansit. Et cū post hoc staret cū multis lachrymis orans. Ecce christus benedictus sibi apparuit: et

Exempla ſine

rotā aīam ſuā diuino liqueſcē amore dicēs. Benefeciſti fili q̄ credidiſti fratri Frācisco q̄ ille q̄ te ꝓtriſtauerat. ſuis diabol⁹. Ego gr̄ ſum Jeſus chriſt⁹ mgr̄ tu⁹ z vt de h̄ re reddā certiſſimuz h̄ ſit tibi vex ſignū: q̄ donec iſto mūdo eris nūq̄ deceres eris triſtis. Et bñ dixit chr̄s frēm Rufinū z dimiſit eum in tanto gaudio z dulcedine ſpūs z eleuatiōe mēris/q̄ vte noctuq̄ erat abſorptus i dño. z ꝓfirmat⁹ ē ex tūc in tanta gr̄a z bñdictiōe z ſecuritate ſalut⁹ ei⁹ne q̄ tot⁹ in vit⁹ alt⁹ renouat⁹ ē. Ad tā tā eleuatiōe mēris z ꝓueuantiā oz̄onis ꝓfirmat⁹ ē infra paruulū circulum vte noctuq̄ ꝓteplari diuina ſi eū aliq̄s ñ ipediſſet. Ubi dicebat ſcr̄us Frācisc⁹ de eo q̄ frater Rufin⁹ erat canoniſat⁹ in celo dñ adhuc viueret a dño nr̄o Jeſu chr̄o. z q̄ ipſe nō dubitarer in abſentia ſua dicere ſcr̄m Rufinū adhuc exiſtentē in fra eſſe canoniſatū i celo. Prædict⁹ aūt frat Rufin⁹ ꝓrer magnā coz dis attentiōe ad deū z angelicā mēris quietē quādocūq̄ ab aliq̄ vocabat cum tanta grauitate z dulcedie z vocis moſtrare ipm̄ inuocātib⁹ reſpondebat q̄ videbat de alio mōdo redire. Ubi ſcs̄ vocatus a ſocijs vt iret ꝑ pane. Ille ſic̄ vere diuin⁹ rñdit. Frater mi m̄tū libenter. Cū ꝑo apud Aſſiſiū panē q̄reret. ecce ducebat vn⁹ demoniac⁹ fortiter ligatus z a m̄tis hoib⁹ ſociat⁹ q̄ duceba rur ad ſcr̄m Frāciſcū vt eū a demonio liberaret. Qui a longe cū vidiſſet frēz Rufinū ſtatim cepit clamare z furere fortit: z ꝓfractꝫ oib⁹ vinculis ō manib⁹ oim exiliuit. Illi aūt de tāta nouitate mirantes ꝓturauerūt cū vt diceret cur mō pl⁹ ſoliro rozāret. Qui rñdit: q̄ ille frat pauperc⁹ obedies humilis z ſcr̄us frat Rufin⁹ q̄ incedit cū tafta ſuis ſanctis ꝓtutib⁹ z humilib⁹ oz̄onib⁹ me incēdit z cruciat. z ꝓterea nō poſſū pl⁹ ſuſtinere i iſto hoie cōmozari. Et his dictis ſtatim demon exiuit. Ob audiens frater Rufin⁹: q̄ illi hoies z eriā infirmus ſanatus illi magnā reuerentiā exhib ebāt. ipſe ſtatim dedit laudem z honozem deo z dño nr̄o Jeſu chr̄o. z hoz̄tatus eſt illos vt ip̄ his omnib⁹ glozifi/carent deum z ſaluatoꝛē noſtrū qui eſt benedictus in ſecula Amen.

Diraculū. lxrij.

Tempus longū p̄ſentis vite reſpectu gaudij celi breue videt.

Legit in libro exēplo⁹q̄ fuit q̄dā monachus q̄ leges in maturinis cū aliꝭ frarib⁹ Dille anni añ oculos tuos rā q̄s dies heſterna q̄ ꝓterijt. miratuſ eſt nimis quō illud eſſet poſſibile. Erat em̄ ſanctus z deuotus valde. Poſt maturinas g̃ manſit in choꝛo in ſua deuotione vt ꝓſueuerat. z petiuit ſibi illum verſum reuelari a deo z incepit diſcere z cū ſtaret auis pulcherrima ante oculos eius volauit z auolauit. Sequebat eā: q̄ tot⁹ fuit intent⁹ ad viſionē eius. Tandē volauit extra eccl'iam: rū ſp ꝑe ipſum vt poſſet videri. z ita ꝑe vt poſſet apꝑehendi. Tandē deduxit eum extra clauſtrū. z vlterius deduxit eum ad vnū nemus q̄ fuit añ clauſtrū magnū z ſpacioſum valde. z ibi monachum illum deſinebat ꝑ dulcē melodiā: ꝑ trecē tos annos nunc auolando: nunc ꝑpꝛo pinquādo q̄ſq̄ omnes monachi dicti monaſterij eſſent defuncti. Et p̄ dulcedine cantus dicte auis nō eſuriuit/nec ſitiuit/nec comedit/nec bibit. Poſtea auis auolans monachū dimiſit. Statim monachus ad ſe reuerſus monaſterij ſuum petijt: q̄ ꝑe erat. purās ſe eadem nocte poſt maturinas receſſiſſe. Jam erat hoza tertia vt ſibi videbat z ſe petiuit ꝭntromitti. Dixit portarius q̄s eſſet. Qui dixit. ſum ſacriſta iſtius monaſterij qui poſt maturinas egreſſ⁹ ſum. Portarius putans eum delirū nō cognouit eum oino. tū requiſiuit ab eo noia fratrū. ſ. abbatis ꝓtoris: et cellarij. Recitauit ergo noia eoꝝ qui erant tp̄ib⁹ ſuis z portario omnino incogniti erant. Et admirans monachus q̄ nō ꝭntromitteret eum et ſimularet ſe nescire noia fratrū petiuit: vt duceret eū ad abbatem. Ducꝛus aūt ad abbatem nec ipſe cognouit abbatem: nec abbas eonuerſo eū. Et ꝭnq̄ſiuit abbatē de p̄deceſſoꝛe ſuo. z ſic inuentū fuit: q̄ abbas ille cū aliꝭ q̄s noſauit ante trecen

ros annos esset defunctus. Tūc oīdit abbati z oīb⁹ fribꝫ qđ de⁹ secū oparus est ꝓ tot annos in eremo ꝓ quē: z illum ꝓficulū. Ille anni rē. z de gaudio paradisi. z tūc ipm i frēm receperūt. q̄ statim sumptꝫ sacramēt⁹ ecclīastic⁹ voluerer obdormiuit in dño: z ad gaudia vite peruenit.

Miraculū. lxxiij.

Tentatuꝫ fratres demonē Bacharius vidit indutū lineis vestib⁹ ampullis pluribꝫ plenis.

ABbas Bachari⁹ habitabat ī loco nimis deserto. Erat em solus i eo solitari⁹. Jn iferiori ꝓ pte erat alia solitudo in q̄ habitabāt plīmi fratres Obseruabat aūt senex ad iter z vidit sarbanā venientē in habitu hois vt trāsiret p cellā ei⁹. Videbat aūt q̄si tunica linea indut⁹ valde vetusta z rota ꝓsolata: z ꝓ oia foramina ei⁹ pendebāt ampulle. et dixit ei senex. Obe maior vbi vadis: Et ille dr. Vado cōmouere fratres. Senex aūt dixit ei. Et vt q̄d tibi ampullas istas: Et dixit. Justus fribꝫ porto. Et dixit ei senex. z totas cum gustu portas: Et rñdit. Etiā vrsi vnū alicui nō placet offerā aliud. Si aūt nec illud dabo z tertiū. et ita p ordinē. vt modis oīb⁹ vel vnū placeat eis. Et cū hec dixisset: trāsijt. z obseruabat senex custodies vias donec ille iterū remearet. Et cū vidisset eū senex dixit ei. Salu⁹ sis: z rñdit. Vbi mihi salus: Et dixit ei senex. Quare: rñdit. q̄ mō oēs sctificati sūt: z nemo adq̄escit. z dixit ei senex. Neminē ḡ habes amicū: Rñdit. Vnū tantū habeo frēm ibi. vel ipe mihi sol⁹ adq̄escit. Et q̄s videt me conuertīt ad me velut vent⁹. Senex ꝓ dixit ei. Et q̄s vocat ille frat: Rñdit ei Theopēt⁹ Et cū hec dixisset: trāsijt. Surgēs aūt abbas Bachari⁹ prexit ad inferiorez eremū. Mō cū vidissent frēs acceperūt ramos palmaꝝ z occurrerūt ei obuiā. z singuli eoꝝ parabāt cellas suas ī certi ad quē deliaret. Senex aūt ingrebat q̄s int eos Theopent⁹ vocarek i loco isto: z inuenies eū itrauit i cellā ei⁹. Theopent⁹ ꝓ susc epit cū cū gaudio. Cum ḡ cepisset secrete loqui dixit ei senex. q̄ mō circa te est frat: Et ille dixit. Intrim ozoīb⁹ tuis bene. Dixit ei senex. Ne ipugnāt te cogitatiōes: Et dixit ille. Jnteri bū sum. erubescebat em dicere. z dixit ei senex. Ecce q̄t annos habeo ī quersatiōe loci isti⁹. z omēs honorāt me. z tū i hac senectute mea tnfest⁹ est mihi spūs fornicatiōis: Et respōdit Theopent⁹ di. Credo abba: q̄ ē mihi. Senex aūt simlabat: z alias cogitationes cē molestas donec faceret eū ꝓficere. Deinde dr ei. Quō ieiunas: z dixit ad nonam. z dicit ei senex. Jeiuna vsq̄ ad vespam: z abstine z cōmeda euangelia vt memoriē retineas ea: iꝫ z alias residuas. ex aio meditare scpturas. rsi tibi ascēderit cogitatio mala nūq̄ deorsum aspicias: iꝫ semp surs⁹. z stati dns adiuuat te. z corrigēs senex frēm illū reuersus ē i solitudinē suā: z cū obsuaret vidit iter demonē illū z dic ei. Vbi vadis iter: Et ille rñdit. Cōmouere frēs z abijt. Dū aūt reuerteret dr ei senex. Quō sūt frēs illi: Et rñdit ille. Bale. Senex aūt dixit. Quare: z ille rñdit. Q̄z roti sci sūt: z maius malū. q̄z vnū quē habui amicū. z obediēte mihi. etiā ipe nescio vñ subuersus est. z nec ipse mihi adq̄escit ia: iꝫ oīb⁹ sanctior factus est. z ꝓpea iurauī me ia nō calcare locū illū post lōgū tps: z hec dicēs trāsijt. relinqns senē. Scrūs ꝓ senex itrauit in cellā suā adorās z gras agens deo.

Miraculū. lxxiij.

Veste humili vsus est equitius: a domino sublimat.

GAnus q̄ppe illū ad colligendas aias deo feruoꝝ accendebat vt sic monasteriꝫ pesser. Quaten⁹ p ecclīas/ p castra/ p vicos: singulosq̄ fideliū domus circunq̄q̄ discurrerer: z corda audientiū ad amorē parrie celestꝫ excitaret. Erat ꝓ valde vilis in vestib⁹: atq̄ ita despect⁹: vt sic̄s illū fortasse nesciꝫ salutar⁹ eum resalutare despiceret. Et quoties ad alia rendebat loca. iumentoꝝ sedere ꝓsueuerat q̄ despicabili⁹ oīb⁹ iumentis in cella potuisset repiri. Jn quo etiā capistro ꝓ freno et nerue cum

pellibꝰ ꝓ sella vrebat ꝑ semetipꝫ sacros codices in pelliceis sacculis missos de xpo/leuocꝫ late portare cōsueuerat: et q̄cūꝫ queniſſet scripturaꝝ fontē accipiebat: et rigabat ꝓpara mentiū. Huiꝰ q̄cꝫ pdicatiōis opio ad Romane vrbis no-
uitiā queniſ: atꝫ vt est lingua adulan-
tiū auditoris sui aīm amplectendo ne-
cans: eo rpe clerici huiꝰ aplice sedis an
tistiti adulando q̄sti sunt dī. Quis est iſte rusticꝰ vir q̄ auctem pdicatōis sibi
arripuit: et officium aplici dñi nr̄i sibi/
met vsurpare indoctꝰ ꝑsumit: Mittat igit̄ si placet/ q̄ huc cuz exhibeat: vt q̄s
sit ecclīasticus vigor agn̄oscat. Sic aurez
moris est: vt occuparo in mꝰtis aio adu
latio valde surripiat/ si ab ipso cordis
ostio neq̄cꝫ citꝰ fuerit repulsa. Suaderi
bus clericꝭ/ ꝓsensu pōtifex ꝑbuit: vt ad
Romanā vrbē deduci debuisset: et q̄nā
sua esset mensura/ cognoscerer. Julianū
ꝓ tunc defensorē mittēs: q̄ Sabinēsi
ecclie postmodū in epatu ꝓfuit/ h̄ ꝑce/
cepit. vt cū magꝰ honore euz pduceret:
ita vt nihil dei famulꝰ ex quentione ea
dem iniurie sentiret. Qui parere de eo
clicoꝝ voris ꝓcitus volēs festine ad eſ
monasteriū cucurrit. ibiq̄ absente illo
antigrios scribētes repperit: et vbi ab-
bas esset inq̄siuit. Qui dixerūt. In val
le hac q̄ mōasterio subiacet/ fenū secat:
ille ꝙo Julianus supbum valde/ atꝫ
ꝓtumacē puerū habuit: cui vix poterat
vl̄ ipe dñari. Hūc g̃ missit: vt euz ad se
sub celeritate pduceret. Perrexit puer
et ꝓtinꝰ spū ꝓratū velocīter ingressus
oēsq̄ illic intrās fenū secātes/ req̄siuit
q̄snam eēt Eq̄tius. Quoꝝ vt audiuit
q̄s esset: cū adhuc longe positus asperit
et imenso timore correptꝰ ē: cepitq̄ tre/
more lacescere: seq̄ ipm nuranti gressu
vix posse portare. q̄ tremens ad dei ho
minem quenit/ atꝫ vltis suis eius ge
nua deosculās humilr̄ stringit: suumq̄
dñm ei occurrisse nūciauit: cui relatura
to dei famulus p̄cepit dī. Leua fenum
vride: et porta pabulū iumētis in dō
venistis. Ecce ego. q̄ parū supest ope
ꝓloro te subleq̄r. Js aūt q̄ missus fue
rat Julianꝰ defensor mirabat valde q̄d
nam esset/ ꝙ redire morarez puer. Cū
ecce reuertentē puez ꝑspicit: atq̄ in col
lo eius fenū ex ꝓparo ferentē: q̄ vehemē
ter iratus/ cepit clamare dī. Quid est
hoc. ego te misi hoiem deducere: et non
fenū portare. Cui respōdit puer. Quē
queris: ecce subsequit̄. Tum ecce dei
famulus clauaris caligis calciat̄/ falcē
fenariā in collo deferēs venicbat. Quē
adhuc longe positū puer dño suo: quia
ipe esset quē q̄rerer nūciauit. Jsdez ꝙo
Julianꝰ repēre vt vidit dei famulū/ ex
ipo habitu desexit: cūq̄ q̄liter debe/
ret alloq̄ ꝓterua mēte ꝑparabat. mox
ꝙo vt suus dei cominus affuit/ ei usdez
Juliani animū intolerabilis pauoꝝ in
uasit/ ita vt tremeret. atq̄ ad insinuan
dū hoc tpm ꝓter qō veneratꝰ/ vix fuffi/
ccre ligua potuisset. Qui hūiliato mox
spū ad eiꝰ genua cucurrit/ ozonē petijt
ꝓ se fieri. Et q̄ parer eiꝰ aplicus pō
tifex eum videre vellet indicauit. Vir
aūt venerādus Eq̄tius cepit imensas
gratias agere omiporenti deo: asserēs
q̄ semp sūmū pōtificem gra supna visi
tasset. illico vocauit frēs: ꝑcepit hoza ea
dem iumēta ꝑpari: atq̄ executorē su
um cepit vehemētissime vrgere/ vt stati
tim exire debuissent. Cui Julianꝰ ait.
Hoc fieri nullaren ꝑōt. quia lassat ex
itinere hodie nō valeo exire. Tunc ille
rūdit. Conrristas me filī. q̄ si hodier/
no die nō egredimur: in crastio die nō
exibim. Dei iraq̄ famulꝰ executoris
sui lassitudie coactꝰ/ in monasterio suo
eadē nocte demorat ꝰ est. Tum ecce se/
quēti die sub ipo lucis crepusculo ve/
hemēt eq̄ in cursu fatigato ad Julia-
nū cū epla puer pucnit: in q̄ ei ꝑceptuz
est. ne ꝓrsum dei ꝓingere/ aut morare
de monasterio auderet. quē cū ille req̄
rerer/ cur sentētia essz mutata coḡuit:
q̄ in nocte eadē q̄ ipe illuc executor mis
sus est: ꝙ vlsum pōtifex fuit vehement
ꝓterrit̄/ cur ad exhibendu hoiem dei
mittrere ꝑsumpsisset. Qui ꝓtinus sur-
rexit: seq̄ venerādi viri oꝛonib cōmen
dans ait. Rogat paſ nr̄ ne fatigari de
beatis. Cūq̄ h̄ dei famulꝰ audisset con
tristatꝰ ait. Nunqd nō die hesterno di/
xi: q̄ si nō stati ꝓgeremus: iam ꝓgere
minime liceret. Tūc ꝑ charitatis exhi

bitione alicꝫ trulū executorē ſuū in cella retinuit/ eiꝫ laboris ſui cōmodū coacto reuitentiꝫ dedit. Cognoſce ḡ Petre in cꝫta ſunt dei cuſtodia: q̄ in hac vita ſeipſos deſpicere nouerūt. cū q̄ḃ in⁹tus ciuiḃ⁹ in honoze numerank: q̄ deſpecti foꝛis hoibus eſſe non erubeſcūt: qꝛ ecōtra in dei oculis iacent: q̄ apō ſuos z pꝛimoꝛ oculos p̄ inanis gl̄ie appetitū tumēt. Vnde z q̄buſdā vitas aiꝛ. Vos eſtis q̄ iuſtificaſtis voſipos coꝛā hoiḃ⁹: deus autē nouit coꝛda vꝛa. qꝛ qō hoiḃ⁹ altū eſt: aboiabile eſt apud deū ꝛc.

Miraculū. LXXV.

Veſtiū oznatū ōus in femi⁹nis maꝛime odit z punit.

LEgit in ſcala celi: q̄ dū q̄dam dña rogaret frequēt ōim deum vt ſibi oſtenderet q̄d plus in muliere odiret: vt de illis poſſet ſe cuſtodire. Rapta ſcē vidit quandā comitiſſam ſtare in ꝛotmenꝛis maꝛtimis: z cruciari abſq̄ miſcōia a crudeliſſimis demonib⁹ iferni. Cū aūt traheret de pena in penā: z tñ ſtret coꝛā iſta/ eo q̄ fuiſſet ſibi familaꝛis dū viueret/ clamauit. Heu heu miſera. caſta fui. abſtinēs fui. z elemoſynaꝛia: et pꝛo nll'a alia re crucioꝛ/ niſi/ p oznatu: p q̄ fui pelꝛ⁹ ꝫ ignis infernalis: q̄ nō cōburit niſi pcōꝛes: z ſibi ꝯuctos: ſed oznatus me⁹ ſctōs z iuſtos/ nō ꝯuctos z cō iuctos ꝯſumpſit. Tunc illa q̄ hec videbat dixit ei. Ergo oznatus eſt illud q̄ plus diſpliceꝛ in muliere. Cui dānata. Vlan⁹ oznat⁹ eſt: faꝛ inflāmans omnez ignē peꝛi/ z pditoꝛ vendēs z tradēs caſtra dei demonib⁹. z eſt imago dānationis eꝛne. Tunc venerūt duo teꝛꝛimi demones cū lanceis igneis: z pfoꝛates eam/ poſuerūt in ollā maꝛtimā/ plumbo liq̄facto plenā. Tunc iſta ad ſe reuerſa cognouit q̄ erat illud quod in mlieꝛib⁹ odiebat deus.

Miracl'm. lxxvj.

Virginis domū ſpoliare non valens Durius latro cōuertit.

QRat q̄dam vir nobiliſſimus nomine Durius. hic autem p̄mo gentilis fuit latronū maꝛtimus/ z ſepulchꝛoꝛū violatoꝛ: atq̄ in oīḃ⁹ flagitiꝫ opinatiſſim⁹. Ad quem raliex modo occaſio ſalutis aduenit. Nocte quadam ad domū cuiuſdā virginis deo ſacrate expoliandi cauſa q̄uenit. Cumq̄ machinis quibuſdā que hmōi artifici⁹ bus ſaris note ſunt/ domus eius recta aſcendiſſet: querens q̄li arte/ vel quali aditu in penetralia eius irrūperet: difficultate ꝑpetrandi opis innerus/ plurimū noctis tꝑs in rectis poſitus/ ſine vllo effectu cōſegit. Poſt miꝛos ꝯo animi conaꝛ⁹ fruſtra adhibitos/ veluti feſſus ſomno oꝑmit: z p viſum ſibi aſſiſtere vidit quendā regio habitu decorem. Deſine tam ab his flagitijs: et ab execꝛabilib⁹ furtis ad laboꝛē religioſuz q̄uerte vigilias: z ſuſcipe celeſtē angelicamq̄ militiam: atq̄ ex hoc iam animi ſtutib⁹ viue: z ego te huius militie ducē ac pncipem faciā. Et ille cū graꝛant q̄ ſibi offeꝛebank/ audiſſet: oſtēditur ei gꝛex monachoꝛ⁹/ z pncipatū ſuper eos tenere iubek. Jn his cuigilās aſtantē ſibi virginē vidit: z q̄rentez q̄s eſſet: aut vnde/ vl' cur illuc veniſſz. At ille quaſi amens effect⁹/ nihil ei reſpondit: ſed tm̄ vt eccl'iam ſibi oſtēderet roꝛgat. Jlla vero cuz intellexiſſet in re ali q̄d diuini opis eſſe/ hoiem pꝛoducit ad eccl'iaz ac pl' bꝛeris offert. Ad quoꝛ⁹ ille veſtigia pruens rogat chꝛianū ſe fieri: z illico ſibi penitentiā dari: pb⁹ ꝛeri vero qui cuz cognoſceꝛet virū hunc eſſe oim flagitioꝛ⁹ acꝛoꝛem miꝛank/ ſi hec vera loqueꝛet: z cum pſeuerantia ſui fidem feciſſet/ monent eum: vt ſi hec velket illa penitus omitteꝛet. Dehinc cuz religioſis initia ſuſcepiſſet. oꝛat ſibi dare pꝛecepta/ quibus viꝛam ſalutis deberet incedeꝛe. At illi tres ei pmi pſalmi ꝓſiculos tradūt. Quib⁹ ille diligenter ꝓſideratis/ ſufficeꝛe ſibi ait eos ad viaz ſalutis. Tribuſq̄ dieb⁹ gmanens apud eos: ad eremū pficiſcit: vbi pluri mo tempe demoꝛatus: z die ac nocte in oꝛatōne cum lachꝛymis pdurans/ cibū ex radicibus capiebat herbaꝛum. Regreſſus autem ad eccl'iam/ tres verſi⁹

culos psalmi q̄s pcepat a p̄sbyteris nō solū ꝓbis: sz z reb atq; opib reddidit. Pzesbyteri ꝓ mirabant/ q subito cō uersus/ acerrimā statī iniecerit sibi abstinentiā: z instruēres eū plenī⁹/ ex diuinis scripturis horrabant eū secū demorari: vt ille ne videret esse inobedies: vnā apō eos exigēs hebdomadā/ rursus ad eremū pgit: atq; ibi p septē ꝓtinuos annos in oi abstinētia degēs/ plenitudinē gre ꝓsequit a dño: ita vt oēs pene scripturas memoriter retineret. Pane vero dñica die tm sumebat: z hūc diuinitus delatū. Nā cū ozaret/ surgēs ab ozone/ inueniebat panē positū quē nemo detulerat hoim: hūc vbi cū gratiactiōe sumpsisz sufficiebat ei vsq; ad alteraz dñicā.

Miraculū. LXXXVII.

Virginitatz causa ꝓseruande quedam nasuz z labia amputauit: sed beata ꝓ go miraculo se reddidit.

Nobilis q̄dam ꝓ go noie Eufemia/ vouerat castitatem in annis puerilib dño: z vorum suū vt vouerat/ strenue adimplebat: se cotā deo z hoib cōfuās irreprehensibilē. Pat⁹ huⁱ⁹ sec̄lar⁹ videns eam formosam/ licz inuitā: z oib viris rententē/ cuidā comiti desponsauit. At ꝓ go plena spū scō capellā intrabat: z pximiens se in terrā/ orabat regi nam miscōie: vt eam in voto castitatis ꝓseruaret: z aduertēs/ q rone sue pulchritudis iacurā castitatz pariebat: accepto cultello: amplius inq̄t vana pulchritudo occasio pcī nō eris. Et hoc dicto nasum sibi pscidit/ z labia. Pat ry rannus audies hoc: vocato q̄dam crudeli suo rustico/ filiā et tradidit in ancillam mādans: vt sub obtētu gre sue illā furtiꝫ rusticanis māciparet. At rusticus ꝓ part nesciēs sanguini nobili vltra modū eā laboribz z plagis affligebat. Et hec illa oia libenter deuincebat/ deo regratiās q̄ in illū statū eam deduxisser: in q̄ aliq̄d pro deo sustinerer. Cum ꝓ in dei fuitio septē annis pmansisz: in vigilia natalis christi in nocte (vtmos est christianis comedere/ familia ad mensam sedente ipa cucurrit in stabulū vt laudes redderet suo creatori. Sed rusticus nō visa ꝓgine/ arrepto baculo eā q̄sluit. Et directis oculis in stabulū/ fulgur ibidē corruscus appuit. Et putans ignē/ plus accessit. z ecce ꝓgo Maria cum mltitudie ꝓginū z angelor eā cōfortabat d. Cōstans esto filia: q; p hoc fuitio dabit tibi corona regni celestis. Ō rusticus videns/ torā familiā clamore quocauit: z viderūt Eufemiā nasuz z labia pulcherria habentē: z facie rutilante: z omes q eam viderāt de imenso dono pulchritudis/ deo laudabāt. Cū q; pat eius hoc audisset/ veniā petens in loco stabuli claustrū virginū ꝓstruxit. In quo sancta Eufemia deo seruiens/ in bzeui quieuit in dño.

Miraculū. lxxviij.

Christi passionis memoria cor deuoti viri dirupit.

Anno annū dñi ab incarnatione. D.ccxvj. Quidā vir fidelis z bonus de oppido Dinanthea/ mare trānyt: z ingressus terrā sanctā/ loca singula in qb pedes dñi stetisse qbusdā indicis farebāt/ mlta deuoriōe z lachrymis visitauit. Cūq; venisset ad locū Caluarie/ vbi redēptor nr̄m audiuit mortis angustias/ z crucis suppliciū ptulisse/ gutturalissime suspiriꝫ ingemiscēs: cum clamore valido z lachrymis dixit. Quid tibi benignissime dñe: q̄d tibi chre rependā p oibus q̄ plus amor amabilis mihi retribuisti? Vidi pus loca in qb natⁱ⁹/ z inter hoies versatus doctrinā angelicaz p dicasti: z diuinitatis; tue indicia p miracla demōstrasti. Hec q̄dez ob amorē z reuerentiā tui sincero cor ꝓplexus sum. Hunc ꝓ locū passionis z mortis tue eq̄ animo videre nō possū vbi clauis crucifigi: renebrari lancea: z aiam p nobis tradere voluisti. Hec vt btūs ille perorauit exclamans/ ruptis viralib cordis venis spm exhalauit.

Miraculū. LXXIX.

Christi passionē meditanti in corde eiⁱ⁹ sciſſo imago crucifixi inuenit.

Tidem de q̄dam martyre ꝓpe nostra tempa veridica relatiōe

succepi. Cū captus cuidā gentili tyrāno fuiret. Et ille eū bone

stissime tractaret: martyr aũt gemebũ dus icederet: z mirat⁹ cãm tristitie q̃rit quare cũ seruis aliꝭ nõ gauderet. Cui martyr. Cum aliꝭ ínqt gaudeo: sed sp tristis incedo: quia dei mei memor mor ris/ ꝓtinue in corde meo passionis eius stigmata porto. Hoc mox vt tyrãnus audiuit/ grauit indignat⁹. Et ego ínqt experiar que dixisti. Nec mora exẽpto re vocato: iubet apto pectore martyris cor eius euelli: z per mediũ cultro seca ri: vbi statim mirãte tyrãno cũ suis res miranda ꝓspicit. Et pro sigillo ps vna cordis: altera crucifixi christi imaginez ꝓtinẽs repitur. Quo viso tyrãnus mox credidit: z cum oĩbus suis sacrum ba ptisma suscepit.

Miraculũ. LXXX.

Christi passionis memoria sup alia bona exercitia.

Scribit in libro q̃ appellat spe culũ humane saluatiõis: q̃ q̃ dam deuotus z religiosus vir cõtinuis pcibꝰ rogabat deum vt sibi reuelaret/ qle seruitiũ esset sibi magis acceptũ. Quadaz igit vice vidit dñm Jesum ad se venientẽ/ magnãq; crucẽ in dorso ferentẽ/ ac sibi dicentẽ. Non poteris mihi grati⁹ z ac ceptius obsequiũ pstare q̃ q̃ graue cru cem meã me iuues portare. Et cum ille q̃reret/ quomõ crucẽ suam secũ baiula ret: Respõdit dñs. In corde portabis crucẽ meã per crebrã recordatiõez z cõ passionẽ: in ore p deuotã grãractionẽ. In auribꝰ per penaꝝ mearũ auidã au ditionẽ. In dorso per carnis tue assidu am macerationez. Quod ille audiens/ adimplere satagebat.

Miraculũ. LXXXI.

Christo passo ꝓpatiunt aues mirabiliter.

Legit in libro exẽplorꝰ q̃ quaz Anglicus ad terrã sanctã pfi ciscens/ habuit socium Sarace nũm: a quo q̃siuit mirabilia. Transierunt per quoddã ne mus pulcherrimũ/ habẽs arbores pul chras z p̃ceras. Et respiciens/ vidit su per ramos aues pulcherrimas: nullam tamẽ audiuit cantantẽ: z q̃dam iacuerẽt velut mortue. q̃dam babuerũt alas er rensas admodũ crucis. Cuncq; Angli cus reqreret causam istius a Sarace no. Respõdit Saracenus. Per totuz annũ in isto nemore abũdantia auiũ est magna: z earũ cantus suauissimus. Sz in hebdomada q̃dem passionis/ q̃ chr̃s magnus de⁹ vester passus est oẽs mo riunt. Et addidit Saracenus: dñica in passione hec patiunt: z dñica resurrecti onis reuiuiscũt/ quasi cõdolentes mor ti chr̃i: z pro sua resurrectione gauden tes. Si hoc factũ aues aialia irrõna lia: multo magis homo cum sit rõnalis/ debet cõpati suo saluatori.

Miraculũ. LXXXII.

Idola adorans q̃dam episcopus/ graui penitẽtia se damnauit.

Jcebat rursus alius q̃dam senex: q̃ etiã dignus effectus est episcopatu ciuitatꝭ Oxi rinthi: rangꝭ hec ab alio au disser. Sed ipe erat q̃ hoc fe cerat. Visum est ínqt mihi aliquãdo in trare in interiorez eremũ/ que est circa Ozea: vbi est gens Dazicoz: vt vide rem si inuenirẽ fortze aliquẽ chr̃o seruiẽ tem. Sumens itaq; paucos paxima ces: z quasi dierũ q̃tuor aquã in vas/ iter meũ faciebã. Trãsactis vero quat tuor diebꝰ/ cõsumptisq; cibis bestrabã q̃d agerẽ: z cõfidens dedi melꝑm ad p agendũ. Ambulaui q̃q; z alios q̃tuor dies sine cibo pdurans. Cuncq; ieiuniũ z laborẽ itineris corpus meũ nõ ferret in pusillanimitatẽ veni: ac sic iacebã in terra. Eleniẽs aũt q̃dam digito suo te tigit labia mea tangꝭ si medic⁹ de spu tamẽtis oculũ pcurrens ungat. Stari vero ꝓfortarus sum: itaq; vt putarem me neq; ambulasse/ neq; famẽ ptulisse. Cum vero vidissem verã hanc ꝑturẽ in me: surgẽs ambulabã in deserti. Prez teritis itaq; aliꝭ diebus q̃tuor rursus fatigat⁹ defeci. Cuq; extendissem ma num meã in celuz: ecce vir ille q̃ pdem me cõfortrauerat/ iterũ digito suo q̃ li nies labia mea cõfortauit me. Peracti

Exempla siue

sunt autē dies decē ⁊ septē. Et post hec inueni tugurīū/ ⁊ arboē palme/ ⁊ fontē/ rem aq̄/ ⁊ virum stantē: cui⁹ capilli capitis erāt p indumēta ipius q̄ capilli ei⁹ canitie cādidi erant vt nix. Erat aūt et terribilis aspectu. Cūq; vidiſſz me stetit ad oōnem. ⁊ cōplero amē: cognouit me hoiem esse: ⁊ tenēs mihi manū / inte rogabat me di. Quō huc veniſti? ⁊ si adhuc constat oīa que sunt in mūdo: si ad huc etiā sunt psecutiones chriāno rum? Ego aūt dixi ei. Quia vīi grā q̄ in Pirate dño Jesu chro fuitis hanc pambulaui eremū: psecutio vo cessauit p potentiā chri. Edisſere nūc mihi obsecro te quō huc veniſti? Ar ille cū lamēratōe plorās cepit dicere mihi. Ego eps eram: ⁊ psecutiōe facta ml⁹is mihi illaris iniurijs ⁊ supplicijs: cū ferre iaz nō possez rozmēra: postea idolis sacrificaui. Jn meipm deinde reuersus agnoui infirmitatem meam: ⁊ dedi meipm ad moriendū in hanc eremū: ⁊ sum degēs hic annis xlix. in confessione ⁊ obfuatione ad deū/ si forte dimittat mihi pcm meū: ⁊ victū q̄dem pstitit mihi dns palmā hanc/ ⁊ hunc fontē: psolatōem vero indulgēre nō accepi vsq; ad quadragīta/ ducto annos. Jn hoc aūt anno psolat⁹ est me deus/ ⁊ indulsit mihi. Hec autē dicēs repente surrexit: ⁊ currēs exijt foras: ⁊ stetit in oōne dñi. Cum aūt complesser/ orans venit ad me. Intuēs aūt ego faciē eius/ extimus trepidaui. Facius em erat tanq̄ ignis. Dicit q̄q; mihi. Noli timere: dns em te misit vt tradas corpus meū sepulture. Cū aūt cōsūmasset hec dicēs: statim extendens manus ⁊ pedes/ finē fecit vite. Dissuta ergo tunica mea: ego dimidiā mihi reliqui Et dimidiā inuoluto eius sctō corpuscu lo absconi in terra. Recondito q̄ illo cōtinuo palma illa aruit/ ⁊ tugurīū cecidit: ⁊ fons etiaz exiccatus est. Ego aūt multū fleui obsecrans deū/ si quo modo pstaret mihi palmā illā ⁊ fontē: vt p seuerarē in loco illo residuū tpus meū. Vt aūt hoc non est factū/ dixi apō me. Non est in volūtate dei. Oz̄ans q̄ tendebam iterū in seculū. ⁊ ecce homo ille qui liniuit labia mea veniens apparuit mihi/ atq; cōfortauit me: ⁊ ita contigit lui peruenire ad fratres. ⁊ narraui eis hec/ rogās eos ne desparēt semetipos. sed per patiam studerēt inuenire deū.

Diraculū. LXXXIII.

Idoli impotentia ꝓsiderans quidam sacerdos gentilīū quertit.

Ter sancto Gregorio pontifici episcopo fuisse quondā p alpes dicit hyemis tpe: ⁊ cū per uenisser ad sūmū alpiū iugum niuibo replera erant omia/ nul luz vsq; diuersoriū. Phanū ibi tm Apollinis erat: vbi in illa nocte quieuit. Sacerdos erat q̄dam Phani eius: cui ꝓsulere simulacz Apollinis mos erat: et reddere responsa poscētibo: ex quo ei ⁊ alimonie q̄stus esse videbat. Igitur post digressum Gregorij offerre cōsulta: ⁊ responsa poscere sacerdos accessit ex more/ nihil inde responsi veniebat. Cepit victimas: silentiū pmanet iterū atq; iterū litat: surdis ingerit fabulā. Cunq; stupore noui silentij eſtuaret/ sacerdos noctu ei assistens in somnis de/ monīū dicit. Quid me illic inuocas: q̄ iam venire non possum? Percontanti causam/ aduētu se Gregorij dicebat ex pulsum. Quid nūc remedij darek/ cum perqrerer ait. Non aliter sibi licere ingredi locū illū/ nisi Gregorius permisisset. Quibus auditis/ sacerdos occupar viaz: multa apud semetipm volues atq; animo recusante ptractans / venit ad Gregorīū: adorsusq; eum/ rem pandit ex ordine hūanitatis sue/ atq; hospitalitatis admonuit: q̄relam depulsi numinis ponit: ademptā facultatē sui questus deplorat: ac restitui sibi oia in pristinum statū deposcit. Ar nihil mozatus scrib ir eplam in hec vba Gregorī? Apollini. Permitto tibi redire ad locum tuū: ⁊ agere que cōsueuisti. Hanc epistolam sacerdos accepit: ⁊ ad Phanum defert: positaq; ea iuxta simulacrū/ affuit demon/ ⁊ dedit responsa poscenti. Tunc ille in semetipm quersus ait. Si Gregorius iussit: ⁊ deus iste discessit/ non potens redire nisi iussus: ⁊ rursum

habentē Gregorio restituꝰ est/quō nō mlto melioꝛ isto Gregoꝛiꝰ:cuiꝰ hic obtempat iussis: Clausis ꝯ ianuis P hani descēdit ad Gregoꝛiū: epl̄am secum quā accepat deferens: oēmq; apud euz rei geste ordinē pandens: simulq; se ad pedes eius psternēs/rogat vt illi se deo offerat:cuiꝰ ꝓture dijs gentiū Gregoꝛius impabat. Cunq; enixius ꝛ ptinaciꝰ pſisteret cat̄ secumꝫ ab eo factus est: ꝛ cū se vite castissime ꝛ abstinentissime derelictis oīb:nō solū erroꝛib⁹ demonum:sed et secl̄i actib⁹ mācipasset/ eriā baptismā pfecꝰ est:ꝛ intanꝝ vite meritoꝛ/ac fidei ꝓture ꝓfecit: vt ipe beato Gregoꝛio in epatu succesꝛ existeret.

Miraculū.LXXXIIII

Hypocrita ad cuius mortē cōuenerant quasi hominis dei vānak.

Rarer ꝺam interrogauit senem dicens. Nome est qō saluar:an opus:? Respōdit ei senex. Opus. Et ait Senex. Scio em fratrem orantez aliquando: ꝛ stantem exaudiebaꝯ oꝛo eius: subintrauit aūt in aio eius cogitatus velle videre aiam iusti ꝛ peccatoꝛis quō abstrahaꝯ a coꝛpe: ꝛ nolens deus cōtristare eū/ in desiderio eiꝰ dū sederet in cella sua/ ingressus est lupus ad eum :ꝛ tenens oze suo vestimēta ipius fratris/trahebat cum foꝛas. Frater aūt ille sequebaꝯ eum. Lupus aūt dixit eum vsq; ad aliquā ciuitatē:ꝛ dimittens illū frem/recessit. Cum vero sederet foꝛis ciuitatē in monasterio: in quo erat ꝺam habitans/ qui habebat nomen quasi magni solitarij. Ipe Solitarius infirmus erat: expectans hoꝛaz mortis sue. Frater ille qui ibidē veneꝛat/videbat mltam ꝓparationē fieri ceꝛeoꝝ ꝛ lampadaꝝ/ꝓpter Solitariū illū tanq; ꝑ ipm deus panem ꝛ aquā inhabitantibus ciuitatē illam prestaret/atq; saluaret eos:ꝛ dicebāt. Quia si hic fi/nierit oēs simul moꝛiemur. Facta autem hoꝛa exitus illius/ vidit frater ille tartariū infernū descendentē sup Solitariū illum habentē tridentē igneuz. Et audiuit vocem dicentē. Sicut anima ista me non fecit reḋescere/vel vnaꝺoꝛa in se: sic neq; tu misereris euelens eam. Deponens ergo tartariꝰ ille quē tenebat tridentē igneum in coꝛ de Solitarij illius/ per multas hoꝛas roꝛquens eum/ abstraxit animā eius. Post hec aūt ingressus frater ille in ciuitatem/ inuenit hoiem peregrinū iacentem in platea egrotū/non habentez qui ei curā adhiberet:ꝛ mansit cū eo ꝺiem vnū. Et cum venisset hoꝛa dormitionis eius:cōspicit frater ille Michael̄ lem ꝛ Gabriel em descēdētes ꝓpter animā eius:ꝛ sedens vnus a dextris:et alius a sinistris eius/ rogabant animā eius vt egrederet:ꝛ non exibat/ quasi nolens relinquere coꝛpus suum. Dicit aūt Gabriel Michaeli. Assume iam animā istam:vt eamus. Cui Michael respondit. Jussi fuimus a domino: vt sine doloze eijciaꝫ. Ideo non possumꝰ cum vi euellere eam. Exclamauit aūt Michael voce magna dicens. Domine quid vis de anima hac:quia non acquiescit nobis vt egrediaꝫ? Venit eis voꝛ. Ecce mitto Dauid cum cithara/ et oēs psallentes Hieruſalē: vt audiens psalmodiā/ ad vocem ipoꝝ egrediatur. Cunq; descendissent omes in cīrcūtu anime illius cantantes hymnos: sic exiliens ania illius/sedit in manib⁹ Michaelis: ꝛ assumpta est cū gaudio.

Miraculū.LXXXV.

Hypocrita qui verbis humilitatem ꝓfecꝰ coꝛreptꝰ fratribus innotuit.

Dicit abbas Cassianus:quia venit frater ꝺam ad abbaꝝrem Serapionē/exhoꝛtabatur eum senex:vt fm mozem oꝛonem faceret. Ille autem dicens se peccatoꝛem:ꝛ ipius monachi habitu indignum/ non acquiescebat. Voluit eriā pedes lauare eius:ꝛ eisdē iterū ꝑbis vsus non acquiescebat. Fecit

aũt illũ guſtare:z cũ guſtaret/ cepit ſe/ nec in charitate monere eum dices. Si/ li:ſi vis pficere pmane in cella tua:z at/ tende tibiꝑi: z fac opa manuũ tuarũ. Non em̃ tibi tantũ pcedere expedit/ cũ/ tum ſedere in cella tua. Ille aũt audies exacerbar⁹ eſt:z vultũ mutauit: vt nec latere poſſit ſenem. Dixit aũt ei Sera/ pion. Vſq; modo dicebas. Pcrõ: ſum/ acculans reiꝑm tanq; indign⁹ ſis etiaz/ viuere. Et qz charitate cõmouit:ita exa/ cerbari debuiſti: Si em̃ vis reuera hu/ milis eſſe/q; tibi ab alio imponunt di/ ſce portare viriliter:z nõ odioſa ꝥba ef/ fundere tibiꝑi. Hec audies frater pe/ nitentia geſſit coram ſene:z multũ pfi/ ciens diſceſſit.

Miraculũ. LXXXVI.

Celus fidei quõ defenſat.

Beatus Siluanus archiepus Nazareth tanta bnõ Hiero/ nymũ affectõe z deuotiõe co/ colebat: vt q̃cq̃d faceret /dei/ nomẽ z bti Hieronymi ꝓmiſ/ ſum inuocaret.vñ z q̃ſi ab oĩbus Hie/ ronymus nomiabat. Serpẽs aũt anti/ quus ſup viri ſcti Siluani nimia ſcrita/ te grauꝫ ardeſcit inuidia. Vt igit eum inſamẽ redderet: q̃renus q̃s bonos exẽ/ plo ſubuerterat:malo grauꝫ deiiceren/ tur. Nocte q̃dam forma ſcti ſumẽs:no/ diliſſime mulieri cuidã iam in lecto dẽ/ ſcenti appuit:q̃rens vt ſibi ad turpẽ cõ/ iunctionẽ ꝓſentiret. Ad qõ cõfrita mu/ lier q̃d faceret: cũ hoc videret ignozãs/ diras cepit emittere voces:cũctos excĩ/ tans dormiẽtes/nõ ſolũ ſue dom⁹:ſed z/ vicinaz:q̃ oẽs ad mulieris rhalamũ cõ/ currentes q̃d haberet/pauidã interro/ gant. Intrerea callid⁹ ſerpens ſub lecto/ cepit delitescere. Re aũt cognita pue/ niũt vbiq; q̃renres ad locũ vbi latebat/ Et accẽſis cãdelis eundẽ inuẽtes Sil/ uanũ eꝑm crediderũt. Eũcti igit in ſtu/ porem verſi ſunt. ſciebãt em̃ famã ſcti/ ratis eius:pquirũt randẽ cur tantũ ve/ lit facinus ppetrare. At ille. Quid fe/ ci male:quoniaz hec me ad hoc inuita/ rauit:/ Hõ audiens illa / mendacẽ illuz/ lach:rymis;pclamabat. Qui vt eos ad/ viri dei odiũ acrius inflãmaret: talia z/ tam horrẽda cepit ꝥba pfari: vt illi au/ dire renuẽtes/eum pure exacerbãres/ extra domũ violent eiicerent. Mane aũt facto/oẽs Siluanũ eꝑm hypocritã/ cõclamãt z dignũ incẽdio: toraq; ciui/ tas Nazareth adeo ꝓtra eũ cõmota eſt/ vt audito eius noie q̃libet blaſphema/ ret. Mira patrtia z magne ſcritaz in/ diciũ. Volat ad innoxiũ preſulis aures/ tanti fama diſcrimis: os tamẽ eius nõ/ mouet ad iniurias:cor manet imobile. Ad nulla vertẽs ſe impatiam:ſed gra/ tias deo ſp agens: ſuo ſe fatet hoc cri/ mine meruiſſe: gaudẽſq; dicere cõſue/ uit. Nũc̃ tam ſe felicẽ/ cũ eſſe ab oĩb⁹ deſpici z ꝓculcari ꝓſpicerer. Ercuit tã/ tũ eius infamia. vt p ciuitates vicinas/ vſq; Alexãdriã ore oĩm delata ſit. Ad/ limẽ innoxiũ pſulis nemo iam audebat/ accedere. Reuolutoq; iraq; anno poſt/ inchoata infamiã: vt ſubditoꝝ irã pau/ lulũ mitigaret: ciuitatẽ Nazareth vir/ dei deſerẽs in eccl'ia:vbi gl'ioſi Hiero/ nymi corpus q̃ſcit humatũ rantẽ in re/ fugiũ portũ veniẽs/ in locũ ſepulture ſe/ poſuit orarur⁹. Quo duaby horz; ſic ma/ nẽte virq̃dã neq̃tie ſpũ accẽſus eccl'iaz/ itrãs:ſanctũq; repiens orantẽ ad cũ ve/ lut leo cucurrit:impropans q̃ honeſtas/ mlieres ad ꝓſenſum ſue libidis q̃tidie/ puocaret. Cui agn⁹ innocẽs gaudẽs ſe/ deſpici: vt hec ſibi diceret / inuitauit. Hõ latro ille audies extractũ gladium/ elcuat:vt in ei⁹ gutture imergat. Cui cũ/ hoc ꝥbũ. Succurre Hieronyme ſctũs/ antiſtes opponeret:in pũtiũ gutture gla/ diũ imerſit manu retrouerſa. Caſu igi/ tur ali⁹ ſuppueniẽs vir nequã:hoc qõ di/ uina vltiõe factũ fuerat vt vidit:a viro/ dei illũ eſtimans interemptũ extracto/ gladio Siluanũ inꝛficere conabat:hze/ uiter qõ ꝓmo ꝓſigerat/ accidit ẽt huic./ Vlr ſcõs i terrã ceciderat. Et ecce duo/ viri egrediẽres videruꝫ qõ factũ fue/ rat diuini ignari,cõſilꝫ:vnus eoꝝ furie/ uſania agitatus exclamauit. Vſq; q̃/ viget tua malitia : z mlieres honeſtas/ ad tuã puocas libidinẽ:z hoẽs occidis/ in occulto: certe tue neq̃tie hodie finis/ erit. Et ſubito furẽs vibrato enſe accur/ rit vt illũ extingueret. At vt Siluan⁹

lam tertio: gl'iose Hieronyme succurre clamasset. vir ille vt p̃mi duo manu ꝓpria ob visionẽ tremebũdus cũ h̃ male ficijs iputaret. Ad fores currẽs eccl'ie/ cũctum potuit exclamauit. Huc oẽs ac/ currite: ecce Siluan⁹ malefic⁹ nõ soluz feminas vitupat: sed z hoies suis incã/ rationib⁹ necat. Fit viroꝝ atq; mulieꝝ copiosus ꝓcursus: oẽs clamãt eum in cendio dignũ. Hec vt ego Cirillus audiui/ ꝓgo flens ad spectaculũ. Stabat agnus inter lupos seuientes: cancs rabidos mitissim⁹ z lerus aspexit/ nil dicẽs aliud/ nisi iuste hec patior: qr in deũ meum grauiꝰ peccaui. Verberaꝰ innocẽs capiꝰ ab oibus: vt ad supplicia deducatur. Cũq; iam capt⁹ Siluan⁹ extra ecclesiã ducerer: subito de loco in quo latebat gl'iosus Hieronym⁹: surgit ranto circũfusus lumie/ vt nõ posset intueri: cũctisq; visus est suo iam deuotissimo ventes/ p̃mia donaturꝰ. Extensaq; manu/ dexterã Siluani appbendens/ his q̃ eum tenebãt terribiliter imperat: vt dimittãt: rantesq; ꝑturis vox extitit: vt oẽs ꝑsentes vir voce finita in terrã toto corpis vigore destitui/ cernerẽt. Inter hec demoniaca q̃dam catenis ferreis alligata/ pl'imoꝝ manib⁹ ad eccl'iam deportaꝰ. At vbi m'ileris pes limẽ tangit eccl'ie: diros clamores miserere mi/ serere Hieronyme. Nã p̃ re cructor: diabol⁹ per eã nõ cessauit emittere. Cui Hieronym⁹. Nepbande spũs/ ab hac exi dei famula: et tuas detege q̃s ergastulanũ egisti fallacias i Siluani forma oib⁹ re demõstrans. Tũc diabolus vt iussus est i Siluani forma: ira vt ab oib⁹ Siluan⁹ putaret/ appuit: z rẽ quaz fecerat ad diffamandũ Siluanũ enarrauit. His dictis diris cãoib⁹ de templo disparuit. Qõ vbi tam mirabile actuz est gl'iosus Hieronym⁹/ dexterã Siluani ad huc tenẽs ait. Quid optas Siluane charissime tibi placitũ me facturum? At ille mi dñe inqt: vt me hic amplius nõ relinq̃s. Ad quẽ Hieronym⁹ Qõ postulas ait: ira fiat. post me ergo velociꝰ veni. Hec dicẽs disparuit. Inuallo aũt hore vnius facto/ Siluanus exspirauit. Stupent cũcti vndiq; ꝑcurrentes: lamẽtaꝰ q̃libet se reũ: qõ in Siluanũ cõmisissent ventã fierib⁹ depcantes. Permanẽt p̃ nocte in eccl'ia gementes. Mane aũt facto ꝓcessione ordinata deportaꝰ corp⁹ epi ad Nazareth: prasilli⁹ citaris pplo/ cũ isti⁹ comitatu: atq; sic ibidẽ in eccl'ia digno honore sepelit.

Miraculũ. LXXXVII.

Zelo cõuertendi iudeum medicũ/ viram suaz ozone ꝓfitauit.

IOseph q̃da iude⁹ egregius in arte medicinaꝰ discipline sum mã sciam hẽbat in tactu vene/ ꝑscire ante tres vt q̃nq; dies/ si q̃s deberet de hac vita trãsire. Scũs aũt p̃r Basili⁹ frequenꝰ euz vocãs ad colloquiũ/ docebat eũ viã salutis ambulare: rogabatq; eũ vt p baptismũ renasceretur. Qui nõ acq̃escebat di. qr in fide q̃ nat⁹ sum: in ipa z finia. Qñ aũt s. Basili⁹ deberet de his trãsferri rumultib⁹: occupit eũ ad se occasiõe medicinaꝰ disciplie: z dt ei. Quõ vides q̃ erga me sꝛ. Ille ãt ad tactũ vene sentes eius mortẽ iminere: dixit ad domesticos ei⁹. Que ad sepulturã sũt ei vestimẽta necaria ꝑparate ei: ipe enim ia moriꝰ. Dic ei magn⁹ Basili⁹. Ne[illegible] q̃d dicz. Dic ad eũ Joseph hebze⁹. Credẽ dñe sol cũ sole occidet hodie. Dic ei scũs. Et si nõ moriar vsq; ad maturinũ q̃d: Dixit ei hebze⁹. Non est possibile dñe hoc fieri. Ubi em̃ vna hora erit aia tua i re: sed dispone iam eccl'iam tuã: z res tuas: nõ ei obscurabit dies hodie i te. Dic ei scũs. Etiã moriarz pcrõ. z si vixero in crastinũ vsq; horã sexta/ quid facies? Qui ait. Ego moriar. Dicit ei scũs. Etiã moriaris pcrõ. Viuas aũt chr̃o. Dicit ei hebzeus. Scio quid dicis. Facio iussionẽ tuã: si sic dicis sit: cũ turamẽtis ꝓmittes: qr si vixerit dei discipul⁹/ oino accipe se spũssancti grã. Dei cultor: q̃ pat⁹ noster postulauit deũ additioñe vite dare sibi: vt illum saluaret. Dixit ergo scũs mane z vocat hebzeũ. Qui diffidens aduenit/ putans eum omino moriturũ: z videns illum vt uentem in stupore facrus: et ꝓiecti/

Exempla siue

ens se ad pedes ei⁹ dixit. In ꝓ corde dico nō est de⁹ magn⁹ sic de⁹ chr̃ianoꝝ z nō est ampli⁹ eo. Jube ꝯ sine oī dila/ tiōe dari mihi in chr̃o signaculū z scīm baptisma z toti domui mee. Dic ei san ctus chr̃i. Ego manib⁹ meis baptisabo re z oēz domū tuā. Procedēs ꝯ itez me dic⁹ z rangēs manū dexterā eius dixit. Lasse facte sūt ꝓuītes tue dñe z natu/ ra defecit. Dic ei scīus. Habem⁹ natu re creatorē ꝓfortanté nos. z surgens ve nit in eccl̃iam. z corā oīi ppło baptiza uit eū cū tota domo ei⁹ vocans nomen ei⁹ Joannes adiciens eū ouili suo. Et post hoc irerū recūbens lecto grās egit dño i pegrinatiōe a corpe z fide medi/ ci. z cum adhuc gratie essent in ore ei⁹ reddidit spiritū.

Miraculū.lxxxviij.

Zelo fidei diacon⁹ quidā tacere non potuit etiā inter acerba rozmēta,

Beniamin diaconū persaꝝ im peratoz cōprehendēs clausit i carcere. Cūq duo trāsissent anni supuenit legatari⁹ Ro/ manoz ꝑ alīs causis acturus z dum agnouisset postulauit a rege vt dimitteret diaconus. Porro rex iussit vt ꝑmitteret Beniamin: qz nulli mago rum doctrinā chr̃ianā ꝑdicare ꝑsume/ ret: z dimitteret exire. Tūc legatarius quidē custodire Beniamin quē rex ce/ perat cōpromisit. Beniamin aūt audi ens monita legatarij. Impossibile est inqt nō me participare lumen alīs q̄d ipse pcepi. quāro em supplicio dign⁹ sit q̄ talenta abscondit sacra euangeliozū testat̄ hist̄oria. Sz rex tūc horum nihil agnoscēs iussit eū absolui a vinculis. At ille ꝑdicare nullaten⁹ ḡescebat. z capi/ ens eos q̄ ignrantie caligine tenebant i telligibili luci iugiter offerebat. Cūq trāsisset ann⁹ regi gesta illi⁹ nunciant. Tūc deducti ad se negare iussit quem adorarent deū. Vez ille reqsiuit a rege dicēs. Quo dign⁹ honore ē q̄ suū relin/ quēs regnū inuadere studuerit altenū. Cunq dixisset rex. morte nouissimoq supplicio. Sapientissim⁹ vir ille rūdit. Quid ḡ nō iuste patiar hō; q̄ factorez mundiq creatorē deserens vnū cōser/ uozū suoꝝ deificare voluerit: z debi tum illi cultū isti magz obtulerit. His ꝛmoib⁹ rex accēsus viginti clauos acui: z totidē vnguib⁹ digitozū eius manuū atq pedū ꝑcepit infigi. Cūq b suppli ciū ab eo desideri ꝙspiceret aliū rurs⁹ calamū acutū in eius femoze vñ hūana ozgo descēdit/ iussit imitti. Cūq cre/ dz eijceret z rurs⁹ iduceret ineffabiles ei dolores opabaī. Post b ꝯo supplicii imp⁹ atq ferox virgaz grossam spinis vndiq plenāꝑ ei⁹ meatū iussit induci. z sic spm fortissimus decerratoz emisit.

Miraculū.lxxxix.

Zozimas abbas Marīā egyptiacā penitētē i solitudie repperit mirabilit.

Fuit q̄dā senex in palestie mo nasteriis. vir vite venerabil⁹ z verbo decorat⁹ qui ex ipsis cunabulis monachicis nutrī tus est moribus Zozimas nole nois Zozime. illū me dicere Zozimaz. cui int dogmaticos detrahebaī vt pu/ tet hereticū. Hā hic ali⁹ atq ille alius. Dīta em inter vtrosq fuit differētia licz vnū habuerint vocabulū. Hic em Zozimas ozthodoxos monachicam ele git vitā. inq busdā (vt dictū est) paleſti ne mōasteriis totā pcurrēs patrū quer sationē oīmq ozbi i abstinētia repert⁹ est pcipuus simulq regulas sibi tradi/ tas iuxta eoz cerramina ifans. dū esset cōseruat. plura em adinuenit de sua ꝓpria natura. qliter subditā spiritui car ne faceret. Hā ita ferē certaminib⁹ isd/ senex ignit⁹ vt plerisq mīroriēs i ꝓpinē quis mōasteriis. aliqn z i longinqs de gentes ad ei⁹ currerēt doctrinā. eiusq imitarenī abstinētia z ab eo informari atq eruditi festinarent. Talis em fuit seni fruz opatio q̄ meditatione aliqn sacri verbi nunq negligeret. Reficien do aute vel a refectione surgendo opus ab ei⁹ manib⁹ nō desiit. Dicebat ḡ hic Zozimas ꝙ ex ipsis matris sinib⁹ i eo/ dem traditus monasterio quinquagin ta ibidez degisset annos. mōachicū cur

sum pficiens. Post hec (vt ipse retulit) molestabar a quibusdam cogitationi-
bus dicens intra se. Perfectus sum in omnibus. aliena doctrina minus egeo. puras ne inuenit quisq; inter mōachos q̄ boni mihi tradere aut edificare pos-
sit q̄d nescio: aut quā ego operatus nō sum mōachicam operam. Hec inueniri pōt in deserto vir pbus qui me sensu vl
oge pcellat. Hec secum cogitās. pater quidā astitit ei z dic̄ ad eum. Bene qui dē in oīb; certasti. optime monachicuz cursū pfecisti. Verūtū tu cū nullū boiez putas esse pfectiorē. Nā sunt z alie sa-
luz vie. Quas si vis apprehēdere egre dere de terra: z de cognatiōe tua. z de domo patris tui. vt Abrāā ille in patri archis opinatissim⁹ z seqre me in q̄d-
dam monasteriū iuxta iordanē fluuiuz positū. Cuestigio q̄ senex sequens pre-
cipitē egressus est monasterii in quo pusillus creuerat. Cunq; puenisset ad iordanē sacratissimū flumē ducus vo-
ce clamātis in illud mōasteriū in q̄ de⁹ iussserat eū venire. manu arrīp regiā pul sauit. Dox vt locutus est: q̄dam mona chus regiam custodies: nūciauit eū ab bati. q̄ suscepit⁹ est ab eo. Tūc quersati onē atq; habitū reuerētie eius aspicies humo pstratus (vt monachis pſuetudo est) eū adorauit. factaq; oratiōe inter-
rogatus est ab abbate ira. Unde te cō-
iunxisti ad nos frater: z p qua occasiōe ad nos pauperes venisti? Zozimas se-
nex respodit. Unde quidē dicere nō mi hi videtur necessariū. edificatiōis cau-
sa aduenio pater. Audiui em signa ma gna atq; laudabilia: q̄ que possunt aie deo appropinquare. Dixit ad eum ab-
bas. Deus frater qui solus humanam fragilitatem curare nouit. ille atq; nos doccat suam diuinā adimplere volun-
tatem: z ea peragere que optima sunt. Nam homo hominē edificare minime potest: nisi vnusquisq; semp se respici-
endo: z sobrietatē seruando/operando que bona sūt. deum sibi ꝓpinquū faci-
at suis bonis operib; sociando. Tamē quia christi charitas te videre nostram paupertatem inuitauit: cōmane nobiscū. si pro hoc ad nos te cōiungere festina-
sti. simulq; omnes nos satiabit chīi vel gratia. idemq; pastor bonus: qui tradi dit animā suam pro nostra redemptōe. vocauitq; oues suas nōiatim. Hec cū dicerer Zozimas humo faciem suā in-
clinauit. orantesq; pariter z celebrata oīone dixerūt Amen. Dum aūt in eo-
dem monasterio Zozimas habitaret: vidit illic patres virtutib; z operib; co
ruscantes/z spiritu feruētes: ac dño ser uientes inceſſabiliꝫ stantes p totam no ctis vigiliam: manib; operantes: ex oze ipsoꝝ psalmū nō recedere: stultū verbū ab eoꝝ ore nō pcedebat. secularia nego cia z causaꝝ cure ad eos minime prine-
bāt. annuos reddit⁹ vel nomē eorum incognitū habebant. Sed vnū tm erat eis arduum vorū: vt semetipos mortu os facerent corpore vt possent secl'aria euadere. Cibue vero illis erat spirita-
lia eloquia. Corpori aūt ministrabāt q̄ necessaria sūr. panem tantū z aquā: vt sub sisterēt deo referre gloriam: z inui-
cem charitatē. Hec diuina opera dū vi deret Zozimas edificar⁹ est valde pfi-
ciens: deitatis laudans diuitias. semp augendo cursum ꝓpium: q; sibi coope-
rante inuenerat diuinaz potentiā. Plu rimis aūt transactis diebꝫ appropinq̄-
uit tēpus sctōz ieiuniorū pparabāt; se cuncti purificatos dñice passioni atq; sacratissime eiusdē saluatoris nri Jesu christi resurrectiōi exhibere. Janua aūt monasterij nullo modo patefiebat: sed semper clausa manens ad diuinitatis opera monachis quieram pstabat vi tam. nec licitum erat eam patefieri ni si quidā monachoꝝ pro aliqua necessa-
ria causa aduenisset. Desertus aūt erat locus z nō solum viam transeuntib; sz z propinquis incognitus: quia talis re gula ab initio in monasterio illo custo-
diebat. z ꝓterea deus Zozimā ad hoc perduxit mōasteriū. Qualis aūt erat illa ꝓsuetudo regule i initio expositōis patefacia: Dñicoꝝ die pma ieiunij heb domada omnes iuxta consuetudinē mo nachi vocabant sancta dei mysteria fm morem celebrare christianoꝝ z vnusq̄s q; eorum sacratissimū atq; viuificum corpus dominī suscipiebat. parumq; su

Exempla siue

mentes cibum ꝯgregabant ad oratio-
nem solenni studio. Cum autem com-
plessent orationem: flectētes genua senes
seinuicem osculabant. Deinde oīs se
amplexantes: et pacem dantes abbati/
rogabāt sibi ab eo orationē futuri cer-
taminis cotū auxiliatricē fieri. Hisq;
peractis/monasterij apertebant regie
simulq; psallentes: et dicentes. Domi-
nus illūinatio mea: et salus mea quem
timebo. Dñs protector vite mee: a quo
trepidabo. et cetera que sequunt. Egre
dientes autē / vnū tm vel duos ad cu-
stodiendū monasteriū relinquebāt: nō
qui infrapositra custodierūt: qz nec erat
qō a furibus rapetur: sed ad hoc mart/
me pdicti custodes ibidē reliquebant:
ne oratorij sine celebratiōe solēni post
ponerēt. Singuli aūt secū deferebant
vite necessaria prout poterāt. aliquāti
dem panem parū ad fragilitatē cor-
poris sustentandā. Alij autez caricas/
alij vero dactylos: ceteri aūt legumia
aquis infusa: alij aūt nihil/nisi ꝓprium
corpus et palliū quo vestiebant. Nutri
ebant vero quoties natura cōpellebat
herbis/que in deserris nascebant. Igi
tur regulā ꝓfā nouiter sibi quisq; eo-
rum creabat: talemq; habebant mura
bilem legē ignorare aliū: que alius opa
retur certamia: eo q Jordanē nō dere
linquēres seorsum longe ab inuicē de/
scendēres a ciuitate/et habitationē ha/
bebant per desertū: nulluscq alij adiū/
gebat: sed si forsitan vnus eorū aliū lō
ge ad se venientem aspiceret: euestigio
discedens ꝓsuam itineris viā ad aliā
se declinabat prem: et ira solitariā age/
bant vitam/semp psallēdo: et deo gras
referendo/opportunū gustabant cibū.
Sicut eīm omes dies ꝓplentes seiunij:
remanebāt ad monasteriū ōñcum di/
em: ꝓcedente hebdomada resurrectio/
nis dñi et saluatoris nostri: die quo fe/
sta palmaꝝ sancta celebrare ꝓsueuit ec
clesia: referens vnusq;sq; eoꝝ ꝓpij labo
ris fructū sue vite conscie: cognoscēdo
iſm qualiter operatus sit: qualesue semi
nauerit fructus. Nulli vero erat licitū
interrogare ꝓmū suū/ quomodo vel
qualiter ꝓsentem exercuerit laborē: qa

huiusmodi regula tradita fuerat: qua
vnusq;sq; eoꝝ habitando deserti: deo
tantūmodo certaminis sui cursum de/
monstrarent. A nullo clarificari homi
ne desiderārēs: nullā qrentes transito/
riam/vel vanaz gl'iam: aut humanū fa
uorez: sed spiritualia opando: carnalia
autez arcẽ terrena cōremēdo: celestia
obtinebāt. Nam demōstratio hominū
infructuosa opa et damnosa semp acḉ/
rit. Tunc vero Zozimas iuxta cōsue/
tam regulā monasteriū pertransiuit Jor/
danem: paruūq; secū detulit cibū ad su
stentatiōz corpis. Et pannū quo indue
batur. Eḍem regulā adimplebat per
transeūdo eremū: tempe ꝑo refectiōis
edebat cibū necessariū ꝓ natura corpis
Sopore vero in terra paruū iacens ca
piebat modicū gustando somnū: vbi eū
finis dici occupasset: atcq iterū dilucu
lo iter suū faciebat/incessabilit augmē
rando cursum: habēs ptransire eremū/
sperās aliquē repiri prem in deserto: q
eum potuisset edificare iuxta eius desi
derium. Currebat igit securus optimā
viam/vt ei pmissum fuerat: festinanteq;
currebat. Eiusmodi ergo diebus pergens
iter: facta hora quasi sexta/ paululū se
abstinuit ab itineris labore: eleuatisq;
oculis ad orientē cōsueram sibi celebrat
orationem. Solitus aūt erat staturo diei
tempe. id est tertia: sexta: nona: abstine
re se a sui itineris cursu orationis causa.
Eleuansq; oculos ad supna: et respicies
ad dexteram: vidit in quodā loco stare
quasi vmbraculum humani corporis.
Stupefactus/ac turbatus valde: exi/
stimabat phātasma esse quod videbat:
et signaculū sibi redēptionis sancte cru
cis faciens: ac completa oratione / vi/
dit quandam ambulantē in parte me/
ridiana: nudo / nigroq; corpore et in/
cendio solis exustam: capilli capitis ei⁹
vt lana candida: atcq paruī vsq; ad col
lum corporis descendēres. Dū hoc vi/
deret Zozimas/admiratus repletusq;
gaudio magno/ cepit currere ad eandē
parrez/in qua predicta videbat. Nam
er illa que Zozimā videbat: ineffabili
exultabat letitia: quoniā videret quod
multorum annorum spacio / minime

respexerat humane nature speciē. ne q̄s
alicui⁹ aīalis vel volucris figurā. Di
rat ḡ Zozimas: q̄ vel q̄lis esset quē vi
derat. Existimās q̄ magnā vidisset ps
nam. Dū em illa videbat delonge ad se
appropinquārē. cepit gradu celito fuge
re ad interiora deserti. Zozimas aūt cō
remnēs senectutē debilitatē: fastidiūq̄
triueris: cōcito eā gradu seq̄bat. Et il
la magis fugam petebat. Erat aūt Zozi
me cursus velocior: z paulatim appro
pinq̄bat fugitanti. Proxim⁹ aūt ei fa
ctus ita vt etiā vox ei⁹ posset audiri. ce
pit Zozimas vociferari. talem emittēs
vocem cū lachrymis: vt q̄d me fugis ho
minē senem petēte. Serue dei viui su
stine me q̄cūq̄s sis cōiuro te p deū. p cu
ius amore hanc habitas eremum vt re
cipias me debilē atq̄ indignū senem.
coniuro te p illum ad quē. p tantis tuis
laboribus spem habes bonā z eternam
retributionē. colloq̄re mecū dulcedinis
ac suauitatis ꝓba z noli me derelinq̄re
sine mutua locutione. Hec Zozimas cū
lachrymis orante. Venerūt vtriq̄ cur
rentes in quēdā locū. Qui locus ira vi
debat q̄si rotrēs ibi aliq̄n cucurrerit: po
stito aūt loci illi⁹ sicubi videbat cōiun
gentē eū ad pmotorū locum. Prece
des illa q̄ fugiebat. ante facie Zozime
descendit. z rursum p alia ptē loci illi⁹
q̄si rotrens ascendit Zozimas nimium
fatigat⁹. minime potuit cursū facere. sz
magis astans ex vna ptē loci. augēs la
chrymis lachrymas: z fletibus fletus ro
gabat edificatiōis sibi impēdi mōnē.
Dixit illa q̄ pius fugā petebat: talē emi
sit vocem. Abba Zozima q̄d me pseq̄
ris. Ignosce mihi p deū te rogo. igno
sce mihi p deum pero. q: minime possū
cuerrere facie meam ad te. Eo q̄ muli
er sum nuda. sz palliū q̄ indut⁹ es mihi
porrige. vt possim corpis mei verecun
diam tegere veniamq̄ ad te: vt orationes
tuas accipiā. Tūc stupefact⁹ atq̄ tur
batus senex eo q̄ audisset se vocari ex
noie sapiētia dei repletus diuinaq̄ re
fulgens gra. intellexit q̄ nō eum nomi
narim⁹ porerat vocare. qui nunq̄s vide
rat neq̄ audierat. nisi q: superna. puidē
tia el reuelauerat. Statimq̄ expolians
se panno quo iduebat iactauit illi aner
sa facie. Illa vero sumēs eum cinxit se
vt potuit. Et cooperuit partem neces
sariā sui corporis. respiciensq̄ Zozimā
ait ad eum. Quid tibi visum fuit pecca
tricem mulierē videre: aut quid queres
cognoscere tot tibi impositis laborēs.
Ille vero genua flectēs: obsecrabat vt
bñdictionē ab ea reciperet. Illaq̄ hu
mo prostrata vicissim adorabat eum.
Erant ḡ vtriq̄ prostrati in terrā inuicem
se adorantes z rogantes alterutrū in
tium facere bñdictionis. Nulla vo pe
nitus audiebat vox. nisi tantūmodo be
nedic pater. z vicissim benedic me dñe
benedic. Dum aūt diu in hoc psisteret
Respōdit mlier dicēs. Abba Zozima
tibi magis cōcessum est bñdicere atq̄
orare/eo q̄ sacro honore pīsbyterij fun
geris. plurisq̄ annos sanctis assistis al
taribus. bene sanctis orationibus mēte re
plera. Hec audiens Zozimas: ampli⁹
territus atq̄ stupens ait. Certe video
mater q̄ omni spirituali gratia sis re
plera. quoniā nomē z officium pīsbyte
rij designasti in me quē nunq̄s vidisti.
Spiritalis em gratia nō ꝓpter ordines
vel dignitarem tribuit: sed magis ex
bonis operibus et deo dignis actibus
adquirit. Unde z per deum te adiuro
vt prius a te benedictionē accipiā. tua
q̄ oratione perfrui mercar. Cōsentiēs
q̄ vero sermonibus senis mulier respon
dit. Benedictus dominus redemptor
animarum nostrarum: Zozimas aūt rndit
amē. Dixq̄ erecti ambo ō terra. Ait
seni mulier. Rogo te pater q̄d ad me
peccatricē venire festinasti: Aut quid
nudam z ex oi bono opere infirmā cer
nere voluisti mulierē. Zozimas rndit.
Non hōc tantū voluntatis mee fuit: sed
diuine dispensationis munus nos fecit
vtroscz videre. Respondit mulier. Si
vt asseris per diuinā dispēsationē actū
est rogo te vt mihi pater conuersationē
humani generis. quō sint reges vel pa
stores ecclesiarum narres ac quis aliorum
chīstifidelium status cōditioq̄. Zozimas
respondēs ait ad eam. Vultifaria re
linquens breui sermone dicam mater
q̄ dns noster Jesus redemptor noster oī

Exempla sue

populo suo firmã pacem concedere di/
gnatus est. sed rogo te ut deprecerꝫ de/
um p rotius ecclie stabilitate. simulqꝫ
pro peccatis meis. Respondit mulier
ad eum. Oportunũ est z valde neces/
sariũ te abba Zozima qui habitu z sa/
cerdotali ornatꝫ officio pro omnib atꝫ
p me peccatrice orare deũ qm in hoc vo
catus es. ramẽ ꝓter ꝓceptum tuũ obe/
dire cum omni virtute debeo. z orabo
deum sicut petisti. licz peccatrix. Et ele
uans oculos ad orientẽ. manusqꝫ erexit
in celũ. cepitqꝫ silenter orare. ita vt nm
labia moverent. z vox eius penitus nõ
audirer. Unde senex nullum verbum
orationis intelligere potuit. sed hoc sꝰ/
bi restem deum adhibens dicebat. da
dum prolixam mulier faceret orationẽ
Vidit eam in loco in quo stabat orans
suspensam a terra in aere/quasi vnius
cubiti mensura. Qua visione magno
cõprehensus timore. et cadens cepit su
doribus inundare. stupore comprehen
di; admirationib estuare. nihilqꝫ aliud
dicere poterat nisi tantũmodo Kyrie
eleison. Dum hec agerẽtur cepit senex
magna dubietate anbelare ne forte spi/
ritus esset phantasie. fingens orationẽ
Vorqꝫ conversa mulier. ꝓfotauit eũ
dicens. Quid te Abba cogitatiões tue
perturbãt scandalizare in me quia spi/
ritus sim. z fictam facio orationẽ: Sa/
ctifactus esto peccatricẽ me esse mulier
culam. Que ramẽ sacro sum circunda/
ta baptismate. z spiritus phantasie nõ
sum. Sed faulla z cinis z torum caro.
z nihil spiritalis phantasie aliquãdo vl
ad mentem reducens. Hec dices signo
crucis signat frontem suam oculos z la
bia simulqꝫ pectori vexillum crucis in/
figens ira dixit. Abba Zozima deus ꝺ
aduersario z de imissionib eius libe/
ret nos qm super nos multa est inuidia
eius. Hec audies senex prostrauit se et
apprehendit pedes eiꝰ dices cũ lachry
mis. Obsecro te per dñm nostrũ Jesũ
christum verum deum z hominẽ qui de
virgine Maria nasci dignatus est pro
quo nuditatem sustines istam pro quo
has quoqꝫ carnes affligens expendisti:
vt nihil absondas a me que sis z vnꝺ

vel quando. z ob quam occasionẽ soliꝛ
dinem hanc inhabitasti: sed omnia que
circa te sũt edicito mihi. vt dei magna/
lia facias manifesta. Sapientia em ab/
scõdita z thesaurus occultus. que vtili
tas i vtriqꝫ: Dic mihi omnia propter
deum: nec em pro gloriatiõe aliquid di
cis aut ostensione. Sed vt mihi satisfa
cias peccatori z indigno. Credo enim
deo cui viuis. z cum quo ꝙuersaris qm
ob hui⁹sce modi rẽ directus sum in hãc
solitudinẽ. vt ea que circa te sunt deus
faciet manifesta. Non em nostre virtu
tis est iudicijs resistere dei. nisi fuisset
acceptabile christo deo nostro manife/
stare re z qualiter decertasti. nec reipaꝛ
ꝓmiserat videri ab aliquo. nec me con/
fortaret tantã ꝓperare viam. nusqꝫ va/
lent em ꝓgredi aut de cellula mea ꝓce/
dere. Hec eo dicente: sed z alia plura.
eleuans eum mulier dixit. Vere abba
erubesco dicere tibi actuum meorum
turpitudinẽ. rñ quia vidisti nudum cor
pus meum. denudabo tibi z opa actuũ
meorum: Vt cognoscas quãe turpitu
dinis atqꝫ luxurie ꝓfusione z opprobrio
replera est anima mea. Nõ enim vt tui
pse cõsiderasti ꝓpter aliquã gloriaꝫ me
am que circa me sunt ꝓnuncio. Quid ei
potero gloriari que diaboli vas fui:
electionis autem effecta: Scio aũr da
ri cepero narrare ea que sunt de me: fu/
gies a me. quẽadmodũ ds fugiat a fa/
cie serpentis. auribꝰ non sustinens audi
re ob inexpedibilia que sum opata. Di
cam tamen nihil negans: sed verius re
feram. supplicãs te prius vt non defici
as orare pro me. vt misericordia inue/
nire merear in die iudicij. Et senex suf
fusus lachrymis flebat. Tũc cepit nar
rare ea que de se erant: ita dicẽs. Ego
pater patriam habui egyptum. paren/
tib autem meis viuentib duodecimũ
eratis gerens annũ affectum illoꝝ sper
nens in Alexandriã veni. Et quo vir/
ginitatẽ meam in primis violauerim. z
qualiter indesinẽter z insatiabiliter vi
rio libidinis subiugata iacuerim eru/
besco considerare: hoc enim non breue
est dicere: citius ramẽ dicam vt cogno/
scere possis insatiabilem virũ mei arcꝺ

rem quem in amorem stupri habui. Decem z septem z eo amplius annis publico astans loco. pessimū mei corporis exercebam negotium tradens volentibus irrecusabiliter carnis mee pudorem rapellens a me oīe adquisitiōis lucrum. Unum tantū mihi erat lucrum luxuri osam adquirere viram. Nam ludus erat ebrietatū nimieras. mihi p thesaurū videbant. Multorties oblata recusabam vt amplius adquirerē pessimi mei desiderij amicos. z hoc non quasi locuples faciebam: sed egestatē p diuitijs reputabam. Unus vero mihi z magn⁹ erat desiderij ardor pro celatis cōiugijs rixis bus ac iocis insistere. z die z nocti p essimā corporalī nature iniuriam irrogare. Huiusmodi em obscenis. z maculosis operib⁹ mee iuuenturis expēdi viram. Hoc modo mihi viuēti. vidi alīquādo libyorū z egyptiorū multitudi nē concurrentē quasi ad mare. reperiq; aliquē z interrogaui dicēs. Ubi pergas festinat viri isti qui currunt: Dixit aūt mihi. In hierosolymam omnes ascendunt ob sancte crucis exaltationez que post aliquot dies solito celebrat. Dixi autem ei z ego. Pergas suscipient me. si voluero abire cum ipsis: Et ille dixit. Si habueris naulum nullus te prohibebit. Dixi ei. Vere frater naulum vt sumptū non habeo. Vadā autē z ascendam in vnam nauiū quā conduxerūt. et licet noluerit enutrire me. mementipam eis tradam. nam corpus meum in pore stare habētes pro naulo accipiant. proterea aūt cum eis voluī ambulare aba ignosce mihi vt multas haberem coparores in libidinis passione. Dixit ibi mi senex z mi abba ignosce mihi: nec me confusionez meam dicere compellas. Contremisco deniq; maculant enim z te z ipsum aerem isti sermōes mei. Lazimas autem terram lachrymis infundens: respondit ei. Dic O mater mea. pter deum dic: z ne prermittas sequentia salutifere narratiōis. Illa aūt adiungens priori narratiōi. addidit hec. Ille aūt adolescens simonū meorū audiens scurrilitatem. z ridens discessit. Ego aūt fusum quē manu tenebā pri ciens. hūc em post tēpus quentebat me renere. Cucurri ad mare vbi illos prospexi currentes. Et vidi iuuenes aliās stantes in littore numero quasi decem. saris corpe acerrimos. z ad id qō mihi erat placabile optimos visos. Erāt aūt z alij qui iam in naues ascenderāt. Impudent autē (vt mihi cōsuetudo erat) z irreuerenter in medio eorū me dedi dicens. Accipite z me vobiscū quo pgitis nō em ero vobis implacabilis: sed z alios fordidiores, pferens simones oēs ad ridendū cōmoui. Illi aūt inerubescentem morū meū videntes accipiētes me in nauicula portauerūt. Exinde aūt nauigationē cepimus. Que autē post hec acta sunt quo ribi enarrare porero pater: Que lingua dicere pōt: aut auris audire ea q̄ naulgio vel in itinere facta sūt/ quo etiā nolentes ad peccandū mi seros cōpellebā: Non est enarrabil' nequissima species cui⁹ mgra sum infelicib⁹ effecta sceleribus. Ergo nunc satisfactus esto: q: stupes quo meas iniqtatū luxurias mare illud sustinuit. quo non aguit terra os suū: z in infernū me viuentē demersit: q̄ tantas in laqueū duxi animas. Sed pfecto de⁹ q̄ neminem vult perire: sed omes saluos fieri expectauit penitētiā meā. Nō em vult mortem peccatoris: sed longanimiter expectat sustinēs quersionē. Sic nanq; cum magna festinatiōe ascendim⁹ hierosolymā: z q̄ntos quidē dies añ sctē crucis festiuitatē in ciuitate cōmorata sum. si milib⁹ vacaui neq̄ssimis opib⁹ magisq; prioribus. Nō em sufficiēs fui iuuenibus mecum in naui luxuriantib⁹ z in itinere. sed z alios multos pegrinos z ciues in opus sceleris mei cōgregās coinquinaui seducens. Quādo aūt venit sctē exaltatiōis pciose crucis festiuitas. Ego quidē sicut z prius preibā iuuenū illaqueans z capiēs animas. Vidi autem pmo diluculo oēs ad ecclesiam vnanimiter pcurrentes. Abij z ego currens cum pperantib⁹ z veni cum illis i atriū templi. Et cū venisset hora exaltatōis dñice crucis impingebā z impingebar repellebarq; q̄dāmodo festinās ingredi cū pplo conarer vsq; ad ianuā tēm

Exempla siue

pli cū his q̄ ingrediebant. tū cū magna laboris tribulatiōe appropinquabā et ego infelix. Quādo aūt ianuā ingredi volebas. Illi q̄dē oēs siue impedimēto ingrediebant: me aūt diuina aliq̄ virtꝰ phibebat: nō indulgēs introitū. Mox igit repulsa eiciebar foras. z electa sola inueniebar in atrio stans. Considerans aūt p mulicbrē importētiā mihi bñ euenire trez me alijs miscendo vim mihi q̄dāmodo faciēdo introeundi. sed nimirū laborabā in vacuum. Et em̄ limina vestigio ꝓtingebā: oēs interius recipiebant. nullū impedimentū habētes. me aūt solā nō recipiebāt. ſz quasi multitudo militaris effecta. vt ingredienti mihi aditū clauderet. ira me repentina virtus quedā phibebat. z irez inuenie bar in atrio. Hec ter z quater passa et facere conans: z nihil pficiēs. desperās ḃ cetero: z amplius nusq̄ pgredi valēs. factū quippe fuit corpus meum a vi cō primentiū valde ꝓfractū. Recedēs ira q̄ inde; in angulo atrij constiti. vbi alij q̄ quā ob causam phibebar videre vi uificū lignū in cogitatione reduxi. Terrigit em̄ mentē z oculos cordis mei itel lectus salutis recogitans. q̄ squalida actum meoꝝ scelera mihi introeundi aditum obserabant. Cepi igitur flens nimiū conturbari z pectus meū tunde re/atq̄ suspiria de pfundo cordis pferens. gemens z eiulans pspexi i loco in quo stabam sursum imaginē sancte genitricis stantem. z ad eam. intēde. z indeclināter intendēs. dña virgo sctā Maria que deum verū ſm carnem genuisti: scio em̄ q̄ non est concedens nec oportunū. sic horridā me z peccatricem adorare sacram imaginē tuam. vel contemplari oculis tantis sordib⁹ polluris que semp virgo esse dinoscēris. z casta que corpore z ania munda existis z immaculata. Justum est em̄ luxuriosam me a purissima castitateq̄ tue munditia: abominari z pñci. Tamē q̄m vt audiui ob hoc deus homo factus est. quē ipsa digna genuisti vt pctōres vocaret ad penitentiā. Adiuua me solitariā. z nullum habentē adiutoriū pcipe/z mihi lictentiā tribue. ecclie parefactū. ingredi aditum. Nō efficiar aliena a visiōe pretiosissimi ligni. in quo affixus deus hō quem virgo concipiēs ipsa virgo pepe risti: qui ꝓtium sanguinez p mea dedit liberatione. Jube domina z mihi indigne ob diuine crucis saluationē. ianuā templi patefieri z te ex te genito chro dignissimā da fideiussorē. quia nūq̄ vltra meā carnē coinquinabo p horrenda cōmixtionū ludibria: ſz mox vt filij tui virgo sancta videro lignū. seculo z actibus eius cum omnib⁹ que in eo sūt renuncio z continuo egrediar: vbi cunq̄ ipsa vt fideiussor me direxeris. Hec dicēs z quasi aliquā sanctificationem recipiens. fidei successa caloze. et pietatis viscerib⁹ dei genitricis pretia sumens. moui me de eodem loco i quo stans feci oratione. z veniens iterum i gredientib⁹ me miscui z vltra non erat qui me repelleret. vel qui phiberet appropinquare me ianuis templi. Accepit ergo me tremor validus z extasis. z rota ex omnib⁹ tremebūda turbabar. Iracp ꝓiungentē me ad ianuam cuius mihi aditus primo claudebat q̄si omis virtus que prius ingredi me phibebat. post aūr viam ingrediēdi preparet. ira absq̄ impedimēti molestia introiui. et sic intra sancta sctoꝝ recepta sum z prosici ac viuifici crucis ligni adorare mysteriū digna habita sum. z tunc vidi oculos pauimentū exibam. Currens aūr ad illam que me fide duxit: veni restās. Cui iunxi me igit in illum locū vbi fide dicionis ꝓscriptum est chirographū. z genu curuans coram imagine sancte virginis dei genitricis. his pcata sum verbis. Tu quidē semp O benignissima domina tua ostēdisti pietatis misericordiaz tu indignam supplicationē non piecisti placidam. Nunc vbi tibi complacet di

rige me. Esto mihi salutis ducatrix: et piratis magistra/ pcedens me in via q̄ ducit ad pniam. Et hec dices. Audiui vocē alicui⁹ a longe clamātis z dicētis. Jordanē si trāsieris: bonā inuenies re/ dem. Ego aūt hanc vocē audiens/ et p me factā credēs lachrymās exclamaui: z ad dei genitricis ymaginē pspiciens/ sic vociferata sum. Dña dña: z regina rori⁹ ozbis p quā būano generi sal⁹ ad/ uenit. Noli me derelinq̄re. Et hec di/ cens de atrio rēpli sum egressa: z festi/ nanter ambulabā. Exeunte aūt me vidit me q̄s: z dedit mihi tres nūmos dicēs. Accipe hos nūmos. Ego aūt accipiēs tres ex eis/ panes cōparaui. Et hos ac/ cepi būdictioni mei itinerꝫ gruos. Jn terrogaui aūt eum q̄ panes vendebat. Vnde z q̄lis via esse noscit̄ que ducē ad Jordanē. Et cognoscens portā ciuitatꝫ que in illā prem pgit/ currens iter age bam plorans. Jnfrogationi aūt inrer/ rogatōem annecrēs: reliquū diei ꝓsum psi iter pperans. Erat em hora diei tā rertia: qñ pciosam z sanctā crucē videre merui. Et sole iam ad occasuz declinā re/ eccl'iam bti Joānis baptiste posita iuxta Jordanē cōspexi: z in eodem tem plo iugressa adorans/ ꝓtinuo in Jorda nem descēdi. Et ex illa sctā aqua man⁹ z faciem laui. Cōmunicaui aūt viuifi/ ca z intemerata chri dñi sacramēta i ea dem sancta pcursoris z baptiste Joan/ nis basilica. Et tūc vnius panis medie tatē comedi: ex aqua bibi noctu in ter/ ra q̄escens. Lucescente crastino in par tem alia trāsiui. Et iterū petij ductricē meā ꝑginē Mariā: vt mihi dirigeret vbi placitū esset. Deueni aūt in hāc so/ litudinē: z a tunc vsq̄ hodie elōgaui fu giens: expectās deū meū q̄ saluos facit a pu sillo aio z pcella eos qui cōuerrūt ad ipm. Zozimas aūt dixit. Quot āni sunt o dña: ex q̄b⁹ hanc inhabitas soli/ tudinē? Respondit mulier. Quadra/ ginta septē anni sunt (vt ipa cōsidero) ex quo de sctā ciuitate egressa sum. Di xit aūt Zozimas. Et q̄d uenire ad esū potuisti o mt dña? Respondit mulier. Duos semis q̄dem panes deportans. Jordanē transmeaui. Qui post modi/ cum arefacti quasi lapides obdurue/ runt: ex q̄bus modicū q̄duisq̄ ad alt̄as annos comedēs trāsegi. Dixit aūt Zo zimas. Et sic abq̄ doloze transisti tan ti tempis longitudinē: nihil repentine imurationis cōturbantis te sentiēs calo lorem? Et illa dixit. Rem nūc me inrer rogas/ quā dicens valde contremisco. Si ad narrationē venero tātoz que su stinui piculoz: z eriā cogitationū q̄ ini que cōturbauerūt me. Timeo ne iterū ab eisdē tribulationē patiar. Dixit Zo zimas. Nil relinq̄s o dña q̄ n̄ indices. Semel em̄ in hoc re manifestā cogno/ uimus: per ozdinē oia te idiminute opz nos edocere. Illa autez dixit ei. Crede abba: decē z septē annis feris imansue tis z irrōnabilib⁹ reluctans desideri⁹s: dū cibū inirabā/ desideriꝫ mihi erant carnes/ cōcupiebā pisces q̄s Egyptus habebat: desiderabā etiā vinū delecta bile mihi: multū em̄ delectabar in vino z sugabundātius vsq̄ ad ebrietatē bi/ bebam: z nūc mihi erat valde in desi/ derio: eo q̄ multos vrerer dum essem in seculo. Hic aūt inquā oino gustādi nō habēs vsum/ vehemētissime vrebar: et sustinebā necessitatis periculū. Fiebat aūt mihi z de luxuriosis cāticis nimiū desideriū: pturbans z reducens ad me moriā demonioz cātica decantare: que in secło didicerā. Dox aūt lachrymās z pectus meū manu pcutiens meipam ad memoriā deducebā de ꝓuenienti fi de victionis quā fecerā: egredies ꝓtra hanc solitudinē. Veniebā aūt p cogita tionē ante ymaginē dei genitricis Ma rie: que me in fide sua suscepit: et ante illā plorabā vt effugaret a me cogitati ones que miserrimā meā aiam afflige bant. Qñ aūt supflue dolentes lachry mabar: z virilit̄ pectus meū tundebā. tunc videbā lumen vndiq̄ circūfulgēs me: z serenitas mihi q̄dā stabilis mox fiebat. Cogitationes aūt que ad formi cationē iterū/ iterūq̄ cōpellebant me: quomō tibi enarrare possuz? Abba ig scē. Ignis intus infelix/ corpus meum nimis succendebat: z torā me per omia exurebat: z ad desideriū ymitriois tra hebat. Dū mihi ergo talis ascenderet

cogitatio. psternebam me ipsam in terram & lachrymis terrā infundens. ipaz mihi veraciter astantē videbā q̄ me in fide diret exerat. minantē mihi cōpellationē q̄si puaricanti: & penas puaricationis iminētes ira mucrois ꝓra me agentē. Nō aūt ante surgebam de terra nisi prius illa dulcissima lux illūinaret me solito. & cogitatiões pturbantes me effugaret. Semp itaq̄ cordis mei oculos ad illā fideiussorē meā sine cessatōe erigebā depcans eam auxiliari mihi i hac solitudine. & penitētie habui adiutricē & coadiutricē ipsam q̄ genuit castitatis auctorē. & sic decem & septē annoz curriculū piculis multis (vt dixi) reluctās. vsq̄ hodie adiutoriū meū dei genitrix mihi astitit ꝙgo benedicta ꝑ omnia & in oīb⁹ me dirigēs. Dixit aūt Zozimas Nō exhibuisti cibū aut vestimentū: Et illa dixit. Panes q̄dē illos (sic dixi) expendēs ꝑ decem & septē ānos. deiceps nutriebar herbis q̄ inueniebanꝫ ꝑ solitudinē. Indumentū aūt q̄d habui trāsmeato Iordane nimia vetustate scissum & ꝓsumptū est. Vltrā aure glaciali frigoze estusq̄ ardoze necessitatē sustinui. cōcremata estus incendio: & nimio frigoris gelu rigescēs corpore et tremens mēbroꝝ & in terrā cadens pene absq̄ spiritu iacebā immobilis. multis & diuersis necessitatib⁹ & tentationib⁹ imensis eluctans. Et ab illo die vsq̄ ad hanc. virtus dei multis modis animā et corpus meum custodiuit. Recordans em̄ de qualib⁹ malis liberauit me dominꝰ. esca enutrioz incōsumabili. & satietatis possideo epulas spem salutis mee. Nutrioz aūt & cooperioz regnie verbi dei qui cōtinet omnia. Nō in solo pane viuit homo. & non habentes operimentū petre circūdate sunt tegmine. hi qui se peccati exposuerūt tunicā. Audiens autem Zozimas quoniā scripturarum testimonia proferebat et libris Moysi videlicet & beati Job siue psalmoꝝ. Dixi ad eam. Psalmos o mater didicisti vel alios libros sacre scripture legisti: Illa aūt hoc audiens subridēs dixit ad eum. Crede mihi pater nō vidi hominē exq̄ Iordanē transiui. nisi re hodie sed neq̄ feram: aut aliud animal qualecunq̄: ex quo in hanc deueni solitudinem: litteras aūr nunq̄ aliucbi didici: sed neq̄ psallentē/ neq̄ legentē aliquez auscultaui. Sermo aūt dei viuus & efficax est: intellectū intrinsec⁹ docēs humanū. Hucusq̄ finis eoz que in ea sūt. Nunc aūr obsecrās q̄so per incarnationez ꝑbi dei: vt oroes ꝑ me luxuriosa. Et cum hec dixisset/ cucurrit senex: & genuflexo se in terrā psternens/ cum lachrymis exclamauit dicēs. Bñdictus deus qui facit mirabilia magna solus/ gl̄iosa & vehementer stupenda: quib⁹ non est numerus. Bñdictus es dñe deus/ qui ostendisti mihi quanta largiris timentibus te. Vere em̄ nō derelinq̄s q̄rentes te domine. Illa aūt apprehēdens senem/ non ꝑmisit in terrā ꝑsterni. Sed dixit ei. Hec que audisti homo: obtestor te per dominū nostrū Iesum chr̄m saluatorē nostrū nemini dixeris/ q̄dusq̄ deus de vinctis carnis absoluat me. His oibus acceptis vade in pace: & iterum hoc eodē tempe rñsunte anno apparebo tibi: & videbis me deinos gubernāte gratia. Fac aūt ꝑter dominū quod nūc tibi iniungo. In sacris ieiuniis recurrentib⁹ anni futuri non transeas Iordanē: vt cōsuetudinez habeatis agere in monasterio. Stupebat autez Zozimas audientē: quoniā & canonē/ siue regulā monasterij edicebat: nihilq̄ aliud clamabat/ nisi gl̄iam deo: qui magna q̄s perfic diligentib⁹ se largit. Illa aūt dixit: Sustine (vt dixi) Abba in monasterio: neq̄ em̄ & si voluerīs exire quoq̄ valebis. Vespe aūt sacratissime dominice cene/ accipe diuini corpis et viuifici sanguinis portionē in vase sacro/ digno q̄ tanti mysterij: & afferens/ sustine me in pte Iordanis que cōiungitur sēcto: & venies/ viuifica accipiam dona. Et quo em̄ in eccl̄ia beatissimi ꝑcursoris ꝑusq̄ transire Iordanē cōmunicaui: deinceps vsq̄ nūc nunq̄ cōmunicaui: nunq̄ vsq̄ nūc scificatiōis huius vsa sum sacramētis. Et meo depreco ꝛ depcationē meaz non negligas: sed affer (vt dixi) viuifica atq̄ diuina mysteria: ea hora qua dñs discipulos diuq̄

ne cene ptcipes fecit. Joāni aūt abba
ti mōasterij in quo habitas dicito. Ar-
tende tibi ꝑpi ⁊ gregi tuo: aliqua em fi-
unt tibi digna emendatiōe: sed nunc no
lo te ea sibi edicere: sed quādo tibi pre-
ceperit dns. Hec dicens ⁊ oꝛonem a se
ne postulans: ad interiozem solitudinē
velocius festinauit. Zozimas aūt pro
sternēs se/ osculabaꝫ rerre locuz: in quo
eius vestigia stererāt: danscz gl'iam do
⁊ imensas gratias agens: reuersus est
laudās ⁊ bndicens dominū nostrū Je-
sum chm. Iterū ergo remeans per vi
am solitudis/ ꝙunxit se fratrib⁹ in mo
nasterio: eo tempe quo reuerti cōsueue
rant hi qui ibidem mozabant. Et torū
ꝺem annū illum tacuit/ nihil audēs ex
his que viderat enarrare. In seipo aūt
deꝑcabaꝫ deum: vt iterū ei ostenderet
desiderabile vultum. Suspirabat aūt
annualis cursus ꝙsiderans rarditatez.
Quando ergo aduenit sacra teiuniom
initiata dnica mox post soliram oꝛonez
alij ꝺem psallentes egierunt: ipe aūt
modica febꝛis infirmitate detent⁹: mā
sit in monasterio. Recoꝺarus est aūt
Zozimas scrē illius ꝓdictū sibi fmonē:
qz necꝫ volēs exire valeb. Aliqtis aūt
elapsis ꝺieb⁹ ab ifirmitate subleuatus
in monasterio ꝙsabaꝫ. Qñ aūt mo-
nachi sunt reuersi: ⁊ ꝙuncti vespe sacra
re cene dnice: fecit qꝺ ei iussum fuerat.
⁊ mittens in modico calice intemerati
coꝛpis chri portionē: ⁊ ꝓcessi sanguinis
dni nostri Jesu chri: posuit in canistro
caricas modicas: ⁊ palmarū fructus. i.
dactylos: ⁊ parū lenticule aquis infu-
se. ⁊ venit tarde hoza iam vespa: ⁊ ad li
rus Jordanis sedebat/ aduentū ꝓtesto
lans sancte m'ieris. Brissima aūt illa
tardāre/ Zozimas nō doꝛmitauit: Iꝫ so
licite attēdebat solitudinē/ sustinēs qꝺ
videre desideraūit. Dicebat aūt sener
in semetipo. Nūqꝺ veniēs nō me inue-
nit: ⁊ reuersa est. Hec dicens flebat: et
oc'os eleuās in celū supplicit deū deꝑ-
cabaꝫ di. Nō me alienes dne videre ire
rum quā me videre tribuisti: nō vadaz
vacuus pcā mea poꝛtās in increpatio-
ne. Hec oꝛās cū lacꝛymis/ alta in eum
cogitatio incidit. Quid inqt ⁊ si vene
rit facier: Quō trāsiet Jordanē: qz nas
uicula nō est: Qualiter aūt ad me in
dignū puenier: Heu me infelicē: heu
qs me tamiuste specici alienauit: Hec
sene cogitāte: ⁊ ecce illa sancta aduenit
et in parte alia flumis sterit. Zozimas
aūt vides eam surrexit gaudēs et exul
rans nimis: gl'ificans deū. Lucramen
aūr cerramis in eius fiuctuabat cogita
tionis intētione: qz nō poresr Jordanis
trāsire fluenta. Et respicies senex: vidit
eam vexillo crucz aqs Jordanis signā-
tem. Totius tūc noctis tenebras splen
doz illūinabat lune: quia tps recursus
illius tunc erat. Statim aūt vt signuz
crucz impssit/ ascendit sup aquas: ⁊ am
bulans sup liqdam equoris fluctū: ve-
nicbat qsi per solidū iter. Zozimas aūt
stupens/ ⁊ genua flectere nitēs: clamās
desup aqs mulier ꝓhibuit eum dicēs.
Quid facis abba: quia facdos dei es:
⁊ diuia poꝛtas mysteria: Qui stari obe
diuit dicēti. Vlla aūt descendēs de aqs
dixit seni. Bndic pater bndic. Ille aūt
cum magna festinatiōe respōdit. Stu
poꝛ em nimius inuaserat eum in rā glo
rioso miracło ⁊ dixit. Vere non merit
ds: qꝺ pollicit⁹ est sibi sl'es esse eos q se
merpos purificant. Hēia tibi dne Je-
su chre deus noster: qꝺ ondisti mihi per
hanc ancillā tuā quantū mee ꝓsideraci
onis inferioꝛ suꝛ mēsura vere pfectiois
Hec dicēte postulauit m'ier scm dice
re symbolū: ⁊ sic dnicā inchoare oꝛonē.
Et explero paꝛ noster qꝺ es in celis (sic
mos est) pacis osculū obrulit seniori: ⁊
sic vivifica mysteriom sctōm suscipiens
dona: extensis in celū manib⁹: ⁊ ingemi
scens cū lacꝛymis ita clamauit dicēs.
Nūc dimittis ancillā tuā/ dne sm ꝓbuz
tuū. Oꝛ viderūt oc'i mei salutare tuū.
Et dixit seni. Ignosce abba. ⁊ aliud pe
titōis mee iple mandarū. Vade nūcꝺ
monasteriū dei pace gubernaꝫ. Post
recursum aūt anni aduenieris: iterū ve
ni in illū toꝛrentē / in quo recum ꝓius
sum locura: ꝓꝛius non omitras qn ve
nias/ ⁊ videbis me iterū qualiter deus
voluerit. Ille autem respōdit ad eam.
Utinam esset possibile nunc tua sequi
vestigia: ⁊ tui ꝓcioslssimi vultus vi-

sione perfrui. Oro mater: vt ynam se/
nis periculũ tibi facias: & modicum cibi
ex eo quod huc attuli: digneris accipe/
re. Et hec dicẽs. ostẽdit ei quod secum
detulerat canistrũ. Ylla autẽ extremis
digitis lenticulã contigit. & tria tollẽs
grana. ppio intulit oꝛi. sufficere dicens
gratiã spiritus vt custodiret anime sub
stantiã imaculatã. Tũc dicit seni. Oꝛa
pro me. pter dominũ. & mee infelicita/
tis memoꝛ esto. Ylle pedes eiꝰ sanctos
contingẽs. cum lachrymis deprecabat:
vt oꝛarer pro ecclesia & imperio. & p se &
dimisit abire flens & eiulans. nõ em au
debat eam multũ detinere/q̃ nec si vel
let poterat detineri. Ylla aũt iterũ cru
cis impressione iꝛdanem signans ascẽ
dit. ambulansq; sup liquiduꝫ iꝛdanis
elementũ transiuit sicut antea ueniens
fecerat. Senex autẽ reuersus est gau/
dio & tremoꝛe. nimio replerus. semet/
ipsum reprehẽdebat penitens: quia no
men sancte vt cognosceret non inquisi/
nit. sperabat tamen hoc aduenienti cõ/
sequi anno. Transacto autem eodem
anni cursu. venit iterum in vastam de/
serti solitudinẽ. Expletis omnibus sm
consuetudinẽ festinans ad illam glorio
sam visionem intuendã. perambulãsq;
solitudinis iter & inuenies aliqua cupi/
ti loci indicantia signa. dextra leuaq;
aspiciens. intuitumq; oculoꝝ dedu/
cens. lustrabat vbiq; sicut scientissimꝰ
venatoꝛ. si cubi suauissimã reperiam cõ
prehenderet feram. Cũ vero nullo mo
do aliquid quaq̃rsum cõspiceret. ce/
pit seipsum lugens infundere lachry/
mis. Tunc eleuans oculos oꝛando di/
cebat. Ostende mihi domine in coꝛpo/
re angelum: cui toꝛus comparari nõ di
gnus est mũdus. Hoc oꝛando venit ad
locum qui in similitudinẽ designatus
toꝛrentis. & in extremo eius stans vidit
in parte superioꝛi splendentẽ solem. et
aspiciens vidit coꝛpus sancte moꝛtuuꝝ
facens/& manus ac pedes vt oportet cõ
positas. ipsum vero coꝛpus ad oꝛientẽ
aspiciens. Currens igitur lachrymis
lauit beatissime pedes: non enim aliud
coꝛporis eius membꝝ audebat con/
tingere. Lachrymans autem aliq̃diu
& psalmos dicens. tẽpoꝛe & rei ꝛgruen/
tes fecit sepulture oꝛationem et dice/
bat sibiipsi. Fortitan nõ complacet san
cte hec fiere. Hec eo cogitante/desig/
ta scriptura erat in terra vbi hec lege/
bantur. Sepeli abba Zozima misere
Marie coꝛpusculũ: & redde terre quod
suum est: & puluerẽ adduce pulueri. Oꝛa
tamẽ pro me. ad dñm. Transeũte imen
se parmenothi sm Egyptios: q̃ est sm
Romanos Aprilis. die nona nocte: id
est q̃nto Idus Aprilis salutifere passi
onis: post diuine & sacre cene cõmunio/
nem: has liras senex cum legisset: cogi/
tabat q̃dem pus quisnam esset q̃ scri/
psit. Ylla em vt dixerat/literas ignoꝛa
bat. In hoc tamẽ valde exultans gau/
debat: quia eiꝰ sanctũ didicerat nomẽ.
Cognouit vero: quia moꝛ vt diuia my
steria in Iꝛdane participauit. Eadez
hoꝛa in locũ illũ venit: vbi moꝛ de hoc
mundo transiit. Et idem iter quod Zo
zimas per viginti dies ambulans/ vix
cõsumauit laboꝛans: vnius hoꝛe cursuꝫ
Maria cõsumpsit: et statim magnaꝫ
ad dñm. Glorificans aũt dominũ Zo/
zimas: & lachrymis coꝛpus eius infun/
dens. Tempus est inq̃t miser Zozima:
quod iussum est perfice. Sed quid faci
am infelix: Quia vnde fodere valeam
non habeo. Deest sarculus. Non est ra
struꝫ: nihilq; ex omnibus pre manibꝰ ha
betur. Hec eo in coꝛde suo dicẽte secre
te: modicũ cõsperit lignũ iacens: quod
assumens cepit fodere. Ylalde autẽ du
ra erat terra/& valde foꝛtissima: et ne/
quaq̃ valebat senex fodere illam: quia
& ieiunio cõfectus: & longe itineris fa/
tigatione nimis erat defectus. Labo/
rabat em & suspiriis nimijs vigebat: et
sudoꝛibus madefactꝰ ingemuit graui/
ter: ex ipo coꝛdis sui pfundo. Et respi/
ciens/vidit ingentis fozme leonem: iu
xta coꝛpus sancte stantem: & eius plan/
tas lambentẽ. Videns autẽ pauoꝛe cõ/
tremuit pre pauoꝛe grandissime fere il
lius. Precipue/quia audierat sanctam
dicentẽ. Quia nunq̃ aliquã ibi feram
viderat. Signo aut̃ se crucis confir/
mauit vndiq; pmemoꝛatus abbas Zo
zimas credens: quia illesum eum custo

dire valet ꝓtus iacentis: leo autē cepit annuere senī: blandis eum motib⁹ salutans. Zozimas autem dixit. Quoniā a deo missus venisti o maxime ferarū: vt huius dei famule corpus terre cōmenderur opus exple officij. Et iussit leonem sepelire eius corpus. Ego em̄ inq̄t senectute cōfectus nō valeo fodere: sed nec cōgruū quid habeo ad hoc opus exercendū. Et iterū itineris tanti longitudinem ꝓperare non valeo vt afferaz: tu diuino iussu hoc opus cum vngulis facito: vt cōmendet terre hoc sctm corpusculū. Cōtinuo autē iuxta senis ꝟmonem leo cum brachijs z vngulis suis fecit foueaz: ꝙtum ad sepeliendū sancte corpusculū posset sufficere. Senex vero lachrymis pedes eius abluens: z mltiplicit effusa ꝓce exorans pro oībus eam nunc ampli⁹ exorare: operuit terra corpusculū astante leone. sic̄ reperet nudū/z nihil aliud habēs: nisi illud scissum vestimentū/qō ei iam antea ꝓfecerat Zozimas: ex quo vestimēro necessaria corpis mēbra cōtexerat. Tunc recedunt pariter: z leo ꝯdem in interiora solitudinis q̄si ouis mānsuera discessit. Zozimas autē reuersus est in monasteriū suum/bn̄dicens z sanctificās deum: z hymnū laudis decantās chr̄o domino nostro. Veniēs aūt in cenobiū fratribus ab initio cūcta retulit: nihil abscondens ex oīb⁹ que vidit z audiuit: ita vt oīs audientes magnalia dei/nimio stupore admirarent: z cum timore z amore magnaq̄ fide: celebrarent beatissime huius trānsitus diem. Joānes autē abbas iuenit quosdā emendādos iuxta sancte illius ꝟmonem: z hos miserante deo cōuertit. Zozimas aūt in eodem degens monasterio: impleuit annos centū. z tunc migrauit ad dominū in pace gratia domini nostri Jesu chr̄isti: Cui est cum equali patre gl̄ia/z honor/z imperiū/. vna cum sct̄o z viuifficatore/z adorando spiritu: nunc z semper: z in secula seculoꝝ Amen.

Sequit tabula sermonū.

ꝓ ij

Tabula

Tabula sermonū Bige salutaz Quadragesimaliū.

Actor quando peccat in iudicio. sermone. xxxv. A
Accusat⁹ quō peccat in iudicio. ibidē. A
Adoratio larrie q̄d sit. ser. vj. B
Adulterium quare prohibuit de⁹. sermo. xxv. E
Adulterij detestatio. ibidem. E
Adulterij pena. ibidem. E
Adulteriū capit̄ triplr. ser. xxvij. H
Adulatio quando est peccatum mortale. sermo. xxxij. S
Aeromantia quid sit. ser. vj. T
Affectio pñris secūl. ser. xxvij. X
Amor seculi quid sit. ibidē. V
Ambulare volenti tria sunt necessaria sermo. xliij. K
Angelica salutatio quomodo sit composita. sermo. xv. D
Anima quō occidit. ser. xx. E
Aristotelis vita. sermo. iij. T
Ars notoria est illicita. ser. vj. B
Articuli fidei quot sūt. ser. xv. D
Articuli fidei sunt bi. ser. xv. B
Auditio misse in die festo est necessaria. sermo. xiij. H
Auditio p̄dicationis in die festo est necessaria. ibidē. O
Auditus est custodiendus ꝓpter tria. sermo. xl. O
Augurium q̄d sit. ser. vj. T
Augurij an sit licitū. ibidem.
Auaritia vnde oriat. ser. xlij. L

Brutalitē oes hoīes appetūt. ser. j. L
Brōz glia erit magna. ser. xliij. D
Bellare est licitū. ser. xxij. V
Bellū q̄ debet bn̄e in se. ibidē.
Bellum mouēs dz bn̄e in ītētione rectā.
Bellum mouens dz ser- (ibidem
uare dei ꝓcepta. ibidem. F
Bellū vnde oriat. ser. xxiij. B
Bellīductor q̄d in se dz bn̄e. ibidē. L
Bellare quō dz miles. ibidē. D
Benedictiones ꝓ obseruantia mandatorū. sermo. iiij. X
Blasphemia q̄re phibeat. ser. xij. D
Blasphemia ē detestanda. ibidē. E
Blasphemia q̄t modis accipit. ibiō. F
Carminario q̄d est. ser. viij. V
Castitas est triplex. ser. xxviij. R
Cecitas mētis q̄d sit. ibidē. S
Chiromantia q̄d sit. ser. viij. A
Ciraz⁹ quō peccat i iudicio. f. xxxv. A
Claritas corpis glioſi q̄l erit. f. xliij. H
Cognitio dei q̄ sit necessaria (ad salutē. ser. j. B
Cognitio dei est duplex. ibidem.
Cognitio dei dz cē triplici rōne. f. j. E
Cognoscere deū docet natura. ibidem
Cogscere deū docet scptura. ibidē. D
Cogscere deū docet factura. ibidem
Cogitatio quō ē culpabil. f. xxxvij. B
Cogitatio est cognoscibil. ibidē.
Cogitatio quō est remediabil. ibidem
Concupiscentiā carnis cur deus prohibuit. ser. xxxvij. S
Cōcupiscētia est triplex. ser. xxxvij. D
Cōcupiscētia carnis oriat ex septē. ibidē
Cōcupie carnal⁹ detestatio. ibidē. E
Cōcupiscētie remediū. ibidē. F
Cōcupiscētia est triplex. ser. xl. P
Cōcupiscētia sumit triplr. ser. xlj. X
Cōfessio fidei est necaria. ser. xv. T
Conremplatio bona. ibidē.
Contēplationi quō se hō disponat. ser. (xvj. X
Coremplatio dei. ibidē
Cognitio dei. ibidem
Cōcupiscere aliquid triplicīter potest quis. ser. xlij. E
Cōtinere se pt hō a luxuria. f. xxvj. D
Conteri debet homo de mortali in die festo. ser. xiiij. D
Colit deus iſtis modis. ser. v. B
Colere quō dēm⁹ sctōs. ser. vj. B D
Colendi deū mod⁹ debit⁹. ibidē.
Chorea quō est licita. ser. xliij. R
Corona vginis gliose. ser. xv. V
Cleriz nō expedit occidere. ser. xxj. R
Creaturaꝝ ꝯsideratio. ser. j. E
Cult⁹ diuin⁹ ad q̄d ordinat. ser. vij. R
Cultū diuinū olim diuersimode exhibebāt. ser. viij. S
Cupiditas qñ est insatiabil. ser. xlj. V
Cupiditas mētes inuadit. ibidē. A
Cupiditaz detestatio trib⁹ modis ostenditur. ibidē. B
Cupiditas q̄re est detestabil. f. xlij. L

Tabula

Cupiditas vñ orik. ibidem.
Cupidus adozat viuitias. ibidē. D
Cupidi trip'r offendūt. ibidē. E
Cupiditatis remediatio. ibidē. F

Decime quō sunt dande. ser. vj. K
Decretū z decretalia a quib' sunt cōpi lata. ser. ij. D
Delectatio quō ē pctm̄. ser. xxx vij. H
Demones quō scīūt futura. ser. vj. L
Demōes quō p̄dicūt futura. f. vij. G
Demōes vrz possint ledere. ibidē .X
Dei cognitio est necaria ad salutē. ser.
Dei cognitio ē duplex. ibidē (j. B
De⁹ cogīsci dz sub triplici rone. ser. j. L
Deū esse docet natura. ibidē.
Deū esse docet scp̄tura. ibidē. D
Deū cogīcere possum⁹ ex factura. ibiō
De⁹ obligat nos ad leges suas. f. ij. H
Deus vrz fuit semp de⁹. ibidē. O
De⁹ vrz oīa mala pōt p̄cipe. ibidē.
De⁹ trib' loc' scp̄lit legē. ibidē. P
De⁹ trib' his colik. ser. v. B
De⁹ q̄r modis vicik. ser. vj. F
Deo q̄r seruitia debem⁹. ibidē. G
Dei puidentia se extendit ad omnia. sermo. j. F
Desideriū est triplex. ser. xl. P
Dies obseruare an sit pctm̄. ser. vij. L
Dies dominica obseruak loco sabbati. sermo. xij. K
Die dñico q̄d liceat fieri. ibidē.
Die dñico a q̄b' est abstinendū. ibidez
Diebus festiuis que sunt facienda. ser mo. xiij. D
Dilectio dei quō intelligik. ser. xx. L
Dilectio dei quomodo sit preceptum primū. ibidem.
Dilectio dei quō implek. ibidē.
Diligere quomodo debemus nosmet' ipsos. ibidem.
Dilectio proximi quomodo fieri debz. ibidem. D
Dilectiois primi ratio. ibidē. H
Dilectio primi quō vitiak. ibidē. O
Diligere inimicos quomodo debem⁹. Ibidem.
Diuina puidentia omnibus prouidet. sermo. xxij. A
Dotes corporis z animę quot sūt. ser mo. xliij. D

Ebrietas quando est peccatum mora tale. sermo. xiij. O
Ecclia est honorāda. ser. xvij. G
Euangelij z legꝫ diffinitio. ser. ij. K
Euangelica lex excellit alias leges. ibi dem. L
Exempla de piurio. ser. ix. R
Excusio ignozantie. ser. xliij. D

Fascinatio si haber effectū. ser. vij. y
Fatum q̄d sit z vñ dicak. ibidē.
Festis diebus debet homo conteri. ser mo. xliij. D
Festis diebꝫ dz homo audire missam.
Festiuis diebꝫ dz hō audire (ibidē. H p̄dicationē. ibidē. O
Festis diebꝫ dz hō orare. ibidē. P
Festiuis diebꝫ debet aliquid homo of ferre. ibidem.
Festis diebus debet homo vitare ebri eratem. ibidem. O
Festis diebꝫ dz vitari ludus. ibidē.
Fidei articuli q̄t sunt. ser. xv. T
Filij debēt honozare parentes. sermo. xvij. E z D
Filij q̄re nō honozāt parētes. ibidē. E
Fysonomia si indicat hoiez. ser. vij. A
Fornicatio capik trip'r. ser. xvij. H
Furtū triplicit̄er sumik. ser. xxix. A
Furtū cur est detestandū. ibidē.
Furti declaratio quot modis sumitur. ibidem. B
Furari an liceat rem suā a b alio. ibidē.
Furari an liceat i extrēa necitate. ibidē
Furtū an in ꝓbis etiā comitak. ibidem
Furtum cōmittik oppressione subditoꝝ rum. ibidem.
Furtū palliatū sit trip'r. ser. xxx. D

Gloie celestis magnitudo. ser. xliij. J
Glia brōz erit ineffabilis. f. xliij. D
Geomantia q̄d sit. ser. vij. G
Gratiarū actio quō fieri debet z de q̄ bus. ser. xvj. A
Gustus est custodiend⁹. ser. xl. S
Gustus quō debet fieri. ibidem.
Gustu quō offendit ds. ibidē. T
Gustus quō punik. ibidem. G

Heretici q̄ dicunk. ser. vij. O
Heretici qua pena puniunk. ibidē.

Tabula.

Heretici quō recipiant redeūtes. ibi. A
Hereticoꝝ inquisitores quomō debēt ꝓcedere. ibidem. B
Homicidiū triplicit cōmittit. f. xxj. C
Hoiem nō licz occidere ꝓsone priuate. eccl'iastice/z ꝓsone ꝓprie. ibidez. D
Hoi nō licz se occidere. f. xxj. E
Homicidiū quō fieri debet. ibidē. F
Homicidiū iniustū quō fit. ibidem. G
Homicidiū est bozrendū septuplici ratione. ibidem. H
Homicide ꝑsentia cruentat cozpus occisi. ibidem. I
Homicidij pena. ibidem. K
Homicidiū spirituale fit quinqz modis. fmo. xxxiij. L
Homo quid est. sermo. xliij. M
Hois ḟt sunt nouissima. ibidem. N
Honoz exhiberi debet parentibus. sermone. xvij. O
Honorandi sunt sacerdotes: z quare. sermone. xviij. P
Honoz ḟre debet ꝑpendi. ibidem. Q
Honorē ḟb debem⁹ exhibere. ibidē. R
Honorandi quibus virtutibus aliqui sunt. ibidem S
Idolatria vnde habuit oꝛtū. f. v. T
Idola quō colebant antiq. f. vij. V
Ignorantia est triplex. ser. xliij. W
Ignorantia quō excusat. ibidem. X
Imagines ḟre sc̄ introducte. f. vij. Y
Imaginario potest imitare membra. sermo. viij. Z
In fidelitas vtrū sit pctm̄. fmo. vij. A
Incōsideratio q̄d sit. fmo. xxviij. B
In cōstantia quid sit. ibidem. C
Inimicos quomodo diligere debem⁹. sermo. xx. D
Inuēta vtrū debeāt restitui. f. xxix. E
Intentio quomodo debet regulari. sermo. xxxviij. F
Iudei quō sc̄ virādi. fmo. vij. G
Iudeis fauentes quid incurrunt. ibidem. H
Iudeis quare data fuit lex: fmo. ij. I
Iudicij est triplex. sermo. xxxv. K
Iudex quando peccat mortalitez in iudicio. ibidem. L
Iudicio acroꝝ quō peccat. ibidem. M
Iudicij vtrū liceat reo aufugere. ibi. N
Iudicij gñale erit terribile. f. xliij. O
Iura quō obligant. ibidem. P
Iuramentū quō dicit vanū. fmo. ix. Q
Iuramentū quomodo est seruandum. ibidem. R
Iuramentū quid sit. fmo. x. S
Iurare per deum/vtrum sit appetendum. ibidem. T
Iurare per creaturā an sit licitū. ibidē. V
Iuramentū est duplex. ibidem. W
Iuramētū oꝛ hīe tres comites. ibidē. X
Iuramentū in. xvij. casibus nō est seruandum. ibidem. Y
Iuramenti dispensatione. ibidem. Z
Latria quid sit. sermo. vj. A
Laus diuia quō fieri oꝛ. fmo. xvj. B
Lege deus obligauit. fmo. ij. C
Legis z euāgelij differētia. fmo. ij. D
Legē ōs in tribꝰ locꝭ scpsit. fmo. ij. E
Legem tria delent. fmo. ij. F
Legis obseruantia inducit. fmo. ij. G
Lex ꝙ sit bona q̄ reḟunt. fmo. j. H
Lex est triplex. fmo. ij. I
Lex dei est quadruplex. fmo. ij. K
Lex naturalis excellit alias. ibidem. L
Lex Moysi continet triplicia precepta ibidem. M
Lex euangelica excellit alias. f. ij. N
Lex dei cur debet seruari. O
Lex Mahumeth est damnabilis. sermo. iiij. P
Lex quare data est iudeis. f. ij. Q
Lingua quō est formata. f. xxxvj. R
Lingue bonitas. ibidem. S
Locutio est triplex. ibidem. T
Locutionis nocumentū. ibidem. V
Loquela sua cognoscitur quis vnde sit sermo. xij. W
Ludus non debet exerceri diebus festis. sermo. xiij. X
Luxuriā hō pōt vitare. fmo. xxvj. Y
Luxurie periculū. ibidem. Z
Luxuriā natura detestat. ibidem. A
Luxuria spoliat oibus bonis. ibidē. B
Luxuria infatuat. ibidem. C
Luxurie gradus. ibidem. D
Luxurie occasiones sunt ser. f. xxj. E
Luxurie species sunt septē. ibidē. F
Luxuria cōtra naturā. ibidem. G
Luxuria quomodo punitur. ibidem.

Tabula

Luxurie remedia hec sunt. ibidē. y
Luxurie filie sunt he. ser. xxviij. B

Mahumeth non fuit verus ꝓpheta sermone. v. L
Maledictio legē ifrīgēt̄ lv. ser. xliij. y
Maleficia vñ habēt efficaciā. f. vj. L
Malefici vt̄ ꝑñt nocere. ser. viij. X
Maleficia an liceat maleficis tollere. ibidem.
Maleficia cur agunt̄ sacr̄ die. ibidē
Mulieres que dicūt se in nocte ambulare. ibidem.
Maledictio ꝙtuplex est. ser. xij. B
Mandatum quare seruari debet. stricte. sermo. xiij. S
Mandatū dei est leue z vtile. ibiō. T
Mandator̄ obseruātia confert omne bonū. f. mo. xliij. L. W
Marie virginis Corona quomodo fieri debet. ser. xv. Y
Matemāria q̄d est. ser. viij. X
Matrimonialis actus est triplex. sermo. xxv. F
Matrimonialis act⁹ licit⁹. ibidē.
Matrimonialis actus fragilis. ibidē.
Matrimonialt act⁹ imperuosus. ibidē
Matrimoniū violant̄z pena. ibidē. B
Mendaciū detestat ꝓpter septē. sermo. xxxiij. Q
Mendaciū dicere falsū z mentiri differunt. ibidem.
Mēdaciū ē mortifer cōmittere. ibiō. R
Mendaciū est triplex. ibidē.
Memorari debz homo festū die tria ser. xliij. L
Mercantia quō est illicita. ser. iij. E
Miles que debet habere. ser. xxiij.
Miles ꝓmo est laudabilis. ibidē.
Misse auditio festis diebus est necessaria. ser. xliij. A
Mors spiritualis fit quīq modis. ser mo. xxiij. A
Mortis meditatio. ser. xliij. J
Mund⁹ est ꝓtemend⁹. ser. xxvij. X

Necromātia q̄d sit. ser. viij. V
Nomē dei assumit̄ i vanū. ser. x. V
Nomē dei assumit̄ i bonū. ibidē.
Notitia est duplex. ser. xliij. H
Notoria ars q̄d sit. ser. viij. B

Nouissima hois sūt q̄tuor. ser. xliij. J

Obedientia q̄d sit. ser. xix. J
Obedientie modalitas. ibidē.
Obedierie vtilitas. ibidē. P
Obedientia simulata q̄d sit. ibidē.
Obedientia impfecta q̄d sit. ibiō. J
Obediētia ꝑfecta q̄d sit. ibidē. J
Obedire nō quis tenet̄ trib⁹ de causis sermo. xxx. O
Oblatio triplex virtut̄. ser. vj. J
Occidere hoiem q̄b nō lz. ser. xxj. P
Occidere iuasorē cuilibz lz. ibidē. O
Occidere seipm nulli lz. ibidē. O
Occisio hoim quō fieri oz ibidē. S
Occisi corpus cruentat̄ ad ꝑsentiā homicide. ibidē. U
Occidisse legunt̄ aliq̄n sanctī auctoritate ꝓpria. ser. xxij. y
Odoratus est custodiendus ꝓpter tria. sermo. xl. R
Ozo est necessaria i festis. ser. xliij. P
Ozare q̄ntū q̄s oeber. ibidē.
Oblatio debet offerri in festis. ibidē.
Oznat⁹ supflu⁹ ē petrī. ibidē. R
Ocium est triplex. ser. xv. S
Ozatio q̄d est. ibidē.
Ozo dñica excellit alias ozones. ibidē.
Ozonis dñice expositio. ibidē.
Ozonis recōmēdatio. ibidē in fine.

Parētes q̄re sunt honorādi. ser. xvij. L
Pauperat̄ docuit chr̄s. ser. xlij. D
Pauperat̄ secuti sūt pr̄i. ibidē.
Peccatū ꝓtra naturam est detestandū. sermo. xxvij. Q
Petrī vñ oz mortale. ser. xxiij. B
Petri cause quot sunt. ibidē.
Petri cā effectiua nō est de⁹. ibidē.
Petri cā effectiua ē volūtas. ibidē. F
Pena iferni q̄ sit magna. ser. xliij J
Precepta seruare cogit timor. f. xliij. L
Pene iferni q̄re sunt timēde. ibidē.
Penitentia homicide. ser. xxj. X
Periurij detestatio. ser. ix. Q
Periuriū est peccatū maius q̄ homicidium. ibidem.
Periurij offensio. ibidē. S
Periuriū q̄t modis cōmittit̄. ibidē.
Periurij pena. ibidē. T
Preceptū q sit bonū q̄ redrūt̄. f. j. A

Tabula

Precipe an pōt de⁹ mala. ser. iij. O
Precepta quot sunt. ser. iij. O
Preceptū scōm intelligik. ser. lx. P
Predicationis auditio in festo est ne/cessaria. ser. xiij. O
Priceps belli q̄ dz facere. ser. xxij. L
Prouidentia dei se extendit ad omnia sermo. j. F
Prouidētia dei oīb⁹ puider. ser. xxij. A
Proximos quomodo diligere debem⁹ sermo. xx. D
Proxios diligere ḡre dēm⁹. ibidē. H
Punitio auditus. ser. xl. R

Rapina cōmittik i mercātūs. f. xxx. F
Rapine q̄b modis cōmittunt. ibidez.
Restitutio aliene rei est necessaria. ser/mo. xxij. D
Restituere q̄ tenenk. ibidē.
Restituere nō pōt qui laqueis diaboli sunt ligati. ibidē.
Restitutio de q̄b dz fieri. ibidē. H
Restituere famā q̄n nō tenek q̄s. ibidē
Restitutio cui debet fieri. ibidē. O

Sabba scrifices quō irelligik. f. xij. D
Sabbati tranlatio. ibidē.
Sacerdotes quare sunt honorandi. ser mo. xvij. F
Scōs quō debem⁹ colere. ser. vj. D
Sacrilegus q̄s dicik. ser. xxxj. D
Sensus hominū quō illudūr demones sermo. vij. U
Simoniaci qui sunt. ser. xxxj. D
Scriptura docet esse deū. ser. j. D
Scpra z chartas liceat ferre. f. vij. B
Simulatio quō ē pcīm. ser. xxiij. T
Spes ex duob⁹ oīk. ser. v. E
Supstitio q̄d sit. ser. vij. T
Somniū vñ ptingit. ibidē. I
Sozs quid sit: z quō sortib⁹ vti possunt ibidem. A
Supstitiosoꝝ pena. ibidē. O

Tallias vtz liceat exigere. ser. xxix. L
Thesaurus inuent⁹ cui debek. ibidem
Thesaurū querere per circulos, an li/ceat. sermo. vij. U
Testamētoꝝ executio. ser. xxx. B
Testamērū an debeat infringi. ibidem.
Testis in iudicio peccat triplicit̄er. ser mone. xxxiij. U
Testimoniū falsum quomodo est dete standum. ibidem.
Testimonij falsi offensio. ibidē. X
Testificatiū facta punitiōe. ibidē. Y
Testis peccat mortaliter. ser. xxxv. A
Temporalia triplici ratione possūt ap peti. ser. xlij. E
Thesaurizare an sit licitū. ibidē. E
Timor cogit fuare p̄cepta. f. xliij. L

Ulisus cur sit custodiēd⁹. ser. xxxix. L
Uoce quō nocet q̄s alteri. f. xxxij. P
Uerbi dei auditio q̄ sit necessaria. ser mo. xiij. O
Uoluntarē quare magꝝ deus prohibu/it in mechia z luxuria q̄ in alijs. ser/mo. xxix. R
Uolūtas z op⁹ an sit vnū pctm. ibidez
Uolūtas a q̄rtuor mouek. ibidē. D
Ulisus offensio. ibidem.
Ulisus malus q̄d facit. ibidē. H
Ulisus in iferno quō punik. ibidē. E
Uolūtas vñ mouek. ser. xxiij. E
Uolūtas ē cā effectiua pcti. ibidē. F
Uoto aliq̄d factū ē melio. ser. xj. A
Uotū q̄d sit. ibidem. B
Uotū est duplex. ibidem.
Uotū q̄n obligat z q̄n nō. ibidē. E
Uoti dispensatio. ibidē.
Usure derestatio. ser. xxxj. J
Usura cōmittit septē modis. ibidē. K
Usurarij punitio. ibidem.

Quadragesimale siue preceptoꝝ. a quodam fratre Hungaro: In cōue/tu Pesthien. fratrum minorum de ob/seruantia compositum. Impensis q̄/q̄ z sumptib⁹ prouidi viri Joānis ryn man: per industrium Henricum Gran in imperiali oppido Hagenaw inibi i/colam diligētissime impressum ac emē datum. Finit feliciter. Anno ab incar/natione domini Millesimo quingen/tesimo decimo quito. mēse Decembri,

Lelt.
5197-1976